

ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

**STENOGRAMELE ȘEDINȚELOR
CONSILIULUI DE MINIȘTRI
GUVERNAREA ION ANTONESCU**

vol. IX

(februarie - decembrie 1943)

**BUCUREȘTI
2006**

ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

**STENOGRAMELE ȘEDINȚELOR
CONSILIULUI DE MINIȘTRI
GUVERNAREA ION ANTONESCU**

vol. IX

(februarie – decembrie 1943)

Ediție de documente întocmită de:

MARCEL-DUMITRU CIUCĂ

MARIA IGNAT

BUCUREȘTI

2006

Redactor: MARIA IGNAT

ISBN (10) 973-8308-26-7

ISBN (13) 978-973-8308-26-8

INTRODUCERE

Volumul al IX-lea al lucrării *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Ion Antonescu* conține nouăsprezece stenograme, datate între 4 februarie și 8 decembrie 1943, dintre care nouă sunt ale Consiliului de Miniștri, șapte ale Consiliului Economic și două ale Consiliului de Miniștri General. La cele șapte stenograme ale Consiliului Economic se adaugă o stenogramă a Consiliului pentru reglementarea creditului. Șase ședințe ale Consiliului de Miniștri au fost cu guvernatorii provinciilor Basarabia, Bucovina și Transnistria. În ședința Consiliului de Miniștri cu guvernatorii, din 13 mai, Mareșalul a precizat: „Consiliile de Miniștri le-am cam rărit, din cauză că dvs. participați mai de multă vreme la această guvernare și – desigur – sunteți orientați asupra principiilor directe ale acestei guvernări și nu mai aveți nevoie decât de elementele secundare, care să dirijeze acțiunea dvs.”¹. Începând cu ședința Consiliului din 15 octombrie, Mareșalul a explicat că a dat dispoziții ca, o dată pe lună, să se întrunească într-un Consiliu de Miniștri General, pentru a asigura coordonarea miniștrilor în condiții mai bune. Al doilea Consiliu de Miniștri General a avut loc la 8 decembrie. Din cele nouăsprezece ședințe amintite mai sus, doar patru au fost conduse de Mihai Antonescu, celelalte desfășurându-se sub conducerea Mareșalului. La ședința din 19 februarie, Mareșalul a arătat că a fost bolnav și n-a mai putut participa la Consiliile de Miniștri, toate ședințele din a doua jumătate a anului 1942 fiind conduse de Mihai Antonescu.

La sfârșitul anului 1942, Armata Română, pe frontul din Răsărit, era într-o situație foarte grea, multe unități militare fuseseră nimicite total, numai la Stalingrad ea a pierdut „cea mai mare parte a celor 18 divizii, două treimi din forțele ei angajate pe frontul din Est”². După această dată, „forțele militare române aflate pe front până în toamna anului 1943 se rezumau la 8 divizii”³.

În timpul marelui atac sovietic, început la 23 octombrie 1943 în zona Melitopol și care, la 1 noiembrie, a ajuns la Perekop, au fost zdrobite și două divizii românești. Cu toate că șefii militari germani au propus evacuarea Crimeii, Hitler a

¹ *Infra*, p. 194-195.

² Andreas Hillgruber, *Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relațiile germano-române (1938-1944)*, ediție și studiu bio-bibliografic de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1994, p. 188.

³ *Ibidem*, p. 210.

ordonat ca peninsula să fie menținută atâta timp cât va fi posibil. El se temea că abandonarea Crimeii, pe lângă alte neajunsuri, dădea posibilitatea unor atacuri aeriene sovietice asupra regiunilor petrolifere din România⁴.

Criza apărută între partenerii de coaliție s-a reflectat și la nivelul cel mai înalt, îndeosebi în corespondența dintre Hitler și Mareșalul Ion Antonescu. În una din scrisori, Conducătorul Statului Român „reclama fricțiunile dintre unitățile române și cele germane” și reproșa conducerii germane că, în ciuda tuturor avertismentelor „în legătură cu o iminentă ofensivă sovietică, nu a tras nici o concluzie din situația alarmantă creată” de linia frontului la Stalingrad⁵.

Erau și alte probleme litigioase care tulburau relațiile dintre Germania și România: problema legionarilor, a dezertorilor români fugiți în Germania, propaganda, mai ales cea ungară, în Germania și altele⁶.

Un document german „de importanță istorică excepțională ... pentru că reprezintă unica mărturie scrisă (cel puțin până acum) a unui lider al Partidului nazist german despre structura și mecanismele de decizie ale conducerii superioare hitleriste”, publicat recent, confirmă informațiile oferite de stenograme în legătură cu relațiile româno-germane. Este vorba de *Jurnalul* lui Joseph Goebbels⁷. Acesta dă informații prețioase despre situația în care se afla România la sfârșitul anului 1942 și în anul 1943. În legătură cu înfrângerile militare de la sfârșitul anului 1942, la 9 ianuarie 1943 consemna: „Nu trebuie neglijat faptul că diviziile române nu au luat-o la fugă numai din lipsă de curaj, ci și ca urmare a absenței unui armament modern [...] Nu cred că românii nu se vor ține de cuvânt. Ei nu au altă alegere decât de a lupta, căci în caz contrar vor fi înghițiți de bolșevism”⁸. La 23 ianuarie 1943 nota : „În ce privește România, Führerul a intervenit deja pentru ca o trădare să fie imposibilă, trimițând acolo contingentele necesare. De această parte suntem deci aproape în siguranță, cu atât mai mult cu cât Sud-Estul este regiunea care ar conveni de minune pentru o invazie anglo-americană și pe care, în nici un caz, nu

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*, p. 189.

⁶ Generalul Ion Gheorghe, *Un dictator nefericit. Mareșalul Antonescu (Calea României spre Statul satelit)*, ediție și studiu introductiv de Stelian Neagoe, București, Editura Machiavelli, 1996, p. 275-282.

⁷ Ediția integrală a textului în limba germană a apărut în 29 de volume, între 1993-2005, sub îngrijirea unui colectiv condus de dr. Elke Frölich de la Institutul de Istorie Contemporană din München. Dintr-o ediție selectivă, în limba franceză, preconizată să apară în 4 volume, a apărut volumul al IV-lea al *Jurnalului*, volumele I-III urmând să apară în anii 2006-2007. Dr. Dumitru Preda face prezentarea volumului al IV-lea al ediției franceze, însoțită de traducerea în limba română a „pasajelor referitoare la evoluția raporturilor româno-germane” din perioada 1 ian. 1943-21 martie 1945, în „Revista de istorie militară”, 1-2 (93-94), 2006, p. 87-93.

⁸ *Loc. cit.*, p. 88.

trebuie să o pierdem. România este esențială pentru conducerea noastră de război, căci ea conține rezervele noastre de petrol”⁹.

În scopul destinderii relațiilor româno-germane, la 10-12 ianuarie 1943 Mareșalul a făcut o vizită la Cartierul General al lui Hitler, în cadrul discuțiilor fiind abordate probleme economice deosebit de importante, problema înfrângerii armatelor române și aceea a refacerii și a redotării diviziilor române¹⁰. Informații ample despre discuțiile purtate la Marele Cartier General, în zilele de 10 și 11 ianuarie, a prezentat Mihai Antonescu în fața Consiliului de Miniștri din 18 ianuarie.

Un eveniment deosebit, care a influențat desfășurarea acțiunilor în 1943, a avut loc în Italia, la 25 iulie, când regele Victor Emanuel al III-lea l-a înlocuit pe Benito Mussolini, din funcția de șef al Guvernului, de prim-ministru și de secretar de stat, cu Pietro Badoglio¹¹, după care Italia a încheiat armistițiul cu Aliații, la 8 septembrie 1943¹². La 13 octombrie 1943, Italia a declarat chiar război Germaniei¹³. Josef Goebbels, la 23 septembrie, nota în legătură cu situația din Italia: „Dezastrul italian e pentru noi o bună afacere; ne-a permis să recuperăm armament și mână de lucru. În ce privește o eventuală trădare a altor state satelite, se pare că lui Horthy i-ar place mult să o șteargă englezește, dar Führerul a luat deja măsurile necesare pentru a-l împiedica [...] Antonescu este un aliat sigur, atât cât se poate spune despre aceasta pentru un om din Balcani. El este, cu toate acestea, la discreția lui Mihai Antonescu – personaj corupt și anglofil – care ar vrea să ne lase cât mai curând posibil”¹⁴.

În ședința din 3 august 1943, Mareșalul a făcut o analiză a situației create în Italia, datorită dezorganizării Statului pe plan economic, peste care a venit propaganda anglo-americană, care a dezorganizat Italia pe plan sufletească¹⁵. Iar în ședința din 22 septembrie, el a reluat discuția în legătură cu situația din Italia: „Italia a capitulat cu 70 divizii întregi pe care le avea. Este un caz unic în istoria lumii. A capitulat, și în ce condițiuni?! Le-a desvăluit astăzi dl. Churchill. S-au angajat să lupte contra germanilor, foștii lor aliați. Badoglio trata la Madrid modul cum să trădeze pe germani. Acesta este un exemplu rău și catastrofal”¹⁶.

⁹ *Loc. cit.*, p. 89.

¹⁰ Andreas Hillgruber, *op. cit.*, p. 190.

¹¹ Max Gallo, *Italia lui Mussolini*, traducere din limba franceză de Anca Balaci și Paul B. Marian, prefață de Gheorghe Nicolae Cazan, București, Editura Politică, 1969, p. 458.

¹² *Ibidem*, p. 472.

¹³ *Ibidem*, p. 484.

¹⁴ *Loc. cit.*, p. 90.

¹⁵ *Infra*, p. 302.

¹⁶ *Infra*, p. 442.

În ceea ce privește evoluția războiului, în ședințele Consiliului de Miniștri s-au discutat unele probleme mai deosebite privind plățile către Armata Germană și, mai ales, în legătură cu bombardamentele inamice asupra României. În ședința din 19 februarie, guvernatorul Băncii Naționale, Al. Ottulescu, afirma că în ceea ce privește „chestia plăților către Armata Germană ... cu această chestiune mă căsnesc și vreau să pun regulă, însă nu pot să ajung la rezultat”¹⁷. În Protocolul făcut la Marele Cartier se prevedea că trebuia să dăm germanilor 525.000.000 pe lună, pe când germanii cereau să se plătească și ceea ce datorează ei, lunar, către Căile Ferate, Telefoane, Poștă. Din discuțiile purtate, rezultă că, în această privință, lucrurile nu erau concret stabilite, iar Mareșalul subliniază: „Să știți că duc o adevărată luptă cu ei pe această chestiune, asupra căreia nu cedez deloc. Îți dau serviciile de care ai nevoie, iar, de altă parte, d-ta trebuie să-mi dai contravaloarea. Nu mă interesează în ce anume îmi dai această contravaloare, dar trebuie să mi-o dai”¹⁸.

O parte din trupele germane din Moldova au luptat și pentru cucerirea Basarabiei și Bucovinei, și Ion Antonescu arată că „fiind vorba de trupe care au luptat și pentru mine, și eu, Statul Român, dacă n-ar fi fost trupele germane, atunci ar fi trebuit să intre în luptă trupe românești. Eu am intrat în 1941 cu 7 divizii române de Infanterie, cu 2 de Vânători de munte și 2 de Cavalerie și dacă nu exista armata germană, trebuia să fac o mobilizare românească, ceea ce ar fi dus la o perturbare economică și ar fi costat pe Statul Român mulți bani”¹⁹.

În ceea ce privește durata războiului, Mareșalul nu o poate aprecia: „războiul poate să se termine curând, dar dacă ține, ce fac eu?”²⁰ Iar la 13 mai arăta că războiul „o să dureze mai mulți ani”²¹. Dar, ține să sublinieze: „războiul acesta noi l-am făcut pe seama Germaniei, pentru că toată armata românească care (*sic* !) a operat în Rusia, această armată a fost întreținută de germani. Transporturile trupelor românești către frontul de luptă, ei le plătesc. Eu le-am spus: «Nu am interes decât pentru Basarabia și Bucovina. Pentru ele am luptat. Dacă ai făcut apel la forțele mele, am sărit în ajutorul tău, dar cheltuielile nu pot să le suport. Cheltuielile le acoperi d-ta din exploatarea pe care le faci în teritoriile ocupate». Germanii au hrănit trupele românești gratuit, ceea ce a fost o mare ușurare pentru bugetul țării noastre”²².

¹⁷ *Infra*, p. 110.

¹⁸ *Infra*, p. 111.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ *Infra*, p. 197.

²² *Infra*, p. 111.

La 2 martie 1943, în ședința Consiliului Economic, Mareșalul a insistat ca transformarea cailor și tunurilor anticar să se facă mai repede, chiar în luna aprilie, nu în mai sau iunie, pentru ca Armata pe care vrea să o pregătească să fie gata cât mai repede²³. Discutând despre aprovizionările cu produse pentru populație, cere ca să se facă mai repede și miniștri să nu fie influențați de evenimentele de pe front, deoarece se va intra într-o perioadă de transporturi de trupe²⁴.

Prevăzând eventuale bombardamente, Mareșalul a dat ordin ca în toate regiunile care sunt supuse bombardamentului aerian să se facă depozite de materiale: geamuri, ciment, nisip, var, cherestea, cuie, care, la nevoie, să fie distribuite la prețurile „care trebuie”, pentru ca proprietarii să nu plătească „cine știe cât”²⁵.

În ședința din 17 martie, Mareșalul a precizat, în legătură cu efortul de război făcut de România, că: „Noi n-am făcut până acum apel la Banca Națională pentru ducerea războiului decât pentru 11 miliarde, precum și un împrumut intern de 14-15 miliarde, deci 25 miliarde a fost efortul suplimentar făcut de Neamul Românesc în doi ani de război. Aceasta este cea mai bună carte de vizită care ni se poate da pentru modul cum am administrat Țara Românească în vreme de război”²⁶.

Războiul costase România peste 200.000.000.000 lei, fără să fie angajat nici un ban al Statului, fără să se contracteze vreun împrumut „cu comisioane grase”; avea un singur credit în Germania, acordat pe cinci ani, cu o dobândă de 3,5%, fără vreun comision²⁷.

La 17 martie, Mareșalul arăta că la Est de Bug, România a avut 400.000 de oameni²⁸ și, în acel moment, mai erau trupe acolo, în Crimeea, 8-9 divizii la Marea de Azov și în Caucaz, urmând ca, într-o lună, „toată lumea de la Est de Bug” să treacă în Vechiul Regat, rămânând acolo foarte puține trupe²⁹.

Din mai 1943, războiul a început să se simtă și direct, pe teritoriul țării, prin bombardamentele care au avut loc. În ședința din 13 mai, Mareșalul a cerut miniștrilor să găsească modalitățile de „ajutorare a acelor ce au suferit de pe urma bombardamentului aerian”, ca să se vadă cum „va veni națiunea în ajutorul sinistraților, ca să reconstituie casele lor”, fiindcă, „în definitiv, sunt sinistrați de război”³⁰.

²³ *Infra*, p. 123.

²⁴ *Infra*, p. 131.

²⁵ *Infra*, p. 132.

²⁶ *Infra*, p. 145.

²⁷ *Infra*, p. 183.

²⁸ *Infra*, p. 153.

²⁹ *Infra*, p. 155.

³⁰ *Infra*, p. 231.

În ședința din 3 august s-au analizat consecințele bombardamentelor americane de la 1 august, pe Valea Prahovei. Constatările au fost analizate și într-un Consiliu militar. Mareșalul a cerut lui Killinger să raporteze la Berlin „că distrugerile sunt catastrofale”, deși, în urma raportului făcut de Gerstenberg, diplomatul german³¹ a vrut să comunice că „distrugerile nu sunt prea mari”. Au fost distruse rafinăriile de la Brazi și de la „Steaua”, Câmpina, aproape iremediabil, și altele trei au fost avariate parțial. S-au constatat, cu ocazia bombardamentelor, lipsuri foarte mari: dezarmonii între Comandamentele român și cel german; apărarea pasivă prost organizată; lipsa adăposturilor; starea proastă a spitalelor; populația nu respectă măsurile privitoare la apărarea pasivă; lipsa apei pentru stingerea incendiilor etc. S-au discutat măsurile pentru refacerea rafinăriilor și pentru apărarea lor.

La 6 august, Mihai Antonescu anunța că are informații că vor fi și alte bombardamente: „Vă anunț că am informații internaționale după care și industriile din București vor fi obiectul bombardamentelor” viitoare³².

Și o bună parte a ședinței din 20 august a fost consacrată analizei neajunsurilor care s-au manifestat în timpul bombardamentelor din 1 august și a măsurilor ce trebuiau să fie luate. Se atrage atenția că avioanele inamice urmau să vină din trei centre, că vor fi atacate, în primul rând, instalațiile de rafinare, care mai sunt, în al doilea rând, porturile și nodurile de comunicații, apoi anumite centre industriale, fabrici de muniții; toată regiunea de la Turnu Severin la Porțile de Fier era posibil să fie bombardată. S-au făcut deja recunoașteri cu avioane³³.

Putea să fie bombardat și Bucureștiul, în special instalațiile sanitare și obiectivele militare: Arsenalul, Pirotehnia, Pulberăria și fabricile „Malaxa”³⁴.

Se arată că Berlinul este permanent bombardat, dar acolo este o altă organizare, pentru că este un sistem de evacuare completă³⁵.

În ședința de la 4 septembrie, Mareșalul a atras atenția „asupra chestiunilor pe care le-am discutat acum, în vizita aceasta de două zile făcută la Marele Cartier German”³⁶. Vizita la Cartierul General al Führerului a avut loc la 2-3 septembrie 1943 și nu a avut rezultate deosebite³⁷. La 22 septembrie, în ceea ce privește continuarea războiului, Ion Antonescu comunica miniștrilor săi: „Neamul Românesc nu va înceta lupta dacă rușii vor pătrunde pe teritoriul Transnistriei, sau

³¹ *Infra*, p. 298.

³² *Infra*, p. 313.

³³ *Infra*, p. 360.

³⁴ *Infra*, p. 370.

³⁵ *Infra*, p. 375-376.

³⁶ *Infra*, p. 404.

³⁷ Andreas Hillgruber, *op. cit.*, p. 211.

chiar pe teritoriul Basarabiei și al Moldovei. Lupta aceasta se va duce până la capăt și nu se duce o asemenea luptă numărând câți morți am avut, ci se duce până la ultimul om capabil să țină arma în mâini”³⁸. Și, apoi, adăuga: „Sunt alături de Germania, merg la luptă până la sfârșit, pentru că îmi apăr ființa Neamului, dar tot ființa Neamului o apăr când apăr economia noastră națională”³⁹.

În ședința din 3 noiembrie, în replică la previziunea Băncii Naționale, că sfârșitul războiului este apropiat, Mareșalul a afirmat: „...să dea Dumnezeu să fie așa. Nimeni n-ar fi mai fericit decât mine, ca să constate că ne găsim în ultima fază a războiului. Dar, din experiențele pe care le am și din datele mele, nu pot trage această concluzie. [...] Acest război nu se va termina nici azi, nici mâine. Nu trebuie să ne tulburăm dacă bubuie tunul la Cherson și nu mai bubuie la Stalingrad. Se poate întâmpla ca la anul viitor să bubuie din nou la Stalingrad sau mai încoace”⁴⁰. Iar la 16 noiembrie afirma: „Eu duc lupta ca să fac ca războiul să nu intre pe teritoriul țării noastre”, așa cum îl asigurase și Führerul în ultima scrisoare pe care i-o trimisese: „Lupt ca să nu aduc războiul pe teritoriul României”⁴¹.

La insistențele lui Clodius, că România trebuie să facă sacrificii pentru Europa, Mareșalul i-a răspuns că „eu nu datorez nimic Europei. Dacă Europa nu începea cearta, noi nu pierdeam granițele. Noi am pierdut granițele din cauza acestui dezechilibru european, nu din cauza dlui Tătărescu sau altuia. Aceasta a făcut ca Rusia să ceară și să ia, și de la noi, și de la Finlanda. Eu Europei nu-i sunt dator cu nimic.

Să-mi dea granițele înapoi și apoi voi sta de vorbă”⁴².

La 17 noiembrie, Mareșalul afirma că „dacă se stabilizează frontul unde este – știrile de astăzi sunt destul de bune: ofensiva rusească a fost oprită cu pierderi mari, și la Jitomir au fost înconjurați pe trei sferturi; situația este destul de bună – dacă se câștigă aceste două lupte, înseamnă că frontul se stabilizează pe iarnă și deci putem avea 3-4-5 luni de liniște”⁴³.

În ceea ce privește granițele României, prof. I. N. Fițescu, ministrul Economiei Naționale, afirma în ședința din 4 februarie 1943 : „[...] hotarele țării noastre, hotare care noi știm că sunt de așa fel încât Bucovina să fie țara de margine a României”⁴⁴. Iar Mihai Antonescu sublinia: „Basarabia și Bucovina sunt ziduri de <rezistență> național română, care, dacă ar cădea, tot neamul cade,

³⁸ *Infra*, p. 439.

³⁹ *Infra*, p. 453.

⁴⁰ *Infra*, p. 503.

⁴¹ *Infra*, p. 551.

⁴² *Infra*, p. 556.

⁴³ *Infra*, p. 561.

⁴⁴ *Infra*, p. 20.

fiindcă trecerea prin Dobrogea și unirea cu slavii din Sud ar răsturna toată spiritualitatea neo-slavă și ar face din slavii din Balcani un instrument al Rusiei, al bolșevismului, și deci stăpânirea Rusiei pe întregul pământ românesc și pe toată viața națională românească”⁴⁵. Noua temă de propagandă rusă era că: „Rusia garantează României Ardealul, ca și când ar fi un teritoriu pe care îl are, și îi va restitui României Ardealul, însă trebuie să renunțe la Basarabia și Bucovina”⁴⁶. Radio Moscova numise România: „Acea țară slavă, care își zice latină”⁴⁷.

Frecvent discutată în ședințele Consiliului de Miniștri a fost situația schimburilor economice internaționale, rezultând că noi dădeam mai mult și primeam mai puțin.

Principalul partener în acest domeniu era Germania, pentru care de mare interes era petrolul.

La ședința Consiliului Economic din 19 februarie, discutându-se despre evaluarea producției de țiței pe anul 1943, Mareșalul a informat că în timpul vizitei la Cartierul General, din 10-11 ianuarie, s-a încheiat un protocol. La despărțirea de Führer a luat cunoștință că „noi ne-am angajat, pentru anul 1943, să livrăm Germaniei 4 milioane tone țiței”. El a spus, „imediat, că aceasta este o imposibilitate, însă că vom face maximum, din ce se poate face, ca să sporim cantitatea pe care o livrăm. În același timp, am adăugat că pentru ca să livrăm cantități mai mari pentru exportul de țiței, germanii trebuie să ne ajute, ca să înlocuim țițeiul, păcura și toate derivatele din viața economică a Neamului Românesc și să înlocuim cu altă energie. Dacă este vorba să schimbăm sistemul central, aceasta reprezintă o sută de mii de tone anual”⁴⁸.

Directorul general al Minelor, Gh. Andonie, a precizat în aceeași ședință, că s-au livrat 3.440.000 tone și 3.000.000 pentru Axă. Se urmărea să se facă economie la petrol prin introducerea gazelor naturale în București, prin încălzire pe bază de cărbuni și prin restricții la iluminat.

Mareșalul a subliniat că se pot face transformări, dar el nu poate lăsa Capitala în frig, „pentru că am aici altă structură socială decât cea de acolo. Aici trebuie să ținem seama de mentalitatea românească, care (*sic* !) cere varză cu carne și căldură, ca să poată sta omul în cămașă. Eu n-am aici disciplina național-socialistă de la Berlin și nici nu pot s-o fac. Mie îmi trebuie liniște în Țara Românească și aceasta nu o pot obține decât dând românilor ceea ce îmi cer românii”⁴⁹.

⁴⁵ *Infra*, p. 21.

⁴⁶ *Infra*, p. 22.

⁴⁷ *Infra*, p. 23.

⁴⁸ *Infra*, p. 104.

⁴⁹ *Infra*, p. 108.

El i-a spus și lui Hitler: „Nu tratați poporul român ca pe cel german”⁵⁰.

România cumpăra textile din Italia, dar prețurile urcau, încât Mihai Antonescu urma să comunice reprezentantului italian în România că regimului de export spre țara lui i se va aplica o condiție nouă: pentru început se vor reduce cantitățile de petrol, iar alte exporturi vor fi oprite total.

Chiar față de Germania s-au strâns și plățile și exporturile, când nu se puteau rezolva anumite probleme, aceasta fiind o metodă de a se obține o ameliorare a situației. În ședința din 4 februarie 1943 se arăta că importul din Germania, în ultimul trimestru al anului anterior, s-a echilibrat, adică valoarea exportului a fost egală cu aceea a importului, balanța la export și import fiind de „24 miliarde și ceva”. Mihai Antonescu atrăgea atenția că în raporturile cu Germania trebuie, în mod constant, făcută presiune, pentru a întreține acest ritm al exporturilor spre România.

Se făceau schimburi economice cu Elveția, în condiții bune⁵¹; cu Finlanda, căreia îi dădeam petrol (1057 vagoane până la 4 februarie), dar care nu livrase nimic României; cu Slovacia; Croația, de unde primeam minereuri – fontă și aluminiu –; cu Turcia, unde se exportau produse petroliere, dar importul de cupru și bumbac de la turci stătea pe loc; livrările de mărfuri din Franța mergeau foarte bine; foarte bine se derulau schimburile cu Portugalia etc. În relațiile economice cu Suedia, o problemă care s-a discutat în ședința din 3 noiembrie a fost aceea a răscumpărării obligațiunilor S.T.A.B. și a concesiunii chibriturilor.

În anul 1923 România a făcut un împrumut și un pachet de 25% din obligațiuni a fost cumpărat de un grup suedez. Pentru garantarea împrumutului, Statul a dat Societății Chibriturilor concesiunea monopolului chibriturilor. Contractul era valabil până în anul 1959⁵².

În ședința Consiliului Economic din 2 martie s-a făcut o „privire generală asupra schimburilor cu diferite țări”. Mareșalul a atras atenția, cu acel prilej, asupra faptului că, deoarece comisiile care cumpără din diferite țări nu au la dispoziție bani imediat, cumpărăturile noastre din acele țări, „care mai sunt capabile să exporte ceva, merg extrem de greu”, și completează: „Și poate că este ultimul an când putem să mai cumpărăm ceva. Să cumpărăm deci repede tot ce mai găsim în Bulgaria, în Turcia și în alte țări. În Turcia este un surplus de bumbac, să-l cumpărăm pe tot”. Mihai Antonescu îl informa pe Mareșal că: „Ne găsim în această situație paradoxală [...], o țară în război, care face eforturile de război și financiare, pe care le cunoașteți – am ajuns la un miliard pe zi plăți – care a făcut

⁵⁰ *Ibidem*.

⁵¹ Vezi lista mărfurilor ce urmau să se exporte în Elveția, *Infra*, p. 78.

⁵² *Infra*, p. 499-511.

exportul de produse și de petrol pe care l-a făcut, care n-are o stare economică interioară ideală, datorită stării de război, a lipsei materiilor prime și a obsesiei producției determinate de nevoile războiului, totuși suntem o țară care, în schimburile internaționale, își încheie astăzi toate conturile sale cu solduri creditoare: Bulgaria 61.000.000, Croația 112.000.000, Elveția 2.765.000, [...], Finlanda 45.000.000, în Portugalia nu avem decât import, Slovacia 313.000.000 [...], Spania 20.000.000, la Turcia avem noi o diferență [...], în Italia găsim cu soldul circa 1.700.000.000”⁵³.

Statul nu trebuia să se substituie comerțului liber, era necesar să se facă organizarea exportatorilor, căci Statul avea de făcut plăți mari, schimbul, în anul 1943 trecând de 80.000.000.000, „și cu siguranță va ajunge la 130-150 miliarde, dacă calculăm ridicarea prețurilor, până la expirarea anului”⁵⁴.

Având în vedere evoluția frontului în Răsărit, se prevedeau unele măsuri în cazul în care rușii împingeau trupele germane spre Transnistria. În ședința din 22 septembrie, Ion Antonescu atrăgea atenția că, atunci când trupele germane vor intra pe teritoriul Transnistriei, trebuia să fie adus în țară „tot ce a produs munca românească acolo. Nu putem lăsa aceasta nici la discreția trupelor germane și cu atât mai puțin la discreția inamicului”⁵⁵. Aceasta nu însemna că „situația militară a Transnistriei era periclitată”, sau că se arăta lumii românești „că noi am pierdut încrederea în victorie, însă prudența cea mai elementară și experiența ne impune ca să prevedem orice și să ne pregătim în vederea oricărei eventualități în materie militară”⁵⁶, ceea ce nu s-a întâmplat în 1940, când „deși furtuna se apropia cu pași gigantiști de hotarele noastre, totuși, ne numai că nu s-au luat măsuri să evacuăm din Basarabia și Bucovina marile bogății românești și chiar armamentul, ba, din contră, s-au dat ordine ca acesta să rămână pe loc și au fost pedepsiți chiar ofițerii care și-au evacuat familiile, pentru ca apoi, 24 de ore mai târziu, oamenii aceștia să cadă pe mâinile rușilor, care i-au schingiuit”⁵⁷.

S-a hotărât să fie evacuate din Transnistria 63 de fabrici și instalații, care nu erau utile Guvernământului, și trebuiau să fie plătite. Dacă în țară nu era nevoie de ele, trebuiau să fie depozitate, fie ca să fie folosite după război, fie ca să fie date înapoi, dacă pierdeam războiul⁵⁸.

În eventualitatea cea mai rea, aceeași soluție se aplica și pentru Bucovina, Basarabia și chiar pentru Moldova, ca să nu se lase inamicilor nimic din ceea ce era

⁵³ *Infra*, p. 125-126.

⁵⁴ *Infra*, p. 127.

⁵⁵ *Infra*, p. 439.

⁵⁶ *Ibidem*.

⁵⁷ *Ibidem*.

⁵⁸ *Infra*, p. 446-447.

industrie. Acestea, fie că se depozitau, fie că erau reconstruite într-o parte a Țării Românești, „fie că le ținem până la tranșarea definitivă între noi și ruși a războiului, care nu ne poate duce, în nici un caz, la pierderea Basarabiei și Bucovinei, dar să nu lăsăm ca aceste mașini să fie distruse”⁵⁹.

Mareșalul sublinia în aceeași ședință că, încă de la începutul guvernării, și-a luat sarcina de a elibera Statul de toate greutățile financiare și economice „pe care ni le-au pus în spinare regimurile trecute”, având în atenție: răscumpărarea datoriei externe; răscumpărarea tuturor concesiunilor care erau „și dezonorante pentru noi, nu numai păgubitoare”; s-a urmărit să se pună stăpânire „pe tot petrolul nostru, pierdut tot printr-o politică de dezorientare totală în această privință”. S-a reușit să se aducă în patrimoniul avuției naționale: Telefoanele, răscumpărate total; Calea Ferată a fost degajată total de controlul străin; datoria externă s-a redus cu 25%, fiind răscumpărată toată datoria publică din Germania, Boemia, Cehoslovacia, Austria și Italia⁶⁰.

O problemă de asemenea frecvent discutată în ședințele Consiliului de Miniștri a fost aceea a situației populației (refugiați, deportați etc.).

Din diferite motive, românii din Basarabia au ajuns până în Crimeea și urmau să fie repatriați. Gh. Alexianu, guvernatorul Transnistriei, arăta că era vorba de țărani, care fie că au fost deportați, fie au plecat cu trupele sovietice, iar în 1943 se întorceau. Generalul C. Voiculescu, guvernatorul Basarabiei, preciza însă că „autoritățile militare, și române și germane, au trimis pe românii de la Marea de Azov și din Crimeea în Transnistria”⁶¹. Altă categorie de români care se întorceau în Transnistria o formau cei originari din Basarabia care, împreună cu ucrainenii, bulgarii și rușii, au fost luați de trupele sovietice și au fost apoi eliberați de trupele românești⁶². În ședința din 16 noiembrie 1943 se aprecia că 12.000 de români de dincolo de Bug, din care unii nu erau înregistrați ca români, doreau să se refugieze în România. Acest lucru ar fi dezorganizat și administrația și ordinea internă, cu atât mai mult cu cât se puteau „strecura mulți indivizi în solda rusească”⁶³. Refugiații erau primiți numai în Basarabia, în regiunile unde erau „goluri de populație, adică în Sudul și Centrul provinciei, [...] în satele minoritare basarabene, nu la întâmplare, ci punând în câte un sat jumătate români și jumătate ucraineni sau alți minoritari”⁶⁴.

⁵⁹ *Infra*, p. 447.

⁶⁰ *Infra*, p. 501-502.

⁶¹ *Infra*, p. 43.

⁶² *Infra*, p. 44.

⁶³ *Infra*, p. 543.

⁶⁴ *Infra*, p. 544.

Minoritarii – după cum cerea Mareșalul în ședința din 16 noiembrie – trebuiau să fie tratați ca și românii, deoarece – sublinia el – nu se vor găsi „în toată activitatea mea acte în legătură cu știrbirea drepturilor populațiilor de pe teritoriul Țării Românești și nici tendințe de vrajbă între aceste mase”. Dacă se câștiga războiul, urma să se facă o deplasare a maselor minoritare, printr-o reformă, dar până atunci, elementele ucrainean, polonez etc. trebuiau să fie tratate cu drepturi egale⁶⁵.

Împotriva „ticăloșilor” trebuia procedat așa cum era necesar, dacă erau români cerea să se acționeze „cu o violență mai mare. Dacă gestul unui rus, unui ungur sau unui ucrainean poate fi explicat, în nici un caz nu pot găsi scuză pentru gestul unui român. Față de un român ticălos n-am absolut nici un sentiment de milă”. Dacă un om își apără naționalitatea lui, în cadrul legal, este o dovadă că „este un om de caracter, un om de voință, care își manifestă personalitatea lui, naționalitatea lui și acesta nu este un lucru condamnable, pentru că atunci trebuie să ne condamnăm pe noi înșine”⁶⁶.

Această problemă, a populației românești din Transnistria, a fost discutată și în ședința din 17 noiembrie, în cadrul chestiunii privind evacuarea Transnistriei, a românilor transnistreni, care reveneau în Transnistria, și a românilor de dincolo de Bug, la care se adăugau și moldoveni din zona Kievului, „cari rătăcesc prin Ucraina, cu vite, cu căruțe, cu tot”. Aceștia toți trebuiau să fie primiți în Transnistria, într-o primă etapă, apoi urmau să fie repartizați în regiunile depopulate din Basarabia, în locul populației germane, și chiar în Bucovina. Românii moldoveni transnistreni puteau să fie așezați în satele ucrainene, bulgărești și poloneze de acolo, „căci rușii, în cealaltă ocupație, au adus polonezi”, vreo 18-20.000 de polonezi⁶⁷. În cazul polonezilor, este vorba de ocupația sovietică în Basarabia începând din iunie 1940, după care au fost deportați aici, în mod organizat, „categorii de cetățeni poloni”. Dar exodul polonezilor în România a început din septembrie 1939, când s-au refugiat președintele Poloniei, membrii guvernului polonez, oameni de cultură și de afaceri, cetățeni de rând ai Poloniei, ajungând la 50.000 de oameni⁶⁸.

În decembrie 1943, doctor Marian Linde, fost ambasador al Poloniei la București, însărcinat cu asistența expatriaților polonezi aflați în Basarabia și Transnistria, a înaintat Președinției Consiliului de Miniștri o notă în care menționa

⁶⁵ *Infra*, p. 545.

⁶⁶ *Ibidem*.

⁶⁷ *Infra*, p. 559-561.

⁶⁸ Anatol Petrencu, *Documente referitoare la polonezii din Basarabia și Transnistria în anii celui de al doilea război mondial*, în „Analecta Catholica”, Episcopia Romano-Catolică de Chișinău, vol. II, Chișinău, 2006, p. 195.

că: „În Guvernământul Basarabiei domiciliază, în prezent, 14.514 cetățeni polonezi, în majoritate agricultori și meseriași, aduși cu forța din Polonia în Basarabia, în anul 1940, de către autoritățile sovietice.

Între acești expatriați sunt 5.041 de copii până la vârsta de 15 ani, care trăiesc în cea mai neagră mizerie și pentru care solicită ajutor.

În Guvernământul Transnistriei se află actualmente 79.628 de polonezi în 32 localități diferite.

[...] Pentru a îmbunătăți situația lor, propune ajutorarea celor ce suferă mai mult, adică a copiilor, a mamelor și a orfanilor. Cheltuielile ce ar necesita realizarea acestei opere de ajutorare se ridică la suma de 800.000-900.000 mărci, valută obligatorie în Guvernământul Transnistriei. În plus, ar trebui cumpărate: încălțăminte, rufărie, medicamente și trimise din București în Transnistria”⁶⁹.

Din documentele publicate de Anatol Petrencu, extrase din fondul arhivistic nr. 706, *Cabinetul pentru administrarea Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei*, aflat în Arhiva Națională a Republicii Moldova, rezultă că Statul Român, în 1943, a acordat sume de bani elevilor Școlii Poloneze din București, studenților polonezi din școlile superioare din România, drept ajutor din fondul instituit de primul-ministru Mihai Antonescu⁷⁰.

„Problema polonezilor și ucrainenilor colonizați de Soviete în Basarabia” a fost discutată și în ședința din 17 martie, când Mareșalul a cerut ca aceștia, în număr de 12.000, să nu fie trecuți în Transnistria, iarna: „Sunt și ei oameni. Nu putem și n-avem dreptul să ne batem joc de ei. Dacă putem să-i trecem în Transnistria în condiții superioare de viață, până când pe planul internațional se va găsi o soluție, putem s-o facem”. Nu puteau fi trecuți nici în Germania”⁷¹.

Românii moldoveni transnistreni urmau să fie aduși, la început, în Transnistria și, cât stăteau acolo, li se pregătea trecerea în Basarabia și Bucovina, li se dădeau case, posibilitatea să muncească și tot ajutorul să reconstituie casele, acolo unde erau stricate”⁷².

Printre refugiații care doreau să ajungă în România erau și profesori ruși din Odesa. Ion Antonescu îi semnală profesorului I. Petrovici, ministrul Culturii Naționale și Cultelor: „Suntem în această situație paradoxală, dle Petrovici: profesorii d-tale universitari vor să se facă comuniști, și profesorii universitari de la Odesa fug de comuniști”. Mareșalul se referea la „domnii aceștia de la Sibiu, cari

⁶⁹ *Ibidem*, p. 205, doc. nr. 4.

⁷⁰ *Ibidem*, p. 198 (lista celor 26 de elevi de la Școala Poloneză, cu sumele primite, totalizând 100.000 lei); p. 199-204 (lista celor 103 studenți de la Academii și Universități din toată țara, cu sumele primite, totalizând 400.000 lei).

⁷¹ *Infra*, p. 148.

⁷² *Infra*, p. 561-562.

sunt în cercetare”. La remarcă lui I. Petrovici că „Acum sunt la Odesa profesori ruși, cari și-au făcut o situație imposibilă”, Mareșalul a precizat: „Trebuie să aducem dintre ei, și de la Operă, și din funcționari, și din ingineri, și din ceilalți tehnicieni. [...] Pentru că avem foarte mare nevoie de tehnicieni, să aducem”, dar „maximul 5-6000 ruși putem aduce aici, cu familiile lor”.

Printre ei erau și studenți transnistreni și ruși acolo, care doreau să vină în România. Urma să se procedeze cu ei așa cum s-a procedat cu copiii ardelenilor. Mareșalul arăta că dacă vor fi aduși 20-30.000 nu este un surplus, deoarece era lipsă de brațe de muncă în țară, pentru că „am pierdut atâția morți”⁷³.

În ședința din 4 februarie s-a discutat și: „Adresa privitoare la împiedicarea acțiunii de convertire a evreilor la catolicism și refuzul bisericilor romano-catolică și greco-catolică de a comunica datele cerute de ministere în legătură cu această chestiune”⁷⁴. Mihai Antonescu susținea nevoia menajării Bisericii Catolice, având în vedere rolul Sfântului Scaun „în împrejurările de război” și adăugând că și „motive de ordin românesc special” îi porunceau să menajeze Biserica de la Roma, deoarece „în nici un caz în această perioadă nu trebuie să stingherim Biserica, orîșicare ar fi ea, în acțiunea ei”. Dar el avea în atenție îndeosebi ca, prin legi „să nu fie nici un raport direct, în această perioadă, între starea religioasă a celor convertiți și exercițiul drepturilor civile și politice”. Bisericii Ortodoxe i se interzisese să boteze pe evrei, ceea ce a provocat protestul acesteia, deoarece greco-catolicii și romano-catolicii aveau acest drept.

Ca urmare a creștinării unui număr de 35.000 de evrei se creau drepturi celorlalte biserici, deoarece, conform legilor bisericești de la noi, dacă existau 1.000 de credincioși noi, se putea cere crearea unei parohii.

Mihai Antonescu atrăgea atenția asupra faptului că, chiar dacă „în Statutul evreilor din 1940, pentru exercițiul drepturilor profesionale sunt unele posibilități pentru cei creștini; legile cu caracter economic de expropriere a bunurilor au, de asemenea, criterii de ordin religios, însă toate se raportă la trecut și, în nici un caz, creștinul de dată recentă sau cel care devine în viitor nu intră în dispozițiunile de excepție ale decretului”⁷⁵.

⁷³ *Infra*, p. 564-565.

⁷⁴ *Infra*, p. 24-29. Discuțiile din Consiliul de Miniștri în legătură cu această problemă au fost publicate și în lucrarea: *Evreii din România între anii 1940-1944*, vol. II, *Problema evreiască în stenogramele Consiliului de Miniștri*, prefață de acad. prof. dr. Nicolae Cajal, volum alcătuit de Lya Benjamin, București, Editura Hasefer, 1996, p. 481-486, cu note explicative la text. Pentru aceeași temă vezi și: Florin Stan, *Biserica Ortodoxă Română și evreii în timpul celui de al doilea război mondial*, în „Dosarele istoriei”, an XI, 2006, nr. 2 (114) p. 34-44.

⁷⁵ *Infra*, p. 28.

În aceeași ședință s-a discutat un raport referitor la „unele măsuri de excepție în folosul unor evrei care au adus servicii țării”⁷⁶, care erau prevăzute și în Legea de expropriere a evreilor pentru bunurile urbane, și au fost menționate câteva cazuri: profesorul Cerban, industriașul Carmitz (de fapt Karmitz), avocatul Rozental (de fapt Rosenthal), Sanielevici (este de fapt sociologul și criticul H. Sanielevici), profesorul Candrea⁷⁷. S-a discutat și despre „casa doamnei Lupescu”, care putea fi vândută; despre salarizarea evreilor utilizați în serviciile publice.

În ședința din 4 februarie s-a discutat și despre evreii polonezi – peste 300 de persoane – refugiați din Polonia și protejați de Republica Chile, care doreau să treacă în Regat, pentru a evita plecarea lor în Transnistria. Mihai Antonescu a precizat că pot să rămână în Cernăuți și să nu li se aplice condițiile generale privitoare la evrei, fiind supuși străini⁷⁸.

În legătură cu situația evreilor, s-a mai discutat despre: reglementarea aprovizionării evreilor⁷⁹; faptul că mulți dintre ei au fost înlăturați din viața economică, dar unii din ei „mai fac încă comerț pe picior. Nu putem, însă, să-i scoatem pe toți evreii dintr-odată din viața economică a țării”⁸⁰. În ședința de la 3 noiembrie, Mareșalul cerea să nu se mai emită ordonanțe – nici locale – cum a fost cea afișată la Galați, în care se spunea „că evreii nu au dreptul la pâine decât dacă fac cutare lucru”, deoarece pot provoca mari neajunsuri țării, căci puteau ajunge pe la Londra și Washington⁸¹. Dacă în anul anterior – 1942 – se fabrica numai un singur fel de pâine, „Astăzi, pâinea albă este la discreția oricui. Evreii nu mai cumpără astăzi pâine neagră, iau numai albă”, spunea Ion Antonescu în aceeași ședință. Iar generalul I. Arbore, secretar de Stat al Aprovizionării, arăta: „Căutând să ajungem la o măsură, ca să nu fie speculați evreii în favoarea butarilor, am chemat Centrala Evreilor și am spus să depună o taxă forfetară și să se ridice

⁷⁶ *Infra*, p. 50.

⁷⁷ S-au dat decrete speciale pentru asimilarea lor cu românii, vezi: *Evreii din România între anii 1940-1944*, vol. II, p. 389, notele 10-13. Profesorul I.-Aurel Candrea, de la Facultatea de Litere din București, a realizat lucrarea *Dicționar enciclopedic ilustrat al limbii române din trecut și de astăzi*, care, împreună cu lucrarea lui Gheorghe Adamescu, membru corespondent al Academiei Române, *Dicționar istoric-geografic*, au constituit cele două părți ale unui instrument extrem de util: *Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”*, tipărit la București de Editura „Cartea Românească”, între anii 1926-1931, care este folosit și astăzi; I.-A. Candrea pune următorul motto la dicționarul său: *Le premier livre d'une nation est le dictionnaire de sa langue*, după scriitorul francez Constantin François Volney (1757-1820).

⁷⁸ *Infra*, p. 65-66.

⁷⁹ *Infra*, p. 118-119.

⁸⁰ *Infra*, p. 185.

⁸¹ *Infra*, p. 525.

pâinea de către evrei în aceleași condițiuni. Trebuie ținut seama că o mare parte din ei nu puteau plăti”⁸².

În ședința din 17 noiembrie se arăta că, după ultima statistică, în Transnistria erau cincizeci și ceva mii de evrei, la care se adăugau 10.000 din Dorohoi, fiind, deci, 60.000. Mareșalul aprecia că erau 70-80.000, dar dacă erau numai 60.000 însemna „că mor într-un ritm prea accentuat”. Când generalul C. Z. Vasiliu l-a informat pe Mareșal că evreii transnistreni, care fuseseră grupați la Vapniarca, au fost mutați la Grosulovo, lângă Tiraspol, acesta a afirmat: „Vasăzică, sunt salvați”. C. Z. Vasiliu a arătat că la „Vapniarca sunt numai comuniști. Sunt 435 de evrei de la Tg. Jiu”. În lagărul de la Slivina, lângă Oceacov, erau infractori, condamnați. Evreii comuniști și infractori nu erau aduși în țară, ceilalți, da, începând cu orfanii, care erau vreo 5.000. Mulți din acești evrei urmau să fie aduși la Vijnița. În privința celor care erau expuși să fie omorâți de germani, Mareșalul cerea ca germanii să fie preveniți „că nu tolerez lucrul acesta, căci, în ultimă instanță, eu voi purta ponosul acestor asasinate oribile”. Când a arătat că i s-a spus că evreii de la Golta ar fi fost omorâți, iar g-ralul C. Vasiliu a negat acest lucru, Ion Antonescu i-a cerut acestuia ca să-i prevină pe germani „că nu tolerez asemenea asasinate”. S-a stabilit ca evreii plecați din Dorohoi să se întoarcă la locurile lor, Dorohoiul fiind socotit ca făcând parte din Bucovina, ca și din Vechiul Regat, care fuseseră luați din greșeală, care, de asemenea, erau readuși la locurile lor⁸³. Ca urmare a discuțiilor din acest consiliu, Radu Lecca a întocmit și prezentat Mareșalului, la 20 noiembrie, un proiect pentru repatrierea evreilor din Transnistria⁸⁴.

La problema privind *Revendicările supușilor elvețieni asupra proprietăților pe care le-au avut în Basarabia*, discutată în ședința din 17 martie, s-a stabilit ca ori să fie reintegrați în proprietățile lor, ori se tratau cu ei despăgubirile ce li se cuveneau, așa cum au fost despăgubiți și germanii, Mareșalul afirmând că „vrem să avem raporturi cât mai bune cu Elveția”⁸⁵.

În ceea ce îi privea pe repatriații germani, Mihai Antonescu atrăgea atenția că nu aveam nici o obligație de retrocedare a bunurilor, deoarece s-a stabilit o sumă globală cu care erau despăgubiți refugiații germani, conform protocolului încheiat cu Clodius⁸⁶.

În ședința din 17 martie, un punct la ordinea de zi a fost *Problema catolicilor din Moldova din punctul de vedere al naționalității de origină*.

⁸² *Ibidem*, p. 525-526.

⁸³ *Infra*, p. 565-567.

⁸⁴ Textul proiectului, în: *Evreii din România între 1940-1944*, vol. II, p. 529-532.

⁸⁵ *Infra*, p. 149.

⁸⁶ *Ibidem*.

Mareșalul a atras atenția miniștrilor de Interne și Justiție că nu admite „sub nici un motiv ca noi să ne comportăm cu minoritățile așa după cum ungurii se comportă cu românii noștri din Ardealul de Nord.

N-are voie nici un funcționar, nici o autoritate să trateze pe un cetățean român, de orice origine etnică ar fi el, în termeni necuviincioși. Nu este admisibil acest tratament nici pentru cetățenii români de origine etnică română. Poate cineva să facă o crimă, dar omul trebuie să fie tratat ca om, chiar după ce l-a condamnat Justiția.

[...] În al doilea rând, aceștia sunt români catolici.

[...] În ce privește faptul că este vorba de ciangăi, trebuie să ținem seama că acești oameni sunt acolo de multe secole, de pe vremea lui Ștefan cel Mare. Au luptat alături de noi.

[...] Deci, în această privință să se intre din toate punctele de vedere în cea mai perfectă ordine și față de ciangăii din Moldova și față de toți minoritarii din țară”⁸⁷.

Frecvent în ședințele Consiliului au fost discutate probleme privind aprovizionarea populației cu alimente și bunuri de consum.

Pentru aprovizionarea populației, în afară de 2-3 județe, s-au organizat economate în toate celelalte județe. În luna februarie, unele județe erau deficitare din cauza transporturilor, îngreunate de iarnă, însă, după ce situația s-a ameliorat, se încărcau câte 4.000 de vagoane zilnic.

Lipsa mijloacelor de transport a creat greutăți și fabricilor: Reșița avea mărfuri neexpediate în valoare de un miliard și jumătate; „Vâscoza”, de asemenea. Erau fabrici care nu mai puteau să lucreze, deoarece producția a mers crescând, iar lipsa mijloacelor de transport le-a creat enorme greutăți. Numai într-o zi s-au încărcat 3.700 vagoane cu zahăr, semințe oleaginoase, produse petroliere etc.

Cu toate acestea, la Arad, populația rurală nu avea zahăr de patru luni, iar la Alba și Fălciu nu s-au primit cotele de ulei pe ultimele luni; la Argeș, uleiul era în întârziere; la Mehedinți nu era săpun. Se menționează totuși că de sărbători aprovizionările au fost mai bune decât se aștepta lumea și piața a fost pe deplin îndestulată⁸⁸.

În ședința din 19 februarie, Mareșalul a cerut să se găsească soluția aprovizionării Capitalei cu lapte, după ce „a recurs la mijloace drastice chiar, ca să pun capăt cel puțin falsificării laptelui, urmărind ca laptele ce se aducea în Capitală să fie bun și să nu mai cumpere lumea scrobeală sau apă înălbită”⁸⁹.

⁸⁷ *Infra*, p.141-142.

⁸⁸ *Infra*, p.95-96.

⁸⁹ *Infra*, p.97.

Capitala avea nevoie de 120.000 de litri de lapte și primea 15.000 litri⁹⁰. Mareșalul cere să se facă o lege sau un „ucaz” pentru a se reglementa problema, deoarece lapte există în țară.

În ședința din 2 martie Mareșalul atrăgea atenția, în legătură cu obținerea de ulei de porumb, că, „dacă avem suficient porumb pentru hrana populației, pentru hrana animalelor, pentru semințe și pentru alcool, ce se strică, atunci putem să facem din el orice, nu numai uleiuri”. Dar, „atâta timp cât avem floarea- soarelui, care ne dă un ulei mai economicos sub raport comercial, nu se discută problema aceasta”⁹¹.

Se remarca faptul că aprovizionarea populației cu cereale era mai bună decât în trecut și se dădea exemplul morilor țărănești, „care anul trecut nu aveau ce măcina, astăzi sunt pline de țărani, care așteaptă rândul să macine”⁹².

Iar în ședința din 17 mai, Mareșalul anunța că recolta va fi foarte bună și la grâu și la produse, dar va pune anumite probleme în privința depozitării ei. Pentru recoltare, Armata a promis ajutoare, printr-o concentrare de soldați, pentru a nu lăsa pe proprietari la discreția prețurilor care se cereau; se preconiza ca să se organizeze detașamente de muncă, din regiunile în care exista surplus de brațe de muncă⁹³, dar și să se facă desconcentrări masive.

Pentru diverse lucrări urmau să fie aduși 15.000 de prizonieri din lagărele din Transnistria, care erau plătiți și îmbrăcați, dar proprietarii îi foloseau vara, și iarna îi înapoiau⁹⁴. După legile internaționale, la pace, învingătorii, dacă au luat prizonieri și i-au întreținut, erau plătiți⁹⁵.

Pentru aprovizionarea regiunilor de munte era nevoie de 20.000 vagoane de porumb. S-a analizat, în ședința din 17 mai, situația aprovizionării populației cu diferite produse: cereale, ulei, zahăr, lemne etc. Se evaluează ce disponibilități de cereale existau în Basarabia și Transnistria⁹⁶.

În aceeași ședință s-a discutat situația aprovizionării populației și cu alte produse, concluzia la alimentație fiind că: „noi n-avem o problemă de alimentare”⁹⁷.

În ședința din 17 martie s-a discutat și *Nota referitoare la lipsa de pe piață a încălțămintei*. S-au adus din Suedia 10 vagoane de talpă sintetică pentru Economatul Funcționarilor, altă cantitate de 10 vagoane talpă, tot din Suedia, de

⁹⁰ *Infra*, p.98.

⁹¹ *Infra*, p.129.

⁹² *Infra*, p.131.

⁹³ *Infra*, p. 200.

⁹⁴ *Infra*, p. 210.

⁹⁵ *Ibidem*.

⁹⁶ *Infra*, p. 204-209.

⁹⁷ *Infra*, p. 213.

foarte bună calitate, și cu ceea ce se mai putea aduce din Germania se satisfăceau aproape 30% din nevoile țării⁹⁸.

S-au avut în atenție și drepturile de înaintare ale funcționarilor mobilizați, cărora trebuia să li se păstreze locuri pentru când erau demobilizați, ca o „răsplată națională”, iar înaintarea se făcea automat, fără examen, dar în afară de Universitate și Justiție. Salarizarea diferitelor categorii de salariați a fost, de asemenea, la ordinea de zi a ședințelor Consiliului de Miniștri. În cazul profesorilor secundari, salarizarea era „cu desăvârșire rușinoasă”. Și alți salariați erau în aceeași situație. Anterior, profesorii universitari erau cei mai bine plătiți, dar „înainte de războiul trecut se înțelegea ceva prin profesorul universitar, pe când astăzi se înțelege altceva”, căci s-au asimilat cu profesorii universitari mulți profesori de școli speciale, „s-a făcut o inflație de profesori universitari”, cu toate că Universitatea propriu-zisă nu avea personal mai mult ca înainte⁹⁹. Inginerii de la particulari erau plătiți de 5-10 ori mai mult decât cei de la Stat, aceștia protestând pentru că li s-au luat drepturile. Chiar dacă se puteau mări salariile inginerilor, este nevoie de mai mulți ingineri. La sfârșitul războiului, România nu va putea absorbi șomajul, deoarece nu va avea suficiente cadre tehnice¹⁰⁰.

În ședința din 2 martie s-au discutat și problemele asigurării condițiilor de muncă în marile industrii. Mareșalul arăta că dacă fabrica „Rogifer”, a lui Malaxa, este cea mai frumoasă și mai modernă fabrică, chiar mai frumoasă decât fabricile „Brand” și „Renault”, unele dintre cele mai moderne, pe care le-a văzut la Paris, nu s-a făcut nimic pe plan social. Malaxa, știind că „va avea atâtea lucrători, și trebuia să aibă atâtea locuințe, trebuia să facă un cartier, unde să fie toate instalațiile necesare, dispensar etc.” Datorită constatării de la fabrica de la Berceni, a lui Malaxa, unde era „cea mai oribilă exploatare a omului, în cea mai oribilă murdărie pe care poate să și-o imagineze cineva – erau umbre de oameni care lucrau, nu oameni, exploatarea omului prin om și prin distrugerea omului”, Mareșalul a cerut ca să nu se mai dea nici o aprobare pentru a se face o fabrică, până nu-și vor lua angajamentul să înceapă întâi cu lucrările sociale. Dacă „nu se făcea fabrica înainte de a face cartier pentru lucrători, cu dispensar, băi etc., noi nu aveam starea de mizerie care există la marginea Capitalei”. Capitala a crescut de când s-au făcut fabricile acestea în jurul și în interiorul ei și au venit oameni de la țară și s-au instalat în condițiile cele mai mizerabile posibil; pe la Cioplea, proprietarii pe fiecare metru pătrat au făcut câte o magherniță, în care stau câte 10 persoane, „candidați la tifos, tuberculoză etc.”¹⁰¹

⁹⁸ *Infra*, p. 146.

⁹⁹ *Infra*, p. 37.

¹⁰⁰ *Infra*, p. 39.

¹⁰¹ *Infra*, p. 133.

Mareșalul a arătat că în străinătate nu se permite lucrul acesta, „nici în Suedia, nici în Norvegia, ca cineva să facă o mare industrie și să nu facă nimic pentru lucrători, care să șadă în colibe” și a tras concluzia: „S-a pus împrejurul Capitalei o coroană spinoasă de comunism, pentru că acești oameni, care stau în condițiile în care stau, trăiesc într-o continuă revoltă, care într-o zi va exploda, ca și rebeliunea din 1941, și atunci vine autoritatea Statului și trage”¹⁰².

Din această cauză s-a impus un decret-lege prin care se prevedea obligativitatea marilor industrii de a nu face nici un fel de instalații fără aprobarea unor ministere.

În ședința din 2 martie, în discuțiile pe marginea raportului privitor la situația în care urmau să fie considerați funcționarii din serviciile centrale și exterioare ale Ministerului Finanțelor, arestați și internați în lagăr pe baza dispozițiilor Direcției Generale a Poliției și Siguranței Statului, care fuseseră internați în lagăr ca legionari, Mareșalul a arătat că este necesar ca să nu fie băgat în lagăr cineva care nu era vinovat. El a mai precizat: „cel dintâi care trebuie dus în lagăr este Mareșalul Antonescu, fiindcă el a instituit regimul legionar. Dar eu n-am fost niciodată legionar. Dar l-am adus fiindcă îl vrea țara, și eu voiam să-l aduc pe linia intereselor țării. Dar țara a vrut legionari care să fure ca în codru, să vină în orice casă și să se facă stăpâni, să revolte Școala, Universitatea? [...] Când am văzut că ne-am păcălit, i-am dat la o parte. [...] Regele Carol spunea că am fost legionar, ca și cum era să mă duc și să mă pun sub ordinele lui Codreanu”¹⁰³.

Ion Antonescu a subliniat că „în justiție nu poți lua cuiva dreptul, înainte de a avea o condamnare definitivă”.

În legătură cu Horia Sima, el a spus că „românul este laș. Îi este teamă că se întoarce Horia Sima, și de aceea nu se angajează în regimul actual”¹⁰⁴.

Joseph Goebbels, în *Jurnalul* său, vorbind de Horia Sima, nota la 1 ianuarie 1943: „[...] Afacerea Horia Sima a avut repercusiuni importante. L-am supravegheat prea lejer; a reușit să evadeze în Italia. Se poate imagina agitația pe care a putut-o produce în mediile românești. Au fost schimbate telegrame violente și am insistat ca Horia Sima să ne fie predat de italieni. Führerul era furios pe fuga lui Horia Sima și a luat deja decizia să fie condamnat la moarte și sentința să fie executată. Apoi, până la urmă, a renunțat să dea un astfel de exemplu, dar Horia Sima trebuie să înțeleagă că de aici înainte nu va putea fi vorba să-i lăsăm libertate de mișcare. El este acum în mâinile [lipsă în text]. Va fi păzit aici cu severitate. Cazul Horia Sima ar fi putut împiedica foarte mult raporturile româno-germane. Dar acum soarele strălucește din nou. Existase pericolul de a-l vedea pe Horia Sima scăpat în Anglia, pentru a constitui acolo un guvern rival. E evident că Horia Sima

¹⁰² *Ibidem*.

¹⁰³ *Infra*, p. 135-136.

¹⁰⁴ *Infra*, p. 136.

este mult mai periculos la inamic decât regele Carol care, așa cum fiecare știe, nu joacă nici un rol”¹⁰⁵.

Și în ședința din 13 mai Mareșalul s-a referit la problema legionară, arătând că în Banat s-au refugiat foarte mulți legionari, dar „nu mă interesează această chestiune, pentru că dacă s-a dezumflat ceva – mai rău ca un balon – în Țara Românească și în lumea toată s-a dezumflat problema legionară.

Și era fatal să fie așa.

Bestiile, care se mai gândesc că se mai poate umfla această problemă aici, trăiesc în nori. Se vor dezumfla și ei.

[...] I-am spus-o și lui Hitler. Nu se poate – cu forța – pe pământul acesta ca să se reînvie această mișcare. Sunt în cadrul acestei mișcări oameni cumsecade, dar păcăliți.

[...] Eu am luat-o cel dintâi în brațe, cu riscul carierei mele și al vieții mele.

Dar am luat-o câtă vreme am crezut că este ceva de ea. Dar, în ziua când am văzut ce cale a apucat – și n-am reușit s-o aduc pe drumul bun – tot eu i-am dat cu toporul la cap”¹⁰⁶.

România a făcut eforturi și pentru ajutorarea românilor de peste hotare, „pentru ca ei să se poată dezvolta economic și să poată străbate dificultățile care li se pun în cale. [...] am încurajat și pe cei din Banatul și Timocul Sârbesc, acordând un credit de 175.000.000 lei pentru ei. S-a găsit, însă, un domn Caragea, de la Banca Națională, care, ducându-se acolo, a scoborât această măsură națională pe planul meschin și politic al ideii legionare.

[...] Noi am început să facem bănci acolo, prin care dăm credite la țărani, ca să poată trăi și să se poată strecura prin această furtună groaznică [...]”¹⁰⁷.

În ședința din 13 mai, Mihai Antonescu informa Consiliul de Miniștri că în negocierile cu Bulgaria, litigiile rămase de pe urma Tratatului de la Craiova, din septembrie 1940, privind schimbul de populații, au fost soluționate pe cale directă, evitând astfel arbitrajul care începuse să fie dezbătut la Viena și arată cum au fost rezolvate”¹⁰⁸.

¹⁰⁵ Dumitru Preda, *loc.cit.*, p. 88.

¹⁰⁶ *Infra*, p. 230-231.

¹⁰⁷ *Ibidem*.

¹⁰⁸ *Infra*, p. 231-233. Despre Tratatul de la Craiova, între România și Bulgaria, semnat la 7 septembrie 1940 vezi: prof. univ. dr. Aurel Preda-Mătășaru, ambasador, *Tratatul între România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940. Trecut și prezent*, București, Editura Lumina Lex, 2004, 400 p., care cuprinde: „Scurt istoric al devenirii bulgare în spațiul geografic actual”; un scurt istoric al relațiilor româno-bulgare; tratatul propriu-zis; reluarea după anul 1989 a problemelor de natură financiară decurgând din tratat; Legea nr. 9/1998, privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea Statului Bulgar, în urma aplicării tratatului; Hotărârea Guvernului Român nr. 286 din 4 martie 2004 în aceeași problemă.

Mareșalul, în ședința din 15 octombrie, anunța că a reluat inspecțiile prin țară – aproape total inopinate – mergând aproape pe la toate instituțiile din regiunile pe care le-a inspectat, și a prezentat Consiliului observațiile făcute. A recomandat și miniștrilor să facă inspecții în județe, după un program mai ordonat. Cu acest prilej a apreciat că în ceea ce privește drumurile „s-a făcut o operă formidabilă”, dar a găsit și multe neajunsuri: „lipsă totală de băi comunale și dispensare”; orașul Corabia nu a progresat de aproape 100 de ani, cum l-a văzut când a trecut Dunărea, în timpul războiului din Balcani, aproape în aceeași situație l-a regăsit recent. Corabia „este într-o situație foarte proastă”, Izlazul „este ca pe timpul când popa Șapcă a plecat la revoluție la 1848”. Alte orașe le-a găsit „într-un enorm progres”: Turnu Măgurele, Alexandria, Caracal.

În domeniul Agriculturii și Economiei Naționale: a cerut să se termine calea ferată Făurei-Tecuci; viile din hibrizi să fie distruse, deoarece „prin alcool distrugem Nația”. S-a bucurat că într-un sat din Teleorman „oamenii i-au spus că n-au nici o cârciumă acolo”, dar când a ieșit din sat a văzut dealul plin de hibrizi și a înțeles: „n-aveau nici o cârciumă, fiindcă fiecare avea cârciuma la el acasă”. La Comănești a văzut 39 de cârciumi pentru 2.000 de lucrători cari lucrau în mină, „[...] așa de apropiate, că intră omul din cârciumă în cârciumă. De aceea, acești oameni sunt așa cum sunt”.

A remarcat, în sate, lipsa pășunilor pentru vite; poduri care „au rămas pe uscat”, sau altele, cum era podul de la Alexandria, care trece peste Vedea, care nu a fost așezat cum trebuie.

În domeniul Ministerului Culturii Naționale, a vizitat școli, licee, unde a constatat lipsa bibliotecilor, a laboratoarelor, murdărie în internate etc.

În ședința din 8 decembrie, un punct la ordinea de zi a fost în legătură cu hotelurile, Mareșalul apreciind că: „Astăzi este o situație dezastruoasă în ceea ce privește hotelurile”, deși a atras atenția că „în hoteluri descind toți străinii, toți oamenii de afaceri, pe care îi trimit statele străine la noi.

Ori, hotelurile sunt cea mai groaznică rușine și cea mai bună reclamă pe care o putem face pentru dezorganizarea și slăbiciunea Neamului Românesc”.¹⁰⁹

Ne oprim aici cu prezentarea informațiilor pe care le conțin stenogramele cuprinse în acest volum, căci, așa cum remarcam și la volumele anterioare, ele sunt atât de variate încât nu pot fi cuprinse într-o sumară *Introducere* a lucrării.

Prof. univ. dr.

MARCEL-DUMITRU CIUCĂ

¹⁰⁹ *Infra*, p. 623.

Lista miniștrilor Guvernului Ion Antonescu (în perioada februarie-decembrie 1943)

Președintele *Consiliului de Miniștri*: – Mareșal **Ion Antonescu**

Vicepreședintele *Consiliului de Miniștri* – **Mihai A. Antonescu**

- secretar general la *Președinția Consiliului de Miniștri*: – **Ovidiu Vlădescu**
– **I. Al. Rădulescu**
- subsecretar de Stat la *Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românizare, Colonizare și Inventar*:
 - **Titus Dragoș** (05.12.1941-07.10.1943)
 - **Ovidiu Vlădescu** (07.10.1943-23.08.1944)

Ministerul Afacerilor Interne:

- ministru: – g-ral **Dumitru I. Popescu**
- subsecretari de Stat: – g-ral **Constantin Z. Vasiliu**
– **Petre Strihan**

Ministerul Afacerilor Străine:

- ministru: – **Mihai A. Antonescu**

Ministerul Finanțelor:

- ministru: – **Alexandru Neagu**
- subsecretar de Stat: – **Mircea Vulcănescu**

Ministerul Justiției:

- ministru: – **Ion C. Marinescu**

Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor:

- ministru: – prof. **Ion Petrovici**
- subsecretari de Stat pentru:
 - *Educație Extrașcolară*: – g-ral **Victor Iliescu**
 - *Școală*: – **Ion C. Petrescu**
 - *Culte și Arte*: – **Ion Sandu**

Ministerul Propagandei Naționale:

- subsecretar de Stat: – prof. **Alexandru Marcu**

Ministerul Apărării Naționale:

- ministru: – g-ral **Constantin Pantazi**
- subsecretari de Stat pentru:
 - *Aprovizionarea Armatei și Populației Civile:* – g-ral **Constantin Constantin**
 - *Aer:* – g-ral **Gheorghe Jienescu**
 - *Marină:* – contraamiral **Nicolae Păiș** (05.04.1941-20.02.1943)
 - g-ral **Nicolae Șova** (20.02.1943-23.08.1944)

Ministerul Înzestrării Armatei și Producției de Război:

- ministru: – g-ral **Gheorghe Dobre**

Ministerul Agriculturii și Domeniilor:

- ministru: – **Aurelian Pană** (26.09.1942-05.07.1943)
 - **Ion Marian** (05.07.1942-25.04.1944)

Ministerul Economiei Naționale:

- ministru – **Ion N. Fițescu** (15.08.1942-20.02.1943)
- ministru ad-interim – g-ral **Gheorghe Dobre** (20.02.1943-23.08.1944)
- subsecretari de Stat pentru:
 - Industrie, Comerț, Mine: – ing. **Stavri Ghiolu**
 - *Aprovizionarea Armatei și Populației Civile:*
 - g-ral **Constantin Constantin** (20.11.1941-15.07.1943)
 - g-ral **Ion Arbore** (15.07.1943-23.08.1944)

Ministerul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor:

- ministru: – **Constantin D. Bușilă** (10.07.1941-07.10.1943)
 - **Constantin Al. (Atta) Constantinescu**
(07.10.1943-23.08.1944)

Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale:

- ministru: – dr. **Petre Tomescu**
- subsecretar de Stat pentru Muncă:
 - dr. **Constantin Dănulescu** (10.07.1941-05.07.1943)
 - arh. **Ion D. Enescu** (05.07.1943-23.08.1944)

La ședințele Consiliului de Miniștri au participat, uneori, și:
Guvernatorul Băncii Naționale a României: – **Alexandru Ottulescu**
Guvernatorul Bucovinei: – g-ral **Corneliu Calotescu**; g-ral **Corneliu Dragalina**

Guvernatorul Basarabiei: – g-ral **C. Voiculescu**; g-ral **Olimpiu Stavrat**
 Guvernatorul Transnistriei: – prof. **Gheorghe Alexianu**
 Directorul General al Căilor Ferate Române: – g-ral **T. Orezeanu**
 Comisar al Guvernului pentru aprovizionarea cu lemne: – g-ral **N. Bădescu**
 Directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului: – **Gheorghe Minescu**
 Directorul Economiei Naționale din Basarabia: – ing. **Dorin Nicolaescu**
 Administrator delegat al B.N.R.: – **Al. Bădulescu**
 Directorul S.C.O.D.: – g-ral **V. Casian**
 Director General al Minelor din Ministerul Economiei Naționale: – **Gheorghe Andonie**
 Șeful Marelui Stat Major al Armatei: – g-ral **Ilie Șteflea**
 Comisarul General al Prețurilor: – **M. Gr. Romașcanu**
 Directorul Economiei Naționale din Cernăuți: ing. **I. Câmpineanu**
 Delegatul Băncii Naționale: **Mircea Solacolu**
 Subdirectorul General al Institutului General de Statistică: dr. **Petre Vlad**
 Șeful Cabinetului Militar: g-ral **Radu Davidescu**
 Primarul General al Capitalei: g-ral **I. Rășcanu**
 Prefectul Poliției Capitalei: g-ral **N. Pălăngeanu**
 Director la Banca Națională: **G. Exarcu**
 Reprezentanții Industriei: prof. **Eftimie Antonescu**; ing. **I. Bujoiu**; ing. **Th. Ficșinescu**
 Reprezentanții Agriculturii: **Constantin Sascioreanu**; col. **Aurel Solacolu**
 Reprezentanții Comerțului: **D. Niculescu-Ritz**; **Al. Samoil**
 Comisarul General al Refugiaților: prof. **Gr. Forțu**
 Directorul Serviciului Sanitar al Armatei: g-ral **M. Capitanovici**
 Șeful Apărării Pasive: **G. Marinescu**
 Director General al Casei Asigurărilor Sociale: **Cezar Rășcanu**

LISTA DOCUMENTELOR

1. 1943 februarie 4. În Consiliul de Miniștri cu guvernatorii, se discută despre: drepturile de înaintare ale funcționarilor mobilizați; oportunitatea reînființării Universității din Cernăuți; acțiunea de împiedicare a convertirii evreilor la catolicism; situația studenților aflați la studii în străinătate; salarizarea profesorilor; refugiații din Basarabia; măsuri de excepție în folosul unor evrei care au adus servicii țării etc. (p. 1)

2. 1943 februarie 4, după-amiază. La ședința Consiliului de Miniștri Economic participă și guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei; se discută despre problema administrării bunurilor românizate în Basarabia și Bucovina; situația evreilor polonezi, refugiați din Polonia, supuși chilieni; schimburile comerciale cu Italia, Germania și alte țări; situația economatelor pentru funcționari, invalizi etc. din întreaga țară; aprovizionarea cu alimente a populației etc. (p. 56)

3. 1943 februarie 19. Se discută despre: aprovizionarea Capitalei cu lapte; producția de țigări pe anul 1943; scutirea produselor ce se aduc din Rusia ocupată de toate taxele și impozitele vamale de import; reglementarea aprovizionării evreilor etc. (p. 97)

4. 1943 martie 2. Se discută despre: transformarea carelor de luptă și a tunurilor anticar; schimburile comerciale cu diferite țări (Bulgaria, Croația, Elveția, Finlanda etc.); asigurarea aprovizionării țării cu cereale; organizarea de depozite de materiale de construcții în toate regiunile supuse bombardamentelor; necesitatea ca marile industrii să ia măsuri în ceea ce privește nevoile lucrătorilor etc. (p. 122)

5. 1943 martie 17. Se discută despre: problema catolicilor din Moldova din punct de vedere al naționalității de origine; lipsa încălțămintei de pe piață; polonezii și ucrainenii colonizați de Soviete în Basarabia; colonizarea în Basarabia a luptătorilor de pe front; plata transporturilor militare în Transnistria etc. (p. 140)

6. 1943 aprilie 20. Ion Antonescu, împreună cu reprezentanții Băncii Naționale și ai Ministerelor Industriei, Agriculturii și Comerțului discută măsurile pentru reglementarea creditului în domeniile respective. (p. 163)

7. 1943 mai 13. Se discută, cu guvernatorii, despre: situația în agricultură (situația culturilor, recoltarea) pe cele trei provincii; problema aprovizionării populației cu alimente; situația bunurilor rămase de la germani și evrei; colonizări în Basarabia și Transnistria; mișcarea legionară; relațiile cu Bulgaria și problema Tratatului româno-bulgar de la Craiova etc. (p. 194)

8. 1943 iulie 1. Se discută despre: Căile Ferate particulare; finanțarea recoltei, organizarea economatelor; executarea muncilor agricole; comanda a 10 vapoare în Suedia pentru pescuitul pe Marea Neagră; aprovizionarea cu lemne etc. (p. 233)

9. 1943 iulie 10. Se discută despre fixarea prețului grâului, în comparație cu prețul altor cereale; Mareșalul vrea să introducă pedeapsa cu moartea pentru hoți. (p. 266)

10. 1943 august 3. Se discută despre: consecințele bombardamentelor americane la Câmpina, Ploiești și Brazi, despre măsurile ce se impun pentru reconstrucția locuințelor, pentru finanțarea reparațiilor la rafinării etc. (p. 290)

11. 1943 august 6. Se discută despre situați exportului de petrol în urma bombardării rafinăriilor; măsurile ce se impun pentru refacerea întreprinderilor distruse de bombardamente și pentru apărarea antiaeriană; aprovizionarea regiunilor industriale, unde se manifestă tendințe comuniste, aprovizionarea cu alimente; sporirea salariilor etc. (307)

12. 1943 august 20. Se discută despre: măsurile ce se vor lua ca urmare a bombardamentelor din 1 august și a neajunsurilor constatate; creșterea salariilor și pensiilor; exporturile în Italia, Germania și în alte țări etc. (p. 351)

13. 1943 septembrie 4. Se discută despre: executarea acordurilor economice cu străinătatea; subvenționarea lucrărilor de telefonie; noul regim al cerealelor; situația statistică a studenților de la universități și școlile superioare pe ultimii cinci ani; studenții la facultăți trebuie să fie în raport cu nevoile de viitor ale Neamului. (p. 402)

14. 1943 septembrie 22. Se discută despre: importurile de mașini și materiale din Germania; situația expedierilor de cereale, zahăr, ulei și săpun din Transnistria în România; evacuarea instalațiilor industriale din Transnistria; situația

românilor care se evacuează de la Est de Bug și care ar urma să fie colonizați în Basarabia sau Bucovina etc. (p. 429)

15. 1943 octombrie 15. Mareșalul Ion Antonescu informează pe miniștri că, de acum înainte, o dată pe lună, va avea loc un Consiliu de Miniștri general, pentru a-i putea coordona mai bine în acțiunile lor; le comunică, de asemenea, că a reluat seria inspecțiilor prin țară, total inopinate, și prezintă aspectele constatate la școli (lipsa bibliotecilor, a laboratoarelor ș.a.), dispensare, cazărmi, instanțe de judecată; face observații asupra construcției unor poduri, în legătură cu consumul excesiv de alcool etc. (p. 454)

16. 1943 noiembrie 3. Se discută despre: problema răscumpărării concesiunii chibriturilor către suedezi în 1929, în cadrul politicii de răscumpărare a datoriei externe; extinderea pomiculturii și valorificarea producției; Legea circulației imobilelor agricole; aprovizionarea lucrătorilor de la C.F.R.; cererea de a se îngădui fiecărui soldat german din România ca să trimită acasă, de Crăciun, câte 10 kg de făină și câte o găscă tăiată etc. (p. 498)

17. 1943 noiembrie 16. Se discută despre: expedieri în țară de cereale, alimente, diferite materiale, instalații industriale din Transnistria și Basarabia; situația românilor de peste Bug care vor să vină în țară; egalul tratament al elementului ucrainean, polonez, ungur, turc cu românii etc. (p. 539)

18. 1943 noiembrie 17. Se discută despre: evacuarea din Transnistria – a personalului și populației, a animalelor și a materialelor –; chestiunea evreiască – evreii să fie aduși la locurile de unde au plecat, asasinatelor nu sunt tolerate –; constatările făcute de Mareșal cu ocazia inspecțiilor făcute în județele Ialomița și Dolj. (p. 559)

19. 1943 decembrie 8. Se discută despre: asigurarea bunurilor Armatei; situația refugiaților din Transilvania; starea proastă în care sunt hotelurile; nemulțumirile muncitorilor de la Uzinele Copșa Mică-Cugir; cumulul de funcții etc. (p. 591)

DOCUMENTE

1. 1943 februarie 4. În Consiliul de Miniștri cu guvernatorii, se discută despre: drepturile de înaintare ale funcționarilor mobilizați; oportunitatea reînființării Universității din Cernăuți; acțiunea de împiedicare a convertirii evreilor la catolicism; situația studenților aflați la studii în străinătate; salarizarea profesorilor; refugiații din Basarabia; măsuri de excepție în folosul unor evrei care au adus servicii țării etc.

CONSILIUL DE MINIȘTRI CU GUVERNATORII

de joi, 4 februarie 1943

Ședința se deschide la ora 9,45, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Participă dnii: **prof. Ion Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **prof. dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **Ion C. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **A. Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat al Aerului; **viceamiral Nicolae Păiș**, subsecretar de Stat al Marinei; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **g-ral Constantin C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românilor; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general C.F.R.; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.; **N. Gr. Romașcanu**, comisarul general al Prețurilor; **col. N. Teodorescu**, director general P.T.T.; **ing. Dorin Nicolaescu**, directorul Economiei Naționale din Chișinău; **ing. I. Câmpineanu**, directorul Economiei Naționale din Cernăuți; **V. Blaj**, director la C.F.R.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, luăm întâi în discuție problemele generale. Ministerul Apărării Naționale:

Adresă privitoare la drepturile de înaintare ale funcționarilor mobilizați

G-ral C. Pantazi: Domnule președinte al Consiliului, după cum știți din „Buletinul Informativ”, s-a semnalat îngrijorarea funcționarilor publici, care sunt

mobilizați și concentrați, cărora ar putea să le treacă înainte la înaintare camarazii lor rămași aici.

De aceea, v-am rugat să puneți chestiunea aceasta în evidența domnilor miniștri, ca să nu se întâmple acest lucru.

Al. Neagu: Se suprimă necesitatea examenului pentru toți funcționarii mobilizați.

M. Antonescu: Sunt două probleme care se pun și pe care le-am discutat în alt Consiliu de Miniștri.

Pe de o parte, problema unui regim care să creeze o situație de preferință pentru mobilizați, și prin aceasta o răsplată națională; iar pe de altă parte, este problema ocupării locurilor.

Dacă noi ocupăm toate locurile, în vremea când alții se găsesc pe front, oricâtă preferință am avea mâine în vocațiunea de a dobândi locuri mobilizații, dacă locuri nu există putem să le acordăm toate avantajile, cu titlu de recompensă națională, căci nu vor ajunge să beneficieze de ele.

De aceea, într-un Consiliu anterior – și repetăm astăzi – am stabilit principiul că rezervăm din toate locurile vacante un număr care va fi completat provizoriu, urmând ca acestea să fie ocupate apoi definitiv cu demobilizații.

Firește, nu trebuie să ajungem să oprim buna funcționare a serviciilor publice, să împiedicăm mersul administrației, căci atunci creăm noi probleme pentru Stat. Cred, însă, că este potrivit să rezervăm un număr de locuri în fiecare administrație, pe care să le ocupăm cu titlu provizoriu, rămânând ca ocuparea lor definitivă să se facă când (*sic!*) vor putea fi completate cu oamenii cari s-au întors de pe front.

Atunci, rămâne ca fiecare administrație să stabilească proporția și categoriile funcțiunilor, pentru că acest lucru este bine să fie adus la cunoștința tuturor, cred că după ce dv. veți studia în fiecare departament care funcțiuni și câte anume posturi pot să intre în această categorie, să facem chiar o comunicare, pentru ca să se știe și să se creeze o stare de spirit în această direcție, așa încât toată lumea să aibă încredere că starea de mobilizare nu ajunge să paralizeze vocațiunea, de obținerea funcțiunilor publice din partea celor mobilizați.

Al. Neagu: Proiectul de lege prevede înaintarea automată, fără examen, a celor cari sunt mobilizați.

I. Petrovici: Sper că nu și în învățământ.

M. Antonescu: Dar cei cari nu sunt în funcțiuni.

Când sunt asemenea proiecte de principiu, este bine să le aducem în Consiliul de Miniștri, ca să stabilim hotărârea pe baza unor anumite date.

Al. Neagu: Am făcut o adresă la fiecare minister în parte, și s-a ținut cont de toate obiecțiunile.

I. Petrovici: Nu știu dacă la Ministerul Culturii Naționale s-a primit.

M. Antonescu: Când se trimite o circulară care are un caracter administrativ, ea are soarta lucrărilor administrative: se face un referat de Direcția Personalului, care privește problema numai în cadrul rutinier al ocupării unor locuri, și nu se are în vedere marele scop urmărit de noi. De aceea, astfel de chestiuni trebuiesc aduse în Consiliul de Miniștri, ca să stabilim și principiile de coordonare și să se fixeze un principiu valabil pentru toate

departamentele și consimțit de toată lumea, ținând seamă de situația fiecărui departament, în parte.

Prin urmare, vă rog să cereți dv. din nou lucrarea, cu dosar cu tot, – nu știu dacă ne-a fost trimis până acum – și să trimiteți domnilor miniștri, pentru a vedea care posturi anume vor putea să intre în această categorie.

Firește, în proiect trebuie să introducem toate avantajile pentru dreptul de avansare, considerarea timpului de mobilizare pentru înaintarea în funcțiune, în condiții chiar mai bune decât ale acelor cari prestează servicii obicinuite, în afară, firește, de serviciile care presupun o activitate de ordin tehnic, specială sau de titluri excepționale, cum este Universitatea, de pildă, unde calitatea de bun luptător, oricât este de prețuită, nu poate fi asemănată și asimilată cu meritele științifice; sau în magistratură, unde poate să ducă la egalitate, la un drept de preferință, dar, în orișice caz, nu poate constitui un titlu de merit profesional.

Al. Neagu: Aceasta privește numai funcționarii administrativi, și se face cu avizul tuturor departamentelor.

I. Petrovici: Înțeleg. Dar din practică eu am văzut că mă pomenesc câteodată cu câte o lege care îmi creează o serie de încurcături. De aceea, eu am atras atenția, ca să fie bine precizat.

M. Antonescu: Cred că nu vă temeți de pe acum de Legea bugetară, ca să vă luați aceste măsuri preventive liniștitoare.

Notă referitoare la întocmirea unui decret pentru ușurarea formelor de licitații la furniturile necesare Armatei.

Chestiunea este înscrisă mai de mult la ordinea de zi; decretul este publicat.

Notă relativă la organizarea și funcționarea atelierelor de proteze.

G-ral C. Pantazi: Atelierele de proteze sunt atașate acum pe lângă spitalul de aici și cel din Iași. Ele intră sub conducerea directă a dlui ministru al Sănătății.

Ceea ce putem spune în această privință este că încet, încet n-au mai fost lăsate la mână de lucru particulară, că avem aprovizionamente suficiente, așa încât putem face față noi înșine necesităților, prin atelierele proprii și cu materialele pe care le avem.

În același timp, avem trimeasă în Italia o comisie, care studiază chestiunea protezelor celor mai artistic făcute, fiindcă pentru moment Italia a dat cei mai buni specialiști în această direcție.

M. Antonescu: Am și rugat pe dl ministru dr. Tomescu să invite un profesor italian reputat în ortopedie și lucrări de proteze, fiindcă desigur că trebuie să facem toate eforturile în această direcție.

Am dat dlui ministru dr. Tomescu să examineze un proiect de regulament întocmit de Spitalul de Ortopedie, pentru ca să vedem în ce măsură putem să-i creăm un statut aparte.

Dr. P. Tomescu: Am examinat acest proiect de statut, pe care directorul spitalului mi l-a prezentat într-o nouă versiune, căci între timp au mai reflectat asupra acestei chestiuni.

M. Antonescu: Vă rog să grăbiți lucrurile, ca să putem trece la o organizare cât mai bună.

Am constatat, însă, din unele inspecții și vizite făcute la spitale, că foarte mulți dintre invalizi pleacă de îndată.

G-ral C. Pantazi: Sunt în curs de a prezenta un decret care prevede unele sancțiuni, care să ne ajute și mai mult atât la disciplinarea invalizilor, cât și la aspectul și la manifestațiile lor morale, precum și la satisfacerea obligației pe care o au de a veni în instituțiile acestea de educare. Am dat formă definitivă decretului și-l voi prezenta la semnat.

Decretul este întocmit pe principiul că dându-le o mulțime de ajutoare, acești oameni trebuie considerați ca elemente ale Armatei, și în consecință se prevăd unele sancțiuni pentru cazul când ei ar face acte de indisciplină, de manifestări în dezacord cu haina pe care o poartă, cu trecutul lor etc.

Evident că aceste sancțiuni pornesc de la o simplă observație, până se ajunge la maximum de pedeapsă, care ar fi pierderea drepturilor, aceasta însă trecându-se printr-o filieră a organizațiilor județene, în care intră și comandantul garnizoanei respective, care dă aviz asupra pedepsei disciplinare date, ce poate merge până la internarea pe timp determinat într-o cazarmă, atâta timp cât nu avem instituții speciale educative pentru invalizii de război, în care caz ar fi privați de libertate. Pe timpul acesta li se fac și rețineri de pensie, și ajung chiar la pierderea dreptului de invalizi, care nu s-ar putea face decât printr-o judecată a Consiliului de Administrație al Casei I.O.V. și prin sesizarea Ministerului, care, prin decret, ar cere aceasta.

M. Antonescu: Desigur că trebuie să venim și cu un regim sancționator, pentru ca să nu se creeze, ca în războiul celălalt, o libertate desfrântă în îngrijirea invalizilor, în reeducarea funcțională și profesională sau în câștigarea existenței lor.

Cred, însă, că alături de aceste măsuri sancționatoare trebuie să asigurăm și o serie întreagă de măsuri, care să ajute înțelegerea și rostul acesta al disciplinei drepturilor.

Mai întâi de toate, însă, cred că dl ministru al Sănătății trebuie să dea o circulară – și firește să v-o dea și dv. pentru medicii militari – pentru ca din momentul chiar când rănitul intră în spital, și indiferent dacă este deja condamnat la o stare de invaliditate perpetuă, să fie pregătiți de către medici, să li se arate care sunt avantajile unei așteptări, a unei ordine pe care o suportă în perioada aceasta, care sunt măsurile de igienă pe care trebuie să le ia și care sunt măsurile de îngrijire medicală pe care trebuie să le suporte, pentru ca să nu ajungă apoi să piardă mult mai mult prin imposibilitatea de a i se face proteză la vreme, sau de a i se face proteze pe care să le utilizeze în munca lui.

Trebuie apoi să creăm unele condiții în spitale. În unele spitale ale noastre sunt concentrații numeroase, care exclud aproape vizitarea răniților de către familii. Mijloacele de transport, de asemenea, datorită stării de război, n-au creat avantagii pentru familiile invalizilor sau ale răniților grav, cari se găsesc în spitale.

S-au dat unele foi de drum ...

G-ral C. Pantazi: Se dau și acum.

M. Antonescu: ... dar în practică – eu am fost la câteva spitale – nu se găsește decât o singură cameră sau două pentru cei care vin să viziteze răniții, așa încât numărul acestora nu poate fi prea mare. De aceea, trebuie găsită o soluțiune și în această privință, în perioada aceasta de îngrijire a invalidului, când noi îi cerem răbdare, ca să-și poată vedea familia. În afară de sentimentalitatea de familie, pe care o poartă țăranul nostru într-însul, aceasta este un element al naturii pentru el; familia este ca viața, nu este o expresie rafinată de gândire și de ordin social, este o trăire din instinct de pământ care îl cheamă să nu stea departe de ea, dacă a ieșit din sistemul disciplinei militare.

Dar disciplina militară singură nu-l poate opri, atunci când rănitul spune: Dar eu mi-am făcut datoria; și are sentimentul că și-a făcut datoria de ostaș, așa încât trebuie să i se lase libertatea.

De aceea, trebuie luată această măsură de explicare prin medici și de crearea unei stări de spirit printre răniți, chiar printre cei care nu sunt invalizi, alături de măsurile de disciplină, și creându-se facilități pentru familiile lor să-i viziteze, sau dreptul lor de a merge în familie pe un anumit timp.

Sanctiunea care trebuie dată nu trebuie să fie numai decât cu caracterul acesta de represiune personală, ci acela care nu se întoarce sau nu respectă timpul să-și piardă anumite drepturi. Dreptul de pensie să nu-l atingem, pentru că aceasta poate să creeze o reacțiune gravă de ordin psihologic, aceștia putând să spună: Ne ia pensia. Dar avantajii celelalte pe care le dăm trebuie să fie în raport direct cu supunerea la regimul de îngrijire a invalidului în perioada până când se termină operațiile de revizuire, educare funcțională, profesională etc.

G-ral C. Pantazi: Decretul urmărește manifestările individului, în speță invalidului, după ce a ieșit din toate formele acestea de educare, după ce a terminat cu spitalul și cu reeducarea.

Pentru dl. Mareșal și pentru mine chestiunea principală care se pune este realizarea unei discipline perfecte a întregului personal care a fost mobilizat, indiferent de forma în care se găsește în momentul când războiul va fi terminat. Atunci este pericolul dezmățului și indisciplinei, și în această ordine de idei ținem o disciplină extrem de severă. Așa facem acum pentru permissionari: avem un control pentru deparazitarea morală, când intră la graniță și sunt urmăriți peste tot. La prima abatere sunt trimiși pe front, deoarece credem că cel mai mare dezastru pentru Stat ar fi lăbărlarea disciplinei elementelor care au fost în război, după terminarea războiului. În această ordine de idei vizăm și elementele care ar putea să devină la un moment dat societăți organizate, să aibă chiar conducerea ideilor și pornirilor care fug de disciplină.

Prin urmare, decretul pe care îl facem urmărește viața și manifestarea disciplinei și moralei individului după ce l-am întrecut prin toată filiera aceasta: spital, opera educativă etc.

M. Antonescu: Dacă vă gândiți să mergeți mai departe, vă atrag atenția că atunci va trebui să creăm un sistem mult mai complex, în care nu aceste măsuri represive să fie la bază.

Cred că dacă vreți să vă ocupați în realitate de organizarea vieții foștilor combatanți – căci acesta înțeleg că este sensul – trebuie să venim cu o serie întreagă de măsuri sociale, economice, financiare, de ordin agricol, să examinăm problema exercițiului monopolurilor și a drepturilor regaliene, pentru ca totul să apară nu ca o măsură de disciplină seacă sau un sistem de dominare numai prin voința de a îndigui libertatea și de a supune, ci să apară combinat și cu o serie întreagă de drepturi și de avantagii pe care le creăm foștilor combatanți.

G-ral C. Pantazi: Aceasta e o chestiune care nu ne-ar privi pe noi. Noi vorbim de această chestiune numai întrucât depinde de noi, militărește.

M. Antonescu: Pentru spitale vă rog să dați dispoziții de lărgirea posibilității de a-și primi familiile.

G-ral C. Pantazi: Aceasta ar fi o chestiune pentru medici.

Noi am organizat la spitale reprezentanții de cinematograf, conferințe, iar în ce privește camerele, sunt mai multe, pentru că s-au închiriat case chiar peste drum de spitale. Dacă voiți să dăm o mai mare dezvoltare acestei chestiuni vom intra într-o mică neînțelegere cu dl ministru al Finanțelor.

M. Antonescu: Iată ce mă gândesc: dv. ați creat azi un regim de drept de vizită în spitale pentru toți, și este normal. Însă, pentru invalidul care este condamnat să stea mai multă vreme, pentru marii mutilați trebuie să creăm un regim preferențial de vizitare și un drept pentru familia lui ca să poată avea legături cu el; fiindcă, firește, dacă se dă drept de vizită pentru toți răniții este un lucru foarte util, dar pentru marele mutilat, căruia noi îi cerem să stea cuminte și să aștepte luni de zile toată această acțiune medicală de supraveghere, pregătirea protezelor de experiență, pentru aceștia, și pe durata invalidității, să-i înlesnim, creându-le anumite măsuri ca să poată avea un contact mai apropiat cu familia, deosebit de ceilalți.

Fără îndoială că s-au făcut multe lucruri, dar aș vrea să-i putem încuraja mai mult în răbdarea lor de a aștepta.

G-ral C. Pantazi: Facerea protezelor nu merge în aceeași viteză cu vindecarea omului. Omul se vindecă și proteza îi vine mai târziu. Ei pleacă cu (*sic!*) niște proteze improvizate, dar li se spune epoca când (*sic!*) sunt gata, și atunci li se dă.

Dr. P. Tomescu: Ei trebuie să fie complect vindecați, ca să li se poată lua măsură; dar sunt unii invalizi cari nu înțeleg aceasta.

Voiam să vă informez că și în spitalele civile unde sunt răniți grav, este organizată vizitarea lor. Familiile au și masă în spital, și au drumul plătit.

M. Antonescu: Cunosc situația. Dar duceți-vă dv. la oricare din spitalele din București. Veți vedea că este un regim de vizită, în general. Sunt posibilități, fără îndoială, pentru toată lumea să vină o dată să viziteze. Dar dacă întrebați pe un invalid, care este de două-trei luni în spital, dacă și-a văzut familia și de câte ori, va spune că a văzut-o o dată.

G-ral C. Pantazi: Este greu să vină de mai multe ori pe lună.

M. Antonescu: Dacă, însă, facem o discriminare între răniți și creăm pentru marii mutilați un regim special, numărul lor nu este atât de mare încât să nu le putem înlesni acest lucru.

Referat privitor la necesitatea acordării de foi de drum pentru transportul gospodăriilor invalizilor de război împroprietăriți.

G-ral C. Pantazi: Aceasta nu se poate face de noi. Noi avem convenție cu Calea Ferată pentru transporturile cu foi de drum. Ele se fac numai în interes pur operativ, sau în interesul strict al armatei. Dacă am face aceste transporturi prin foi de drum, am ieși din cadrul convenției.

Aceasta este o chestiune de Guvern; dacă vreți dv. să acordați o gratuitate familiilor invalizilor.

M. Antonescu: Adresa, care este semnată de dl col. Sireteanu, pune problema de a aproba foi de drum.

În al doilea rând, pune problema că aceste foi de drum să fie acordate tuturor celor cari au de transportat gospodăriile, din locul unde se găsesc, în locul unde au fost împroprietăriți. Dar nu știu de care împroprietărire este vorba, căci deocamdată n-am început să împroprietărim.

G-ral C. Pantazi: Trebuie să fie din aceia cari au voit să se ducă la Cernăuți. Sunt gospodării unde trebuie să vie cu familiile. Este un centru întreg acolo.

M. Antonescu: Dar acolo nu este o împrăștiere.

G-ral C. Pantazi: Dar dacă vine cu familia acolo?

M. Antonescu: Probabil că la aceștia se referă. Acolo, însă, li se dă numai un drept de folosință provizoriu, și sunt foarte puțini acolo.

Când m-am întors cu domnul Mareșal din Germania, ne-am oprit la Cernăuți și am fost foarte mâhnit când am văzut ce instalație frumoasă, ce organizare bună este acolo, și totuși este foarte puțin folosită.

Am găsit câțiva orbi în tot centrul acela, și alături de cei din acest război am găsit orbi cari nu aveau nimic comun cu războiul.

Firește, este un act samaritean, de ocrotire, că au fost adunați acolo. Este bine să avem și un centru de orbi. Dar aceasta este o problemă socială, nu de război. Erau foarte puțini orbi din război; cei mai mulți au plecat acasă sau nu vor să vină.

G-ral C. Calotescu: Acum este alt sistem: se atașează pe lângă un solicitator de întreprinderi. Acela îl ia ca să poată obține întreprinderea mai ușor, căci este alături de un mare mutilat; comisia de adjudecare îl preferă pe marele mutilat, împreună cu asociatul său. Dar acest mare mutilat încasează 7-8 până la 15.000 lei pe lună, și celălalt își face afacerile, așa încât ei nu muncesc.

Ei nu au încredere prea multă că prin ceea ce învață acolo vor câștiga bani mulți și atunci ies din acel centru de reeducare și preferă să se ducă să ia o cârciumă cu nevasta, care conduce cârciuma.

G-ral C. Pantazi: Cu nevasta lui, se poate. Este un factor psihologic, este legătura atât de puternică de pământ, de sat, încât este o tendință, aș putea zice, normală și naturală pentru țăranul român să meargă în satul lui. El găsește acolo o ambianță afectivă de care nu se poate despărți.

M. Antonescu: Aceasta este o problemă pe care trebuie s-o vedem foarte serios, căci dacă aceasta este starea de spirit, decât să creăm prin dispoziții de sancționare o stare de răzvrătire a invalizilor, mai bine să ne adaptăm noi și să creăm centre și posibilități de a-i îngriji acolo sau de a-i aduce în centre mai apropiate de regiunile lor, ca să poată fi îngrijiți de acolo; căci recunosc că în condițiile acestea va fi foarte greu. Noi nu putem schimba cugetul țăranului nostru. Acest atașament de pământ și vatra lui este și puterea noastră, nu slăbiciunea noastră, și nu avem deloc nici interesul, și nici nu trebuie să avem conștiința de a dezrădăcina oameni de locul lor, dezrădăcinând astfel pe țărani de viața lor.

Așadar, va trebui s-o examinăm. Chiar am să rog pe dl ministru Tomescu să studieze problema aceasta.

A. Pană: Aceasta este realitatea.

Al. Neagu: E bine că este așa.

G-ral C. Pantazi: Am studiat și chestiunea aceasta, cu case la țară.

M. Antonescu: Eu vorbesc de purtarea aceasta de grijă.

A. Pană: Să fie îngrijiți acasă.

G-ral C. Pantazi: Idealul ar fi să le dăm invalizilor posibilitatea să fie îngrijiți acasă la ei.

Dr. P. Tomescu: Noi am avut ocazia să studiem această problemă pentru tuberculoși. Ei acceptă să meargă la spitalele din județele lor, dar nu la sanatoriul de la

Piatra-Neamț. Este această psihologie cu care luptăm. De aceea, pentru tuberculoși, suntem pe punctul să propunem sanatorii regionale pe câte un județ sau pe câte două județe, fiindcă altfel rămânem cu sanatoriile noastre goale, din cauză că bolnavii nu se duc prea departe de casele lor.

M. Antonescu: Și vă rog să vedeți în ce mod spitalele cu ateliere de ortopedie vor putea să se adapteze, pentru ca cel puțin, pentru a doua fază, pentru punerea și experimentarea protezelor, invalizii să nu mai fie aduși la București, ci acest lucru să se facă în capitalele de județe sau în regiunile lor. Vă rog să examinați dv. această posibilitate.

Este o stare de spirit și n-avem nici un interes să luptăm împotriva unei mentalități care stă la baza vieții noastre țărănești.

Raportul Corpului III Armată privitor la activitatea antinațională a unor intelectuali basarabeni.

G-ral C. Pantazi: Este vorba, în special, de foștii învățători. Corpul III Armată a făcut un raport, în care s-au examinat consecințele activității antinaționale a unor învățători și funcționari pe timpul ocupației rusești.

Evident că trebuie să existe o adaptare, pentru că este imposibil, ca un funcționar rămas sub ocupație străină să nu se plieze. Dar este chestiunea măsurii în care această pliere a putut să rezolve sentimentul național.

M. Antonescu: Vă amintiți că într-un consiliu din vara trecută am pus problema aceasta a elementelor, în special din Basarabia, care au fost primite în funcțiuni, în mod necesar, în prima fază, fără însă ca examinarea atitudinii lor față de țara noastră să fi putut să fie făcută foarte serios și foarte judicios. Am avut atunci reclamațiuni împotriva unora din cei cari fuseseră primiți în funcțiuni și cari avuseseră o atitudine antiromânească, ceea ce a creat o stare de demoralizare pentru ceilalți.

De aceea, v-am rugat să faceți o examinare a acestor elemente.

G-ral C. Voiculescu: Cum am venit în Basarabia, s-a pus problema complectării locurilor, în special la învățători și pentru funcționarii cari rămăseseră în Basarabia și cari trebuiau să revină la posturile lor. Nu-i puteam primi, fără să fac o triere.

Și atunci, am constituit în fiecare județ câte o comisie prezidată de un membru al Parchetului și formată din prefect și din alte personalități din capitala județului, cari au triat, cu acte și dovezi cu martori, pe toți cei cari trebuiau să fie reprimiți în funcțiuni de Stat.

Hotărârile comisiunilor județene puteau fi apelate la comisia provincială, prezidată de dl Preuțescu și formată din alți doi membri, cari examina întâmpinările celor cari se credeau nedreptățiți de hotărârile comisiilor județene, lua în considerare reclamațiile făcute împotriva celor reprimiți în funcțiune și dădeau o decizie, care rămânea definitivă, numai după aprobarea mea.

Acesta a fost sistemul de triere, pentru reprimirea în funcțiuni, a celor cari au rămas sub ocupația bolșevică. Acum, din timp în timp, mai sosesc reclamații împotriva unora din funcționari.

Pentru cei cari au funcționat în învățământ și pe timpul ocupației bolșevice, am format trei categorii: 1) unii, cari să fie eliminați; 2) alții, cari să poată fi întrebuințați în țară; și 3) alții, cari să poată fi reprimiți în Basarabia, dar în nici un caz tot în localitățile în care au funcționat în timpul ocupației rusești.

Acum Comandamentul Corpului III Armată vine cu informații și propuneri în această privință. Nu cunosc măsurile pe care le-a luat Corpul de Armată și nu știu dacă nu cumva comandamentul acestei unități n-a fost influențat de diferite stări și informații, cari vin din afară.

O măsură precisă și justă a fiecărui individ nu pot garanta, dar după dosarele și dovezile, pe care le-a avut, toate măsurile s-au luat și toate diligențele s-au făcut, ca fiecare să fie pus la locul lui, după ceea ce merită.

M. Antonescu: Eu am să rog pe dl ministru Petrovici, pentru toți membrii învățământului, și pe dl ministru Petrescu, pentru membrii învățământului primar, ca să examineze, prin Direcțiile Ministerului și prin organele din Basarabia, această chestiune și să facă o anchetă asupra celor cari au fost reprimiți în funcțiuni și cari au avut, înainte de aceasta, o atitudine neromânească. E sigur că noi nu putem consolida ordinea morală și să dăm simțul răspunderii și mândriei românești dacă pe acești oameni îi reinstalăm ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut, în rolul lor de educatori. Ar însemna să lucrăm împotriva noastră.

Și atunci, vă rog să examinați dv. dacă sunt asemenea cazuri. Este potrivit, dacă vor fi câteva, să dați unul sau două exemple, scoțând pe cei vinovați din învățământ, ca să se știe că atitudinea nepatriotică și de ofensă adusă țării noastre, în timpul ocupației rusești, nu rămâne fără urme.

I. Petrovici: La Ministerul nostru a fost un punct de vedere foarte intransigent. Tocmai pentru că suntem Ministerul Culturii și al moralei, nimeni n-am înțeles să facem tranzații, pentru că ne-am dat seama că altfel ne amenință dezordinea.

Desigur că nu putem lua actele pur formale drept păcate. Iată, de exemplu, nici nu poate exista un exemplu mai frumos de purtare românească, ca acela al Episcopului Colan de la Cluj și care, totuși, când a intrat Regentul Horthy în Cluj, a citit un discurs de recunoaștere onestă a noului regim din Transilvania de Nord. Aceasta nu înseamnă absolut nimic.

Vasăzică, lucrul trebuie considerat cu oarecare socoteală și acolo unde se constată anumite cazuri de vinovății, ele să fie tratate cu toată intransigența.

Acum, la Minister vin neconținut reclamații.

G-ral C. Voiculescu: Contra mea.

I. Petrovici: Nu, nu. Sunt fie doleanțe din partea unor cetățeni, cari arată că: e rușine ca învățătorul cutare să mai fie menținut în postul lui, fie și invers, reclamații din partea celor dați afară, cari se plâng că li s-a aplicat o măsură prea aspră.

Este foarte drept că noi n-am luat chestiunea în prea apropiată examinare, ca să nu cădem în conflict de atribuții cu Guvernământul Basarabiei.

M. Antonescu: Aceasta este o problemă de conducere și de îndrumare de ordin tehnic a învățământului. Selecționarea elementelor de învățământ în Basarabia și răspunderea morală a activității lor, fără îndoială că o purtați dv., dle ministru. Prin urmare, nu poate fi nici o discuție asupra cumulului de competențe.

Pe de altă parte, Ministerul Apărării Naționale mă sesizează cu o notă, prin care îmi înaintează o adresă a Corpului III Armată, în care se spune: „Înalta chemare de a renaște și dezvoltă iubirea de neam și de țară, operă, care, <se realizează> prin școală, biserică și armată. Neputând avea încredere în aceste elemente compromise, vă propunem ca învățătorii cât și profesorii, cari au avut sub ocupația sovietică o atitudine

antiromânească, indiferent dacă au făcut sau nu obiectul unui dosar, să fie scoși din învățământ, sau cel puțin mutați.

G-ral C. Voiculescu: Sunt 3500 dintr-un total de 7000. Îi ducem? Am eliminat dintre ei pe vinovați. Evident, că mai sunt reclamații.

M. Antonescu: Vă rog să faceți să examineze cazurile celor cari sunt reclamați, după cum rog pe dl g-ral Pantazi să ceară dlui comandant al Corpului III Armată ...

G-ral C. Voiculescu: Să dea cazuri precise.

M. Antonescu: Să dea cazuri concrete, fie organelor de învățământ, care să le transmită Ministerului Culturii Naționale, fie direct dlui g-ral Voiculescu.

Și dacă vreți, vă rog, dle g-ral Voiculescu, să lămurii Comandamentul Corpului III Armată că s-au luat unele măsuri, ca să nu aibă sentimentul că nu ne ocupăm de acest aspect al nivelului moral al învățământului. Simpla adeziune formală dată imediat după ocupație n-a fost considerată de noi un element suficient pentru înlăturarea cuiva dintr-un post de învățământ, cu atât mai mult cu cât se deschidea problema unui prea mare număr de învățători, cari ar fi fost înlăturați din activitatea lor și din învățământul Basarabiei, care ar fi trebuit completat cu alte elemente.

G-ral C. Pantazi: Sub raportul acesta, Voiculescu este general și guvernator al unei provincii. El stă alături de comandantul Corpului III Armată, dl g-ral Atanasiu, tot un militar. Eu nu înțeleg, de ce să existe acest diferend. Ce ar fi putut să se întâmple dacă ar fi fost vorba aici, nu de doi militari, ci de un militar și de un civil.

Cred că chestiunea (*sic!*) se poate tranșa.

G-ral C. Voiculescu: Pe mine mă surprinde acest raport. Nu-l înțeleg.

I. Petrovici: Și cum ar fi mai mulțumit dl g-ral Atanasiu: ancheta s-o facă dl g-ral Voiculescu sau eu? Un militar sau un civil?

G-ral C. Pantazi: Măine, poimăine, va avea, poate, și dl g-ral Voiculescu comanda unei divizii în Corpul III Armată. Deci, trebuie să lămurească chestiunea (*sic!*) (ilaritate).

M. Antonescu: Eu mă abțin să fac vreun comentariu asupra situației de fapt și cumulului de răspunderi al organelor administrative de conducere, de la Chișinău.

G-ral C. Voiculescu: Aranjez eu. Să mi se dea o copie de ce spune dl g-ral Atanasiu acolo.

Raportul Armatei III referitor la acapararea de către Grupul Etnic German a unor bunuri din Lipova (Banat)

G-ral C. Pantazi: Domnule prim-ministru, vă amintiți întreaga evoluție a chestiunii.

A fost un raport al Corpului de Armată Teritorial din Timișoara, care pretindea că se fac acaparări de către Grupul Etnic German.

M. Antonescu: Am făcut o lege specială în această privință.

G-ral C. Pantazi: A rămas hotărât că în regiunile de graniță noi avem dreptul de preemțiune; urmează să ne pronunțăm pro sau contra în chestiunile de vânzări. Și a rămas asupra noastră aceasta, pentru că, sub raportul acesta, noi suntem oarecum mai tranșanți și nu dăm socoteală.

Dar chestiunea aceasta ar trebui examinată de Guvern, căci mentalitatea noastră este puțin deosebită.

M. Antonescu: Nu este reglementat dreptul de preemțiune?

A. Pană: Da. Dar pentru că nu era destul de bun, s-a alcătuit un proiect de decret-lege care se află la Consiliul Legislativ. Avem discuțiuni cu Consiliul Legislativ, apoi proiectul va fi trimis dlui Mareșal prin dv.

M. Antonescu: Au trebuit 7-8 luni ca să ajungem să avem această reglementare. Vă amintiți că, chiar într-un Consiliu de Miniștri, ne-am ocupat de această chestiune. Dv. ați pus problema dreptului pe care l-a luat Ministerul Apărării Naționale de a exercita dreptul de preemțiune, deși acesta este un lucru care privește economia națională agricolă, și credeți că nu poate fi exercitat decât prin Ministerul Agriculturii.

A. Pană: De acord cu Ministerul Apărării Naționale.

M. Antonescu: Și apoi vă amintiți că, într-un Consiliu de Miniștri, am căutat să găsim formula prin care să împlinim scopurile naționale de apărare a proprietății, din punct de vedere național și militar, prin Ministerul Apărării Naționale, și în rest chiar exercițiul dreptului de preemțiune din punct de vedere tehnic să-l facem și prin Ministerul Agriculturii, în colaborare cu Ministerul Apărării Naționale, pentru ca să nu ajungem să paralizăm transmisiunile de proprietate sau să facem ca aceste transmisiuni de proprietate să nu jănă seama de criterii economice.

Sunt de atunci 7-8 luni.

A. Pană: Aceasta nu se datorește numai Ministerului Agriculturii; a întârziat la Comisiunea Legislativă.

M. Antonescu: Să se trimeată o notă Consiliului Legislativ, că cer să-mi trimeată imediat proiectul privitor la reglementarea dreptului de preemțiune în regiunile de frontieră, pentru motive de apărare națională, cu observațiile Consiliului Legislativ și cauzele întârzierii trecerii acestui decret la semnare.

I. N. Fințescu: Aceasta trebuie făcut pentru toate regiunile.

A. Pană: Și pentru regiunile de graniță, și pentru restul țării; și va fi reprezentat și Ministerul Apărării Naționale.

M. Antonescu: Ați dat acum o reglementare generală dreptului de preemțiune?

A. Pană: Da.

M. Antonescu: Știți că am vorbit de dreptul de preemțiune ca baza formării însăși a proprietății românești. Îmi aduc aminte că v-am luat un timp dintr-un Consiliu, evocând instituțiile vechiului nostru drept, dreptul de protimis și privilegiile din vechiul nostru drept, care au apărut în realitate proprietatea românească împotriva invaziunii străine și au pus concepția politică a proprietății la baza Statului, împiedicând pe necreștini și pe alți străini de familie și de loc de a dobândi proprietăți. Dar atunci am spus: Aceasta trebuie să intre într-o revizuire generală, când vom ajunge să ne ocupăm de punerea pe noi baze a proprietății românești.

A. Pană: Acesta este însă numai un proiect pentru exercitarea dreptului de preemțiune, nu pentru organizarea proprietății, cum ați înțeles dv.

M. Antonescu: Să se trimeată proiectul dlui ministru al Finanțelor și dlui ministru Fințescu, ca să-l examineze dacă din punct de vedere al Economiei Naționale au unele observațiuni de făcut, ca să le facem la vreme.

G-ral C. Pantazi: Tocmai aici e chestiunea, că punându-se problema din punctul de vedere politic, s-a dat drumul autorităților militare, sub forma apărării granițelor, să exercite un oarecare drept de veto. Aici nu sunt absolut sigur că

interpretarea pe care o dau Corpurile de Armată Teritorială este cea obiectivă sau este puțin rezultatul privirii prin prisma deformării noastre militare.

M. Antonescu: Dv. vă amintiți că atunci când am discutat problema aceasta v-am spus că, dacă din punct de vedere național, înțeleg preocuparea Armatei, și vreau fără îndoială să ajut această păstrare a proprietății românești, care este un instrument de conservare națională, pentru a evita aceste neajunsuri propusesem – nu știu în ce măsură s-a realizat în practică – ca exercitarea dreptului de preemțiune din punct de vedere al aprobării liberei circulații sau oprirei autorizării să fie dublat și de un aviz al Ministerului Finanțelor, sau, în orice caz, de o procedură, care să lege punctul de vedere tehnic de cel al conservării naționale, ca să nu se meargă la unele excese.

Dar știți că ceea ce am urmărit noi principal prin decret a fost să punem, la un moment dat, o stavilă. Ceea ce trebuie să vedem acum este că această stavilă să nu ajungă să paralizeze circulația proprietății. Dacă în interesul nostru este ca proprietatea să-și continue în aceste regiuni libertatea de circulație, să se poată face, de la caz la caz, și atunci este de examinat procedura.

În nota pe care o puneți dv. pentru Consiliu, semnalați chiar unele cazuri concrete.

G-ral C. Pantazi: Sunt semnalate de Armată.

M. Antonescu: Băile Lipova, care au fost închiriate Grupului Etnic German din Banat, ar fi fost transformate în Sanatoriul T.B.C., s-au tăiat pomii din parc etc.

Dr. P. Tomescu: Eu cunosc chestiunea aceasta.

Grupul Etnic German a luat cu arendă pe un timp în relativ îndelungat – 1-15 ani – băile Lipova și un castel foarte mare de la Neudorf, care este în apropiere. Ei voiau să facă un Institut de Cultură pentru tinerii germani la Neudorf și un Sanatoriu de tuberculoși la Lipova pentru bolnavii lor.

Noi ne-am ocupat de această problemă. Se pare că ar fi dispuși să cedeze contractul referitor la Lipova. Probabil, însă, că armata se impresionează, căci s-a voit să facem spital acolo la un moment dat, și spune că nu se poate, căci este arendat Grupului Etnic German.

G-ral C. Pantazi: A fost o hotărâre ca să se aprobe orice fel de tranzacție, dacă pornește de la sas la sas; dar se stabilesc oarecari reguli la cumpărare, când intervine și un român.

M. Antonescu: În discuțiile pe care le-am avut cândva cu reprezentantul Grupului Etnic German, atunci când s-a pus problema românizării bunurilor sau exproprierea unor bunuri sau transformarea structurii unor întreprinderi, am spus deschis Grupului Etnic German – în această privință nu avem nimic pentru ce să ne ocolim gândurile – că, în nici un caz, noi nu putem să admitem o sporire a dobândirilor de bunuri imobiliare în regiunile în care există deja o mare masă de bunuri deținute de germani și, în schimb, românii se găsesc într-o situație inferioară.

Prin urmare, am pus principiul acesta național la baza oricărei posibilități de dobândire a bunurilor luate de la străini sau de la evrei și, în același timp, am spus: Rămâne ca dobândirea de bunuri sau cotele de bunuri ce pot fi dobândite să se fixeze pe regiuni, aprobate de noi, și în măsura în care cota a fost fixată de către Guvern.

De aceea nu este decât normal ca, urmând același principiu, ori de câte ori interesele Statului o cer, ca să avem noi o preeminență asupra unor intenții sau dorinți de dobândire germane, și, cu atât mai mult, dacă este vorba de un spital care ne este necesar

nouă, fără îndoială trebuie să-l luăm, pur și simplu, atrăgând atenția Grupului Etnic German, care dispune deja de condiții sociale și de organizare de igienă socială incomparabilă cu a noastră, că nu putem face pași înapoi, atunci când dânsii au făcut atâția pași înainte.

Se semnalează apoi cazul castelului Zelinschi, care a fost luat de Grupul Etnic German, în scopul de a instala o școală de gospodărie pentru fete.

Ministerul Culturii Naționale cunoaște ceva în această privință, că ar avea nevoie de acest local?

I. Petrovici: Oricând avem nevoie.

M. Antonescu: Vă rog să examinați dv. și să vedeți dacă este nevoie de acest local, ca să știu dacă să fac demersuri ca Grupul Etnic German să înțeleagă și nevoile noastre.

În legătură cu aceasta, dle Marcu, dl Andreas Schmidt a făcut declarații foarte interesante. Este adevărat că i-am semnalat dlui Andreas Schmidt că șeful Grupului Etnic German din Ungaria, la capătul unei acțiuni de teroare de un an și câteva luni a Grupului Etnic German, s-a simțit totuși dator ca la o întrunire să facă o declarație, în care iarăși a vorbit despre drepturile ungare, nu despre Ungaria Mare sau despre viitoarea Ungarie, ceea ce a fost desmințit, cu toate că ziarele ungurești au publicat că s-ar fi vorbit de drepturile milenare ale Ungariei de șeful Grupului Etnic Ungar, dar în orice caz a vorbit.

Dl Schmidt mi-a spus că va folosi o ocazie ca să facă și D-sa declarații, și am citit declarațiile pe care le-a făcut la Timișoara.

Am dat dispoziții presei de îndată că aceste declarații să ajungă să fie comentate, aceasta pentru ca să se arate care este poziția morală a Grupului Etnic. Afirmarea de realități, mai ales în împrejurările de astăzi, este un lucru foarte sănătos, iar întrebuintarea formulei „Poporul Român luptă pentru România Mare”, de către șeful Grupului Etnic German din România, mi se pare foarte semnificativă.

Dădusem dispoziții ca acest lucru să fie comentat, dar văd că nu a ieșit nimic. Vă rog să vedeți dv. chiar astăzi.

De asemeni, vă rog să mai examinați – vă rog, domnilor miniștri, să mă scuzați că întrerup o clipă, dar este în legătură – care sunt ziarele și revistele umoristice, care consumă foarte multă hârtie. Domnul Mareșal mi-a spus că a fost cineva la dânsul și i-a semnalat că sunt niște reviste umoristice, care consumă foarte multă hârtie, și în același timp nu se dă autorizație de apariție la reviste foarte serioase.

Eu m-am ocupat personal de situația revistelor acum un an și jumătate. După aceea dv. v-ați ocupat de suprimarea progresivă a tuturor, conform planului stabilit.

Să examinați dv. în ce stadiu se află această chestiune.

Al. Marcu: Totdeauna s-a crezut că prin aceste suprimări se rezolvă problema hârtiei. Dar cantitățile sunt minime, iar, în schimb, nu putem lipsi publicul de aceste reviste umoristice, care își au și ele rostul lor. Nu le putem suprima pe toate, căci nu prin aceasta se rezolvă problema hârtiei.

I. Petrovici: Numai să fie spirit autentic.

M. Antonescu: Românul nu lipsește de spirit autentic.

I. Petrovici: Chestiunea cu dl Andreas Schmidt ar fi importantă.

M. Antonescu: Am dat alaltăieri o telegramă dlui Schmidt, mulțumindu-i pentru declarația aceasta.

De altfel, în legătură cu aceasta, vă informez că aseară chiar am primit o telegramă de la dl dr. Göbbels, un răspuns la felicitarea pentru zece ani de național-socialist, o telegramă în clar, care a venit, desigur, prin Budapesta, și care se termină astfel: „și în acest război jertfele și onoarea europeană a României vor duce la împlinirea drepturilor istorice românești”.

I. Petrovici: Aceasta nu se publică?

M. Antonescu: Mă întreb chiar dacă n-am s-o public, căci după ce a trecut în clar la Budapesta, este probabil mai cunoscută la Budapesta, în acest moment, decât la București.

I. N. Fințescu: Ungurii se consolează cu cuvintele „drepturi istorice”.

M. Antonescu: În ce privește misiunea și drepturile istorice nu încapă nici un echivoc.

Mi se pare că avem și noi o teză de drepturi istorice; fiindcă ar fi să ne întristăm teribil, dacă am recunoaște că ungurii au drepturi istorice și am aplauda formula drepturilor ungurești, fără a le considera pe ale noastre.

I. Petrovici: Este bine, când nu avem voie să vorbim despre România Mare, ca cel puțin să vorbească domnii Göbbels și Schmidt.

M. Antonescu: Domnule ministru, vă asigur că aș fi cel dintâi fericit dacă aș putea vorbi astfel și să fac ca și alții să simtă că ne-am ocupat de România Mare, nu prin cuvinte de stradă, care să creeze rezonanțe superficiale, ci luând anumite poziții și întreprinzând acțiuni de Stat și de răspunderi diplomatice, de natură să ducă realmente la România Mare. Căci dacă creăm (*sic!*) o stare de spirit, oricât de entuziasă, pe străzi, dar nu reușim poate nimic, ci, dimpotrivă, nu facem decât să ne complicăm pozițiile diplomatice, vă asigur că departe de a servi scopurile mari ale României Mari, nu facem decât să pedepsim mulțimea care așteaptă. Deocamdată ne pedepsim pe noi. Mi se pare că atunci când e vorba de marile interese ale Statului, aceasta este o problemă secundară.

C. Bușilă: O chestiune mică, cu privire la România Mare.

S-a aprobat de dv. să se facă un timbru pentru refugiați având chipul lui Avram Iancu. Domnul comisar al refugiaților cere ca pe acest timbru să fie scrisă formula: „Gata băieți! No, hai!”

Mie mi se pare că este cam exagerat.

M. Antonescu: Și este și nesperios. Și când mi-a prezentat problema, nu mi-a spus aceasta, căci, fără îndoială, n-aș fi acceptat o asemenea formulă.

M-am străduit, cât am putut, și în conferințele de presă, să impun o schimbare chiar în scrisul nostru zilnic.

Oricât este de frumoasă această formulă istorică și de propagandă prin semnificația împrejurărilor revoluționare pe care le evocă – nu mă gândesc să offensez formula însăși – dar Avram Iancu avea cu totul alte probleme, alte mijloace și alt limbaj pentru valorificarea drepturilor sale decât le avem noi cei de azi.

Eu am dat aprobare pentru timbrul „Avram Iancu”, cu efigia lui Avram Iancu.

Scrisoarea Arhiepiscopului Nicolae al Rostovului către I.P.S.S. Patriarhul României

Domnilor miniștri, Arhiepiscopul Rus al Rostovului, Nicolae Amositi, înaintează următoarea scrisoare¹:

Domnilor miniștri, v-am citit această scrisoare, mai ales în împrejurările militare de azi problema nu este actuală. Dar este hotărât în document, și oricât am fi de puțin sensibili față de aceste realități religioase, aceasta este o pagină a unei misiuni pe care realmente a putut s-o împlinească această luptă din Răsărit.

Și fără ca să iau, trufaș, nu știu ce evocație de profet și să fac interpretări inutile într-un Consiliu de Miniștri, pot să vă spun că am convingerea că sau izbutește Europa, indiferent care sunt pivoții de rezistență în această acțiune, sau izbutește Europa să-și redea o conștiință și să-și dea seama că asemenea acte sunt expresia unei prăbușiri de civilizație, și deci un comandament pentru o acțiune de salvare, sau va găsi istoria asemenea documente și le va cuprinde în paginile inutilității dogmatice, pentru că un aspect al prăbușirii spiritualității europene din Răsărit, la care nimeni nu s-a gândit în Europa timp de 20 de ani, este, sigur, și această pagină religioasă.

A fost transmisă prin Comandamentul Militar. Eu, înainte de a o publica, am vrut să v-o aduc la cunoștință, pentru că dl g-ral Pantazi mi-a trimis-o mie.

Că trebuie să facem ceea ce putem în această direcție este sigur.

De altfel, noi am făcut pași hotărâți în această privință când am ocupat Transnistria. Am discutat cu I.P.S.S. Patriarhul și I.P.S.S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului această problemă chiar înainte să înceapă războiul, pentru că mi-am dat seama că va începe să se pună problema religioasă și este de datoria noastră de a încuraja această mișcare.

Nu știu în ce măsură ajutorul nostru va ajunge să fie eficient, însă că acest document este o pagină a momentului istoric actual este sigur, după cum și judecata făcută de un bătrân preot asupra acțiunii armatei noastre și această cerere de atașare canonică la biserica noastră nu este un lucru de care să ne fie rușine.

De aceea am vrut să citesc scrisoarea. Rămâne ca dl ministru Petrovici să vadă în ce măsură putem da ajutorul cerut. Este deja la Odesa Mitropolitul Visarion, care își va întinde raza sa de activitate atât cât va fi posibil.

Gh. Alexianu: Nu mi s-au trimis ajutoare.

M. Antonescu: Orișicare ar fi împrejurările, acest document merită să fie publicat, pentru că, mai ales în împrejurările de astăzi, la un popor creștin, o asemenea judecare este o pagină foarte strălucită.

I. Petrovici: Eu cred că acum Mitropolitul acesta trebuie să fugă, fie că scrisoarea lui se publică, fie că nu.

G-ral C. Pantazi: La Mindlikaia, la un Comandament de Cavalerie este un preot rus, doctor în teologie și filozofie, om de o cultură impresionantă, care a fost scăpat de la moarte în timpul ocupației bolșevice, prin diferite sisteme. Odată a fost deghizat în femeie și așezat pe o ladă. Când au venit soldații ruși să-l ridice, li s-a spus: „Aici este numai o babă, bolnavă de tifos exantematic”.

Acum omul acesta ține conferințe foarte ascultate pe la unitățile noastre din Caucaz. Desigur că și el se va retrage o dată cu trupele noastre.

Gh. Alexianu: În orișice caz, scrisoarea originală trebuie trimisă la Academie.

M. Antonescu: Desigur.

¹ Textul scrisorii nu există în dosar.

Adresă referitoare la îndeplinirea delegațiunilor date de ministere în țară prin înștiințarea prefectilor de județe respectivi

Ministerul de Interne – întemeiat pe decretul din 5 decembrie 1942, pentru modificarea art. 99 din Legea administrativă, prin care prefectul a fost investit cu dreptul de conducere, coordonare și îndrumare a întregii administrații, ca și cu dreptul de control administrativ asupra organelor celorlalte ministere – cere ca, în exercițiul acestui drept, să se dea dispozițiuni de către departamente, nu numai pentru ca prefectul să-și poată exercita dreptul de control prevăzut de lege, dar, pentru ca acest control să fie efectiv, prefectul să fie informat asupra oricăreia situații, după cum ori de câte ori sunt delegați trimiși în diferite ministere în provincie, acești delegați să ia contact cu prefectul sau subprefectul județului respectiv, pentru o informare și o coordonare a activității administrative.

Ceea ce a lipsit administrației noastre totdeauna a fost tocmai această informare și coordonare. De aceea, rog pe toți domnii miniștri să dea dispoziții organelor în subordine ca această colaborare între prefecți și organele locale să existe totdeauna și să dea îndrumări corpului de control sau delegaților și organelor de inspecție ca, ori de câte ori merg în județe, să ia contact și cu prefectul, sau cu subprefectul județului, în cazul când prefectul lipsește.

Pentru aceasta, Ministerul de Interne propune textul însuși al adresei, pe care ministerele urmează s-o trimeată pentru aducerea la îndeplinire a acestui lucru, de către toate organele administrative.

C. Bușilă: Domnule prim-ministru, vă rog să-mi dați voie să viu cu o complectare: când un prefect ia o măsură față de funcționarii altor departamente, s-o comunice ministerelor respective. Să vă dau un caz: la Turnu-Măgurele, prefectul respectiv a chemat un funcționar de la Drumurile Naționale și l-a dat pe mâna unui agent de la Siguranță, care l-a arestat, fără să anunțe, însă, serviciul respectiv. Acel domn a plecat cu cheile de la casa de bani, oprind astfel în loc o serie de lucrări. Acum, am rugat pe prefect să-l aducă pe funcționarul acela pentru o zi la București, ca să predea cheile. Dacă am fi fost anunțați din vreme, i-am fi luat cheile înainte să fie arestat.

I. Petrovici: Eu găsesc că dl ministru Bușilă are perfectă dreptate. Când prefectul ia o măsură disciplinară împotriva unui funcționar, trebuie să înștiințeze și ministerul respectiv.

Eu, însă, vreau să atrag atenția asupra altui punct de vedere: atunci când decretul a fost pus în aplicare, Ministerul de Interne a trimis la toate ministerele o adresă, prin care ne cerea să ne arătăm punctul nostru de vedere: cum credem noi că trebuie să se facă acest lucru.

M. Antonescu: Ca urmare a discuției din Consiliul de Miniștri.

I. Petrovici: Eu personal n-am fost convins, dar m-am supus în mod loial. Dar, totuși, fiindcă am fost întrebat de Ministerul de Interne, am strâns și eu un mic sfat al ministerului, din care a făcut parte și colegul meu dl ministru Petrescu și alții, și toți am fost de acord ca, pentru măsurile cu caracter disciplinar, în special în școală, puterile prefectului să nu fie transmisibile subprefectului sau altcuiva.

P. Strihan: Pentru toate.

I. Petrovici: Dar văd că se vorbește de subprefect. Pe prefect îl admitem, dar nu vrem ca drepturile lui să mai poată fi transmise și altcuiva. Am ținut să explic acest lucru, fiindcă a fost vorba aici și de subprefect.

M. Antonescu: Nici prin minte nu-mi trece să ajungem acum la răsturnarea ierarhiei spirituale, care, alături de ierarhia formală, ocupă un rost esențial. Nu pot să subordonez prestigiul și demnitatea ordinii morale a învățământului însuși – mai ales a învățământului secundar – inonjeciunii unui subprefect, care, oricât de respectabil poate să fie în acțiunea administrativă, nu poate exercita un drept de tutelă administrativă asupra unui învățământ evoluat și care nu poate fi îndeplinit decât prin oameni demni și cari trebuie să-și respecte rostul lor și să-l vadă respectat.

Este vorba, însă, în cerere și în circulară – și trebuie să facem această discriminare – de organe de control, care merg în județe și care, negăsind pe prefect, pleacă, fără să lase nici o urmă la administrația județului despre constatările lor. Este vorba, deci, de legătura cu subprefectul numai în această acțiune de informare, de comunicarea constatărilor făcute organului răspunzător în lipsa prefectului.

Niciodată nu mi-a trecut prin minte ca prin această măsură să ajung să răstorn echilibrul instituțiilor noastre și să fac din subprefect un tutore al autorităților publice: să se ducă subprefectul la Tribunal sau la Curtea de Apel și să facă președintelui observații că n-a intrat în ședință la oră.

I. Petrovici: Magistratura este scoasă de aici.

M. Antonescu: Ar însemna atunci să ajungem la o răsturnare completă a principiilor. Este nevoie de acest echilibru moral al autorităților de Stat.

De aceea, rog pe dl ministru Strihan să precizeze, printr-o circulară, care sunt atribuțiile acestor organe de control, stabilindu-se totodată că atribuțiunile acestea ale prefectilor nu sunt transmisibile.

C. Bușilă: Așa cum spune dl ministru Petrovici, adresa aceasta a fost trimisă tuturor departamentelor. Eu am făcut atunci câteva sugestii într-un răspuns, care a fost prezentat dlui g-ral Popescu. D-sa a fost de perfect acord cu mine și a dat dispoziția ca observațiunile mele să fie adăugate în circulara care se va trimite prefectilor. Nu știu dacă s-a făcut așa, sau nu, fiindcă acum mi s-a spus că adresa mea nu se mai găsește la Ministerul de Interne. Și atunci, am trimis dlui Strihan o copie, cu rezoluția dlui g-ral Popescu.

M. Antonescu: Se va ține seama de ea și în circulara care se va face vor fi inserate toate precizările.

Memoriul dlui g-ral Mihail Negruzzi, privitor la greutățile întâmpinate de populația din județul Iași evacuată cu ocazia începerii războiului din 1941

Dl g-ral Negruzzi relevă și alte situații, de ordin personal, de care nu mă pot ocupa aici, însă semnalează situația populației de pe malul Prutului și spune că populația ar muri de foame și că nu s-ar fi luat la vreme măsurile impuse de împrejurările grave.

G-ral C. Vasiliu: Aceasta este o chestiune din 1941. S-a evacuat populația în momentul începerii operațiilor, dar a venit înapoi. Nu s-au putut face arături atunci, dar în 1942, situația nu mai era așa. Poate cer despăgubiri.

M. Antonescu: S-a făcut o anchetă și de Ministerul Muncii în această privință și s-a constatat că în special în regiunea Hermeziu a fost creată, în urma inundațiilor, o stare gravă, fiindcă s-au distrus pomi etc., și din această cauză populația de acolo se găsește în toamna și iarna acestui an lipsită de aprovizionări.

Rog pe dl g-ral Vasiliu să examineze situațiunea. Același lucru îl rog și pe dl g-ral Constantin. Prefectura județului arată că a făcut toate eforturile, însă e posibil să aibă nevoie

și de mijloace în afară de județ. Se pare că această stare este destul de întinsă și trebuie să venim cu un ajutor. De altfel, ne vom ocupa de aceasta astăzi chiar, fiindcă avem o notă cu întreaga situație din țară. În această privință voi ruga și pe dl g-ral Vasiliu, după cum rugasem și pe dl ministru de Interne, să-mi comunice informațiile ultime asupra situației aprovizionării.

P. Strihan: Dl ministru de Interne vă roagă să-i scuzați lipsa, pentru că are oră la domnul Mareșal. Îi voi comunica eu aceasta.

M. Antonescu: *Dosarul cuprinzând tabelele cu posesorii de certificate Dr. Nansen de pe tot cuprinsul țării*

Sunt aici două probleme de examinat.

Este o problemă de Economie Națională, pentru că s-a pus cândva, într-un Consiliu de Miniștri, problema poziției pe care o au în Comerț și în Economia Națională posesorii de pașapoarte Nansen.

În această privință voi ruga pe dl ministru Fișescu să examineze întreaga listă.

A doua problemă este condiția pe care o dăm posesorilor de pașapoarte Nansen.

S-a decis, la un moment dat, înlocuirea acestor certificate Nansen cu alte certificate, pe care să le dăm noi. Această novațiune, însă, în statutul de naționalitate al purtătorilor de pașapoarte Nansen, firește că a fost un pas înainte în atașarea lor de ordinea politică românească. De aceea, în momentul când mi s-a pus mie problema la Ministerul Afacerilor Străine, am atras atenția asupra îndoitoiului aspect, pe care îl prezintă desființarea Comisariatului pașapoartelor Nansen și o substituție a certificatelor de identitate.

Întâi, Comisariatul pașapoartelor Nansen era recunoscut cu atribut de persoană juridică, având drepturi și datorii, și cerusem să se examineze care sunt obligațiile sale pe care le-ar trece asupra Statului Român și al doilea lucru atrăsesem atenția că schimbarea acestui statut de Heimatlos-at, recunoscut ca piesă de identitate prin certificatul Nansen, dar care nu înseamnă în nici un fel de însușire de protecție românească, dacă va fi înlocuit printr-un certificat românesc, înseamnă Heimatloși sub protecția românească, adică situația pe care au avut-o în țara noastră evreii, conform Legii pașapoartelor din 1913, când prima oară li s-a recunoscut calitatea de apatrizi, de Heimatloși sub protecția românească, deci aparținând societății și ordinei politice românești.

Ceea ce rog pe dl ministru Fișescu, <este> să examineze chestiunea și să vedem care este situațiunea din punct de vedere economic a acestora. Firește, eu n-am de făcut o politică de aversiune sau de ostilitate specială împotriva acestor elemente. Dar să examinați dv. dacă din punct de vedere al Economiei Naționale această novațiune de la starea de certificat Nansen, care era de străin, la starea de certificat român nu duce la asimilarea cu cetățenii români, și prin aceasta la o serie de drepturi și la exercițiul profesional, care să înrăurească pozițiile economice și situația economică. Fiindcă, chiar dacă am face-o, trebuie să o facem în condiții pe care să le dirijăm noi, nu întâmplarea.

I. N. Fișescu: Evident că dv. sunteți mai competent în materia dreptului internațional.

Eu cred, însă, la prima vedere, că înlocuirea unui certificat nu schimbă situația juridică.

M. Antonescu: Din punct de vedere al dreptului public, da. Dacă mâine Heimatlosul care a obținut certificat român cere pașaport, îi dau pașaport român.

I. N. Fișescu: În materie de drept să nu vă supărați dacă „certant doctores”.

Eu vă spun că impresia, simțul meu juridic mă fac să cred că am putea susține și teza contrară.

M. Antonescu: Citiți Legea pașapoartelor.

I. N. Fițescu: Să-mi dați voie să văd și eu aceste certificate.

Dv. ați văzut certificatul care îl înlocuiește?

M. Antonescu: Nu mă interesează conținutul. Dar din moment ce este un certificat eliberat de o autoritate română, mâine un asemenea apatrid, beneficiind de asemenea certificat, are dreptul la pașaport român, conform Legii pașapoartelor în vigoare.

De altfel, dle Fițescu, eu țin să vă semnez că dv. ați ridicat problema, într-un Consiliu de Miniștri, și eu nu fac acum decât să vă semnez aceasta dacă vă puneți în contradicție cu ceea ce ați urmărit dv., regretul este al meu, care am urmărit să vă înlesnesc cercetarea situației.

I. N. Fițescu: N-am spus că nu sunt competent de a o studia. Dar cred că teza noastră nu trebuie să fie o teză de inferioritate față de situația anterioară. Dacă s-a dat acestor oameni un certificat, după părerea mea Statul trebuie să ia toate măsurile ca să nu fie supuși români, pentru că sunt un pericol, din punctul de vedere al Economiei Naționale în unele sectoare.

Pentru acest motiv vom studia la Ministerul Economiei Naționale și, fără a lua măsuri prea severe și neumane, cred că economia noastră națională trebuie să se apere împotriva celor cari au cotropit cu desăvârșire unele sectoare.

M. Antonescu: *Adresa Mitropoliei Bucovinei nr. 5192/1943 și cererile anexe, privind reînființarea Universității din Cernăuți*

I. Petrovici: Am primit și eu și cererea și anexele.

Existența unei Universități la Cernăuți poate să fie judecată și din punct de vedere principal, și din punct de vedere al oportunității.

Când s-a alipit Bucovina, la 1918, mai toată lumea era de acord că din punct de vedere principal Universitatea ar fi de prisos; este prea excentrică, este prea aproape de Iași. Însă, din punct de vedere al oportunității, este bine să fie Universitate.

În momentul de față Universitatea de la Cernăuți nu mai există; există o Școală Politehnică. Profesorii s-au risipit, au fost încadrați aiurea, și sunt sigur că dacă ar fi vorba să-i trimitem înapoi, am întâmpina cele mai dure rezistențe posibile.

Vasăzică, Universitatea este dizolvată și s-a pus o școală superioară în loc. Ei bine, acum mă întreb: fie din punct de vedere principal, fie din punct de vedere al oportunității, este actual ca să discutăm această chestiune, sau avem vreo posibilitate ca s-o satisfacem?

Eu cred că nici principal și nici din punct de vedere al oportunității nu se poate vorbi în momentul de față de reînființarea Universității din Cernăuți. Momentan avem o Facultate de Teologie și o Politehnică.

Pe de altă parte, sunt de părere ca chestiunea (*sic!*) să rămână deschisă. Nu angajăm viitorul cu ce va fi. Să rămână deschisă, însă momentan nu poate fi vorba de așa ceva.

M. Antonescu: Atunci cred că sunt în asentimentul tuturor ca să comunic I.P.S. Mitropolit al Bucovinei că în împrejurările de azi, chiar dacă Guvernul ar hotărî reînființarea Universității din Cernăuți, n-ar avea mijloacele și corpul profesoral care s-o compună.

O reconstituire a Universității simbolic n-ar însemna nimic, iar întreaga problemă a organizării învățământului universitar moldovean nu va fi rezolvată decât la terminarea războiului, când se va ști care sunt pozițiile hotarelor noastre, a misiunii noastre și a rosturilor noastre în diferite regiuni.

I. N. Fițescu: Domnule prim-ministru, sunt și eu de acord, principial, că dv. interpretați sentimentul tuturor, cu o rezervă: rostul Universității din Cernăuți a fost așa de covârșitor, încât această provincie suferă adânc din cauza desființării ei.

Cred că în aceste momente, sau nu răspunde nimic, sau răspunde că Guvernul examinează reînființarea unui învățământ superior mai dezvoltat la Cernăuți, fără să facem vreo aluzie la hotarele țării noastre, hotare care noi știm că sunt de așa fel încât Bucovina să fie țara de margine a României.

M. Antonescu: Dle Fițescu, nu m-ați înțeles.

Nu mi-a trecut prin minte să fac ezitări asupra Bucovinei sau asupra persistenței și hotarelor noastre bucovinene. Nici prin minte nu-mi trece să fac o asemenea afirmație.

Însă afirm că organizarea învățământului de după război nu va mai putea să fie condusă de tendințe provincialiste, oricât de sacrate ar fi fost în trecut. Noi trebuie să facem un plan național de organizarea învățământului.

Vom avea de examinat întreaga problemă a Universității ieșene, dacă față de Rusia, față de rezolvarea problemei noastre teritoriale sau soluția păcii europene față de Rusia va fi alta, și întreaga așezare a învățământului nostru va fi înrăuită, fără îndoială, de condiția frontierelor noastre de la Nistru sau de dincolo de Nistru.

Dar alături de această problemă slabă, care va putea să fie mai curând apărută printr-o Universitate, o singură universitate moldoveană de mare prestigiu și cu mari posibilități, alături de aceasta vom avea o problemă ucraineană, de pildă, sau o problemă germană.

Fără îndoială că vom avea de examinat în ce măsură refacem învățământul la Cernăuți, cu ce tendințe.

Greșeala noastră a fost că am făcut universități în toate capitalele de provincie, fără să le dăm o misiune politică, și de aceea ajunsesem ca la Universitatea din Cernăuți, cu câțiva studenți români, să vină să se instruiască ceilalți, și Statul nu lua nici o măsură de sprijin, aducând elementul românesc de culturalizare și de sporire a cadrelor culturale și a elitelor din această provincie, așa încât universitățile noastre fabricau elemente de cultură evreiești, poloneze, ucrainene, care deveneau tot atâtea instrumente de asfixiere.

De aceea, când m-am gândit la examinarea de mai târziu a problemelor românești și la rostul universității moldovene în raport cu granițele și cu configurația internațională, la aceasta m-am gândit. Nici prin minte nu-mi trece ca să ajung astăzi să fac eu vreo politică de conservatism trădător, dle Fițescu, și ieri chiar am dat instrucțiuni dlui director al Presei să facă o campanie pe această temă.

Și sunt mulțumit că mă ascultă domnii guvernatori ai Basarabiei și Bucovinei, pentru că le voi cere să înceapă să organizeze manifestări ale Basarabiei și Bucovinei, ca să trezească conștiința (*sic!*) românească asupra celor patru milioane de oameni, cari au dreptul la viață tot atât de mult ca și cei un milion jumătate din Ardeal, fiindcă sunt unii din politica noastră, cari, făcând mai mult politică internă decât politică internațională, separă problemele unității românești și cred că Neamul Românesc își poate sacrifica patru milioane de oameni și două provincii, pentru ca să se recompenseze în altă parte.

Nu există decât o singură politică națională, și această politică națională nu cunoaște compensații.

Eu trebuie să fac totul pentru ca să realizez toate drepturile, și cine începe prin a le ceda, le trădează, oricine ar fi el și oricare i-ar fi justificarea morală pe care se reazemă.

Și trebuie să se atragă atenția – și aici este marea greșeală – că misiunea noastră europeană și rosturile noastre de stăvilă împotriva slavismului și de apărarea civilizației europene, prin Basarabia și Bucovina se pot face. Este o temelie de propagandă europeană, chiar pe plan anglo-american, care mai curând pe temeiul Bucovinei și Basarabiei poate fi făcută. Și cine nu vede această problemă, și cine nu știe să arate la timp ce valoare poate să aibă echilibrul și în stăvilirea masei slave sistemul românesc, în care Basarabia și Bucovina sunt teritorii care împiedică unitatea slavilor din Răsărit cu slavii din Sud, din Balcani, nu-și face nici datoria de român, nici datoria de european.

Și atunci, pe acest temei trebuie să începem o campanie, și Basarabia și Bucovina să înceapă să-și facă manifestări, în care să se pună accentul pe aceste funcțiuni, pe care le împlinesc în viața națională românească.

Basarabia și Bucovina sunt ziduri de <rezistență> național română, care, dacă ar cădea, tot neamul cade, fiindcă trecerea prin Dobrogea și unirea cu slavii din Sud ar răsturna toată spiritualitatea neo-slavă și ar face din slavii din Balcani un instrument al Rusiei, al bolșevismului, și deci stăpânirea Rusiei pe întregul pământ românesc și pe toată viața națională românească.

Iar din punct de vedere european, această împiedicare, această stăvilire a slavilor însemnează, în realitate, echilibrul raselor și posibilitatea ca prin aceasta neo-slavii, separați de masa slavă, să joace un rol european propriu, autonom, și legat de sistemele occidentale sau ale Europei centrale, ci nu de Rusia.

Prin urmare, formele de federalism trebuie să-și găsească un baraj și un zid de rezistență în popoare ca România, pentru ca slavii să graviteze spre ele și să se reazeme pe ele, sau să creăm un sistem de colaborare cu aceștia, ci nu peste capul nostru, căci aceasta ar însemna slavizarea Europei, nu numai slavizarea României.

Și atunci, nici prin minte nu-mi trece; sunt chiar recunoscător că mi-ați privilegiat să arăt această idee, care este la baza însăși a politicii externe, pe care o fac, dle ministru Fințescu.

Atunci când am vorbit de o analogie între Basarabia românească și Carelia Finlandei, m-am referit realmente la această funcțiune. Și dacă sunt oameni cari nu văd nici la noi, din nefericire, fiindcă li se pare că este o temă de propagandă de război, și mai ales nu văd în Europa sau în lume care este misiunea noastră europeană, cei cari nu-și dau seama că această comunitate românească, prin persistența ei biologică în Carpați, a salvat Europa și a împiedicat slavizarea ei, cei cari nu folosesc această realitate istorică și nu o pun la temelie acțiunilor diplomatice lucrează chiar în contra acelor sisteme la care cred mai mult decât la misiunea noastră românească, pentru că va fi chiar pentru ei cel mai egoist și mai absurd calcul să-și închipuie că vor putea, cu formule convenționale, să împiedice slavizarea Europei și pătrunderea și dominația slavilor până la Dardanele și Adriatica, dacă dau posibilitatea rușilor să-și recapete prestigiul, să facă din Dobrogea o punte, prin Balcani, și prin aceasta să domine Europa.

Când Bismarck și Congresul de la Berlin au inventat Dobrogea ca schimb, nu au făcut-o ca să ne dea o compensație, ci pentru că au fost lucizi. Știința germanică de atunci și

știința franceză, care trăise pe doctrina federalistă de la jumătatea veacului al XIX-lea, au văzut limpede că Dobrogea, acel deget de pe hartă, poate să devină un coridor de slavizare a Europei sau, dimpotrivă, un baraj care să răstoarne datele echilibrului rușilor și statelor europene.

Și aceasta este tema mare pe care trebuie să situăm misiunea noastră de popor de margine și rostul nostru de izolator al rușilor înconjurători, ca să înlesnească chiar (*sic!*) pe neoslavi să-și împlinească funcțiunea lor occidentală și de Europă Centrală, ci nu rusească.

Aceasta trebuie să fie tema propagandei noastre internaționale, chiar în lumea celor cari luptă astăzi împotriva noastră, fără să se înțeleagă.

Prin urmare, nici prin minte nu-mi trece ca să văd în problema aceasta a Universității din Cernăuți vreo știrbire a funcțiunii Bucovinei și a rostului pe care îl are Bucovina în viața noastră națională.

I. N. Fițescu: Vă mulțumesc.

I. Petrovici: În această privință aș vrea să vă atrag, din nou, atenția că chiar (*sic!*) în momentul de față, care este un provizorat din punct de vedere al organizării culturii românești, Cernăuții au primit o compensație: are mai întâi o Școală Politehnică, care (*sic!*) este cât o Universitate – are vreo cinci facultăți, care nu existau înainte – și apoi este o Facultate de Teologie complectă, la care am adăugat și cursuri profane, tocmai pentru că este izolată de Universitatea respectivă. Ar mai trebui să se facă o Facultate de Litere și una de Științe. Dar vă aduc la cunoștință că pentru motivul pe care îl voi arăta altă dată, Facultățile de Litere și de Științe, chiar cele existente, sunt goale în acest moment. Aceasta este realitatea.

M. Antonescu: Ca concluzie (*sic!*) practică, vă rog să discutați și cu dl ministru Marcu organizarea acestor manifestări de propagandă. După cum, domnilor guvernatori, eu stau la dispoziția dv., în ziua când mă anunțați că trebuie să vin la Chișinău și la Cernăuți, fiindcă îmi voi face onoarea să fac declarații despre politica externă a României și misiunea europeană a României chiar de la Chișinău și de la Cernăuți, semnalând ce reprezintă politica externă a României și misiunea românească pentru Europa.

Noi nu suntem în serviciul nimănui. Noi nu aparținem unui sistem care să fi știrbit în noi funcțiunile și demnitatea noastră. Noi ne împlinim o misiune, și ne facem datoria să atragem atenția asupra acestei misiuni, de acolo de unde suferința Neamului Românesc cea mai recentă ne îndreptățește la acest prilej.

Și spun aceasta, domnilor guvernatori, pentru că există o nouă temă de propagandă rusă, care a fost azvârlită în capitalele occidentale și a fost radiodifuzată în ultimele zile. Zilele trecute, chiar un ministru străin neutral mi-a adus la cunoștință, comentată de el – eu o știam deja –, această nouă temă de propagandă rusă: Rusia garantează României Ardealul, ca și când ar fi un teritoriu pe care îl are, și îi va restitui României Ardealul, însă trebuie să renunțe la Basarabia și Bucovina.

Aceasta este tema de propagandă împotriva căreia trebuie reacționat, pentru ca să nu-și facă nici cel mai mic (*sic!*). Și fiindcă sunt unii români cari cred că problemele Neamului Românesc se reduc la anumite direcții, eu nu împărtășesc acest punct de vedere și-mi fac onoarea să cred că ar fi o trădare dacă aș împărtăși acest punct de vedere.

Eu cred că trebuie reacționat, fiindcă sunt foarte multe din popoarele europene, care, în acest ceas, sunt foarte neliniștite de aceste perspective de încurajare a slavismului, pe care, fără să-și dea prea mult seama, propaganda din afară de Europa o înlesnește.

M. Vulcănescu: Tot la Radio Moscova s-a auzit tema aceasta: „Acea țară slavă, care își zice latină”. Este deci tocmai o pregătire pentru dărâmarea acestui pivot.

Al. Neagu: Și Beneș ne considera tot ca țară slavă.

M. Antonescu: Trebuie reacționat, și aceasta prin mijloacele cele mai sănătoase.

I. N. Fițescu: Dar din punct de vedere politic cred că nu trebuie luată o atitudine și public în ce privește Universitatea din Cernăuți.

M. Antonescu: Nici vorbă. Dar, totuși, trebuie dat un răspuns.

Domnule ministru, cu limpezimea pe care o pun în gândurile mele totdeauna, soluția pe care o voi adopta – și poate că la aceasta voi fi în asentimentul dv. – voi trimite Mitropolitului o adresă, în care, drept răspuns, voi transmite exact textul stenogramei.

I. Petrovici: Poate că ar fi interesant de cunoscut părerea domnului guvernator.

G-ral C. Calotescu: Orișicare ar fi motivele, nu este oportună reînființarea Universității din Cernăuți.

I. N. Fițescu: Universitatea nu este oportună nicăieri, pentru că este subversivă. (Râsete).

M. Antonescu: Bine că nu aparțin Universității, că m-aș simți și eu subversiv. (Ilaritate).

I. Petrovici: Și la Universitate, ca peste tot, sunt unii subversivi, alții nu sunt; este o chestiune individuală.

M. Antonescu: *Notă informativă a Parohiei Române din Berlin.*

După unele stăruințe făcute la Berlin, s-a dat la dispoziția noastră, cu concursul Guvernului German și al Comandamentului Militar German, una din cele mai mari biserici din Berlin. Până acum câțeva vreme, noi aveam o capelă instalată în condițiuni penibile – nu mai comentez restul – era o capelă, la care intrai pe o scară, cu o firmă de măcelărie, condițiuni cu totul nedemne. Acum dispunem de una din cele mai mari și mai frumoase biserici ortodoxe din Berlin.

Am făcut tot ceea ce s-a putut în această direcție ca să se poată instala acolo și un muzeu religios și românesc, pentru că biserica dispune și de aripi, în care pot fi instalate asemenea prezentări și imagini românești.

Preotul consilier parohial Vasilovschi, parohul de la Berlin, a fost la București, unde a primit din partea dlui ministru Petrovici tot sprijinul; i-am dat și noi, de la Propagandă, tot sprijinul.

Am să rog, însă, pe dl ministru Petrovici să vadă, ținând seama de cererile, pe care le face, dacă cererile noi de bani pentru achiziționarea și organizarea mai bună a acestei parohii și a altor lucruri, dacă le judecă necesare și dacă crede (*sic!*) că mai trebuie să mai dăm încă, ca (*sic!*) să rugăm pe dl ministru al Finanțelor să dea ajutorul cerut.

Al. Neagu: S-au cerut 26.000.000 lei și am dat 14.000.000. Restul, poate că am să-l dau după 1 aprilie.

M. Antonescu: Dacă s-au dat 14.000.000 lei, consider chestiunea închisă. N-am știut că s-a dat suma aceasta.

În orișice caz, rog pe dl ministru Petrovici să examineze aceste cereri.

I. Petrovici: Numai să nu vie la București părintele Vasilovschi², că ne ia totul, atât este de convingător (râsete).

M. Antonescu: *Adresă privitoare la împiedicarea acțiunii de convertire a evreilor la catholicism și refuzul bisericilor romano-catolică și greco-catolică de a comunica datele cerute de minister în legătură cu această chestiune.*

Eu am pus chestiunea aceasta la ordinea zilei și iată de ce: am avut în ultima vreme o serie de plângeri din partea Nunțiului Papal. Nu fac nici un fel de politică tranzacțională, nici în acest domeniu, chiar dacă într-o bună zi voi ajunge să fiu excomunicat de Biserica Ortodoxă, în care m-am născut și în care voi muri.

Cred însă că, departe de a merge la o politică de separatism religios de dogme și de confesiuni, dacă vrem realmente să gândim răspunzător asupra reconstituirii civilizației europene, trebuie să facem, dimpotrivă, o politică de solidarizare a bisericilor și de cooperare a lor, prin întemeierea unei ordine creștine la baza așezărilor de mâine din Europa.

Prin urmare, departe de a face o politică de concesiuni – pentru că sunt în fața unor simple solicitări ale Nunțiului Papal, orișicât de legitime ar fi, pentru că sunt bazate pe Concordat, care a dat oarecare libertate religiei catolice în România –, eu reazăm această atitudine de menajare a Bisericii Catolice pe însuși simțul meu de creștin și de european, care mă face să cred că în nici un caz în această perioadă nu trebuie să stingherim Biserica, orișicare ar fi ea, în acțiunea ei.

Adaug la aceasta – dle ministru Petrovici, dv., care înțelegeți foarte bine poziția diplomatică actuală și cunoașteți care este rolul pe care îl are Sfântul Scaun în împrejurările de război –, adaug la aceasta că și motive de ordin românesc special îmi poruncesc să menajez Biserica de la Roma: întâi, pentru că ungurii fac mare caz de catholicismul lor și pe această temă și-au organizat echipe, care merg la Roma, ca să arate că, spre deosebire de români, ei sunt închinați Bisericii Occidentale, pe când noi suntem slujitorii bizantini ai unor formule bisericești perimate și încăpățânați, refractari, față de ideea de universalism a Bisericii Creștine.

Pe de altă parte, față de situația de astăzi, când însuși Führerul Adolf Hitler – care a avut în spatele lui, la un moment dat, o tendință laică, o revoluție național-creștină, deși este creștin și crede și deși ar fi fericit să pună religia la baza național-socialismului și din nenorocire n-a fost înțeles: erau prea multe confesiuni în Germania și nu putea să le folosească, prin sistemul unitar, la care mergea –, când Adolf Hitler, datorită unei tendințe laice, unui pozitivism foarte acut în Germania, a ajuns, după ce lăsase religia la o parte, să vorbească, în ultima cuvântare, nu de providență, ca expresiune spirituală sau mistică, ci de Atotputernicul, de misiunea, pe care Atotputernicul o³ impunea în viața oamenilor, ceea ce este o orientare cu totul nouă a revoluției național-socialiste. Aceasta este ultima proclamație din 30 ianuarie, în pragul celui de al unsprezecelea an de mișcare național-socialistă.

Vedeți că tendința aceasta de comunitate religioasă, de spirit religios, chiar în politica de Stat, este văzută și de alții. Cum n-am vedea-o noi, care avem o conștiință religioasă și o tendință mistică atât de profundă.

² În text este: *Casilovschi*

³ În text este: *il*.

Și atunci, pentru toate aceste considerațiuni, rog pe dl ministru Petrovici – fără ca prin aceasta să îndrept cea mai vagă critică politicii care a fost făcută de Ministerul Cultelor și care uneori i-a fost cerută chiar de Guvern, în măsurile de supraveghere a convertirilor la creștinism, domnului Mareșal Antonescu, atunci când i s-au prezentat unele cazuri, părăndu-i-se că acelea sunt frauduloase și că prin aceasta se încearcă să se schimbe, printr-o simplă păcălire a bisericii, condițiunea juridică a proprietarilor evrei, a dat atunci o serie de dispozițiuni, care probabil au stat la baza unor măsuri luate de Ministerul Cultelor –, rog pe dl ministru Petrovici ca, ținând seama de situația generală, să vadă această necesitate a întăririi spiritului religios.

De fapt, acum putem foarte bine să facem ca, prin legile noastre, să nu fie nici un fel de raport direct, în această perioadă, între starea religioasă a celor convertiți și exercițiul drepturilor civile și politice. În felul acesta, noi nu vom avea nici un fel de neliniște în ceea ce privește actele de fraudă și de camuflare. Noi trebuie, pur și simplu, să ținem seama de acest mare principiu, obiectiv și constant, care trebuie să stea la baza politicii noastre generale și să nu provocăm prin aceasta anumite efecte, care pot fi foarte mari și care se pot întoarce împotriva noastră.

Pot să vă asigur că din partea Nunțiului Papal am avut totdeauna cea mai mare înțelegere și pot să vă informez că și Papa a trimis în Transilvania pe unul din cei mai învățați Nunți ai săi, care a analizat problema Bisericii românești din Transilvania de Nord, în urma unor memorii, pe care le trimiseseam și, deși ungerii făceau mari stăruințe pentru așezarea unei Biserici Ortodoxe, cu care voiau să repete formula Bisericii Unite pe cont național ungar și nu pe contul mare habsburgic sau papal, în tendința lor de a obține drepturi speciale de la Biserica de la Roma, printr-o revizuire a diecezelor și prin acordarea unei serii întregi de drepturi, toate aceste situații au fost înțelese și am găsit totdeauna cel mai larg spirit de înțelegere din acest punct de vedere la Sfântul Scaun.

Mă simt dator să vă informez despre acestea, ca să mă ajutați în răspunsul de respect, pe care trebuie să-l dăm acestei înțelegeri arătate poporului nostru.

Pe de altă parte, îmi voi face bucuria să trimet acest text fotocopiât însuși Sfântului Părinte. I-am trimis un album asupra acțiunii religioase românești de dincolo de Nistru, l-am informat asupra vizitelor făcute de Nunțiul Papal prizonierilor de la noi, și am avut îndată și efectul acestei acțiuni de informare: s-au publicat în „Eclesia”, revista Sfântului Scaun, câteva fotografii ale vizitelor făcute prizonierilor de Nunțiul Papal de la noi, cu articole în care se comentează în modul cel mai frumos tratamentul aplicat de români prizonierilor de pe teritoriul lor.

Am avut, deci, o serie întreagă de manifestări dintre cele mai înțelegătoare pentru noi, în care a fost arătat cunoscutul spirit religios al neamului nostru.

Deși Sfântul Scaun nu face politică în înțelesul laic obicinuit, face, însă, o politică spirituală foarte susținută. Mesajul trimis de Papa, la Crăciun, pe care l-am citit în întregime, deși are peste 20 pagini de doctrină canonică și juridică, vorbește de reconstituirea ordinii spirituale europene și de așezarea lumii noi.

Dacă, prin urmare, Sfântul Scaun este preocupat de ordinea europeană, cu atât mai mult trebuie să punem în valoare spiritul nostru religios, care este o realitate sigură, și să facem ca să nu pară că, pe de o parte, suntem misionari religioși, cari creștinăm Răsăritul, iar, pe de altă parte facem restricțiuni religioase și împiedicăm câteva

botezuri, care nici pe plan internațional nu pot avea nici un fel de înrâurire defavorabilă nouă.

V-am dat toate aceste informațiuni generale, dle ministru Petrovici, pentru ca să vă rog pe dv. să explicați domnului secretar general Popa că acesta este spiritul în care trebuie să lucreze. Aceasta este politica pe care trebuie s-o facă Guvernul Român, pentru că are mai mult de câștigat decât de pierdut dintr-o asemenea politică.

I. Petrovici: Domnilor, este de datoria mea ca să vă dau unele asigurări și unele explicațiuni.

Împărtășesc pe deplin punctul dv. de vedere în ceea ce privește spiritul de toleranță față de toate bisericile.

Înțeleg, în primul rând, necesitățile politice internaționale.

Am deplină cunoștință de momentul de campanie prin care trecem și de interesul pe care îl avem ca să menajăm marile puteri internaționale din care face parte și Sfântul Scaun, în felul său spiritual.

În al doilea rând, prin faptul că sunt născut în Vechiul Regat nu sufăr deloc de fanatism confesional. În alte regiuni ale țării există mai mult fanatism confesional, între ortodocși și uniți. Cu educația pe care am primit-o noi aici, la care se adaugă, poate, și educația profesională filozofică, nu sunt deloc fanatic, în această privință. Țin să mai adaug și bunele raporturi personale pe care le am cu Nunțiul Papal din țară, care, într-o împrejurare foarte interesantă, mi-a dat dovadă de foarte multă înțelegere: era vorba de vechea biserică a lui Petru Rareș de la Suceava-Bucovina, care multă vreme fusese luată de Biserica Catolică și care în urma intervenției Statului Român a fost cedată și acum este din nou afectată cultului ortodox, însă bineînțeles că Biserica Catolică insistă să i se dea alta în schimb, sau măcar un loc de construcțiune. A venit Nunțiul Papal la mine, am stat de vorbă, mi-a deschis inima și i-am spus: Nu mai insistați. Catolicii din acea regiune sunt dușmanii de moarte ai românilor – este populația ucraineană –, și noi n-avem nici un interes ca să se conserve spiritualitatea acestui popor intrat ca un cui în mijlocul masei autohtone, dușmânindu-ne de moarte.

Ei bine, am găsit o înțelegere deplină și Nunțiul Papal nici n-a mai insistat asupra acestei chestiuni.

Se înțelege că sunt dificultăți pe care trebuie să vi le aduc la cunoștință. Guvernul a luat față de populația evreiască o anumită atitudine.

M. Antonescu: Este o anumită politică și evreii cari sunt foarte dibaci au alergat la sistemul ca să se boteze. Pentru ca să se evite unele situațiuni neplăcute, bisericile noastre naționale i s-a interzis botezul.

I. Petrovici: Eu spun că este o situație de fapt pe care am găsit-o atunci când am venit în fruntea acestui departament. Evreii cari nu renunțau la creștinare nu se mai puteau face ortodocși și atunci s-au dus la greco-catolici sau la romano-catolici, prin urmare creștinarea continuă.

În primul rând, am avut protestul Bisericii Ortodoxe, care a spus: De ce mie mi se interzice să fac aceste botezuri, când eu sunt biserică de Stat, care am mai multe drepturi decât celelalte? Mai erau și unele chestiuni pecuniare, căci botezul nu se face cu titlul gratuit, cum spuneți dv. juriștii.

I. N. Fințescu: Și moneda se convertește.

I. Petrovici: Eu cred că nu există biserică care (*sic!*) să disprețuiască aceste bunuri pământești.

Biserica Ortodoxă a făcut acest protest.

Mai era și o a doua primejdie: după Concordat și după legile noastre bisericești, o dată ce există o mie credincioși în plus, cineva poate cere întemeierea unei parohii. Or, cum s-au botezat cam 35.000 evrei, vă închipuiți dv. ce urmează.

G-ral C. Vasiliu: Nu cred să fi atins o mie.

I. Petrovici: Se vede că serviciul meu statistic este cam fanatic.

Dar realitatea este următoarea: la o mie credincioși poate pretinde o confesiune crearea unei biserici. Or, eu vă mărturisesc că, deși sunt foarte bun ortodox, ca și domnul prim-ministru, și vreau să mor în această confesiune, și la mine este mult mai ușor decât la d-sa, căci sunt mult mai aproape de moarte, ...

M. Antonescu: Nu se știe niciodată.

I. Petrovici: ... cu toate acestea, vă mărturisesc că nu văd cu ochi buni extensiunea celorlalte confesiuni și o întindere mai mare decât este în prezent și, în special, mă gândesc la greco-catolici.

Ne-a făcut destule neplăceri această diviziune din Ardeal între Biserica Unită și cea Ortodoxă și n-ar mai trebui ca diviziunea aceasta să se întindă mai departe și în Vechiul Regat.

De aceea mă silesc să stăvilesc, să opresc de a se întinde aceasta și în Vechiul Regat.

Evreii aceștia creează drepturi celorlalte confesiuni și am avut cereri de parohii noi, cereri întemeiate pe augmentarea numărului de credincioși.

Aceasta este situația de fapt. Pentru aceasta noi am spus: Un drept pe care nu-l dăm Bisericii Ortodoxe este greu să-l dăm celorlalte confesiuni. Este greu să refuzăm Bisericii Ortodoxe ceea ce am dat celorlalte confesiuni și de aceea nu doresc să continuăm cu acest sistem.

Apoi vrem să stăvilim întinderea greco-catolicilor în Vechiul Regat. Acestea au fost cele două idei pe care m-am călăuzit.

Acum, dacă se hotărăște, pe cale legală, că toate aceste botezuri de ultimă oră nu creează drepturi ...

M. Antonescu: În starea dreptului pozitiv existent nu creează drepturi și putem să punem aceasta chiar într-un text de lege.

Deși acesta era un atribut de ordin canonic în care n-aveam dreptul să mă amestec, nici conform dispozițiilor Concordatului, nici conform Dreptului canonic, care mărginesc Dreptul Statului, chiar față de propria noastră Biserică, totuși am discutat cu Nunțiul Papal și am pus problema unor stagii de timp și condițiuni care s-ar cere celor cari vor să treacă la creștinism și Nunțiul Papal a fost de acord.

Prin urmare, îl rog pe dl ministru al Cultelor să facă aceeași sugestie.

Eu voi vorbi din nou Nunțiului Papal în această privință și chiar Bisericii de la Roma, atrăgând atenția să nu se creeze nici curente care să se întoarcă împotriva Bisericii Catolice prin această acțiune de prozelitism.

Îi voi atrage atenția să pună anumite stagii și condiții de timp pentru ca să nu încurajeze aceste treceri nesincere la Biserica Creștină.

G-ral C. Calotescu: Se botează bărbatul și nu se botează nevasta; ori se botează tatăl și nu se botează copiii.

M. Gr. Romașcanu: Un caz foarte interesant: un evreu care și-a botezat cu o zi înainte părinții, a doua zi s-a botezat el, iar a treia zi își creștinează copiii. Copiii sunt creștini de a treia generație (ilaritate).

M. Antonescu: Prin urmare, rămâne stabilit că în nici un caz, noi, în amestecul pe care îl facem în acțiunea aceasta, nu întrebuițăm mijloacele care să ducă la constrângeri și la limitarea libertății de acțiune a Bisericii Catolice din România. În primul rând, conform Concordatului, noi suntem ținuți la acest lucru și, în al doilea rând, împrejurările internaționale de care am vorbit duc la aceeași concluzie.

Noi, românii, avem totdeauna tendința să rezolvăm marile probleme de principii și cu exemple de humor sau de sarcasm, dar istoria unui neam nu se scrie nici cu humor, nici cu sarcasm. Și atunci, indiferent de judecata acelor cari pot să ilustreze glumeț unele consecințe ale unui principiu, ceea ce mă conduce pe mine este să urmăresc marile principii și afirm că fac mai multe servicii Statului Român respectând Biserica de la Roma și făcând ca și ea să ne respecte pe noi, decât stingherind-o în câteva cazuri și ofensând printr-o procedură administrativă libertatea ei de acțiune.

P. Strihan: Încă câteva (*sic!*) cuvinte în această chestiune.

Rog să se reexamineze legislația care privește pe evrei de către dl ministru al Justiției, cu preocuparea de a vedea dacă botezul acesta le creează sau nu anumite drepturi. O informație: din Baroul de Ilfov au fost excluși o serie întreagă de evrei avocați; în urma botezului au fost reprimiți foarte mulți.

I. Marinescu: A fost o simplă coincidență. Au fost reprimiți după ce au fost revizuiți și s-a constatat că aveau drepturi.

M. Antonescu: Este adevărat că în Statutul evreilor din 1940, pentru exercițiul drepturilor profesionale sunt unele posibilități pentru cei creștini; legile cu caracter economic de expropriere a bunurilor au, de asemenea, criterii de ordin religios, însă toate se raportă la trecut și, în nici un caz, creștinul de dată recentă sau cel care devine în viitor nu intră în dispozițiunile de excepție ale decretului.

Prin urmare, chiar dacă, până vom ajunge la un statut care să stabilească condițiunile evreilor, chiar dacă până atunci vor fi doi, trei cari eludează legea, noi nu putem să facem altfel. Aceasta nu înseamnă că dl ministru al Justiției nu trebuie să examineze chestiunea cu avocații și, în genere, cu ceilalți profesioniști.

În ceea ce privește Biserica de la Roma, eu sunt ținut ca ministru de Externe să atrag atenția dlui ministru al Instrucțiunii Publice că prin art. 1 al Concordatului am garantat libertatea exercițiului Bisericii Catolice și, în conformitate cu Concordatul, eu, ca ministru de Externe, care veghez la respectul convențiilor, trebuie să vă aduc la cunoștință că am primit note scrise din partea Sfântului Scaun, care protesta contra amestecului în anumite atribuții ale sale, amestecuri pe care le considera incompatibile cu prevederile Concordatului încheiat între noi și Sfântul Scaun.

Problema ortodoxă și celelalte sunt lucruri care pot fi discutate, căci Biserica Ortodoxă este a noastră. Însă aici trebuie să ținem seama de acest element al relațiilor internaționale.

Cred, însă, că faptul de a face ca dispozițiunile să fie cât mai precise arătând că condițiunea (*sic!*) religioasă nu modifică și nu va modifica în viitor situațiunea, acestea sunt suficiente ca să oprească nesinceritatea, oricât de scump se va plăti.

Să nu luați măsuri prea grave, nici față de Biserica Ortodoxă.

C. Bușilă: Aici este corectivul dat de domnul Mareșal, cine se botează pleacă în Transnistria, ca misionar.

M. Antonescu: Domnii miniștri Petrovici și Marcu au întocmit un proiect de lege privitor la *Situațiunea studenților aflați în străinătate pentru studii*.

Am statistica studenților români în străinătate, din care se constată că avem în Germania 784 studenți, și aceasta deși suntem în război.

Din acești 784 studenți, 286 fac studii tehnice; 152 la Medicină; 68 la Comerț; 28 la Agricultură, aceasta pentru că suntem țară agricolă; Textile 35, foarte utile mai ales pentru sforari; 54 la Litere; 27 la Drept; 30 la Arte; 7 la Teologie; 15 la Științe și 82 diverse.

I. Petrovici: Numai sașii sunt 449, adică mai mult de jumătate.

M. Antonescu: Problema este „a studenților bursieri sau beneficiind de schimb”.

Banca Națională ne-a trimis situația transferurilor tot pentru studenți.

Al. Marcu: Pentru Germania diferența o plătește Guvernul German. N-avem decât 7-8 bursieri. Este mult mai comod să ai schimb de favoare.

M. Antonescu: Din moment ce schimbul însuși este de favoare, suportăm noi, contribuabilul român, în mod direct acest schimb, numai că în loc să se numească bursă, se numește schimb de favoare.

În afară de aceasta, există unele avantajii care măresc volumul mărcilor pe care le avem în Germania.

Eu vă rog să examinați situațiunea aceasta și să vedeți dacă nu putem veni și cu o soluțiune de ordin militar, pentru că nu este admisibil ca atunci când studenții români erau la ei acasă – la Facultatea de Drept am văzut un student întors de pe front cu un ochi pierdut și altul cu mâna pierdută, oameni care își făcuseră datoria –, studenții din țară să fie ținuți să se ducă pe front și cineva care a beneficiat de sprijinul Statului să nu-și facă datoria militară. Aceștia să-și facă studiile după ce vor termina cu serviciul militar și din ei să nu rămână în străinătate decât cei trimiși de Stat pentru specializare urgentă necesară sau trimiși de Stat pentru studii speciale, nu pentru studii elementare. Nu putem să încurajăm, într-o perioadă de război, acest exod al studenților cari nu-și fac datoria către țară.

Al. Marcu: S-a făcut legea, sunt obligați în 40 de zile să vină în țară.

I. Petrovici: Credeam că chestiunea (*sic!*) aceasta este tranșată.

Odată, după o ședință a Consiliului de Miniștri – eu sunt foarte disciplinat și pot să vă spun că niciodată în viața mea n-am fost atât de disciplinat ca în actuala guvernare –, îndată după ce s-a luat hotărârea în Consiliul de Miniștri, am convocat o comisiune la minister, unde a venit din partea Statului Major un reprezentant, un maior, și am stabilit că toți studenții vor fi rechemati. Am spus că Ministerul Culturii Naționale nu se opune ca studenții aceștia să fie rechemati, pentru îndeplinirea datoriei militare. S-a făcut excepție pentru cei cu specialități cari nu se găsesc în țară și pentru cei cari erau pe terminate. Încolo ministerul și-a dat toată adeziunea pentru ca studenții din străinătate să fie rechemati să-și îndeplinească toate îndatoririle către țară.

I. N. Fințescu: Până acum aveam un anumit regim, acum a venit o lege care a modificat regimul. Cine avea o diplomă din străinătate căpăta echivalența. Ceea ce m-a

jignit pe mine este faptul că acum nu se mai dă examen de echivalență și totuși am găsit candidați cari nu știau cum se numesc profesorii de la Facultatea pe care au absolvit-o.

Vă rog să vedeți și această problemă a dispensei de echivalare.

M. Antonescu: Dacă nu vom mai avea ce să echivalăm, cred că problema nu se va mai pune. În ce privește principiul de echivalare, împărtășesc în totul punctul dv. de vedere.

Domnii miniștri Petrovici și Marcu au fost la mine când am primit delegația italiană, și știu ce am discutat. În 1940 s-au făcut multe concesii și, când se cerea să se înființeze catedre de Drept corporativ cu titularii italieni, eu am spus că refuz un asemenea lucru, căci așa considera un act de protectorat de care Neamul Românesc nu simte nevoie, cu atât mai mult cu cât protectoratele nu sunt proclamate formal. Însă am ajuns, după discuțiuni, la unele principii de reciprocitate: în Italia vom avea la Universități, în afară de Roma, vom avea catedre de istoria civilizației române, în afară de limba și literatura română, dar aceasta numai pe bază de reciprocitate. Prin urmare, nu numai că nu mă jenez să practic această politică, dar o practic cu toată fermitatea. Rolul preponderent pe care îl are Germania în politică și cu toate că se fixase ora de semnare a Convențiunii la Ministerul Afacerilor Străine și am văzut textul acesta în noaptea care a precedat ziua pentru această solemnitate, cu toate că era o delegație de germani veniți special pentru aceasta, eu nu m-am jenat să comunic dlui von Killinger că în nici un caz nu pot admite acest text de care n-am luat cunoștință decât în ultimul moment.

Am chemat pe dl. consilier de legație, șeful serviciului cultural din Auswärtiges Amt, care era în București, și i-am spus: „Domnule, eu sunt dascăl de Universitate, știu ce înseamnă protectorat și independență spirituală a unui neam și nici prin minte nu-mi trece ca eu să primesc un text cu obligațiuni, care să însemne abandonarea unei poziții morale și spirituale a Neamului Românesc”.

Iar când dl. ministru Russ a fost la București, i-am explicat această situație și i-am spus: „Întreținerea particularismelor naționale este singura condiție de păstrare a civilizației europene”. Și, folosind prilejul că mă găsesc în fața unui profesor de limbi clasice, i-am spus: „Dvs. știți la ce a dus politica unificatoare romană? La pulverizarea imperiului, prin distrugerea particularităților naționale. Eu n-am vrut să fac altă politică decât aceea a respectului libertăților noastre”. I-am adăugat apoi: „Iată, aici sunt doi oameni, cari mă pot înțelege foarte bine: dl. Gamilschek, care vorbește limba română și prin aceasta ne-a câștigat pe noi și a înțeles respectul pentru țara noastră și pentru cercetarea istoriei noastre, și dl. von Killinger, care, venind la București, a fost prezentat ca un agent care trebuie să reprezinte un spirit de injocțiune în viața noastră politică și care, totuși, a fost un om care a respectat totdeauna autonomia noastră morală și m-a înțeles chiar în reacțiunile mele cele mai dârze”.

Și când mi s-a cerut să renunț la Comisia Internațională a Dunării, am răspuns chiar așa: „Neamul Românesc nu poate da în același timp sacrificii de sânge și sacrificii internaționale”.

Prin urmare, va trebui să asigurăm un sistem, prin care echivalența titlurilor să nu ducă la o nouă fază de bonjurism, pentru cei cari vin din străinătate, părându-li-se că au titluri privilegiate în cultura românească; aceasta, din punct de vedere românesc.

Iar în raporturile internaționale, celor cari intră cu titluri de cultură în viața Statului Român, să le cerem, în același timp cu caracterele culturii universale, să aibă și elementele culturii românești.

Aceste lucruri le-am spus la timpul lor, arătând că n-am confundat și nu voi confunda niciodată fidelitatea cu servilitatea.

I. Petrovici: Deocamdată efectele unor dispozițiuni din 1940.

Atunci am dat petrol, am dat cereale și am făcut fel de fel de concesiuni, doar, doar vom putea salva ceea ce nu mai era de salvat; s-au pierdut și granițele și nu s-a câștigat nimic. Treptat, treptat, va trebui să revizuim o serie întreagă de chestiuni.

Dacă în ceea ce privește echivalența, este potrivit și elegant să nu mergem la echivalarea studiilor de ordin general, pentru că ne expunem la același lucru: titlurile emise de școlile noastre vor ajunge să fie luate sub beneficiu de inventar; studenții noștri vor fi supuși și ei la un examen. Va trebui, însă, să introducem un sistem de echivalări pentru instituțiunile românești și o serie întreagă de elemente ale vieții românești, pe care trebuie să le cunoască orișice om de cultură, orișicât de mult ar studia în străinătate.

Pe baza aceasta să facem echivalările.

În principiu, era mult mai bine să nu se fi făcut nici o concesiune, pentru că este mult mai ușor așa, decât să retragi o concesiune odată acordată.

M. Antonescu: Vom face examen. Nu mai încurajăm această tendință nici în convențiile pe care le încheiem de acum înainte, nici în practica de toate zilele.

I. Petrovici: De altminteri, în ceea ce privește acordul româno-italian, pot să vă spun că, după ce au fost fixate anumite principii, în discuțiile ulterioare, am mai obținut încă ceva.

M. Antonescu: Foarte bine.

Salarizarea profesorilor secundari în noul buget.

I. Petrovici: Aceasta este o chestiune pe care eu am propus-o. Vă rog, domnule prim-ministru, și rog și pe dl. ministru al Finanțelor să-mi dea o deosebită atenție.

Domnule prim-ministru, domnilor colegi și, cu deosebire, domnule ministru al Finanțelor, ar putea să vă pară această problemă nu destul de oportună, încă eu o consider o problemă foarte gravă și problemele grave sunt totdeauna oportun de adus în discuție.

Suntem în epoca preparativelor bugetului și această chestiune este în legătură cu preparativele bugetului. Este vorba de salarizarea cu desăvârșire rușinoasă – nu mai găsesc altă expresie decât aceasta – a profesorilor noștri secundari. Nu zic că situația învățătorilor este strălucită; învățătorul, însă, mai trăiește la țară, este și el un țăran și țăranii în momentul de față sunt, dacă vreți, clasa care s-a aranjat ceva mai bine. Nu vorbesc nici de universitari, din sânul cărora am cinstea să fac parte, pentru că, deși salarizarea universitarilor noștri este cu mult inferioară celor din alte țări – când vin profesori din Germania și discutăm cu ei și chestiunea aceasta, constatăm că noi primim jumătate din ceea ce primesc profesorii universitari din Germania –, dar relativ, pe vremuri grele ca acestea, universitarii se mai strecoară ei; cel puțin Statul le dă măcar atâta posibilitate, ca să se poată strecura, dacă nu să poată trăi. Situația profesorilor secundari, însă, este de așa natură, încât nici nu se mai pot strecura.

De aceea, se poate vorbi de o criză în ceea ce privește învățământul nostru secundar. Odinioară elementele de valoare erau atrase spre această carieră: se înscriau la facultățile de litere, ca să-și facă o carieră din învățământul secundar, cu speranța pentru unii să se ridice și mai sus. Acum, nimeni nu se mai îndreaptă spre această carieră. Dacă v-am arătat că facultățile noastre de științe și litere sunt goale, aceasta este cauza de căpetenie.

Este foarte interesant de arătat că președinții comisiilor de bacalaureat de anul acesta, în urma instrucțiunilor date de minister, au făcut o mică anchetă printre absolvenți, întrebându-i spre ce carieră se îndrumează. Ei bine, nici 5% n-au declarat că vor să se facă profesori. Vasăzică este o situație foarte grea.

În același timp, noi cerem de la profesori – numai Consiliul de Miniștri știe cât am cerut de la ei –, și incontestabil că printre ei sunt elemente care pot aduce servicii mai bune decât altele, pentru anumite servicii și împrejurări, legate de vremea războiului.

Acum, cauza de căpetenie pentru care această carieră nu mai atrage pe nimeni este că actualii profesori secundari duc o viață mizerabilă, așa de mizerabilă, încât vă mărturisesc că nu voi avea curajul să le cer nici un serviciu suplimentar, dacă nu se iau măsuri în favoarea lor. Nu poți cere nimic unui om, care este umilit și pus în situație mizerabilă.

Am să vă dau numai câteva cifre: un profesor suplinitor, licențiat, în provincie, are un salariu între acela al sergentului major și acela al plutonierului. Salariul profesorului secundar cu examen de capacitate și seminar pedagogic este cât al plutonierului, pe care îl întrece numai cu trei lei.

Vă atrag atenția că un profesor ajunge titular în învățământul secundar la 28-30 ani. În cariera militară, cineva ajunge la 30 ani căpitan; în magistratură este judecător. Ei bine, să vedem acum diferențele de salarizare: un sublocotenent la 21 ani primește 17.400 lei lunar; un profesor titular la 30 ani primește 11.200 lei lunar. Și băgați de seamă: la vremea la care cineva ajunge profesor secundar în învățământ, în armată ajunge căpitan și primește 25.840 lei lunar.

Al. Neagu: Cu prime cu tot.

I. Petrovici: Ceea ce primește în mână.

Deci, un sublocotenent primește 17.400 lei și un profesor primește 11.200 lei pe lună; primul ajunge la acest salariu la 20 ani, iar celălalt ajunge la 30 ani. Aceasta este realitatea tragică.

Am adus vorba de mai multe ori; am făcut un raport, pe care domnul Mareșal a pus următoarea apostilă, care este și una din justificările, pentru care am pus problema în fața Consiliului:

„Desigur că profesorii din toate gradele învățământului trebuie să fie cât se poate de bine plătiți. Comparația cu sublocotenentul este foarte justă. Problema trebuie să fie cercetată cu toată atențiunea, fiindcă de valoarea profesorilor depinde valoarea generațiilor, deci viitorul. Dl. Petrovici va pune chestiunea în Consiliul de Miniștri.

Regimul are în program să facă dreptate tuturor slujitorilor Statului. Războiul a oprit în loc soluționarea. Până la terminarea războiului, trebuie să facem, însă, unele retușări. Altfel riscăm să provocăm unele crize, care vor avea unele repercusiuni mari.”

Am adus chestiunea, justificat și de această apostilă, cred că aş fi adus-o în orice caz. Guvernul trebuie informat. Dl. preşedinte al Consiliului, care este și profesor – este os din osul nostru, sânge din sângele nostru, și care simte și d-sa ambițiile acestei bresle oropsite, de asemenea era bine ca să cunoască – o cunoaște mai de mult, cu cifre elocvente, această situație. Pe de altă parte, pe dl. ministru de Finanțe am vrut să-l pun în curent cu o stare de o gravitate extremă.

Nu vom mai avea profesori, iar actualii profesori se găesc într-o stare de umilință și sărăcie, care fac impropriu să așezăm pe umerii lor marea sarcină a educației, plus sarcinile accesorii din vremea războiului.

De aceea, eu, personal, rog pe dl. preşedinte al Consiliului și pe dl. ministru al Finanțelor ca să dea atenția cuvenită acestei probleme, pe care n-am adus-o, vă mărturisesc, decât în momentul când a devenit strigătoare. Și rog pe dl. ministru al Finanțelor să examineze cu bunăvoință dacă n-ar fi cazul măcar – fiindcă și dl. Mareșal nu vorbește decât de o corectare –, ca să înaintăm în tabloul salariilor măcar cu o treaptă pe profesorii secundari: să înceapă cu o treaptă mai sus și să termine tot cu o treaptă superioară.

M. Antonescu: Nu știu dacă vă amintiți că atunci când am pus problema sporirii salariilor, am convenit că sporirea salariilor cu caracter general urmărește o simplă adaptare economică, dar că la bugetul pe 1 aprilie vom căuta să îndreptăm situația unor elemente în viața Statului nostru și, în orice caz, să ne ocupăm de situația magistraților, de situația profesorilor, alături de situația militarilor.

Dl. ministru Bușilă, arătând criza de concurență a salariilor oferite profesioniștilor în industriile particulare, a pus și chestiunea inginerilor din activitatea Statului. Prin urmare, fără îndoială că va trebui să încercăm o îmbunătățire.

V-aș ruga să vă ajutați și dv. direct, înainte de a vă ajuta dl ministru de Finanțe. Aș putea, sunt o serie de catedre, de conferințe, de asistențe, care pot fi scoase din buget. O comprimare poate fi făcută. Sunt o serie de catedre care nu sunt completate, n-au titulari, care, însă, reprezintă, din punct de vedere bugetar, o sarcină și figurează cu alocări de bugetară corespunzătoare, apăsând astfel bugetul Statului.

Pe de altă parte, am pus problema revizuirii și organizării învățământului prin statute. Statutele au întârziat. Aceasta împiedică pentru învățământul secundar posibilitatea noastră să ajutăm învățământul superior, pentru că dacă facem unele rectificări, revizuiți de la asistență, putem face mari economii. V-am arătat că la Facultatea de Medicină, la un număr de 400 studenți aveam un corp didactic și auxiliar de 200 și ceva membri, în afară de personalul administrativ, din bugetul clinicilor, care reprezenta cel puțin trei salarii pentru un student. Revizuirea trebuie făcută și pentru ca să înlesnim organizarea învățământului, pentru ca să poată pregăti efectiv cadrele de care avem nevoie pentru organizarea sanitară de mâine a Statului. La Facultatea de Medicină, mi-a spus decanul Facultății că are de examinat situația a o infinitate de posturi, care urmează să fie revizuite.

Și atunci voi ruga pe dl ministru de Finanțe, ca, împreună cu dl ministru Petrovici, să examineze, în primul rând, aceste posibilități de comprimare sau de schimbare a unor alocări de bugetare din situația actuală a învățământului, pentru ca să putem să ne creăm fondurile cu care, pe de o parte, să ne satisfacem nevoile reale, iar pe de altă parte să putem ajuta Ministerul de Finanțe în opera de justiție pe care o așteptați dv. pentru sporirea salariilor.

Și atunci vă rog să stabilim astăzi, ca o hotărâre a Consiliului de Miniștri, principiul pentru învățământul superior, că Rectoratele și Decanatele vor face de îndată propuneri pentru revizuirea situațiilor bugetare și pentru transformarea unor posturi și funcțiuni actuale, tocmai pentru ca să înlesnim Ministerul de Finanțe ca, pe de o parte, să dea în bugetul viitor satisfacție tuturor necesităților imediate ale învățământului superior, iar, pe de altă parte, contribuind și încercând să sporească salariile și să dea o dreaptă remunerație membrilor corpului didactic.

Pentru învățământul secundar cred că va trebui să procedăm tot așa. Noi ajungem astăzi la o chartă nouă a învățământului, o chartă realistă care, în loc să sporească la infinit, să mențină artificial licee teoretice prea numeroase, față de cheltuielile generale ale Statului, întoarce, dimpotrivă, învățământul la învățământul realist, practic, la învățământul agricol, la învățământul profesional, de care până acum nu ne-am ocupat prea mult.

Vă rog să examinați și din acest punct de vedere dacă nu putem face unele economii și comprimări acolo unde liceele reprezintă o cheltuială prea mare, să le concentrăm. Decât să avem multe localuri, multe licee, să avem mai puține și mai bine să dăm burse elevilor cari urmează să fie întreținuți în altă localitate, decât să avem liceu în fiecare comună. Să facem economie într-un centru care nu reprezintă interesul general efectiv, pentru ca, în schimb, cu suma economisită Ministerul de Finanțe să mulțumească întreaga masă a învățământului, sporindu-i salariile.

În ce privește sporirea salariilor în sine, îl rog pe dl ministru de Finanțe să țină seama că în mod hotărât Universitatea și Învățământul, în genere, au fost totdeauna coborâte și aceasta a determinat adeseori aflusul membrilor corpului didactic în activități străine de misiunea educatoare a dascălului și a pus pe profesor în situațiune de inferioritate.

Îmi aduc aminte de suferința mea de dascăl de asistent și docent, după ce publicasem lucrări care sunt citate de profesorii Alfred și Le Fur, când primeam 11.000 lei. Fusesem în străinătate la congrese internaționale, unde am susținut puncte de vedere personale, care au fost discutate la congrese internaționale, la Institutul de Înalte Studii Internaționale și unde din cinci puncte propuse patru mi-au fost acceptate, dar în acest timp era pentru mine o umilință înspăimântătoare din cauza tratamentului la care eram supus. Am fost conferențiar la Academia Comercială și mi s-a scos disciplina din buget, m-a scos din învățământ fără să mă întrebe.

Conștiința dascălului stă și în tratamentul care i se aplică.

A trebuit să muncesc în 1928-1929, în perioada când îmi făceam cariera universitară, scriam numai noaptea și în vacanța de Crăciun, pentru că numai atunci aveam liniște. Se construia o casă, se lucra, se ciocănea, era un infern. Dimineața eram la tribunal, după-masă nu puteam lucra și începeam lucrul la 7 seara, pentru ca să-l termin la patru dimineața. Simțeam senzația unui ghem de plumb care îmi aluneca pe ceafă și totuși trebuia să lucrez.

Recunosc că nu este drept sistemul de salarizare al învățământului nostru. Acesta împiedică formarea elitelor, lipsește dascălimea de forță morală și națională pe care trebuie s-o aibă în misiunea ei de educare a neamului și înstrăinează membrii învățământului de la îndeplinirea răspunderii lor profesionale, căci, fiind oameni, trebuie să trăiască și să dea lor și familiilor lor mijloace normale de viață.

Domnilor miniștri, toată problema Neamului Românesc este o problemă de educație. Vorbim, criticăm, și n-avem disciplină de muncă, pentru că n-avem educație.

Avem în viața rurală starea aceasta gravă sanitară, că, deși avem o natalitate de 38 la mie, totuși avem o mortalitate care seceră în mod înspăimântător populația noastră, pentru că școala nu poate să-și îndeplinească misiunea ei socială, pentru că ea nu formează, în același timp, prin educația igienică, nu formează spiritul realist al vieții românești.

Toate problemele Neamului Românesc sunt probleme de temelie, de învățământ, de educație. Nu ne creăm un învățământ sănătos. Nu dăm învățământului rosturile lui și de aceea nu ne vom îndrepta.

Pentru ce am ajuns la frământări politice? Pentru ce profesorii nu au mai fost ceea ce erau înainte de război? Pentru ce Universitatea nu mai reprezintă ceea ce reprezenta înainte de războiul trecut?

Când altădată un rector al Universității amenința cu demisia, sau solidarizarea cu studenții, se făceau baricade cu studenții în stradă, în care însă cei cari făceau baricade nu urmăreau un interes personal, ca să aibă o trambulină în viață, ci își expuneau viața lor pentru țară. Universitatea avea un rol de tutelă asupra vieții politice. Exista Parlamentul, exista marea proprietate, care ducea economic viața și totuși Universitatea stăpânea. Știți de ce? Pentru că Legea învățământului avusese grijă să pună salariul de 1000 lei și Legea lui Haret a pus salariul minim pentru profesorul universitar în lege chiar. De ce? Pentru ca să asigure profesorului independența morală. Să nu fie silit profesorul să alerge în politică, pentru ca să-și câștige viața, să accepte toate umilințele, ci să rămână în poziția de demnitate națională și de acolo să fie judecător obiectiv și curajos.

De aceea îl rog pe dl ministru de Finanțe să examineze posibilitatea și va trebui să facem un pas înainte, pentru că un regim ca al Mareșalului Antonescu, care nu este un regim materialist, ci un regim moral, un regim de mit, nu poate trăi decât prin tăria forțelor morale și așezarea forțelor morale la baza Statului. Dacă nu facem pași repezi în această direcțiune, ne tăiem singuri baza pe care se reazemă regimul.

Ce aş voi însă să fac, dle ministru Petrovici? Sunt o serie de schimbări care trebuie să le aducem și în mentalitatea învățământului și în practică.

Vă spun cu tristețe că am fost la Căminul Studenților de la Casa „Universul”. Eu m-am ocupat, în genere, de problemele studențești. În special cei de la Drept simt că sufletul meu este lângă ei. Am vrut să fac ceva pentru studenții de la Drept. Am făcut acest Cămin. Am fost de trei ori acolo. Duminecă am lucrat 14 ore, cu o întrerupere de 10 minute, și am găsit totuși timpul să mă duc și la acest Cămin. Am constatat cu durere că afară de dl Fițescu nu era nici un profesor acolo. Profesorii trebuie să fie mai aproape de studenți. Alături de drepturile pe care trebuie să le recunoaștem profesorilor, trebuie să le cerem și anumite obligații. În Legea învățământului am arătat că, în afară de orele de curs, profesorul trebuie să-și închine cel puțin două ceasuri pe săptămână studenților. Eu ani de-a rândul am dat sâmbăta de după-masă studenților cu cari stam de vorbă la Academie despre orice, afară de Drept Internațional. Totuși, la Facultatea de Drept am auzit profesori întrebându-se: Ce înseamnă aceste două ore de vorbă cu studenții, în afară de curs? Să întrebăm pe dl. Petrovici ce se face în acele două ore.

Dacă sunt domni de aceștia ironici și sarcastici, cari nu înțeleg o asemenea dispozițiune, este inutil să le dăm salarii acestor domni. Ei nu înțeleg că de aici a plecat toată drama acestei generații răzvrățite, de aici a plecat tot procesul acestei generații fără familie, care a fost prăbușită, care s-a schimbat de la societatea censitară, de înainte de război la cea de după război, frământată de politicianismul nostru, care a scos pe oameni în

stradă și a prăbușit toată tradiția. Dar aici este explicația că nici învățământul nu și-a făcut pe deplin datoria.

Este, desigur, un lucru care, din punctul nostru de vedere, trebuie să-l îndeplinim – această sporire de salariu –, dar concomitent cu îndatoririle noastre, învățământul are îndatorirea serviciului social și național, iar profesorii trebuie să închine vieții românești, vieții studentului, familiei studentului, formațiunii studentului și tânărului timpul pe care îl cere Statul în schimbul acestui rang, pe care îl dă învățământului și remunerației, pe care o dă profesorului.

Și atunci cred că pentru a ajunge la acest rezultat trebuie să introducem sistemul unei cote care să meargă pentru toți. Suntem o țară în care fatalismul meridianelor geografice joacă un rol mare. Ne găsim purtați și de puterea pământului, nu numai de voința noastră, dar aceasta nu înseamnă că noi nu trebuie să-l ajutăm.

Suntem de părere ca Ministerul Educației Naționale, împreună cu Propaganda, să întocmească programul de activitate națională și socială, de misiunea pe care trebuie să o îndeplinească învățământul superior.

Un profesor care stă toată ziua în laborator și privește cum joacă globulele de acid în eprubetă este un personaj important pentru știință, dar dacă mâinile dascălului nu știu să se infigă în pământul românesc, să-l simtă, nu mă interesează. Noi nu suntem cetatea Universului, ci, în primul rând, România. Să facem programe pe care să le trecem obligatorii și sporirea de salarii să o dăm numai sub forma de prime acelor cari împlinesc aceste programe, alături de programul școlii obicinuite.

Același lucru pentru învățământul secundar. Dacă noi folosim învățământul pentru aceste scopuri și dăm prime ca să se vadă că cinstim scopurile naționale, cred că acesta este un mijloc drept, leal față de această clasă demnă a spiritualității și Neamului Românesc, care o constituie învățământul.

Învățământul este un strat celular pe care se reazemă viața pământului, dar pentru aceasta el trebuie să existe. Și el nu poate exista numai împlinind formal și rigid câteva obligațiuni, iar noi să-l răsplătim.

De aceea, examinați dv. chestiunea.

Eu am un întreg sistem pe care l-am gândit și numai datorită împrejurărilor de război nu am putut să-l punem în practică. Dar, îl putem pune prin program și prin acțiuni, fără să-l încadrăm în texte rigide.

Dacă socotiți, eu sunt de acord să dăm prime, pentru că am convingerea că, pe de o parte, facem operă de durată și vom întări acest regim moral pe care se reazemă acțiunea și războiul nostru, iar pe de altă parte, pe măsură ce această operă se va face, cheltuielile de ordine publică vor scădea. Apoi, vom putea face acțiune de stimulare și numai colectele publice dacă ar fi și Ministerul de Finanțe nu va pierde până la urmă, ci dimpotrivă, își va spori chiar veniturile și, în orice caz, va spori condițiunile morale ale Statului și bazele morale ale bugetului său.

Al. Neagu: Domnul ministru Petrovici arată că un profesor universitar înainte de război era plătit cu 1000 lei. Dar câți profesori universitari erau înainte de război? Dacă salariile funcționarilor noștri sunt atât de mici aceasta este și din cauză că s-a făcut demagogie.

M. Antonescu: Școala era o cărămidă, un preot și un discurs și apoi venea mobilarea ei cu un învățământ.

Al. Neagu: Față de cele 20 miliarde cât ne costă funcționarii, nu vom putea face decât mici ajustări. Avem o serie de corpuri în Stat care sunt foarte rău salarizate.

M. Antonescu: Trebuie să alegem o satisfacere progresivă și să vedem dacă Statul nu face prin aceasta un bun plasament.

Al. Neagu: Înseamnă, în primul rând, o ierarhizare și, în al doilea rând, o raționalizare.

M. Antonescu: De asemeni, din punct de vedere tehnic, vă rog să examinați unde sunt necesitățile mai accentuate. Suplinitorul de profesor are salariul de sergent; profesorul cu cinci gradații are, totuși, un salariu mai mare. Să vedeți pe această gamă a salariilor care sunt salariile mai juste.

I. N. Fințescu: S-a spus de dl ministru de Finanțe că profesorii universitari erau înainte cei mai bine plătiți. Dar înainte de războiul trecut se înțelegea ceva prin profesorul universitar, pe când astăzi se înțelege altceva. S-au asimilat cu profesorii universitari o mulțime de profesori de școli speciale. S-a făcut o inflație de profesori universitari. Universitatea propriu-zisă nu are personal mai mult decât înainte.

M. Antonescu: Și aici este de lucrat.

I. N. Fințescu: S-a dus o delegație de profesori universitari la un ministru de Finanțe căruia i s-au plâns. Acesta le-a răspuns: De ce ați lăsat să fie asimilați atâți profesori cu dv.? Acum, trageți consecințe.

Când am fost în străinătate, într-o țară de care suntem legați prin amiciție și alianță – nu știu dacă este același regim și astăzi –, dar când ne înscriam la cursuri și la examene, alegeam profesorul și plăteam taxe pentru profesor la casierie, pe care taxă o încasa profesorul respectiv. Așa, de pildă, era un profesor de la Leipzig care încasa enorm.

La noi s-a făcut o campanie contra taxelor nejustificate. Cred că taxele acestea ar putea veni în sprijinul profesorilor, Ministerul de Finanțe repartizându-le în mod automat după anumite criterii.

De asemeni, socotesc că învățământul secundar trece printr-o mare criză. Este o adevărată tragedie ce se petrece cu acest învățământ.

Și acolo sunt comitete școlare. Ministerul Finanțelor ar trebui să ia în mână aceste comitete școlare și să vadă dacă nu prin ele se poate îmbunătăți situația profesorilor.

M. Antonescu: Trebuie examinată și această chestiune.

I. N. Fințescu: Sunt părinți bogați, cari ar putea da de cinci ori mai mult decât taxele.

I. Petrovici: Alții spun: Dar de aceea se dau taxe? Ca să aibă lefuri profesorii.

Al. Neagu: Se pot găsi mijloace, însă trebuie să cercetați și dv.

I. N. Fințescu: Sunt probleme, care au rămas numai în sarcina Statului. Ar trebui ca taxele școlare să fie fixate proporțional cu impozitele plătite de părinți.

Al. Neagu: Se poate face la școli ceea ce se făcea altădată la înmormântările evreiești: cimitirul nu primea pe cel mort decât în schimbul unei taxe fixate de comunitate în raport cu averea răposatului (ilaritate).

M. Antonescu: Dacă ajungem cu învățământul la groapă, vă las dv. veniturile (ilaritate).

I. Petrovici: Dacă ajungem la evrei, ajungem și la Nunțiul Papal (ilaritate).

M. Antonescu: Fiindcă s-a pus chestiunea aceasta și fiindcă va trebui să ne întrunim într-o ședință specială pentru examinarea bugetului, aş vrea să profit de această ocazie, ca în cadrul acestor principii, să amintesc că și pentru ingineri am examinat într-un Consiliu anterior posibilitatea îmbunătățirii tratamentului. Am fost surprins, dacă nu întristat, că la Asociația Inginerilor, în ultima adunare generală s-a pus problema salariilor și pe urmă s-au făcut chiar comentarii în ziare, semnalându-se că Statul ar trebui să priceapă acest lucru: că nu trebuie să compare pe ingineri cu funcționarii publici.

Aş vrea – și acest lucru îl voi trece chiar în comunicat – să fie bine lămurit pentru toată lumea: Guvernul este acela care studiază nu numai pentru ingineri, dar și pentru ceilalți funcționari, posibilitatea avansărilor și angajărilor prin contracte pe termen și după natura serviciului prestat și deci a salarizării, în raport cu aceste condițiuni, pentru toate categoriile, fiindcă am plecat de la acest raționament în comisiunea de reorganizare a ministerelor: dacă un particular, care nu oferă atâtea garanții de salarizare și poziții morale câte oferă Statul, are dreptul să angajeze funcționari cu contract și, conform Legii contractelor de muncă, poate să se libereze de angajamentele, cu preavizul prevăzut de lege, pentru ca Statul să nu poată face același lucru?

Statul a făcut totdeauna această greșeală: când a avut nevoie de un funcționar pentru un serviciu public, îndată ce acest funcționar și-a terminat sarcina, a fost transformat în funcționar definitiv. Dacă la un moment dat, în problema românizării, Statul a avut nevoie de mai mulți avocați, cari să se ocupe de dosare, de ce n-a angajat câțiva avocați pe termen, în loc să-i transforme pe cei angajați în funcționari pe vecie ai Statului? Ministerul Muncii are problema unor servicii de contencios pentru procesele dintre muncitori și patroni. S-a pus acolo problema reînființării printr-o lege a unui al doilea contencios al Statului. Pentru ce nu s-a dat Ministerului Justiției posibilitatea ca, în cadrul Legii avocaților și conducând el activitatea avocațială, să angajeze el avocați pentru servicii sau durate determinate?

Prin urmare, acesta va fi principiul pentru ingineri. De ce inginerii au fost tratați în funcționari publici? Pentru că de la formarea Corpului Inginerilor în România – cunosc problema perfect, pentru că îi aparțin, prin filiațiune; tatăl meu a fost inginer silvic, dar făcuse și alte studii de specialitate –, știu toată lupta care a fost dată pe vremurile acelea pentru încadrarea diferitelor categorii de tehnicieni în corpul tehnic și pentru recunoașterea lor ca funcționari publici, cu anumite drepturi și salarii.

Că acum inginerii, datorită unei așezări economice și tehnice a Statului vor să treacă de la o mișcare centripetală, pe care au făcut-o până astăzi, la o mișcare centrifugală și vor să iasă din serviciul Statului, sau să aibă în serviciul Statului un tratament ca la particulari, pentru că li se pare că este mai bine, aceasta este altă problemă.

În orîșice caz, noi nu refuzăm recunoașterea angajerilor inginerilor prin contracte particulare, după cum recunoaștem că a fost o mare luptă a inginerilor ca să fie încadrați în organizația de Stat. Guvernul este preocupat să dea inginerilor toată satisfacția, lăsându-le libertatea de angajare prin contracte, dacă inginerii ar prefera acest lucru salarizării de la Stat și drepturile de pensie.

Este nedrept să se spună că nu s-a făcut nimic pentru ingineri. Dl. ministru Bușilă știe că chiar (*sic!*) eu am stăruit și Ministerul Finanțelor a acordat inginerilor unele majorări, care depășeau pe cele aprobate pentru celelalte categorii.

C. Bușilă: Aveți perfectă dreptate. Este foarte bine dacă putem să dăm inginerilor posibilitatea să fie angajați cu contracte. În felul acesta se va descongesciona corpul ingineresc, care este supraîncărcat cu grade mari.

M. Antonescu: De aceea am pus problema.

C. Bușilă: Eu urmăresc să descongescionez acest corp.

Pe de altă parte, serviciile pe care le fac inginerii sunt de specialitate. Ei se găsesc în situația că un coleg, care este angajat la particulari, este plătit de 5-10 ori mai mult decât ei. Noi ținem acum pe ingineri, deși opun oarecare rezistență, dar în momentul când se va termina războiul, nu vom mai avea nici un inginer la Stat.

M. Antonescu: De aceea trebuie pusă chestiunea angajărilor cu contract.

C. Bușilă: Așa s-a întâmplat pe vremea lui Vintilă Brătianu, când au plecat toți inginerii buni de la Căile Ferate, pentru că fuseseră echivalați cu funcționarii inferiori.

M. Antonescu: Am văzut că inginerii protestează că li s-au luat drepturile.

Cred că nu este un lucru atât de grav, ca să fi inginer în serviciul Statului și să faci ucenicie în serviciile lui. Rog pe dl ministru Marcu să ia dispozițiuni ca presa să urmărească acest lucru, pentru că nu vreau ca nu știu ce tendințe de demagogie profesională a domnilor conducători de la Asociația Inginerilor să rămână fără un răspuns, pentru că nu poți să faci declarații de mare sprijin a regimului, țării și Guvernului, de apărare a granițelor și de împlinire a drepturilor, dacă, pe de o parte, faci vorbe goale despre patriotism, iar, pe de altă parte, găsește că este o ofensă ca ucenicia tinerilor ingineri să se facă la Stat, că este o ofensă ca inginerii să fie funcționari publici și că inginerii din serviciul Statului sunt supuși la nu știu ce regim de tiranie.

Acest lucru trebuie să fie comentat și publicat. Faceți, dle ministru Marcu, ca unii domni profesori să ne sprijine în lămurirea acestui lucru, pentru că nu e bine să se formeze un spirit sindical, sau să fie încurajați și alții într-o asemenea tendință; fiindcă momentul de proastă salarizare la Stat coincide cu momentul când sunt tentați unii funcționari tehnici ai Statului să plece la particulari. Din acest punct de vedere, trebuie să prevenim acest exod spre întreprinderile particulare.

C. Bușilă: Mi s-a făcut o cerere să dau voie inginerilor români să plece în Germania și să se angajeze acolo. N-am dat voie la nimeni; le-am refuzat pașapoartele.

M. Antonescu: Eu n-am dat pașapoarte decât inginerilor de la Căile Ferate cari sunt destul de numeroși.

Al. Neagu: Se pot mări salariile inginerilor, dar avem nevoie să creăm mai mulți ingineri la Politehnică. La sfârșitul războiului, România nu va putea absorbi șomajul, pentru că nu va avea suficiente cadre tehnice. S-au înscris la arte dramatice mai mulți studenți decât la școlile tehnice.

I. Petrovici: Eu nu pot să fiu decât încântat pentru răsunetul problemei puse de mine. Am plecat de la o categorie restrânsă de funcționari și am ajuns și la ingineri și la alții. Evident că răsunetul acestei chestiuni este foarte mare, însă mi-e teamă că în acest cadru imens, să nu dispară obiectul chestiunii puse în discuție.

Eu am arătat că nici o clasă din corpul didactic n-are salarii suficiente, dar am accentuat asupra categoriei celei mai oropsite, care este profesorimea secundară.

M. Antonescu: Cred că faptul de a discuta altă problemă nu anulează pe cele precedente. Și atunci cred că trebuie să examinăm problema și dv. și să țineți seama că

bugetul Ministerului de Finanțe are multe sarcini. Să arătați cazurile speciale care trebuiesc imediat îndreptate. Aceasta este o problemă și rămânem la ea.

În ce privește revizuirea, vă voi face dovada cât de concret și rapid văd problema, arătându-vă circulara pe care o voi da. Măine voi constitui la Președinție comisiunea bugetară, și veți vedea circulara pe care o voi da în legătură cu comprimările și în învățământul secundar și în alte servicii ale Statului, mergând pe aceste principii.

I. Petrovici: Ați adus chestiunea primelor. Este un sistem foarte bun, dar pentru profesorimea secundară treapta de salarizare este atât de joasă, încât ceea ce îi dăm nu va însemna prea mult.

M. Antonescu: În ce privește comprimările, vă pot da o situațiune: am primit de la toate Universitățile proiectul de buget. Fiecare îmi cere încă zece catedre, 15 conferințe etc. Am luat o dispozițiune de ordin general: anul acesta nu fac nici o creațiune nouă, nici măcar o mică transformare de conferință în catedră.

Cu toate acestea, să nu uitați cheltuiala la materiale, care trebuie prevăzută cu cel puțin 30-40 mai mult. Aceasta împiedică, deci, comprimarea bugetului.

Apoi catedrele neocupate, dacă sunt trecute în tabelul învățământului, nu pot fi suprimate.

Catedrele prevăzute în tabel pot fi ocupate mai târziu. Eu am făcut curs la doctorat și eram docent și conferențiar și nu văd de ce nu s-ar putea face la fel pentru perioada războiului acolo unde nu sunt titulari și să se scoată din buget alocațiunea, rămânând ca fondurile acelea să fie plasate pentru ameliorări.

I. Petrovici: Va fi prea puțin. Eu voi preda dlui ministru de Finanțe acest mic memoriu.

M. Antonescu: *Adrese relative la situația fondului special al timbrului judiciar*

Ministerul de Finanțe arată că încasările provenite din vânzarea timbrului judiciar urmează a se repartiza astfel: 60% pentru nevoile justiției; 20% pentru construcții și localuri și 20% pentru cheltuieli de reprezentare.

Se arată că din plățile făcute în contul Ministerului de Justiție pentru cheltuielile de mai sus, s-a depășit nu numai procentul de 80% din al. a. și c., dar s-au acordat de mai multe ori încasările întregului fond judiciar inclusiv cota de 20% de la al. b.

Totuși, față de dispoziția strictă a legii care prevede că 20% se va afecta pentru construcții din calcule rezultă că revine acestei destinații o sumă care se va urca până la sfârșitul exercițiului la circa 90 milioane lei.

Cum Ministerul Justiției cere 100 milioane pentru începerea lucrărilor Palatului Justiției și cum din relațiile culese de Ministerul de Finanțe reiese că până la 1 aprilie nu va fi nevoie pentru începerea acestor lucrări decât cel mult 25 milioane lei, și cum în oferta întreprinderilor „Beton Monier” se arată că lucrarea se ridică la circa 2 miliarde lei, care va trebui acoperită în timp de 4 ani, Ministerul de Finanțe pune întrebarea dacă nu ar fi cazul ca o dată cu acordarea primei sume destinată începerei lucrărilor de construcție, să se hotărască și asupra modului cum se vor acoperi restul cheltuielilor.

Când eram ministru al Justiției, acum doi ani, am constatat că una din secțiunile Tribunalului din București, care era și secțiune de tutele și minori, funcționa într-o casă alături de cârciumi și în față erau așezate niște butoaie, care dispuneau pe tutori. Am constatat că Ministerul Justiției plătea o chirie colosală pe atunci, 4 milioane și jumătate, chirie pe care am redus-o eu la această sumă, căci înainte plătea 7 milioane. Societatea

Medicilor Veterinari își făcuse un contract cu Ministerul Justiției <pentru> amortizarea cheltuielilor necesitate de construcția Palatului. Este foarte logică această colaborare între Ministerul Justiției și Veterinari, dar mie mi s-a părut mai potrivit ca fondul timbrului judiciar să ajungă să întrețină el posibilitățile de construcție pentru nevoile Justiției. Atunci se putea construi Palatul ministerului cu 60-80 milioane. Fondul timbrului judiciar a fost luat de Ministerul de Finanțe, urmând vechea tradiție, care nu este numai de a amesteca afacerile veterinare cu cele ale Justiției, dar care și-a făcut o tradiție de a nu respecta destinația fondurilor cu afecțiuni specială: pune mâna pe ele și nu le mai dă, sau când le dă, le dă în asemenea condițiuni. A luat 100 milioane cu care se putea zidi un palat și acum întreabă: Să-ți mai dau sută de milioane cu care nu-ți poți zidi nici măcar o secție de tribunal? De aceea fixez o regulă de principiu, pe care să o întrebuițăm de aci înainte: toate contribuțiunile cu afecțiuni specială sau le desființăm și facem un impozit general, sau, dacă facem cu afecțiuni specială, să le respectăm caracterul. Ministerul de Finanțe să nu se mai amestece în întrebuițarea fondurilor cu afecțiuni specială, decât în fixarea condițiilor și în controlul gestiunii.

S-a făcut același lucru pentru șosele. S-a fixat cota și a dat proprietarul, încântat că va avea o șosea în fața casei, dar Ministerul de Finanțe a încasat și a amestecat fondurile pentru șoselele județene cu celelalte contribuțiuni și s-a pierdut totul. Astfel că astăzi nu mai are omul încredere. Nu vrei să ceri contribuție specială, mărește cota, dar nu mai compromite acest spirit de înțelegere, bunăvoință de sprijinire a contribuabilului, înstrăinând fondurile de la sensul pentru care le-ai cerut.

Pentru Ministerul de Justiție desigur că cu (*sic!*) o sută milioane nu mai puteți face nimic, însă această o sută milioane dacă ar fi fost investită acum doi ani și jumătate într-o construcție, reprezenta chiar pentru Stat și Ministerul de Finanțe nu o sută, ci cel puțin cinci sute milioane.

Prin urmare, am pus problema pentru ca să constat imposibilitatea construirii Palatului de Justiție. Restul nu mă mai interesează. Însă, să se stabilească, odată pentru totdeauna, că sistemul de fiscalitate și întrebuițarea fondurilor trebuie să respecte sensul contribuțiilor.

Nu este vorba de domnii Neagu sau Vulcănescu. Dumnealor n-au până acum nici o vinovăție. Însă, dumnealor sunt vinovați dacă continuă (*sic!*) să păstreze această tradiție la Ministerul de Finanțe.

Pentru timbrul judiciar îl rog pe dl ministru al Justiției să examineze dacă poate fi mărit timbrul, ținând seama de faptul că avem nevoie să sprijinim și pe magistrați și să vedem dacă renunțând, eventual, la construcție, nu putem să facem din această taxă un izvor de venituri pentru Ministerul Finanțelor, nu însă pentru construcții cari nu se fac niciodată, ci pentru salarizări și alte nevoi urgente.

I. Marinescu: Am însărcinat pe dl. prim-președinte Vântu, care a făcut un studiu în această privință, studiu pe care vi-l voi prezenta zilele acestea.

Al. Neagu: Acest sistem al fondurilor cu afecțiuni specială este una din cele mai mari nenorociri.

M. Antonescu: Nu-l mai practicăm. Decât să anunțăm fonduri cu afecțiuni specială și să nu le respectăm, să facem educația neîncrederii contribuabilului în cererile Statului, mai bine renunțăm la această formă.

Adresa referitoare la propunerile Ministerului Afacerilor Interne ca Statul să preia în bugetul general cheltuielile pentru întreținerea localurilor ocupate de instanțele judecătorești, care în prezent se suportă de bugetele administrațiilor locale.

Și pentru școală și pentru judecătorii în procesul bugetului viitor vă rog să sporiți sumele prevăzute.

Al. Neagu: Ministerul de Interne va ceda partea corespunzătoare din venit.

M. Antonescu: Aceleași sume vor trece despărțite în bugetul viitor pentru judecătorii sau tribunale și școli.

G-ral C. Voiculescu: Măsura se extinde și în Basarabia și Bucovina?

M. Antonescu: Da.

P. Strihan: Sensul acestei rezoluții a domnului Mareșal a pornit de la constatarea pe care am făcut-o că sunt anumite sarcini ...

M. Antonescu: Este rezoluția mea nu a domnului Mareșal.

P. Strihan: Atunci vă rog să mă scuzați. N-am știut.

M. Antonescu: Am cerut ca în bugetul pe aprilie să se defalce fondurile și cine are răspunderea să aibă și întreținerea localurilor.

P. Strihan: Vă mărturisesc că analizând chestiunea am ajuns la concluzia că sunt anumite sarcini de Stat care au trecut asupra administrațiilor locale în mod normal.

M. Antonescu: Cerem să vă eliberați de ele.

P. Strihan: Justiția nu este chestiune de administrație locală sau chiar de interes local, ci este proiecția suveranității pe plan local. Din punct de vedere financiar, drept este ca o sarcină a Statului să fie susținută toată din finanțele locale?

M. Antonescu: Aceste fonduri nu vi s-au dat tot pentru întreținerea de școli și de localuri de justiție? Din moment ce nu mai aveți aceste sarcini nu este normal ca să le ia acel care are grija lor? Este inutilă orice discuțiune. Nu într-o perioadă <de> război putem merge la sporuri bugetare.

Deocamdată luăm hotărârea ca să se defalce din bugetul Ministerului de Interne tot ceea ce a fost destinat pentru întreținerea acestor localuri, și de la administrația locală se trece în bugetul instituțiilor respective.

Referatul asupra datelor cuprinse în inventarul general al Statului, alcătuit de Subsecretariatul de Stat al României.

Această chestiune este în legătură cu inventarul bunurilor și drepturilor trecute în patrimoniul Statului prin efectul legilor. În inventarul patrimoniului Statului la 31 martie 1941 nu sunt cuprinse bogățiile subsolului. Prin urmare, trebuie evaluate și acestea cu Direcțiunea Inventarului printr-un inventar separat.

Nu este prevăzut nici inventarul armamentului și munițiilor. Trebuie să se facă aici o evaluare care să se comunice fără a se intra în amănunte.

T. Dragoș: Un supliment de inventar care să aibă caracter secret.

M. Antonescu: Inventarul pentru materialul de război nu se stabilește de aceleași organe, însă se socotește, totuși, pentru că intră în echilibrarea sistemului bugetar și în evidența averii Statului, și Ministerul Apărării Naționale comunică Ministerului Finanțelor evaluarea făcută.

Apoi, averea instituțiilor sau așezămintelor de utilitate publică, care (*sic!*) totuși au o activitate statală, de pildă Casa Asigurărilor Sociale, Fondul Bisericesc Ortodox Român, Epitropia Așezămintelor Brâncovenesci.

În inventarul patrimoniilor administrațiilor locale nu sunt cuprinse unele dintre administrațiuni: Prefectura județului Covurlui, orașul Hârșova, în sfârșit, o serie de comune.

Adresa privitoare la propunerea ca pe viitor orice proiect de lege conținând derogări de la dispozițiile cu caracter financiar în vigoare să aibă în prealabil adeziunea și semnătura domnului ministru al Finanțelor.

Este o adresă mai veche a dlui Neagu, care a constatat că sunt o serie de decrete prin care se creează o serie de dispozițiuni derogatorii, care interesează Ministerul de Finanțe și care, prin aceasta, schimbă datele bugetare și creează sarcini noi. Se citează, de pildă, un anteproiect pentru organizarea sanitară, care prevede sporirea Consiliului Superior Sanitar de la 40 la 60 membri, precum și o comisie și o întreagă serie de sarcini.

Al. Neagu: Ne-am pus de acord.

M. Antonescu: Însă, în principiu, rog pe domnii miniștri ca ori de câte ori sunt măsuri cu caracter derogatoriu de la legea din 1 aprilie 1942 pentru măsurile financiare, să le aducă la cunoștință dlui ministru de Finanțe.

Al. Neagu: Nu sunt cazuri frecvente, totuși s-au întâmplat cazuri.

M. Antonescu: *Notă referitoare la primirea la schimb R.K.K.S-urilor prezentate de românii repatriați din Crimeea.*

Al. Neagu: Noi le-am admis acestora schimbarea a câte 50 mărci.

M. Antonescu: Ce este cu aceștia?

Gh. Alexianu: Sunt țărani cari fie că au fost deportați, fie că au plecat cu trupele sovietice, acum se întorc.

G-ral C. Voiculescu: Nu este așa. Autoritățile militare și române și germane au trimis pe românii de la Marea de Azov și din Crimeea în Transnistria. Aceștia și-au vândut bunurile lor, în special cai, căruțe, și acum au asupra lor mărci și nu le pot schimba.

M. Antonescu: Nu mai trece nimeni Nistrul. Vom examina problema acestor români.

T. Dragoș: Sunt inițiativa locale și personale pe care le iau unii.

M. Antonescu: Deocamdată pot veni în Transnistria, într-o regiune apropiată de Nistru. Cei din Crimeea nu pot trece Nistrul, iar cei refugiați din Basarabia, a căror apartenență poate fi serios stabilită, aceștia pot trece Nistrul, după un triaj serios.

I. N. Fințescu: Cine i-a pus pe cei din Crimeea să-și vândă avutul?

Gh. Alexianu: Au fost îndemnați de germani, cari aveau interes să le cumpere căruțele și caii. Acești români au venit la Nicolaev și la Golta, iar noi a trebuit să-i primim.

M. Antonescu: Nicăieri să nu se mai facă nici o schimbare de populație îndepărtată fără aprobarea Guvernului și în cadrul unui plan. Unitățile militare dacă au asemenea propuneri de făcut n-au decât să înainteze situația și Guvernul va lua o hotărâre.

În nici un caz nu trebuie să se încurajeze vânzarea acestor bunuri.

Se va pune problema populației românești din Caucaz. Sunt acolo comune întregi cu câteva mii de locuitori, români moldoveni, cari și-au păstrat de secole toată vitalitatea românească și nu s-au înstrăinat. Domnul Mareșal pune problema dacă n-ar fi bine ca această populație să fie adusă, în cazul când împrejurările frontului ar cere-o, căci cu siguranță faptul de a fi avut față de armata noastră o atitudine frățască ar duce la uciderea lor.

Trebuie să se vadă în același timp unde mai sunt asemenea pachete de români.

În orice caz, nimeni nu vine decât în Transnistria.

T. Dragoș: După ce ați vorbit cu domnul Mareșal, eu am primit o dispoziție. S-a instituit o comisiune pentru operațiunea aceasta. Institutul de Statistică a făcut o statistică a tuturor românilor găsiți peste Bug și în Crimeea.

Lucrările se triază și se verifică, pentru a se vedea cari indivizi prezintă în adevăr caracter românesc.

Gh. Alexianu: Mai este o categorie de români cari se întorc în Transnistria: sunt români originari din Basarabia, cari împreună cu ucrainenii și cu rușii au fost luați de trupele sovietice. Aceștia au fost liberați în drum de trupele noastre și se întorc acum prin Comandamentul german și ajung până la Tiraspol.

Am luat măsura trierilor. Cei care sunt din Basarabia vor trece; ceilalți nu.

Însă oamenii aceștia vin cu R.K.K.S. asupra lor, căci germanii le-au plătit pentru munca prestată. Pentru aceștia este vorba de schimb.

M. Antonescu: Nu putem spori emisiunea Băncii Naționale ca să răscumpărăm R.K.K.S. pentru servicii aleatorii.

Al. Neagu: Prefectul de Tighina a dat o serie de telegrame cerând să admitem schimbul pentru aceștia și s-a admis pentru 50 mărci, adică 3000 lei.

M. Vulcănescu: Au fost îndemnați să-și vândă bunurile.

M. Antonescu: Cei cari și-au vândut bunurile n-au voie să vină dincoace. Prin urmare, nu se pune problema schimbării mărcilor în lei.

Ceri cari au venit să fie trimiși dincolo de Nistru.

Pentru cei cari au aparținut populației basarabene, dacă sunt români etnici, pot veni dincoace de Nistru, dar să se facă o triere de către o comisie și vom vedea ce posibilități de existență le vom da, pentru a nu ajunge la schimb.

Gh. Alexianu: Trebuie să admitem un schimb cât de mic, deoarece sunt muritori de foame.

G-ral C. Voiculescu: Instrucțiunile date de Comisia de la 10 ianuarie reglementează complet cum să se comporte Statul în legătură cu cei cari vin de peste Bug, de peste Nistru.

La început eu i-am primit pe cei cari se întorceau, fie că erau bulgari, fie că erau ucrainenii. Așa era dispozițiunea atunci, cu privire la cei cari pleaseră din Basarabia împreună cu trupele sovietice.

Acum îi duc dincolo, de unde au plecat.

M. Antonescu: Dar ați avut altă hotărâre altădată?

G-ral C. Voiculescu: Da, domnule președinte. Toți cei cari au plecat cu armatele sovietice se vor putea întoarce înapoi.

M. Antonescu: Cine a dat-o?

G-ral C. Voiculescu: Dispoziția a venit în prima lună de război, când eram la Odesa. Acum îi verificăm din nou și-i trecem dincolo peste Nistru. În privința exodului de populație, nu s-au dat instrucțiuni complete.

M. Antonescu: *Decret pentru organizarea plasării, evidenței și repartiției brațelor de muncă.*

Dv., dle ministru Fințescu, ați dat un aviz defavorabil acestui decret.

I. N. Fiñescu: Mi s-a spus că dl. prof. Leonida a convins pe dl. ministru Dănulescu să revină la prima părere.

G-ral Gh. Dobre: Rog să nu se facă nimic p n  ce nu se vorbește  i cu mine, pentru că vreau să fac unele concentrări de industrii.

M. Antonescu: Dle ministru Dănulescu, mai st rui i în acest decret?

Dr. C. Dănulescu: Da, dle pre edinte, fiindcă este foarte important. Avem ordin de la domnul Mareșal.

I. N. Fiñescu: Eu sunt pentru decret, dar nu în această formă.

M. Antonescu: Atunci vă rog să faceți dv. proiectul, dle ministru Fiñescu.

Sunt o serie de dispozițiuni în legile în vigoare. Mai este nevoie de acest decret? N-aveți Legea muncii naționale, care vă dă posibilitatea să angajați pe cine vreți  i când vreți?  n loc să venim cu organe noi, să facem să fie efective legile existente  i nu mai adăugăm nimic.

Dr. C. Dănulescu: Sunt necesare câteva articole.

M. Antonescu: Dv. spuneți că nu reu i i să spori i posibilit ile de plasare a muncitorilor  i că problema ucenicilor nu este tratată sub toate aspectele. Pe de altă parte, problema salariilor nu se poate rezolva fără consim m ntul celorlalte ministere.

Decretul începe cu cartea de lucru. Aceasta este  i în legile existente. Se spune apoi că se  nfiin eaz  în fiecare capitală de județ câte un oficiu de muncă.

Dr. C. Dănulescu: A a este ordinul domnului Mareșal.

I. N. Fiñescu: Domnul Mareșal ne lasă pe noi să vedem cum este mai bine.

M. Antonescu: Ce să facă oficiile de muncă? Aveți deja oficiile de plasare. Le schimbăm numele?

Dr. C. Dănulescu: Până acum aceste oficii n-au avut atribu iuni decât de plasarea servitorilor. Prin noua lege, aceste oficii vor fi reorganizate, pentru ca ele să aibă o evidență a reparti iei muncii în fiecare moment.

M. Antonescu:  inerea evidenței brațelor de lucru? Facem birocr tie, dle ministru. Noi suntem țară de zilieri⁴, nu de muncitori specializa i; suntem o țară agricolă cu muncitori flotanți  i avem numai 360.000 lucrători calificați.

M. Gr. Romașcanu:  n industrii avem 760.000 lucrători, iar în comerț mai sunt încă 300.000.

M. Antonescu: Puneți Casa Centrală a Asigurărilor să facă acest lucru. Este obligat să-l facă  i are  i mijloace: bani  i timbre de la salariați.

M. Gr. Romașcanu:  n 1938 s-au făcut două statistici: una de Casa Asigurărilor Sociale  i alta de Casa Meserierilor. Rezultatele au fost foarte apropiate. Cea mai bună este aceea a Casei Centrale a Asigurărilor. De acolo am luat  i noi cifrele.

M. Antonescu: Eu sunt pentru organizarea unor oficii. Să dăm acestor oficii posibilitatea de plasare nu numai a servitorilor, cum au făcut p n  acum oficiile de plasare, care au funcționat pe lângă prefecturile de poliție. Să le dăm oarecare elasticitate, dar să nu ajungem să creăm organe noi, cu o administrație nouă.  i când să facem aceasta? Când nu există  omaj. Aceasta o faci când ai  omaj, sau când e ti silit de mi c ri sindicaliste  i vrei să disciplinezi cererea brațelor de muncă  i să dai muncitorului sentimentul că este ajutat de Stat.

⁴ în text este: *zilari*.

Dar, în momentul când venim cu legi de mobilizare industrială și considerăm pe lucrători ca soldați, plasăm pe soldați prin oficii și venim cu acest decret, în momentul când avem deja un decret de mobilizare industrială. Mi se pare că trebuie să punem aceste sisteme în echilibru, nu să le facem să fie antagoniste.

Dr. C. Dănulescu: Cu toate acestea, n-avem evidența brațelor de muncă și posibilitatea repartiției lor, după necesitățile și centrele industriale ale țării.

M. Antonescu: Cereți Asigurărilor Sociale.

Dr. C. Dănulescu: Acesta este principiul esențial al decretului; obligativitatea comunicării numărului și felului lucrătorilor, pe specialități, de la fiecare întreprindere, pentru ca aceste date, odată trecute la oficiile de plasare, să avem acolo evidența tuturor brațelor de muncă, pe specialități și pe regiuni.

M. Antonescu: N-o aveți la Asigurările Sociale?

Dr. C. Dănulescu: Acolo nu sunt pe specialități.

M. Antonescu: Completați-vă datele cu cele care vă lipsesc.

Rămâne să examinați această chestiune cu dl ministru Fițescu și cu dl ministru g-ral Dobre, în cadrul legilor noi, care se pregătesc, și să vedeți în ce măsură trebuie să completăm legile existente sau să completăm datele pe care le avem, cu datele statistice ale caselor de asigurare sau să dăm aceste oficii de plasare la casele de asigurare, care să asigure această evidență a brațelor de muncă.

Adrese referitoare la instalarea cablului de telecomunicație Berlin-Cernăuți-București-Sofia.

C. Bușilă: Chestiunea aceasta s-a tranșat cu Societatea de Telefoane. În baza convenției pe care am făcut-o cu Germania, în care era pusă clauza să se facă legătura și cu Sofia, dl col. Teodorescu a fost la Sofia, a discutat cu ministrul Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor bulgar, a încheiat o convenție și a stabilit punctul de joncțiune la Giurgiu.

Convenția este foarte bună și va trebui s-o supun la un viitor Consiliu de Miniștri, spre aprobare.

Al. Neagu: S-a pus problema unei sporiri a tarifelor telefoanelor, ca să se finanțeze această operațiune. Ulterior am aflat că veniturile din convorbirile telefonice particulare sunt de două ori mai mari decât cel care mi s-a arătat mie. Deci, cred că o sporire cu 25%-30% a tarifelor telefonice este suficientă.

C. Bușilă: În legătură cu aceasta, vreau să spun că chestiunea (*sic!*) instalațiilor telefonice județene s-a tranșat definitiv. Convenția care s-a încheiat în acest scop între Direcția Generală P.T.T. și Societatea de Telefoane va fi supusă Consiliului de Miniștri. Cu această ocazie voi aduce și prima Convenție Vântu, care rămăsese în suspensie din cauza unor anumite clauze. Acum chestiunea a fost tranșată definitiv.

M. Antonescu: *Adresă privitoare la propunerea de a se prelua linia Ploiești-Văleni de către administrația C.F.R.*

C. Bușilă: Chestiunea s-a discutat într-o altă ședință a Consiliului și s-a hotărât ca această linie ferată să rămână mai departe în actuala administrație.

Eu am făcut un nou raport. Am mers până acolo că am anulat unilateral niște acte de concesiune. Am făcut toate concesiunile posibile.

Acum interesul este ca această linie ferată să treacă în administrația Căilor Ferate. De altminteri, situația acestei linii este de așa natură încât pentru Căile Ferate

este de foarte mare importanță să aibă administrația ei: liniile care pleacă din Ploiești trebuie să fie toate legate de liniile administrației C.F.R.

M. Antonescu: Dați Ministerului de Interne veniturile pe care le-a avut până astăzi? Le vărsați Ministerului de Interne? Ministerul de Interne spune că această linie constituie un venit pentru administrația locală.

P. Strihan: Este și proprietatea județului. Toată linia este construită cu resursele bugetului județului.

C. Bușilă: Îi asigur Ministerului de Interne venitul pe care îl are.

M. Antonescu: Este averea județului. În momentul când facem inventarul averii și vrem să imprimăm prin această măsură respectul fiecărei administrații, noi facem această confuzie între administrația județeană și administrația de Stat.

Îl rog pe dl ministru Marinescu să examineze situația juridică a acestei chestiuni și condițiunile de răscumpărare, precum și oportunitatea operațiunii și ținând seama de veniturile realizate de prefectură, să vadă dacă prefectura poate fi lipsită de aceste venituri.

I. N. Fișteșcu: În chestiune de principiu: aici se încurajează persoanele juridice de drept public să-și creeze asemenea linii ferate.

P. Strihan: În Germania și plășile au căi ferate.

C. Bușilă: Înguste.

I. N. Fișteșcu: Județul îndeplinește toate îndatoririle pe care le are.

P. Strihan: Foarte bine chiar. Nu numai atât: în Prahova sunt două căi ferate similare – Ploiești-Văleni și Ploiești-Slănic. Ploiești-Slănic aparține Statului și dă deficite, pe când calea ferată Ploiești-Văleni, care aparține județului, deși deservește cu un număr de trenuri dublu, dă excedente.

M. Antonescu: Dacă ar fi deficitară n-ar voi s-o mai ia.

C. Bușilă: Calea ferată Ploiești-Văleni profită încă de trecut. A fost foarte bine administrată în trecut. Au fost foarte bine administrată în trecut. Este vorba de persoane.

M. Antonescu: Câte linii ferate particulare mai sunt încă în sistemul nostru feroviar?

C. Bușilă: Buzău-Nehoiș.

G-ral Gh. Dobre: Cea de la Satu-Lung cum merge?

C. Bușilă: Aceea o confisc, căci își bate joc de exploatare.

M. Antonescu: Fără îndoială că problema toată nu poate fi rezolvată decât tot pe cale de principiu unitar. Sau ajungem la un principiu de drept regalian și fixăm organul investit cu administrarea, și sunt de părere să fie un organ unitar; sau dacă admitem principiul că și alți particulari pot exercita prin concesiune anumite atribute ale dreptului regalian, este lipsit de sens să facem concesiuni și apoi să le luăm înapoi.

Trebuie să ținem seama de nevoile reale, de experiență și de rezultate și să ne fixăm pe un regim sănătos. Într-un domeniu să vin cu societatea particulară, cu exploatarea particulară, în alt domeniu cu regia mixtă, iar în altul cu serviciul public și așa mai departe, nu este potrivit. Trebuie să ne fixăm pe principii.

Vă rog pe dv. să-mi faceți o notă și să-mi arătați câte din căile ferate particulare sau regimurile de concesiune mai sunt încă, ce rezultate au dat, înainte de a fi ale Statului, ce rezultate dau de când sunt ale Statului. Pentru linia ferată Ploiești-Văleni, de asemenea, vă rog să-mi faceți o notă.

Îl rog pe dl. ministru Marinescu să examineze, din punct de vedere al dreptului public și al situațiunii juridice, care este modul cum a fost dobândită de județ această linie, când a intrat în proprietatea județului, căci nici județul nu-l pot deposea de un patrimoniu fără să creez o serie de dificultăți financiare.

C. Bușilă: Unele linii din acestea au fost într-o perioadă când Statul nu avea posibilitatea să facă aceste căi ferate, dar acestea sunt căi ferate de interes general și în principiu aceste linii trebuie să le facă Statul. De altminteri, în toată lumea căile ferate depind de Stat. Așa este în Italia; în Franța toate companiile au fost statificate; în Germania, nu există căi ferate particulare, decât cele înguste; în Anglia toate căile ferate aparțin Statului.

M. Antonescu: *Adresele privitoare la intervenția Grupului Etnic German Român în legătură cu exproprierea imobilului din Sibiu, Str. Regina Maria 12, necesar construirii unei centrale telefonice automate.*

C. Bușilă: Chestiunea este foarte simplă. Am făcut o lege care expropriează un imobil din Sibiu. S-au ridicat proteste de la Grupul Etnic German, susținând că este vorba de un imobil cu caracter istoric, care ar fi aparținut baronului Bruckenthal.

Nu era adevărat, dar s-a ținut seama de protest și s-a găsit o altă casă, pentru care de astă dată au protestat românii din Sibiu și societățile românești „Albina”, „Astra”.

Când a venit la mine Societatea de Telefoane i-am spus să-și caute o casă ca să nu mai fim în situația ridicolă de a face legi de expropriere pe care nu le putem executa.

M. Antonescu: Aceasta nu este o afacere de discutat în Consiliul de Miniștri.

C. Bușilă: Urma să se întocmească un alt proiect de decret pentru exproprierea altui imobil, dar de data aceasta s-a făcut un protest înainte de a veni legea.

M. Antonescu: În materie de expropriere se are întotdeauna <în vedere> și situația locală.

Vă rog să examinați care este situațiunea, să faceți un referat și după aceea vom face legea.

Correspondență referitoare la dreptul de proprietate asupra liniilor ferate particulare din Basarabia.

C. Bușilă: În Basarabia a existat o cale ferată particulară de pe vremea regimului țarist. După războiul trecut au apărut niște domni cari au pretins că sunt proprietarii acelei societăți. Acțiunile lor trebuiau să fie recunoscute pe vremea aceea. Nu s-au recunoscut însă niciodată, iar Calea Ferată a exploatat acea linie.

Basarabia a trecut apoi la bolșevici, după aceea am reluat-o noi. Astăzi, domnii aceștia ridică iarăși pretenții.

Am examinat chestiunea și am pus problema foarte simplu: N-ai avut nici o recunoaștere din partea mea. A venit regimul sovietic, iar eu când m-am întors în Basarabia am luat linia ca pradă de război.

Dl Brancovici, care este președintele acelei societăți, ne amenință că ne dă în judecată.

M. Antonescu: Dl ministru al Justiției este rugat să supună chestiunea Consiliului Avocaților Statului și să ne refere.

Punctele 27-34 din ordinea de zi le rezervăm pentru după-amiază.

I. Petrovici: Dar acum nu suntem după-amiază? (îlaritate)

M. Antonescu: *Memoriul domnului Adrian Maniu privitor la situația din Macedonia.*

În chestiunea macedoneană trebuie ca tot ce se face de aci înainte în acest domeniu, de oricare departament, să fie coordonat.

Ministerul de Finanțe a avut inițiativa lui și a trimis cereale unde a crezut; Ministerul Propagandei Naționale, de asemenea. Ministerul Culturii Naționale are de făcut o politică a școalelor care este esențială pentru întreținerea elementului românesc.

De aci înainte nici o măsură nu se mai ia decât prin Consiliul de Miniștri, ca să ținem seama de interesele și de punctul de vedere al tuturor departamentelor.

Au fost unele acțiuni, ca de pildă, distribuirea de cereale și diferite acțiuni comerciale făcute în condițiuni care au provocat foarte multe interpretări și politice și diplomatice.

Adresa referitoare la cheltuielile instalării sediului Asociației „Româno-Germane”

Aranjați chestiunea cu dl ministru de Finanțe. Am pus chestiunea aici pentru că vreau să lămuresc o situațiune. Sunt anumite cheltuieli pe care eu refuz să le iau în spate ca ministru al Propagandei Naționale. De pildă, organizarea expoziției anticomuniste evident că este o acțiune care presupunea oarecare discrețiune și urgență, dar nu este normal ca eu să semnez pentru 17 milioane cât costă lucrările acestea și să iau o răspundere care nu mă privește.

Trebuie ca Ministerul Finanțelor, în cadrul intereselor superioare de Stat, să creeze un fond de gestionare sau să creeze un instrument suplu de gestionare la care să trimit spre luare de aviz, dacă pot plăti sau nu.

Eu, pentru informațiuni internaționale esențiale pentru acțiunea diplomatică, pentru actele importante pe care le-am procurat, am plătit și procedez în felul următor: le pun în plic, le sigilez și spun „plătit suma cutare pentru actul aflat în caseta de acte secrete a ministerului”. Eu nu înțeleg să iau asupra mea asemenea răspunderi. Când am trimis un port-țigaret cu ocazia împlinirii a 50 ani Feldmareșalului Göring – în timp ce ungurii i-au trimis cai, puști de vânatoare, vehicule, afară de castelele de vânatoare, pe care i le-au donat –, a trebuit să fotografiez telegrama de mulțumire pe care mi-a trimis-o Feldmareșalul și s-o am ca un act justificativ.

Cheltuielile de instalare ale Asociației „Româno-Germane” le plătesc de la Fondurile pentru interese superioare de Stat.

De aceea, îl rog pe dl ministru de Finanțe să creeze un organ la care eu să pot cere cel puțin avizul pentru asemenea cheltuieli.

Cererea de modificare a Statutului și majorarea capitalului Societății Române de Radiodifuziune.

Vom aproba această cerere sub rezerva examinării ei de către domnii miniștri de Finanțe și Economie Națională.

Anteproiectul de lege al colonizărilor

Am pus la ordinea zilei această chestiune pentru ca să vă rog ca în domeniul acesta să nu faceți decât studii generale pentru constatarea situației proprietăților vacante care ar fi, eventual, supuse împroprietăririi.

Fără a cunoaște numărul celor cari sunt căzuți în război, a celor cari sunt îndreptățiți la recompense naționale, este greu să facem un studiu abstract.

Deocamdată tot ce facem să nu aibă decât un caracter tehnic de documentare și de recunoaștere a întinderii bunurilor care ar putea face obiectul unor asemenea distribui.

Punctele 39-42 le rezervăm pentru după-amiază.

Raportul domnului consilier Ghimpa referitor la unele măsuri de excepție în folosul unor evrei cari au adus servicii țării.

În Legea de expropriere a evreilor pentru bunurile urbane se prevede dreptul pentru unele excepții.

Acest drept, în conformitate cu legea, se apreciază de Consiliul de Miniștri, care referă Conducătorului Statului și acesta prin decret stabilește dacă este cazul sau nu să acorde excepția de la regimul de expropriere.

Au fost câteva cazuri, care au fost luate în seamă, de pildă: a fost profesorul Cerban, care, timp de 40 ani, a profesat la Facultatea de Drept, care are copii magistrați și ofițeri, care este căsătorit cu o doamnă dintr-o familie românească, fiică de ofițer român.

Sunt apoi alte cazuri ale unor industriași. Așa, de pildă, este cazul lui Carmitz, pentru care domnul Mareșal, ținând seama de activitatea firmei pe care a inițiat-o și a organizat-o, consideră că merită să intre în excepție. Acest Carmitz a creat ceva pentru țara noastră. N-a fost ca cei cari au căutat numai să scoată bani și apoi să fugă din țară. De asemeni, pentru avocatul Rozental, care a adus servicii mari Statului, pentru Sanielevici, pentru profesorul Candrea, care a servit învățământul românesc zeci de ani – noi am învățat pe manualele lui –, nu este moral pentru aceștia ca astăzi să spunem că toți trebuie să fie tratați în același mod. Cu atât mai mult cu cât prin această măsură s-a tins la întemeierea unei mentalități de mândrie românească.

Nu veți găsi în expunerea de motive a legilor noastre decât ideea constructivă ca să restabilim echilibrul de bunuri și să rezolvăm problema economică, întărind clasa burgheză, intelectualitatea prin distribuirea de bunuri, la care se adaugă distribuirea de recompense naționale pentru cei căzuți în război.

Voiam să știu dacă sunteți în principiu de acord.

Al. Neagu: Atenție la Carmitz. A făcut o avere extraordinară prin furnituri la Stat.

M. Gr. Romașcanu: A fost singurul importator de produse farmaceutice. El a organizat importul acestor produse.

Dr. P. Tomescu: N-a fost singură, pentru că importul de medicamente s-a făcut și de alte firme.

M. Antonescu: Este o casă serioasă.

Dr. P. Tomescu: Este cea mai mare.

M. Vulcănescu: Firma „Karmitz” avea un renume foarte prost la vamă.

M. Antonescu: În ce sens?

M. Vulcănescu: Era părintele tuturor contrabandelor.

M. Antonescu: Și acesta este singurul nume stricat la vamă?

M. Vulcănescu: Era unul din cele mai stricate.

M. Antonescu: Dar cei cari importau mașini străine pe numele Casei Regale, ca să le exonereze de taxe și apoi le puneau în circulație pe numele lor?

M. Gr. Romașcanu: Firma „Karmitz” are merite excepționale: a înființat una din casele cele mai importante pentru importul de medicamente din Sud-Estul Europei; apoi, a aprovizionat Statul cu medicamente.

Dr. P. Tomescu: Vă dezmint: această aprovizionare a făcut-o Ministerul Sănătății.

M. Antonescu: N-am să iau vremea Consiliului cu această chestiune. Vom examina situația.

T. Dragoș: Înainte referatele erau făcute de comisia centrală. Acum este o procedură nouă.

M. Antonescu: Trebuie să discutăm după-masă și procedura aceasta.

Situații înaintate de dl consilier Ghimpa, referitoare la: bunurile doamnei Lupescu; bunurile asociațiilor dizolvate; bunurile românilor, a căror naționalitate a fost retrasă; averea demnitarilor ale căror bunuri au fost supuse unui regim de indisponibilizare; demnitarii împotriva cărora s-au obținut hotărâri definitive la Colegiul Președințial.

Eu rog pe dl ministru al Justiției ca împreună cu dl ministru al Finanțelor să examineze aceste referate. De pildă, casa doamnei Lupescu poate fi vândută.

T. Dragoș: După legea specială care a fost făcută, este a C.N.R.-ului.

M. Antonescu: Pe mine nu mă interesează cine o administrează; mă interesează executarea, potrivit Legii de expropriere.

Punctele 45 și 46 din ordinea de zi vor fi discutate în ședința de după-masă.

Adresă referitoare la executarea hotărârilor Comisiei Interministeriale

Mi s-a semnalat de serviciile de propagandă că sunt unele deosebiri între comunicatele date de Președinția Consiliului și cele date de Comisia Interministerială. De aceea, v-aș ruga ca în viitor să evitați acest lucru și să treceți comunicatele ca să le dea Președinția.

Decizie privitoare la salarizarea evreilor utilizați în serviciile publice

Se propune o decizie, prin care evreii autorizați a fi utilizați în serviciile publice ale Statului să fie salariați cu începere de la 1 ianuarie 1943 pentru timpul servit cu salariul cel mai mic al gradului funcțiunii, pe care o îndeplinesc. Ei nu vor primi sporul de scumpete, nefiind asimilați funcționarilor publici.

Al. Neagu: A găsit drumul de fier că nu-i poate plăti pe acești evrei ca și pe soldați.

M. Antonescu: De ce nu dați dv. o decizie, ca să le dați salariul cu care i-ați angajat? De ce să-i asimilăm cu funcționarii publici, pentru ca apoi să-i scoatem? Îi asimilăm întâi cu funcționarii publici și apoi nu le dăm salariile corespunzătoare funcționarilor.

C. Bușilă: Este nevoie de lucrul acesta, pentru că există o lege care fixează evreilor un tratament echivalent cu al soldaților.

M. Antonescu: Atunci veniți cu o lege.

I. N. Fințescu: Este nevoie de un Jurnal al Consiliului de Miniștri care să autorizeze ministerul respectiv să angajeze și să plătească pe evrei, așa cum fac toți.

M. Antonescu: *Situația economică a județelor* o vom discuta după-masă.

Trecem la ordinea de zi a problemelor provinciale.

Primele trei puncte din această ordine de zi le vom discuta în ședința de după-masă.

Chestiunea construirii Mausoleului de la Țiganca

G-ral C. Voiculescu: Am primit de la domnul Mareșal un ordin, prin care mi se cere să-mi dau avizul asupra unei propuneri a Comisiunii Monumentelor Istorice. Am depus raportul.

M. Antonescu: Vreți să faceți acum un mausoleu?

G-ral C. Voiculescu: Nu eu.

M. Antonescu: Nu este actuală problema.

Notă asupra abrogării art. 6 din Decretul-lege nr. 790, prin Decretul-lege nr. 18, din 15 ianuarie 1943.

G-ral C. Voiculescu: Art. 6 din statut a fost modificat prin acest text: Guvernămintele vor putea să primească de la departamente delegațiuni pentru conducerea directoratelor.

G-ral C. Calotescu: Aceasta înseamnă că nu le putem conduce, dacă nu primim delegațiuni.

Al. Neagu: Textul acesta este cerut de domnii guvernatori.

G-ral C. Calotescu: Chestiunea a pornit de aici: dl g-ral Stoenescu a făcut o lege, prin care a luat administrațiile financiare de sub conducerea guvernămintelor. Făcându-se constatarea că, în felul acesta, lucrările merg mai încet, s-a făcut o nouă lege, prin care se spune că ministerele pot delega anumite atribuțiuni guvernatorilor.

După aceea s-a făcut o lege nouă: este vorba acum de ministerele care au directorate în guvernăminte și care pot da guvernatorilor delegații pentru conducerea acestor directorate.

„Art. 6 din Decretul-Lege nr. 790, 4/9/1942, cu modificările survenite ulterior, însoțit de ultima expunere de motive.

– D.L. nr. 790. Art. 6. „Sunt rezervate Guvernului și autorităților centrale din București toate serviciile de competența celorlalte ministere pentru care nu s-au creat directorate corespunzătoare conform articolului precedent.

– De asemenea, sunt rezervate Guvernului:

Poliția și Siguranța Guvernului, Jandarmeria, Învățământul superior, Căile Ferate, porturile și căile de comunicații pe apă, drumurile naționale și vămile, regiile publice, casele autonome și administrațiile comerciale cu caracter general.

– D.L. nr. 231/25/1942 pentru modificarea unor dispozițiuni din Legea nr. 790/941 pentru organizarea Basarabiei și Bucovinei.

– Art. 1. – Dispozițiunile art. 6 alin. ultim; art. 12 și art. 25 alin. 2, din Legea nr. 790 din 1941 pentru organizarea Basarabiei și Bucovinei se modifică și se completează după cum urmează:

Art. 6 alin. ultim. De asemenea, sunt rezervate Guvernului și autorităților centrale din București:

Poliția și Siguranța Generală, Jandarmeria, administrația fiscală cu întregul ei personal, Învățământul superior, Căile Ferate, porturile și căile de comunicație pe apă, drumurile naționale, vămile, regiile publice, casele autonome, administrațiile comerciale și direcțiunile speciale ale Statului, precum și serviciile de măsuri greutăți și metale prețioase.

– Adaos la acest articol prin D.L. nr. 479/22/VI/1942: „Prin Jurnal al Consiliului de Miniștri se poate delega guvernatorului, oricare din drepturile și atribuțiunile ce revin departamentelor în baza dispozițiunilor legale”.

– D.L. nr. 18/15/I/1943, prin care se abrogă adaosul de mai sus și se completează art. 6 prin următoarele aliniate:

„Pentru departamentele care au directorate corespunzătoare în administrația provinciilor, se va putea delega guvernatorilor, prin Jurnal al Consiliilor de Miniștri, la propunerea departamentelor oricare din drepturile și atribuțiunile pe care le au în baza legii.”

„Drepturile și atribuțiunile delegate conform alineatului de mai sus vor fi exercitate personal de către guvernatori sau prin delegație dată directorilor respectivi”.

G-ral C. Voiculescu: Prin urmare, dacă nu mi se dau delegații, înseamnă că eu nu mai conduc nimic.

I. N. Fițescu: Eu cred că formula întrebuințată este absolut în favoarea domnilor guvernatori. De exemplu: ca ministru al Economiei Naționale, eu am anumite atribuțiuni, bunăoară, în ceea ce privește fixarea prețurilor. În toată Țara Românească trebuie să fie un organ unic.

Deci, pentru anumite sectoare, se delegă domnilor guvernatori anumite puteri: de exemplu, eu spun: în loc ca prețurile anumitor articole produse în Basarabia să fie fixate de Comisariatul Prețurilor, ele vor fi stabilite de dl. guvernator al Basarabiei.

G-ral C. Voiculescu: Dv. ați fixat prețul vinului din hibrizi la 15 lei litrul. De aceea, basarabenii l-au băut, în loc să-l vândă Statului pe prețul acesta, pentru fabricarea spirtului.

În felul acesta economia națională n-a câștigat nimic.

M. Antonescu: Cine a pus această chestiune la ordinea zilei?

G-ral C. Voiculescu: Cabinetul Militar.

După decretul-lege făcut de dv., guvernatorul provinciei are toate drepturile prevăzute de lege. Acum înseamnă să mi se mai delege drepturi?

Al. Neagu: Pe acelea pe care nu le aveți.

M. Antonescu: Cine a propus legea din 15 ianuarie?

G-ral C. Calotescu: Ministerul Finanțelor.

Al. Neagu: Serviciile au semnalat că nu se poate da funcționarilor domnilor guvernatori delegațiune și că trebuie făcută o lege în această privință.

M. Antonescu: În viitor v-aș ruga să nu mai modificați legile administrative fără să fiu întrebat și eu.

Iată ce semnalează chiar Contenciosul Președinției: „Interpretarea acestei legi duce la faptul că se schimbă competența directoratelor care nu mai au investire legală, ci simple delegațiuni de atribuțiuni”.

„Menționăm că legea este confuz redactată și nu determină în nici un fel limitele aplicării ei. Astfel se prevede: pentru departamentele care au directorate corespunzătoare în administrația provinciilor se va putea delega guvernatorilor oricare din drepturile și atribuțiunile pe care le au în baza legii.”

Legea zice: „pentru departamentele care au directorate corespunzătoare”. Deci, dacă au, nu mai este nevoie să le delegăm. Era prevăzut deja în lege care spunea că prin

Jurnalul Consiliului de Miniștri se pot delega guvernatorilor oricare din drepturile și atribuțiunile ce revin departamentelor în baza dispozițiunii legale.

P. Strihan: Legea este interpretativă, nu modificatoare.

M. Antonescu: Ba este modificatoare. Acum suntem în situațiunea că legea este nelămurită.

G-ral C. Voiculescu: Acum eu revin la situația comandantului de ținut.

M. Antonescu: Dacă aveți răbdare până la ora 6, vom avea dosarul aci și vom discuta această chestiune.

Notă asupra decretului-lege referitor la domeniul forestier întocmit de Marele Stat Major și raportul provinciei Basarabia.

G-ral C. Voiculescu: Domnul Mareșal a hotărât să se extindă regimul și asupra restului țării. Decretul a ajuns la Finanțe și a rămas acolo, iar eu, în primăvară, trebuie să intru în executare.

Al. Neagu: Pentru aceasta cereți credit 880 milioane.

M. Antonescu: *Dosarul problemei Fondului Bisericesc din Bucovina.*

Ce este cu această problemă?

Mitropolia Ortodoxă a Bucovinei a trimis, la 14 sept. 1942, un memoriu în care arată că, prin Decretul-lege din 29 iunie 1940 pentru organizarea Fondului Bisericesc Ortodox din Bucovina, i s-a răpit provinciei dreptul de administrare a acestui patrimoniu, supunându-l, printr-o eforie, conducerii Ministerului Agriculturii și Domeniilor, ceea ce este primul pas al procesului de etatizare al fondului, țel urmărit de toate regimurile trecute.

Relatează o serie de fapte din care rezultă că administrarea acestui fond de către acest minister lasă mult de dorit.

Roagă pe domnul Mareșal să facă act de dreptate Mitropoliei Bucovinei redându-i dreptul de a-și chivernisi ea însăși averile sale sub controlul Statului.

Domnul Mareșal a luat cunoștință de acest memoriu și a ordonat să se facă o anchetă.

A. Pană: Să așteptăm rezultatul anchetei, să vedem ce stabilește această anchetă.

Ministerul Agriculturii n-are nimic contra ca Fondul Religionar să se administreze singur.

Al. Neagu: Până acum câțiva ani a fost cea mai mizerabilă administrație care a existat. S-a refuzat din partea acestei administrații de a se pune la dispoziție creditele necesare pentru o uzină de la Iacobenii, deși era absolută nevoie și era în interesul instituției.

M. Antonescu: Trebuie să creăm organe de control prin care administrarea aceasta să-și atingă scopurile. Dar nu să înstrăinăm acțiunea de misionară religioasă, care, în Bucovina, mai mult decât oricând, trebuie să dea bisericii mijlocul de viață.

Ceea ce au făcut habsburgii și au dăruit Bisericii Ortodoxe este lipsit de sens să dea Regatul Român.

Prin urmare, să găsim organul de control, să stabilim modul de administrare, să găsim sistemul de serviciu public silvic pentru partea de pădure, căci partea de zăcămintă miniere nu vă privește pe dv., să găsim organul comun ținând seama de compunerea Fondului Bisericesc și să facem reprezentate departamentele respective; să facem ca Fondul

să lucreze din punct de vedere al administrațiunii și controlului direct sub conducerea Mitropoliei.

Ministerul Cultelor să aibă organe de control în ceea ce privește realizarea scopurilor, să supravegheze prin mijloacele sale aducerea la îndeplinire a scopurilor pentru care Fondul Bisericesc a fost creat.

Prin urmare, Președinția Consiliului de Miniștri face propunerea unui decret întocmit pe aceste baze, cerând propunerile dlui ministru Pană în ceea ce privește administrarea forestieră; cerând propunerile Ministerului Cultelor în ceea ce privește controlul și mijloacele de realizare a scopurilor; cerând propunerile dlui g-ral Calotescu în ceea ce privește mijloacele practice pentru realizarea coordonării organelor locale și cerând propunerile dlui g-ral Dobre în ceea ce privește sugestiile în legătură cu departamentul D-sale, rămânând să introducem și un reprezentant al Ministerului Economiei Naționale sau directorul economic local, pe care îl rog pe dl ministru Fițescu să-l indice.

Fondul este la dispoziția bisericii pentru ca să-și realizeze scopurile religioase. Trebuie să se creeze organe de administrare sănătoase; să se fixeze modul cum se repartizează beneficiile și cum se fac investițiile pe care în mod obligator trebuie să le facă biserica.

Pe aceste baze se va face decretul, iar rezultatul anchetei ne va completa în ceea ce privește partea tehnică. Dar, Fondul Bisericii este Fondul Bisericii.

I. Petrovici: Fiecare provincie are punctele ei de revendicare.

M. Antonescu: S-au făcut greșeli și în trecut.

Problema lipsurilor în echipament și încălțăminte la oamenii de la vatră contingentele 1936-1944 din Bucovina.

G-ral C. Calotescu: Putem rezolva noi chestiunea în lipsa dlui ministru al Apărării Naționale?

M. Antonescu: Să rezervăm această chestiune.

Nota Legației Republicii Chili privitoare la modalitățile transportării în diferite localități a protejaților acestui Stat, aflați acum pe teritoriul Bucovinei.

Noi nu suntem în stare de război cu Chili. Republica Chili a declarat că dacă noi nu constatăm starea de război, nu o constată nici ei.

Ministrul de Externe chilian este profesorul Fernandez. În acțiunea de informare pentru America de Sud nu-mi este indiferentă gândirea Ministerului de Externe din Chili și pot să vă asigur că am folosit adeseori unele posibilități de aici pentru ca să contrabalansez acțiunea ungară înspăimântător de activă în America Latină.

Noi vom discuta cazurile semnalate de dv. și tot ceea ce este nedrept și excesiv le vom înlătura.

Vreau, totuși, să dau impresia unei înțelegeri, profesorul Fernandez fiind un sincer prieten al nostru.

I. Petrovici: Bine că mai există latini cari nu simpatizează cu ungurii.

M. Antonescu: *Problema transporturilor pe C.F.R. a vagoanelor de porumb destinate aprovizionării populației din județele deficitare ale Bucovinei.*

Această chestiune o lăsăm pentru după-amiază.

N-am până astăzi rezultatul anchetei privitoare la bunurile expatriaților.

Am cerut să se facă o anchetă ca să se constate situația și starea bunurilor expatriaților din Basarabia. Ce s-a făcut în această privință?

T. Dragoș: S-a făcut o comisiune compusă din: procurorul general de la Chișinău, un delegat al Ministerului Lucrărilor Publice, cari au venit la mine și mi-au spus că, întorși de acolo, n-au putut încheia nici un fel de act.

I-am convocat în zece zile și le-am cerut să-mi depună raportul de constatările făcute.

De asemeni, îl rog pe dl g-ral Voiculescu să-mi trimită raportul cu situația acestor bunuri, măsurile de administrare etc. Aceste bunuri se deteriorează și trebuie luate măsuri.

M. Antonescu: Domnilor, vom continua după-amiază la ora 18.

Ședința de ridică la ora 15,30.

Stenografi: D. Fierăscu, I. Vasilescu și
N. Dumitrescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 375/1943, f. 1-136

2. 1943 februarie 4, după-amiază. La ședința Consiliului de Miniștri Economic participă și guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei; se discută despre problema administrării bunurilor românizate în Basarabia și Bucovina; situația evreilor polonezi, refugiați din Polonia, supuși chileni; schimburile comerciale cu Italia, Germania și alte țări; situația economatelor pentru funcționari, invalizi etc. din întreaga țară; aprovizionarea cu alimente a populației etc.

CONSILIUL DE MINIȘTRI ECONOMIC

de joi, 4 februarie 1943, după-amiază

Ședința se deschide la ora 17.30, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Iau parte dnii: **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război; **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românizării, Colonizării și Inventarului; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **prof. Victor Bădulescu**, administrator delegat la Banca Națională; **N. Gr. Romașcanu**, comisarul general al Prețurilor; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al C.F.R.; **Mircea Solacolu**, delegatul Băncii Naționale.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, să luăm întâi în discuție chestiunile în legătură cu Basarabia și Bucovina, ca să poată domnii guvernatori să plece și să se ocupe de treburile dumnealor.

A rămas pentru azi *problema administrării bunurilor românizate pentru Basarabia și Bucovina.*

Dle ministru Dragoș, vom avea o serie întreagă de probleme în legătură cu românizarea; o problemă de principiu, pe care trebuie s-o discutăm în legătură cu Ministerul de Finanțe, pentru a vedea posibilitatea de a constitui primul grup de bunuri care ar putea fi supuse vânzării, criteriile pentru alegerea lor și pentru scoaterea lor în vânzare, o vom discuta-o, ca să luăm o hotărâre în această privință.

O altă problemă – la aceasta am să rog pe dl. guvernator al B.N.R. să rămână ca s-o discutăm – este ca să găsim o modalitate prin care Banca Națională să ne ajute la operațiunea aceasta, a vânzării acestor bunuri. Să scoatem unele din aceste bunuri – unele fiind bunuri urbane și altele bunuri rurale – și să putem face cu ele un început de recompensă națională pentru invalizii de război, ca să aducem o liniștire prin acest prim pas în această direcțiune.

Se pune apoi problema bunurilor românizate în Basarabia și în Bucovina, unde situațiunea este deosebită.

Acolo avem bunuri românizate care nu sunt numai bunurile imobiliare rurale, nici numai bunurile imobiliare urbane în sensul legilor de aci, nici numai bunurile industriale, care în mod excepțional au fost admise prin legile speciale.

Pentru Basarabia și Bucovina sfera de românizare a fost mult mai întinsă și atunci vream să am o situație exactă a acestei administrații, o informație exactă asupra criteriilor de care v-ați folosit dvs. în atribuirea acestor bunuri comerciale și industriale.

În sfârșit, prezentarea foarte succintă a modului cum ați înțeles dvs. să faceți administrarea și criteriile de care v-ați servit, rezultatele la care ați ajuns și, în același cadru, să vedem ce putem face cu unele din aceste bunuri: le supunem sau nu lichidării în acest lot sau urmează să păstrăm încă situația actuală?

În Basarabia și Bucovina din multe puncte de vedere lichidarea acestor bunuri ar putea să fie mai ușoară, mai ales în Basarabia.

G-ral C. Voiculescu: Din ordinul dlui Mareșal Antonescu, prima preocupare a fost inventarierea tuturor bunurilor din teritoriul Basarabiei ...

M. Antonescu: Vorbiți de inventarierea făcută prin Institutul de Statistică cu concursul (*sic!*) dvs.?

G-ral C. Voiculescu: Da, aceasta a fost prima parte a activității în acest domeniu.

Am trecut apoi la partea a doua, la organizarea administrării acestor bunuri.

Pe baza unei ordonanțe, am aplicat sistemul din Regat, cu administratori generali, administratori giranți și rezultatul a fost că au fost identificate 399.000 de hectare teren arabil.

M. Antonescu: Românizate? Și am avut încă 399.000 ha bunurile expropriate germane? Acestea nu sunt bunuri românizate, sunt bunurile expropriate, sunt bunurile părăsite de germani, pe care le-am răscumpărat prin Protocolul încheiat de mine cu dl.

Clodius în decembrie 1941 și pe care le-am trecut acum să le plătim în contul de credite din ianuarie 1942 și am admis să plătim 75 milioane RM, când s-a majorat creditul, dar n-au fost plătite nici până acum.

G-ral C. Voiculescu: Dați-mi voie să vă citesc cifrele: bunuri evreiești, total 29.408 pe tot întinsul Basarabiei, cifră în care intră terenuri urbane, pășuni, vii – am aci un tabel care le prevede pe categorii – apoi bunurile germane 315.000, absenteiștii 53.000 ...

M. Antonescu: Îmi aduc perfect de bine aminte de cifra totală, era vorba de 399.186 ha și m-a uimit chiar, fiindcă eu contam pe mai mult și <aflu> acum că nu sunt nici 399.000 de hectare.

G-ral C. Voiculescu: Și în cifra aceasta intră terenurile administrate de delegații românizării, cari au luat toate bunurile care n-au avut stăpân, bunurile germanilor repatriați, ale absenteiștilor, ale evreilor și totalul acestor bunuri agricole se ridică la 399.000 hectare.

M. Antonescu: Dintre acestea câte sunt evreiești?

G-ral C. Voiculescu: 29.408.

M. Antonescu: Bunuri urbane?

G-ral C. Voiculescu: Case evreiești. Mai departe: imobile germane 112, absenteiștii 1063 ...

M. Antonescu: De ce ați întrebuințat terminologia de „absenteist”. Poate să ne facă complicațiuni într-o bună zi.

G-ral C. Voiculescu: Absenți.

M. Antonescu: Vă amintiți ce am pus sub eticheta „absenților” în momentul când am făcut decretul și terminologia o pusesem ca să se găsească o formulă cu ajutorul căreia bunurile acestea să poată trece Statului.

Bunurile acestea trebuie să le treceți într-o altă categorie.

G-ral C. Voiculescu: Au fost mai multe bunuri de acestea, dar s-a întâmplat că proprietarii au fost deportați, dar apoi s-au întors și și-au luat bunurile în primire. Apoi multe din ele le administrează urmașii de aci, deși proprietarii sunt plecați.

M. Antonescu: Plecați unde?

G-ral C. Voiculescu: Luați de ruși, deportați.

M. Antonescu: Atunci nu sunt absenteiști, creează echivocuri.

Dvs. ați avut două categorii de absenți. Erau unii cari se găseau în condițiuni de absență intempestivă ...

G-ral C. Voiculescu: Era necunoscut motivul absenței.

M. Antonescu: Aci sunt și aceia deportați de ruși.

G-ral C. Voiculescu: ... și toți aceia cari n-au putut să-și ia bunurile în primire.

M. Antonescu: Chestiunea este lămurită.

Care este situația industriilor?

G-ral C. Voiculescu: Sunt în total 823 de industrii.

Pentru terenurile agricole s-a întrebuințat sistemul regiei mixte, sistemul de a da în arendă ...

M. Antonescu: Ce rezultate practice?

G-ral C. Voiculescu: În total, administrarea bunurilor din Basarabia se cifrează la un venit net de un miliard. Aceasta până la 31 martie.

M. Antonescu: Dar pentru bugetul viitor?

G-ral C. Voiculescu: Bunurile agricole au adus 475 milioane, cele industriale 50 milioane, iar clădirile 65 milioane.

M. Antonescu: La cât ați evaluat dv. aceste bunuri?

G-ral C. Voiculescu: La 5.000.000.000, dacă nu mă înșel. Toate lucrările sunt trimise la Directoratul Românizării. Se găsesc la C.N.R.

M. Antonescu: Evaluarea?

G-ral C. Voiculescu: 5.000.000.000 cu industrii cu tot.

M. Antonescu: Spuneți-mi valoarea totală a acestor bunuri.

G-ral C. Voiculescu: N-o știu.

M. Antonescu: Dle ministru Dragoș, dv. în calculele făcute ați ținut seama și de Basarabia și de Bucovina?

T. Dragoș: N-am ținut seama. Prin urmare, aceste valori se adaugă. De asemenea, în veniturile date Ministerului Finanțelor, n-am luat de la Basarabia și Bucovina.

M. Antonescu: Situația pentru Bucovina, dle g-ral Calotescu.

G-ral C. Calotescu: Avem terenuri agricole circa 52.000 ha; păduri de la evrei, circa 24.000 ha; avem 450 fabrici fonduri industriale; avem circa 3000 fonduri de comerț. Valoarea totală, cam 7 miliarde și ceva. Veniturile pe anul trecut au fost evaluate la circa 500.000.000 lei, iar reevaluările pe anul acesta 800.000.000 lei. Prin urmare, între 8 și 10%. Toate terenurile agricole sunt arendate.

M. Antonescu: Iată ce am să vă rog: să faceți o dare de seamă, să arătați pe baza veniturilor stabilite și ale statisticii inițiale, nu numai o descripție a terenurilor arabile sau altele, dar și o descripție de calitate și evaluare, cât reprezintă hectarul la fiecare din aceste categorii de terenuri, unde sunt situate toate aceste bunuri, sub ce formă se găsesc astăzi, care este organizarea actuală a acestor bunuri, dacă au inventare, dacă n-au, dacă fondurile acestea agricole dispun de instalații și așa mai departe.

De asemenea, descripția fondurilor industriale, împreună cu arătarea situațiilor geografice, cu o evaluare a fondurilor industriale, cu situația veche a acestor fonduri, dacă sunt fonduri în stare de funcțiune sau nu și dacă ele pot să mai fie reparate.

În sfârșit, o prezentare completă a întregii probleme.

De asemenea, pentru păduri, pentru materialul lemnos, dacă pădurile sunt în exploatare, dacă sunt în evoluție normală, dacă au fost exploatate, dacă pot să fie exploatate, dacă ați luat măsuri pentru exploatarea materialului lemnos, ca să ne putem da seama în ce formă putem trece la lichidarea acestor bunuri și care sunt etapele pe care le pregătim în cadrul general.

În ordinea de zi figurează o notă a Cabinetului B.B.T. în legătură cu administrarea bunurilor.

T. Dragoș: Înainte de a trece la această chestiune, vă rog să luați act de o convenție pe care o încheiem noi, Centrul de Românizare, cu Guvernământul respectiv. Știți că în Bucovina este un dublu regim juridic: la Sud unul, la Nord altul. Ca să unificăm sistemele de administrație, după Legea de exploatare a bunurilor,

Centrul de Românilizare a prevăzut încheierea unei convenții, ca să dăm în exploatare toate bunurile din Bucovina și Basarabia. S-au propus două formule. Sunt trei puncte fără importanță care formează deosebirea de vedere dintre noi și pe care le vom tranșa mâine dimineață cu domnii guvernatori.

M. Antonescu: Prin urmare, nu mai este o problemă.

T. Dragoș: După lege, aceste convenții trebuie să fie autorizate de Consiliul de Miniștri.

Eu vă rog să ne dați autorizația pentru încheierea convențiilor, chiar și pentru punctele rămase în discuție, pentru ca să putem reglementa modul de administrare a acestor bunuri și să putem încheia convențiile cu Guvernămintele.

M. Antonescu: În realitate este problema aceea pe care am discutat-o, dacă se pot exploata și trece în patrimoniul Statului, care să le administreze prin C.N.R. sau prin Guvernămintele.

Ca regim de proprietate, d-ta, d-le Dragoș, ai proprietatea, iar administrația se exercită de Guvernămintele.

Atunci, dacă acestea sunt principiile, firește, dăm autorizare.

T. Dragoș: Este o singură chestiune: cu cât contribuie Guvernământul pentru administrarea pe care o face. Anul trecut am luat 20%.

G-ral C. Calotescu: Eu vreau să iau mai mult.

M. Antonescu: Vreau să pun o problemă de principiu. De aceea am și înscris la ordinea de zi chestiunea bunurilor românilor.

Di ministru de Finanțe pregătise cândva niște declarațiuni pe care vroia să le facă la Chișinău, în care spunea că trebuie să dăm tot ce putem pentru Basarabia și Bucovina.

Cu lealitatea pe care o pun totdeauna, vă declar că nu mai împărtășesc acest punct de vedere. Dv. știți că, în legătură cu administrația, pe care știți cum am înființat-o, în afară de toate eforturile pe care le-am făcut ca să obținem pentru Basarabia toate avantajele de ordin financiar, am fost ajutați și de Banca Națională, și în chestiuni de credit, de Creditul Industrial, care a făcut eforturi mari, s-a fixat un regim de fiscalitate foarte îngăduitor, pentru a se putea ajuta comerțul și întreaga activitate.

Ei bine, domnilor, a venit timpul ca Basarabia și Bucovina să înceapă a întreține acest efort de război, pentru că nu poți să fi numai beneficiarul unui război, care a dus, prin jertfa Regatului, la liberarea Basarabiei și Bucovinei.

Așa că vă rog să țineți seama în bugetele viitoare că noi contăm neapărat pe contribuția dv., pentru sarcina, și a efortului de război, și pentru bugetul Statului. Ați fost beneficiari în mod absolut de condițiunile create în anul precedent, și de aproape doi ani beneficiați de aceste dispoziții. Desigur, sunt multe lucruri de refăcut. Chișinăul are o problemă proprie, dar aceasta nu înseamnă că, mai ales acolo unde aveți o serie întreagă de posibilități, pentru acele bunuri care dau venituri excepționale, dv. nu trebuie să dați din aceste venituri, cât puteți și pentru noi, pentru că noi nu avem de unde să ne procurăm și nu suntem în măsură să apăsăm numai pe elementul proprietății de aci și să nu facem ca de acolo să se scoată maximum din ce se poate scoate.

T. Dragoș: 20%, cât am spus, este provizoriu.

G-ral C. Calotescu: Numai în treacăt vă spun că, în afară de lemne, zahăr, vite, din contribuția tuturor industriilor din Bucovina fiscal a încasat anul trecut 7.000.000.000 lei în bugetul general al Statului.

M. Antonescu: De la dv.?

G-ral C. Calotescu: Din Bucovina.

M. Antonescu: Prin urmare, a dat 7.000.000.000 lei. Cât a primit?

G-ral C. Calotescu: Două miliarde și jumătate.

M. Antonescu: Aceste două miliarde și jumătate reprezintă subvenții. Aceasta este altceva, dar ce reprezintă cheltuielile generale ale războiului, ce reprezintă apoi cheltuielile speciale făcute de Armată pentru restabilirea unei situații din Fondul Apărării Naționale, de care au profitat provinciile, și cari din punct de vedere financiar reprezintă tot investiții sau cheltuieli de întreținere?

Ce reprezintă toate aceste bunuri?

O serie întreagă de capitaluri cari au fost lăsate ca să întrețină activitatea industrială, care au fost trecute în patrimoniul privat prin deciziunile dvs. și care era natural ca să se soldeze în venituri, în loc să le fi luat de la început Ministerul de Finanțe, să-și creeze el venituri.

Deducând toate acestea, să-mi spuneți ce rămâne.

G-ral C. Calotescu: Am pus cifrele acelea, ca să vedeți contribuția ...

M. Antonescu: Am văzut trecută suma de 7 miliarde ...

G-ral C. Calotescu: Cu toate reducerile pe care le-ați făcut.

M. Antonescu: Basarabia ce a dat, dle general?

G-ral C. Voiculescu: Ca impozite cred 5 miliarde. În afară de acestea, în bugetul de aci figurează mai mult de un miliard vărsat.

M. Antonescu: Dvs., dle g-ral Calotescu, ce sume ați vărsat ca venituri directe, în afară de impozite?

G-ral C. Calotescu: Nimic. Însă erau 125 milioane rezervate pentru a fi vărsate.

M. Antonescu: Vă rog să faceți o situație privind Basarabia, Bucovina și Transnistria, cu toate cheltuielile, o repartitie logică a contribuției de război pe acele teritorii, cheltuielile făcute de Armată cari au folosit însă teritoriului, fie prin lucrări de investiție, restabilire de căi de comunicație, făcute din fondul Apărării Naționale, dar care în realitate sunt tot atâtea mijloace financiare.

Al. Neagu: Exact nu va fi posibil.

M. Antonescu: Numai ca să ne dăm seama de situație.

I. N. Fințescu: În Bucovina sunt fabrici de mare valoare, pentru care se plătește o sumă minimă pentru arendare, poate mai puțin decât costă o garsonieră din București.

M. Antonescu: Vă rog să stabiliți în aceste convenții de administrare și această obligațiune de revizuire a contractelor de adaptare și obligațiunea de a comunica Guvernului, prin dvs., situația tuturor acestor arendări, situația fondului industrial în momentul arendării, materia primă și semifabricată în momentul închirierii, rentabilitatea fiecărui fond industrial, ca să ne dăm seama de situații.

Pentru bugetul pe anul în curs, la cât contați dv., în general, și pe ce buget vreți să mergeți pentru anul viitor?

G-ral C. Calotescu: 6 miliarde dacă se aprobă investițiile; dacă nu se aprobă, 4 miliarde.

M. Antonescu: Cât ați avut venituri în anul precedent?

G-ral C. Calotescu: 7 miliarde.

M. Antonescu: Și dvs., dle general?

G-ral C. Voiculescu: 5 miliarde.

M. Antonescu: Trebuie să examinăm și problema aceasta, a participării la cheltuielile generale ale Statului și la efortul de război.

G-ral C. Calotescu: Noi trebuie să avem în vedere că sunt sume care se cheltuiesc cu întreținerea imobilelor și acum eu am prevăzut să înființăm păzitori, căci se fură totul, și pentru aceasta este o cheltuială anuală de 62 milioane. Este vorba de paza imobilelor, a pădurilor, a terenurilor.

M. Antonescu: Vom examina ca să vedem la ce soluție de fond putem ajunge.

G-ral C. Calotescu: În ce privește cota de vărsat la Românilor, eu am spus, 20-25%, având în vedere că sunt atâtea alte cheltuieli de făcut.

T. Dragoș: Dle prim-ministru, noi am vrea să dăm drumul acestei convențiuni cât mai curând. Putem aproba 20%, dar este prea puțin.

M. Antonescu: Este prea puțin.

Eu îmi dau seama că dvs., în buni administratori, ați dori să rezervați cât mai mult, ca să puteți satisface interesele locale ale provinciilor.

Țineți seama, însă, că suntem în război și țineți seama, pe de altă parte, că din punctul de vedere al fondului bunurile au trecut inițial în patrimoniul Statului, Ministerul Românilor a păstrat fondul, dvs. aveți exercițiul, administrația; ei bine, cum puteți reține dvs., administratorii, 80% din venituri și proprietarul fondului – judecând pe logica de drept comun – proprietarul fondului, acela care va pune la dispoziție fondul să nu aibă decât 20%.

I. N. Fintescu: Aceasta vroiam să vă întreb: dacă din punct de vedere juridic este potrivită denumirea de „convenție”.

T. Dragoș: Așa este prevăzută în Legea de administrarea bunurilor.

M. Antonescu: Dvs., în proiectul făcut, ați cerut ca Centrul Național de Românilor să fie absorbit în Subsecretariatul de Stat al Românilor.

Își pierde caracterul de persoană juridică.

T. Dragoș: Persoana juridică tot să rămână.

M. Antonescu: Dar nu cu caracter de drept privat, cu autonomia pe care i-ați prevăzut-o inițial.

Cred că pentru a rezolva această problemă este mult mai potrivit să facem un Jurnal al Consiliului de Miniștri.

Este aceeași problemă pe care am pus-o în legătură cu Transnistria: cum o să fac între organe de Stat contracte? Fac reguli, normative, stabilesc fie printr-o decizie de colaborare, fie printr-un act unilateral al unui organ tutelar, stabilesc o directivă care înseamnă o reglementare a serviciilor publice.

Prin urmare, din punct de vedere formal vă rog să admiteți formula aceasta, a unui Jurnal, pe care îl vom semna cu toții, ca urmare a discuțiilor avute chiar în acest Consiliu.

Însă asupra cotei de 20% nu sunt de acord.

Dați 60% Statului și 40% să rămână provinciei. Pentru acest an. Și precizați că Consiliul (*sic!*) de Miniștri vă roagă să mențineți această cotă.

Consiliul de Miniștri va putea, prin Jurnal, să modifice actele care sunt rezervate guvernămintelor și Guvernului, după cum vom vedea dacă va fi nevoie, pentru unele investiții provinciale, să vă dăm dvs. mai mult altă dată. Aceasta o s-o vedem.

În perioada aceasta, însă, trebuie să facem totul, ca să scoatem pentru Stat cheltuielile de război, cât mai mult și de unde putem.

Mai departe:

Nota Ministerului de Finanțe privitoare la modalitatea retragerii chitanțelor eliberate de Banca Națională.

Al. Neagu: Ne-a sesizat Banca Națională de acum câteva luni. Cetățenii din Basarabia ...

M. Antonescu: Români?

Al. Neagu: Români.

M. Antonescu: Dar nu toți sunt români, fiindcă de la început s-a făcut discriminarea.

V. Bădulescu: S-a dat și la alții.

M. Antonescu: Înseamnă că s-au depășit instrucțiunile date.

G-ral C. Voiculescu: S-a dat mai mult.

Al. Neagu: Nu, s-a dat un leu de rublă și apoi nu s-a mai dat.

Sunt de părere să retragem aceste chitanțe.

După calculele noastre, dacă s-ar mai da încă un leu ...

G-ral C. Voiculescu: Dl. ministru a promis că va da numai românilor un surplus.

M. Antonescu: Aci sunt în largul meu.

În momentul când s-a pus problema în Consiliul de Miniștri a retragerii rublelor, Ministerul de Finanțe și Banca Națională au spus că este imposibil să se răscumpere cu un leu rubla.

Am spus: totuși vom răscumpăra.

Pentru români însă, ca să nu ajungem că creăm prejudicii populației românești, care cu acești bani trebuie să-și refacă viața economică după dezrobire, pentru aceștia trebuie să găsim mijlocul ca mai târziu, sub o formă de ajutorare, de credite pentru unelte sau sub altă formă, atunci când ar fi vorba de sume mai mari, să putem să le dăm unele diferențe.

De aci au plecat aceste chitanțe.

Prin urmare, ca să putem lua o hotărâre, să vedem ce anume trebuie să mai dăm încă, trebuie să examinăm să vedem câți sunt în această categorie și numai români, să vedem care este totalul sumelor.

Al. Neagu: Este în notă.

M. Antonescu: Care este distribuția lor? Aceasta este problema importantă: distribuția acestor sume.

Dacă este vorba de concentrarea acestor sume pe regiuni, la câțiva titulari, prefer să găsim o formulă să dăm unelte agricole sau alte avantagii, fără ca să ne abatem de la principiu, să facem discriminări care mâine să poată fi discutabile; și, în modul acesta, în împlinirea obligației de a ajuta pe români, nici nu ne creăm greutăți monetare.

Iar cu ocazia distribuirii, retragem, cerem chitanțele.

Al. Ottulescu: În orice mână s-ar găsi.

M. Antonescu: Desigur, în orice mână s-ar găsi trebuie să le retragem și cât mai repede.

V. Bădulescu: Dacă vreți să dați mai mult la români, trebuie să dați, dar să dăm și la aceștia, ca să nu rămână semnătura noastră pe piață.

M. Antonescu: S-ar putea strânge sub anumite forme.

G-ral C. Voiculescu: N-am găsit decât sume mici.

M. Antonescu: Eu îmi aduc aminte perfect de bine că am spus ca aceste chitanțe să le dăm numai românilor.

G-ral C. Voiculescu: Dar acum trebuie găsită o formulă.

M. Antonescu: Vă rog să vă luați notă, să-mi trimiteți o situație: întâi dacă aceste chitanțe s-au dat și la alții în afară de români și cui s-au dat.

V. Bădulescu: Avem noi situația.

M. Antonescu: Vă rog pe dvs. să mi-o dați și vă rog să vă interesați dacă sunt în aceeași mână.

Al. Ottulescu: Sunt nominative.

M. Antonescu: Atunci vă rog pe dvs. să faceți situația și apoi vom găsi într-un alt Consiliu formula prin care le vom retrace.

Domnul Mareșal era preocupat să cunoască situația acestor arendări. A cerut și a avut unele date în legătură cu contribuția pentru operele sociale, date de acei cari au bunuri în arendă din Bucovina, și, în același timp, pentru Basarabia, i s-a supus o notă în legătură cu ancheta făcută asupra exploatării bunurilor expropriaților. Trebuiau prezentate aceste lucrări, ca să salvăm aceste fonduri, trebuiau arătate măsurile de poliție, măsurile economice și de ordin juridic sau alte soluțiuni.

În cheștiunea mausoleului de la Țiganca ne vom ocupa altă dată.

Dv. mai aveți alte cheștiuni, domnilor guvernatori?

G-ral C. Voiculescu: Era cheștiunea art. 6 din decret. Dv. ați fost de acord ca să-l pregătim.

M. Antonescu: Deocamdată trebuie revăzut.

Noi am avut această problemă și eu am făcut decretul modificator, dând dreptul ca, prin derogare de la principiile Statutului, să se poată delega guvernatorilor chiar atributele puterii centrale, întrucât, prin Statutul Basarabiei și Bucovinei, o serie întreagă de funcțiuni rămâneau puterii centrale, sau nu erau deloc acordate.

Din moment ce există modificarea făcută în vara anului trecut⁵, această modificare poate să fie utilizată și de dv., pentru ca pe baza ei să faceți, fie printr-un Jurnal al Consiliului de Miniștri, fie prin decizii directe, ceea ce aveți nevoie să aduceți la îndeplinire.

Investiți directoratele locale cu anumite atribute, sub controlul guvernatorilor.

Deci, puteți să faceți aceste derogări în baza decretului din vara trecută, fără să mai fie nevoie de această modificare. Textul este puțin eliptic.

Al. Neagu: Și noi am fost sesizați de acest lucru. A fost chiar o discuție cu dl g-ral Stoenescu.

G-ral C. Calotescu: Domnul g-ral Stoenescu ne-a luat de sub supraveghere administrațiile financiare, și după aceea s-a văzut că sunt greutăți și întârzieri în lucrări. Datorită acestor cauze s-a făcut decretul prin care ne deleagă nouă aceste atribute.

M. Antonescu: Probabil că n-a știut de modificările făcute între timp de Președinție. Au luat Statutul inițial și n-au mai urmărit împrejurarea că se făcuse de Președinție decretul prin care se dăduse dreptul puterii centrale de a delega guvernatorilor o parte din atribute.

I. N. Fițescu: Domnul guvernator al Basarabiei a făcut o modificare în legătură cu personalul de control la presele de ulei.

G-ral C. Calotescu: Acestea sunt la noi și era vorba ca să discut, în legătură cu această chestiune, cu dl ministru Ghiolu.

S. Ghiolu: Acolo noi dăm numai avizul.

I. N. Fițescu: Mi se pare că nu spun aceasta.

S. Ghiolu: Noi pentru Basarabia și Bucovina dăm numai avizul.

I. N. Fițescu: Eu sunt de părere ca aceste autorizații pentru presele de ulei să se dea de guvernatori.

M. Antonescu: Pregătiți un Jurnal al Consiliului de Miniștri. Dv. n-aveți decât, în Jurnalul Consiliului de Miniștri, să prevedeați că prin decizii ministeriale, miniștrii pot delega, în cutare materii – menționând materia – pot să delege direct o parte din atribuțiile lor. Faceți o delegație de materie pe care o autoriză Consiliul de Miniștri în principiu, și pe urmă dv., prin decizie, reglementați condițiunile în care se face delegarea.

G-ral C. Calotescu: Am o chestiune cu supușii chilieni. Este vorba de evreii polonezi, refugiați din Polonia și protejați de Republica Chili. Dl ministru al Republicii Chili îmi dă telegramă că a fost la dv., și că dv. veți hotărî unde urmează să fie trimiși polonezii supuși chilieni din Bucovina.

Dv. ați amânat soluționarea acestei chestiuni.

M. Antonescu: La un moment dat exista planul trimeriei în Transnistria a evreilor din Bucovina.

Acești supuși polonezi, deveniți chilieni, vor ca, prin trecerea lor în Vechiul Regat, să evite o plecare în Transnistria, cu toate consecințele ei.

Nu cred că dl ministru al Republicii Chili mai persistă acum. Mie nu mi-a vorbit. Deocamdată, dacă dv. îi lăsați, ei pot să rămână în anumite regiuni.

⁵ În text: *făcut*.

G-ral C. Calotescu: Eu i-am lăsat în Cernăuți.

M. Antonescu: Pot să rămână în Cernăuți. Nu se pune deocamdată problema creării unor condiții speciale.

G-ral C. Calotescu: A doua chestiune, dacă acești evrei continuă să se bucure de protecția noastră.

M. Antonescu: În ce sens?

G-ral C. Calotescu: Ca să nu li se aplice condițiile generale.

M. Antonescu: Fiind supuși străini deocamdată nu le aplicăm.

G-ral C. Calotescu: Cercul de Recrutare din Cernăuți m-a și întrebat.

M. Antonescu: Câți sunt?

G-ral C. Calotescu: Sunt vreo 300 și ceva.

M. Antonescu: Pentru acești 300, Neamul Românesc poate să plătească foarte scump, pentru că trebuie să stăm pe principiul legilor internaționale. Dacă nu stăm pe acest principiu, nu-l putem invoca nici noi în favoarea noastră.

Lăsați-i în pace, spuneți și Cercul de Recrutare să se ocupe de alții cari n-au această situație de supușenie străină, de pașaportați străini.

Sper că la Consiliul viitor nu veți mai pune problema lor.

G-ral C. Calotescu: Domnul ministru al Republicii Chili m-a invitat la d-sa ca să-mi mulțumească pentru felul cum m-am purtat cu supușii săi.

M. Antonescu: Puteți să vă duceți. Spuneți chiar dlui ministru că eu am fost mulțumit, să-i comunicați direct măsurile și deciziunile luate în această direcțiune.

În legătură cu Transnistria, vor fi o serie de probleme de transport.

Trebuie, însă, să discutăm întâi o serie de probleme de economie internațională. Este vorba de situația schimburilor internaționale, de posibilitățile noastre de export, nevoile noastre de import, adică cele prevăzute la punctul 1.

Trebuie să vă dau unele informațiuni pe care le-am primit recent și din Portugalia.

Aș vrea să știu dacă aveți unele informări asupra situației materialelor din Italia. S-a făcut un pas înainte? Operația tehnică este terminată?

Al. Neagu: Am trimis aseară instrucțiuni.

G-ral Gh. Dobre: Este o altă chestiune, domnule prim-ministru, în legătură cu prețurile. Am făcut câteva intervenții și la dl. Riccardi, ca să ne fixeze prețurile, să ne spună dacă prețurile oferite de piața italiană sunt cele oficiale.

Dar ei refuză categoric să ne răspundă.

S. Ghiolu: Probabil că nu sunt.

I. N. Fințescu: Actualmente în Italia sunt urcări formidabile de prețuri la textile și sunt de părere, dacă vrem să luăm, să luăm repede, la orice preț, să trimitem să le cumpere de îndată.

M. Antonescu: Sigur. Doar de o lună și jumătate, chiar de două luni de când spun acest lucru. Dar de ce nu se face?

I. N. Fințescu: Va pleca de îndată o delegație, ca să facem contractele.

M. Gr. Romașcanu: Italienii au prețurile lor, dar nu dau factură decât la prețurile oficiale. Atunci importatorii nu importă marfa, fiindcă nu au posibilitatea să

justifice diferența dintre prețul real plătit și prețul oficial. Iar dl. ministru Dobre o mare parte din import îl ia imediat pentru nevoile armatei.

S. Ghiolu: Am vorbit și cu atașatul italian, nu mai cumpără fiecare în parte, pleacă o delegație care tratează.

G-ral Gh. Dobre: Nu va face nimic, trebuie să plătească suprapreț.

S. Ghiolu: Atunci nu mai dăm nici noi la export nimic. Chestiunea este simplă pentru noi. Noi față de Italia am avut o atitudine înțelegătoare în ce privește exportul.

Dacă avem greutăți la aceste cumpărări, nu mai dăm nimic.

G-ral Gh. Dobre: Cerem organelor oficiale să ne certifice că prețul cerut este cel oficial și nu vor să ne certifice.

S. Ghiolu: Nu vă pot cere suprapreț.

Dvs. spuneți: Dacă nu plătim, nu ne vând. Dacă nu ne vând, nu are decât să se ducă delegația la Asociația fascistă, a industriașilor.

I. N. Fițescu: Și credeți că aceia se vor emoționa?

G-ral Gh. Dobre: Guvernul italian trebuie să răspundă: acesta este prețul cu care se vinde în Italia.

M. Antonescu: Ceea ce mă preocupă este un singur lucru: ca indiferent de aceste discuțiuni și formule tehnice să nu ajungem să pierdem mărfurile pe care le-am putea avea.

G-ral Gh. Dobre: Dar atunci ajungem să plătim în plus miliarde. Când am comandat de 10 miliarde, îmi iau în plus alte 10 miliarde, încât pentru o marfă de 10 miliarde trebuie să plătesc 20, adică dublu.

I. N. Fițescu: Nu putem avea un mijloc, de exemplu, să nu exportăm în Italia?

G-ral Gh. Dobre: Nu se pune problema așa, numai printr-o înțelegere cu Guvernul italian sau cu dl. ministru Bova Scoppa putem ajunge la un rezultat, fiindcă ne speculează negustorii.

M. Antonescu: Dl. ministru Bova Scoppa a stat la Roma două săptămâni, a fost primit de Duce și dacă aș fi știut că problema stă așa, aș fi discutat cu Domnia Sa.

G-ral Gh. Dobre: A fost demult problema aceasta.

M. Antonescu: Prin urmare, dvs. nu puteți ajunge la un rezultat, fiindcă alături de prețurile fixate se cer diferențe care duc la urcări colosale.

Al. Neagu: Urcarea de preț este cu concursul autorităților?

G-ral Gh. Dobre: Probabil cu consimțământul lor.

Înțeleg să dăm 20 sau 25% în plus, dar nu să ne pună în situația de a da în plus 10 miliarde. Aceasta nu se poate.

M. Antonescu: Firește, voi face demersuri.

Îmi pare rău că n-am știut, căci aș fi făcut intervenții; în orice caz, voi face intervenții la Roma de îndată ce dl. Bova Scoppa va veni – trebuie să vină în 5-6 zile – și dacă nu pot să-l găsesc pe dl. Bova Scoppa, îl voi ruga pe dl. ministru al nostru la Roma să arate dlui Riccardi situația.

Rog și pe dl. ministru Fițescu să cheme pe dl. Gerbore să-i spună, căci altfel luăm măsuri de retorsiune, fiindcă nu ne putem apăra altfel.

Sau să creăm un nou regim în raporturile de schimb cu Italia, ca să putem echilibra aceste pierderi excepționale, cu atât mai mult cu cât Statul însuși este acela care plătește.

S. Ghiolu: Am atras atenția asupra acestui lucru.

Noi am avut anumite atitudini înțeleghătoare pentru Italia – a fost și pentru noi un interes

M. Antonescu: Dvs. știți că au fost împrejurări când chiar față de Germania am strâns și plățile, și exporturile, când n-am rezolvat anumite probleme și aceasta era metoda ca totuși să obținem o ameliorare a situației, care a fost consimțită abia la Marele Cartier.

Prin urmare, vă rog să-l chemați pe dl. Bonivelli, să-i spuneți că am discutat problema în Consiliul de Miniștri și voi fi silit să aplic regimului de export spre Italia – oricum s-ar interpreta – o condițiune nouă, deocamdată să dispun o reducere a cantităților de petrol și o oprire totală a altor exporturi în afară de petrol, atâta vreme cât această chestiune nu este clarificată.

M. Gr. Romașcanu: În situația actuală nimeni nu mai importă, fiindcă nimeni nu poate veni aci cu niște mărfuri la un preț pe care nu poate să-l justifice.

S. Ghiolu: Eu am luat măsuri în privința altor exporturi, am oprit, dacă a fost nevoie, chiar față de Germania și Italia, dar de petrol nu m-am atins, fiindcă petrolul deocamdată este un bun intangibil.

M. Antonescu: Cu Germania situația era cu totul altfel, de acolo primim armament și oprirea petrolului român însemna oprirea venirii armamentului.

Pe când Italia trebuie să înțeleagă că trebuie să ne dea în schimb mărfurile de care avem nevoie.

S. Ghiolu: Dacă oprim petrolul pentru Italia, va veni Klugkist să spună: Suferă flota italiană ...

M. Antonescu: Am avut și notă scrisă de protest și nu m-am cutremurat. Și aceasta începând din primăvara anului 1941.

Am avut note de protest în ianuarie 1942, am avut, de asemenea, notă scrisă de protest din partea Germaniei pentru măsurile economice și tratamentul dat intereselor și întreprinderilor economice germane din România.

Și nu m-am jenat să răspund, așa cum mi se părea că cere conștiința mea.

Fiindcă nu poate nici Italia – după ce ministrul Italiei îmi comunică <faptul> că Ducele însuși a examinat situația și dl. Riccardi îmi transmitea, de asemenea, mesagii de solitudine totală pentru problemele economice românești – să ne facă să ajungem pe urmă să ne păcălim singuri sau să pierdem din mână posibilitățile noastre de a lua noi înșine măsuri.

Aceasta nu se poate.

S. Ghiolu: Italienii au venit să ne ceară multe lucruri, ne-au cerut și carton asfaltat ...

M. Antonescu: Nu mai dați nimic, afară de carton asfaltat.

Al. Ottulescu: Sunt în măsură să livreze, fiindcă ei nu se află în situația Germaniei, ei au lucrat.

M. Antonescu: Prin urmare, aceasta este măsura de luat, vă rog să-mi comunicați și mie ce ați făcut.

Acum, în cer privește Germania?

S. Ghiolu: În ceea ce privește Germania, în afară de petrol, n-am decât ...

M. Antonescu: Ce anume și câtă cantitate?

S. Ghiolu: Aveți aci tabloul exportului efectuat până la data de 31 ianuarie.

(Dl. ministru Stavri Ghiolu prezintă dlui prof. Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului, tabloul cu exporturile făcute în Germania până la data de 31 ianuarie).

M. Antonescu: Ce intrări am avut din Germania în ultimul timp?

S. Ghiolu: Importul din Germania în ultimul trimestru al anului trecut se echilibrează, adică valoarea exportului este egală cu valoarea importului efectuat, de la data de 1 octombrie la 31 decembrie.

Explicația este următoarea: sunt o serie de restanțe expediate de ei ...

M. Antonescu: Este un progres.

S. Ghiolu: Este un lucru foarte curios. Vă spuneam că balanța arată la export și la import 24 miliarde și ceva. Prin urmare, înseamnă că Germania a exportat în România tot atât cât am exportat noi. În această sumă se cuprinde și valoarea materialelor trimise către Calea Ferată și Poșta, pe credit.

M. Antonescu: Vă atrag atențiunea că, în transporturile cu Germania, trebuie în mod constant să facem presiune, pentru ca să întreținem acest ritm al exporturilor spre România. De îndată ce scădem acest ritm și de îndată ce nu există la noi o măsură în propriul nostru export, ca el să fie accelerat, aceasta înseamnă că stânjenim exportul german.

Prin urmare, vă rog să executați exportul conform convențiilor, să mă informați și pe mine și să facem intervenții atunci când sunt întârzieri din partea Germaniei, ca ele să fie înlăturate.

Avem în Acordul germano-român clauza revizuirilor din două în două luni, ca să constatăm modul de executare. Germanii la fiecare dată vin cu cereri noi de autorizare. Ei își asigură prin aceasta toate exporturile din România. Același lucru trebuie să-l facem și noi.

Măsura este simplă: de îndată ce se constată, de către Direcția Acordurilor, că exporturile germane au scăzut, dv., la rândul dv., să scădeți autorizațiile de export în Germania. Aceasta, oricare ar fi interpretarea care s-ar da. Dacă trimestrul octombrie-ianuarie a mers mai bine, a fost datorită faptului că în acest timp am strâns cât am putut regimul nostru, ca să facem să fie respectat angajamentul.

Al. Ottulescu: Noi nu prea putem să-i strângem.

S. Ghiolu: Noi avem autorizații de export, dar pentru import nu există autorizații.

I. N. Fițescu: Ei au mijloace lesnicioase de echilibrare: măresc prețurile.

M. Antonescu: Același lucru îl încearcă și italienii, luând rețeta Germaniei.

S. Ghiolu: La exportul nostru de vite și mazăre s-au mărit prețurile.

M. Antonescu: N-a fost vorba că reglementăm aceste prețuri? Nenorocirea a fost cu mazărea. Fasolea cât este?

I. N. Fițescu: Fasolea are preț maximal.

A. Pană: La export se vinde cu preț mai mare.

M. Antonescu: Asupra acestor măsuri imediate, vă rog ca Direcția Acordurilor să faceți să se ocupe de executarea lor. Să cereți să vi se dea rapoarte lunare, dle Ghiolu, de executarea tuturor convențiilor și să vă dea în fiecare săptămână situația schimburilor, iar ritmul de aprobări din partea dv. să fie corespunzător cu ritmul intrărilor germane.

Vă rog ca, chiar dacă la un moment dat sunt epoci prospere, ca cea octombrie-ianuarie, dv. să nu veniți cu cereri de export germane, pentru că iarăși, pe urmă, după ce s-au acoperit nevoile de export pentru o perioadă, nu mai avem același ritm și nu mai avem nici o cale de constrângere.

Aceasta este necesară și din punct de vedere financiar, pentru ca să ajutăm Banca Națională să intre în sistemul prevăzut în Acordul din 11 ianuarie de la Marele Cartier. Stabiliți un ritm constant al exporturilor, ca să nu fim puși în situația de a nu avea posibilitatea echilibrării exporturilor cu importuri.

Acorduri economice de încheiat. Negocierile economice în curs.

S. Ghiolu: Domnule președinte, la import sunt o serie de articole importante pentru care nu s-au dat autorizații. În special, pentru articolele din Germania, neavând autorizații, noi nu putem ști ce s-a făcut, decât numai după ce s-a efectuat importul. De exemplu, pentru luna decembrie nu pot ști ce s-a făcut decât tocmai la data de 20 ianuarie.

M. Antonescu: De ce nu vă asigurați un serviciu la Berlin?

S. Ghiolu: Trebuie să facem autorizații de import. Pentru că nu există autorizații de import, nu avem un control al prețurilor.

Aceasta este o chestiune care trebuie pusă, fără discuție. Cred, totuși, că va fi o chestie grea, pentru că se vor opune germanii.

Al. Ottulescu: Noi nu trebuie să-i lăsăm. Trebuie să avem un control.

M. Antonescu: Acest lucru trebuie neapărat făcut.

Dv. ați luat notă, dle Ghiolu, să se facă situații lunare de acordurile făcute. Să-mi prezentați și mie, dle ministru Ghiolu, graficul și cotele de atât la sută din ceea ce s-a executat.

Care este corelația executării acordurilor pe 1942?

S. Ghiolu: Noi suntem cei cari dăm mai mult și primim mai puțin.

M. Antonescu: Pentru că nu punem frâna la timp.

I. N. Fițescu: Se fac presiuni.

S. Ghiolu: Am fost legat de furniturile de piei pentru armată, însă acum îi strângem și noi cât putem. Sunt discuțiuni zilnice și eu caut să profit cât pot.

În chestia Elveției și Suediei, vă pot spune că avem deize libere. Cu Germania, în ultimul timp situația s-a ameliorat.

M. Antonescu: Acordurile cu Elveția?

S. Ghiolu: Acordul cu Elveția prevedea pentru un an un export român în Elveția de 81 milioane franci elvețieni. Până la 10 ianuarie am expediat 73 milioane franci elvețieni.

În ceea ce privește obligațiile față de Elveția, sunt unele produse pe care nu le-am trimis, dar sunt alte categorii ...

M. Antonescu: Schimbând categoriile de mărfuri, am atins plafonul?

S. Ghiolu: Situația este foarte bună.

M. Antonescu: În ceea ce privește petrolul?

S. Ghiolu: Mai avem o obligație de 185.000 tone.

Ați făcut o novațiune. Noi am executat până acum circa 100.000 tone.

M. Antonescu: Vă informez pe dv. de unde a plecat ideea acestei novațiuni.

La un moment dat, când nu știam care va fi starea posibilităților de import pentru Armată de la germani, am examinat posibilitatea complinirii nevoilor noastre prin importuri din alte țări și am discutat și posibilitatea de a importa din Elveția.

Discutând acest lucru cu dl Ebrar, Domnia-sa mi-a spus că va înlesni să căpătăm aceste furnituri dacă și noi vom ajuta cu unele materii prime din Germania.

Mi-a spus: Este bine ca să facem un schimb de scrisori, prin care să se arate că România, chiar acolo unde n-a putut să execute contingentele din cauza războiului, înțelege însă să-și respecte angajamentele, să le transmită pentru o epocă următoare; să facem aceasta, pentru că aceasta îmi va înlesni eventuale negocieri de credite în favoarea dv., dacă dv. voiți să achiziționați. Și vom avea posibilitatea să vă organizăm un program de importuri de război de o valoare mai mare.

Prin urmare, luați act de acest lucru.

Am primit o notă din partea Legației Elveției, prin care dl Ebrar amintește dlui de Weck și dl de Weck îmi transmite în scris obligația ca să dăm dlui Ebrar lista articolelor de război, mărfuri, echipamente și altele, pe care am încerca să le obținem prin Elveția, ca să-mi dea răspuns, așa cum s-a angajat.

Încât scrisoarea obținută de la dl Ebrar era un punct de plecare în vederea unor avantaje care urma să ne fie create.

Recent a pus chestiunea stabilității prețurilor între Elveția și noi.

A încercat să meargă la formula tehnică a clauzei națiunii celei mai favorizate și să beneficieze pentru prețurile de petrol de regimul german, ca și când raporturile dintre Elveția și România ar fi tot una cu raporturile dintre România și Germania.

Am spus dlui ministru de Weck că nici discuție nu poate fi, că, cel mult, ceea ce se poate face este să fixăm o serie de contingente cu o serie de prețuri unitare pentru articolele noastre și pentru articolele elvețiene corespunzătoare, un paralelism de prețuri, în care ar juca, desigur, în prețurile făcute de elvețieni la anumite articole, față de prețurile mondiale și de nevoile noastre, am putea eventual ajunge la unele rotunjiri ale prețurilor de petrol, dacă contraprestațiile (*sic!*) elvețiene și prețurile acestor contraprestații ar echilibra aceste rotunjiri.

De clauza națiunii celei mai favorizate în nici un caz nu poate fi vorba.

Însă eu am vorbit de această formulă tehnică.

Dl ministru de Weck, ultima oară, când a fost la mine, a spus: „Ar fi bine ca această problemă de principiu să fie soluționată înainte” și atunci am răspuns că înainte am dat acea scrisoare privitoare la angajamentele de petrol și tot înainte am făcut un Protocol germano-român – să luați copia Protocolului semnat cu dl von Ribbentrop, ca s-o aveți cu dv., ca să vadă că n-am angajat ca să obțin tranzitul în favoarea Elveției, fiindcă acest lucru interesează Elveția.

Acestea sunt lucruri pe care le-am dat, în schimb însă Elveția nu ne-a dat nici o contraprestație, deși a făgăduit credite – dl Ebrar a discutat cu mine chestiunea creditelor ...

Al. Neagu: Nu avem nevoie.

M. Antonescu: Dacă am merge la livrări de material de război care ar ocupa un volum important, ca să nu ajungem să ne epuizăm schimbul prin aceste importuri, de aceea am pus problema creditelor, angajând, în schimb, pentru viitor, posibilitățile de petrol pe care nu le-am respectat anul acesta, dar pe care le-am substitui prin alte exporturi, prin schimbare de structură.

Vă rog să notați aceste lucruri.

Sunt lucruri pe care le-am dat Elveției în așa fel, ca să nu considere că n-a primit nimic din partea noastră sau că n-am favorizat schimburile dintre Elveția și România.

I. N. Fițescu: Cred că nu susțin lucrul acesta.

M. Antonescu: Din moment ce ajung la clauza națiunii celei mai favorizate, înseamnă că pot s-o susțină. Cer asemenea lucruri din partea noastră, ca și când până acum n-am fi dat nimic.

I. N. Fițescu: Problema în ce privește Elveția este problema prețurilor.

M. Antonescu: Venim îndată la ea.

Acum vreau să știu schimburile cu Finlanda, ce am dat?

S. Ghiolu: Suntem creditori. Până alaltăieri erau 1057 vagoane petrol, se executase întreaga cantitate.

M. Antonescu: Ce am primit?

G-ral Gh. Dobre: Nimic. Materialele sunt în curs de recepție în Finlanda.

M. Antonescu: Prin urmare, chestiunile pe care trebuie să le rezolv sunt: Italia – prețurile, Finlanda – nelivrările și Elveția ...

G-ral Gh. Dobre: Primul contract făcut de noi pentru 154 de piese a fost înlocuit cu contractul de 500 de piese livrabile de Germania, a căror plată urmează să fie primită de elvețieni de la germani. Ei cer să continuăm plățile ...

M. Antonescu: În schimb, Germania trebuie să ne dea nouă franci elvețieni și în Protocolul semnat cu dl von Ribbentrop am prevăzut acest lucru: obligația fermă a Germaniei față de noi pentru plata de franci elvețieni.

Prin urmare, chiar dacă noi continuăm plățile față de Elveția până la plafonul de 42 milioane franci elvețieni, trebuie să îngrijim ca fără întârziere să primim din partea Germaniei cele 42 milioane.

Acum avem franci, putem să plătim, dar aș prefera să-i plătim într-un ritm echivalent cu ritmul plăților germane față de noi.

Dar dacă nu puteți obține aceasta, plătiți imediat, ca să avem materialele.

Cu Slovacia cum stăm?

S. Ghiolu: Chestiunea este lămurită, a fost dl ministru al Slovaciei la mine și așa-zisa neînțelegere provenea din cauza domniilor lor. Noi am dat autorizațiile de export și dumnealor trebuie să ne comunice prețurile de transport și nu le-au comunicat. Au recunoscut că este din cauza lor și a trebuit să întrebe la Bratislava.

M. Antonescu: Situația actuală?

S. Ghiolu: N-a venit încă răspunsul de acolo. Așteptăm răspunsul de la Bratislava pe chestia transportului zahărului. Pentru rest, totul este precizat.

M. Antonescu: Dar transporturile sunt organizate, autorizațiile sunt gata?

S. Ghiolu: Totul este gata.

M. Antonescu: Foarte bine. Când expiră acordurile cu Slovacia?

S. Ghiolu: S-au prelungit până în aprilie 1943.

M. Antonescu: Rog pe dl ministru g-ral Dobre să dea imediat dispozițiuni atașatului militar de la Bratislava, să-i spună că așa-zisele întârzieri sunt datorite faptului că nu s-au cerut autorizațiunile de export la vreme și nu s-au comunicat de la Bratislava la vreme prețurile transporturilor de zahăr.

Că, prin urmare, fie dânsul, fie acela pe care îl veți crede potrivit să ducă imediat negocieri în legătură cu echipamentele și celelalte materiale, să caute să obțină un spor de contingente sau în cadrul unui acord special, care s-ar putea încheia între cele două guverne.

Al. Neagu: Care este prețul zahărului din Slovacia?

S. Ghiolu: Revine la 200 și ceva de lei. Se dă cantitate contra cantitate, porumb contra zahăr, se face echivalență între prețuri.

M. Antonescu: Cu Croația?

S. Ghiolu: În urma aranjamentului făcut acum la Zagreb, s-a ajuns la o înțelegere cu croații, croații se obligă să plătească în tranșe lunare, însă aceste exporturi ale noastre nu se pot face.

Aceste exporturi ale noastre nu se vor face decât posticipat, adică după ce vom constata în fiecare lună că Croația (*sic!*) a trimis ceea ce trebuia.

Ei au trimis minereuri, fontă și aluminium.

M. Antonescu: Mai sunt întârzieri?

S. Ghiolu: Le veți găsi în tabloul pe care vi l-am dat.

M. Antonescu: În ceea ce privește negocierile cu Turcia aveți ceva rezultate?

S. Ghiolu: Negocierile s-au terminat. Exportăm produse petroliere 50.000 tone, și <primim> din partea Turciei 3000 tone bumbac.

G-ral Gh. Dobre: Importul de cupru și de bumbac din Turcia stă pe loc.

M. Antonescu: Ce reprezintă aceasta?

M. Solacolu: Aproape 200 milioane lei.

M. Antonescu: Sunteți acoperiți?

Al. Bădulescu: Nu înțeleg de ce să rămână Statul descoperit pentru un particular.

G-ral Gh. Dobre: Cuprul și bumbacul stau pe loc.

S. Ghiolu: Se repetă același caz cu America.

M. Antonescu: Soluția? Vă rog să luați măsuri.

Al. Bădulescu: Dar nu pleacă marfa. Rămâne cineva cu francii elvețieni acolo, și atunci cred că nu este bine ca Banca Națională să sufere. Este logic să rămână importatorul în contul căruia s-a făcut operațiunea.

M. Antonescu: Dacă sunt 170 milioane lire turcești aci, aceasta înseamnă că riscul efectiv ar putea să fie de 30 milioane. Sau vin măsuri de blocare din partea

Turciei și legitimează măsurile de retorsiune din partea mea, sau Turcia nu se pune în această situație, și atunci nu am decât un risc de 30 milioane.

Dacă Turcia ne pune în situația aceasta, vom aplica și noi aceleași soluții față de Turcia.

Al. Bădulescu: Cine ia riscul pentru 200 milioane?

M. Antonescu: Dacă Turcia are 170 milioane aci, nu se pune chestiunea decât pentru 30 milioane. Pentru 30 milioane, nu putem lăsa bumbacul și cuprul.

Dle Ghiolu, luați măsuri imediat și să-mi comunicați și mie măsurile pe care le-ați luat în această privință. Luați măsuri ca să evităm cât mai multe riscuri, în sensul ca să vă asigurați că măsurile acestea de transfer să fie făcute atunci când mărfurile vor fi încărcate.

În cât timp credeți, dle Ghiolu, că puteți realiza aceste operațiuni?

S. Ghiolu: Măine vă voi comunica termenul și soluția.

I. N. Fițescu: Dl Grigorov crede că se poate juca cu (*sic!*) interesele țării, fluturând steaguri și camuflând evreii.

G-ral Gh. Dobre: Deocamdată este dat în judecată.

M. Antonescu: Dle ministru și dle guvernator, sunt atâtea nevoi de îndeplinit. Suntem totdeauna la dispoziția acestor domni, și ajungem un întreg guvern și o țară întreagă să stăm pe loc din cauza unor domni. Este posibil ca noi să nu ne luăm curajul, să ne organizăm instrumentele proprii ca să facem lucrările acestea? Trebuie să ne lăsăm pe mâna acestor domni? De 6-7 luni repet mereu aceeași întrebare și cer să se creeze grupuri de acțiuni, sau pentru anumite comenzi să ajungem să lucrăm direct.

I. N. Fițescu: Dacă ați fi fixat singur această chestiune la ordinea zilei, desigur că putem s-o rezolvăm. Avem proiectul.

M. Antonescu: O vom discuta.

I. N. Fițescu: Avem o avalanșă de chestiuni.

M. Antonescu: Toate lucrările se adună și nu le rezolvăm. Ce să fac eu?

Situația schimburilor cu Franța

I. N. Fițescu: Noi avem un Acord care se încheie la Paris, unde este trimis de la Finanțe dl Mircea Niculescu. I s-au dat instrucțiuni, și pentru armament, și în ceea ce privește bonurile de petrol. Francezii ne cer un stocaj, o anumită cantitate de benzină în țară.

M. Antonescu: Stocajul urmărește în realitate tot stabilitatea prețului.

I. N. Fițescu: Mai cer ca o rată de 15 februarie să fie plătită în bonuri, în lei la București, în loc de bonuri de petrol. Francezii spun că au nevoie de o sumă de circa 150 milioane.

Noi vrem să vă întrebăm dacă priviți favorabil această cerere a Legației de a se da 150 milioane.

M. Vulcănescu: Noi când exportăm petrol, câștigăm la taxe. Având în vedere aceste mari câștiguri realizate de la asemenea operații, Ministerul de Finanțe este de acord să facă această operație.

Rămâne ca dv., dle președinte, să vedeți dacă este oportună acordarea acestei sume de 150 milioane.

M. Antonescu: Cum merg livrările din Franța?

I. N. Fiñescu: Foarte avantajos. Se livrează, și prețurile sunt foarte bune.

S. Ghiolu: Să le dăm lei în trei rate a 50 milioane.

M. Antonescu: Da.

În ceea ce privește cererile de export pentru Belgia, am primit o întâmpinare din partea dlui ministru de Finanțe, cu un referat al Consiliului de administrație de la C.A.M., în care afirmă că n-ar dispune de dreptul de export de devize.

M. Antonescu: Societatea nu ar dispune de dreptul de export de devize și că, prin urmare, este un dar pe care îl face Statul și am ajuns să avem din nou problema aceasta a creanței Societății „Chibriturile”, după ce ajunseseam la o soluție de principiu.

M. Vulcănescu: Cred că nu ar trebui să-i aprobați înainte de aparițiunea noului preț al chibriturilor.

S. Ghiolu: C.A.M. spune că este o chestiune în suspensie, care ar fi de natură să întârzie această chestiune.

M. Antonescu: Iar scumpire.

M. Vulcănescu: Ca să nu se epuizeze stocul de chibrituri, trebuie sau să punem o taxă pe cutie, sau să scumpim chibriturile.

S. Ghiolu: Crucea Roșie va plăti aceste mărfuri la pace. Ce realizează suedezii? Transferă o creanță în lei, pe care nu pot s-o încaseze acum, într-o creanță în franci elvețieni, încasabilă după pace.

Mai spun altceva: Eu dau 90 milioane și nu iau decât jumătate – dar aceasta la cursul oficial, fiindcă dacă vând pe piața liberă iau de două ori prețul.

Am spus altceva: să trimitem noi mărfurile în Belgia, să așteptăm noi să luăm de la Crucea Roșie banii după pace, să avem noi beneficiul.

I. N. Fiñescu: Eu am întârziat chestiunea aceasta, fiindcă am vrut să vedem dacă nu putem să câștigăm.

M. Antonescu: Ce reprezintă această sumă, cu 96 milioane, avem în schimb ce?

Un milion de coroane suedeze, nici atât!

V. Bădulescu: Două milioane franci elvețieni.

M. Antonescu: Da, este o sumă.

V. Bădulescu: Și C.A.M. aprobă!

S. Ghiolu: Adică au dat aviz favorabil, și Banca Națională și Înzeestrarea, dar această aprobare este o chestiune internă, o știm noi, este față de noi, nu față de ei.

M. Antonescu: Aci sunt două lucruri pe care trebuie să le fixăm.

Nu este vorba numai de transferul unei creanțe a unei întreprinderi, este vorba de o acțiune pe care o face Crucea Roșie pentru populație. Primește în schimb o creanță, care nu se achită imediat.

Dacă dv. aveți impresia însă că este o creanță care se achită imediat și deci o afacere comercială, țineți să ni se dea și nouă o cotă la sută din devizele acestea, o cotă în franci elvețieni din devizele pe care le reprezintă creanța.

S. Ghiolu: Devizele le plătește Crucea Roșie, după război.

M. Antonescu: Atunci unde vedeți dv. afacerea?

I. N. Fiñescu: Se spune că e o afacere, fiindcă se prezintă sub formă altruistică, dar în realitate ...

M. Antonescu: Altruistică sau nu, este sigur un lucru: că a venit aci președintele Comitetului exterior al Crucii Roșii.

Avem de examinat – dacă Banca Națională și-a dat în principiu acordul, să vină pe urmă Guvernul ...

I. N. Fițescu: Și Finanțele și-au dat acordul.

M. Antonescu: Și Finanțele?

Al. Neagu: Am și încercat, de ce să n-o facem noi.

S. Ghiolu: Pe domnul S ...⁶ care se interesa de această chestiune îl caut de trei zile fără să-l pot găsi.

M. Antonescu: Poate că nu mai este în România.

În orice caz, vedeți dacă puteți obține să facem noi operațiunea sau dacă nu să obțineți să se dea o cotă în devize.

S. Ghiolu: Trebuie făcută ori într-un fel, ori în altul. Ne punem noi, într-o situație grea, că luăm devize de la Crucea Roșie.

M. Antonescu: Dv. o tratați ca pe o afacere comercială, sau ca pe o chestiune morală?

Dacă este o chestiune morală, nu mai discutați nimic și aprobați. Din aceasta nu puteți ieși: sau este o afacere și atunci tratați-o ca pe o afacere, sau este o chestiune care merită sprijinită, fiind o acțiune morală, și atunci tratați-o ca atare și discuțiunea devine inutilă.

Dar să spuneți: Consider afacerea patrimonială, dar mă jenez s-o spun, fiindcă totuși este și o acțiune morală în același timp ...

Al. Neagu: Dv. sunteți de acord să se ducă marfa în Belgia?

M. Antonescu: Desigur.

Al. Neagu: Mai bine o dau în Suedia, ca să aduc chibriturile, fiindcă dacă mergem înainte cu patru lei rămânem fără chibrituri. Sunt ieftine și toată Rusia arde chibriturile românești.

Suedezii propun să le dăm devize și ei ne aduc chibrituri.

M. Antonescu: Și Belgia?

Al. Neagu: Dv. dați exportul?

M. Antonescu: Da. Dv. negociați, tratați cu dâșii, să vedeți în ce măsură puteți obține oarecare avantagii de la suedezi.

Avem situația cu Portugalia.

Dv. ați văzut ultimul raport venit de la dl Cădere în această privință?

Vă aduc la cunoștință conținutul raportului – este un lucru care interesează și pe dl guvernator al Băncii Naționale, fiindcă am văzut că Banca Națională a făcut importuri din Portugalia.

Pentru Subsecretariatul de Stat al Aerului s-au expediat sau sunt în curs de expediere zece tone material de circulație, 353.000.000 costul materialului, fără celelalte cheltuieli ... cantitatea a fost integral achitată și a sosit deja în țară.

Mai departe: 11 tone material de circulație, lotul G, apoi alte 3 tone material de circulație, 4.965 kg Volframin, livrate de A ...⁷ prin Casa din Lisabona, apoi pentru

⁶ Lipsă în text.

⁷ Lipsă în text.

Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei, 25 tone staniu, livrate de Casa Z ...⁸; prețul mărfii, costul transportului și asigurarea 6.125.000 au fost integral achitate, marfa se află actualmente în țară; pentru Banca Națională 12.000 metri stofă lână pură ...

Felicitări pentru buna achiziție!

Al. Ottulescu: Foarte bună achiziție.

M. Antonescu: 10.000 metri poplină, de asemenea, ceai, aceste cumpărături au fost expediate din Lisabona.

Mai departe: 9.700 kg staniu, 4.400 kg material de circulație, achiziționate de dl Jean Popescu, contracte sprijinite de Legație. Dl Jean Popescu s-a întors?

M. Solacolu: Este la Berlin și se va întoarce.

M. Antonescu: Te rog să-mi comunicii când se va întoarce; 45 tone cacao pentru contul Uniunii Sindicatelor Agricole, 60 tone sizal, achiziționate de dl Bostanian; operația de cumpărare pentru o cantitate de 138 tone cafea, tot pe contul Uniunii Sindicatelor Agricole, 15 tone staniu etc.

Acum pentru Elveția.

S. Ghiolu: Ieri am fost la dl ministru Fințescu și sub președinția d-sale am examinat chestiunea angajamentelor cu Elveția, pe care le-am concretizat printr-o notă scrisă.

Iată conținutul notei, căreia vă rog să-mi dați voie să-i dau citire:

„1. Structura viitorului Acord

Viitorul Acord ar putea avea aspectul, fie al unui acord de plăți în devize libere, fie al unui acord cu clauză de transfer.

Delegațiunea română va căuta, însă, menținerea clauzei de transfer, cu repartizarea pe cote cu destinație specială, a contravalorii exportului nostru în Elveția. Acest sistem prezintă avantajul de a putea utiliza disponibilitățile fiecăruia din conturi, la alte necesități decât acelea pentru care sunt inițial afectate, cu obligațiunea însă de reconstituire la caz de nevoie.

Garanția beneficiului clauzei de transfer va consta în posibilitatea denunțării în scurt termen a acordului. Această facultate de denunțare va putea fi invocată când clauza de transfer ar deveni inoperantă din cauza restricțiunilor de ordin valutar ce s-ar lua la un moment dat în Elveția.

2. Repartizarea între conturi

Avenantele din 20 februarie 1942 la Acordul de transfer din 30 iulie 1940, astăzi în vigoare, prevăd repartizarea pe cote cu destinație specială a contravalorii exportului nostru în Elveția, după cum urmează: 45% mărfuri, 6% financiare și asigurări, 9% furnituri speciale și 40% devize libere.

Nomenclatura și destinația acestor conturi se vor păstra ca și în trecut, urmând numai să se determine procentual alimentarea lor. Cu acest prilej Delegațiunea română va căuta să obțină majorarea cotei afectate plății importului de mărfuri elvețiene, pentru a putea obține satisfacerea necesităților noastre economice și industriale.

⁸ Lipsă în text.

În același timp, dat fiind volumul sensibil mărit al viitoarelor noastre exporturi în Elveția, se va cere reducerea cotei «financiare și asigurări» rezervate pentru transferul de dobânzi și dividende, părți de beneficiu la societățile în nume colectiv sau comandită, dobânzi ipotecare și chirii.

Pentru obținerea reducerii alimentării acestei cote se va accepta din partea noastră ca procentul dobânzilor de transferat să fie majorat de la 5%, astfel cum a fost limitat până astăzi de practica noastră administrativă, la 7-8% din valoarea capitalului la care se referă.

3. Schimburile viitoare de mărfuri

Față de executarea aproape integrală a contingentelor de mărfuri românești prevăzute în Acordul astăzi în vigoare (73 mil. fr. elv. la 1 ianuarie 1943, față de 81 mil. fr. elv. contingente convenționale), se prevede posibilitatea unui export în Elveția de minimum 100 mil. fr. elv.

În această ipoteză urmează să se exporte următoarele mărfuri românești:

Lemn de construcție (fag)	3.000 m.c.
Mazăre (semințe și furajeră)	15.000 tone
Măzărache din grâu	6.630 tone
Semințe de muștar	300 tone
Alte semințe furajere (mohor și dughie)	1.000 tone
Lemn de construcție (stejar)	500 tone
Mirodenii (chimion)	15 tone
Herba «Adonia»	5 tone
Cărbune de lemn (mangal)	5.000 tone
Turte oleaginoase de orice fel	2.000 tone
Reziduuri de turte	5.000 tone
Prune uscate și afumate	200 tone
Carne de porc afumată și sărată	5.000 buc. porci
Ouă	40 vag.
Carton asfaltat	1.000.000 m.p.
Produse petroliere	150.000 tone
Semințe de floarea-soarelui	2.000 tone
Nuci	500 tone
Alcool metilic	500 tone
Cărbuni de retortă	5.000 tone
	<hr/>
	100.000.000

Pentru a construi viitorul acord cu Elveția pe baze convenționale largi, care să ne dea posibilitatea obținerii din partea Elveției a unor contingente de mărfuri elvețiene, interesând deaproape economia noastră națională, se poate stipula prin Acord o obligațiune subsidiară de export de mărfuri românești, care să fie reală în măsura posibilităților viitoarei noastre recolte. În această ipoteză ar urma să se prevadă următoarele noi contingente care ar majora posibilitățile noastre de export la 157.500.000 fr. elvețieni.

Linte	1.000 tone
Mei	4.000 tone

Sorg	1.000 tone
Tărâțe de grâu	1.000 tone
Negru de fum (metan)	50 tone
Negru de fum (petrol)	50 tone
Porumb	5.000 tone
Grâu	5.000 tone
Orz	5.000 tone
Ovăz	5.000 tone
Fasole	5.000 tone
Total fr. elv.:	157.460.000

În ceea ce privește stabilirea planului de import care urmează să se realizeze în cadrul viitorului Acord, se va ține seama de rezultatul anchetei ad-hoc întreprinsă de Ministerul Afacerilor Străine asupra nevoilor comerciale și industriale ale pieței noastre, cât și de necesitatea de a satisface dorința elvețiană, cu privire la plasarea anumitor mărfuri «istorice» pe piața românească.

Se va căuta, de asemenea, în acest capitol obținerea unui sistem de contingente pe grupuri de mărfuri bine determinate, care să corespundă necesităților reale ale înzestrării armatei și economiei noastre și, pe de altă parte, instituirea unui sistem de preferință, care să ne dea posibilitatea de a importa, în primul rând, mărfuri de primă necesitate.

4. Problema prețurilor

Dat fiind curba crescândă a prețurilor la export a produselor românești, în raport cu majorări intervenite la prețurile stipulate în contracte elvețiene încheiate pe termen lung (creștere 26% la produse petroliere românești, față de 5% pentru munițiile elvețiene din contractul Oerlikon), este probabil că elvețienii vor cere rezolvarea acestei probleme și eventual chiar previzuirea condițiilor de preț din contractele astăzi perfectate.

Ținând seama că doleanțele elvețiene vor purta, probabil, în special asupra majorărilor intervenite în sectorul produselor petroliere, care reprezintă circa 50% din previziunile viitorului nostru export, delegațiunea română are mandatul de a da explicațiuni asupra acestui spor, justificat de situația în general a producției petroliere, cât și de situația specială a României în conjunctura de război.

Delegațiunea română va putea, de asemeni, să propună modalitățile ce va socoti necesare pentru compensarea acestei majorări.

5. Chestiunea Datorie Publice

Prin dispozițiunile textelor astăzi în vigoare, s-a suprimat, ca urmare a suspendării serviciului extern al datoriei noastre publice, alimentarea prin exporturile noastre a unei cote-părți special afectată acestui serviciu.

Delegațiunea română va cere ca în viitorul Acord cu Elveția să se păstreze suprimarea cotei rezervate plății cuponului nostru extern.

Pe de altă parte, se va căuta ca prin afectarea disponibilităților în valoare de 10 milioane fr. elv., astăzi blocate în cont special în Elveția și a sumei de devize libere în valoare de 5-10 milioane fr. elvețieni, să se efectueze o răscumpărare, la un curs avantajos și condițiuni avantajoase, a rentelor românești existente pe piața elvețiană.”

M. Antonescu: Domnilor, cu cât operațiile de schimb între țări ajung să devină mai grele, cu atât moneda apare cu realitatea ei de simplu instrument pentru realizarea prețurilor și funcțiunea de troc este la baza relațiilor și, prin urmare, la dictarea prețurilor de mărfuri.

Firește că Germania își joacă cursul (*sic!*) monetar, fiindcă ține, cum am spus, ține cu tunul cursul monetar.

Dar între Elveția și România problema este alta, și eu trebuie să recunosc că, în momentul când Elveția a contractat cu noi și s-a angajat să facă livrările acestui material de război, a ținut seama și a fixat cursul, deci și prețul, a ținut seama în același timp de mărfurile pe care le poate lua din România pe cursul din acel moment, și cu un volum monetar corespunzător cu încasările. Noi am ridicat prețurile. Firește că dl Ghiolu vă explică o serie de contingente internaționale, și juridice, și economice, însă în subsidiar, desigur că dl Ghiolu trebuie să meargă la un sistem care să ajungă la o compensare pentru Germania, indiferent de forma pe care o obține.

Al. Neagu: Condițiile de extracție a petrolului s-au modificat.

M. Antonescu: Nu uitați că producția de material de război, în împrejurările de astăzi, este foarte anevoioasă. Materia primă și semifabricată, ca și condițiile de producție sunt atât de grele. Mâna de lucru se ridică atât de mult.

Al. Neagu: Condițiile de extracție s-au modificat.

M. Antonescu: Ținând seama de greutatea pe care le vom avea în cursul acestui an cu livrările de petrol, consimțiți la prețurile de petrol o compensație, fiindcă bănuiesc că nu vom ajunge până acolo. Noi, în schimbul cu Elveția, mai avem și altele.

Eu înțeleg să păstrăm prețurile la petrol, dar să nu se ridice prețurile la armament. Livrările de petrol vor fi mai reduse și nu voi putea pretinde Elveției un preț mai ridicat, sub motiv că ele au fost schimbate între timp.

Să nu ne legăm nici la prețurile de armament și nici la celelalte.

S. Ghiolu: La armament să ne legăm.

M. Antonescu: Să ne legăm pe prețurile actuale, și nu la o sporire. Livrările noastre de petrol pe viitor nu vor fi atât de mari.

S. Ghiolu: Noi vom avea de plătit prețurile de Monitor.

Să spunem că elvețienii admit prețurile dinainte de 15 decembrie. Trebuie găsită o formulă ca să transpunem totul în condițiile ulterioare ale comenziilor.

M. Antonescu: Atunci am schimbat prețul.

Este inutil să insistăm asupra acestui lucru, fiindcă domnul Ghiolu va face toată argumentarea ca să învedereze logica și legitimitatea sporirii prețului de petrol.

Dacă însă prin imposibil nu va izbuti, trebuie să aibă în subsidiar o posibilitate ca să acorde o cotă oarecare drept bonificare asupra prețului de petrol.

Dacă dau armament în schimb, suntem în realitate pe sistemul Oil-Pakt-ului.

S. Ghiolu: Vor veni turcii, cari ne vor da cupru și bumbac.

M. Antonescu: Nu este armament.

Nu iau cupru, căci nu pot să-mi învoace ca precedent bonificarea făcută în dorința ca să am armament, nu pot să fac analogie.

N-au încercat să facă și italienii comparația de material de război și echipament, ca să ajungă la concluzia unui paralelism cu Oil-Pakt-ul?

S. Ghiolu: Ideea, prin urmare, este următoarea:

În cele din urmă, dacă nu reușesc nici un mijloc, sunt de acord ca să bonificăm, sub o formă oarecare, diferența de preț la 15 decembrie asupra cantităților real exportate.

Cine va plăti diferența?

M. Vulcănescu: Ei, prin alte mărfuri.

Al. Neagu: Este periculos, dle Vulcănescu.

M. Antonescu: Iată ce spun eu:

Dacă dv. credeți că putem să ținem petrolul și să fixăm o listă de prețuri care să le convină, noua listă la exportul cu Elveția, atunci putem compensa o parte din pierderile suferite prin această bonificare, prin diferența la curs între prețul de livrare către Elveția și prețul de cumpărare pe piața internă, inclusiv cheltuielile.

I. N. Fișteșcu: Dacă organizăm exportul, ca intermediarii să nu mai câștige atât, să creăm un fond ...

M. Antonescu: Sigur, care să acopere diferența.

S. Ghiolu: Dv. v-ați gândit special ca la exportul către Elveția să creăm diferența de prețuri, dar vor veni elvețienii și vor spune: de ce îmi creezi o situație defavorabilă?

M. Antonescu: Poate avea aparență defavorabilă, dar le garantez stabilitatea prețurilor.

S. Ghiolu: Dacă elvețienii vor să mă tragă pe sfoară, eu livrez mărfurile de bază cu prețul cunoscut și ei mărfuri, ale căror prețuri nu sunt controlabile.

De unde știu eu care este prețul motorului Diesel?

M. Antonescu: Există o bursă internațională a mașinilor și producției industriale, cum există o bursă a producției agricole.

I. N. Fișteșcu: Ei au pierdut piața Franței și caută alte piețe.

G-ral C. Constantin: Mi-a spus dl Rizeanu că olanda în Italia este mai ieftină ca america în România.

M. Antonescu: Nu mai înțeleg nimic; pe de o parte, cu Italia ne chinuim și spunem: nu putem importa, că este scump ...

I. N. Fișteșcu: Prețurile lor sunt ieftine acolo, dar când este vorba să ne dea nouă, nu respectă prețurile.

M. Antonescu: Atunci nu dați nici dv. autorizațiile de aci, sau dacă dați, dați pe prețuri care să corespundă.

Gh. Alexianu: Ei nu mai vând, fiindcă marfa se ducea în Franța neocupată, dar acum nu mai dau voie germanii și atunci această piață nu-i mai interesează.

M. Antonescu: Soluția practică?

S. Ghiolu: Noi suntem, în extrem, de acord ca pentru o diferență de preț la petrol să căutăm s-o compensăm într-un mod oarecare.

M. Antonescu: Ar trebuie, în orice caz, să nu vorbiți de integralitatea diferenței.

S. Ghiolu: Și ei au sporit prețul. În momentul contractării erau în faza sporirii, pe când prețurile noastre de petrol au procedat numai de câteva zile la sporirea lor.

M. Antonescu: Pe această temă trebuie să vă așezați:

În momentul când Elveția a fixat prețurile contractând cu noi, se găsesc deja după o sporire recentă față de prețurile anterioare, pe când noi la petrol nu sporisem, încă a venit sporirea imediat după aceea.

În nici un caz nu trebuie ca bonificarea aceasta să reprezinte întreaga diferență dintre prețul din momentul contractării și prețul pe care l-am fixat în urmă, că trebuie să ajungem, dacă puteți, la jumătate din diferența de preț, pe care s-o modificăm.

M. Vulcănescu: N-ar putea fi în nici un caz mai mare decât diferența dintre prețul Monitor și prețul plafon. Singura concurență nu ar putea fi decât petrolul Germaniei, care nu poate fi livrat decât la prețul plafon.

Deci este natural ca diferența să fie mică.

I. N. Fințescu: Trebuie să ne gândim ca Germania să nu facă un monopol.

M. Antonescu: Am și trecut-o în acord.

Al. Ottulescu: I-am spus dlui Romniceanu că înlesnesc tranzitul.

M. Antonescu: Este ceea ce am prevăzut în acordul semnat de noi în ianuarie, în Protocol.

Sunt două obligațiuni destinate să înlesnească României procurarea de devize: Germania se angajează să înlesnească României tranzitul de suplimente față de contingentele anterioare, adică mai mult decât am dat anul trecut pentru toate contingentele.

Pentru ca Germania să fie asigurată că nu vom ajunge să preferăm devizele străine și să nu dăm Germaniei nimic, am pus clauza proporționalității.

Dar la petrol nu este o obligație fermă și în nici un caz obligația de 4 milioane tone, ca o obligație împărțibilă lunar, nu constituie plafonarea exporturilor noastre către Elveția și Suedia, aceasta în nici un caz.

I. N. Fințescu: Trebuie să ne gândim să nu punem condițiuni de asemenea natură, ca Germania să ne concureze prețurile noastre.

M. Antonescu: Am dat telegramă dlui Răsmiriță să însereze clauza că Germania nu va îngădui, nici direct, nici indirect, adică pentru produsele rafinate în Germania, ca produsele să treacă pe alte teritorii, sau dacă în unele împrejurări s-ar fi constatat o asemenea situație neregulată, să fie obligată să dea României în devize diferența între prețul plafon și prețul monitor sau prețul de vânzare internațional.

S. Ghiolu: Mai este chestiunea datoriei publice, pusă de Ministerul Finanțelor. Este chestiunea rentelor cari s-ar putea răscumpăra.

M. Vulcănescu: Chestiunea a fost discutată anul trecut și n-am ajuns la rezultat, pentru că nu existau franci elvețieni de ajuns.

Dacă vom avea franci elvețieni, vom răscumpăra.

S. Ghiolu: Avem franci elvețieni.

M. Antonescu: Ce spune dl ministru al Finanțelor?

Anul trecut ne-am zbatut o mulțime de timp pe chestiunea aceasta, fiindcă la început nu erau atât de dornici să meargă la o soluțiune de avantagii pentru noi, și numai pe urmă, cu formula plății cuponului, indirect am ajuns la rezultat.

Vă rog să-mi spuneți mâine, dle Ghiolu, textul Jurnalului Consiliului de Miniștri cu delegațiile.

Al. Ottulescu: Ar trebui făcute oarecari restricții în privința delegațiilor.

S. Ghiolu: Eu am spus că în delegația mea nu am nevoie decât de cinci persoane. Trebuie să fie cineva de la Ministerul Economiei Naționale, dl Dumitrescu, dl Romniceanu, de la Banca Națională, și dl Comșa.

Eu am cerut să fie o delegație mică, însă îmi trebuiesc și alte două persoane care să facă pe secretarii. Trebuie să fie dl Darvari, dl Comșa, Mătășaru și Mircea Marinescu.

M. Antonescu: Pun o problemă, pe care o discutăm de șapte luni și față de care cred că este timpul să ajungem la o concluziune. Această concluzie cred că putem să o admitem, fără o discuție de principiu, fiindcă, dacă vă amintiți, înainte chiar ca dv., dle Ghiolu, să intrați în guvern, într-un Consiliu de Miniștri am pus problema și domnul guvernator al Băncii Naționale mi-a făgăduit că o va examina, ca să putem ajunge la rezultate complete.

Problema organizării comerțului nostru exterior, situația și reglementarea exportului, iar din punctul de vedere al caselor de export și al mecanismului exportului și al stabilității prețurilor din acest mecanism al exporturilor, ca și prin organizarea comenzilor Statului în străinătate, cum și procedura nouă, organizată, ca Statul să nu ajungă singur să scumpească prețurile, făcând, de o parte, politica de sprijinire a intermediarilor, cari realizează în exporturi prețuri colosale, în timp ce importurile sunt toate aproape blocate de Stat. Deci Statul plătește prețuri ridicate prin libertatea acordată exportatorilor. În realitate, exportatorii din România și speculanții se îmbogățesc pe spinarea țării. Acesta este un adevăr, și în plus ne dezechilibrează și viața, și creează în schimburile internaționale grave neajunsuri din cauza nestabilității prețurilor noastre, dând și impresia unei lipse de conducere a prețurilor pentru economia noastră, deși în realitate suntem, pur și simplu, victimele acestei libertăți pe care o dăm față de comerțul exterior.

De altă parte, aceasta cred că trebuie să fie legată de întreaga concepție politică în legătură cu prețurile interioare, fiindcă găsesc că este nepotrivit, ca să ajungem să facem aci o presiune împotriva producătorului român, împotriva agricultorului român, în același timp în care venim cu o serie întreagă de măsuri de blocare, în care vom pregăti o limitare a beneficiilor și, concomitent cu aceasta, să lăsăm libertate fără margini prețurilor de export, să lăsăm câștiguri colosale la prețurile de export. Aceste prețuri, dacă se întorc pe urmă în spatele Statului nostru, fac ca, pe de o parte, să dezechilibram prețurile prin însăși sistemul nostru de organizare a politicii prețurilor. Este o lipsă de echilibru, care trebuie neapărat să fie înlăturată. Eu propusesem anul trecut și am examinat posibilitatea, nu a unui monopol al comerțului exterior, care poate crea greutăți, deși sunt multe țări cari au organizat un monopol al comerțului exterior, încât comerciantul nu este decât un titular al unui drept de concesiune al dreptului de monopol al Statului; de exemplu, în Germania, unde este monopolul comerțului exterior, și comerciantul care exportă în România execută, pur și simplu, o parte din atribuțiile regaliene ale monopolului în condițiile fixate de Stat, dar noi nu trebuie să mergem până acolo. Foarte bine, însă nu putem să facem această cursă a prețurilor de export, care se întorc împotriva noastră pe plan dublu, și economic, și bugetar al Statului, și să privim acest proces care continuă, și care face ca unii să se îmbogățească.

Iată o mulțime de cereri de import și export trimise la Președinție. Este un ideal ca să ajungă cineva să ia o autorizație de export.

S. Ghiolu: Aceasta dovedește că la noi este închis robinetul.

I. N. Fițescu: Aceasta dovedește că la Ministerul Industriei nu se mai dau autorizații.

M. Antonescu: Sunt mulțumit de aceste opriri, însă trebuie să organizăm exportul prin grupuri de exportatori. Aceasta am propus-o eu. Grupurile să se angajeze față de guvern, să livreze la anumite prețuri, să primească din partea guvernului sprijin în toate măsurile care se iau, adică colaborarea (*sic!*) cu țările străine, cu comerțianții din acele țări, înlesnind, prin Direcția Acordurilor, de la dv., dle Ghiolu, aceste operațiuni. În schimb, guvernul să le ceară să respecte anumite prețuri pentru export, iar, pe de altă parte, să aibă evidența asupra acestor prețuri, fiindcă pierderea nu este numai aceea pe care v-am indicat-o, pentru producătorul român și pentru bugetul Statului. Mai este o altă pierdere: exportatorul când vine la Banca Națională și indică prețul mărfii exportate, pune de cele mai multe ori un preț care este mult inferior restului pe care îl încasează realmente în străinătate. Prin aceasta micșorează posibilitățile de deize ale Băncii Naționale și creează depozite de deize pentru exportatori, în străinătate.

Un alt lucru la care trebuie să ajungem este ca pentru importurile Statului cât și pentru exporturile care s-ar putea să ducă la compensații, să creăm un organism de Stat, care să-și ia sarcina aceasta, înlăturându-se intermediarii. În realitate, decât să ajungem la un sistem de compensații, cu prețuri ridicate, în profitul intermediarilor, eu prefer să merg la regimul de compensații de la Stat la Stat, cu prețuri dirijate. Prin aceasta evit o serie întreagă de pierderi, și pentru buget, și pentru economia Statului, și pentru Banca Națională.

Acestea sunt lucruri pe care le-am pus într-un Consiliu de Miniștri și rog pe dl ministru Fițescu să facă această organizare, fără de care nu mai putem să ținem prețurile.

I. N. Fițescu: În țară la noi nu se pot realiza lucrurile cu atât de mare ușurință.

M. Antonescu: Trebuie să aducem la îndeplinire acest lucru, făcând toate eforturile.

I. N. Fițescu: Vă prezint, dle ministru, sugestiile date de Direcțiunea Generală a Schimburilor cu străinătatea.

(Dl. prof. I.N. Fițescu prezintă dlui prof. Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului, nota privitoare la aceste propuneri.)

Concomitent cu aceasta, am un proiect de lege pentru organizarea factorilor economici, adică fiecare ramură de activitate să se grupeze, să facă o grupă care să poată să primească din partea Statului diferite mandate, să poată să primească și mandatul de a face export.

Facem o grupă de agricultori, Uniunea Sindicatelor Agricole, de exemplu, și acestei grupe economice agricole să-i dau mandatul să facă export.

Dacă sunteți de acord, am putea pași de îndată la organizarea acestor grupări.

M. Antonescu: Nu vă amintiți că am început colaborarea noastră în calitate de dv. de președinte al Creditului Industrial, tocmai când am convocat pe reprezentanții Creditului? N-am mers la Sindicatele Agricole?

N-am putut să fac o așezare de structură și o așezare formală a factorilor – care după dv. sunt factori de producție, după mine sunt factori naționali – pentru că am considerat că împrejurările războiului și desfășurarea evenimentelor internaționale, care prin agravarea situației și războiul rus erau schimbate, cereau mai multă răbdare în statornicirea formulelor de structură pe care se va așeza Statul.

Dar nu însemnează că nu trebuie să creăm un minimum de funcțiuni statale, care să poată fi exercitate prin asemenea grupări de interese; fiindcă aceasta în realitate am și făcut-o.

Nu vă amintiți că am convocat pe comercianți și pe industriași și am discutat împreună? Din contră, vă rog să realizați aceasta cât mai repede.

I. N. Fițescu: Eu aștept ca amicul meu, dl ministru al Finanțelor, să facă obiecțiuni.

Al. Neagu: Așa cum se prezintă, proiectul este cel mai fericit, fiindcă el creează resurse tezaurului și din acest punct de vedere sunt mulțumit.

Dar eu aș face oarecari obiecțiuni, în sensul că aș vrea să analizăm puțin fenomenele care v-au dus la dorința de a face acest proiect de lege, care se caracterizează prin faptul că loviți cu o taxă de export anumite produse.

I. N. Fițescu: Nu este o taxă.

Al. Neagu: Vă rog să nu mă întrerupeți, fiindcă sunt emotiv, n-am dialectică și mă încurc. Eu vreau să vă aduc o contribuție de gândire.

Ceea ce propune proiectul dv. este ca de la un anumit preț încolo să se lovească marfa de export cu o taxă de 80%. Exact situația în care ne găseam la regimul petrolului ...

I. N. Fițescu: În loc de „taxă”, am îndreptat: „participare”.

M. Antonescu: V-am dat o formulă, pe care vă rog s-o examinați.

V-am spus să faceți sub altă formă:

Să obligați pe exportatori ca să depună, pentru fiecare cantitate exportată, o cantitate din marfa exportată la dispoziția Statului pe prețul intern.

Prin aceasta vă realizați un depozit cu care puteți îndeplini compensațiile Statului – operați direct – iar, pe de altă parte, nu deschideți această posibilitate ca să fie considerată această participație – pe care o numiți dv. participație – drept taxă de export, care să fie interpretată.

S. Ghiolu: Nu-i taxă. Să-mi plătească prețul pe care îl fixează.

M. Antonescu: Prin urmare, fixați prețul de export.

Al. Neagu: Eu cer numai zece minute ca să vă spun punctul meu de vedere.

Trăiesc pentru a doua oară, împreună cu domnii Mircea Vulcănescu și Bădulescu, această problemă.

În 1935, România căuta un regim al comerțului exterior, al devizelor și se încercau toate sistemele, chiar acela de care se vorbea acum, să se vândă o parte din devize la un preț, altă parte la alt preț.

Dar indiferent <de> forma sub care se așează participarea – care, în loc să fie plătită în monedă, este plătită în natură – ea reprezintă tot un sacrificiu, pe care trebuie să-l facă cineva.

M. Antonescu: Intermediarul.

Al. Neagu: Dar părțile contractante caută totdeauna să repercuteze una asupra celeilalte sacrificii.

Care sunt părțile cele mai importante? Cumpărătorul și vânzătorul. Lupta este între dorința, cererea de pe piață externă de a dobândi marfa și între aceea de pe piața internă de a dobândi prețul cel mai mare. Intermediarul profită mai mult numai cu cât sistemul de export este mai complicat. Și în momentul în care ceri exportatorului român să verse o anumită sumă Statului Român – oricum am denumit-o, tot taxă este, în fond – în momentul în care marfa lui trece prin vamă, el își va repercuta paguba fie asupra producătorului din țară, fie asupra cumpărătorului din afară.

Dacă examinăm situația comerțului exterior al României, vom distinge două categorii: țările cu devize libere și țările Axei.

În regimul Axei prețurile sunt cifre pur statistice, pe care le înregistrează vămile și le înregistrează și Banca Națională, dar în realitate comerțul românesc se face la alte prețuri. Marfa românească de export este cumpărată în România de firma germană, care oferă totdeauna pe sub mână mai mult decât este prețul oficial.

M. Antonescu: Lucrând în contra politicii prețurilor.

Al. Neagu: Eu sunt cel dintâi care doresc să reușească această politică. Dar exportatorul român va declara în vamă marfa la prețul minim stabilit de dv., însă tot a primit pe dedesubt un suprapreț, care provine din fondul de egalizare pe care îl creează Germania în România, care obligă pe orice importator român din Germania să plătească o parte din clearing la Banca Națională și alta în altă parte.

M. Antonescu: Aceasta este altceva, este o dependență, recunosc. Dar eu am de menajat pe comercialii germani, sau am de apărut bugetul Statului Român, comenzile române, toată economia de producție românească?

Ce am de ales?

Știm că voi risca să duc la unele diferențe de prețuri din cauza aceasta, dar câștigul realizat de Stat de pe urma chiar acestei declanșări de diferențe va fi mai mare decât azi.

Al. Neagu: Vă rog să urmăriți puțin argumentația.

Am vorbit de țările Axei, ca să explic ce se petrece în țările cu devize libere.

În țările cu devize libere acest sistem ar putea reuși, în măsura în care noi, Țara Românească, s-ar angaja să execute contingente fixe și acele țări s-ar obliga să nu dea prețuri mai mari. Ai putea să comprimi prețul de acolo, ai putea face concurență între Axă și țările cu devize libere și ca să poată Elveția să ia marfa din România trebuie să concureze pe germani. Din cauza aceasta, cu orice prețuri ale dv., elvețianul va da exportatorului român o mică cotă (*sic!*) în devize libere, care se va vinde la bursa neagră și care va servi să plătească, aci, la interior, diferența de preț.

M. Antonescu: Care este soluția propusă de dv.?

Al. Neagu: Seamănă cu aceea a dlui Fiñtescu. Aş deplasa fiscalitatea dv. de la actul de comerţ, de la vamă, şi m-aş duce la societatea exportatoare şi i-aş percepe un beneficiu prezumat în raport cu volumul, destinaţia şi natura mărfii.

M. Antonescu: Păcăleala fiscalului, pe care am văzut-o în 15 ani de avocatură.

Al. Neagu: Actualmente impozitele comerciale în România sunt percepute fie pe bază de registre, fie pe bază de indice şi ori de câte ori registrele dau un beneficiu mai mare decât indicele, se aplică registrele, şi viceversa. Nu avem decât să modificăm acest sistem şi să-i dăm un caracter de impozit direct, cu deosebire că în loc să încasăm anual, n-avem decât să aplicăm la aceste societăţi cercetări trimestriale.

M. Antonescu: Sau cu ocaziunea liberării autorizaţiei.

S. Ghiolu: Eu cred că nici sistemul meu nu poate da roade perfecte. Într-o ţară ca a noastră, orice măsură în care noi vrem să dictăm asupra preţurilor nu dă rezultate. S-ar putea face un singur lucru: s-ar putea face monopolul comerţului, adică să se rupă definitiv legătura între producătorul român şi destinatarul mărfii, intermediar să fie Statul care să poată reglementa operaţiunea.

M. Vulcănescu: Nu se poate realiza.

Concesionarii vor face exact ceea ce vor face importatorii. Recunosc că vom avea o parte din câştig, dar aceasta o putem avea şi pe cale fiscală.

S. Ghiolu: Dv. socotiţi că puteţi fixa impozitul numai cu acest sistem, dle Vulcănescu.

Al. Neagu: Aceasta este şi părerea mea, exprimată de dl Vulcănescu.

Vă rog, domnule preşedinte, să-mi daţi voie să depun o notă scrisă. Vă declar, însă, că problema dacă s-ar rezolva atât de simplu ar fi mare fericire.

M. Antonescu: Să fixăm o listă de preţuri interne şi de export. Diferenţa între preţul intern şi cel internaţional intră în casa Statului. Sub forma aceea de participaţie, pe care trebuie să o dea exportatorul în momentul când primeşte autorizaţia.

Al. Ottulescu: Să presupunem că fixăm preţul intern. Ce va face exportatorul? El nu va respecta preţul intern, şi ca să poată obţine cât mai mult, se va duce şi va plăti producătorului mai mult, ca să poată să tragă diferenţa.

S. Ghiolu: De unde ia bani?

Al. Ottulescu: O dată ce a făcut treaba aceasta, are interes să vândă cât mai scump în străinătate, şi d-ta eşti încântat. D-ta îţi furi căciula, pentru că eu trebuie să decontez ceea ce câştigi d-ta, adică în loc să-i decontez lui, îşi decontez d-tale.

Eu zic că soluţia este alta: d-ta fixezi un preţ oficial intern, şi când vine el la autorizaţia de export, d-ta calculezi beneficiul lui, cheltuielile etc. şi îi spui: N-ai drept să faci export decât la preţul cutare.

S. Ghiolu: Atunci mă păcălesc eu.

Al. Ottulescu: Eu nu-i decontez decât realul.

Al. Neagu: Cine aduce mărfuri din Germania cumpără mărci de la dv., dle Ottulescu, şi în acelaşi timp mai primeşte o sumă la Bucureşti.

S. Ghiolu: Pentru că s-a pus problema aceasta în legătură cu Germania, şi deci cu ţările Axei, mă încep de la coadă: în legătură cu exportul nostru în ţările Axei, astăzi se plătesc preţuri foarte mari. De ce? Nu numai pentru că nu mai există marfă, însă şi din cauza greutăţii de a se obţine, în locul mărcilor de la Berlin, lei la Bucureşti.

Prin urmare, acești lei formează cea mai mare parte din marfă. Dacă eu vin și fixez un preț intern și calculez un preț de export, în mod larg, percepând pe urmă o diferență, încât peste prețul fixat de mine de 80%, vine câștigul lui, germanul nu mai are interes să-mi dea mărci la Berlin.

În ceea ce privește crearea fondului de lei, recunosc că dl ministru de Finanțe are dreptate. La toate importurile se caută plăți de lei. Atâta timp cât Germania poate dirija importuri în România prin reprezentanții ei, fără îndoială că va putea crea fond. Când voi fi în măsură să fac acele autorizații de import, atunci se va schimba situația.

I. N. Fințescu: Ceea ce însă interesa pe dl guvernator Ottulescu era să nu deconteze lei.

Să iau ca exemplu porumbul. Export porumb și fixez prețul de 200.000 lei la intern. El, față de mine, nu poate justifica alt preț. Cât o costă pe Banca Națională?

Al. Neagu: Dl Ghiolu spune: Ți-am stabilit 200.000 lei vagonul, dar știu că se vinde cu mai mult. Dl. Ghiolu spune că exportatorul vinde porumbul în Germania cu 300.000 lei.

Foarte bine! D-ta nu-i dai voie să-l vândă afară, decât cu 300.000. Eu din această sumă îți scad 80%. Acești 80% reprezintă diferența dintre prețul de cumpărare și cel de vânzare. Aceasta se cheamă, în toate limbile din lume, taxă de export.

I. N. Fințescu: Dacă cel care face exportul este un mandatar al meu.

Eu cu d-ta fac orice combinații, ca să nu mai faci nici un sacrificiu.

Al. Neagu: Am fixat această idee, că luăm 80% din diferența de 100.000 ...

Al. Ottulescu: Prețurile, tot ți le urcă în mod fatal.

S. Ghiolu: Și ce este? Unde se urcă? La mine sau la el?

M. Vulcănescu: Și la mine, și la el.

S. Ghiolu: Am mai avut reproșuri în cursul anului, și de la germani, și de la italieni, că noi am urcat prețurile cu taxe de export, iar ei sunt obligați să urce prețurile.

Când eu am fixat un preț la marfa mea, care cuprinde prețul intern, plus beneficiul, și el vine și plătește pentru această marfă un preț mult mai mare decât cel fixat de mine, nu mă interesează; eu pot să-i spun că marfa vândută trebuie să-și aibă prețul fixat dinainte.

M. Antonescu: Să-mi dați voie să vă pun întrebarea: Libertate aveți până astăzi, și în conducere, și în comerțul exterior. A fost împiedicată ridicarea prețurilor? Recunoașteți că astăzi, fiecare poate să joace pe piața internațională cât vrea? Recunoașteți că Statul Român trebuie să plătească această diferență la comenzile de armament? Cine plătește? Ce am de ales între amortizarea pierderilor cari se vor risipi pe categorii, sau totalizarea tuturor acestor câștiguri și luarea de Statul Român?

Recunosc că problema este foarte gravă. Cum ajungem noi să o rezolvăm, mai ales față de Germania, căci restul nu mă tulbură deloc?

Dl Ghiolu are dreptate – d-sa a prins problema gravă –, Germania aruncă, în orice caz, pe piață prețul de concurență. În același timp, Germania îmi cere la decontare contravaloarea prețurilor pe care eu le-am ridicat prin stabilirea unui preț de export. Și atunci, fatal, eu îmi măresc volumul mărcilor în Germania și creez, prin aceasta, obligativitate de finanțare Băncii Naționale, pentru ca, pe de o parte, să conțin concurența de prețuri pe care o face Germania pe piața internă, iar de altă parte, să pot

asigura aceste plăți și mecanismul obicinuit al inflației de prețuri exterioare, formulă fixată de mine.

Ce se petrece astăzi? Este adevărat că și aci raționamentul este numai parțial valabil. Dacă până astăzi, Germania ar fi avut obligația ca, în export și autorizările de export din punctul de vedere al devizelor, să nu treacă la prețuri decât prețurile interne, atunci recunosc că mecanismul domnului guvernator al Băncii Naționale ar fi fost pe de-a întregul fundat și trebuia găsit sistemul mai curând acela de monopol cu concesiile date, ca să avem posibilitate de control și să găsim o formulă prin care Banca Națională să fie părtașă la acest sistem, cel puțin prin Convenții oculte pentru noi, ca, împărțind aceste beneficii, înlăturăm posibilitatea pentru Banca Națională de a pierde prin această operație.

Are astăzi Banca Națională această garanție? Societatea germană, când se duce la Banca Națională, pune prețul acesta minimal, sau cel pe care îl vrea? Cât pune? – Cât vrea. Prin urmare, dacă eu vin astăzi și văd cereri de export ale exportatorilor germani, cu un milion vagonul de mazăre, ei bine, în lista de prețuri fixez prețul de un milion la vagonul de mazăre pentru Germania. Ce s-a schimbat din punctul de vedere al Băncii Naționale? Va fi, recunosc, o tendință pe piața internă a Germaniei. Germania va încerca să creeze mijloace noi, ca să concureze, să absoarbă mărfurile.

Acesta este singurul procedeu, dar nu este suficient. Compensați acest procedeu cu avantajii, ca să se aleagă și Statul cu ceva.

Astăzi, domnule guvernator, pierdeți mulți bani, datorită nesincerității declarațiilor de prețuri, și la export, și la import.

S. Ghiolu: La export dvs. autorizați plata pe un preț care este fixat după libera voință a exportatorului și creați mijloace de finanțare la interior, cu care se duce la concurență și la ridicare de prețuri, iar din punctul de vedere al echilibrului, dvs. nu aveți mijlocul să opriți pe exportator și când i-ați dat autorizarea, trebuie să-i creați concomitent și sume în sold.

Al. Ottulescu: Bancherii cari sunt interesați au venit la dvs. și, ei singuri, deși câștigă, v-au spus: Nu lăsați să exporte la alte prețuri, decât prețurile oficiale.

M. Antonescu: Aceasta vrem și noi. Toată lumea este de acord.

I. N. Fințescu: Aceasta este în legătură și cu reglementarea importului.

Al. Ottulescu: Vă mărturisesc în toată sinceritatea că chestiunea (*sic!*) nu este lămurită. Ar trebui să ne întrunim într-o comisiune, ca s-o punem la punct. Este una din problemele cele mai importante și cele mai grave.

M. Antonescu: De acord, dar nu putem sta la infinit să vedem cum se câștigă atât de intermediari. Am discutat chestiunea de nenumărate ori în Consiliul de Miniștri.

Al. Neagu: În linii generale.

M. Antonescu: Dar acum ce facem, decât discutăm în linii generale?

Iată singura problemă: să examinați dacă cota (*sic!*) de 80% pentru introducerea sistemului nu este prea mare și dacă nu cumva poate să ducă la o paralizie, la o descurajare în prima fază de introducere, dacă se merge deodată la 80%, cu atât mai mult cu cât nu cumpără la prețul oficial.

M. Gr. Romașcanu: Pentru țările cu devize libere poate să rămână 80%, dar pentru Germania nu, fiindcă dacă ei fac prețurile, noi nu vom putea lua nimic de la ei.

M. Antonescu: Prin urmare, rămâne de examinat regimul discriminatoriu pe care trebuie să-l facem între țările de devize libere și între Germania.

Al. Neagu: Vă declar: zece zile după aplicarea acestui regim, veți avea cele mai energice proteste din partea Germaniei; veți fi din nou în situația când a venit dl. Bova Scoppa de sute de ori la dvs. atunci când s-a discutat chestia petrolului.

I. N. Fițescu: Germaniei nu-i convine stabilitatea prețurilor nici la export, nici la import.

Al. Neagu: N-o fixați decât cu monopolul de comerț.

I. N. Fițescu: Tot monopol este. Dar eu n-am organe de Stat suficiente și mă adresez lor.

M. Antonescu: Trebuie organizate concomitent, o dată cu această taxare a diferențelor de preț, și instrumentele de export.

I. N. Fițescu: Vom reuși la acest lucru și Germania va fi silită să stabilizeze prețurile.

M. Antonescu: Vă rog atunci să convocați o întrunire cu dl. ministru al Finanțelor și cu dl. guvernator al B.N.R.

Ceea ce este sigur, este că toți suntem de acord că s-a speculat asupra prețurilor de export și eu de acum un an și două luni am cerut introducerea monopolului, să nu pierdem vreme multă, să vedeți dvs. care este formula cea mai bună, să examinați situația; aceasta este o chestiune de adaptare, ținând seama de situația Băncii Naționale și diferența între țările de devize libere și țările cari și-au creat fondul cu care manevrează în realitate prețurile – și pot să manevreze prețurile greșit – să examinați formula cea mai compatibilă din punct de vedere tehnic.

În orice caz, v-aș ruga ca săptămâna viitoare să ajungeți la formula definitivă în această privință, fiind în totul de acord pe principii.

I. N. Fițescu: Ați văzut că era nevoie să discutăm odată, fiindcă nimeni nu putea ajunge la o soluție, dacă nu erau întruniți aci în fața dvs.

Am așteptat acest moment ca să discutăm pe principii generale, urmând ca detaliile și partea tehnică să le stabilim de acord cu Banca Națională și Ministerul de Finanțe.

Al. Neagu: Vă rog să luați act că mi-am făcut o datorie de lealitate ca să-mi spun părerea.

M. Antonescu: Să nu vă închipuiți că nu sunt conștient că aceasta va crea neajunsuri politice și diplomatice, că aceasta nu va face să tresară exportatorii, să se scuture, că pierde toate beneficiile și să încerce să se înțeleagă ca la prețurile de import să facă o acțiune de retorsiune.

Dar la aceasta se ajunge chiar cu formula dvs. de taxare, însă fără ca Statul să aibă aceleași beneficii.

M. Vulcănescu: De acord, n-am lua decât o parte.

M. Antonescu: Dar, dle Fițescu, dacă am viza o altă formulă?

Ca să scap de dificultățile politice și diplomatice, constituiți acele grupuri și instituiți o taxă, un impozit în folosul grupului, impozit pe care însă îl administrează Statul pentru investițiunile pe care le va crede.

Și atunci apare aceasta ca un mecanism al însăși operațiunilor de export, organizarea națională de export.

Aș vrea să văd fascismul și național-socialismul, care s-ar supăra că eu mi-am constituit o organizație, pe care eu vreau s-o sprijin.

Căci dacă se supără, le opun propriile lor formule, ca să le arăt că eu, printr-un organ de interes profesional și național, îmi apăr ordinea economică.

M. Vulcănescu: Era altă soluție: zăvorul la import și s-a scos importul de sub regimul autorizațiilor.

M. Antonescu: Eu am discutat cu dl. Clodius, am anunțat această formulă, cum am anunțat că mă gândesc la formula monopolului.

Dl. Clodius a spus: Recunosc că față de împrejurările în care vă găsiți, formula aceasta este totuși un mijloc de apărare.

Și am arătat a doua zi situația la prețurile de import, cu deosebiri care mergeau la sporuri de mie la sută în sensul invers al mărfurilor, care de la vamă și până la locurile de desfacere acuzau o urcare de preț până la 1.100%.

M. Vulcănescu: Care erau numele cerute de ei pe sub mână pentru export.

M. Antonescu: Acum nu le mai cer.

Dar am arătat că din cauza acestei sporiri se agravează viața economică.

Datorită unui sistem de libertate pentru importatori vom ajunge să creăm un sistem stabil și vă rog să examinați și acest lucru, concomitent cu problema exporturilor.

În felul acesta, Germania are avantajul stabilității unor prețuri și aceasta reprezintă pentru ea un instrument serios, când contează pe un partener atât de important în schimburile sale.

În ce privește comenzile Statului, în ce mod credeți dvs. că am putea să ameliorăm situația?

M. Vulcănescu: Avem noi o propunere în legătură cu reglementarea tuturor lucrărilor de investiție ale Statului în curs de redactare. Proiectul vi-l vom prezenta.

M. Antonescu: Pe ce bază?

M. Vulcănescu: Să nu se mai cumpere pe autorizații, în mod anarhic; se creează un oficiu unde să se centralizeze toate aceste chestiuni și Statul să se prezinte ca cumpărător (*sic!*) unic.

I. N. Fițescu: Nu poate să facă și import, dacă este mandatar al Statului.

M. Antonescu: Dar noi organizăm centrul aci, iar ceea ce este în străinătate reprezintă o altă funcțiune, un alt instrument.

Ați organizat dvs. în acest sens regimul țășătoriilor.

I. N. Fițescu: Ei fac importuri, dar ei sunt particulari.

M. Antonescu: De acord, dar azi fiecare exportator care face și o operație de import, în același timp, este organizat pe cele două piețe, și aci, și în țara de import.

Dacă creăm (*sic!*) organisme aci în țară, pentru colectare și pentru exporturi – este interesant și este foarte bine – dar cum facem ca aceste organisme să aibă instrumente, care să poată lucra și pe piața străină?

Aceasta nu este o problemă atât de simplă și nu mai depinde de noi.

M. Gr. Romașcanu: La import problema este mai ușoară, căci beneficiile importatorului sunt reglementate.

M. Antonescu: Pentru unele comenzi ale armatei nu credeți și dvs. – ținând seama de faptul că Ministerul Aprovizionării este acela care face și aprovizionarea militară – că am putea să organizăm un sistem ca să cumpărăm direct?

Am putea evita în felul acesta intermediarii.

Comenzile de la Stat la Stat? Iată, de pildă, contractul Erlikon.

Prin urmare, pe comenzile dv., mergeți de acum înainte pe sistemul de compensații.

Dle Neagu, vreau să discutăm problema măsurilor de intervenționism al Statului în producție.

Al. Neagu: Un proiect este deja gata, și al doilea va fi gata peste două zile.

Iată ideea: Statul este, în parte, organizatorul scumpirii prețurilor, prin faptul că el aduce pe piață mase de cereri superioare mărfurilor.

Noi avem un oficiu de licitații care are o anumită menire. Erau zece furnizori pentru o singură marfă. Oficiul de licitații tinde să dispară, căci nu mai are decât un rol șicanator. În schimb, cred că este necesar ca să se dezvolte, poate tot în cadrul acestui Oficiu, un alt Serviciu, care să caute să cerceteze fenomenele economice, să se intereseze asupra disponibilităților, să fie un organ informativ pentru ministerul Finanțelor, ca atunci când el își ia angajamentul să dea credite, să știe dacă sunt necesare.

I. N. Fișteșcu: Pe mine începe să mă intereseze chestiunea, mai mult teoretic, pentru că, vă spun, că sunt bolnav și am să solicit dlui prim-ministru să-mi încuviințeze să plec.

Dvs., dle Neagu, aveți un plan, ca tot ce se face la departamentele economice să fie dat la finanțe. Dacă dv. faceți totul, dl Ghiolu nu mai face nimic.

Al. Neagu: Eu nu cred că pot să supăr pe cineva dacă execut bine bugetul țării.

I. N. Fișteșcu: Dv. concentrați totul la Ministerul Finanțelor. Acesta este al doilea act pe care îl faceți. Întâiul a fost C.A.F.A.

Al. Neagu: Îmi pare rău că dl ministru Fișteșcu judecă astfel. A fost o greșeală de transcriere a redactării. V-am rugat să dictați dv. un text mai larg în acea chestiune.

I. N. Fișteșcu: Dv. vreți să aveți un control asupra Convențiilor. Materiile prime sunt cârmuite de Ministerul Industriei, și Ministerul Industriei trebuie să aibă o evidență a acestor materii. Pentru o parte din ele, căderea o are domnul ministru g-ral Dobre. Comenzile care trebuie să fie făcute, trebuie să fie făcute în coordonare cu aceste două departamente, și în legătură cu dv.

Al. Neagu: Ideea mea împiedică acest lucru? Ideea mea cere să fiu informat, ca să pot executa bugetul în cele mai bune condițiuni.

M. Antonescu: Vă rog să examinați problema taxării și impunerii beneficiilor de război pentru întreprinderile care au contracte cu Statul.

Se știe că dl g-ral Dobre a trimis o circulară la 360 de întreprinderi, întrebând cât câștigă consiliul de administrație, ce jetoane au, și aceste întreprinderi au alarmat piața, că vrem să venim cu nu știu ce măsuri.

Al. Ottulescu: Și la Banca Națională a venit o asemenea circulară, dar eu am socotit că este o eroare (ilaritate).

M. Antonescu: Prin urmare, vă rog să examinați problema aceasta, să vedeți care anume întreprinderi ar putea să fie impuse asupra beneficiilor de război, și să vedeți momentul când se taxează.

În orice caz, problema trebuie studiată.

Al. Neagu: Sunt la dispoziția dv. și am să vă înaintez, dle președinte, o notă.

M. Antonescu: *Chestiunea legii excepționale de trecere în patrimoniul Statului (expropriere sau răscumpărare) a unor bunuri, drepturi și participațiuni.*

Este vorba de un proiect pe care l-a cerut domnul Mareșal de multă vreme și care dă posibilitatea unor expropriațiuni de utilitate publică asupra unor fonduri industriale, participațiuni, pachete de acțiuni, în întreprinderile care interesează apărarea națională și care se găsesc în anumite condițiuni.

Dl ministru Fișescu, asupra aceluiași proiect de lege a fost de părere ca să facem o simplă lege cu caracter de românizare. S-a ivit o altă obiecțiune. Acolo se prevedea o procedură de creare a unei secțiuni la Creditul Industrial, însă dl ministru Dragoș spune că în conformitate cu legea în vigoare, organul investit cu această operațiune este Ministerul Românizării.

Și atunci eu îl rog pe dl decan Fișescu, ca ...

I. N. Fișescu: Era un anteproiect, care este susceptibil de îmbunătățiri.

M. Antonescu: Vă rog să țineți seama de cele două proiecte de bază.

I. N. Fișescu: Nu putem merge cu exproprierea prea departe.

M. Antonescu: Sunt de părere să creați o procedură deosebită, înainte de declanșarea operației de expropriere.

Cereți avizul Delegației Economice, Jurnal al Consiliului de Miniștri, apoi decretul Conducătorului, pentru ca să se vadă că nu intenționăm să socializăm proprietatea sau să mergem la măsuri de teroare asupra producției.

Dar proiectul trebuie să aibă formulare mai elastică, trebuie să ajungem, cu caracter de represalii, unele participațiuni de capitaluri ungurești în viața noastră economică – <în> timp ce ungurii toate întreprinderile noastre din Transilvania sau aproape toate, în orice caz toate cele industriale, le-au trecut într-o formă sau alta în patrimoniul Statului ...

I. N. Fișescu: Era o formulă ...

M. Antonescu: Da, cu românizarea.

Dar era și altă formulă, pe care am supus-o dlui Mareșal.

Mergeți cât se poate la precizarea cazurilor, dați o definiție de criterii rigide, pentru ca să nu se creeze o atmosferă de intervenționism, de socializare, însă dați totuși această posibilitate legală, pentru că stăruie și dl mareșal Antonescu.

I. N. Fișescu: L-a însărcinat pe dl ministru Dobre ca, împreună cu dl Dragoș, să facă proiectul.

G-ral Gh. Dobre: Este vorba de o echitate socială, nu de românizare.

T. Dragoș: Mi se pare că chiar (*sic!*) în textul legilor actuale există posibilitatea. Dar lansată ideea că pot fi expropriate întreprinderile care lucrează pentru Stat ..

M. Antonescu: Creează stare de neliniște.

Trebuie să facem o definire foarte precisă, pentru ca să nu riscăm panică.

Trebuie să schimbăm redacțiunea.

Urmează *proiectele de decret modificatoare ale statutului evreilor și rapoartele domnului ministru Dragoș din ultima vreme.*

T. Dragoș: Domnule prim-ministru, a fost o lege mare pe care am refăcut-o în două: o parte cuprinde reguli de procedură ...

M. Antonescu: Faceți numai decretul privitor la regulile de procedură care sunt indispensabile; sunt unele cari depășesc aceste reguli de procedură imediat necesare.

Faceți numai decretul de procedură, care completează legile existente.

T. Dragoș: Vom examina împreună ...

M. Antonescu: Foarte bine, vom discuta într-un Consiliu Economic.

Urmează *Situația Economatelor pentru funcționari, invalizi etc., din întreaga țară.*

G-ral C. Constantin: Pentru a avea toate datele, cerusem ca această chestiune să fie scoasă de la ordinea de zi.

M. Antonescu: Ați spus că îmi veți comunica datele.

G-ral C. Constantin: Mai aveam în litigiu chestia economatelor din Bucovina și Basarabia. În fine, cu ocazia venirii guvernatorilor, s-a pus la punct și această chestiune.

M. Antonescu: S-au organizat în toate județele?

G-ral C. Constantin: În afară de 2-3 județe, s-au organizat în toate cele 47 județe din țară.

M. Antonescu: Care este situația județelor deficitare din țară și ce informațiuni aveți asupra felului cum se execută livrările din Transnistria? Din foarte multe județe se semnalează că cotele (*sic!*) repartizate din Transnistria și Basarabia nu se livrează la timp.

G-ral C. Constantin: Din cauza transporturilor. În Basarabia sunt 10.000 vagoane de cereale în depozite și unele din cereale, cum este porumbul, riscă să se strice. Dl guvernator Alexianu mi-a spus că a avut 4000 vagoane în gări și cineva a adăugat că nu este vorba de 4000, ci de 14.000. Am greutăți din cauza transporturilor.

M. Antonescu: Din ce cauză este greutate la transport?

G-ral T. Orezeanu: Din cauza iernii. Liniile continuă să fie înzăpezite.

M. Antonescu: Acum s-a ameliorat situația? Aveți situația transporturilor?

G-ral T. Orezeanu: Desigur. Încărcăm în fiecare zi 4000 vagoane, mai mult ca în fiecare an.

G-ral C. Constantin: Perioada muncilor agricole constituie un fenomen care provoacă mari tulburări în aprovizionare. Nu mai vin căruțe; căruțele și caii, mergând la muncile agricole, nu mai vin să facă transporturi. De aceea ar trebui ca în intervalul ianuarie-februarie să se facă transporturi de cereale necesare și pentru martie, aprilie și mai și aceasta cere un mare efort pentru Calea Ferată. Am vorbit cu dl g-ral Orezeanu, m-am prezentat dlui Mareșal, am dat deja la Direcția Mișcării cererea noastră spre examinare și urma să ne întâlnim azi după-amiază să examinăm împreună cu reprezentanții Statului Major și cu aceia ai C.F.R. posibilitatea de a îmbunătăți situația transporturilor, renunțând la transporturile de combustibil – de exemplu, lemne sunt

destule, de asemenea, păcură și petrol, vremea este bună și consumația mai mică – să renunțăm la aceasta în favoarea altor transporturi.

M. Antonescu: Trebuie, prin urmare, făcut un program al transporturilor ținând seama de necesitățile de aprovizionare, dar și de stagnarea încasărilor.

Al. Neagu: Reșița are mărfuri de un miliard și jumătate neexpediate, de asemenea „Vâscoza” etc. Am avut deficite.

M. Antonescu: Vă rog să faceți și dv. o notă de ceea ce vi s-a semnalat de către unele grupări în această privință.

I. N. Fințescu: Toți semnalează același lucru. Sunt fabrici care nu mai pot să mai lucreze. Producția a mers crescând și lipsa mijloacelor de transport le-a creat enorme greutăți.

G-ral T. Orezeanu: Totul vine pe o singură linie ...

M. Antonescu: Și din cauza transporturilor internaționale.

C. Bușilă: Rețeaua nu mai permite. Nu este de ajuns ca să fie Calea Ferată ca să învingă greutățile actuale, sunt distanțe enorm de mari de străbătut.

M. Antonescu: Dle Orezeanu, dv. știți că veți avea în primăvară de rezolvat probleme de transporturi mari militare.

Al. Neagu: Să transportăm producția în depozite, ca să avem de unde să le încasăm taxele, avem o scădere de două miliarde și jumătate.

G-ral T. Orezeanu: Ieri s-au încărcat 3700 vagoane.

M. Antonescu: Reprezentând ce?

G-ral T. Orezeanu: Zahăr, semințe oleaginoase, produse petroliere etc.

M. Antonescu: Este o problemă foarte serioasă aceea a transporturilor și trebuie să dispuneți de locomotive ...

G-ral T. Orezeanu: Au dat.

M. Antonescu: Ce însemnează 100 de locomotive?

G-ral T. Orezeanu: Nu avem mecanici, este o lipsă foarte mare. În raportul pe care vi l-am depus aveți toată situația.

M. Antonescu: În raportul dat astăzi de dv., dle g-ral Orezeanu, am să văd ce soluții dați.

Dle g-ral Constantin, mi se spune că cotele (*sic!*) de zahăr din Arad au fost întârziate cu patru luni.

G-ral C. Constantin: Datele dv. sunt vechi. Am dat cotele și pe ianuarie, și pe februarie.

M. Antonescu: Dv. ați dat la Arad, zahărul pentru populația rurală?

G-ral C. Constantin: Trebuia să dau întâi pentru cea urbană.

M. Antonescu: Pentru cea rurală mi se spune că nu s-a dat. Populația rurală este fără zahăr de patru luni în județul Arad.

La Alba și Fălciu nu s-au primit cotele de ulei pe ultimele luni.

G-ral C. Constantin: Dacă nu vor fi având bani.

M. Antonescu: Iată, la Argeș este în întârziere uleiul.

G-ral C. Constantin: Dv. cunoașteți criza de ulei din cauza lipsei de sămânță. În al doilea rând, noi nu dispunem de transporturi, nu mai avem cisterne care să ne ajute la transportul uleiului.

Dl Mareșal spunea să spălăm cisternele de benzină și să le folosim.

M. Antonescu: La Mehedinți nu este săpun.

G-ral C. Constantin: Vă rog să-mi dați nota pe care o aveți, ca să vă pot răspunde, căci situația pe care o am eu este cea exactă și la zi.

M. Antonescu: Folosesc prilejul acesta, dle g-ral Constantin, ca să vă mulțumesc pentru munca pe care ați depus-o și care a făcut ca aprovizionările de Sărbători să fie mai bune decât se aștepta lumea și ca piața să fie pe deplin îndestulată.

Este adevărat că, în județele unde nu sunt organizații, acolo lucrurile au mers mai prost.

G-ral C. Constantin: Iată situația la zi pe care o am.

(Dl g-ral C. Constantin prezintă dlui prof. Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului, situația distribuirii cotelor lunare de alimente.)

M. Antonescu: Rog pe dl ministru Pană să discute cu domnii g-rali Șteflea și Arhip și să facă astfel ca mobilizarea agricolă din acest an să ducă la alte rezultate. Și anul trecut au fost bune rezultatele, dar anul acesta trebuie să realizați mai mult. Trebuie să luăm de pe acum toate măsurile. În primăvară sunt o serie de clase care pleacă. Luați legătura cu Marele Stat Major, ca să vedeți situațiunea și să puteți din vreme să complectați posibilitățile bărbaților și femeilor, iar acolo unde s-au făcut rechiziții și sunt lipsuri, să le înlocuiți cu tractoare sau cu echipe făcute de dv.

A. Pană: Vom face însămânțările de primăvară într-un timp record.

M. Antonescu: *Situația materialului nostru rulant (numărul locomotivelor, parcuri de vagoane etc.).*

Dle g-ral Orezeanu, întrucât de-abia astăzi am primit nota, am să discut pe urmă cu dv. această chestiune.

Trecem la chestiunea privind „*proiectul de ordonanță întocmit de Ministerul de Finanțe privitor la administrarea economică a Transnistriei*”.

Al. Neagu: Proiectul de ordonanță a fost aprobat și de domnul ministru coordonator.

M. Antonescu: Dle Alexianu, am să vă rog să-mi aduceți observațiunile dv. în legătură cu acest proiect.

Ședința se ridică la ora 22.20.

Stenografiat de S. Michail și Gr. Scărlătescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 372 (fost 350)/1943, f. 1-92

3. 1943 februarie 19. Se discută despre: aprovizionarea Capitalei cu lapte; producția de țigări pe anul 1943; scutirea produselor ce se aduc din Rusia ocupată de toate taxele și impozitele vamale de import; reglementarea aprovizionării evreilor etc.

CONSILIUL ECONOMIC

de vineri, 19 februarie 1943, ora 18,15

Ședința se deschide la ora 18,15, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte dnii: **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război; **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Producției de Război; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale a României; **g-ral I. Rășcanu**, primarul general al Capitalei; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.; **dr. Petre Vlad**, subdirectorul general al Institutului Central de Statistică; **Const. Vlad**, industriaș; **ing. Gh. Andonie**, directorul general al Minelor.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, voi interverti ordinea de zi, începând discuția aprovizionării Capitalei cu lapte, pentru ca să nu ținem pe dl g-ral Rășcanu prea mult aici.

Dl g-ral Rășcanu a făcut un raport guvernului, în ce privește dificultățile care sunt în calea noastră pentru aprovizionarea cu lapte a Capitalei.

Știți ce importanță are acest produs alimentar. Cunoașteți cu toții această chestiune.

De aceea, am luat decizia ca să discutăm problema și să ajungem la o soluție cât mai practic posibilă, soluție care să poată să ne dea rezultatele necesare.

Într-adevăr, astăzi sunt bătrâni, cari deși au mare nevoie de lapte, nu-l găsesc; sunt copii, cari trebuiesc alimentați cu lapte, ca să se dezvolte, ca să poată trăi, dar fiindcă nu li se poate da un lapte bun, din cauza aceasta îi pierdem; sunt bolnavi în spitale, sunt răniți, cari nu se pot hrăni decât cu lapte.

Toate acestea vă arată că ne aflăm în fața unei probleme peste care nu putem trece cu ușurință.

Problema aceasta se pune de mult.

Am fost bolnav. Am fost atras de preocupări mai mari, pe care mi le-au pus în cale evenimentele, adică războiul, așa că problema aceasta mi-a cam scăpat din mână.

Am recurs la mijloace drastice chiar, ca să pun capăt cel puțin falsificării laptelui, urmărind ca laptele ce se aduce în Capitală să fie bun și să nu mai cumpere lumea scrobeală sau apă înălbită.

Dar măsurile luate n-au dat rezultate. Situația a mers din ce în ce mai prost.

De cât lapte are nevoie Capitala?

G-ral C. Constantin: Capitala are nevoie de 120.000 litri.

Mareșal I. Antonescu: Și cât primește?

G-ral C. Constantin: 15.000 litri.

Mareșal I. Antonescu: Și nu primește decât 15.000 litri! Vasăzică, vedeți care este situația din acest punct de vedere.

G-ral D. Popescu: Nici o zecime.

Mareșal I. Antonescu: Am convingerea că, dacă ar fi o bună organizare și dacă n-ar fi intervenit birocrăția, care a intervenit atât ca și interesele legate de această chestiune, măsurile luate de la centru n-ar fi fost torpilate. Dar ele au fost torpilate fie din rea-voință, fie din rea-credință de către autoritățile locale, chiar de către prefecți, în unele cazuri.

De aceea, am credința că, dacă găsim sistemul cel mai bun de organizare și am lucra prin organele administrative și am avea tăria de a supune aceste organe la dispozițiile Centrului, problema și-ar găsi o soluție. Desigur, nu o soluție ideală, dar cel puțin am putea face față într-o măsură oarecare problemei acesteia.

Dle Vlad, de când s-a luat dispoziția ca să dați colectori? De pe vremea când dl ministru Marinescu s-a ocupat de această chestie?

C. Vlad: Da, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: N-a dat nici un rezultat?

C. Vlad: Nu, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Din cauza prefecților?

C. Vlad: Da, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, aceasta este în linii generale situația.

G-ral C. Constantin: Domnule Mareșal, vă rog să-mi dați voie să arăt în câteva cuvinte ceea ce s-a făcut în această chestiune.

Conform ordinului dv., de a ne ocupa de chestiunea laptelui, Secretariatul de Stat al Aprovizionării a făcut apel la toate bunăvoințele și priceperile în materie din Țara Românească, ca (*sic!*) să putem pune bazele chestiunii laptelui, pentru a o soluționa radical.

Chestiunea aceasta a laptelui este o chestiune cu caracter național, de importanță națională, deoarece producția laptelui reprezintă în economia noastră o cifră care se ridică la 67 miliarde lei.

În fața acestei situații, am ajuns la următoarele soluții. Întâi, trebuie să se constituie un organ de conducere, fiindcă această valoare de 67 miliarde lei nu este deloc coordonată și nu este condusă de nimeni, domnule Mareșal.

Am propus Ministerului Economiei Naționale să o facă, am făcut și o expunere de motive și am întocmit și un proiect de lege pentru crearea unui Oficiu al laptelui, a cărui denumire prescurtată să fie „Olap”.

Dar n-am primit nici un răspuns.

Mareșal I. Antonescu: N-a venit la mine.

Când s-a făcut propunerea?

G-ral C. Constantin: În luna ianuarie, anul acesta; la Ministerul Economiei Naționale.

În această chestiune, au fost o sumă de puncte, care trebuiau precizate și rezolvate. Aceasta, fiindcă noi n-am vrut să facem un proiect teoretic, cu preocupări abstracte, ci un proiect realist.

În al doilea rând, am propus pentru Capitală și pentru restul țării organizarea de zone de colectori; iar ca organe de execuție, am propus să fie oameni cari pot să dispună de capital și cari pot dezvolta producția de lapte. Adică oameni cari pot conduce bine această producție, pe socoteala lor, având ce le trebuie: ferme, furaje ...

Mareșal I. Antonescu: Mai toți acei cari aveau ferme și-au trimis vacile la tăiere.

G-ral C. Constantin: Da, domnule Mareșal.

În același timp s-a urmărit și realizarea unui preț remuneratoriu.

Dl ministru al Economiei Naționale mi-a spus însă că se teme, pentru Capitală, ca să formăm Centre de colectare, și că este de părere să se lase mai departe situația actuală, cu faetonarii, cari dau mai multă siguranță.

Mareșal I. Antonescu: Cari ne-au dus în situația de astăzi.

G-ral C. Constantin: Mi-am făcut, modest, datoria mea și v-am arătat această chestiune.

De aceea, dacă vreți să rezolvăm problema și să punem chestiunea pe date practice și cu rezultate pozitive, după părerea mea cred că trebuie să creăm acest Oficiu al laptelui, care să concentreze pe toți producătorii, să-i învețe ce să facă, să le arate cum se îngrijesc vitele, cum se produc furajele, cum se realizează această întreagă producție.

În al doilea rând, în județ și în jurul Capitalei să se admită pentru colectarea de lapte oameni pricepuți și oameni cari pot sacrifica bani pentru această operație, având tot ce le trebuie.

Mareșal I. Antonescu: Numai în jurul Capitalei?

G-ral C. Constantin: Da.

Mareșal I. Antonescu: Am spus pentru toată țara. Aceasta este soluția la care am ajuns, dar a fost torpilată. A venit dl Fințescu cu alte idei și de aceea am ajuns în situația în care suntem.

G-ral I. Rășcanu: La raportul pe care vi l-am înaintat, dv. ați pus o rezoluție, ca să iau legături cu dl Vlad.

Mareșal I. Antonescu: Pentru că dl Vlad este un specialist în această chestiune. Am ajuns la această concluzie, văzând rapoartele dumnealui.

Eu sunt un om care în viața mea am mers pe logică. N-am cunoscut toate problemele. Nici nu am pretenția să le cunosc pe toate. Nu sunt dracul pe pământul acesta. Nu pot spune că cunosc (*sic!*) totul. Tocmai aceasta a fost durerea mea în viață, că cunosc (*sic!*) prea puțin, că n-am putut cunoaște mai multe. Dar m-am călăuzit, în toate acțiunile mele, de logică. Și atunci, când primesc un act, un document, un memoriu, un raport, în care cineva îmi dă anumite indicații, pune o anumită problemă, eu am atâta putere de cercetare și analiză, să văd dacă este logic ceea ce se propune sau nu.

Ascultând pe dl Vlad și citindu-i memoriile și văzând și alte dosare, am văzut soluția în problema laptelui.

Nu va fi soluția ideală ...

Dar nu trebuie să umblăm după soluții ideale, căci timpul trece și până atunci ne mor bătrânii, copiii și bolnavii, din lipsă de lapte.

De aceea, ne trebuie o soluție mai slabă, o soluție care poate fi criticată, dar o soluție care să ne dea acum lapte în Capitală, în țară, pentru spitale, pentru bătrâni, pentru copii.

Ne trebuie soluția practică.

Nu soluția ideală, care s-a găsit la New-York sau la Washington, ci o soluție adaptată la situația noastră, la posibilitățile noastre, la mentalitatea noastră, la nevoile noastre, la lipsa de pregătire și la totala dezorganizare a noastră.

Și atunci am spus: aceasta este soluția.

A fost torpilată însă.

Eu n-am mai putut participa la Consiliile de Miniștri. Și atunci soluția s-a torpilat prin burocrație și prin fel de fel de lucruri.

De altfel, aceasta nu este prima chestiune în Statul nostru, când s-a găsit soluția, care trebuia, când s-a găsit soluția chiar de la început, s-a pus în executare, dar pe urmă acțiunea a încetat, din cauza tuturor felurilor de opuneri, din cauza directorilor de ministere, din cauza altor propuneri, pentru ca pe urmă să se ajungă tot la prima soluție, adică tot de unde am plecat.

În felul acesta s-au produs multe pagube, pe care nu le-au plătit cei vinovați, ci tot nenorocita asta de nație, fiindcă nu se pot găsi adevărații vinovați, cari se înșiră pe o scară infinită. Și din cauza acestora, toată opera de redresare a acestui Stat și de educare și ridicare a neamului nostru românesc suferă, iar aceștia nu pot fi găsiți, cum nu pot fi găsiți nici adevărații vinovați ai catastrofei din 1940, căci aceștia sunt ascunși și taie cupoane, iar urma lor nu se poate găsi, dar rezultatul acțiunilor lor nenorocite a fost pentru țară catastrofa din 1940.

Pe noi nu ne-au bătut inamicii în 1940, ci frontul intern. Frontul intern a dezorganizat granițele. Această politică detestabilă, pe care am făcut-o 20 ani – am păcălit masele, am păcălit Coroana, ne-am păcălit pe noi înșine – ne-a dus la catastrofa din 1940.

Dacă nu s-ar fi petrecut lucrurile astfel, evenimentele ne-ar fi găsit ca o nație întărită, cu forță militară, cu unitate națională. Și atunci poate era alta soluția problemei românești, dacă ne apuca 1941 cu granițele României intacte.

G-ral I. Rășcanu: Am convocat pe dl Vlad, care cunoaște chestiunea bine, am încheiat un proces-verbal în care se arată soluțiunile care sunt identice ...

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică dv., cu dl Vlad sunteți de acord în această privință.

G-ral I. Rășcanu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea principală este să vă puneți de acord. Aceasta mă interesează.

Ceea ce omoară Statul nostru și toată munca mea titanică este dezacordul între oameni. Toată ziua: dezacorduri, susceptibilități.

Dar eu am o singură susceptibilitate de menajat: aceea a Nației! Nu a oamenilor! Nu mă interesează aceasta. Nici a mea. De o infinitate de ori, de când sunt la conducerea Statului, am rupt în țăndări susceptibilitatea mea personală. Dar așa este

la noi: fiecare își susține ideea lui, pe spinarea colectivității, ca și când el răspunde de toate câte se întâmplă. Așa se procedează, în loc ca toți să punem umăr la umăr, în loc să lucrăm cu toată mintea și cu toată puterea noastră de acțiune, ca să ridicăm Statul acesta. Așa făceau, altădată, și cei din cetatea Bizanțului: se certau în interiorul cetății pe chestiuni de principii, iar turcii pătrundeau în cetate; și ei se certau înainte. Așa facem și noi acum: când rușii vin cu pași gigantici ca să ne amenințe ființa neamului, noi ne certăm pe fleacuri.

I. Marinescu: Domnule Mareșal, dați-mi voie să spun câteva cuvinte în chestiunea laptelui.

Lapte avem foarte mult. 70 milioane este valoarea actuală. Sunt centre speciale în Bucovina, în Banat, în Transilvania, de producție a acestui aliment.

Atunci, ca să găsim o întrebuintare a acestei averi, am pornit să fac patru fabrici de brânzeturi, care să fie situate la Burdujeni, Alba-Iulia, Dej și Lugoj. Am putea, sub supravegherea acestor fabrici, să formăm patru centre de colectare a laptelui, de la distanță potrivită, căci și în străinătate se aduce laptele la centrul de colectare de la 300, 600 și chiar 1200 km depărtare. Am putea ca, prin cooperativele care se vor ocupa de dirijarea acestor fabrici, să găsim mijloacele de transport. La rigoare, am putea face cisterne, pentru că o cisternă se face într-un timp destul de scurt.

Și atunci, cu ajutorul cisternelor și cu pasteurizarea laptelui pe loc îl putem aduce de la distanțe mai mari și-l putem păstra în condițiuni bune.

Mai mult încă: am trimis oameni în străinătate, ca să învețe tot ceea ce trebuie, în această direcție. Am putea, cu acești oameni și cu aceste aparate, să facem centre de strângere și de aducere a laptelui la București.

În ce privește fermierii, problema este aceea care ați ridicat-o dv. N-are Capitala noastră un Hinterland; fermierii n-au pământul necesar, de pe care să scoată nutrețul pentru vitele lor. Și atunci ei trebuie să alerge în dreapta și în stânga, pentru ca să obțină nutrețul de care au nevoie și pe care din această cauză și-l procură cu prețuri prea scumpe.

De aceea, trebuie urmărită chestiunea aceasta cu toată atenția. Pentru toți fermierii, pe o rază de 30 km, cum s-a aprobat, trebuiesc făcute drumuri de aducere la București a produselor lor. Nu trebuie să fie o încărcare cu taxe, pentru că Ministerul de Finanțe îi taxează pe toți acești fermieri la fel ca pe marii industriași, ceea ce era aproape prohibitiv pentru ei. Fără un aranjament, fără o intervenție a Ministerului Agriculturii, fără pășuni, fără diverse avantaje nu vor putea exista acești fermieri. Piindcă, de îndată ce vin timpuri grele, fermierii își vând vitele și se ocupă de altceva.

Mareșal I. Antonescu: Această problemă, așa pusă, cere timp.

Deocamdată ne trebuie lapte, care se găsește pe suprafața țării. Și se găsește cu adevărat. Este însă o problemă de circulație, care trebuie rezolvată. Și în organismul omenesc, lucrurile se petrec la fel. Poți să ai sânge, dar dacă nu ai circulația bună și nu merge sângele în tot corpul, în membre, în creier, întregul organism este în pericol și omul moare.

Același lucru se petrece și în fenomenul social, și în viața economică. Dacă circulația nu se face în mod normal, organismul social și economic suferă și poate să meargă la o catastrofă.

Deci, lapte avem.

Fermieri în jurul Bucureștilor, Hinterlandul Capitalei, aceasta constituie o problemă de lungă durată. Am discutat cu dl Pană. Merge încet acest program. Nu se poate rezolva chestiunea aceasta într-o zi, fiindcă este greu să ai tot ce îți trebuie. Eu nu pot să spun omului: Ești fermier, trebuie să-ți faci fermă, trebuie să ai 100 sau 200 sau 300 vaci. Aceasta va veni cu timpul și va fi o problemă de organizare. Dar în timpul acesta, la periferie, în Bucovina, în Ardeal, chiar în Țara Românească se găsește lapte.

Acest lapte, însă, în loc să fie colectat de acei cari erau colectori însărcinați cu aceasta, cărora li s-a dat posibilitatea să colecteze și cari puteau să o facă în condițiuni potrivite, au venit alții peste ei, prin slăbiciunea prefecților, cum a făcut prefectul de Suceava, care a dat drumul altor colectori, peste capul Guvernului și cu tot ordinul Guvernului.

Și atunci, acești oameni, veniți astfel peste ceilalți, au dus la torpilarea măsurii Guvernului. Concurentul venit aducea un lapte prost, fiindcă el nu lucra în condițiuni serioase, nu avea riscurile celui alt. Acest om improvizat ne-a stricat tot efortul nostru. Acest om își ia orice risc asupra lui, fiindcă el este un om care nu mai are nimic de apărut. Poate să se ducă și la pușcărie, pe el nu-l interesează lucrul acesta, pentru că n-are obraz și pentru că trăiește într-un mediu în care nu interesează chestiunea aceasta. Și apoi românul așa este: a doua zi după ce a ieșit Vărzaru din pușcărie, toată lumea îi strângea mâna. Generalului Sococ la fel, toți oamenii strângeau mâna acestui om, care a trădat neamul. Este așa, dle Ottulescu? Neam de ticăloși!

Dar trebuie să-l formăm încetul cu încetul neamul acesta. Este o operă ce trebuie făcută.

În chestiunea laptelui deci ne trebuiesc soluțiuni practice și pe care trebuie să le găsim imediat. Această operație, așa cum o propuneți dv., nu ne dă rezultate imediate. Ceea ce trebuie să facem noi imediat, este să avem posibilitatea ca să găsim colectori ca să înlesnim circulația laptelui; acestor colectori să li se dea avantaje, pentru că în felul acesta se poate soluționa problema și se aplică și ceea ce am spus eu în principiu. Ce am spus?

Nu chestia prețului interesează, ci mă preocupă ca acel lapte, pe care îl cumpără bătrânii, care se dă copiilor, care se dă bolnavilor, să fie un lapte bun, să nu fie scrobeală sau apă înălbită, să nu fie bătaie de joc, cum este laptele care se aduce astăzi. Nu este lapte, ci o iluzie de lapte, ceea ce aduc lăptarii cari vin în Capitală.

De aceea, le-am dat la cap acestora. Am spus: Prefer să nu mai fie nimic, decât să ne furăm căciula, decât să se poarte așa oamenii aceștia sub ochii unui Guvern, care vrea să așeze Neamul Românesc pe baze morale. Sub ochii noștri vând lăptarii scrobeală și înșeală oamenii. Eu nu beau lapte și n-am copii și nici oameni bolnavi în familie cari să aibă nevoie de lapte. Dar sunt alți oameni, cari au copii, cari au în familie bătrâni și bolnavi, cari nu pot trăi fără lapte. Și atunci am spus, pentru ceea ce trebuie să cumpere aceștia, să le dăm mijloacele de a-și avea laptele necesar. Să facem ceva, ca oamenii aceștia să aibă lapte pentru copiii lor, să aibă un lapte bun, cei cari au nevoie din populația Capitalei să aibă un lapte fără apă și fără scrobeală. Am luat unele măsuri, în acest timp, dar n-am reușit.

A venit fie unul, fie altul și am scos pe cotigarii din București, pe vânzătorii de lapte i-am scos din lagăr și totuși nu este lapte. De ce? Pentru că nu sunt ferme. Dar nu pot înființa ferme. Este o soluție prea îndepărtată. Mie îmi trebuie o soluție practică și imediată. Să zicem, să fie laptele 200-300 lei kg – cine este bolnav dă acest preț, decât să moară; și cine are copii dă 300 lei ca să aibă cu ce-i hrăni – dar să fie un lapte bun, să am garanția că este un lapte curat. Or, astăzi lumea nu cumpără un lapte bun, cumpără o păcăleală.

Ca să sfârșim această chestiune: vă veți întruni dv. și îmi veți prezenta o lege, un ucuz sau ce vreți dv., dar să-l faceți repede, în câteva zile, în care să arătați cum trebuie să se rezolve această problemă. Dacă au fost abuzuri, va veni la timp pedeapsa. Pentru că, dacă trăiesc și mă mențin la conducerea Statului, nici o tâlhărie nu va scăpa.

Nu mai intrăm în detalii.

Aceasta este soluția: rog pe dl g-ral Rășcanu și pe dl g-ral Constantin și pe cei interesați în această problemă să vă întruniți și luni dimineață să am soluția ei. Dar soluția practică. Să se spună: Ce trebuie să facem ca să rezolvăm această problemă. Fie prin cisterne, cum spunea dl Marinescu, fie în alt mod – faceți ceea ce vreți, ceea ce credeți că trebuie făcut –, dar faceți ceva ca să avem lapte în București.

Nu vreau vorbe, nici memorii, nici lucruri de felul acesta, fiindcă memorii și hârtii și propuneri și idei geniale primesc în fiecare zi. Dar mie îmi trebuie un lucru practic. Aceasta vreau: rezolvare pe realități și în mod practic. Restul nu mă interesează.

Domnilor, intrăm în ordinea de zi. Dl Fișescu a demisionat, pentru că nu s-a putut înțelege cu mine, sau eu nu m-am putut înțelege cu dl Fișescu, sau dv. nu v-ați putut înțelege cu dânsul, sau dânsul nu s-a putut înțelege cu dv. Este o chestiune care nu mă interesează. Statul nu poate să moară. Trebuie să fie altul care să ia locul. Nu pot să merg la infinit cu un om, care își dă mereu demisia.

Acestea sunt lucruri pe care eu nu le admit. Cum vor rezolva problema Economiei Naționale, vom vedea. În tot acest timp voi dirija eu această Economie. Eu nu mă ascund și vă mărturisesc că am fost profund nemulțumit de modul cum dl Fișescu și-a îndeplinit sarcinile avute, pentru că în loc să meargă înainte, nici măcar nu a stat pe loc, ci am mers continuu înapoi. Dacă este adevărat sau nu ceea ce afirm, acesta este un lucru care va fi judecat târziu, dar fapt cert este că unii dintre dv. ați venit la mine și mi-ați făcut afirmația că nu merge Consiliul Economic, că se discută academic, că de multe ori se discută fleacuri și că din această cauză treaba nu merge. Am avut multe pierderi în această privință, am dat sfaturi continui, și adeseori am atribuit aceasta boalei dlui Fișescu. Orice om poate să fie bolnav, oricare are dreptul să se îmbolnăvească, însă ceea ce interesează este că lucrurile n-au mers cum trebuie.

Eu am făcut acest Consiliu Economic. Am făcut un Minister al Economiei Naționale, care nu trebuia să aibă alte departamente și un alt rol. Luni de zile Ministerul Economiei Naționale nu s-a ocupat de ceea ce trebuia să se ocupe și de aceea nu și-a ajuns scopul. Multe chestiuni au stat în loc, pentru că trebuia să aștepte ca dl Fișescu să-și dea adeziunea. Deci, o idee care putea să fi fost bună, sau putea să fie chiar rea, nu a dat nici un rezultat. Vă spun toate acestea astăzi, cum am spus-o și la Școala de Război: sunt bătălii în istorie care s-au pierdut, chiar cu soluțiuni bune, și

sunt bătălii în istorie cari s-au câștigat punând în practică o soluție rea. Totul depinde de o execuție pricepută și energetică. O soluție savantă, dacă este torpilată, rezultatul este detestabil.

Când afirmă unul și altul că nu se poate continua cu acest sistem, atunci problema capătă o situație și mai gravă.

Unii dintre dv. ar fi ridicat chestiunea că economia națională nu merge, din cauză că nu se poate face coordonarea și că la Consiliu se discută numai ca la catedră, însă când este vorba de soluții, atunci nu se face nimic. De altă parte, atunci când trebuie schimbate unele situațiuni importante, se discută pe detalii și se fac modificări de detalii.

Trebuie să vă spun, că în toată viața mea nu am avut frică să greșesc, și de aceea am reușit, pentru că am luat riscurile asupra mea. Cine nu ia riscurile asupra lui nu are ce căuta în viața publică. Conducerea Statului ne dă riscuri infinite și acest fapt nu poate să ne determine ca să ne dăm la o parte. Cu cât luptăm mai mult, cu atât riscurile sunt mai mari, cu atât greutățile sunt mai mari, și cu atât trebuie să îndârjim lupta noastră, ca să scoatem Statul din impasul în care se găsește.

Aceasta este chestiunea dlui Fișescu.

D-sa în scrisoarea de demisie, pe care mi-a prezentat-o, mi-a spus că a ajuns la această concluzie, că trebuie desființat Consiliul Economic. Aceasta a spus-o dl Fișescu, care spunea la început cu totul altceva. Aceasta este soluția dlui Fișescu, și a ajuns la această concluziune, că nu se poate face nimic. Chiar dacă ideea d-sale era greșită, totuși un om care știe să ia riscurile asupra lui putea să facă astfel, ca rezultatele să fie bune.

Cu aceasta am terminat chestiunea dlui Fișescu.

Evaluarea producției de țigări pe anul 1943.

Domnilor, trebuie să vă pun la curent cu situația. Când am fost la cartierul general al Führerului, am încheiat un Protocol. Înainte de despărțire, am luat cunoștință că noi ne-am angajat, pentru anul 1943, să livrăm Germaniei 4 milioane tone țigări.

Am spus imediat că aceasta este o imposibilitate, însă că vom face maximum din ce se poate face, ca să sporim cantitatea pe care o livrăm. În același timp, am adăugat că pentru ca să livrăm cantități mai mari pentru exportul de țigări, germanii trebuie să ne ajute, ca să înlocuim țigării, păcura și toate derivatele din viața economică a Neamului Românesc și să înlocuim cu altă energie. Dacă este vorba să schimbăm sistemul central, acesta reprezintă o sută mii de tone anual.

Gh. Andonie: Am livrat 3.440.000 tone și 3.000.000 pentru Axă.

Mareșal I. Antonescu: Dacă înlocuim tot combustibilul care stă la baza industriei noastre, câtă cantitate liberăm?

Gh. Andonie: 1.000.000 de tone consumul de păcură. Am avut înainte 1.200.000 tone consum la păcură.

Mareșal I. Antonescu: Mai sunt compartimente care consumă țigări și păcură?

Gh. Andonie: Da, transporturile și industriile metalurgice.

Mareșal I. Antonescu: De aceea noi am făcut transformările necesare, pentru a putea avea aceste cantități. Am spus că sunt gata să fac tot ceea ce se poate, însă ca să oblig pe cineva să facă o acțiune, trebuie să-i dau posibilitatea necesară ca s-o facă. În

consecință, am adăugat că Germania trebuie să mă ajute și dacă este în măsură să mă ajute la timp, atuncia pot să livrez toate cantitățile de păcură.

Aceasta este baza pe care am discutat-o.

Te-am trimis pe d-ta, dle Andonie, și te rog să ne spui ce pot să ne dea ei.

Gh. Andonie: Am arătat, că pot să sporesc producția cu 5%. Trebuie însă să ne vină materialele corespunzătoare.

Mareșal I. Antonescu: Deci, o sporire a producției.

Di Neubacher a spus că avem tot ce ne trebuie în țară.

Gh. Andonie: Nu este adevărat. Nu putem conta pe cranicile din trecut.

Mareșal I. Antonescu: Inexact.

Di Neubacher nu este bine informat. Cranicile din țara noastră nu ne dau posibilitatea de exploatare noi; iar, pe de altă parte, nu se știe ceea ce vom obține. Poți pune o sondă, dar nu știi ceea ce îți va produce ea. Așa încât nu poți conta pe o sporire de producție.

Gh. Andonie: Noi avem acum 187 de locațiuni sigure în toate șantierele de petrol. Pentru aceste locațiuni sigure, care nu erau prevăzute în program pe 1943, am cerut aceste 13 cranicile.

Mareșal I. Antonescu: Cât e sporul de producție?

Gh. Andonie: 250.000 tone.

Mareșal I. Antonescu: Vazăică, 250.000 tone spor de producție.

Gh. Andonie: Dă numai 5%. Nu se poate mai mult.

Mareșal I. Antonescu: Să nu fie operațiunea inversă; să nu fie un deficit de producție, față de anul trecut.

Gh. Andonie: Dacă considerăm (*sic!*) luna ianuarie, data de 11 ianuarie – deși nu avem situația pe ianuarie –, constatăm că a fost o lună mai grea. Producția a scăzut. Avem numai 14.900 tone producție zilnică, pe când înainte era 15.520 tone.

Mareșal I. Antonescu: Față de ianuarie anul trecut cum se prezintă situația?

Gh. Andonie: Au fost 16.000 tone, iar în decembrie, 16.500 tone, anul trecut; anul acesta avem 14.900 tone pe ianuarie și 15.050 în decembrie.

Mareșal I. Antonescu: Deci este o diferență.

Gh. Andonie: Da. Curba are tendința în jos.

Mareșal I. Antonescu: Atunci cum ne putem face bazele și cum putem întocmi un plan al nostru?

Eu le-am spus următorul lucru: Nu uitați că ceea ce v-am dat rândul trecut am putut-o face datorită faptului că am consumat toate rezervele noastre, care au fost de 900.000 tone.

Gh. Andonie: La 1 ianuarie 1943 nu mai aveam în rafinăriile noastre decât 127.000 tone; ceea ce nu s-a întâmplat niciodată.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, având rezerve puteam ține la normal curba livrărilor. Astăzi, nemaiavând rezerve, suntem la discreția totală a cantităților care ies din pământ. Dacă ies numai 14.000 tone, aceasta însemnează o altă cifră și pentru exportul nostru.

Gh. Andonie: Socotind toate locațiunile sigure, însemnează că în 1944 vom avea numai 60% din producție.

I. Marinescu: Aici este chestiunea. Anul trecut nu numai că am oprit scăderea, dar am crescut producția cu 130.000 tone. Am săpat mai mult. Cu ceea ce am săpat anul trecut și cu ceea ce săpăm anul acesta, acoperim toate locurile de sondă, pe care le cunoaștem. Și de 6 luni de zile, de când s-a făcut Legea petrolului, nu s-a împărțit nici o structură nouă, nu s-a făcut nimic.

Al. Ottulescu: Este o plângere mare în această privință.

Mareșal I. Antonescu: Știu. De ce am făcut legea? Pentru că se certa dl. Fințescu cu dl. Andonie și dl. Andonie cu dl. Fințescu. Să riscăm noi să pierdem războiul, pentru că se ceartă dl. Fințescu și dl. Andonie? Statul nu poate asista la certurile dv.

Gh. Andonie: Am depus un raport la 19 noiembrie.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu fac reproșuri. Eu fac o constatare: că o chestiune este ținută în loc.

Legea aceasta este o lege pe care am făcut-o, am discutat-o un an de zile, am întors-o pe toate fețele, ați examinat-o cu toții, până în cele din urmă a consimțit și dl. Fințescu la ea. Când am trecut însă la aplicarea legii, au început atunci discuții.

Ce țară e aceasta?

Am discutat un an această lege, ca să nu facem greșeli asupra ei, pentru că era o lege mare. Fiecare și-a spus cuvântul lui. Și oamenii, cari se dușmăneau, au căzut de acord cu toții. Dar, după ce legea a fost retușată încontinuu și a fost făcută astfel încât să satisfacă la maximum interesele neamului nostru, după aceea, când este chestiunea de aplicare a legii, vine un domn sau altul, cari începe s-o discute. Bărberie – vă rog să-mi iertați expresia – pe pielea Neamului Românesc nu se poate face.

Al. Ottulescu: Vă rog ca această chestiune să fie rezolvată.

Mareșal I. Antonescu: O rezolvăm astăzi.

Vasăzică, chestiunea de un spor de producție pe 1943, eu n-o consider serioasă, pentru că am suficientă experiență – și prin vârsta mea și prin trecutul meu – ca să știu să nu merg pe himere.

Așa am spus la Marele Cartier: să bazăm acțiunea noastră pe realități. Trebuie să știm ceea ce vă pot da eu și ceea ce îmi puteți da dv. mie. Să stăm pe realități, altfel ne păcălim unul pe altul: eu îți spun că îți dau atâtea tone de păcură și nu-ți dau câte ți-am spus, iar d-ta îmi spui că-mi dai atâta marfă și nu-mi dai. Dar aceasta nu se poate face între două State, care au un scop comun. Spune-mi clar ce îmi poți da, ca să știu precis ceea ce îți pot da și eu. Acesta este principiul pe care mă așez eu.

Le-am spus la Marele Cartier: Dacă voi avea un surplus de producție, cu atât mai bine și pentru d-ta, și pentru mine, și pentru noi toți. Dar eu trebuie să plec de la ceva real, de la o bază existentă, de la ceea ce este producția mea de anul acesta. De la aceasta trebuie să plec și să fac concesiunile acestea, și să procedez ca să mențin această producție.

Gh. Andonie: Există un declin al producției întotdeauna. De fiecare dată socotim ceea ce se poate obține anul următor. Anul trecut am avut 5.600.000 tone; anul acesta socotim 5.300.000 tone, deci era un spor de producție anul trecut. Cu alte cuvinte, în total, anul acesta, cu efortul pe care îl facem, cu 40 sonde noi, trebuie să obținem 5.500.000 tone în total. Va fi mai puțin decât anul trecut sporul, față de

declinul normal al producției din Țara Românească, nu sporul față de producția de anul trecut. Așa este făcută socoteala.

Mareșal I. Antonescu: De unde scoatem restul?

Gh. Andonie: 100.000 tone de la Calea Ferată. Calea Ferată obținea înainte 28.000 tone lunar. Acum au cărbuni de Silezia, 72.000 tone, așa că ar fi să le dăm 20.000 tone lunar numai.

200.000 tone le-am putea obține, dacă am putea considera scăderea ce s-ar obține de la București prin introducerea gazului. Dar nu putem conta că vor fi introduse gazele decât de la sfârșitul lunii aprilie și atunci socotim numai 100.000 tone din consumul de la București prin introducerea gazelor, până la sfârșitul anului.

Al. Neagu: Este supraevaluată cifra de 100.000 tone ca economie de combustibil de la București. Chiar ieri am primit o notă, în care se vorbește de 60.000 tone maximum ca economie pentru anul acesta.

C. Bușilă: Și nu de la aprilie, ci de la mai.

Gh. Andonie: Consumul Bucureștilor este 18.000 tone numai păcură.

Al. Neagu: Sunt socotite numai la 60.000 tone economiile.

Gh. Andonie: Sunt fabrici mari, cari consumă 15.000 tone. 10.000 tone este cifra trecută, după legea pentru introducerea gazelor.

Mareșal I. Antonescu: N-ar fi o diferență mare, dacă ar fi vorba numai de 40.000 tone.

I. Marinescu: Se mai poate urmări o politică de restricțiuni la luminat.

Mareșal I. Antonescu: Cum să facem o politică de restricțiuni la luminat, din moment ce Capitala este în întunec?

I. Marinescu: Ar trebui lăsat câte un bec de cameră sau cel mult două, trei. Dar astăzi sunt foarte multe care se întrebuințează cu putere mare de iluminat, prin lumina indirectă.

Gh. Andonie: S-au introdus radiatoare electrice, diferite aparate electrice.

I. Marinescu: Consumă foarte mult.

Mareșal I. Antonescu: Vom vedea soluția pentru anul viitor.

Gh. Andonie: Prin transformarea cazanurilor de aburi industriale se poate obține o economie, întrebuințându-se cărbunii.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o dorință; este ce am făcut la Berlin. Le-am spus: Vin de la București cu o situație exactă de ceea ce avem, ca să știm pe ce ne putem baza. În ce privește încălzirea centrală, dacă e s-o facem încălzire pe bază de cărbuni, trebuiesc anumite transformări. Am vorbit cu dl Funk, care a spus că ne dă ce trebuie. Și numai pe baza de schimb reciproc se vor putea face lucrările acestea cu ei. Altfel degeaba au trecut ei în Protocol.

Gh. Andonie: În Acordul încheiat, semnat de dl Răzmiriță, sunt trecute materialele necesare pentru transformarea aceasta, pentru cazane etc. Au trimis o comisiune specială, compusă din specialiștii lor. S-au ocupat de chestiunea cazanelor. Au venit la București. Au luat contact cu cine trebuia, cu dl prof. Cantuniari. Au făcut un birou care proiectează toate transformările ce trebuiesc făcute și imediat se dă comanda la Berlin și în țară, fiindcă se pot face și în țară la noi.

Mareșal I. Antonescu: Le pot livra?

Gh. Andonie: Da.

Mareșal I. Antonescu: Se pot face transformări, dar eu nu pot lăsa Capitala în frig, pentru că am aici altă structură socială decât cea de acolo. Aici trebuie să ținem seama de mentalitatea românească, care (*sic!*) cere varză cu carne și căldură, ca să poată sta omul în cămașe. Eu n-am aici disciplina național-socialistă de la Berlin și nici nu pot s-o fac. Mie îmi trebuie liniște în Țara Românească și aceasta nu o pot obține decât dând românilor ceea ce îmi cer românii.

Și românul nu-mi cere nici opera lui Goethe, nici muzica lui Wagner, ci îmi cere varză cu carne și căldură. Așa este la noi. Neamțului, dacă îi dai opera lui Goethe, dacă îl ascultă pe Wagner, l-ai încântat și l-ai trimis liniștit acasă. Cu românul nu este așa. Pot să-i cânt eu la ureche cât veți voi Wagner și n-are vreo influență. I-am spus-o și lui Hitler, în față, aceasta. I-am spus: Nu tratați poporul român ca pe cel german.

Gh. Andonie: Eu dau material. Transformările acestea urmează să le plătească germanii. E trecut în Protocol.

Mareșal I. Antonescu: Sigur. Aici este vorba de particulari. Mă obligi să-mi transform eu astăzi instalațiile de încălzire centrală? Atunci trebuie să plătești d-ta. Cum ai plătit la Calea Ferată transformările, tot așa trebuie să plătești și transformările pentru particulari.

G-ral Gh. Dobre: Sunt transformări numai la industrii, nu pentru locuințe particulare, pentru că acolo ar da o economie prea mică și ar produce în schimb o perturbare extraordinară, dacă s-ar face aceste transformări și la locuințele particulare.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Numai la industrie. Însă nu suportă industria românească transformările, ca să scumpească viața în Țara Românească, ci le suportă industria germană.

Gh. Andonie: E trecut în Protocol.

Dl ministru Dobre a făcut un decret.

G-ral Gh. Dobre: Am făcut decretul. Urmează ca să-l vadă dl ministru de Finanțe și dl ministru al Economiei Naționale.

Mareșal I. Antonescu: Luni îmi prezinți chestiunea. Aceasta este problema.

Noi ne-am luat un angajament, scris în Protocol. Dar eu am afirmat de la început că nu mă pot ține de acest angajament. Am dat însă asigurarea că voi face maximum, voi face tot ceea ce stă în puterea mea ca să reduc consumul intern, cu condiția ca ei să-mi dea ceea ce îmi trebuie, ca să pot degaja din consumul intern pentru export, ceea ce se poate degaja.

Mă ajută în această privință? Bine.

Dar nu trebuie ca noi să facem acțiuni de rea-credință, de păcăleală, căci ne păcălim pe noi. De petrol depinde victoria. Nu avem petrol? Pierdem războiul. L-a pierdut Germania? Îl pierde și România. Pierderea războiului are mai mari consecințe pentru noi, căci suntem un popor mic. Un popor mare se salvează mai ușor.

Eu nu fac inflație pentru soldatul german, pentru nimic; dar pentru petrol, n-am ce să fac. Pentru că, dacă nu dau petrol, îmi tai craca de sub picioare și pierd războiul și mor.

Gh. Andonie: În ce privește restricția consumului intern, pentru luna februarie am redus 20.000 de tone păcură și 12.000 tone la combustibil. Am realizat o restricție importantă – 41.000 tone – față de ianuarie anul precedent.

Mareșal I. Antonescu: Tot aici se pune și chestiunea petrolului lampant. Le-am spus: Dv. importați din ce în ce mai mult gaz acum; mult mai mult decât anul trecut. Vedeți cât vă trebuie, pentru că altfel vă stricați ceea ce vă luați de la noi. De ce aveți dv. nevoie de gaz? Așa am spus.

Dv. le reduceți la export gazul și sporii cota dincolo, pentru că dl Göring nu se uită la petrolul lampant, pe care îl primește, ci la cota de păcură, de țiței, de benzină pentru aviație. Le-am spus: Ca să vă dau benzină, ca să vă dau păcură, trebuie să-mi reduceți cota de petrol lampant. Altfel nu pot face.

Gh. Andonie: 15.000 tone consuma înainte Germania.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, și chestiunea aceasta, dl g-ral Dobre, trebuie s-o sfârșim.

G-ral Gh. Dobre: Să-mi permiteți să spun câteva cuvinte în această chestiune. În primul rând, transformarea pentru industrie nu va începe să producă rezultate decât mai târziu. Prin urmare, urmează ca până atunci să se facă unele reduceri la consumul intern, bineînțeles cu respectarea nevoilor populației. Ținând seama de aceasta, se poate merge până la o reducere de 20-30%.

Mareșal I. Antonescu: Întâi trebuie să vedem fabricile. Trebuie să vedem care urmează să le închidem și care nu. Prin aceasta, nu imităm pe germani. Măsura am luat-o înainte. Dar sunt fabricuțe care nu lucrează. Ne încurcă numai. Iau lucrătorii dintr-o parte, îi cointerează, îi duc în altă parte.

Trebuie să facem la maximum economie la consumul intern. Chiar și de la uzine. Însă nu trebuie să oprim viața economică a Neamului Românesc. Să nu stea industria de hârtie. Să nu stea industria textilă. Nimic să nu stea. Dar nici risipă nu trebuie să se facă.

Am auzit că sunt unii domni cari și-au făcut rezerve și le țin ascunse. Trebuie să găsim și lovite aceste rezerve. Altfel, ce se întâmplă? Ei mă păcălesc pe mine, eu păcălesc Germania și ne păcălim împreună, până la urmă, pentru că pe front nu avem ceea ce ne trebuie.

Gh. Andonie: Unde a fost vorba de stocaj, am tăiat complet.

Mareșal I. Antonescu: Germanii au pierdut avioane, pentru că au avut benzină, cu ce să le ridice, și își freacă mâinile de bucurie jidanii.

G-ral Gh. Dobre: Ca să facem față nevoilor de consum în materie de cărbuni, trebuie să sporim exploatarea de cărbuni.

Mareșal I. Antonescu: S-au mai sporit.

G-ral Gh. Dobre: Trebuie să le mai sporim.

Domnule Mareșal, sunt de luat oarecari măsuri, pe care vă rog să mă autorizați să le iau.

Mareșal I. Antonescu: Ai absolut dreptul să iei orice măsură – și imediat – pentru sporirea producției cărbunilor.

Am discutat cu dl Funk. I-am spus ce este cu chestiunea Baia Mare. I-am mai spus: Dă-mi minieri, ca să-mi sporesc producția. Mi-a spus că ne dă. Să tratezi și

această chestiune. Sporirea producției de cărbuni este o chestiune pe care am tratat-o de un an jumătate.

În această privință, Petroșanii au dus o politică care (*sic!*) era în avantajul intereselor financiare ale Consorțiului Petroșani; n-au dus, însă, o politică în interesul economiei naționale românești.

Trebuie să punem capăt acestei situații.

Ceea ce s-a putut tolera în timp de pace – sau închide ochii, interesat și neinteresat – nu mai putem tolera acum, pentru că noi nu suntem Guvern de spertari; iar dacă se găsesc în Guvern spertari, trebuie să-i găsim și să le punem mâna în cap.

Înainte, Petroșanii cumpărau conștiințele, în dreapta și în stânga – cu brichete, cărbuni și acțiuni – dar astăzi nu se mai poate face așa, căci la nimeni dintre noi nu mai găsește ecou o asemenea acțiune. Dacă totuși va găsi ecou la cineva, fiți siguri că va ieși la iveală într-o zi.

Dle ministru de Finanțe, te rog să iei cunoștință de ceea ce îmi scrie dl Neubacher.

Al. Ottulescu: Este vorba de chestia plășilor către armata germană. Cu această chestiune mă căsnesc și vreau să pun regulă, însă nu pot să ajung la rezultat.

În Protocolul făcut la Marele Cartier se spune că trebuie să le dăm 525.000.000 pe lună. Ceea ce trebuie să dăm pentru armata germană, suntem obligați să executăm, fiindcă trebuie să ne ținem de cuvânt.

Ar fi un lucru simplu. De la 1 octombrie și până astăzi, să văd ce am dat, cu târâita, și lucrul s-ar lămurii.

Unde începe dificultatea? Când a venit dl Romniceanu de la Berlin, ne-a spus că dl Clodius spusese formal, și se hotărâse că, în această sumă de 525.000.000 nu intră numai ceea ce cheltuiește trupa, dar și serviciile pe care ei le datoresc în România, ca, de exemplu, Calea Ferată, Telefoane, Poștă.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să plătească.

Al. Ottulescu: Dumnealor înțeleg lucrurile altfel și zic că nu este așa. Și atunci dl Romniceanu a spus că acest lucru trebuie să fie neapărat precizat, pentru că dacă acesta este înțelesul Protocolului, eu ce fac? – creditez la fiecare lună cu 525.000.000 și de altă parte îi debitez cu ceea ce datorează ei pe fiecare lună către Căile Ferate, Telefoane, Poștă și le dau numai restul.

Cu această chestiune am însărcinat pe dl Bădulescu și am spus că este inadmisibil, ca la Banca Națională să nu am o situație clară de ceea ce trebuie să dau armatei germane. Trebuie să-mi spună dl Bădulescu precis ce are să dea armata germană pentru servicii și numai restul se cuvine să le dau.

Al. Neagu: În această sumă intră Telefoanele și Calea Ferată. Or, serviciul Telefoanelor și Căilor Ferate și Poștei nu este prestat numai pentru Misiunea Germană, ci și pentru interesele armatei germane. Și atunci problema se pune: 525.000.000 lunar cuprinde toate aceste succesiuni de servicii, pentru Misiunea Germană sau trebuie să intre și serviciile de transporturi făcute pentru armata germană?

Din punctul de vedere german, ei contestă această sumă, și spun că dacă Calea (*sic!*) Ferată are un decont de 400 milioane pe lună, o parte este pentru Misiunea Germană, însă restul pentru altă destinație. Aceasta este o chestiune care trebuie stabilită.

Al. Ottulescu: Până ce nu vine dl Romniceanu de la Berlin, nu se poate face nimic.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să știți că duc o adevărată luptă cu ei pe această chestiune, asupra căreia nu cedez deloc. Îți dau serviciile de care ai nevoie, iar, de altă parte, d-ta trebuie să-mi dai contravaloarea. Nu mă interesează în ce anume îmi dai această contravaloare, dar trebuie să mi-o dai.

De altă parte, tot ce ne-am angajat să dăm, și pentru tot ce avem acoperirea necesară, trebuie să fim onești și să plătim. Nici o șicană în această privință.

De altă parte, noi decontăm și plătim Căilor Ferate și Poștelor toate aceste cheltuieli făcute ca servicii prestate trupelor și unităților germane. Deci, toate aceste sume trebuie să fie plătite de ei și trebuiesc decontate. Transporturile militare germane prin România trebuie plătite. Au fost plătite și cele făcute de trupele germane când au trecut spre Balcani și decontate numai în parte, pentru că atunci o parte din trupele germane s-au oprit în Moldova și au luptat pentru cucerirea Basarabiei și Bucovinei.

Și atunci am spus că este vorba de trupe care au luptat și pentru mine, și eu, Statul Român, dacă n-ar fi fost trupele germane, atunci ar fi trebuit să între în luptă trupe românești. Eu am intrat în 1941 cu 7 divizii române de infanterie, cu 2 de vânători de munte și 2 de Cavalerie, și dacă nu exista armata germană, trebuia să fac o mobilizare românească, ceea ce ar fi dus la o perturbare economică, și ar fi costat pe Statul Român mulți bani. Deci, a fost cinstit din partea mea ca să contribui cu aceste plăți. Ceea ce s-a plătit pentru transporturile trupelor germane care au trecut în Moldova, aceasta nu reprezintă prea mult, și atunci am spus că este drept ca aceste cheltuieli să nu le trec în sarcina armatei germane. Aceasta am făcut-o eu, fără să mi se ceară, însă după ce am terminat această problemă, războiul continuând – războiul poate să se termine curând, dar dacă ține, ce fac eu? –, economia națională a mea este în funcție de interesele mele, și nu de armata germană. Deci totul trebuie să fie plătit, căci altfel mergem la abuzuri. Dacă germanii vin prin România, aceasta nu înseamnă că eu trebuie să ruinez economia națională a mea.

Al. Neagu: Ei plătesc, dar plătesc în mărci. Ei au făcut plata în mărci. Toată problema este aceea privitoare la decontare.

Al. Ottulescu: Eu decontez 525.000.000. Nu fac nici o discuție.

Mareșal I. Antonescu: În această sumă intră toate cheltuielile. Nu mai discutăm problema, pentru că nu mai terminăm niciodată. Mie îmi plac lucrurile clare. Le-am spus: Vreți raporturi amicale între noi, atunci trebuie netezit terenul. Căci altfel lăsăm o serie de probleme deschise, care provoacă raporturi încordate între noi, și nu este bine.

De altfel, dv. știți lucrul, că războiul acesta noi l-am făcut pe seama Germaniei, pentru că toată armata românească care (*sic!*) a operat în Rusia, această armată a fost întreținută de germani. Transporturile trupelor românești către frontul de luptă, ei le plătesc. Eu le-am spus: Nu am interes decât pentru Basarabia și Bucovina. Pentru ele am luptat. Dacă ai făcut apel la forțele mele, am sărit în ajutorul tău, dar cheltuielile nu pot să le suport. Cheltuielile le acoperi d-ta din exploataările pe care le faci în teritoriile ocupate. Germanii au hrănit trupele românești gratuit, ceea ce a fost o mare ușurare pentru bugetul țării noastre. De când am intrat în război și până acum, noi

n-am plătit întreținerea armatelor românești, în afară de ceea ce am contribuit la ajutorarea familiilor mobilizaților și invalizilor, dar hrana soldatului și întreținerea lui, tutunul lui, acestea nu.

Al. Neagu: Tutunul l-am plătit noi.

Mareșal I. Antonescu: Pentru că soldatul nostru a avut un surplus de tutun. A fost o operă de Guvern, pe care am făcut-o.

Plata sumelor din clearing-ul româno-german

Ați văzut-o?

Al. Ottulescu: Am văzut-o.

Mareșal I. Antonescu: Sunt pe aceeași linie principială, pe care m-am așezat la început, și în discuțiile cu dl Funk, la fel.

Îmi cunoașteți atitudinea mea.

Al. Ottulescu: Știu totul.

Mareșal I. Antonescu: Nu m-am sfiit să spun atitudinea mea, fiindcă eu apăr interesele Neamului Românesc. Le-am spus: Germania are interesele ei, neamul nostru are interesele lui. Eu am datoria ca să apăr interesele noastre.

Le apăr civilizat, fără ceartă, fără cuțit. Dar le apăr. Se poate să reușesc într-o măsură mai redusă, dar n-am ce să fac; sunt strâns de gât.

Scutirea produselor ce se importă din Rusia ocupată de toate taxele și impozitele vamale și de import

Este o chestiune care aproape nu se mai pune, pentru că regiunea minieră a bazinului Donet au pierdut-o și pierd și terenurile carbonifere, pentru că începe lupta în aceste terenuri.

Al. Neagu: Cunosc problema. Am așteptat dispoziții.

Mareșal I. Antonescu: În nici un caz nu pot plăti taxe la aceste lucruri. Este chestiune de principiu aceasta.

De ce? Pentru că noi avem o Convenție – te rog să iei cunoștință de ea – încheiată de generalul Rozin, după instrucțiunile primite de la mine și de la dl Mihai Antonescu.

În această Convenție se prevede că, în raport cu cota-parte de trupe, cari au participat la război, avem dreptul la întreg materialul de război capturat; din întregul front. Din întregul front avem dreptul la cota-parte din producția industrială rusească, din producția de cărbuni, minereuri. Pentru petrol, avem o convenție aparte.

Avem dreptul chiar și la fabrici: o cotă-parte din instalația industrială.

Dacă lucrurile stau așa, și această convenție există și joacă, atunci cum pot să plătesc la un minereu taxe? De ce să le plătesc eu aici? Este o captură de război. Am plătit vamă la capturile de război?

Al. Neagu: Nu. Nici nu se pune problema, decât dacă ar fi vorba de un particular. Pentru Stat nu se pune problema. Statul nu plătește nimic.

Mareșal I. Antonescu: Tot ceea ce s-a adus a fost pentru Stat; din Transnistria ce s-a adus.

Al. Neagu: Am dat drumul, de o săptămână, la lucrările de scutiri de taxe vamale.

Mareșal I. Antonescu: Voiam să discut această problemă.

Prin urmare, principiul este acesta: sunt capturi de război acestea.

Al. Neagu: Nici nu se pune problema, fiindcă sunt destinate Statului; numai dacă ar fi destinate particularilor, numai atunci s-ar pune problema.

Mareșal I. Antonescu: De ce n-am iscălit decretul? Iată adevăratul motiv. Nu trebuie să apară în „Monitorul Oficial” nimic, nici un act, din care să rezulte ceea ce am adus noi din Transnistria.

Al. Neagu: Să dați dispoziții.

Mareșal I. Antonescu: Dacă semnam decretul ce mi l-ați trimis, ce se întâmpla? Decretul apare în „Monitorul Oficial”, cu expunerea de motive. De aceea, pentru acest motiv, nu l-am semnat.

Al. Neagu: Eu l-am primit. Decretul nu este făcut de mine.

Mareșal I. Antonescu: Am arătat acum care a fost motivul pentru care n-am iscălit decretul.

Am pus chiar o rezoluție.

Am spus: Nu pot să iscălesc un act, care lasă o urmă, în arhiva noastră, în actele noastre oficiale, în această privință. Noi putem pierde războiul și atunci ar veni rușii să ne tragă la răspundere pentru aceasta, bazându-se tocmai pe actele făcute de noi. Dar dacă nu găsesc nici o urmă, ce au să facă? N-am să declar ceea ce am luat din Transnistria. Dar dacă ei găsesc o urmă în actele noastre, atunci pot să ne spună: Iată ceea ce ați luat.

Prin urmare, din acest punct de vedere – principal – să nu mai apară vreun atare decret. Iar dacă a apărut vreun decret în această privință, trebuie să vedem ceea ce e de făcut, ca să nu existe în Arhiva Statului atari acte, să nu existe nici un act oficial din acestea, adică acte care pot servi mâine rușilor drept acte pe care ei să-și bazeze pretențiile lor de despăgubiri de război. Acesta este principiul.

Deci, chiar dacă am pune taxe, am face asemenea lucruri, nu iscălesc, pentru că acestea trebuiesc făcute prin dispoziții administrative, care nu trebuiesc scrise.

Al. Neagu: Trebuie să fie cu destinația pentru un serviciu public, ca să nu mai avem nici o problemă.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, nu trebuie nici lege, nici ordin scris, pentru că se poate să cadă în mâinile rușilor.

Dacă câștigăm (*sic!*) războiul, nu se pune problema; dacă îl pierdem, atunci se pune.

Dar chiar dacă îl câștigăm, putem fi chemați la Comisiunea de reparațiuni, ca rândul trecut, când ne-a tăiat ceea ce am luat de la Budapesta, pentru că s-au încheiat acte privitor la ceea ce am luat de la Budapesta. Ei au venit, în fața Comisiunii, au venit cu „Monitorul Oficial” și ne-au spus: Iată ceea ce ați luat din Ungaria. Pofțiți să facem compensarea.

Deci, chiar în cazul că suntem victorioși, n-avem interes să se găsească astfel de acte.

Producția textilă

A. Pană: A sporit încontinuu.

Anul acesta sporește la 230.000 ha, în loc de 126.000 ha, cât am avut anul trecut.

Ar trebui să ajungem la 280.000 ha. Dar nu cred că vom putea ajunge anul acesta la această suprafață. Dacă totuși se va putea, vom înlocui alte semănături.

În orice caz, vom lupta ca să mărim suprafața.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o singură latură a problemei producției.

Dar mai este o altă latură: aceea a transformării.

Când era dl Marinescu la Ministerul Economiei Naționale, am intervenit pentru transformarea fabricilor noastre, ca să lucreze noile textile, pentru că eram așezați cu fabricile noastre de gros și materii prime, pe bază de bumbac. Acum trebuie să ne așezăm pe baza de cânepă, în și bumbac. Dar pentru aceasta trebuie o transformare întreagă, o modificare industrială.

Ce s-a făcut în această privință?

G-ral Gh. Dobre: Nu s-a făcut nimic, pentru că nu s-a luat nici o hotărâre.

I. Marinescu: S-au înscris 15 unități de filatură ...

G-ral Gh. Dobre: Trebuie un Oficiu, care să ia în mână această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: În această privință, este o divergență între dv.

Dl Pană are propuneri judiciare în nota dumnealui.

Dle Pană, d-ta ceri ca acest Oficiu să aparțină Agriculturii; Aprovizionarea cere ca să-i aparțină ei; Industria și ea ține ca să aparțină de dânsa.

A. Pană: Aceasta este o chestiune ca și aceea a Oficiului de lapte: a fost pusă de noi în primul rând și acum văd că dl Vlad de la Statistică rezolvă chestiunea laptelui.

Mareșal I. Antonescu: Ce caută aici? Sunt rude?

I. Marinescu: Sunt frați. A venit pentru chestiuni de statistică. A crezut că aveți nevoie de cifre statistice.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu-l cunosc.

Am o slăbiciune: eu nu memorizez fizionomia și numele persoanelor. Eu am uitat și pe colegii mei cum îi cheamă, fiindcă am scos din creierul meu ceea ce am crezut că este inutil. Nici numărul de la poarta casei mele nu-l știu. Le-am scos din memorie, ca orice lucru inutil.

A. Pană: În chestiunea laptelui, ar trebui să fie chemat și Ministerul Agriculturii.

Mareșal I. Antonescu: Da. Să studiați împreună chestiunea și să fiți de perfect acord. Nu vreau discuții între dv. Vreau soluții. Războiul enervează și enervarea produce susceptibilități. Dar pe mine susceptibilitatea neamului mă interesează; nu a persoanelor. De aceea, vă rog să nu faceți chestiune de susceptibilități.

Cine rezolvă o problemă și de cine depinde problema, aceasta este o chestiune secundară. Esențialul este ca problema să fie soluționată. Rămâne ca pe urmă să se controleze, să se vadă ce mai este de făcut. Dar pentru aceasta nu trebuie să ținem în loc o problemă. Pentru că Ministerul Agriculturii spune: Cutare problemă să depindă de mine, sau pentru să Aprovizionarea cere să depindă de ea, sau alt Minister, de el, pentru aceasta nu trebuie să ținem Statul în loc. Eu vă spun: Puneți-vă de acord. Aceasta este soluția cea mai bună. În ce privește de cine depinde o problemă, aceasta este o chestiune secundară. Eu sunt omul care, dacă văd că am băgat piciorul într-un lac, eu nu mă înec; îl scot și-l pun pe pământ uscat. Se poate să greșesc, într-o măsură

pe care o iau. Se poate întâmpla ca să fi repartizat greșit Oficiul laptelui; dar dacă văd că am greșit, schimb.

A. Pană: Mi s-a interzis să fac orice fel de statistică.

Mareșal I. Antonescu: Nu. Eu am pus un principiu. Avem un Institut de Statistică, care (*sic!*) are 700 funcționari, cari ne costă sute de milioane și care Oficiu este înființat pentru aceste lucrări. Nu am înființat eu Institutul de Statistică, ci l-am găsit înființat. Dar a fost înființat de o necesitate de Stat. Fără statistici, nu se poate rezolva nici o problemă.

Și atunci i-am dat autorizația ca să lucreze. Dar ce s-a întâmplat? Deși aveam înființat un Institut de Statistică, s-a continuat totuși cu sistemul ca fiecare autoritate să-și facă statistică pe cont propriu. Atunci am spus: De ce s-a mai înființat acest Institut de Statistică? De ce mai funcționează? Le-am spus: Dați-i toate elementele dv. Și atunci, când, de exemplu, Ministerul Agriculturii are nevoie de statistica A, de B, de C, de D, se va adresa acestui Oficiu, îi va pune personalul necesar la dispoziție și Institutul de Statistică îi va da statisticile de care are nevoie, căci pentru aceasta a fost înființat. Tot așa pentru Ministerul de Interne: are nevoie de statisticile A, de B, de C, de D, atunci să se adreseze Institutului de Statistică, să-i treacă lui această problemă, fiindcă el este organizat în această privință. Tot așa Armata; tot astfel Calea Ferată. În felul acesta și Institutul de Statistică își îndeplinește menirea lui, căci dacă faceți dv. toți statistică, unde ajungem?

Astăzi fiecare minister are câte un serviciu de statistică. Desigur că se opun ca aceste chestiuni să treacă acolo, fiindcă anumiți domni, cari conduc aceste servicii la minister, nu vor să-și piardă situația lor. Am spus dlui Mănuilă să ia aceste birouri și să le treacă la dumnealui.

A. Pană: Eu nu fac nici un fel de statistică.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ești gospodar, dle Pană, și știi că în toate trebuie ordine. Indiferent de cine depinde o chestiune, dar trebuie să fie o ordine, să fie un singur cap. Dacă un organism are mai multe capete, atunci trage fiecare în câte o parte și Statul se face praf.

Trebuie de aceea o singură instituție, cu un singur cap, care să depindă de o singură autoritate. Și atunci lucrurile merg. Dacă această instituție nu este făcută așa, nu este sudată cum trebuie, nu este totul la locul ei. Este ca o cărămidă pusă la un loc greșit și atunci o iei și o muți, dacă vrei ca imobilul făcut să-ți servească la ceva.

A. Pană: În orice caz, trebuie să o facă un tâmplar.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea Oficiului laptelui este o chestiune de negustorie, și d-ta nu ești tâmplar. Chestiunea Oficiului laptelui nu este chestiune de producție, ci de comerț de lapte, de circulație a laptelui, de aducere a laptelui din Centrele de producție; or, aceasta nu este operă de Ministerul Agriculturii.

A. Pană: Dar când scade producția?

Mareșal I. Antonescu: Atunci intervenim noi – Statul – și spunem: Dle Pană, mi-a scăzut producția laptelui și te rog să-mi faci cutare și cutare operațiune.

Prin urmare, argumentul d-tale nu stă în picioare, argumentul d-tale nu este bun.

I. Marinescu: Atunci acela care are pădurile ar trebui să aibă și fabricile de mobile.

A. Pană: În ce privește textilele: Ministerul Agriculturii a făcut și industrie casnică. Noi, anul trecut, am împărțit mii de mașini pentru aceste industrii casnice: zdrobitoare, diferite unelte, tot felul de mașini.

Mai avem comandate pentru 20.000.000 lei alte mașini, care vor servi tot pentru această industrie casnică, și pe care noi le vindem, la prețul de cost, diferitelor persoane care vor să se ocupe de această industrie. Am în curs de comandare, pentru 14.000.000 lei, mașini de felul acesta. Pentru programul viitor, cifra se ridică la 23.000.000, constând din aceleași instrumente. Ele se împart contra cost. Nici o pagubă pentru Stat. Noi facem numai oficiul acesta: le procurăm, le împărțim unde trebuie.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Este opera d-tale...

A. Pană: Așa că în opera de producție, ne-am ocupat și de industria casnică. Rugăm numai să nu se ia măsuri câteodată care să împiedice acțiunea noastră.

Mareșal I. Antonescu: Unde s-au luat măsurile acestea?

A. Pană: De exemplu, există o decizie recentă. Fiind o industrie casnică, se înțelege că dacă există o zdrobitoare într-un sat, pot veni și alte comune învecinate, care să lucreze la această mașină. Ei bine, cu toate acestea, printr-o decizie recentă, a Subsecretariatului Industriei și Comerțului, care spune că orice cantitate din produsul care merge la zdrobitoare nu va putea ieși din nici o comună decât însoțită de certificatul de transport, pe care însă nu-l poate obține decât un colector autorizat.

Dar aceasta este o mare împiedicare pentru această industrie casnică. Eu cred că dacă noi luăm asemenea măsuri ...

Mareșal I. Antonescu: Am înțeles.

În ce privește Oficiul laptelui, este același lucru: D-ta ai producția.

Industria casnică, sunt de acord să se dezvolte. Am pus o rezoluție în această privință. Puneți-vă de acord asupra ei. Cum este și chestiunea O.R.A.P.-ului. Laptele depinde de altul, dar laptele îl produci d-ta. La fel în chestiunea producției textilelor: d-ta le produci, însă organizarea depinde de altul.

Când este ceva în legiferarea care se face, care contrazice opera de producție, atunci trebuie să se țină seama de dv. Un lucru însă trebuie: să cădeți de acord.

A. Pană: Cer ca, atunci când se ia o măsură, care poate atinge producția – în rău sau în bine – să fie întrebat și Ministerul Agriculturii. Astăzi apar decizii, fără ca Ministerul Agriculturii să știe.

Mareșal I. Antonescu: A apărut această decizie și n-ai fost întrebat, pentru că Consiliul Economic n-a funcționat. Dar nu mai revin la această chestiune. Am făcut o afirmare destul de drastică.

Trebuia să fiți întrebat. Pentru aceasta am făcut Consiliul Interministerial Economic și am pus un cap în conducerea lui. Când a fost Stoenescu, nu mergea. Și am spus: Să pun un mare specialist. Mi l-a recomandat dl Mihai Antonescu. Eu nici nu știam că există un domn Fișescu. Nu-l cunosc. Știu că este profesor la Facultatea de Drept și a fost decan. Atât și nimic mai mult. Iau ce mi se recomandă.

N-a funcționat. De ce? Din ce cauză? Nu mai avem timp să discutăm acum. Trebuie să reparăm pierderile prin timpul trecut.

Prin urmare, pune-te d-ta de acord. Nu mai faceți așa. D-ta, dle Pană, cunoști principiile mele. Ești de doi ani ministru. Prin urmare, totdeauna m-ai auzit spunându-vă: Lucrați în acord, lucrați în armonie desăvârșită și nu mai schimbați corespondență între dv., întârziind cu luni de zile lucrările.

Am primit zilele trecute o lege, făcută din luna august și care a sosit la mine abia la 16 februarie, pentru că a stat o lună într-o parte, două luni în altă parte.

A. Pană: Sunt mai multe legi care au întârziat.

Mareșal I. Antonescu: Da. Și din cauza aceasta Statul stă în loc.

A. Pană: Am o lege la dl Fițescu, de trei luni de zile.

Mareșal I. Antonescu: D-sa îmi scrie o scrisoare, din care pare victimă.

A. Pană: Mi-a făcut obiecțiuni.

Mareșal I. Antonescu: Și eu pot să-ți fac și dl Fițescu poate să-ți facă, dar nu țineți trei luni o chestiune.

Mi-ai dat d-ta astăzi o chestiune, imediat am rezolvat-o. Arătați-mi o hârtie, o problemă, care să fi venit la mine pe ziua de 17 și să nu fi ieșit pe ziua de 18. Un decret-lege, l-am respins sau l-am aprobat. Dacă l-am respins, am arătat pentru ce l-am respins. Am arătat motivele pentru care am respins acest decret-lege.

A fost o scăpare. Nu fac nici un reproș. Nu mă pornesc în contra nimănui. Dar arăt punctul meu de vedere și cred că trebuie să fie acceptat de toată lumea. Eu am o experiență vastă. Sunt în vârstă și am fost multă vreme la roata carului. Știu cum merg lucrurile. Știu ce am pățit și la Comisiunea de reparațiuni și știu ce a plătit Neamul Românesc, fiindcă n-am avut atunci lucrările pregătite.

La mine, dacă mâine începe Conferința de Pace, eu sunt gata să mă duc cu toate problemele, fiindcă am date: câți morți, câți orfani, câți invalizi, cât armament pierdut, cât armament capturat etc. Am totul, până în cele mai mici detalii, aranjat. Le pot scoate datele acestea oricând din saltar. Vi le pot arăta și dv.

În ianuarie 1919, însă, când am fost invitați la Congresul de Pace la Paris, toată lumea dădea din colț în colț și cerea tot felul de acte: Dă-mi aia, dă-mi aia, dă-mi aia ... Nu era nimic studiat; nimic nu era pus la punct. Experiența de atunci mi-a servit mie acum.

C. Bușilă: Dv. le rezolvați, dar numai să ajungă actele la dv.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu ajung este și greșeala dv., pentru că tot ceea ce mi-ați trimis mie n-a rămas fără soluție, mai ales când am văzut o lege importantă. Desigur că sunt și lucruri secundare, care nu înseamnă însă nimic când întârzie.

Dl Fițescu și-a dat demisia pentru faptul că i-am refuzat un decret, pe care nu avea dreptul să-l prezinte, fiindcă dacă toate decretale de numire, pe care le faceți fiecare din dv., trebuie să le semneze dl Fițescu, atunci toate chestiunile stau în loc.

Dl Fițescu a propus niște directori superiori în Ministerul Economiei Naționale, dar aceasta nu intra în rolul d-sale. Rolul d-sale era de coordonator.

Eu am refuzat. Am greșit, sau nu, aceasta se va vedea. Dumnealui a spus că nu mai are autoritate să lucreze, pentru că am refuzat acest decret, dar are autoritatea să lucreze, când ține luni de zile legile dv. în loc.

Dv. v-ați plâns, eu am tăcut, și nici nu l-am chemat să-i reproșez. Și tot dumnealui este cel care reproșează. Eu nu mă duc în stradă, să văd cine are dreptate. Chestiunile esențiale, dl Fițescu nu le-a văzut, dar pe cele mici le-a văzut.

Deci în chestiunea producției textile, să faceți tot ce trebuie asupra fondului. Eu voi veni în ultimă instanță⁹ și voi dispune. Acest drept lăsați-mi-l mie să vă împac eu.

A. Pană: Principalul este să nu se ia nici o măsură, care să aibă influență rea asupra agriculturii.

Mareșal I. Antonescu: Să vă întruniți împreună, să discutați, însă convocări de conferințe să faceți numai când va fi nevoie. Eu am fost totdeauna adversarul acestor convocări fără rost, afară de cele cu interes superior. Restul lucrărilor le-am grupat pe categorii. În chestiunea afacerilor interne, lucrez săptămânal cu ministrul respectiv, în chestiunile economice, la fel. Nu chem pe toată lumea aci la mine. Aceasta este o metodă de lucru a mea. Alții au altă metodă de lucru. Care metodă este mai bună sau mai rea, nu sunt eu în măsură să judec.

Ceea ce vă cer este ca, înainte de a veni aci, să văd că v-ați pus de acord, și eu să decid numai asupra punctului în care nu sunteți de acord.

Deci și în chestia aceasta, vă rog să vă puneți de acord. Astăzi avem vineri. Deci pe marți sau miercuri să mi se prezinte și această chestiune și să văd că sunteți de acord. Principalul este să rezolvăm problema. Chiar dacă o discutăm și venim cu o soluție mai slabă, dar s-o rezolvăm și să nu ținem în loc chestiunea.

Care sunt chestiunile care stau în loc, dle Bușilă?

C. Bușilă: Nu vă pot spune acum.

Mareșal I. Antonescu: Pentru data viitoare să-mi trimiți toate chestiunile care reclamă o discuțiune. Și atunci eu vin aci și pun ultima sancțiune.

Dle g-ral Constantin, d-ta ce mai ai?

G-ral C. Constantin: Am *reglementarea aprovizionării evreilor*.

Eu am studiat această chestiune, am înaintat un raport în sensul ca să executăm aprovizionarea evreilor prin comunitățile evreiești. În acest sens este și soluțiunea dv. ca distribuția să se facă în piețe evreiești, prin primării, care vor da articolele raționalizate și neraționalizate, în raport cu efectivele.

În ceea ce privește diferitele magazine unde țărani se duc să cumpere o sticlă de lampă, un fitil sau alte ustensile necesare gospodăriei lor, eu aș propune să înlocuim pe evrei cu magazine făcute de I.N.C.O.O.P.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut propunerea aceasta.

Gh. Minescu: Am de făcut obiecții.

Se arată că I.N.C.O.O.P.-ul să preia toate magazinele evreilor. Nu se poate aceasta, pentru că ar trebui un miliard și jumătate și nu-l am. Este vorba de lucruri de primă necesitate, cari se găsesc la magazinele evreiești. Este adevărat că noi suntem vinovați. Știu că și astăzi se dă ulei în magazine evreiești.

Mareșal I. Antonescu: De Aprovizionare?

⁹ În text este: *distanță*.

Gh. Minescu: Nu. A fost un prefect la Botoșani, care a declarat categoric că distribuie și la evrei. Eu am prins o Federală care distribuia, și prefectul a spus că nu e adevărat, m-am minunat, dar aceasta este situația. În timp ce românii nu reușesc să obțină ceva, evreii obțin.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta s-a întâmplat și cu Consiliul de Patronaj, care n-a putut <primi> de la Ministerul Economiei Naționale, ceea ce cerea. Trebuia să importe încă din luna august orez din Bulgaria, cu 90 lei kg, și autorizația n-a ieșit decât în decembrie, când nu s-a mai putut face transportul. Aceasta, ca să vedeți ce înseamnă mafia birocratică. Orezul se vinde cu 330 lei kg, și o societate de binefacere, care este patronată de Stat, care a ajutat Statul, n-a putut să aducă orez la București cu 90 lei kg. Au trebuit cinci luni ca să obțină autorizația, au trebuit eforturi mari și intervenția mea ca să obținem această autorizație.

Dle g-ral Dobre, ce ai făcut cu Odesfer-ul?

G-ral Gh. Dobre: Odesfer este la Economia Națională. Am spus dlui Orghidan ...

Mareșal I. Antonescu: Dl Orghidan este trei sferturi jidan și numai un sfert român. Acesta este dl Orghidan. I-am spus-o în față. Ne-a rulat și în chestiunea Aussnit. De aceea nu l-am mai primit pe dl Orghidan în casă la mine. Eu știu să lovesc și în prieteni și în dușmani, cu aceeași armă.

I. Marinescu: Dv. ați dat ideea grupelor de angroșiști controlori, ca să vedem cum se vând mărfurile.

Mareșal I. Antonescu: Unde este dl Ghiolu?

I. Marinescu: În Elveția.

Mareșal I. Antonescu: Dle Marinescu, să discutați și cu dl Minescu de la I.N.C.O.O.P., și cu dl Pană, și să-mi aduceți soluția, să nu ne lăsăm la infinit jucați de evrei și de alți tâlhari de prin ministere. Ei își dau mâna pe sub ascuns. Dv. știți că au trebuit luni de zile ca să se ia Zarojanii din mâna jidanilor. Sunt domni cari n-au interes să dea nimic Consiliului de Patronaj. Noi menajăm trei persoane, însă nemulțumim țara întreagă. Ar nemulțumi câțiva jidani și câțiva nemernici, dar ar mulțumi o sută sau 200.000 de oameni și dacă adunăm și familiile lor însemnează 300-400.000 oameni. Și atunci în loc să nemulțumim un număr de 300-400.000 oameni, preferăm soluția cealaltă: să nemulțumim 4-5 oameni.

Trebuie să ne gândim să nu nemulțumim masele. O spun aceasta, fără să fiu demagog și fără să scot panglici pe nas și pe ochi. Dar eu vreau să satisfac masele.

A. Pană: Același lucru se petrece și cu turtele.

Mareșal I. Antonescu: Să iei și chestiunea aceasta în mână, dle g-ral Dobre, și să vezi ce este.

A. Pană: Am materialul chiar la mine.

Mareșal I. Antonescu: Nu putem prelungi la infinit această ședință. Aveam anumite chestiuni pentru astăzi. Celelalte data viitoare. Dacă este nevoie, săptămâna viitoare facem un alt Consiliu Economic. Însă dacă ați pus la punct chestiunile. Tot ceea ce avem în restanță, din cauza lui X, a lui Y, a mea, a dlui Fințescu, veniți să le rezolvăm. Să le dăm chiar o soluție mai proastă, dar să nu stea chestiunea în loc.

În ce privește chestiunea cu perfecții: în ceea ce a spus dl Minescu să se dea precizii și d-ta, dle ministru de Interne, să iei măsuri în contra perfecților, făcând o anchetă acolo, căci se poate întâmpla ca să nu aibă unde să distribuie.

Gh. Minescu: Așa a spus el, că n-are cui da.

G-ral D. Popescu: D-ta n-ai spus aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Nu pot admite că nu se găsește în tot orașul Botoșani un magazin românesc, care să desfacă uleiul. Dacă așa fi prefect acolo, așa deschide cinci magazine, mai ales când știu că se ajunge la românizare.

G-ral D. Popescu: Am să fac cercetări și am să vă raportez.

S-a propus să se facă aprovizionarea evreilor de către primării, dar primăriile n-au personal. Astăzi n-au rămas decât cu o treime din personalul lor, așa că n-au cum face. Apoi cred că nu este pentru prestigiul unei autorități, ca să se facă această aprovizionare prin primării.

G-ral C. Constantin: Am spus numai: sub controlul Primăriei.

Mareșal I. Antonescu: Ideea a pornit de la mine.

Din Buletinul de Informații ce am constatat? În Moldova, cu toate că am luat o serie de măsuri restrictive, cu toate că am scos pe evrei, cu toate că I.N.C.O.O.P.-ul a făcut comerț după indicațiile date de mine – nu puteam să dislocăm dintr-o dată și să producem un vacuum în viața Statului nostru; de aceea i-am dat I.N.C.O.O.P.-ului în primul an fonduri mari ca să se dezvolte și de aceea i-am spus I.N.C.O.O.P.-ului: Din beneficiile pe care le realizezi anul acesta vei lucra la anul viitor, pentru a disloca pe evrei – cu toată această grijă a mea, ce am constatat în Moldova? Că totuși evreii domină viața economică a Moldovei.

Cum? Țăranul este producător de porumb și vine la oraș ca să vândă ceea ce a produs. Și la oraș ce face? Trage la hanul evreiesc, unde negociază. Și acolo află o mulțime de lucruri, pe care i le spune jidanul. Îi spune fel de fel de lucruri: Nu fii prost; vezi ceea ce faci și câte altele. Și omul îi vinde porumbul, grâul, pe care el le ia cu câștig, le bagă la magazie și pe urmă jidanul le ascunde și le speculează mai târziu.

De aceea am spus să se ia măsuri ca jidanii să nu mai vină în contact cu țăranii; să se facă case (*sic!*), pentru când vin în oraș țăranii.

G-ral D. Popescu: S-a făcut.

Mareșal I. Antonescu: A doua chestiune: s-a pus problema cum putem împiedica pe jidani să cumpere de pe piață o dată cu toți românii. De ce? Fiindcă jidanii dau mai mult, ca să aibă ceea ce vor și au scumpit astfel și viața. Am trecut și la unele măsuri, unele din ele sunt imitații de prin alte părți, ca să nu se vândă jidanilor în piață decât de la ora 10 înainte. Dar măsura n-a dat nici un rezultat, căci jidanii găsesc români cari cumpără pentru ei din piață. Deci, nici măsura aceasta n-a dat rezultate.

Nici aceasta, pe care vrem s-o aplicăm, nu va da rezultat. Însă, acolo unde se poate aplica, s-o aplicăm. Înțelegi, Popescu?

G-ral D. Popescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Numai acolo unde se poate aplica. Asupra tuturor articolelor, care sunt necesare vieții, nu se poate aplica. Dar sunt articole asupra cărora se poate aplica. Distribuți prin Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării: ulei, zahăr, grăsimi, paste făinoase și altele. Și atunci ce să facă Aprovizionarea? Știu, de exemplu, că la Bacău sunt 300.000 evrei, cari au nevoie de atâta făină, de atâta zahăr, de atâta ulei. Atunci, spun: Atât se dă comunității evreiești. Organizează-te d-ta, comunitate

evreiască, să primești cantitatea cuvenită și distribuie-o d-ta. Primăria face numai control. Nu distribuie ea.

G-ral D. Popescu: Numai control?

Mareșal I. Antonescu: Da, numai control.

Dumnealui dă comunității evreiești ceea ce trebuie și comunitatea evreiască distribuie ea; însă evreul nu mai are voie să cumpere de la celelalte magazine.

G-ral C. Constantin: Să se facă piețe evreiești.

G-ral D. Popescu: S-a făcut ...

Mareșal I. Antonescu: Pe baza acestor date, trebuie studiată chestiunea.

A. Pană: În ce privește situația tractoarelor: din tranșa a patra de 800, până la 13 februarie, s-au primit 500 tractoare, așa că mai sunt încă 300. Dintre acestea, 54 sunt depozitate la Camerele Agricole.

Sunt de părere să le distribuim pe cele sosite. Am luat măsuri ca să ajungă la timp să lucreze. Avem cereri și pentru aceste tractoare sosite. Vă rog să aprobați ca să le distribuim și pe acestea.

Mareșal I. Antonescu: Distribuți-le imediat și pe acestea ca să nu pierdem vremea, pentru lucru. Dar distribuția faceți-o ținând seama, în primul rând, de nevoile regiunii.

În al doilea rând, știu că sunt unii mari proprietari, cari au profitat de prețurile avantajoase cu care au fost vândute și de avantajele de plată de credite lungi cu dobândă redusă, și atunci și-au făcut rezerve.

A. Pană: Nu mai dăm pe credit.

Mareșal I. Antonescu: Știu că s-au făcut rezerve de tractoare de către unii mari proprietari. Sunt unii proprietari cari, în timpul normal, n-aveau decât un tractor și astăzi au șase; și-au făcut rezerve din tractoare.

A. Pană: Numărul este în funcție și de întindere.

Mareșal I. Antonescu: Aceași întindere de proprietate.

A. Pană: Cine are tractoare, nu-i mai dăm altele.

Mareșal I. Antonescu: Da. Nu se poate ca proprietarul să facă rezerve de tractoare, pentru că le cumpără ieftin, pe credit și cu dobândă mică. Noi am obținut aceste tractoare cu mari dificultăți. Le-am dat cu condiția ca să fie puse în serviciul agriculturii generale a țării. Dacă agricultorul nu face așa, le putem lua.

Dar nu s-au petrecut lucrurile tocmai așa. Am avut acte de slăbiciune în această privință, căci cunosc pe câțiva, cari îmi sunt prieteni, cari țin tractoarele, dar n-am aplicat măsuri drastice. Dar nu se poate așa. Toate tractoarele aduse la noi sunt aduse în folosul economiei generale a țării; iar când particularii au obținut tractoarele, nu le-au obținut pe creditul lor, ci pe creditul Mareșalului Antonescu, credit acordat pentru țară.

Când am discutat cu Führerul, i-am spus: Trebuie să mă ajuți ca să ies din încurcătură cu economia mea națională. Pentru aceasta, trebuie să-mi dai ceea ce am nevoie; și pe credit și cu dobândă mică. Aceasta a fost, pentru că ei cereau o dobândă de 5%. Și după discuții – d-ta ai făcut parte din discuțiile asupra acestui punct – într-o ultimă întrevedere cu Führerul, i-am spus: Dă-mi te rog cu o dobândă de 3%. Și atunci Hitler s-a uitat la Funk și a spus: Trei și jumătate. Și așa am obținut dobânda de trei jumătate la sută, ceea ce cred că este unic în istorie, în toate tranzacțiunile încheiate.

Gh. Minescu: Creditul fiind acordat și pe un termen de cinci ani.

Mareșal I. Antonescu: Și cine a încercat să profite de această chestiune? S-au repezit tot corbii. Nu este permis.

C. Bușilă: Să fie o organizație, ca să fie împărțite după proprietate.

Mareșal I. Antonescu: Este o problemă care are multe laturi. Eu, deși am fost bolnav, totuși am studiat toate aceste probleme. Am văzut obiecțiunile tuturor și propunerile făcute; cunosc situația. Este o problemă pe care o vom soluționa. Vom găsi soluția.

Deocamdată, chestiunea importantă este să avem tractoarele, să lucreze, să nu stea degeaba prin magazine. Deci, să le pui la lucru, dle Pană.

De ce îți atrag atenția asupra principiului? Pentru că în ziua când mă voi ocupa mai mult de aceste probleme decât de problemele militare – eu acum țin două Consilii militare pe săptămână, discutând refacerea armatei, fiindcă aceasta mă preocupă, în primul rând, salvarea neamului – când voi avea timp, voi da sondele necesare, și voi vedea care sunt proprietarii cari au abuzat. De exemplu, un proprietar are o proprietate de 400 ha pământ și are acum 10 tractoare în loc de 4. Atunci vom vedea care este situația. Nu se poate așa.

Ședința se ridică la ora 19.50.

Stenografi: S. Mihail și A. Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 372 (fost 350)/1943, f. 94-151

4. 1943 martie 2. Se discută despre: transformarea carelor de luptă și a tunurilor anticar; schimburile comerciale cu diferite țări (Bulgaria, Croația, Elveția, Finlanda etc.); asigurarea aprovizionării țării cu cereale; organizarea de depozite de materiale de construcții în toate regiunile supuse bombardamentelor; necesitatea ca marile industrii să ia măsuri în ceea ce privește nevoile lucrătorilor etc.

CONSILIUL ECONOMIC

marți, 2 martie 1943, ora 11

Ședința se deschide la ora 11, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte dnii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei, însărcinat cu Ministerul Economiei Naționale; **A. Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românilizării, Colonizării și Inventarului; **Al. Ottulescu**,

guvernatorul Băncii Naționale a României; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **Ovidiu Vlădescu**, secretarul general al Președinției Consiliului de Miniștri; **M.Gr. Romașcanu**, comisarul general al Prețurilor; **ing. Gh. Andonie**, directorul general al Minelor; **col. Radu Davidescu**, șeful Cabinetului Militar.

Mareșal I. Antonescu: Înainte de a intra în ordinea de zi, pe care o văd destul de bogată – dle Vlădescu, să fim întrebați întotdeauna înainte de a se face ordinea de zi – am să vă aduc la cunoștință două lucruri.

Dle g-ral Dobre, am fost la „Leonida“, ca să văd transformarea carelor și tunurile anticar.

Bineînțeles că din punct de vedere tehnic problema este foarte interesantă. Am vorbit însă și cu directorii instituției, și cu lucrătorii, și am văzut că acolo nu se lucrează decât 7-8 ore. Este o latură a problemei. Ți-am spus că trebuie să prelungim munca până la zece ore și, eventual, să facem două echipe, pentru că dacă aceste care sunt gata în mai sau iunie este una, și dacă sunt gata în aprilie, este alta. Eu trebuia să fac toate eforturile pentru ca Armata, pe care vreau s-o pregătesc și să o ridic, să fie gata cât mai repede posibil. Aceasta nu se poate face cu 7 ore de lucru.

DI Kertsch mi-a obiectat că munca la mecanică este mai grea decât la ceilalți, dar acest lucru s-a decis imediat, căci am întrebat un lucrător care lucra alături, tot mecanic, și mi-a spus că lucrează nouă ore. Nu era deci un lucru destul de serios și aprofundat.

Unde însă avea dreptate, era în ce privește dezarmonia pieselor ce se furnizează. El primește multe piese de la „Concordia“, altele de la Reșița, altele din altă parte. Și aceasta este o problemă capitală pentru tehnicieni.

Am văzut că d-ta ai și o direcția superioară tehnică, și un subdirector tehnic, ai atâția generali acolo. Problema este a armonizării livrărilor între diferite instituții, care depind una de alta, care se completează una pe alta. Dacă se poate realiza acest prim deziderat, care este capital în fabricație, atunci d-ta poți să prelungești timpul de lucru la zece ore, căci am spus: Soldatul stă în tranșee 24 de ore, sau zile și luni întregi, sub ploaie și atâtea alte intemperii, de aceea, de la mine și până la ultimul ucenic trebuie să muncească; nu cu ceasul și cu ore de cinematograf, ori alte lucruri de felul acesta. Trebuie să muncim cu toții până la epuizare, căci cel care muncește mai mult și care dă un randament mai repede, scoțând instrumentele de război în condiții mai bune și mult mai repede ca adversarul său, acela câștigă războiul. Și rușii lucrează în timpul acesta într-un ritm foarte accelerat.

Cu ce au putut germanii să învingă? Cu ani de zile înainte de începutul războiului, Germania lucra cu trei echipe, iar Anglia lucra cu 36 ore pe săptămână. Franța, la fel. Aceasta a fost tragedia Franței; pe când Franța, sub influența propagandei lui Blum și a altora, lucra cu 36 de ore pe săptămână, Germania lucra cu 48 ore, și rezultatele s-au văzut imediat.

Din acest punct de vedere te rog, deci, să iei măsurile necesare.

Este apoi o altă latură a problemei, pe care am constatat-o tot azi, stând de vorbă cu ucenicii. L-am întrebat pe unul: Ce mănânci aici? O porție de fasole, cu 20 lei. Toată săptămâna mănâncă fasole.

Atunci am scos și i-am arătat dlui Kertsch: Uite câștigul d-tale – căci luasem aceasta cu mine expres pentru Consiliul de astăzi; iată care este situația d-tale financiară. D-ta totuși nu ești în stare să dai pentru ucenici o masă bună, chiar gratis. Sigur că randamentul muncii lor este redus și de proastă calitate.

În anul 1940, Leonida – și situația nu este exactă – avea un capital de 160 milioane, pe care l-a mărit la 320 milioane în 1941, fără să facă nici o subscriere nouă. La acest capital de 160 milioane a avut în 1940 un beneficiu de 36 milioane, ceea ce face 23%, iar în 1941 a avut un beneficiu de 31%, calculat la 320 milioane, ceea ce însă nu este exact.

I-am arătat aceasta dlui Leonida și i-am spus: „Eu v-am lăsat pe toți să câștigați, de la țaran, până la burghezul intermediar și dv., mari industriași. Nu abuzați însă de acest lucru, căci dacă eu nu sunt ajutat pe domeniul social, nu pot pune ordine în țară. Hrănesc, astăzi, prin intermediul Consiliului de Patronaj, aproape 300.000 copii, care înainte erau candidați la tuberculoză și la moarte”.

Mi se reproșează de anumiți domni câte pierderi am avut pe câmpul de luptă. În nici un caz câți copii au pierdut dumnealor în 20 ani de administrație proastă a țării.

Situația pe care o am este completă. Cer datele de un an, dar nu mi s-au dat pentru toate industriile mari și mici. Eu nu lovesc capitalul. Am discutat și cu dl Neagu în această privință. Avem interes să-l sporim, căci formează bogăția unei țări. Dar acest capital este rezultatul muncii celui de jos, celui sărac, și trebuie să îngrijească de aceștia. Capitalul, în ultima speță – n-am spus-o eu – este muncă. Și dacă distrug această muncă, ce fac? Am spus: „Este ușor pentru d-ta, ieși alți lucrători, dar și aceștia se vor distruge, așa încât va dispărea și capitalul până la urmă”.

Prin urmare, chestiunea hranei ucenicilor este o problemă pe care trebuie să o vedem de-a-proape.

Aceasta este ceea ce aveam de spus și cu aceasta trebuie completat la Ministerul Economiei Naționale, unde s-a lucrat extrem de încet în această privință. De un an cer situația tuturor întreprinderilor. Evident că sunt multe opoziții în această privință. Aici, în această situație, lipsește și amortizarea capitalului, lipsesc și fondurile de rezervă. Este cu totul superficială această situație care mi s-a dat. Este trecută numai sporirea de capital, dar în ce privește fondul de rezervă, care există, nu mi s-a spus nimic, ca și în ce privește amortizarea.

În ce privește ordinea de zi, să nu se mai facă înainte de a o cunoaște. Chiar săptămâna trecută ți-am dat instrucțiuni ca să nu mai venim la Consiliu fără să fi văzut problemele propuse. Nu trebuie să mergem la derivă. Principiul pe care l-am pus este că înainte de a vedea ordinea de zi să discutați problemele între dv. și să discutăm numai lucrurile asupra cărora n-ați căzut de acord și care reclamă numai directive principiale din partea noastră, căci dacă intrăm în toate amănuntele aici, și aici începe discuția între dv., nu facem nimic.

Prin urmare, ordinea de zi trebuie să fie cunoscută de noi și aprobată de noi. După aceea, principiile trasate de mine cu dl Mihai Antonescu se dau în jos, domnilor miniștri, care trebuie să se pună de acord. După aceasta să discute asupra acestei ordine de zi, nu cu o oră înainte de a intra în Consiliu sau cu o zi înainte. După ce s-au pus de acord asupra tuturor chestiunilor, rămâne să vedem numai ce este strict necesar.

Chestiuni propuse de domnul ministru g-ral Dobre: privire generală asupra schimburilor cu diferite țări

Chestiunea aceasta nici dl Mihai Antonescu nu a știut-o până azi.

M. Antonescu: Ba da.

G-ral Gh. Dobre: În ansamblul schimburilor cu străinătatea, situația este următoarea: bulgarii, pentru că au exportat mai puțin decât noi, au făcut să avem un sold creditor la ei de 61.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Nu reprezintă nimic.

G-ral Gh. Dobre: Am luat măsuri ca, în conformitate cu angajamentul luat, să mergem cu exportul până la 250.000.000 și apoi să avizeze Externele.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce vă spun eu în această privință, din informațiile mele.

Cumpărăturile noastre din țările străine, care mai sunt capabile să exporte ceva, merg extrem de greu, deoarece Comisiile care cumpără acolo nu au la dispoziție bani imediat. Spun că bulgarii și germanii se duc cu cecuri în buzunar. Astăzi se mai poate cumpăra. De altfel avem un caz concret cu col. Crăniceanu, care a cumpărat și a obținut și un credit de peste un miliard în Italia. Se pot cumpăra încă lucruri, dar trebuie să aibă bani asupra lor imediat. Sunt riscuri, pe care vi le-am spus, în timp de război. Și în războiul trecut au fost acuzate de necinste comisiile noastre. Dar pe lângă că au fost acuzate de necinste, din exces de zel sau din alte cauze au produs pagube Statului și nici n-am avut la timp ce ne trebuia.

În timp de război esențialul este să avem la timp ce ne trebuie. Și pentru că războiul durează și ne-a surprins fără materii prime stocate, trebuie să cumpărăm tot ce găsim pe piețele străine, la orice preț, și să aducem în țară.

Comisiile acestea trebuie să aibă o oarecare latitudine. Dacă vom găsi mai târziu tâlhari, îi pun la gard și îi împușc. Dar cu atâtea forme se pierde timpul și vin alții și cumpără. Și poate că este ultimul an când putem să mai cumpărăm ceva. Să cumpărăm deci repede tot ce mai găsim în Bulgaria, în Turcia și în alte țări. În Turcia este un surplus de bumbac; să-l cumpărăm pe tot. Dar comisiile acestea trebuie să aibă o oarecare latitudine.

G-ral Gh. Dobre: Cu Bulgaria s-a tranșat.

M. Antonescu: În legătură cu întregul sistem al schimburilor, aș fi vrut să stabilim astăzi o serie de principii, care urmează să stea la baza legăturilor noastre internaționale.

De un an și jumătate am urmărit toate operațiile de schimburi internaționale, pentru că vream să mă informez exact, ca să știu pe ce baze facem acordurile, căci trebuie să ținem seamă de realitățile internaționale, nu să facem liste teoretice de mărfuri de importat și exportat, și să nu se realizeze nimic.

Ne găsim în această situație paradoxală, domnule Mareșal, o țară în război, care face eforturile de război și financiare, pe care le cunoașteți – am ajuns la un miliard pe zi plăți – care a făcut exportul de produse și de petrol pe care l-a făcut, care n-are o stare economică interioară ideală, datorită stării de război, a lipsei materiilor prime și a obsesiei producției determinate de nevoile războiului, totuși suntem o țară care, în schimburile internaționale, își încheie astăzi toate conturile sale cu solduri creditoare: Bulgaria 61.000.000, Croația 112.000.000, Elveția 2.765.000.000...

Mareșal I. Antonescu: Soldul nostru creditor?

M. Antonescu: Acesta era la sfârșitul anului, la 31 decembrie. Cu Elveția avem și alte plăți care se fac, însă este vorba de balanța schimburilor, rezultând din export și import direct.

... Finlanda 45.000.000, în Portugalia nu avem decât import, Slovacia 313.000.000...

Mareșal I. Antonescu: Slovacia, care se plângea că nu le dăm.

M. Antonescu: ...Spania 20.000.000; la Turcia, avem noi o diferență.

În ce privește Italia și Germania, în Italia găsim cu soldul circa 1.700.000.000. Am atras atenția domnului ministru Bova Scoppa. D-sa mi-a dat o listă de autorizațiile acordate de către Guvernul italian. Am făcut trei săptămâni insistențe să se dea o serie de autorizări de export, și sperăm să ne echilibrăm.

Din aceasta rezultă, dle Mareșal, două lucruri: întâi, că acțiunea noastră de import nu este suficient organizată, pentru că dacă ar fi numai cu o anumită țară, mi-aș putea lua explicația că aceasta se datorește unei lipse de interes pentru o anumită piață. Faptul însă că pe toate piețele, neutre și beligerante, este o carență și o deficiență a importurilor noastre dovedește, de la început, o deficiență a mecanismului însuși, pentru că această generalitate nu s-ar putea explica altfel.

În al doilea rând, se dovedește un prea larg timp de autorizări de export la noi, în vreme când toate țările – rezultă din această unitate de puncte de vedere – fac politică restrictivă la export, pentru că altfel este inadmisibil să ajungă la aceste balanțe cu excedent pentru noi.

G-ral Gh. Dobre: De la Externe de multe ori vin intervenții să dăm drumul la export.

M. Antonescu: Este posibil ca un ministru străin să o facă, dar la rândul nostru e datoria dv. să faceți intervenții în sens contrar, să-mi atrageți atenția ori de câte ori o balanță deficitară cere o intervenție politică pentru ușurarea regimului de export din țara respectivă. Dacă străinii își fac datoria în țară și intervin prin Ministerul de Externe să înlesnească exporturile, datoria noastră este să procedăm la fel.

De îndată ce mi s-a atras atenția, am intervenit în ce privește Bulgaria și ministrul bulgar mi-a comunicat, două zile după aceea, la telefon, că s-au dat autorizații de export. Dl ministru Bova Scoppa, după ce a protestat, mi-a adus un dosar cu autorizări de export, căci i-am atras atenția că Banca Națională era legitimată să nu mai facă plăți din cauza acestei diferențe în clearing-ul nostru monetar, tocmai în momentul când contam pe credit în Italia.

Prin urmare, dle Mareșal, aș vrea să rămână stabilite două principii: întâi că trebuie să urmărim cu foarte mare precizie, nu teoretic; intervenției politice, fără îndoială, trebuie să-i dau urmare în anumite împrejurări, practic însă, Direcția Acordurilor, Direcția Controlorilor trebuie să urmărească în fiecare săptămână situația intrărilor și ieșirilor, și ori de câte ori dv. constatați că sunt diferențe, care duc la un sold creditor prea mare pentru noi, opriți la un moment dat exporturile, rămânând ca în același timp să intervin prin Ministerul de Externe pentru activarea schimburilor.

Al doilea lucru care trebuie făcut, dle Mareșal, este să organizăm exportatorii. Dacă exportatorii merg numai pe aleatoriu, dacă nu sunt ajutați, dacă nu ajungem să creăm un sistem de organizare a exportatorilor și de înlesnire a lor, fără îndoială că oricât am interveni, vom ajunge la stabilirea în anemie a schimburilor, în loc să mergem la

intensificare; pentru că așa cum spuneți dv., este ultimul an când putem face acest lucru. De aceea trebuie să procedăm fără întârziere la sprijinirea grupurilor de exportatori.

Nu este cazul să luăm astăzi în discuție organizarea exportatorilor. Însă până când se va ajunge la o soluție, cred că trebuie să se stabilească două principii: comenzile Statului și comenzile particulare.

Nu sunt de părere ca Statul să se substituie comerțului liber, atunci când este vorba de comerțul particular. Întâi, Statul are plăți mari de făcut, un miliard pe zi, și ar însemna noi mijloace financiare în sarcina Statului, pentru un schimb care anul acesta trece de 80.000.000.000, și cu siguranță va ajunge la 130-150 miliarde, dacă calculăm ridicarea prețurilor, până la expirarea anului. Ca Statul să-și ia sarcina unei finanțări a comerțului exterior, a exportului și importului, substituindu-se comerțului privat, cred că ar fi un lucru cu totul de nepracticat față de greutățile financiare și ale Institutului Monetar.

Trebuie să ameliorăm sistemul de comenzi și de schimburi în folosul Statului. Cred însă că acolo trebuie să ajungem nu la metoda clearing-ului direct, ci la schimbul de producție, la troc, care să poată constitui, printr-o balansare directă, avantaje directe pentru Stat, acolo unde ele sunt practicabile.

Pe piețele neutre, însă, pentru mărfurile rare, acest sistem nu va fi practicabil. Acolo va trebui, cum spuneți dv., să fie trimiși oameni dispunând de fonduri. Trebuie însă să alegeți oamenii. Cred că în această direcție ar trebui să solidarizăm grupurile de exportatori, și să ne ajute Banca Națională, pentru că unde Banca Națională va face ea însăși anumite importuri și va avea garanția mărfii pentru devizele care le dăm, gajul mărfii, poate va fi mult mai ușor să facă astfel de operații, decât luându-și riscul de face plăți în devize pe piețele străine, în această perioadă de nestabilitate, când nu poate să riște Banca Națională să facă plăți de devize și să riște ca piețele să fie închise, și marfa să rămână acolo, iar exportatorii și importatorii să vină și să spună Băncii Naționale: Caz de război, forță majoră.

Cred că cu (*sic!*) sistemul acesta am putea să înlesnim comenzile, ajutând operațiile din punct de vedere monetar.

În ce privește comisiile de care ați vorbit dv., îmi fac datoria să vă semnalez că unii dintre miniștrii noștri în străinătate îmi arată că se procedează în felul următor: sunt piețe pe care acești cumpărători, după ce fixează prețul, cer o cotă în plus, – sunt cazuri rare, din fericire, dar s-au prezentat, totuși, – cu care adaugă la preț. Lipsa de control în asemenea domeniu, fără îndoială că duce, fatal, dacă omul nu este curat, la astfel de situații.

Cred că formarea unor comisii de cumpărare pe piețe și pe centre și o coordonare a lor ar fi singurul mijloc care ar putea să evite aceste situații, căci dacă Ministerul Aerului are fondul său la dispoziție și face achiziții direct, dacă Ministerul Înzestrării are fondul său la dispoziție și face achiziții direct, cum este normal față de nevoile războiului, dar pentru alte comenzi ale industriei noastre, pentru materii prime indispensabile unor fabricații, dacă fiecare se duce să cumpere, ne creăm condiții grele de achiziție a unor mărfuri. Formarea comisiilor, însă, cu alegerea oamenilor celor mai pricepuți, cu delegarea unor specialiști, care să funcționeze pe lângă aceste comisii, și oameni cunoscători ai pieței, cred că ar fi singurul mijloc de a ameliora această situație.

Mareșal I. Antonescu: Problema schimburilor are două aspecte.

Din cele spuse de dl Mihai Antonescu rezultă că suntem complet descoperiți, căci avem un sold creditor de trei miliarde. Acesta este un lucru pe care trebuie să-l iei d-ta, dle g-ral Dobre, și să dirijezi această chestiune.

A doua problemă, aceea a importurilor, are două aspecte deosebite: am exportat și n-am importat. N-am importat, din cauză că comisiile (*sic!*) de export, de care a vorbit dl Mihai Antonescu, sunt altele, și comisiile de import reprezintă o altă problemă. N-am importat din cauză că aceste comisii au fost greoaie și, în al doilea rând, – și acesta este lucrul esențial – știți ce se petrece în străinătate, de unde cumpărăm. Nu mai este credit. De exemplu, în Italia, dacă se plătește imediat marfa pe care n-o poți obține prin intermediul oficial, o obții imediat, direct. Așa a obținut g-ralul Crăiniceanu și așa am obținut și noi. Comerțul este comerț. Trebuie să ne gândim la această problemă.

Tot ce a vorbit dl Mihai Antonescu, d-ta să iei notă, dle Vlădescu, și împreună cu Economia Națională, Finanțele și Banca Națională, să se facă instrucțiuni scrise, care vor trece apoi pe la dl Mihai Antonescu, ca să le dea ultima formă, instrucțiuni scrise de cum trebuie să se procedeze în materie de import și export, care să servească drept catehism pentru Ministerul Economiei Naționale și să evităm discuțiile savante și teoretice, revenind mereu cu această chestiune.

Oricât de rigide ar fi, am ajuns la concluzia că trebuie să se facă instrucțiuni scrise. Vom lăsa o anumită latitudine, însă directivele principale trebuie să fie scrise.

În tot cazul, dle g-ral Dobre, d-ta îi acum caneaua în mână, și dă drumul la export și import.

Petrolul este o armă de război, și de aceea îl schimb pe arme de război. Nu schimb pe arme de război nici unul din celelalte produse ale muncii naționale. I-am spus și dlui Neagu ieri. Dar petrolul sunt nevoit să-l schimb pe arme de război, căci el însuși este o armă de război. Nu pot sista trimiterea petrolului în străinătate, căci înseamnă să mă înfrâng singur.

M. Antonescu: Am primit, zilele trecute, o listă de la dl ministru al Germaniei, în legătură cu primele lucrări care se fac: 12.000 carabine, 1.000 revolve. I-am făcut o notă scrisă dlui Killinger, și rog pe dl g-ral Dobre să-mi dea toate datele. Cred că este bine să vă propun textul unei scrisori, pe care să o adresați chiar dv. Führerului, pentru că de la întrederea de la Marele Cartier și până astăzi noi am dat și, conform planului stabilit pentru petrol, vom da mari cantități, așa încât trebuie să ni se dea armament.

Mareșal I. Antonescu: Pun la punct problema armamentului săptămâna aceasta. Am primit datele și le-am adunat. Nu știu dacă s-au întors la d-ta, dle Dobre.

G-ral Gh. Dobre: Nu.

Mareșal I. Antonescu: Am găsit că sunt exagerate. Marele Stat Major cere, cere, cere și nu ține seamă de lucrul acesta.

M. Antonescu: Rog pe dl g-ral Dobre să numească imediat comisia, împreună cu dl Răzmiriță, care a stat la Marele Cartier când am discutat, și să se rezolve, o dată pentru totdeauna, chestiunea acestor diferențe de prețuri la armament.

G-ral Gh. Dobre: I-am chemat, dar nu vin.

M. Antonescu: De un an și jumătate am ajuns la aceste diferențe, și nu putem nici să angajăm o discuție. Nu se poate acest lucru. Faceți dv. o convocare. Puneți-l pe dl

Răzmiriță; eu i-am dat însărcinarea specială, ca să se ocupe, fiindcă a avut tot materialul pe care l-am discutat la Marele Cartier.

Mareșal I. Antonescu: Dl Răzmiriță trebuie schimbat.

G-ral Gh. Dobre: Eu am toate datele, dar nu vine nici dl Neubacher, nici dl Klugkist.

Mareșal I. Antonescu: *Problema extracției uleiurilor din porumb.*

G-ral Gh. Dobre: Sunt două chestiuni vechi deschise și aş vrea să se hotărască odată.

Mareșal I. Antonescu: Dacă avem surplus de porumb și dacă chestiunea (*sic!*) este economică, se poate comercializa, sunt de acord.

A. Pană: Nu convine. Apoi, avem floarea-soarelui suficientă.

Mareșal I. Antonescu: Avem un mare surplus de floarea-soarelui anul acesta. Vom avea ulei și pentru anul viitor, dacă vom ști să-l depozităm.

În principiu, dacă avem suficient porumb pentru hrana populației, pentru hrana animalelor, pentru semințe și pentru alcool, ce se strică, atunci putem să facem din el orice, nu numai uleiuri. Dar dacă nu avem suficient, nu se poate să scoatem ulei și să lăsăm pe țăran și animalele fără hrană.

Al doilea, atâta timp cât avem floarea-soarelui, care ne dă un ulei mai economic sub raport comercial, nu se discută problema aceasta.

Problema peștelui

A. Pană: Dl ministru Fițescu a pus două condiții foarte ușoare în ce privește drepturile Statului, dar societatea care trata nu a vrut să le accepte.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ești deschis față de mine cu chestiunea aceasta. D-ta știi că am pus o rezoluție și o urmăresc. D-ta ai spus că în țară se găsesc oameni care să o facă exact în aceleași condiții pe care le-au propus germanii. Eu aștept ca lucrul să se realizeze. Nu vreau însă ca vreo câțiva oameni, care sunt bine cunoscuți – îi știi, nu vreau să-i numesc aici – să intre în această chestiune și să spună: Cât este Mareșalul Antonescu, nu ne putem face mendrele, dar punem mâna pe societate, și mai târziu stăm la Nissa și jucăm cărți. Aceasta era situația marilor proprietari înainte, care luau arendași greci și țigani, care își băteau joc de țăran și de munca lui, iar ei petreceau la Paris, la Nissa, la Cannes. Așa sunt domnii aceștia care pun pe afaceri de felul acesta, au mirosul rentabilității, pe spinarea populației românești și după ce s-au asigurat pleacă la Nissa și la Cannes și noi rămânem cu ponosul în această chestiune.

Prin urmare, problema aceasta a peștelui trebuie să se rezolve. Am văzut că s-au comandat, în Germania, vapoare.

A. Pană: Da.

Mareșal I. Antonescu: Se vor aduce prin marină.

Dle Pană, te rog să studiezi și să vezi care este stadiul actual, pornind de la situația creată anul trecut în primăvară, când am discutat problema și când am pus rezoluția. Eu n-am vrut să se facă o societate germană, care să realizeze un monopol în detrimentul economiei românești. Ca să mă acopăr, am spus să se facă societăți românești, în aceleași condițiuni ca și cea germană. Mi s-au dat asigurări în acest sens.

Vreau să văd ce s-a făcut, dacă Statul a avut pagube, dacă va mai avea, pentru că această societate nu a intrat în funcțiune la timp și nu a adus ceea ce trebuie, ca să sporim la maximum, și producția peștelui și transformarea lui industrială.

Raportul domului director general al C.F.R. referitor la exploatarea C.F.R.

Această chestiune rămâne să o discutăm mâine.

Observ că transporturile din Transnistria au sporit la 270 vagoane.

D-le ing. Bușilă, trebuie să facem maximum de eforturi, ca să exploatăm cele trei căi de comunicație care vin din Transnistria.

Nu este nici un pericol, căci rușii au mâncat bătaie. Nu trebuie, însă, să strigăm victoria, pentru că nu este încă momentul, dar, totuși, trebuie să facem o politică de prudență. Imediat ce aducem grâu, trebuie să-l depozităm în hambare. Trebuie să aducem din Transnistria tot ce putem, și pe apă, și pe Calea Ferată, și pe uscat. Aceasta trebuie s-o facem împreună cu Armata, cu toate mijloacele de locomoție care vin de la Armată.

Trebuie ca problema transporturilor maritime să fie pusă la punct, organizând remorchere și șleपुरi. Al treilea „Carolina“ nu ne-a folosit la nimic, și al patrulea, podul de la Râbnița. Toate aceste chestiuni trebuie puse la punct.

Mai este soluțiunea la care m-am raliat, a dlui g-ral Orezeanu, ca pe linia Razdelnaia să se facă stații intermediare. Pe mine mă interesează capacitatea acestei linii între Razdelnaia și Tiraspol, ca să fie mărită cu mijloacele cele mai economice și în timpul cel mai scurt posibil.

Avem în Basarabia 50.000 vagoane cereale, care stau la dispoziția noastră, adunate de g-ralul Voiculescu, din ordinul meu. Aceste 50.000 vagoane, dacă le-am aduce pe piața românească – am vorbit cu domnul Neagu –, am produce o catastrofă a prețurilor. Transporturile trebuie să ne ajute ca să ieșim din situația în care ne aflăm, și să avem și o economie.

G-ral C. Constantin: Noi rămânem debitori cu circa 20.000 vagoane. Chiar cu aceste vagoane din Basarabia, și chiar cu cele 67.000 vagoane, ultima cifră din Transnistria, care va fi corectată, sperăm ca să ne acoperim cele 20.000 vagoane deficit.

Mareșal I. Antonescu: Câte vagoane ai d-ta, afară de Basarabia?

G-ral C. Constantin: Socotelile mele sunt ca să mergem până la august.

Mareșal I. Antonescu: Cât îți trebuie ca să-ți asiguri aprovizionarea Vechiului Regat până la august viitor?

G-ral C. Constantin: Îmi trebuie să intre în Vechiul Regat cereale și din Transnistria, și din Basarabia, dar eu contest cifrele date de dl g-ral Voiculescu.

Mareșal I. Antonescu: Mi-a spus că ține această cantitate la dispoziție. Omul nu poate să strângă 50.000 vagoane la un loc, pentru că nu are silozuri. Acolo nu s-a întâmplat ce s-a întâmplat în Vechiul Regat, pentru că acolo țăranul a fost silit să dea o notă scrisă în care să spună cât are și ce trebuie să dea. Această chestiune este controlată.

Dar întrebarea care se pune este, față de depozitele din Vechiul Regat, câte vagoane îți trebuie ca să completezi stocurile până la 1 august?

G-ral C. Constantin: Pentru grâu, 10.000 vagoane, iar pentru porumb 77.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Te rog să-ți revezi încă o dată situația, căci nu corespunde în totul cu ce ai spus astăzi și ce ai spus înainte de Crăciun. Ai spus că îți trebuie să recoltezi în toată țara, ca să asiguri hrana populației și hrana regiunilor industriale, 20.000 vagoane.

G-ral C. Constantin: Acesta este deficitul meu. Sunt de acord. Îmi lipsesc 20.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Câte vagoane îți trebuie pentru București?

G-ral C. Constantin: Îmi trebuie 27 vagoane de grâu și orz pe zi. Fiindcă folosesc mai mult orz, am nevoie de o cantitate mai mare.

Mareșal I. Antonescu: Cât ai astăzi?

G-ral C. Constantin: Am 70 de vagoane orz și 100 vagoane grâu.

Mareșal I. Antonescu: Numai atâtea rezerve ai?

Domnule general, nu ți-am spus ca să ai o rezervă pentru caz de bombardament?

G-ral C. Constantin: Nu am transportul. Vedeți dv. care este situația noastră astăzi: la Vest de meridianul București-Ploiești toată țara este deficitară, iar tot ce ne trebuie, totul vine de la Est.

Am avut o conferință cu dl ministru al Economiei Naționale, ca să punem la punct această chestiune a aprovizionării, și mi s-a promis că mi se vor da 460 vagoane pe zi.

Mareșal I. Antonescu: De anul trecut am cerut să se ridice podul de la Oancea de peste Prut.

C. Bușilă: Acela este greu de ridicat.

Mareșal I. Antonescu: Până acum nu s-a făcut nimic. Numai la Cahul avem 6.000 vagoane și nu le putem transporta.

C. Bușilă: Au fost apele înghețate.

Domnule Mareșal, în Transnistria, până la sfârșitul lui ianuarie, erau 67.000 vagoane de cereale de expediat. Ținând socoteala de ceea ce vor consuma trupele, rămân de transportat 40.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Nu are importanță. Importanță are cât se aduce zilnic, căci pe mine mă interesează să aduc. Nu vă interesează cât avem de adus, ci să sporim la maximum posibilitățile de transport al cerealelor de acolo.

C. Bușilă: 260 vagoane, în medie pe zi.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să facem navigabile, și Prutul, și Nistrul, și Bugul, ca să putem aduce cerealele pe apă. Trebuie să utilizați și traseul Cernavodă. Acum suntem gătuți pe linia Ploiești-București. Dacă aduceți cerealele pe Dunăre până la Fetești, atunci ușurăm mult transporturile.

G-ral C. Constantin: Până la Călărași și Giurgiu transporturile sunt organizate.

Mareșal I. Antonescu: Sunt organizate, dar n-au dat nimic.

C. Bușilă: După dezgheț se vor putea aduce cerealele, numai să fie depozitate în porturi.

Mareșal I. Antonescu: Dv. să nu vă influențați după evenimentele de pe front. Noi vom intra într-o epocă de transporturi de trupe. Dacă ne surprinde această epocă, fără să avem aprovizionările făcute, atunci provocăm un dezastru economic.

G-ral C. Constantin: Sunt localități care n-au nevoie de grâu până la noua recoltă: de exemplu, Ploieștii.

Mareșal I. Antonescu: Situația este mai bună astăzi decât în trecut. Iată, de pildă, morile țărănești, care anul trecut nu aveau ce măcina, astăzi sunt pline de țărani, care așteaptă rândul să macine. Deci este o situație mai bună.

Dacă vreți să vedeți adevărata situație, cercetați o moară țărănească. Țăranul macină câte puțin și vine săptămânal la moară. Dacă morile sunt aglomerate, aceasta înseamnă că țărani au grâu suficient. Făcând această cercetare, veți avea un supracontrol,

peste raportul prefectilor, și această situație se poate constata și din cercetările făcute la morile din oraș.

A început specula din nou cu făină albă. De unde vine aceasta? Este lume care plătește 200 și 250 un kg.

M.Gr. Romașcanu: Făina albă nu se face la mori, căci sunt supravegheate. La brutării, însă, făina care vine de la mori se cerne prin site dese și se scoate fruntea făinei, care se vinde sub forma de făină albă.

Aceasta este singura fraudă care se face în București. În provincie, morile țărănești mai macină în unele cazuri și făină albă.

Mareșal I. Antonescu: Nu putem să ne apărăm în contra acestora?

G-ral C. Constantin: Amestecăm grâul cu orzul și se macină împreună.

Mareșal I. Antonescu: *Problema terenurilor virane din raza Municipiului București*

G-ral Gh. Dobre: S-au cerut 250 vagoane cherestea, în vederea unui eventual bombardament și un plus pentru împrejmuirea locurilor virane.

Chestiunea a fost adusă în Delegația Economică, cu rugămintea să fie prezentată dvs.

Mareșal I. Antonescu: Aprob. Însă ai văzut d-ta ce se face cu cherestea.

După informațiile primite, Serviciul Secret și Serviciul Siguranței s-au dus la Piatra Neamț, unde s-a găsit cea mai mare panama cu cherestea. Sunt toți băgați acolo, și șeful de gară, până la subdirectorul de Calea Ferată, care este înșurat cu o jidancă. Este o panama imensă, sunt băgați toți jidanii din Piatra Neamț.

Ce este cu cherestea? Am dat ordin ca în toate regiunile care sunt supuse bombardamentului aerian, să facem depozite de materiale: geamuri, ciment, nisip, var, cherestea, cuie, lucrurile esențiale. Depozitele acestea să fie blocate de depozitari, pentru că atunci când vine un bombardament și se sparg geamurile unei case, proprietarul să nu fie nevoit să se ducă la cel dintâi jidan, care să-i ceară cine știe cât. Noi să avem aceste depozite, și distribuim lucrurile cu prețurile care trebuie să fie. Același lucru cu varul, cimentul, nisipul etc. Dar pentru aceasta trebuie să am în București, Ploiești și alte câteva regiuni – sunt 4-5 orașe numai – și nu este o problemă prea complicată – astfel de depozite de materiale.

Ce se găsește astăzi în București, ca geamuri, cherestea, var etc., dacă dvs. blocați – deja măsura este luată – noi știm că avem în cutare loc cutare material și, când vine un bombardament asupra Bucureștiului, spun: var are în cutare loc, la prețul cutare; cherestea are în cutare loc, la prețul cutare; tinichea are în cutare loc, la prețul cutare, geamuri are în cutare loc, la prețul cutare. Aceasta este tot.

Același lucru cu echipele de lucrători, de tâmplari, zidari, dulgheri etc., ca să nu vină proprietarul să ne spună: Nu găsesc tâmplar, sau găsesc, dar cere 20.000 lei pe oră.

Discuțiunea asupra Decretului-lege prin care se prevede obligativitatea pentru marile industrii de a nu face nici un fel de instalații fără aprobarea Ministerelor: Economiei Naționale, Înzestrării Armatei, Afacerilor Interne, Subsecretariatului de Stat al Muncii și Marelui Stat Major.

G-ral Gh. Dobre: A fost dl. dr. Dănulescu la dvs., pentru a hotărî cum se pot face noi instalații la fabrici. Trebuie dată aprobare de toate ministerele. Există însă un organ la Ministerul Economiei Naționale.

Mareșal I. Antonescu: Iată care este problema. Luăm de exemplu cazul dlui Malaxa, care a făcut „Rogiferul“, cea mai frumoasă și mai modernă fabrică. Eu am văzut la Paris fabricile „Brand“ și „Renault“, unele dintre cele mai moderne, însă „Rogiferul“ este cea mai frumoasă.

Nu s-a făcut însă nimic pe plan social. Dl. Malaxa știa că va avea atâția lucrători, și trebuia să aibă atâtea locuințe, trebuia să facă un cartier, unde să fie toate instalațiile necesare, dispensar etc.

Ce am spus atunci? Dată fiind această constatare de la fabrica de la Berceni, unde este cea mai oribilă exploatare a omului, în cea mai oribilă murdărie pe care poate să și-o imagineze cineva – erau umbre de oameni care lucrau, nu oameni, exploatarea omului prin om și prin distrugerea omului – am spus să nu se mai dea pentru viitor nici o aprobare să se facă o fabrică, până când nu-și ia angajamentul să înceapă întâi cu lucrările sociale; căci astăzi, în loc să facă asigurări sociale „Vatra Luminoasă“, dacă fiecare fabrică din București nu făcea fabrica înainte de a face cartier pentru lucrători, cu dispensar, băi etc., noi nu aveam starea de mizerie care există la marginea Capitalei; deoarece Capitala a crescut de când s-au făcut fabricile acestea împrejurul și în interiorul Capitalei. Au venit oamenii de la țară, s-au instalat în condițiile cele mai mizerabile posibile. Duceți-vă să vedeți în ce mizerie stau. Sunt astăzi curți pe la Cioplea, de unde proprietarii câștigă mai mult decât de la un Blokhaus, pentru că pe fiecare metru pătrat au făcut câte o magherniță, pe care o închiriază cu 5-10.000 lei, și în fiecare magherniță stau câte 10 persoane, candidați la tifos, tuberculoză etc.

Admiți d-ta că Reșița, care are atâția mii de lucrători, pentru social nu a făcut nimic? Și Titan-Nadrag, de asemenea.

Trebuie să înceapă cu opera socială, și apoi să facă fabrica. Celor care au făcut fabrici în trecut trebuie să le dăm un timp de 5-10 ani ca să facă aceste lucruri, nu să facă ceea ce a făcut Leonida, care fără să verse capital nou, a sporit capitalul de la 160.000.000 la 320.000.000, pentru ca apoi să-și acopere o dobândă de 40%, fiindcă dă dobândă la 320.000.000, dar în realitate nu sunt decât 160.000.000.

Al. Neagu: Aceasta va avea o consecință asupra modului de organizare a întreprinderilor, căci înseamnă că în România nu se vor mai putea organiza întreprinderi decât dispunând de capitaluri foarte mari. Mici ateliere nu se vor mai putea face.

Mareșal I. Antonescu: Nu vorbim de atelierele care au 20-30 de lucrători. Dar când o întreprindere are 1.000-2.000 lucrători, nu trebuie să se intereseze?

M. Antonescu: Trebuie stabilit un plafon.

Mareșal I. Antonescu: Desigur. Dar în străinătate nu se permite lucrul acesta, nici în Suedia, nici în Norvegia, ca cineva să facă o mare industrie și să nu facă nimic pentru lucrători, care să șadă în colibe.

S-a pus împrejurul Capitalei o coroană spinoasă de comunism, pentru că acești oameni, care stau în condițiile în care stau, trăiesc într-o continuă revoltă, care într-o zi va exploda, ca și rebeliunea din 1941, și atunci vine autoritatea Statului și trage. Cum am spus

dlui Kertsch: D-ta mâine, când vei avea o revoltă, mă vei chema să trag. Și eu nu pot să omor la infinit, căci au dreptate, fiindcă au fost ținuți în mizeria în care i-ai ținut.

Ținuturile petrolifere

G-ral Gh. Dobre: Este un dezacord între Ministerul Economiei Naționale și petroliști pentru două Ținuturi.

Mareșal I. Antonescu: Ce competență am eu în această chestiune?

G-ral Gh. Dobre: S-a făcut o lege.

Mareșal I. Antonescu: Modificați legea. Dar care este competența mea în această privință? Care este competența dlui Pană, care este competența dlui Ottulescu?

G-ral Gh. Dobre: Contenciosul Ministerului a fost de părerea petroliștilor. Institutul Geologic este de altă părere.

Mareșal I. Antonescu: De ce n-ați cerut avizul Consiliului Avocaturii Statului?

G-ral Gh. Dobre: Este același lucru.

Gh. Andonie: În august 1942, s-au scos 12 Ținuturi pentru a fi acordate. Din acestea, societățile au cerut numai 9, și anume 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10 și 11; nu au cerut Ținuturile 2, 5 și 12.

Mareșal I. Antonescu: De ce?

Gh. Andonie: Nu îi interesa. Credeau că rezultatul prospecțiunii ar fi prost.

Mareșal I. Antonescu: Acestea au mai multe structuri sau nu?

G-ral Gh. Dobre: Legea a înțeles prin Ținuturi numai dacă sunt mai mult de două structuri.

Gh. Andonie: Un Ținut minier trebuie să conțină cât mai multe și mai variate structuri geologice, spune legea. Am constatat că ținuturile 3 și 4 au numai o singură structură cunoscută acum.

G-ral Gh. Dobre: Însă după ce se va face prospecțiunea, pot să aibă și altele.

Aici este toată divergența. Dl. Preda spune că această structură văzută la început nu este decât o indicație.

Mareșal I. Antonescu: Ce consecințe are divergența aceasta pentru economia națională?

Gh. Andonie: Pentru Stat este o deosebire mare, fiindcă atunci când are o singură structură, structura revine în întregime exploatării. Dacă Ținutul are 2-3 structuri, a doua revine Statului.

Mareșal I. Antonescu: Facem o clauză: dacă după aceasta se va da de a doua și a treia structură, intrăm în cadrul obișnuit.

Gh. Andonie: Aceasta este sigur, nu mai este nevoie să fie prevăzut. Dar în caz când nu se dă de a doua structură, prima structură trebuie să aparțină în întregime exploatării. Statul ar trebui să renunțe la acești 50%, dacă nu se găsește.

Mareșal I. Antonescu: Statul nu renunță la aceasta.

Gh. Andonie: Ele au fost afiliate ca Ținuturi, dar nu ne leagă decât Decretul. Trebuie o aprobare ministerială.

M. Antonescu: Dar de ce ați făcut publicații?

Gh. Andonie: Au fost făcute de dl. Preda, care era secretar general.

Mareșal I. Antonescu: Eu mă raliez la punctul de vedere al Institutului Geologic. Dl. Preda este un izolat, este și un funcționar dincolo, pe când Institutul este o instituție de care trebuie să ținem seama. Aceasta nu este o chestiune de avocați.

Faceți din nou publicații, fiindcă este o chestiune de care putem fi acuzați mai târziu. Institutul Geologic este un institut oficial de Stat.

Gh. Andonie: Îi chem la mine și rezolv chestiunea cu dânsii.

Mareșal I. Antonescu: D-ta, dle Ottulescu, care ești avocat petrolist, crezi că e bună soluția?

Al. Ottulescu: Desigur. Cui să te adresezi altcuiva?

M. Antonescu: De altfel, dacă ați fi dat chestiunea Consiliului Avocaturii Statului, pe chestiunea tehnică ar fi apelat tot la Institutul Geologic; însă ar fi constatat că publicațiile au fost făcute greșit, pentru a ajunge la îndeplinirea scopului urmărit de Institutul Geologic.

Mareșal I. Antonescu: *Raportul privitor la situațiunea în care urmează să fie considerați funcționarii din serviciile centrale și exterioare ale Ministerului Finanțelor, arestați și internați în lagăr în baza dispozițiilor Direcțiunei Generale a Poliției și Siguranței Statului.*

Al. Neagu: Am făcut o adresă către președinția Consiliului, și văd că s-a pus la ordinea de zi.

Întrebam: Ce facem cu funcționarii din Finanțe care sunt arestați sau internați în lagăr ca legionari? Le aplicăm art. 160 și 161, adică le suspendăm plata salariului, sa nu?

Mareșal I. Antonescu: Cum spune legea?

Al. Neagu: Dacă este lipsă nemotivată, trebuie suspendată. Dar aici este o măsură de poliție.

Mareșal I. Antonescu: Dar măsura de poliție o iei contra unui om cumsecade?

Al. Neagu: De aceea am întrebat, ca să se hotărăscă; și problema cred că se pune la toate departamentele.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea este soluționată, dle Vlădescu.

Am spus că cei care merg în lagăr, dacă continuăm să le plătim lefuri de la Stat lor și familiilor, îi facem pensionari ai Statului.

Al. Neagu: Rezoluția este posterioară acestei întrebări.

Mareșal I. Antonescu: Când ești arestat, pot să îți dau leafă și să stai doi ani în lagăr, și să-ți dau și mâncare?

Ceea ce trebuie să vedem este să nu băgați în lagăr pe cineva care nu este vinovat. Și aici este divergența între noi și Siguranță, care, dacă unul a fost legionar acum 10 ani, când se întâmplă ceva cu legionarii se duce și-i pune mâna în ceafă. Acela este un om cumsecade, și poate a fost și atunci, căci eu am spus: Cel dintâi care trebuie dus în lagăr este Mareșalul Antonescu, fiindcă el a instituit regimul legionar. Dar eu n-am fost niciodată legionar. Dar l-am adus fiindcă îl vrea țara, și eu voiam să-l aduc pe linia intereselor țării. Dar țara a vrut legionari care să fure ca în codru, să vină în orice casă și să se facă stăpâni, să revolte Școala, Universitatea? Țara voia un legionarism de oameni patrioți, gata să lupte pentru interesele comunității românești, pentru granițele României, pentru cinstea, pentru conștiința românească.

Când am văzut că ne-am păcălit, i-am dat la o parte. Dar pentru că avem Siguranța pe care o avem, face și greșeli de acestea. Se poate întâmpla ca funcționarul acesta să fie o

victimă. Și eu am fost o victimă. Regele Carol spunea că am fost legionar, ca și cum era să mă duc și să mă pun sub ordinele lui Codreanu. Uitați-vă la mine și la Codreanu; eu să mă pun sub ordinele lui Codreanu! Nu m-am pus sub ordinele Regelui Carol, cum i-am spus în față: Dacă este să mă pun sub ordinul cuiva, mă pun sub ordinul Măriei Tale, nu sub ordinul lui Codreanu, care a introdus revolverul.

Dar masele sunt surde și oarbe. Așa s-au dus masele după Regele Carol, în 1930, și au intrat în prăpastie, și așa o luaseră după legionari. Așa au făcut mereu, toți demagogii politici au fost urmați de masele acestea, căci masele sunt surde și oarbe, și așa vor fi cât va exista lumea, fiindcă nu s-a inventat sistemul să le pui în cap înțelepciunea necesară.

Al. Neagu: Problema se pune cu atât mai mult, cu cât unul este arestat astăzi și peste 5 zile i se dă drumul; altuia i se dă drumul peste 10 zile, altuia peste 15. Când începi să-i aplici această dispoziție?

Mareșal I. Antonescu: Problema juridică este următoarea: în justiție nu poți lua cuiva dreptul, înainte de a avea o condamnare definitivă.

Noi suntem acum într-o stare anormală și trebuie să păstrez liniștea în Stat. Mi s-a spus că la d-ta la Finanțe, sunt unii directori superiori, care se întrunesc într-o cameră sau chiar în subsol, și acolo fac cuib legionar.

Al. Neagu: Nu mi s-a comunicat nimic.

Mareșal I. Antonescu: Am spus: De ce nu-i prindeți acolo? Mi s-a răspuns: Veniți dvs., căci dacă intră unul în camera aceea, sau vorbesc despre ploaie, vânt etc., sau tac. Noi ne întrebăm: cum tocmai acești domni, care au fost legionari, se întrunesc regulat? De ce nu mă cheamă la întrunirea lor și pe mine și pe d-ta și pe alții care n-au fost legionari? Atunci prezumția este că pun ceva la cale acolo.

Sau este o prostie, sau este o lașitate. Și acesta este adevărul: românul este laș. Îi este teamă că se întoarce Horia Sima, și de aceea nu se angajează în regimul actual. Nu mai departe decât ieri, dna Mănuilă, când a discutat problema asistenței sociale cu nevasta mea, care i-a spus: Aduceți mai multe doamne, nu a găsit să răspundă altceva decât: Sunt oameni care nu sunt siguri de regim, oameni care merg pe altă linie politică și nu vor să se angajeze. Aceasta pentru că sunt liberali sau țărâniști.

Vedeți mentalitatea care s-a creat, boala aceasta nenorocită a Neamului Românesc, când toți suntem în serviciul acestui neam. Nu este bine ca atunci când acest regim va pleca să lase moștenire regimului care va veni o organizație socială sănătoasă, o organizație bancară sănătoasă și așa mai departe, pentru ca el să aibă un alt départ decât acela pe care l-am avut eu? Nu este bine atunci ca acești domni, cu nevestele lor, să ne dea concursul?

Răspunsul a fost: Avem o altă mentalitate politică și nu putem să ne compromitem. Venind să dea ajutor și să supravegheze în cantine hrănirea copiilor, se compromite dna Popovici, dna Lugojanu sau o doamnă X oarecare. Când făceau parte din regimuri care furau Statul ca în codru, nu se compromiteau. Acum se compromit, dacă vin la opera aceasta socială care este în interesul tuturor.

Dar, cum se spune, am și ac de cojoc. Dle g-ral Constantin, să iei în studiu chestiunea aceasta, împreună cu Ministerul Muncii. Faceți un studiu în care să se prevadă că cei care nu se angajează în opera aceasta de asistență socială obligatorie, care să meargă și la țară și la orașe, nu mai primesc cartele de pâine și de celelalte alimente. Căci este inadmisibil ca doamnele acestea să stea toată ziua, să-și facă unghiile cu diferite culori, să-și

vopsească părul când blond, când șaten, când brun, să meargă după-masă la cărți și noaptea la „Colorado“ sau nu știu unde, în timp ce acești copii mor, și să spună: Sunt din alt regim politic. Îi voi invita pe acești ticăloși să mănânce în regimul acela. În regimul acesta, dacă vor să trăiască, trebuie să muncească, cum (*sic!*) muncim toți.

Veți studia chestiunea pe bazele acestea. Am spus să mi se dea o notă de cum este în Germania în această privință, și în alte părți, și le iau cartela de zahăr, de ulei, și de pâine chiar. Să poftească să le dea cartele regimurile celelalte.

Al. Neagu: Ce facem, practic, cu chestiunea aceasta?

Mareșal I. Antonescu: Așteaptă câteva zile, căci se face o ultimă triere. Cine a fost ridicat și i se dă drumul nu intră în categoria aceasta.

Raportul dlui ministru Titus Dragoș în legătură cu cererea Legațiunii Germane din București de a se reveni asupra măsurilor de control luate prin numirea dlui profesor Em. Antonescu la Societatea „Astra Română“

T. Dragoș: Societatea Petrolieră „Astra Română“ are majoritatea acțiunilor în mâinile unui concern olandez, care a fost recunoscut cu prilejul nominalizării.

Legația Germană mi-a făcut două adrese foarte insistente, în care spune că, întrucât Olanda este sub stăpânirea germană și întrucât ei au numit în Olanda un comisar pentru toate societățile olandeze, să scoatem Societatea „Astra Română“ de sub controlul Guvernului român.

Mareșal I. Antonescu: Ce spun angajamentele internaționale semnate? Ne ținem de ele.

M. Antonescu: Deși este înscrisă la ordinea de zi chestiunea de a se reveni asupra măsurilor de control luate prin numirea dlui profesor Emanoil Antonescu la Societatea „Astra Română“, și D-sa fiind fratele tatălui meu, în condiții normale ar trebui să nu iau cuvântul, căci ar trebui să respect regulile elementare de recuzare, țin totuși să spun că dl. profesor Emanoil Antonescu este președintele Consiliului de Administrație, numit de Societate. N-am avut nici o legătură cu această numire; am aflat de ea mult mai târziu.

Este aici vorba de o răspundere a Statului și eu, ca profesor de drept internațional, care pot să vă atrag atenția asupra ei, am datoria să o fac.

Când eram ministru al Justiției, s-a pus problema „Astreii Române“. Atunci se punea problema administrării acestor societăți ale căror acțiuni se găseau în majoritate în mâinile unor porteurii olandezi. Statul olandez este ocupat astăzi, prin urmare în ce privește regimul juridic era supus legilor ocupatorului, dar numai în ce privește ordinea publică, nu și averea particulară, iar posesorii acțiunilor Societății „Steaua Română“ se găseau în afara teritoriului olandez.

Regulile dreptului internațional creează un conflict de legi. S-a venit pe teritoriul olandez cu o serie de legiuri care reglementează condiția acestor societăți, administrarea lor. Ca ministru al Justiției, ținând seamă și de necesitatea ca Societatea „Astra Română“, care avea foarte multe perimetre, să întrețină producția de petrol, am recunoscut atunci posibilitatea vocațiunii legale a unui provizorat care să poată să administreze Societatea. Însă a trece la altă măsură decât aceea a unei administrații provizorii și a face ca Statul Român să ia decizii în această privință, cred că ar însemna să trecem asupra Statului Român o răspundere de drept civil, o răspundere civilă privitoare la administrarea și gestiunea unei societăți, și mâine, dacă s-ar ajunge, la pace, la lichidarea de bunuri, drepturi și interese între

Statul german și olandez, să vină titularii acțiunilor și pentru durata acestui război să îndrepte cereri de despăgubiri împotriva Statului Român, în caz când această chestiune n-ar fi reglementată prin tratate.

Rămâne ca dl. ministru Dragoș să examineze dacă cererea care se face este în conformitate cu încheierea unei adunări generale legal constituită, dacă acea adunare generală legal constituită putea să ia asemenea decizie și, ținând seamă de regulile dreptului internațional, cred că este bine să cereți avizul Consiliului Juridic, al Consiliului Avocaturii Statului și avizul Ministerului Afacerilor Străine, pentru că trebuie să evite ca o responsabilitate civilă directă a Statului să fie angajată.

Mareșal I. Antonescu: Problema are trei aspecte: una politică, una juridică internă și una juridică internațională.

Pentru aspectul juridic internațional, vă rog să luați avizul Ministerului Afacerilor Străine, care are un Consiliu juridic. Pentru aspectul problemei juridice interne, să-l luați de la Consiliul de avocați. După aceea vom judeca aspectul politic și vom decide.

T. Dragoș: Aspectul juridic nu este, cred, necesar, pentru că nu rezolvăm fondul problemei.

Mareșal I. Antonescu: Este mai bine să avem toate elementele necesare. Noi nu suntem o țară guvernată astăzi de un regim unde responsabilitățile se întind asupra întregii țări. Responsabilitățile se întind astăzi asupra dv. și a mea. Eu trebuie să iau toate măsurile necesare. Trebuie să țin seama de toate elementele pe care mi le pune la dispoziție situația organică a Statului. Unul din aceste elemente este și Consiliul juridic de care am vorbit.

Dacă voi greși pe baza acestor decizii ale Consiliilor juridice, în tot cazul, eu am acoperirea necesară și pot spune: N-am putut să fac altceva decât să iau avizul instituțiilor competente și nu pot să influențez, și nu am influențat cu nimic aceste avize.

Aș putea să nu țin socoteală de ele, din cauza altor factori, însă eu, în general, foarte rar, aproape poate că nici nu există caz, că nu am ținut socoteală de avizele Consiliilor tehnice.

Prin urmare, trebuie văzute cele trei aspecte ale problemei și pe urmă vom lua o decizie.

Dosarul C.N.R. referitor la pretențiunile domnului Nichifor Robu de a i se recunoaște valabilitatea actului de cumpărare a fabricii de cherestea „Moldova”.

Aceasta nu este o chestiune de Consiliu. Dl Robu este cunoscut. D-sa a fost cuzist, a fost naționalist, a fost socialist, și sugea pe jidani cât putea mai mult. Este cazul clasic în democrație. Acest domn care se bătea cu pumnii în piept, că este naționalist, se ducea pe la jidani și făcea afaceri cu ei.

De aceea, nu văd cauza pentru care am discuta această problemă într-un Consiliu de Miniștri.

T. Dragoș: Sunt anumite lucruri care dau impresia că dl Robu a căutat să profite.

Mareșal I. Antonescu: Este un lucru nedovedit, dar este sigur.

T. Dragoș: Cer să se ordone o anchetă de către Președinție, cu privire la modul în care dl Robu a achiziționat această fabrică.

Mareșal I. Antonescu: Hotărâm să se trimită o anchetă de la Președinție, cu un delegat al Ministerului Justiției și unul al dlui dr. Dănulescu.

Eu cunosc pe dl Robu, și nenorocirea este că cunosc (*sic!*) pe mulți.

Nota Serviciului Special de Informații asupra tendințelor vieții comerciale din ultimul timp.

Serviciul acesta de informații de multe ori dă informațiuni greșite și se bagă și în chestiuni economice, pe care nu le pricepe.

Între altele, vă semnalez o chestiune a Creditului Industrial, care tocmai astăzi am văzut că a avut adunarea generală, cu dl Fițescu.

Situația nu este atât de prosperă, pentru că tot scontul este de la Banca Națională. Deci situația prosperă este datorită inflației, nu depunerilor și activității însăși în interiorul Creditului Industrial.

Al. Ottulescu: Nu cunosc problema.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu până la ce punct acești informatori sunt informați. Totuși, când vin asemenea note, treceți-le pe la Banca Națională, ca să ia cunoștință de ele.

Al. Neagu: Și eu am observat că vin adeseori note informative copilărești, care spun lucruri vechi drept lucruri noi. De exemplu, problema Creditului Industrial este cunoscută că a fost opera Băncii Naționale. Este un lucru cunoscut de 19 ani.

M. Antonescu: Poate Serviciul de Informații să se ocupe de asemenea probleme? Se creează prin aceasta o serie de jigniri care sunt aduse unor oameni care muncesc onest.

Al. Ottulescu: Am să studiez această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce se spune: „Piața comercială, în afară de sectorul alimentar, înregistrează de câteva săptămâni o activitate neobișnuit de slabă.”

Aceasta este o situație obișnuită primăvara. Piața este slabă acum fiindcă se așteaptă de toată lumea bilanșul și bugetul.

Comercianții din Basarabia se abțin chiar și cu totul de la noi cumpărături.

Aceasta este în legătură cu situația politică.

Al. Neagu: Am vorbit cu dl Cristescu, să reorganizăm acest Serviciu și să punem oameni cu cap.

Mareșal I. Antonescu: Dacă mi-i dai mie, îi pun în situații înalte. (Ilaritate).

Ședința se ridică la ora 12,30.

Stenografi: Simion Michail și N. Dumitrescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 372(fost 350)/1943, f. 153-193

5. 1943 martie 17. Se discută despre: problema catolicilor din Moldova din punct de vedere al naționalității de origine; lipsa încălțăminte de pe piață; polonezii și ucrainenii colonizați de Soviete în Basarabia; colonizarea în Basarabia a luptătorilor de pe front; plata transporturilor militare în Transnistria etc.

CONSILIUL DE MINISTRI CU GUVERNATORII

miercuri, 17 martie 1943, ora 11 dim.

Ședința se deschide la ora 11, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte domnii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **dr. P. Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război și ad-interim la Ministerul Economiei Naționale; **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Educația Extrașcolară; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, pentru Muncă; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și a Populației Civile; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Școale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românilizării, Colonizării și Inventarului; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **g-ral N. Bădescu**, comisarul Guvernului pentru aprovizionarea cu lemne; **M. Gr. Romașcanu**, comisarul general al Prețurilor; **Ovidiu Vlădescu**, secretarul general al Președinției Consiliului de Miniștri; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al C.F.R.; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **g-ral Dragalina**; **g-ral Stavrat**; **col. Radu Davidescu**, șeful Cabinetului Militar al Conducătorului.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, timpul nostru este foarte prețios și aici văd că sunt foarte multe chestiuni puse pe ordinea de zi. Conform principiului, pe care l-am repetat dlui Vlădescu, urma ca înainte de a veni eu și cu dl Mihai Antonescu în Consiliu, dv. să discutați chestiunile de mai mică însemnătate, să vă puneți de acord întâi direct între departamentele interesate și guvernatori, apoi în chestiunile de colaborare, între dv. mai mulți și guvernatori și numai chestiunile asupra cărora nu

puteți cădea de acord, numai acelea să fie aduse în fața Consiliului de Miniștri, numai chestiunile esențiale și principale care privesc conducerea Statului și angajează răspunderea Guvernului întreg și în special a mea, numai aceste chestiuni să le discutăm împreună.

De aceea, vă rog să țineți seama de toate problemele pe care le aduceți în fața Consiliului de Colaborare și să cruțăm timpul nostru care este extrem de redus. Sunt chestiuni pe care le poate rezolva nu șeful departamentului, dar chiar un director de serviciu și totuși asemenea chestiuni văd că figurează de cele mai multe ori pe ordinea de zi.

Acestea fiind zise, intrăm în ordinea de zi.

Avem: Adresa privitoare la suspendarea oricăror rechiziții de care, căruțe sau oameni pe toată durata muncilor agricole.

În principiu, în timpul muncilor agricole, nu se face absolut nici o rechiziție, – afară de oamenii cari se iau pentru instrucție, nu se iau nici cai, nici căruțe, căci altminteri noi, pe de o parte, organizăm economia agricolă a țării și economia generală, iar, pe de altă parte, o dezorganizăm prin asemenea măsuri, și la sfârșit vom suferi consecințele, dar atunci va fi prea târziu.

Eu cer tuturor muncă pentru ca să sporim producțiunea și totuși sunt organe în subordine care fac tot posibilul ca să nu putem ajunge la maximum de producțiune. Suntem condamnați să cădem pe planul financiar și economic, oricâte succese am avea pe front.

Deci, nu mai revenim asupra acestei chestiuni.

În privința rechizițiilor, proprietarii au fost alarmați, pentru că se face, acum, un nou recensământ. Dar aceasta nu înseamnă că dacă se face un inventar, am și procedat la ridicarea materialului. Astfel, s-a alarmat dl Cărășescu și alți proprietari. Dar noi înainte de a face rechizițiile trebuie să știm pe ce anume contăm, și pentru aceasta trebuie să se facă un recensământ.

În principiu, însă, de la proprietarii mari și mijlocii să se ridice cât mai puține mijloace. De altfel, această chestiune o vom discuta și în cadrul planului de mobilizare.

Problema catolicilor din Moldova din punctul de vedere al naționalității de origină.

Domnilor miniștri, de Interne și Justiție, să știți că nu admit sub nici un motiv ca noi să ne comportăm cu minoritățile așa după cum ungerii se comportă cu românii noștri din Ardealul de Nord.

N-are voie nici un funcționar, nici o autoritate să trateze pe un cetățean român, de orice origine etnică ar fi el, în termeni necuviincioși. Nu este admisibil acest tratament nici pentru cetățenii români de origine etnică română. Poate cineva să facă o crimă, dar omul trebuie să fie tratat ca om, chiar după ce l-a condamnat justiția. Nu trebuie să facem și noi ceea ce a făcut condamnatul, nu trebuie să-l ofensăm. Toți termenii aceștia jignitori trebuie să iasă odată pentru totdeauna din vocabularul românesc. Autoritatea va face ordine prin ținuta ei, prin măsurarea cuvintelor și prin înlăturarea cu desăvârșire a expresiunilor ofensatoare. De aceea n-avem copii educați, n-avem studenți educați, pentru că pretutindeni sunt maltratați, sunt insultați, sunt ofensați de la elev până la student și până la ostaș sunt maltratați și ofensați. Nu putem

face eroi din oameni cari sunt toată ziua bătuți și insultați. Trebuie să le facem un suflet înălțător și la aceasta contribuie, în primul rând, administrația de care zilnic se lovește cetățeanul. Dacă am avut cetățeni cari n-au fost totdeauna la înălțimea cerințelor vremii, aceasta s-a întâmplat pentru că n-au fost tratați de organele Statului așa cum trebuiau tratați. Sancțiunea când vine de la lege, chiar atunci trebuie să fie civilizată. Chiar comentariile care se fac în ziare cu privire la infractori, toate aceste comentarii sunt deplasate. În Anglia nu este îngăduit nici unui ziar să comenteze o hotărâre dată de justiție, chiar contra celui mai mare criminal. Orice comentarii sunt interzise, iar în cazul când infractorul este insultat, chiar dacă este condamnat definitiv, el are dreptul să se adreseze justiției și să-l tragă la răspundere pe cel care l-a insultat. Același lucru trebuie să-l urmărim și noi cu presa noastră de aici.

Așadar, nu admit insulte. Să se răspundă prin adresă că noi nu admitem asemenea tratamente.

În al doilea rând, aceștia sunt români catolici. Or, domnilor, să nu-i puneți pe picior de egalitate pe romano-catolici cu greco-catolici. Avem mult mai puține dificultăți cu romano-catolicii decât cu greco-catolicii. Aceasta nu înseamnă, însă, că avem o repulsie contra greco-catolicilor. Din contră, vom căuta, prin omenia noastră tradițională, să-i aducem și pe domnii aceștia pe linia cuvenită.

În ce privește faptul că este vorba de ciangăi, trebuie să ținem seama că acești oameni sunt acolo de multe secole, de pe vremea lui Ștefan cel Mare. Au luptat alături de noi. Este drept că unii dintre ei au fost ticăloși, dar și români de ai noștri au fost ticăloși. Toți au trăit în același mediu și sunt produsul unei anumite societăți, al unui anumit mediu.

Deci, în această privință să se intre din toate punctele de vedere în cea mai perfectă ordine și față de ciangăii din Moldova și față de toți minoritarii din țară.

M. Antonescu: Sunt aici două probleme: o problemă politică și de ordin administrativ demografic și o problemă de tratament al cultelor.

În privința problemei de ordin politic și administrativ, semnez dlui ministru de Interne să se dea dispoziție ca Prefectura județului Bacău să trimită o adresă în sensul acesta: avem onoarea a vă face cunoscut că avizul Ministerului de Interne asupra originii locuitorilor ceangăi din Bacău este că acești locuitori pot fi considerați de origine etnică română.

După studiile făcute de istoricii noștri rezultă că ceangăii nu sunt populații ungurești, ci sunt infiltrațiuni din Transilvania, însă deznaționalizați.

În această privință, Ministerul de Interne poate să-și ia de la Ministerul Propagandei toată documentația științifică și informația științifică asupra originii ceangăilor. În nici un caz, însă, n-avem interesul să-i considerăm pe ceangăi ca maghiari, chiar dacă ar fi devenit maghiari prin deznaționalizare, și să sporim prin aceasta numărul ungarilor din țara noastră și aceasta tocmai în momentul când la Budapesta se spune că sunt unguri în Moldova. În acest moment noi să susținem revendicările lor prin propriile noastre acte oficiale.

A doua problemă este o problemă de culte, tot în legătură cu administrația.

Atât Ministerul de Interne, care s-a fixat pe această poziție, refuzând certificatul de origine etnică română, cât și Calea Ferată, care s-a ocupat de problema

naționalității, – desigur în legătură cu legea care cere asemenea certificate –, au trimis o adresă cu totul nepotrivită în care se spune: Cei născuți și botezați în ritul catolic nu pot fi considerați de origine etnică română.

Nu se poate proclama principiul că a fi catolic înseamnă a nu fi român.

În primul rând, avem peste un milion de români de confesiune catolică, după cum avem catolici chiar în Regat și nu putem stabili o contradicție între statutul de catolici și statutul etnic român.

Prin urmare, să se revină asupra acestei adrese și să se trimită o adresă prin care să se semnaleze această greșală; să se spună că este o simplă confuziune. Ținându-se socoteala de faptul că petiționarul nu este de origine etnică română, din greșală s-a pus un principiu general, care n-are nici un raport cu cazul supus examenului din punct de vedere administrativ al calității funcționarului public.

O problemă de culte: aceste manifestări sunt oarecum sprijinite uneori de tendința noastră ortodoxă, care continuă aceeași impermeabilitate confesională față de Biserica Catolică. Într-un Consiliu de Miniștri anterior am stabilit și am arătat că, mai ales în împrejurările de astăzi, este nepotrivită această atitudine, ținând seama și de faptul că ungurii sunt catolici, dar și din punct de vedere diplomatic. Și chiar țările care aveau ordine politică laică au pornit pe această cale: am avut azi declarațiile dlui Dietrich prin care național-socialismul face întoarcere către creștinism. În nici un caz nu poate fi potrivit ca, tocmai în împrejurările de astăzi, ca pe terenul confesional să luăm o asemenea atitudine, care în țara noastră este cu atât mai lipsită de sens cu cât avem mulți romano-catolici. Aversiunea de ordin politic se explica pe vremea când papistașii erau instrumente de deznaționalizare. Astăzi, când suntem laolaltă cei mai mulți și când în Transilvania de Nord clerul unit se întovărășește cu clerul ortodox în cea mai românească acțiune de apărare a intereselor și drepturilor noastre, n-avem nici un fel de interes direct noi, ca români, să luăm o asemenea poziție de antagonism față de catolicism. Aceasta cu atât mai mult cu cât, în împrejurările diplomatice de astăzi, Ungaria face pe tema catolică o propagandă intensă și caută să obțină influența Sfântului Scaun în favoarea ei.

Cel puțin să nu luăm o atitudine care să facă impresia că nu respectăm Concordatul sau avem mentalitatea religioasă de antagonism cu catolicism.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea are două aspecte: ofensele făcute de administrații să înceteze și acțiunea nehibzuită a unui inspector de la Calea Ferată, care spune că cei născuți și botezați în ritul catolic nu pot fi trecuți ca de origine etnică română, o asemenea acțiune trebuie curmată de la început. Să luați măsuri contra oamenilor aceștia cari faci incursiuni în domeniul care nu-i privește. Un asemenea document a ajuns în mâinile străinilor, a ajuns la Vatican. Noi ne sprijinim și pe Vatican, pentru că ne gândim la interesele superioare ale Statului, și acum vine un individ ca acesta și ne strică tot ce am făcut.

Se va răspunde că nu se poate trage concluzie dintr-un caz izolat. Sunt unii oameni cari strică în fiecare zi ceea ce facem noi. Cum facem ordine și armonie pe planul intern vine cineva cu un asemenea act și ne strică totul. Acest om trebuie să fie pedepsit ca să știe fiecare că n-are dreptul să-și aroge ținute care dau peste cap toată munca noastră pe care o facem aici.

Probabil că este la mijloc și o acțiune necugetată a Marelui Stat Major, căci zilnic mă întâlnesc cu ordine necugetate care pleacă de la Marele Stat Major. Cred că inspectorul acesta a primit o indicațiune de oarecare natură și de ordin militar.

Trebuie să se arate că aceasta nu este o măsură pe care o aprobă Statul nostru. Guvernul a luat toate măsurile necesare și, în nici un caz, nu se poate trage concluzie dintr-un caz izolat, pentru că ținuta noastră este aceea cunoscută și apreciată pretutindeni.

Propunerea înființării jandarmilor forestieri și a mobilizării căruțelor pe timp determinat în vederea transportării lemnului de foc la stațiile de încărcare.

Să se instituiască jandarmi forestieri, însă acești jandarmi nu vor fi plătiți de Stat, ci cheltuiala necesară întreținerii lor va fi suportată de către proprietarii de păduri, fără să o suporte consumatorii.

A doua față a problemei este că acei cari nu exploatează la timp pădurile vor fi forțați la aceasta. Exploatarea se va face manu-miliari de organele administrative ale Statului, căci nu putem lăsa o avuție, care este a noastră a tuturor, să se prăpădească.

De aceea, prin măsurile luate va trebui să evităm criza. Trebuie să facem un efort mare.

În ce privește nesupunerea țăranilor, trebuie luate măsuri și împotriva acestora. Să se organizeze în coloane pentru transportarea lemnului de la pădure la gară. Organizarea se va face pe principii de dreptate absolută. Până acum a fost protejat cel puternic și a fost lovit cel neputincios și năpăstuit. Dacă se face dreptate ca și cu prestația, atunci țăranul vine el singur, pentru că vede că toată lumea este supusă deopotrivă la această corvoadă. Plata să nu se facă decât la prețul maximal. Nu admit sporire de prețuri. Trebuie să li se dea însă toate ajutoarele: fier pentru potcoave, opinci.

De altfel, vom vedea, la alcătuirea bugetului, toate cererile Ministerului.

Când va fi gata bugetul?

Al. Neagu: Până mâine-seară.

Mareșal I. Antonescu: Să vii la mine cu bugetul.

Atunci vom seria toate problemele și vom vedea ce facem, unde dăm oameni la lucru, pentru munca câmpului, pentru șosele, pentru păduri și așa mai departe. Se va ține seamă de perioada de activitate maximă.

M. Antonescu: Domnule Mareșal, la 13 martie ați semnat Legea privitoare la mobilizarea agricolă.

Îl rog pe dl ministru de Interne, în legătură cu această lege să dea instrucțiuni speciale tuturor domnilor prefecți, pe baza acestor principii, ca să nu se creadă că ne întoarcem la Legea tocmelilor agricole. Acolo este și acest drept de rechiziție, de luare a mijloacelor de transport. În instrucțiunile care se dau, să se arate acest spirit de omenie și răspunderea personală a prefecților în executarea acestei legi, care să nu se transforme în măsură aspră pentru țăranime, care nu trebuie nemulțumită.

Mareșal I. Antonescu: Dreptate în aplicarea legii.

De unde veți lua jandarmii forestieri?

G-ral N. Bădescu: Să se dea chiar din posturile existente. Unii dintre ei să fie numiți jandarmi forestieri.

G-ral C. Vasiliu: Îi vom da din Vechiul Regat.

Mareșal I. Antonescu: Până când continuă tăierea pădurilor?

G-ral N. Bădescu: Până în septembrie.

Avem nevoie de 600.000 vagoane. Din acestea au fost realizate până acum 300.000 vagoane, iar din păduri am scos 24.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Dacă acum, când trebuia să scoți la maximum, n-ai scos decât 24.000 vagoane, când vei scoate restul? Încep muncile agricole. Iată originea crizei aprovizionării cu lemne. Trebuie să ieșim din această criză. În cât timp pot fi dați acești jandarmi forestieri?

G-ral C. Vasiliu: Imediat.

Mareșal I. Antonescu: Întâi trebuie organizată chestiunea din toate punctele de vedere: hrana lor, solda lor etc. Apoi, controlul lor ca disciplină, instruirea lor. Să nu se ducă în pădure și să ia omul drept copac bun de dat la pământ cu toporul.

Sezonul este prea avansat. Este foarte rău dacă acum faceți lucrurile precipitat.

De asemenea, trebuie să stabiliți ce a rămas din consumul de anul trecut. Anul trecut s-a petrecut următorul fapt: oameni cari aveau și calorifer și gaz aerian au făcut depozite și de cărbuni, și de lemne, și de petrol, iar alții au suferit.

Primăriile au acum rezerve, Consiliul de Patronaj, de asemenea. Trebuie să stabiliți rezerve. Deci, paralel cu opera de depozitare la gări, să se facă recensământul, ca să știți exact ce cantități aveți. În special Armata este aceea care produce confuziuni în această privință. Are stocuri de lemne rămase de anul acesta și cere și pentru anul viitor. Când plec la Predeal, văd prin curțile cazărnilor pe unde trec stive imense de lemne. Acestea să fie înregistrate și decontate. Nu trebuie să creăm o problemă în plus și foarte grea pentru aprovizionare. Anul care vine va fi cel mai greu din toate punctele de vedere. Dacă ajungem anul viitor pe vremea aceasta în aceleași condițiuni economice în care ne găsim în acest moment, Țara Românească poate fi fericită. Noi n-am făcut până acum apel la Banca Națională pentru ducerea războiului decât pentru 11 miliarde, precum și un împrumut intern de 14-15 miliarde, deci 25 miliarde a fost efortul suplimentar făcut de Neamul Românesc în doi ani de război.

Aceasta este cea mai bună carte de vizită care ni se poate da pentru modul cum am administrat Țara Românească în vreme de război.

Urmează punctul 4 din ordinea de zi: *Nota referitoare la lipsa de pe piață a încălțăminte.*

G-ral C. Constantin: Din ceea ce se dădea din colectările pentru încălțăminte, Subsecretariatul Aprovizionării are 15%, din care 7% pentru încălțăminte și 8% pentru materiale de curele, transmisiuni etc.

În urma stăruințelor depuse, dl g-ral Dobre a aprobat să se treacă de la procentul de 15%, la 20%, iar cota pentru populația civilă să fie de 13% pentru încălțăminte.

Acest efort de 13%, la numărul de piei ce se colectează în țară, îmi dă posibilitatea să satisfac de abia 10% din nevoile pe țară.

Ne găsim, deci, în fața unei situații care nu poate să dea la intern prea multă satisfacție. Și atunci, am stăruit ca O.R.A.P.-ul să meargă pe piață și să vadă ce posibilități sunt. Am stăruit să i se dea 400 milioane credite la Banca Națională și a

reușit să trimită în țară, deocamdată, 10 vagoane talpă sintetică din Suedia pentru Economatul Funcționarilor, altă cantitate de 10 vagoane talpă, tot din Suedia, dovedită de foarte bună calitate și 200.000 fuse de box.

Marea industrie, care are nevoie de încălțăminte, s-a angajat să ia alte 10 vagoane de talpă sintetică și 300.000 fuse de box.

Marfa a și fost angajată.

Unele mari industrii au făcut contracte, altele sunt în curs să facă contracte (sic!).

Ce se mai poate aduce prin intermediul O.R.A.P.-ului? 100.000 fuse de șevrot. ...

Mareșal I. Antonescu: Mu mă interesează detaliile, mă interesează cât la sută din nevoile populației vei putea satisface. Întâi practic și apoi teoretic.

G-ral C. Constantin: Prin Acordul stabilit la Berlin cu delegația germană ni s-a fixat ceea ce ni se poate da.

Cu ceea ce O.R.A.P.-ul poate să aducă din străinătate, cu ceea ce dă Germania drept cotă internă, mă ridic aproape la 30% din nevoile țării.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu talpa aceasta sintetică? Noi n-o putem face?

G-ral C. Constantin: Este o fabricațiune specială din celuloză.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, din lemn de brad. Dle g-ral Dobre, ce măsuri ai luat?

G-ral Gh. Dobre: Suntem în curs de experimentare.

Mareșal I. Antonescu: Ar trebui cumpărată licența, căci poate să ne folosească și pentru Armată. Este o chestiune care trebuie studiată.

M. Gr. Romașcanu: Licența o are „I.G. Farbenindustrie”.

Mareșal I. Antonescu: Dle g-ral Dobre, avem tratative cu „I.G. Farbenindustrie” pentru stuf. Luați notă de această chestiune și să nu încheiem nimic, până când, o dată cu rezolvarea chestiunii stufului, nu se rezolvă și această problemă. Nu trebuie să stăm cu brațele încrucișate, căci, ca și în materie de armament, când am putut să rezolv o problemă aici în țară, am făcut-o, chiar înaintea germanilor, cu toate organizările lor tehnice și cu toate posibilitățile lor de realizare industrială.

Același lucru și în acest domeniu. Nu suntem noi cei mai proști oameni de pe pământ. De ce să nu fim în stare să rezolvăm și să găsim și aici o soluțiune?

Este o problemă care trebuie văzută pentru viitor, care interesează economia națională și trebuie să ne gândim serios prin ce mijloace trebuie să sporim cota de piele și talpă pentru consumul general al țării.

S-au tăiat foarte multe vite. Aceasta am făcut-o pentru că în iarna trecută am avut o mare criză de furaje.

A. Pană: Avem un spor.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea trebuie studiată împreună cu Ministerul Agriculturii, ca să ajungem cu tăierile în așa fel încât să asigurăm sporul și, în același timp, să asigurăm și nevoile interne, de tăiere, de piele și talpă, de care avem nevoie.

Linia pe care am mers până acum trebuie s-o urmărim într-o progresie înțeleaptă, ca să nu ne trezim că provocăm o criză.

Dv. spuneți că avem un spor. Vă atrag atenția că, deși avem un spor, el nu trebuie risipit, pentru că nu știm situația pe care o vom avea la toamnă.

G-ral C. Constantin: V-aș ruga să dați aprobarea ca, pe toată țara, în timpul verii, să putem da populației încălțăminte cu talpă de lemn.

Mareșal I. Antonescu: Populația de țară poate să umble și desculță. Dacă pot să-i dau talpă de lemn sau opinci, desigur, o voi face, însă opinca pe care am făcut-o, am dat faliment cu ea. Am dat țaranului opincă proastă, care s-a rupt repede, aceea făcută din cauciuc vechi. I-am dat-o ieftin, însă mai mult l-am furat, decât l-am servit.

Este o problemă care trebuie revăzută total.

G-ral C. Pantazi: Nici la Armată n-a dat rezultate bune.

Mareșal I. Antonescu: Nici cele făcute din cauciuc nou?

G-ral C. Pantazi: N-au dat rezultate nici chiar cele căptușite, fiindcă s-au rupt marginile. Noi am trecut la opincile de piele.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut că ai 800.000 opinci de piele.

G-ral C. Pantazi: Sunt de diferite calități. Unele din ele n-au o durată mai mare decât de o lună, o lună jumătate. Este o piele adusă din Rusia, însă nu durează mai mult decât atât.

Mareșal I. Antonescu: Să fie date la ordonanțe și la soldații cari nu fac un efort la instrucție. Pot să fie date și celor din spitale.

V-am spus ce am constatat la spitalul 303 unde am găsit 700 milițieni la 600 bolnavi. Natural că, în acest caz, ministrul Finanțelor are dreptate, că bugetul Armatei întreține foarte mulți oameni.

Am găsit acolo în spital o murdărie de nedescris. Îi îmbrăcăm pe acești oameni, le dăm ajutoare de concentrare și îi luăm de la munca lor de acasă. Sunt o serie de inconveniente, pentru că Marele Stat Major nu cântărește bine actele pe care la face. Generalul Șteflea face eforturi, dar personalul nu l-a antrenat la gândirea problemelor pe toate fețele. Dacă aș fi fost eu șeful Statului Major, vă dau garanție că nu s-ar fi găsit 700 milițieni la un spital în care sunt 600 bolnavi.

Trecem la punctul privitor la *încadrarea avocaților Contenciosului Guvernământului Basarabiei și Bucovinei în corpul avocaților publici.*

I. Marinescu: Aceasta este o chestie de administrație.

G-ral C. Voiculescu: Eu cer să se extindă posibilitatea pentru avocații din Contenciosul Guvernământului, ca să fie încadrați în corpul avocaților publici pe baza dispozițiilor legii din 20 martie 1942.

Mareșal I. Antonescu: Ei au intrat în Contencios după această lege?

M. Antonescu: Este o problemă cu caracter general. Am semnalat dlui ministru Marinescu că dl ministru al Muncii, recent, având o problemă asemănătoare pentru înființarea unor Contencioase, care trebuiau să apere pe muncitori în procesele cu Asigurările Sociale, a pus din nou problema numirii unor avocați la Stat.

Legea inițială a Corpului avocaților a cuprins unele dispoziții, unele criterii rigide. Nu trebuie acum, însă, să cădem într-un alt exces și să ajungem să creăm atâtea Contencioase, câte ministere sau câte autorități sunt, așa cum se făcea altădată.

De aceea cred că soluția cea mai bună este ca Ministerul Justiției să examineze și situațiunea acestor Contencioase, a avocaților din Basarabia și Bucovina, selecționând pe avocații acestor Guvernăminte, însă, în nici un caz, să nu ne abatem de la ideea independenței lor de Ministerul Justiției.

Prin aceasta rezolvăm însăși problema bugetară.

Mareșal I. Antonescu: Când Basarabia și Bucovina făceau parte din Statul Român, înainte de 1940, aveau Contencioase?

G-ral C. Voiculescu: Nu aveau. Pe baza statutului, este prevăzută înființarea acestui Contencios pentru apărarea intereselor Statului Român.

Mareșal I. Antonescu: Dv. ați respectat legea atunci când i-ați numit în Contencios?

G-ral C. Voiculescu: Eu cer să fie selecționați de Ministerul Justiției și să fie îndepărtați acei cari nu merită.

Mareșal I. Antonescu: Dacă la un moment dat a fost nevoie de un personal mai numeros, aceasta nu înseamnă că trebuie să ne luăm servituți viitoare și să grevăm bugetul cu salarii importante. Aceasta este baza problemei. Restul nu mă interesează. Dv. trebuie să soluționați aceste probleme cât mai repede, să nu le lăsați să târăgâneze, așa cum se târaie brâul în urma țaranului leneș.

Este mai bună o soluție slabă și rapidă, decât să stea toată lumea cu brațele încrucișate, anchilozând toată viața Statului.

Regimul nou a venit de doi ani și jumătate, și până astăzi n-am rezolvat problemele esențiale. Stăm tot cu legislația veche, pe care recunoaștem că trebuie s-o modificăm.

Problema polonezilor și ucrainenilor colonizați de Soviete în Basarabia

Această problemă nu trebuie să fie rezolvată nici ca la cazarmă. Este ușor să spui: Îi trec în Transnistria. Dar în ce condițiuni? Sunt și ei oameni. Nu putem și n-avem dreptul să ne batem joc de ei. Dacă putem să-i trecem în Transnistria în condițiuni superioare de viață, până când pe planul internațional se va găsi o soluție, putem s-o facem. Nu putem soluționa o anumită problemă care se leagă cu Statele vecine, cu voința noastră unilaterală. Până se va găsi o soluție de ordin internațional, trebuie să-i tratăm cu omenie. Să luăm orice măsuri restrictive ca să ne apărăm ordinea noastră de Stat și să-i punem la muncă – este datoria noastră să o facem –, dar să-i aruncăm în timp de iarnă în Transnistria, nu se poate acest lucru.

Mi s-a spus că sunt vreo 12.000. Dl Alexianu mai are și alte probleme de rezolvat în Transnistria. Poate Transnistria să-i primească?

Să rămână acum pe loc, să li se dea posibilitatea să trăiască și să-și agonisească necesarul lor în condițiuni omenești. În nici un caz nu mai propuneți soluțiuni de acestea: să trecem 12.000 oameni iarna peste Nistru și să-i dăm dlui Alexianu în brațe. Dar câți mor? Ce boli pot fi duse acolo? Aceasta este o chestiune pe care n-o judecă nimeni. Judecați toate problemele pe toate fețele și puneți-vă în special în locul celor pe cari îi puneți în mișcare, să vedeți ce ați face dacă ați suporta hotărâri similare cu aceea pe care vreți s-o luați contra acestor nenorociți.

Nu-i putem trece în Germania. S-au invocat fel de fel de pretexte de către germani, și când se soluționează un pretext, vin cu altul. Este vădit că nu vor să soluționeze această problemă și deci trebuie să-i ținem la noi, dar în condițiuni bune. Acești oameni au făcut greșeala și au crezut că se duc la ei acasă, și nu trebuie să suporte asemenea consecințe.

Revendicările supușilor elvețieni asupra proprietăților pe care le-au avut în Basarabia

Cine a pus chestiunea asta?

O. Vlădescu: După „Buletinul Informativ”.

M. Antonescu: Sau îi reintegrăm în proprietățile lor, sau se tratează cu ei despăgubirile ce li se cuvin, așa cum i-am despăgubit pe germani. Până acum n-am fost sesizat de o cerere a Legației Elvețiene. Dacă se adresează cu o asemenea cerere, trimiteți-i la Ministerul de Externe.

Mareșal I. Antonescu: Principial, noi îi primim, sau le dăm despăgubiri. În orice caz, vrem să avem raporturi cât mai bune cu Elveția.

G-ral C. Voiculescu: Cer intrarea în posesiunea bunurilor. Același lucru îl cer foarte mulți repatriați germani.

M. Antonescu: În ceea ce privește pe repatriații germani, n-aveți nici o obligațiune de retrocedare a bunurilor. Dimpotrivă. În conformitate cu Protocolul încheiat cu dl Clodius, am stabilit o sumă globală cu care sunt despăgubiți repatriații germani. S-a discutat, cu ocazia Acordurilor Economice, revenirea pentru unii dintre ei și aceștia nu pot veni decât cu autorizarea Guvernului Român.

Am transformat raporturile de drept privat dintre noi și acești supuși germani de origine etnică în raporturi de drept public între noi și Statul German, prin acordul de lichidare. Prin urmare, dv. n-aveți să-i primiți.

În ce privește ceilalți străini, semnalati-ne nouă cazurile.

Mareșal I. Antonescu: Chiar Ministerul de Externe ne sesizează aici.

M. Antonescu: S-a făcut o intervenție de principiu, nu s-a depus o listă.

În principiu, noi nu putem refuza acest lucru, căci niciodată Statul Sovietic nu a exercitat un drept de suveranitate asupra teritoriului acesta. A fost doar întrerupt exercițiul suveranității românești și acum nu poate Statul Român, când se așează pe această teză, care înseamnă din punct de vedere internațional conservarea noastră teritorială, nu poate să nu recunoască această proprietate a celorlalți supuși străini, cu atât mai mult cu cât a recunoscut-o pe a tuturor românilor și pe a repatriaților germani.

Mareșal I. Antonescu: Deci, în concluzie: pentru toți elvețienii cari vin se va stabili, în primul rând, dacă într-adevăr cetățeanul era în dreptul lui și în acest caz îl repui în drepturi și raportezi de executare. De asemeni, faci o statistică a acestor bunuri.

M. Antonescu: Bunurile imobiliare urbane, căci în ce privește bunurile rurale, legile noastre de ordine publică interzic dreptul de proprietate al străinilor asupra bunurilor rurale.

Vă rog să-mi trimiteți o notă confidențială în care să-mi arătați câte bunuri sunt în această situație și pe urmă vom hotărî.

Mareșal I. Antonescu: Noi, principial, admitem să-i repunem pe aceștia în drepturile lor; pentru repatriații germani noi am cumpărat aceste bunuri.

G-ral C. Voiculescu: Este un decret-lege secret.

Mareșal I. Antonescu: Nu este nici un decret-lege secret. Secrete sunt numai condițiunile în care achităm aceste bunuri.

T. Dragoș: Este decretul-lege făcut cu ocazia repatrierilor unde se spune că intră în folosința bunurilor români de origine etnică.

Mareșal I. Antonescu: În principiu, în afară de aprobările nominale date de noi, de la caz la caz, nici un german care a fost repatriat după ocupația rusească în Basarabia și Bucovina nu se poate întoarce din Germania și să-și revendice bunurile. Aceste bunuri sunt ale Statului Român, care face cu ele ce vrea. Noi am purificat această parte a Țării Românești de elementele străine și nu vrem să le mai introducem din nou. Noi tratăm cu germanii luarea și altor grupuri de la noi și atunci ce rost are să aducem alții în loc.

Polonezii și ucrainenii intră în altă categorie, iar elvețienii în alta. Deci, să dați de la Românizare toate datele necesare pentru Basarabia și Bucovina în această privință ca să nu mai fie obiecțiuni de această natură că sunt decret-legi „secrete” – care nu se cunosc.

N-aveți nici un angajament în această privință. Nu-i mai reprimim. Am primit câțiva înapoi și când am văzut că vor să se întoarcă toți, nu i-am mai primit.

G-ral C. Calotescu: Germanii cari vin spun că n-au primit nici un fel de despăgubire de la Statul lor. Convenția Clodius prevede acolo un aliniat care spune că modalitatea de a duce la îndeplinire va forma obiectul unui decret care nu a ieșit încă.

M. Antonescu: Protocolul prevede modul cum se va organiza această răscumpărare și aceasta s-a făcut printr-un Protocol adițional la Acordul Economic de anul trecut. Prin acest Protocol, Statul German și-a luat formal răspunderea civilă, complectă, totală față de acești supuși germani pentru orice despăgubire, Statul Român nemaiavând nici un fel de raport direct cu aceștia.

Prin urmare, nimic nu este modificat. Este reglementată numai modalitatea de plată. Dimpotrivă, sunt întărite drepturile Statului Român de a-și păstra cu exclusivitate proprietatea acestor bunuri.

Mareșal I. Antonescu: Noi n-am dat altă directivă decât aceea, pe care am repetat-o de mai multe ori, că nu mai admitem să mai vină în Țara Românească germani repatriați. Pentru bunurile lor Statul Român s-a angajat să dea o despăgubire Statului German. Raporturile dintre Germania și acești germani nu ne privesc pe noi.

În cadrul Protocolului și al Acordurilor făcute, noi am și început să facem plăți.

Acum iau act de ce a spus g-ralul Calotescu. Așa facem noi: începem problema și apoi de la jumătate o abandonăm.

Să iei d-ta notă, dle Vlădescu, de ce a spus g-ralul Calotescu și, dacă într-adevăr, se prevede să se facă un decret, să îndeplinim și această formalitate.

T. Dragoș: Protocolul spune în art. 1: Statul Român intră pe cale de decret în proprietatea bunurilor.

M. Antonescu: Și a intrat. Am făcut decretul care a fost semnat de dv., domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Să studiați chestiunea împreună cu Secretariatul.

Este chestiune de formă și, dacă suntem într-un viciu de formă, să-l remediem.

M. Antonescu: Nu este nici un viciu de formă.

G-ral C. Voiculescu: Realitatea este că acești repatriați au venit în țară și n-au ce mânca. I-a trimis Comisia de la Românizare la Orășeni; unii au rămas în Bucovina, iar alții au venit în Basarabia.

Așa, de pildă, eu am în Basarabia pe unul Müller, care a avut o moară, pe care am arendat-o. El fusese primar într-o comună și a fost bun primar. Când a venit în comună, populația i-a ieșit în cale și i-a făcut manifestație de simpatie. Acum el n-are cu ce trăi.

T. Dragoș: După decretul făcut au fost repatriați cei de origine etnică curat (*sic!*) românească. Au fost însă unii cari au fost funcționari publici, pensionari publici, au fost considerați ca români și s-au întors. Au fost aduși cam 2000 cu români cu toți.

Acum, fără îndoială că unii dintre ei au avut o situație materială bună, pe care astăzi, la întoarcere, nu o mai au.

Mareșal I. Antonescu: Am spus că numai în cazuri cu totul excepționale pot veni. Nu vine oricine care a fost funcționar al Statului Român.

Pentru germani pot veni numai în cazuri excepționale. Pentru ucrainenii nu pot veni în nici un caz.

Cazul Müller este un caz izolat și să-l rezolvați ca atare. Dacă a fost primar și om de ispravă, pune-l din nou primar – dacă actualul primar nu corespunde – și dă-i posibilitatea să trăiască.

Lucrările pregătitoare pentru colonizarea în Basarabia a luptătorilor de pe front

M. Antonescu: Am cerut să se pună această chestiune la Consiliu, pentru ca să stabiliți dv. anumite norme.

Se fac o serie întreagă de studii. S-au studiat loturi de 50 și 100 hectare. Eu cred că este prematur să se facă asemenea lucrări, cu atât mai mult cu cât dacă aceste lucrări ajung să fie cunoscute, se creează o anumită atmosferă în țară.

De aceea, cred că toate lucrările de colonizare trebuie să fie concentrate fie la Ministerul Armatei sau la I.O.V., fie la Românizare, care s-a ocupat până acum de asemenea probleme. Studiile făcute trebuie să poarte, în principal, asupra tuturor bunurilor care astăzi sunt vacante, întinderea lor, situația lor, inventarul lor. Să nu se studieze deocamdată decât acestea.

Mareșal I. Antonescu: Eu am experiența din războiul trecut. Știu că executarea Legii agrare a dus la o confuziune în Stat, iar împrăștierea a provocat atâtea nemulțumiri care au durat ani de zile. Acestea s-au datorit faptului că problema nu a fost studiată deloc.

Aceeași problemă în mai mic a fost pusă în Cadrilater după 1913. Rezultatul a fost că fiecare a plecat cu carul din Oltenia, de la Romanai și, deși avea pământ acolo, zece, cincisprezece hectare, a obținut pământ și în Cadrilater, iar demagogia românească nu a luat nici o măsură și individul a rămas cu pământ și în Cadrilater și în Romanai.

Acum, în Basarabia, cine este mai îndrăzneț a luat. De aceea, chestiunea trebuie bine studiată. Eu am pus o rezoluție.

Să se numească un comisar al colonizărilor, pentru ca să centralizăm toate lucrările. Comisariatul va avea delegați din toate ministerele interesate. Acest Comisariat va funcționa pe lângă Subsecretariatul de Stat al Românilor. Aprob în principiu celelalte propuneri. Pedepsa cu moartea pentru cei cari devastează locuințele părăsite. Guvernămintele Basarabiei și Bucovinei responsabile de devastări și

degradări. Nu mă interesează prin ce mijloace vă puneți la adăpost. Am atras atenția dlui g-ral Vasiliu în această privință, dar opera de devastare a continuat. Exasperat de ceea ce am văzut, am dat dispoziția să se ducă unități militare, unități de instrucție și echipe, să facă ele operă de reconstruire a caselor, de refacere a acoperișurilor. Toate au fost luate de cine au vrut. Astăzi dacă s-ar face o inspecție în diferite sate înconjurătoare, s-ar găsi toate: uși, ferestre, mobile, tablă etc.

M. Antonescu: Am dispus o anchetă acolo.

Mareșal I. Antonescu: Am spus că refacerea caselor se va face cu munca de folos obștesc. Vom face centre de instrucție.

G-ral C. Voiculescu: Centrul de instrucție nu cred că va putea face ceva. Cei care au fost acolo anul trecut, de pildă, la Sărata, mi-au furat toată comuna.

Mareșal I. Antonescu: Ai împușcat pe cineva? Vorbești prea mult, g-rale Voiculescu.

G-ral C. Voiculescu: I-a împușcat Curtea Marțială.

Mareșal I. Antonescu: D-ta vorbești prea mult. Am spus să pui jandarmii să tragă.

Trecem la problema cea mai delicată:

Schimburile R.K.K.S.S.-urilor în lei pentru românii veniți de la Est de Bug

Ce ați făcut dv. în această privință?

Al. Neagu: Am schimbat la început acele care s-au dat de Guvernul german; apoi schimbăm toate mărcile care provin de la armatele operative. Aceasta are consecință că, în realitate, contribuția germană este mai mică decât în aparență, pentru că o parte din ele nu le putem schimba la alt curs, căci ar însemna să reducem soldele ofițerilor, încât această răscumpărare este o sarcină care apasă bugetul nostru.

Mareșal I. Antonescu: Problema are mai multe laturi. În primul rând, latura care privește pe toți ofițerii și soldații cari au operat în Rusia de Est de Bug; în al doilea rând, R.K.K.S.S.-urile din Transnistria și, în al treilea rând, este contrabanda care se face cu această monedă, iar în al patrulea rând, și cea mai gravă, este situația care ne așteaptă în viitor, adică în cazul unei retrageri din Rusia, sau când vom ajunge la Conferința de Pace. Atunci și germanii și rușii și toți se vor precipita să arunce în Transnistria cât mai multă monedă de aceasta, pe care va trebui să o onoreze Statul Român.

Toate aceste probleme trebuiesc studiate cu cea mai mare atenție.

În primul rând, pentru ofițerii și soldații români cari au primit solda în monedă germană la Est de Bug. Nu a fost niciodată dispoziția mea ca această monedă să fie schimbată în Țara Românească. Am spus că aceste solde sunt date acolo pentru ca să fie întrebuințate acolo. Ceea ce nu se întrebuințează acolo nu se primește aici. Ostașul are, însă, un drept la solda în lei în Țara Românească.

Cu această dispoziție luată la timp, mă puneam la adăpost de această invazie de Kassenscheine în Țara Românească.

Noi am avut la Est de Bug 400.000 oameni și vedeți dv. la ce sumă se ridică acest schimb.

Al. Neagu: Niciodată nu ni s-a comunicat acest lucru nouă, Ministerului de Finanțe, și totdeauna ni se cer disponibilitățile noastre de către Ministerul de Război.

Acum s-a creat un precedent asupra căruia, dacă revin, se produc nemulțumiri printre ofițeri și trupă.

Mareșal I. Antonescu: Dacă s-ar fi executat dispozițiunea mea, nu eram în situația aceasta.

G-ral C. Pantazi: N-au primit decât o singură misie de popotă în Kassenscheine și restul lefii, în lei, au lăsat-o în țară.

G-ral C. Calotescu: Răniții din spitale fac raport că au câte 90 Kassenscheine și nu li se schimbă decât cinci bucăți.

Mareșal I. Antonescu: Nu se schimbă nimic. Principiul pus este cel arătat adineauri. Am spus că ofițerii și soldații cari trec la Est de Bug primesc solda de la Comandamentul German în moneda care este întrebuințată de germani în acele ținuturi. Această monedă este pusă la dispoziția lor pentru nevoile lor în acele ținuturi: să-și plătească masă, să-și cumpere diferite lucruri, însă această monedă nu poate fi convertită în lei românești de către acești soldați și ofițeri atunci când se întorc în țară.

Soldații și ofițerii români își primesc drepturile lor în soldă românească, în lei, și o depun în Țara Românească. Cu sistemul acesta nu se poate face contrabandă de monedă între teritoriul care este la Est de Bug și cel de la Vest de Bug. Dar nu s-a executat această dispoziție și acum avem de suportat pagube importante pentru bugetul Statului.

Dle ministru Neagu, vă rog să vedeți ce pagube s-au produs și care este soluția de viitor. În tot cazul, de acum înainte nu mai schimbați nimic, pentru că soldații au bani românești lăsați aici în țară.

G-ral C. Pantazi: Fiecare soldat primește o marcă pe lună.

Mareșal I. Antonescu: Dacă un soldat primește 12 mărci pe an, la 400.000 oameni, cât face, g-ral Pantazi?

G-ral C. Pantazi: Aproape 5 milioane.

Mareșal I. Antonescu: Înmulțește cu 60 și vezi ce dă.

Eu am trăit momentele tragice ale Neamului Românesc, când a fost nevoit să schimbe două miliarde jumătate de ruble, și alte multe miliarde monedă a Băncii Generale, monedă cu care a rămas păgubit Statul. Au fost circa 10 miliarde de lei pierduți în epoca de după războiul trecut.

Eu de aceea am luat măsuri atunci când am intrat în Basarabia și Bucovina, ca, în prima lună chiar, să ridic toate rublele și să dau, în locul lor, lei, ca să nu mai am această inflație de ruble în interiorul țării. Dacă nu făceam această operație, și rușii, și germanii ar fi adus neconținut ruble, și s-ar fi întâmplat ceea ce s-a întâmplat după războiul precedent.

Cine plătește aceste sume, dle Alexianu?

G-ral C. Pantazi: Un soldat nu poate să aibă 90 ruble, ci cel mult o rublă pe lună.

Al. Neagu: În ultimele două luni, având întoarceri de trupe masive, mă interesează, firește, căci sumele sunt mai importante. Noi n-am avea nici un neajuns, întrucât dl Alexianu cerându-ne R.K.K.S.S.-uri, noi am revinde Transnistriei aceste sume.

Gh. Alexianu: În regiunile de la Est de Bug, sub administrație germană, germanii au introdus o monedă nouă pentru populația locală, denumită carbovăț. Trupele noastre care aveau carbovăț nu puteau să cumpere nimic în Transnistria, pentru că acești carboveți n-au valoare decât pe teritoriile de la Est de Bug.

Și atunci, trupele noastre, care au venit în Transnistria de la Est de Bug, care trec spre țară, au nevoie de câțiva bani pe drum.

Sunt sume absolut mici și sunt de părere să nu se împiedice acest lucru, pentru că s-ar cauza acestor trupe mari neplăceri.

Al. Neagu: Dificultatea vine din faptul că am înlocuit rublele cu R.K.K.S.S.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu făceam așa era rău.

M. Antonescu: Eu aș vrea să separăm problema aceasta a răspunderii Statului și vă voi prezenta studiul Ministerului Afacerilor Străine, pe baza datelor Ministerului Finanțelor. Voi examina atunci dacă păstrăm R.K.K.S.S.-urile în Transnistria, sau le înlocuim cu altă monedă.

Mai este problema acestor plăți curente, mărunte, pe care trebuie să le facem dintr-un interes de sprijinire a soldaților veniți de pe front. Până acum, fără nici o autorizare din partea cuiva, au fost, totuși, făcute aceste schimburi.

Cred că, întrucât sumele acestea nu pot depăși mai mult de câteva sute de milioane, de altă parte, dacă aceste schimburi nu influențează mult asupra situației financiare, cred că este bine să se stabilească un plafon, peste care nimeni să nu poată să fie autorizat să facă schimburi de R.K.K.S.S.-uri în lei.

Mareșal I. Antonescu: Dacă fiecare soldat are 12 R.K.K.S.S. pe an, și dacă mai adăugăm pe ofițerii cari primesc sume mult mai importante, atunci rezultă că nu ne putem permite luxul să aruncăm pe piață sume atât de mari.

În tot cazul, vreau să cunosc situația exactă.

L-am chemat astăzi pe dl Ottulescu, ca să-i amintesc că am atras atenția specialiștilor d-sale de la Banca Națională asupra acestei probleme, plecând de la experiența Neamului Românesc după războiul cel mare, experiență făcută cu coroanele, cu rublele și cu moneta Băncii Generale, preschimbate de Statul Român, când sumele preschimbate au fost cu mult mai mari decât cele găsite în teritoriile anexate atunci când am intrat acolo.

Toată lumea a trecut atunci în Transilvania, toată lumea a făcut contrabande, și dl Vlad, și col. Ionescu Sergiu, care s-a împușcat, și col. Niculescu Atanasie, toți au făcut contrabande cu coroanele și cu rublele.

Sunt probleme trăite de mine și în special probleme de pe urma cărora a suferit Neamul Românesc.

Același lucru ni se va întâmpla în viitor. Trebuie dar să ne punem la adăpost. De aceea domnii de la Banca Națională trebuie să gândească toate aceste probleme, și împreună cu Finanțele să vadă ce măsuri trebuie luate, ca să nu mai revenim la situația de la 1920-1922.

Atunci, în trei ani de zile, a intrat în Țara Românească prin contrabande sume extraordinar de mari, cred că și astăzi Banca Națională are aceste sume.

Trebuie de văzut acest lucru, ce ne facem noi când ne vom apropia de pace, când toată lumea va căuta să se debaraseze de monedă și când o va arunca acolo unde

finanțele vor fi mai sănătoase, deci va căuta s-o plaseze și la noi. Vom fi obligați atunci să plătim. Trebuie văzută problema, ca să nu se mai întâmple ce s-a întâmplat în trecut.

Iată instrucțiunile mele: avem încă trupe la Est de Bug, în Crimeea, la Marea de Azov și Caucaz. Aceste trupe continuă să primească monetă. Rămâne stabilit că nimeni nu are dreptul să ceară preschimbarea acestei monete aici. Trebuie să trăiască cu moneda, acolo. De acum înainte, pentru cele 8-9 divizii de la Est de Bug, toți acești oameni nu au dreptul să dea moneda lor la schimb.

Pentru cine a sosit și continuă să sosească din Armata III sau IV, dv. continuați să le schimbați, ca să nu creăm două situații, și, cum a spus dl Mihai Antonescu, să nu producem nemulțumiri. Afară de diviziile de care v-am vorbit, toată lumea de la Est de Bug, într-o lună, va trece în Vechiul Regat și foarte puține trupe vor rămâne acolo.

M. Vulcănescu: Există o limită. Ei n-au putut să schimbe mai mult decât solda pe luna în curs.

Mareșal I. Antonescu: Noi vom ajuta trupele care rămân în Transnistria, și domnii Neagu și Alexianu vor lua măsuri ca să facem față plăților pentru aceste trupe, solde și aprovizionări. Trupele trebuie să-și primească acolo drepturile lor în moneda circulatorie în Transnistria, pot să se servească de această monetă, dar fără drept de a o preschimba în lei, pentru că ei își primesc solda în lei în Țara Românească și această monetă, pe care le-o dăm în Transnistria, constituie un supliment de leafă.

G-ral C. Pantazi: Trupa primește solda numai în R.K.K.S.S.

Mareșal I. Antonescu: Să le dai și în lei.

Gh. Alexianu: Dacă soldatul pleacă acasă, i se dă hrană rece, dar nu se poate să nu aibă și un ban la el.

Mareșal I. Antonescu: Cine îmi garantează mie că soldatul schimbă numai cele câteva R.K.K.S.S.-uri, care i-au fost date ca soldă, și nu începe un curent de contrabandă.

Gh. Alexianu: Totul se face pe bază de tablouri. Eu nu sunt interesat în această chestiune, dar să-mi dați voie să vă spun realitatea și că armata suferă din această cauză.

Al. Neagu: Imediat după 1 aprilie, după buget, mă voi ocupa în mod special de această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Să nu spuneți că din cauza armatei s-au făcut fraude și contrabande. S-a întâmplat după războiul trecut, când dl Vlad făcea contrabande și când i-am închis gura cu acea faimoasă scrisoare, dumnealui să spună că Marele Cartier face contrabande. Se poate ca ofițerii să fi făcut contrabandă, dar marea contrabandă n-au făcut-o ofițerii, ci băncile evreiești și oamenii politici. Multe din averile de astăzi își au originea în aceste contrabande de coroane și ruble.

Situația financiară a Guvernământului

Aici este o chestiune de organizare și control, ca să nu fie două administrații diferite și în această privință dl Neagu are depline puteri ca să stabilească o anumită modalitate, pentru a nu se ajunge la urmă la situații neplăcute.

Gh. Alexianu: Am lucrat anul acesta numai pe bază de plan financiar. N-am putut face bugetul pe motiv că n-avem contabili români, ci totul se face în rusește, apoi n-am registre, imprimate etc.

Mareșal I. Antonescu: Când ai o gestiune de miliarde, se poate spune că nu poți face contabilitate, pentru că nu găsești contabili români, n-ai hârtie, n-ai registre?

Gh. Alexianu: Toate aceste registre trebuie să le imprim în limba română și în limb rusă. Acum sunt gata. Anul acesta vă prezentăm bugetul care este complet întocmit.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta îl privește pe dl ministru de Finanțe. Dacă d-sa spune că lucrurile nu s-au petrecut regulat și nu-și ia răspunderea, atunci eu iau măsuri.

Gh. Alexianu: Nu se poate spune așa. Este Curtea de Conturi, în primul rând. Poate să vină orice control, nu este nimeni care să nu se fi supus controlului.

Mareșal I. Antonescu: D-ta spui că n-ai acte.

Gh. Alexianu: Ba am acte, dar nu sunt întocmite după Legea contabilității.

Mareșal I. Antonescu: Să nu ajungem la control. Trebuie să-l prevenim. Eu sunt dator să mă sesizez de orice chestiune care se ridică în această privință. Eu am toată încrederea în gestiunea d-tale, dar gestiunea se judecă și după formă.

Afară de aceasta este și o chestiune de metodă. Suntem după un an jumătate de administrație acolo – bună sau rea – însă rezultatul este că nu putem avea un raport clar ca să știm cu ce a contribuit Transnistria în viața Statului Român și cu ce a contribuit Statul Român ca efort financiar, pentru ca să dezvolte viața economică a Transnistrii.

Cifrele care se dau diferă foarte mult de la d-ta la Ministerul de Finanțe. Întreb eu, ca un profan de pe stradă: într-o administrație bine dusă, corectă, se poate să existe diferențe între cifrele date de d-ta și cifrele prezentate de Ministerul de Finanțe, și ce diferențe! Nu este un acord. D-ta afirmi una, iar Ministerul de Finanțe afirmă alta și Ministerul de Finanțe nu este primul care afirmă acest lucru. Dacă administrația se duce coordonat pe scripte, nu putem să ne găsim în situația aceasta.

D-ta îmi dai o situație care nu corespunde realității, după cum spune dl ministru de Finanțe. Acestea sunt afirmațiile dlui ministru de Finanțe.

Al. Neagu: Un exemplu: în ultimul raport al dlui guvernator Alexianu, D-sa vorbește despre „excedent”, care presupune pentru orice om o sumă „realizată”.

Gh. Alexianu: În bani sau mărfuri.

Al. Neagu: La pagina următoare aveți mărfuri în depozit de 12.556.000.000.

Deci, după propria dv. mărturie, poate să fie o diferență de 300.000.000.

Or, nu puteți întrebuința cuvântul excedent, care este de natură să sugereze ideea unei încasări. Când nouă ne lipsește ceva, întrebuințăm într-o situație economică deosebită, un alt limbaj. Noi nu avem la dispoziție aceste mărfuri.

Mareșal I. Antonescu: Nu pun la îndoială buna-credință a d-tale și nici a funcționarilor d-tale. Dar faptul că este o confuziune între dv. și Ministerul de Finanțe, această confuziune nu este bună. Noi nu trebuie să facem ceea ce au făcut cei cari ne-au precedat.

Eu nu mă socotesc aici etern. Vreau să fac o administrație ordonată, pentru că numai dintr-un lucru ordonat iese o evidență reală.

M. Antonescu: Desigur că există un dezacord între punctul de vedere al Transnistriei și al Ministerului de Finanțe.

Acest dezacord provine din lipsa unui organ de coordonare între Ministerul Finanțelor și Guvernământul Transnistriei.

Îl rog pe dl Alexianu ca, de astă dată, să nu plece imediat din București până nu se dă formă definitivă acelei deciziuni prin care se instituie pe lângă Guvernământ un Directorat financiar, cu dublă funcțiune: pe de o parte, cu funcțiunea de a coordona lucrările Ministerului de Finanțe cu ale Guvernământului; pe de altă parte, însă, și Ministerul de Finanțe trebuie să țină seama că în Guvernământul Transnistriei ne găsim într-o structură economică și financiară distinctă. Acolo Guvernământul nu este numai un gestionar de bani publici, care primește și încasează bani, ci este și un întreprinzător care produce, un organ care activează: este și particular și de Stat, în același timp. Trebuie ca cel dintâi lucru care îl face organul instituit să examineze toată gestiunea de până acum, apoi situația tuturor mărfurilor ridicate fie de Stat, fie de Armată, fie de particulari pe bază de autorizațiuni date, să examineze ce valoare reprezintă aceste mărfuri; să examineze situația R.K.K.S.S.-urilor, ce sarcină reprezintă ele pentru Statul Român și să vadă care sunt investițiunile materiale făcute de Statul Român direct sau indirect și vom avea atunci o oglindă exactă a situației, iar controversele vor fi evitate.

Dacă dl ministru de Finanțe crede că în acest Comitet și pentru examinarea gestiunii anterioare trebuie să fie desemnat și un reprezentant al Curții de Conturi, să fie și acesta desemnat pentru ca să participe la această examinare. Dar trebuie să terminăm cu controversele, după cum trebuie să știm dacă gestiunea Transnistriei reprezintă un avantaj sau nu pentru noi, dacă ajutăm producțiunea Transnistriei sau nu și dacă o ajutăm, în ce măsură să o facem.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, trebuie ordine și armonie.

Pe deasupra dv. stă prestigiul acestui regim și prestigiul îl face nu numai cinstea, dar și ordinea, mai ales când este vorba de răspunderi financiare care antrenează după ele răspunderi de ordin moral.

Vă rog să știți că eu sunt foarte susceptibil în această privință.

Deci, să puneți ordine, așa încât să nu mai existe nepotriviri. Credința și siguranța mea este că Transnistria a venit în ultimul moment în avantajul economiei românești, pentru că fără aportul economic al Transnistriei noi intram într-o criză economică care (*sic!*) ar fi produs perturbațiuni sociale în Țara Românească și nu ne-am fi putut prezenta la verificarea făcută la Banca Națională de către un expert german, în condițiunile în care ne-am prezentat. Acest expert a arătat că situația financiară și economică a Țării Românești este mult mai bună decât a țărilor din Europa. Dar aceasta se datorește, în mare parte, aportului economic al Transnistriei și aceasta o avem pe bază de acte. Nu este o afirmațiune ca să-ți fac d-tale un compliment în fața Consiliului de Miniștri, dar este o realitate. Aceasta, însă, nu mă împiedecă ca (*sic!*) să-ți spun că trebuie să ai o administrație ordonată, pentru că dacă trăim astăzi pe baza aportului economic al Transnistriei, această situație poate dispărea, dar rămân dosarele și actele și acestea vor fi judecate mâine.

Deci, ordine în această privință și nu mai admit nici o discuție. Vă rog să lăsați la o parte orice chestiune personală.

M. Antonescu: Și din punct de vedere internațional este bine să avem o oglindă fidelă a situației.

Mareșal I. Antonescu: Tot în legătură cu această politică, sunt o serie de lucruri greșite. Sunt ordine care se dau și care produc multe încurcături și neajunsuri.

Radio „Moscova” arată cum jefuim noi Transnistria. Noi avem dreptul, ca ocupant, să facem exploatarea resurselor Transnistriei. Noi nu numai că n-am făcut la maximum aceasta, dar am făcut ca populația Transnistriei să trăiască mult mai bine ca înainte. Însă, inamicii noștri nu ne vor recunoaște niciodată aceasta; poate nici aliații noștri și nu este bine să se scoată la Conferința Păcii asemenea acte oficiale în care să se spună ce am luat noi din Transnistria.

Să luăm cât mai mult din Transnistria, dar fără acte, pentru ca să nu poată să scoată mâine rușii documente, pe care să le aducă la Masa Verde. Și nu numai rușii, dar, chiar dacă suntem victorioși, aliații noștri, pentru ca să se despăgubească și ei, ne vor pune la o contribuție de război. Așa s-a întâmplat și în războiul trecut, când, deși victorioși, francezii ne-au cerut să le cumpărăm parfumuri și rouje de buze, iar de la greci am cumpărat roșcove și alune de un miliard.

Această istorie se va repeta și mâine la Conferința Păcii. Natural că noi vom rezista și vom rezista cu atât mai bine și în condițiuni superioare dacă nu vor avea dosarele pline cu actele d-tale, cu motoarele și motorașele trimise în Țara Românească. Ordinele pe care d-ta le trimiți către administrațiile locale, dle Alexianu, să știi că sunt scoase în fotocopii și ajung în mâna inamicilor noștri.

Gh. Alexianu: Le ardem.

Mareșal I. Antonescu: Este mai bine să nu fie nevoie să le arzi, pentru ca să nu mai aibă după ce scoate fotocopii.

Gh. Alexianu: Mă ia Curtea de Conturi la răspundere și dl ministru de Finanțe nu e mulțumit.

Al. Neagu: Totdeauna am avut cu dl Alexianu cele mai bune relațiuni. Eu am ridicat o singură problemă: D-sa, în dorința de a arăta situația înfloritoare a Transnistriei, întrebuințează un limbaj care induce în eroare. Și este vădit pentru o persoană ca D-sa, profesor universitar, că nu trebuie să ne pună în situația de a arăta că primim din Transnistria lucruri pe care nu le primim. Proiectul de regulament a fost supus dlui Alexianu, dar a fost respins.

M. Antonescu: Este excesiv. Trebuie să fie un organ de direcție financiar care execută ordinele dv. privitor la înregistrări, un organ tehnic, un organ care conduce serviciul public din punct de vedere financiar, însă, din punct de vedere al tutelei ierarhice, fără îndoială că el nu poate fi decât tot al dlui guvernator.

Mareșal I. Antonescu: Nici d-ta, dle Neagu, nici eu n-aș accepta tutela unui asemenea organ.

Trecem la altă problemă.

Schimburile R.K.K.S.S.-urilor în lei pentru românii veniți de la Est de Bug

Pe oamenii aceștia trebuie să-i ocupăm cu ceva. Ei stau la Tiraspol în mizerie neagră și nu se ocupă nimeni de hrana lor, de situația lor.

În această privință, trebuie să găsim o soluție, care este următoarea: toți cei cari vin de la Est de Bug, românii moldoveni, să fie cazați în Transnistria în cele mai perfecte condițiuni posibile și să li se dea posibilitatea să trăiască. Să li se schimbe mărcile.

Gh. Alexianu: Ei vin cu ruble.

Mareșal I. Antonescu: Rublele le schimbăm așa cum am hotărât, un leu rubla.

Trebuie să fie ajutați oamenii aceștia la maximum, pentru ca ei să nu aibă regretul că și-au părăsit casele lor și au venit la noi; din contră, să vadă că au câștigat venind aici.

G-ral C. Voiculescu: S-au strecurat din aceștia în Basarabia 69 familii împrăștiate din Tighina, Chilia, Cetatea-Albă. Aceștia dispun cam de 50.000 mărci. Le-am dat pământ să-l cultive, și acum vor să-și cumpere inventar.

Mareșal I. Antonescu: Li se pot schimba aceste mărci.

Al. Neagu: Le-am dat deja 500 mărci de familie pentru românii proveniți dincolo de Bug.

Mareșal I. Antonescu: Esențial nu este chestiunea schimbului, ci faptul că trebuie să ne ocupăm serios de ei și să le dăm posibilitatea să trăiască în condițiuni bune. Să le dăm diferite avantaje.

Plata aprovizionărilor și furniturilor date Armatei de către Guvernământ.

În această privință este o obiecție care se face: nu sunt acte regulate și trebuiesc făcute acte regulate, mai ales că acum vor rămâne acolo 4-5 divizii cu efectiv de război. Aprovizionarea lor se va face numai din Transnistria. Vor consuma ce se găsește acolo și vom completa cu ceea ce nu se găsește în regiune.

D-ta, dle Alexianu, trebuie să dai în această privință tot concursul.

În al doilea rând, aceasta nu trebuie să fie o sarcină pe bugetul țării, ci pe bugetul Transnistriei. Transnistria este o țară ocupată și după regulile de drept internațional un ținut ocupat trebuie să întrețină trupele de ocupație. Acesta este un principiu care există de când e lumea și nu noi îl vom întoarce acum.

M. Antonescu: În această privință să dați dispoziții ca domnii g-ral Pantazi și Constantin să desemneze anumite organe pe regiuni, care să fie însărcinate cu rechizițiile și cu ridicarea de materiale, pentru că dacă dl Alexianu primește de la oarecare unități note de rechiziție, D-sa trebuie să ia aceste note ca valabile.

Mareșal I. Antonescu: Vom organiza un serviciu special.

Situația financiară a Guvernământului, până nu se va clarifica, nu o vom discuta.

Al. Neagu: Dl Alexianu nu crede în principiile noastre. Când ni se trimit în fiecare săptămână arătându-ni-se excedentul de 13-14 miliarde, când noi avem câteva sute de milioane înseamnă că nu gândim la fel.

I. Petrovici: Înseamnă că aveți alt limbaj. Vă trebuie un traducător.

Mareșal I. Antonescu: *Motocultura în Sudul țării.*

În privința tractoarelor din Transnistria avem mai multe lucruri.

În primul rând, prea multe tractoare au venit stricate. Din totalul de 500 tractoare au sosit numai 415 și din acestea 253 în stare de funcțiune, iar 262 care urmează să fie reparate. Cu semănătoarele s-a întâmplat același lucru.

Cine a constatat această situație?

O. Vlădescu: Comunicarea este venită de la Ministerul de Interne prin prefecturi.

Gh. Alexianu: Nici un tractor nu este inutilizabil. Vă pot arăta situația acestor tractoare, așa cum mi-a fost prezentată de inginerul meu.

Al. Neagu: Este diferența între limba română și limba transnistriană.

Gh. Alexianu: Am învățat o singură limbă: să vorbim corect, pentru că suntem colegi.

Mareșal I. Antonescu: D-ta spui că te-a costat până acum 50.000.000 și mai ai nevoie de încă 800.000.000 pentru 415 tractoare. Să zicem că toate sunt utilizabile, înseamnă că ne costă tractorul peste 2.000.000 și din Germania le aducem noi cu 500.000 lei bucata.

A. Pană: Cu 500.000 lei cele mai bune?

Mareșal I. Antonescu: Dacă d-ta acum îmi ceri 850.000.000, eu îți spun: I-ai tractoarele înapoi.

Gh. Alexianu: Este cheltuiala pentru ateliere. Fără ateliere tractoarele nu înseamnă nimic.

Mareșal I. Antonescu: Dar fără ateliere cât costă?

Gh. Alexianu: Nu mai costă nimic. Eu nu cer să dați dv.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu pot să-ți dau, fiindcă eu n-am nici un ban.

Gh. Alexianu: Eu am spus numai că trebuiesc cheltuite aceste sume.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai spus că aduci tractoarele și faci ateliere, iar pe mine nu mă va costa nici un ban. Să lămurim acest lucru.

Gh. Alexianu: Eu am înțeles în momentul acela...

Mareșal I. Antonescu: Lasă ce ai înțeles d-ta atunci. Vorba a fost așa: Vă aduc în țară atâtea tractoare, atâtea ateliere de reparații și nu vă costă nici un ban.

Aceasta trebuie să se facă din banii Transnistriei.

Gh. Alexianu: Așa am aranjat și eu, să se facă din veniturile Transnistriei. Eu n-am cerut bani de aci.

Mareșal I. Antonescu: Acum trec la Calea Ferată. Dl Alexianu are o comandă de tractoare în Elveția. Frachetele erau pentru Tighina. Dar acum în urmă s-a revenit, ca să le aducă aci. Calea Ferată spune, însă, ca să le transporte până la Tighina, și apoi să le aducă înapoi, în Țara Românească.

G-ral T. Orezeanu: Nu se poate. S-a cerut numai decontarea.

Mareșal I. Antonescu: Toți criminalii justifică crima (*sic!*). Fapt este că dl Alexianu s-a văzut în fața acestei situații: când s-a cerut să se dirijeze tractoarele în altă parte, Calea Ferată a spus că nu se pot aduce tractoarele decât la Tighina.

Gh. Alexianu: Chestia s-a aranjat.

Mareșal I. Antonescu: Domnule g-ral Orezeanu, asemenea chestii să dispară. De la cel mai mic, până la cel mai mare, trebuie să aibă cap. De la conducerea Statului, până la cel din urmă gardian de stradă, toți trebuie să aibă cap. Nu trebuie să mai vedem asemenea răspunsuri. Dacă aceste tractoare nu se debarcă la timp, în afară de faptul că se plătește locația, dar pierdem timpul cel mai prețios, pentru că ele nu lucrează atunci când trebuie.

G-ral T. Orezeanu: Nu s-au adresat cui trebuia.

Mareșal I. Antonescu: Ce facem cu această chestiune? Au început să lucreze tractoarele?

Gh. Alexianu: Lucrează în șase județe, din nouă.

Mareșal I. Antonescu: Personalul acesta s-a dedat la incidente grave. Am spus g-ralului Vasiliu să tragă cu arma în ei.

G-ral C. Vasiliu: Nu aveau de lucru.

Mareșal I. Antonescu: Nu trebuiau să se dedea la bățai.

D-ta, dle Alexianu, să rămâi la punctul de vedere al meu: nu dau nici un ban. D-ta ai să lucrezi. Până atunci dl Mihai Antonescu va găsi soluția, dacă rămânem la ideea formării de societate sau nu. De această chestiune se ocupă dl Mihail Antonescu. Deocamdată nu pot să schimb soluția. D-ta, dle Alexianu, vei continua să lucrezi până la toamnă și, până atunci, dl Mihai Antonescu va găsi soluția finanțării și organizării acestei societăți de motocultură în Țara Românească.

Gh. Alexianu: Cu această ocazie vreau să aduc toate mulțumirile mele dlui g-ral Popescu, ministrul Afacerilor Interne, care mi-a dat tot ajutorul.

Mareșal I. Antonescu: Urmează punctul 9:

Chestiunea celor 31 de vagoane de grâu și 7 vagoane secară descoperite într-un tren militar german la vama Vatra Dornei și care transport era trecut în documente drept material militar.

Eu am spus să se facă o anchetă. Domnul șef de gară de acolo trebuia să te întrebe pe d-ta, dle director general al Căilor Ferate.

Urmează punctul 10:

Plata transporturilor militare în Transnistria.

G-ral T. Orezeanu: Avem un miliard lei cheltuiți.

Mareșal I. Antonescu: Aci este procesul între Ministerul de Finanțe și Transnistria.

Gh. Alexianu: Să-mi dați voie să vă arăt că am făcut o Convenție cu dl g-ral Orezeanu, pe urma căreia D-sa spune că Transnistria îi datorează un miliard jumătate.

Mareșal I. Antonescu: Transnistria nu poate să datoreze lei.

Gh. Alexianu: Mi-a pus, numai chiria locomotivelor și a vagoanelor, 600 milioane lei.

Mareșal I. Antonescu: Toată lumea trăgea din Transnistria, și acum Transnistria a început să tragă din Țara Românească.

G-ral T. Orezeanu: Noi am plătit din bugetul nostru.

Gh. Alexianu: Pentru toate transporturile, de orice natură, făcute fie din Transnistria, fie către Transnistria, Calea Ferată încasează sumele cuvenite.

Mie, însă, nu-mi dă nici un ban, deși plătesc toate salariile funcționarilor Căilor Ferate, deși am dat două miliarde jumătate.

Mareșal I. Antonescu: Revin la ceea ce am spus: Transnistria este un teritoriu ocupat, este în folosul ocupantului, și ocupanții suntem noi. Trebuie dar să exploatăm la maximum acest teritoriu, fără însă să nemulțumim populația. Toată administrația Transnistriei se face aparte, și ea duce o contabilitate aparte. Trebuie, însă, să aibă reguli comune cu Statul Român. Acesta este un principiu din care nu putem ieși. Și atunci, toate transporturile de acolo trebuie plătite, toate salariile trebuie, de asemenea, plătite, iar amortizarea sumelor băgate acolo trebuie să fie făcută din banii

Transnistriei. Aceasta este o chestiune care privește administrarea întregii țări, și de aceea trebuie ca totul să meargă într-o armonie perfectă.

Vă rog să faceți o comisiune, care să lichideze odată toate aceste diferențe. Nu este bine ca în momentul acesta să ne pierdem vremea în discuții contradictorii. Voi am să termin Consiliul în două ceasuri, și, dacă nu erau aceste discuții contradictorii, îl terminam.

Te rog, domnule vicepreședinte, să convoci o comisie, în care să intre și oameni de la Finanțe, ca să clarificăm această problemă a raporturilor Transnistriei cu Vechiul Regat. Al doilea, exploatarea Transnistriei la maximum, fără abuzuri.

Aceasta este ce pot să spun, ca să închei toate problemele în legătură cu Transnistria.

Mai este o chestiune a domnului subsecretar de Stat Petrescu: *Notă privitoare la circulația căruțașilor pentru schimb de produse.*

I.C. Petrescu: Chestiunea s-a discutat într-unul din Consiliile de anul trecut. Dl vicepreședinte a dat dispoziții ca circulația căruțelor să fie liberă. Cum până în prezent nu s-a revenit în mod oficial, înseamnă că autoritățile administrative fac abuzuri.

M. Antonescu: Dl ministru al Afacerilor Interne să facă o anchetă.

Mareșal I. Antonescu: Dl g-ral Popescu să verifice dacă nu cumva cele relatate de dl ministru Petrescu nu au un caracter local.

Principiul pus de mine este ca să se ridice barierele între județe, pentru că altfel ajungem să fim o singură țară cu diferite bariere.

G-ral D. Popescu: Nu mai este nici o barieră.

Mareșal I. Antonescu: S-a mai pus la Consiliu *Nota referitoare la minereul de la Crivoirog.*

G-ral Gh. Dobre: Calea Ferată a spus că ar fi o mare înlesnire dacă s-ar face descărcarea acestui minereu la Odesa.

Mareșal I. Antonescu: Să discuți cu ministrul Marinei și să vezi dacă se poate transporta de la Odesa înapoi.

Ședința se ridică la ora 13.30.

Stenografi: S. Michail și I. Vasilescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 375/1943, f. 138-190

6. 1943 aprilie 20. Ion Antonescu, împreună cu reprezentanții Băncii Naționale și ai Ministerelor Industriei, Agriculturii și Comerțului discută măsurile pentru reglementarea creditului în domeniile respective.

CONSILIUL PENTRU REGLEMENTAREA CREDITULUI

marți, 20 aprilie 1943

Ședința se deschide la ora 18, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte domnii: **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzeestrării Armatei și Producției de Război și ministru ad-interim la Ministerul Economiei Naționale; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **A. Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **Costin Stoicescu**, de la Banca Națională; **G. Exarcu**, de la Banca Națională; **prof. Eftimie Antonescu**, reprezentantul Industriei; **prof. Emanoil Antonescu**; **ing. I. Bujoiu**, reprezentantul Industriei; **ing. Th. Ficșinescu**, reprezentantul Industriei; **Const. Sascioreanu**, reprezentantul Agriculturii; **col. Aurel Solacolu**, reprezentantul Agriculturii; **D. Niculescu-Rîțz**, reprezentantul Comerțului; **Al. Samoil**, reprezentantul Comerțului.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, vă rog să mă iertați că am întârziat și v-am făcut să așteptați, dar am fost reținut de o discuțiune care a intervenit în ultimul moment.

Trec acum la problema care ne interesează și pentru care v-am rugat să veniți aici și anume: problema creditului.

De mai multă vreme am fost alarmat direct de piață și de anume persoane, care mi-au adus la cunoștință că creditul (*sic!*) nu funcționează în mod normal. Datorită acestui fapt, toată activitatea economică a țării se resimte.

Bineînțeles că, în situațiunea în care mă găsesc, eu nu pot da curs tuturor zvonurilor care circulă pe piață și nu pot crede sută în sută tot ceea ce se spune.

Însă, dat fiindcă aceste informațiuni, care erau destinate să vă alarmeze pe dv., înainte de a mă alarma pe mine, au alarmat piața și țara, am fost nevoit să-i rog pe domnii Ottulescu și Stoicescu, acum o lună de zile, să vină la mine, ca să-i întreb cum se prezintă această problemă și ce măsuri trebuie luate.

În urma acestor discuțiuni am avut din nou informațiunea că creditul (*sic!*) a început să funcționeze în condițiuni mai bune.

Bineînțeles, pot să vă afirm, de mai înainte, că această a doua fază a funcționării creditului în bune condițiuni nu s-a datorat numai intervențiunii mele, deoarece Banca Națională, în cadrul Statului Român, își înțelege datoria pe care o are tot atât de bine ca un bun român care trăiește în limitele granițelor noastre. M-am bucurat când am văzut că nu mai există nemulțumiri și am primit scrisori în care se spune că datorită intervenției mele – deși eu nu cred că aceasta se datorește în totul intervenției mele – situația s-a ameliorat mult.

Ulterior am fost sesizat din nou că creditul (*sic!*) nu merge, însă de data aceasta nu datorită Băncii Naționale, ci din cauza formalităților, care fac imposibilă funcționarea normală a acordării creditelor.

Acesta este cazul care m-a determinat să vă chem aici, pentru ca discutând să vedem care sunt elementele care trebuie înlăturate, pentru ca funcționarea creditului să meargă normal. Dl Ottulescu, care este aici, știe că la începutul instaurării acestui regim, prima problemă care s-a pus a fost aceea ca să îmbunătățim funcționarea creditelor și să întărim încrederea pe care țara trebuie să o aibă în banul și munca fiecăruia. Grija noastră a fost să întărim creditul, iar nu să-l slăbim, ca să nu ajungem la o nouă conversiune, ceea ce ar fi fost o calamitate, căci am plătit destul de scump prima conversiune. Dacă după Unirea cea Mare s-ar fi dat atențiunea cuvenită tuturor ramurilor de activitate economică și Banca Națională și-ar fi făcut datoria, n-am fi ajuns la situația care a dus la scandalul conversiunii, imitând alte țări din Occident, care însă au altă structură și care au putut trece prin aceasta fără să răstoarne avuția țării. Noi, însă, am răsturnat avuția națională și am ajuns în situațiunea pe care am trăit-o cu toții, – dv. mai mult decât mine, căci pe mine nu m-a durut, deoarece eu n-am nici ce pierde, nici ce câștiga de pe urma conversiunii. Țara Românească, însă, a pierdut enorm, căci a avut ce pierde.

Dle general Dobre, ce date aveți dv. în această privință?

G-ral Gh. Dobre: Domnule Mareșal, în primul rând vreau să vă raportez că în ianuarie a ieșit un decret prin care se înființa un Consiliu Superior de Îndrumare și Coordonare a Instituțiunilor de Credit Agricol. Acest Consiliu era compus din: ministrul Economiei Naționale, ministrul Finanțelor, guvernatorul Băncii Naționale, reprezentatul Creditului Funciar Agricol, reprezentantul Creditului Ipotecar Agricol; acest Consiliu, însă, nu a funcționat.

Am avut o ședință cu reprezentanții instituțiunilor arătate mai sus, și urma ca astăseară să avem a doua ședință, ședință pe care am amânat-o.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu a funcționat acest Consiliu?

G-ral Gh. Dobre: L-a lăsat în desuetitudine dl Fințescu.

Mareșal I. Antonescu: D-sa a făcut legea și totuși nu a voit s-o pună în aplicare.

G-ral Gh. Dobre: Am constatat că decretul este incomplet. În acest Consiliu nu face parte ministrul Agriculturii, cum ar fi fost firesc să facă parte, și sunt o serie de dispozițiuni care sunt cu desăvârșire ineficace.

Mareșal I. Antonescu: Acest decret a fost făcut de juriști. Dacă l-ai fi făcut d-ta s-ar fi aruncat vina asupra d-tale, spunându-se că l-a făcut un om care nu cunoaște legile.

Al. Neagu: Am cunoștință de modul cum s-a făcut acest decret.

Încă de acum doi ani s-a pus problema simplificării organizării creditului. S-a ajuns la ideea organizării unui credit industrial unic și a unui credit agricol unic și eu am fost contra acestei idei. Eu am socotit că aceste credite trebuie organizate pe ideea de specialitate.

Mareșal I. Antonescu: Principial eu am spus că trebuie să facem o politică a creditului. Creditul a mers înainte la derivă. Dacă venea la putere un partid cu caracter agrar, profitau agricultorii; dacă venea un partid cu caracter industrial, profitau industriașii. Comercianții care veneau foarte rar la putere au profitat mult mai puțin, vorbesc de

comercianții români, căci comerțul știm cu toții că era cu totul în mâini străine. Pe comercianții români nu-i apăra nimeni.

Așa stând lucrurile, eu am spus că trebuie să facem o politică a creditului, care să deschidă porțile către agricultură, industrie și comerț după necesitățile și nevoile generale ale Statului, pentru ca să existe o armonie în dezvoltarea economică a Statului în toate ramurile de activitate economică generală.

Al. Neagu: Această problemă de diriguire a creditului nu este o problemă de instituții, care sunt niște executante pentru fiecare speță în parte. Problema de directive generale de credit este o problemă de guvernământ și se poate concepe un mandat general încredințat Băncii Naționale, care este principala furnizoare de credite.

Nu sunt împotriva ideii de diriguire, care trebuie să se facă nu prin instituții de executare, ci prin instituții de comandă.

Avem 5 Credite, fiecare pentru câte o categorie de credit, pentru o categorie de debitori. Trebuie să existe un instrument de coordonare a acestei acțiuni. Dacă instrumentul nu a funcționat în fapt este pentru că nu s-a luat inițiativa convocării și discutării problemei. Trebuie să se dea directive de principiu instituțiilor. Se acordă credite pe situația specifică a fiecărui debitor. Trebuie, însă, să existe un organism de coordonare și de îndrumare a întregului credit, nu numai a celui agricol, ci și a creditului industrial și comercial. Astfel că ideea de la care a pornit legea nu este rea, dar nu i s-a dat curs.

Mareșal I. Antonescu: Am dat ideea și am susținut ca să facem un consiliu de coordonare pentru acordarea creditelor, în general. Vedem instituțiuni de credit agricol care nu rezolvă problema decât pe o singură latură. Noi voim să facem din toate instituțiile de credit agricol un bloc; din toate instituțiile de credit industrial un bloc și din toate instituțiile de credit comercial, de asemeni, un bloc. Apoi, să vedem ce cotă merge la industrie și ce cotă merge la comerț. Celelalte chestiuni de execuțiune privesc blocul respectiv: blocul Creditului Industrial, blocul Creditului Agricol sau blocul Creditului Comercial.

Am luat situațiunea de înainte și am văzut că din creditul acordat de instituțiile noastre a mers 80% la evrei și nu la români. Capitalurile străine în Țara Românească au ieșit din banii Țării Românești, din brațele țaranului nostru, din sudoarea noastră și Banca Națională a dirijat creditul în așa fel încât a fost sărăcit elementul românesc, au dispărut comercianții români. Curba care reprezenta elementul românesc mergea coborând, în timp ce curba care reprezenta elementul străin urca în sus.

Acestea sunt concluziunile la care am ajuns.

Constatând această stare de fapt am luat dispozițiunile pe care le cunoașteți.

G-ral Gh. Dobre: Am avut aseară o conferință cu Banca Națională și Ministerul de Finanțe și s-a hotărât să cercetăm fiecare compartiment – industrie, comerț, agricultură – și să repartizăm creditele în raport cu nevoile și cu posibilitățile Băncii Naționale.

Mareșal I. Antonescu: În Țara Românească, în acești ultimi 2 ani, anumite ramuri de activitate economică s-au dezvoltat și atunci cota de credit trebuie modelată după situația fiecărei activități.

Rămâne ca astăzi dvs. să arătați care sunt problemele capitale în această chestiune, să arătați dificultățile care stau în calea soluționării rapide a cererii dvs. de credite. Dacă rezolvarea dificultăților depășește departamentele respective și Banca Națională, trebuie să

vedem cum netezim terenul. Eu când am venit la cărma Statului am găsit țara încurcată ca un ghem și ceea ce a încurcat-o mai mult a fost nepregătirea funcționarilor noștri. Avem 13% titrați în corpul nostru funcționăresc, iar în restul de 87% avem chiar oameni cu patru clase primare care au ajuns directori în ministere. Cu un astfel de aparat administrativ era fatal să se ajungă la catastrofa la care a ajuns Regele Carol. Oricât de ticălos ar fi fost el, dacă ar fi avut în fața lui o țară bine administrată, o țară bine condusă, acest om nu putea face ceea ce a făcut. A făcut acele lucruri pentru că a găsit un organism putred. El nu este singurul vinovat. Nu putem arunca toată vina în spatele unui om care este un exponent al unei dinastii și al unui neam. Un astfel de om născut în Anglia n-ar fi putut da Anglia peste cap, dar a <dat> Țara Românească peste cap, pentru că a găsit aici un organism putred, un organism slăbit printr-o serie de greșeli comise de la Mica Unire până astăzi.

Vedeți dvs. care este opera pe care trebuie să o facem. Nu pot forța mâna Băncii Naționale să dea credite oricui. Banca Națională când acordă credite trebuie să-și ia garanțiile la care este obligată de legea sa organică, căci (*sic!*) altminteri o asemenea acțiune s-ar întoarce contra Statului Român.

Nu este, însă, mai puțin adevărat că aceste garanții cerute de Banca Națională trebuie să fie garanții practice, care să nu ducă la moartea creditului și datoria noastră este să susținem creditul în Țara Românească, dar nu un credit fără frâu.

Dacă Banca Națională are latitudinea să-și aleagă debitori pentru garanțiile pe care le oferă, apoi să se adreseze la Banca secundară, care mijlocește creditul, care, la rândul ei, cere și ea garanții și mergem din garanție în garanție, iar în timpul acesta fabrica stă, sau câmpul rămâne nelucrat, atunci mergem la un dezastru economic. Scopul nostru este să netezim terenul între solicitanți și instituțiile de credit.

Sunt instituții economice de care Statul are nevoie și care instituții n-au garanții necesare, dar Statul, având nevoie de ele, ia asupra sa riscurile, așa cum am luat noi cu Basarabia și Bucovina. Pentru întreprinderile din aceste provincii v-am spus să dați credite pe garanția mea unor oameni care nu prezentau garanțiile legale. Am luat riscurile asupra mea și ați văzut că oameni care prezentau cele mai puține garanții legale, tocmai aceia au dat cele mai puține pierderi.

Al. Ottulescu: Aici nu avem pierderi.

Mareșal I. Antonescu: Constat că procentul de pierderi este atât de mic încât nu contează.

Intențiunile Guvernului și ale regimului au fost acelea pe care vi le-am arătat și pe acestea stăm și astăzi. Dacă aceste linii directoare mari sunt greșite, dvs. n-aveți decât să o spuneți și dacă aveți alte principii vă rog să le arătați.

Să începem cu domnii reprezentanți ai Industriei.

E. Antonescu: Domnule Mareșal, Liga pentru dezvoltarea economiei naționale vă exprimă de la început toată gratitudinea pentru gestul pe care l-ați făcut de a primi pe reprezentanții ei pentru a vă expune modul de a vedea în această importantă problemă, pe care dvs. ați schițat-o acum în linii generale.

Liga pentru dezvoltarea economiei naționale simte o datorie de conștiință ca cel dintâi cuvânt de mulțumire să vi se adreseze Domniei Voastre.

Ați contribuit, prin organele date, ca acest mod de a vedea înlesnirea creditului să fie o realitate, mai ales de o lună încoace.

Dacă nu a fost până acum, vom examina cauzele prin raportul pe care vi-l voi citi și voi învedera care au fost piedicile care au făcut ca aceste credite să nu fie o realitate așa cum o simțim de o lună încoace.

Socotesc că este bine să vă arăt din acest memoriu părțile care corespund în totul dorinței dvs. și în al doilea rând de a îngădui reprezentanților fiecăruia din compartimentele vieții economice să-și spună cuvântul lor, arătând constatarea greutăților ce au întâmpinat, precum și leacurile pe care înțeleg să le propună pentru înlăturarea tuturor neajunsurilor.

Domnule Mareșal, la 1 martie a.c. am avut onoarea să vă prezentăm un memoriu, în care am expus situația creată producătorilor, din cauza greutăților puse în calea creditului necesar dezvoltării producției.

Domnia voastră ați binevoit să dați dispozițiuni ca nevoile de credit ale producției să fie satisfăcute.

Dacă problema creditelor de rulment a fost rezolvată principial prin ordinele ce ați binevoit să dați conducerii instituțiilor noastre de credit, totuși în practică situațiunea multor ramuri de producție, în ceea ce privește aceste credite, nu a fost ușurată din cauza greutăților puse în drumul realizării lor.

Analizând aceste cauze, înțelegem că e vorba, în primul rând, să ne ocupăm numai de creditele de producție și circulație a ei, iar nu de creditele de investițiuni, care sunt credite pe termen lung.

Mareșal I. Antonescu: Noi acordăm și credite de investiții pentru producție; nu dăm credite de investiții, așa cum s-a făcut înainte, ca simple împrumuturi, ci credite de investiții pentru sporirea producției, pentru dezvoltarea potențialului economic al Țării Românești, orișicare ar fi greutățile, și din pricina războiului și din cauza izolării noastre în spațiul economic actual. Totuși, noi am făcut mari eforturi ca să putem acorda credite pentru dezvoltarea producției din Țara Românească, pentru ca sfârșitul războiului să ne găsească cu (*sic!*) un potențial economic superior, pentru că numai Statele care se vor afla în această situație vor fi în stare să reziste după război.

E. Antonescu: De altminteri, chiar eu am făcut experiența și pot fi considerat exponentul acestui mod de a vedea, pentru că la întreprinderile „Cloșani” am beneficiat de asemenea credite. Am prilejul acum, domnule Mareșal, <să vă mulțumesc> pentru sprijinul pe care l-ați dat în acest fel exploatarei pădurilor.

„Reprezentanții «Ligii pentru dezvoltarea economiei naționale», adică a tuturor ramurilor de producție, vă stau la îndemână pentru toate deslușirile cu privire la neacordarea de credite, la reducerea lor sau la acordarea lor necorespunzând cu plafonul real al vieții economice de azi.

În situația excepțională de azi, se impune ca normele care guvernau odinioară viața economică să fie adaptate acestei situațiuni, mai ales în ce privește motorul întregii producțiuni care este creditul.

Astăzi, producția suferă și va suferi din ce în ce mai mult din cauza greutăților și formalităților, care, dacă erau normale în timpuri de liniște, în timpuri de război, când producția trebuie să urmeze un ritm accelerat și când condițiunile de producție sunt supuse unor cauze și norme speciale, reprezintă tot atâtea piedici foarte serioase.

În memoriul pe care l-am prezentat Domniei voastre am arătat pe larg motivele care impun mărirea plafonului creditelor de producție.

De altfel, nestabilitatea costului de producție cu tendința de continuă urcare impune ca și plafonul creditelor în agricultură, industrie, comerț etc. să urmeze același drum ascendent, fără ca temerea legitimă de inflație să constituie o piedică în procurarea mijloacelor dictate de producție, ce trebuie să fie asigurată.

În cele ce urmează, expunem, domnule Mareșal, o parte din măsurile pe care le găsim nimerite pentru fiecare din ramurile de producție, măsuri corespunzătoare naturii operațiunilor specifice fiecărei categorii de producție și îndeletnicire, care credem că sunt menite să ușureze aplicarea ordinelor dv. de a se da creditul necesar producției.

I. Agricultura și viticultura

Am evaluat nevoile imediate de credit pentru muncă și producție, adică a creditelor până la maximum 18 luni, la circa 22 miliarde lei.

S-ar părea că această cifră a fost atinsă, întrucât institutul nostru de emisiune a afirmat că a pus la dispoziția agriculturii, în cursul anului expirat, credite în sumă de 21.205.443.000 lei. Această afirmațiune însă nu corespunde realității, fiindcă din însăși darea de seamă a activității Băncii Naționale pe anul 1942, se vede că suma de mai sus reprezintă numai valoarea totalului polițelor admise la scont de această instituțiune. Cum, pe de o parte, polițele se preschimbă pentru agricultură cel puțin de trei ori pe an, iar, pe de alta, agricultura nu produce decât o dată pe an, rezultă că ar trebui redusă la cel mult 10 miliarde.

S-a mai afirmat, de asemenea, că sunt disponibilități suficiente la instituțiile noastre de credit, de care agricultorii nu fac uz. Se prea poate ca astăzi, în urma dispozițiunilor dv., să existe asemenea disponibilități, dar, în schimb, se cer de institutele noastre de credit garanții la care greu s-ar putea consimiți.

Al. Ottulescu: Protestez împotriva afirmațiunilor dv.

E. Antonescu: Vom vedea pe urmă desfășurarea completă a doleanțelor noastre și după aceea vom răspunde la protestele dv.

„Toată lumea este convinsă că împrumuturile trebuie garantate, pentru că nu este admis ca instituțiile de credit – care nu sunt altceva decât administratoare ale economiilor altora – să piardă și o dată cu ele să se compromită și creditul public.

Dar un credit de producție trebuie garantat cu producția; grija pentru garantarea împrumuturilor nu trebuie să cadă în exces și să se ia toată puterea de garanție a debitorului, cum se face astăzi.

Agricultorii care se adresează institutelor de credit agricol – nu mai vorbim de celelalte – pentru a face împrumuturi necesare muncilor, deci împrumuturi pe termen scurt, sunt obligați, în mare parte, să garanteze împrumutul cu ipotecă asupra proprietății, gaj asupra inventarului, recoltei etc., adică cu (*sic!*) totalitatea activului care depășește cu mult valoarea împrumutului. Și aceste garanții se cer pentru împrumuturi care nu pot fi în pericol de a nu se achita din cauza unor eventuale scăderi de prețuri, întrucât ele sunt împrumuturi pe termen de 9 până la 18 luni, în același timp trebuie să procure numeroase acte și să se îndeplinească numeroase proceduri, ceea ce este – în situația de astăzi – o mare pierdere de timp și o însemnată cheltuială, care mărește procentul dobânzii plătite, făcând astfel împrumutul, în multe cazuri oneros pentru agricultură, care are un procent de rentabilitate foarte scăzut, fără a mai vorbi de anii deficitari.

În trecutul nu <prea> îndepărtat, nevoile de credit pentru muncă și producție erau satisfăcute în mare măsură de către casele de împrumut pe gaj ale agricultorilor, care au dat bune rezultate.

Aceste case lucrau în fiecare județ pe lângă sucursalele Băncii Naționale și erau administrate de un comitet compus din: directorul sucursalei Băncii Naționale, administratorul financiar, consilierul agricol și un delegat al agricultorilor. Acest comitet cunoștea viața și nevoile reale ale județului, cunoștea pe agricultori și putea astfel aprecia cererile de împrumut cu mai multă ușurință. Împrumutul era dat pe simplul gaj de recoltă, gaj care se intabula în registrul special aflat la primărie: încasarea se făcea prin organele fiscului.”

C. Stoicescu: Aproape toți banii sunt pierduți.

E. Antonescu: Dl Aurel Solacolu, care a lucrat în județele Ilfov și Ialomița, vă poate spune dacă s-a pierdut ceva sau nu.

C. Stoicescu: Banii noi i-am dat; portofoliile sunt la noi și știu că banii s-au pierdut.

Em. Antonescu: Să vedem cui s-a dat. Ne miră când auzim că nu s-au plătit datoriile.

E. Antonescu: Dacă este vorba să se facă aceste verificări, să se facă, și noi suntem gata oricând să tragem consecințele lor:

„Experiența trecută ne îndreptățește să afirmăm că a fost o greșeală când s-au suprimat aceste case.”

La Ministerul de Finanțe funcționa, sub președinția ministrului, o comisie centrală, formată din reprezentanții autorizați ai tuturor ramurilor de producție, care comisiune era regulatoarea creditului în Țara Românească, așa cum vorbeai dv. adineauri, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Dar cu singura adăugire că atunci creditele se acordau pe sprânceană.

E. Antonescu: Acesta a fost rezultatul patimilor politice din trecut.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce, însă, nu se face la noi acum: poate să fie cineva cel mai mare adversar al Mareșalului Antonescu și al regimului său, dar dacă reprezintă ceva într-una din funcțiunile economice ale țării are dreptul la credit; de asemenea, poate să fie cineva cel mai mare admirator al Mareșalului, dacă nu reprezintă nimic în vreo ramură de producție a țării, n-are dreptul la credit.

Comisiunea aceasta, care era foarte bună ca idee, a dat rezultate dezastruoase, fiindcă împărțea banii Statului în condiții deplorabile.

Acest sistem ne-a dus la conversiune, ai cărei profitori au continuat să stea în străinătate sau să cumpere limuzine cu banii plătiți de țară.

Al. Ottulescu: Și cu această agravantă: debitorii și-au făcut o lege în propria lor cauză. Ei au hotărât cât trebuie să plătească creditorilor lor.

Em. Antonescu: Ne obligați să vă răspundem. Dacă nu se făcea așa, era revoluție.

E. Antonescu: Eu, cu obiectivitatea cu care am apreciat totdeauna măsurile practice, mă închin înaintea sistemului propus de domnul Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Principiul nostru a fost că ceea ce este bun să perfecționăm, iar ceea ce este rău să înlăturăm și să aruncăm. Am păstrat tot ceea ce a fost bun; n-am căutat să creăm instituțiuni speciale pentru noi, așa cum au făcut vechile partide.

Pe mine mă interesează ca o instituție să îndeplinească o funcțiune socială, să aibă un rol și o activitate utilă în viața Statului Român. Eu nu mă uit dacă o instituție este liberală sau țărănistă, ci mă interesează ca ea să fie pusă în slujba intereselor Neamului Românesc.

Nu mi se răspunde însă cu aceeași monedă.

E. Antonescu: Desigur că timpul rezervă această răsplată pentru mai târziu. Examenul actelor de guvernământ nu se face în momentul când evenimentele se petrec, ci posterior faptelor petrecute.

Mareșal I. Antonescu: Răsplata este să facem România Mare și s-o îndreptăm. (Aprobări).

E. Antonescu: Îngăduiți-mi să vă exprim sentimentele de recunoștință ale acestor delegați, pe care nu i-ați întrebat ce a fost fiecare dintre ei, ce politică a făcut, atunci când i-ați chemat aici.

Mareșal I. Antonescu: Nu mă interesează.

E. Antonescu: Fiecare vine cu convingerea că aici nu se face altceva decât operă obiectivă de încurajare a fiecărei ramuri de producție a țării noastre, pe care toți vor s-o vadă fericită. (Aprobări).

Garantarea împrumuturilor pentru producție o socotim suficient asigurată prin gajul și privilegiul prevăzut de art. 1730 Cod Civil...

Em. Antonescu: Îmi veți permite, domnule Mareșal, să vorbesc despre această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să vă restrângeți cuvântările, pentru că sunt așteptat jos de 130 comandanți militari.

E. Antonescu: De altfel, acest memoriu este sinteza doleanțelor delegaților din toate ramurile de producție.

Trebuie să vă relevăm diferența fundamentală dintre sistemele celor două legi: pe când legea din 1915 cuprinde noțiunea de garantare a tuturor creditelor acordate pentru producție, și numai în cazuri excepționale se recurgea la ipotecă și la alte garanții, în sistemul B.I.N.A.G.-ului se pretindea o garanție totală.

Mareșal I. Antonescu: Cunoscheste chestiunea; ea va fi examinată de dl g-ral Dobre. Sistemul acesta a fost adoptat din cauza efectelor conversiunii.

E. Antonescu: ...,S-ar putea chiar înăspri sancțiunile pentru înstrăinarea gajului, precum și dreptul creditorului de a urmări realizarea creanței sale asupra întregii averi a debitorului, în cazul când acesta a înstrăinat gajul. De asemenea, gajul intabulat în registrul primăriei trebuie să fie opozabil și noului proprietar, în cazul când averea a fost vândută: tot așa, gajul trebuie să fie valabil peste termenul de un an pe un interval mai lung, fără îndeplinirea altei proceduri, când se va constata imposibilitatea debitorului agricol de a achita împrumutul la termenul fixat, din cauza recoltelor deficitare. Iată tot atâtea garanții în plus, ce s-ar putea da creditorilor.

Ușurându-se procedura și condițiunile și dându-se agricultorilor instituțiunii apropiate și o mai mare libertate de apreciere în acordarea creditului de producție, suntem siguri că atunci se va vedea nevoia de credite a agricultorilor, care altfel, din cauza

greutăților de a le obține, încet, încet vor fi nevoiți să se întoarcă la sistemul atât de înapoiat al dijmiei.

O altă greutate pusă în drumul creditului pentru agricultură este și lipsa de credite a cumpărătorilor producției agricultorilor: este cunoscut cazul cu mazărea, fasolea etc., care, deși în cantități destul de importante și <deși>¹⁰ necesare consumului intern, totuși nu se pot vinde: azi aceste produse sunt acaparate pe prețuri derizorii de speculanți, pierderea agricultorilor este simțitoare și mărește nevoia lor de credit.

Leacul aici e foarte simplu: să se lase ca produsele agricole pentru export să fie vândute de o societate formată de asociațiile profesionale (cooperative, syndicate etc.) cu negustori, sub controlul Statului; vor dispărea astfel permisele de export, care, chiar când sunt date cu bună credință, sunt supuse bănuielilor. Această societate ar face astfel un clearing special, alimentat cu fonduri de Banca Națională, ce se vor recupera când mărfurile angajate în străinătate vor intra în țară. Aceleași constatări și doleanțe sunt și pentru viticultură.

II. Industria

Nevoia măririi creditelor de rulment și a ușurării acordării lor se pune cu aceeași intensitate și pentru producția industrială. Ținând seama de diferența dintre prețurile de revenire și prețurile de înlocuire ale produselor industriale, industriile, pentru a putea menține nivelul lor de producție, au nevoie de credite de rulment tot mai sporite.

Dacă Banca Națională a României și băncile vor continua să ceară garanții atât de exagerate pentru asigurarea acestor credite mereu crescânde, majoritatea industriilor nu vor mai putea obține creditele de care au nevoie, nici chiar pentru menținerea producției lor, necum pentru sporirea ei.

Pe de altă parte, industriile mari, fiind obligate prin lege să-și aprovizioneze salariații cu alimente și îmbrăcăminte, au nevoie în acest scop de fonduri care se ridică, pentru unele din aceste industrii, la sume ce depășesc 100 milioane. Aceste fonduri trebuie să și le procure de la bănci. Băncile pretind pentru garantarea acestor credite, în afară de polițe, gajuri pe mărfuri și chiar inscripțiuni asupra fabricilor. Industriile, satisfăcând aceste pretențiuni ale băncilor, își reduc însă posibilitățile de a da garanții suficiente pentru creditele bancare, de care au, de asemenea, absolută nevoie pentru continuarea activității lor.

Socotim absolut necesar să se stabilească un regim special, mai favorabil, pentru garantarea creditelor destinate scopului arătat mai sus.

Banca Națională s-a declarat dispusă să deschidă industriilor românești credite pe termen lung în R.M., până la un total de 450.000.000 R.M., care să servească la cumpărarea de mașini și instalațiuni din Germania, livrabile cel mai târziu după terminarea războiului. Creditele se vor acorda pe bază de garanții bancare, care de asemenea micșorează capacitatea de credit pentru producția imediată.

Pentru ca aceste credite să nu reducă plafonul creditelor de care industriile au nevoie pentru operațiunile lor curente, garantarea lor trebuie să se facă, în afară de polițe, numai cu gajarea mașinilor și instalațiunilor respective și fără nici un alt gaj suplimentar.

Dacă nu se va lua o asemenea măsură, numai foarte puține industrii vor putea să se folosească de creditele în mărci oferite de Banca Națională a României.

¹⁰ În text este: *deloc*.

III. Meseriași și mica industrie

Creditul pentru mica industrie prezintă un aspect special.

Acest credit este procurat de către Banca de Credit a Meseriașilor, institut special înființat pentru menținerea și dezvoltarea producției micului industriaș și meseriaș patron.

Din luna noiembrie 1942 și până de curând, anumite măsuri de ordin general luate au dus la o înghețare a creditelor.

Deși în urma dispozițiilor de curând date, aceste măsuri generale au fost îndepărtate, totuși Banca de Credit a Meseriașilor continuă să invoce, pentru respingerea cererilor de credite, anumite aprecieri ale Băncii Naționale și anume: că unii meșteșugari, prin extinderea activității, și-au depășit capacitatea financiară și deci și-au părăsit categoria de meșteșugari-patroni; că n-au dovedit interes pentru institutul lor de credit; că preschimbă cambiile și, deci, urmăresc prin aceasta credit pe termen lung.

Motivele invocate de către Banca de Credit a Meseriașilor nu pot fi însă valabile, deoarece oricât de mare ar deveni astăzi activitatea productivă a unui meseriaș-patron, el nu-și schimbă calificarea profesională. Meseriașii au fost chemați să dea contribuția lor la producția de război, astfel încât ei și-au mărit, în mod excepțional, activitatea. Preschimbarea cambilor trebuie făcută din cauza marilor greutăți și întârzierile întâmpinate de meseriași în aprovizionarea cu materiale necesare producției, precum și întârzierea în achitarea furniturilor de Stat.

Pentru ușurarea acordării creditelor și în special pentru descentralizarea organizării, absolut necesară pentru ca creditele (*sic!*) să poată fi folosite de meseriași din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, Liga este gata, la dorința dv., să prezinte proiectele și studiile necesare. Anexăm memoriul Uniunii Generale a Micilor Industriași.

IV. Comerțul

Nevoile de credit și propunerile pentru ușurarea acordării lor sunt arătate în alăturata expunere a președintelui Uniunii Generale a Sfaturilor Negustorești”.

Ne-am permis, domnule Mareșal, să expunem o parte din măsurile pe care le credem necesare pentru ca dispozițiunile date de dv., de a se acorda credite producției, să fie aplicate cu mai multă înlesnire.

Problema valorificării produselor

„Rezolvarea problemei creditului în agricultură este, precum se știe, în strânsă și imediată legătură cu problema valorificării producției.

Data fiind importanța acestei probleme și legătura strânsă cu problema creditelor, dezvoltată mai sus, ne mărginim, pentru moment, domnule Mareșal, numai a o anunța, rămânând ca atunci când dv. veți socoti oportună discutarea ei, să vă prezentăm memoriul detaliat asupra rostului, cadrului, importanței și fireștei ei legături cu întreaga viață economică a țării.”

Em. Antonescu: În ce privește agricultorii, din fericire și grație dv., ei de doi ani de zile sunt salvați. Ajutorul pe care l-ați dat a fost foarte binevenit.

Mareșal I. Antonescu: Am regretul, însă, să constat că producătorii viticoli întrebuințează ca intermediari tot pe evrei.

Em. Antonescu: Li s-a comunicat aceasta și am studiat această problemă.

S-ar părea că deoarece noi am fost satisfăcuți n-avem nici un rol aici.

Noi ne-am înțeles cu dl ministru de Finanțe, însă numai în parte, d-sa pentru cei care n-au vândut încă vinul le-a mai dat încă o păsuire de 6 luni.

Al. Neagu: Am menținut garanția dată de Finanțe.

G. Exarcu: A fost acordat un credit de 300 milioane lei, din care a rămas 150 milioane lei. S-a cerut prelungirea și dl ministru de Finanțe a aprobat.

Em. Antonescu: Nu s-au utilizat în acest credit decât 160 milioane. Au rămas la o parte cei care au plătit. Cei care n-au plătit au căpătat termen până la noiembrie. Însă, cei care au plătit au rămas în dreptul comun și asupra acestui drept comun vă rog să-mi dați voie să insist. În ce privește garanțiile, francezii au rezolvat chestiunea încă de acum 130 ani. S-au creat privilegii speciale pentru producțiune, căci altceva este împrumutul obișnuit și altceva este acordarea creditului care îl interesează pe Stat. Ce au făcut francezii? Au spus: cine dă bani ca să producă cineva trebuie protejat. Acești bani trebuie garantați contra oricui, deoarece fără acești bani nimeni nu poate avea nici un ban.

Trebuie să nu uităm problema creditului, în genere. Chestiunea producțiunii este chestiunea principală. Când se acordă bani pentru producție, producătorul dă gaj. Gajul se întâmplă, însă, din punct de vedere juridic, că nu este totdeauna suficient, pentru că sunt creditori ipotecari. Deci nu ajungi d-ta, creditor, să te despăgubești în cazul în care există și un creditor ipotecar.

Eu merg atât de departe încât pun problema în felul următor: dacă cineva are 1000 pogoane pământ și are ipoteci multe, acela nu mai trebuie să producă nimic? Îi vine în ajutor creditul care se poate baza pe privilegiu. Este trist că juriștii noștri n-au ținut seamă de acest lucru. Avem art. 1730, care ne lămurește și am atras atenția tuturor băncilor ca să pună aceste privilegii, dar n-au pus și au rămas tot cu sistemul cel vechi al gajului. Și atunci când vin agricultorii să obțină credite, se izbesc de lipsa de garanție.

Chestiunea principală este următoarea: ești proprietar, ai o întindere de câteva sute de pogoane și d-ta ai dreptul să produci și din producțiune să se despăgubească cu (*sic!*) preferință acel care și-a înlesnit producțiunea și care are privilegiul de a se despăgubi.

Al. Neagu: Dar creditorul ipotecar nu este un creditor care în trecut v-a dat bani ca să produceți și care a rămas neplătit?

Em. Antonescu: Odată ajunși la producțiune, creditorii au de unde să se îndestuleze. S-a ajuns la conversiune, dar nu se putea face altfel.

Mareșal I. Antonescu: V-am spus că s-a ajuns la conversiune din cauza unor greșeli făcute în organizarea țării.

Eu am trăit în Anglia și am studiat îndeaproape organizarea de acolo. Acolo nimeni nu este proprietar sută la sută asupra casei, asupra fabricii, asupra moșiei pe care o are. Acolo totul este bazat pe credit; imobilizarea averii unui individ într-un bun imobiliar înseamnă ruinarea unui om. În Anglia toate bunurile imobiliare aparțin băncilor. Ele sunt adevărații proprietari ai tuturor bunurilor. Proprietarul are, însă, la dispoziție credit ieftin. Greșeala care s-a făcut de către guvernânții noștri este că au tolerat ca băncile de credit, de la cele mai mari până la cele mai mici, să ia procente, care au mers până la 40. În mod fatal trebuia să ajungem la această conversiune.

Nu este însă mai puțin adevărat că de această conversiune au profitat foarte mulți din domnii care n-aveau nevoie să intre în conversiune, și care, după ce au intrat în conversiune, au stropit cu noroi prin toate mijloacele și prin atitudinea lor agresivă pe acei

pe care îi ruinaseră. Eu știu că Statul a plătit 8 miliarde și mai rămân încă 4 miliarde la portofoliul putred și când vă veți duce să vedeți cine este în acest portofoliu putred, fiecare cetățean ar avea dreptul să pună mâna pe revolver și să tragă în capul acestor care au jefuit Statul.

Acestea sunt greșeli politice care au trebuit să fie plătite.

Em. Antonescu: În Legea conversiunii s-a pus dispozițiunea că cine poate plăti 30% scapă de toată datoria.

Mareșal I. Antonescu: Legea a fost făcută de acei care voiau să aibă un profit personal din această conversiune.

Em. Antonescu: Banca Națională a invitat băncile să ia chiar 18%.

C. Stoicescu: Nu luau mai mult decât 6%.

Mareșal I. Antonescu: Pentru casa mea din strada Paharnicului m-am împrumutat prin Creditul Extern și am plătit 18%. Procentele prea ridicate au ruinat economia țării românești.

Em. Antonescu: Aici trebuie multă atenție. La români s-au făcut 6 conversiuni. Și Iuliu Cezar a făcut conversiune.

Mareșal I. Antonescu: Iuliu Cezar a fost cel mai mare demagog.

Em. Antonescu: Toate Statele au imitat conversiunea noastră.

Mareșal I. Antonescu: Anglia, Olanda, Danemarca n-au făcut-o.

Em. Antonescu: Japonezii au făcut-o.

Mareșal I. Antonescu: Statele bine administrate nu au făcut.

Em. Antonescu: Cei care cumpăraseră pământuri de la proprietarii mari au părăsit pământurile din cauza scăderii prețurilor produselor agricole.

Domnule Mareșal, trebuie găsită forma juridică pentru ca acordarea de credite să meargă mai repede. Aveți la dispoziție art. 1730 din Codul Civil, cu toate nuanțele lui. Dați-ne și o ipotecă ocultă, dar dați-ne în câteva zile ca să putem lucra. Dv. știți ce este agricultura și viticultura. Dacă nu se lucrează în câteva zile, totul s-a terminat.

Trebuie să vă acomodați împrejurărilor. Noi plăteam anul trecut 150 lei muncitorul pe zi; astăzi, muncitorul este plătit cu 500 și chiar 700 lei. S-a urcat piatra vânăta.

Mareșal I. Antonescu: Așa cum s-a procedat cu detașamentele de lucru pentru păduri, trebuie să facem detașamente de lucru și pentru vii, detașamente pe care să le dăm în regiunile viticole. Să vedem de ce brațe de muncă au nevoie. Statul Major va da concursul la aceasta. Nu trebuie să lăsăm proprietarii la discreția muncitorilor.

În ce privește piatra vânăta, numai eu știu cât mă zbat să aduc piatră vânăta. Eu știu ce reprezintă în avuția țării viile.

Em. Antonescu: Domnule Mareșal, v-ați exprimat dorința pentru înființarea unui Oficiu de vin. Aici sunt mijloace ca să-i scăpăm pe agricultori.

Mareșal I. Antonescu: Am fost în regiunea Putnei și am constatat că nu sunteți organizați și am dat ideea înființării unui Oficiu pentru vânzarea vinului.

Em. Antonescu: Încă o dată, îi rog pe colegii juriști să nu negligeze ceea ce s-a făcut în această privință în alte țări.

C. Sescioreanu: Domnule Mareșal, vă mulțumesc pentru toată sollicitudinea arătată pentru agricultori și, totodată, vreau să vă arăt că problema creditului agricol, cum foarte bine ați văzut-o dv., este o problemă capitală în producțiunea agricolă a țării.

Noi în România avem instituții de credit care pot satisface nevoile unor categorii de agricultori. Avem instituții de credit pe termen lung, Creditul Ipotecar, apoi instituții de credit mijlociu și instituții pentru creditul de producție. Toată problema creditului, dacă a fost rezolvată întrucâtva, a fost rezolvată numai pentru o categorie de agricultori. Dar, sunt agricultori care nu pot să facă nimic. Vreau să vorbesc de proprietatea mică și proprietatea mijlocie de la 10 hectare în jos. Această proprietate nu poate beneficia de credite de la niciuna din instituțiile noastre agricole existente și problema este foarte importantă, pentru că atât în repartitia proprietății cât și a producției agricole a țării, proprietatea aceasta reprezintă un mare procent.

Este natural ca instrucțiunile de credit să-și ia anumite garanții la acordarea împrumuturilor. Proprietatea mare poate oferi garanții, dar proprietatea mică nu poate căpăta credite din cauza lipsei de garanții.

În primul rând, proprietatea mică în ea însăși nu este bine definită. Până nu se face o cadastrare completă a tuturor proprietăților, bine definite, până atunci proprietatea mică nu poate prezenta garanții prea însemnate. Astfel că orice instituție de credit care s-a creat în Țara Românească a căutat să evite acordarea de credite proprietății mici.

Mareșal I. Antonescu: Dacă ții socoteală de gajul pe producție și nu de celelalte, atunci se poate face ceva și aici.

C. Sescioreanu: S-a creat apoi o instituție mare, B.I.N.A.G.-ul, unde s-a modificat de câteva ori statutul, tocmai pentru că nu s-a rezolvat această problemă.

Toate instituțiile celelalte au dat greș în ce privește ajutorarea micii proprietăți.

Băncile populare au mers bine până la război; acum merg prost. Rezultatul este dezastruos.

Mareșal I. Antonescu: Am asanat multe din ele.

C. Sescioreanu: Domnule Mareșal, eu cred că pentru creditul la sate, tot creditul local trebuie să joace, fiindcă ceea ce contează este cunoașterea personală a debitorului. După băncile populare, creditul local a început să fie organizat în acele case de credit ale agricultorilor. După cât știu, rezultatele n-au fost faimoase, așa că a trebuit să se renunțe la această clientelă. Este vorba de acele case de împrumut pe gaj, despre care s-a amintit aici și pentru care a fost o discuție foarte vie. Incontestabil că ele au lucrat foarte comod, însă nu știu dacă rezultatele au fost bune. Ele au rămas însă la inima agricultorilor, pentru că, prin ele, agricultorii obțineau foarte ușor împrumuturi: se adunau directorul sucursalei Băncii Naționale, administratorul financiar, consilierul agricol și un delegat al agricultorilor, în capitala de județ respectivă și cererile erau satisfăcute.

Acum, avem B.I.N.A.G.-ul, o instituție foarte serioasă, care își dă toată osteneala ca să se ducă la acești agricultori, însă n-are suficiente organe ca să ajungă până acolo.

Întrucât pe noi, pentru moment, ne preocupă creditele de producție, va trebui să se găsească mijloace pentru satisfacerea micilor agricultori, ori de câte ori, vin ei să ceară împrumuturi. Ar trebui deci ca B.I.N.A.G.-ul să găsească mijlocul ca acești agricultori să aibă un organ la ei în comună, de unde să poată căpăta creditele de care au nevoie.

Știu că nu se poate bate din palme și că această măsură nu poate fi înfăptuită prea repede.

E. Antonescu: În memoriu se vorbește de finanțarea unor comercianți de cereale. Iată un articol despre care s-a vorbit foarte mult, mazărea, care la un moment dat ajunsese la 500.000 lei vagonul.

Mareșal I. Antonescu: S-a vândut și cu 1.100.000 lei vagonul, bani pe care i-a plătit tot Banca Națională. Nici producătorii, nici economia națională a țării n-au avut nici un folos de pe urma acestor prețuri, – în afară de taxele care s-au perceput – pentru că în realitate noi finanțăm ceea ce cumpără germanii.

C. Sescioreanu: Pentru că ați atins această problemă, de o clasă cu totul superioară, care depășește locul discuției de astăzi și cadrul ei, vă rog să-mi permiteți să vă spun, domnule Mareșal, că pe noi ne ocupă finanțarea recoltei. Aproape că unii oameni conștienți sunt îngrijorați la gândul că s-ar putea să avem o recoltă foarte, foarte mare, fiindcă se gândesc cum ar putea fi pusă în valoare.

Mareșal I. Antonescu: Credeți-mă că mă zbucium cu această chestiune. Mă gândesc ce vom face noi dacă vom avea de exportat 200.000 vagoane de cereale.

C. Sescioreanu: Anul acesta se prevede un an secetos, nu știu ce va spune Institutul Meteorologic. Să dea Dumnezeu, însă, să avem un an bun, pentru că soluția o veți găsi dv.

Pe noi ne preocupă valorificarea produselor noastre. După sărbători am să-mi permit să vă prezint o lucrare în acest sens, pe care o am gata făcută. Am fost consilier tehnic două luni de zile și tot timpul am lucrat la această problemă.

Trecutul trebuie să ne fie o lecție. Sunt multe din rezultatele trecutului, care s-ar putea întâmpla să se vadă și acum. Am să vă dau un mic exemplu: instituția B.I.N.A.G-ului este foarte binevoitoare, ne servește foarte bine, are personal destoinic, însă a fost obligată în ultima vreme să urce dobânda cu 1%. Lucrul acesta nici nu-l știu majoritatea agricultorilor, fiindcă dacă ar ști, ar protesta. Cu toate acestea, un om care judecă își dă numaidecât seama că acest spor de 1% se justifică, date fiind greutățile pe care le are instituția aceasta de credit, ca și toate celelalte, cu salarizarea funcționarilor.

Mareșal I. Antonescu: Acest spor se acoperă din volumul creditelor acordate.

C. Sescioreanu: Eu am spus același lucru. Rămâne ca instituțiile de credit să vadă în ce măsură își pot mări volumul creditelor. Fapt este că s-a admis unei instituții de credit agricol cu spor justificat în ochii mei, de 1%.

C. Stoicescu: Toate sucursalele B.I.N.A.G-ului sunt deficitare.

C. Sescioreanu: Cu altă ocazie, voi discuta și această chestiune.

C. Stoicescu: Agricultorii spun că dobânda de 5% sau de 6% este derizorie.

Em. Antonescu: Este mică, față cu ceea ce ne învâșasem noi.

C. Sescioreanu: Iată cum confirmă dl Stoicescu ceea ce spun eu. Este adevărat că cel care a plătit o dobândă de 5%, atunci când va lua pe vagonul de grâu 70.000 lei, nu crede că plătește prea mult, dacă dă o dobândă de 6%, atunci când ia 220.000 lei pe vagonul de grâu.

Dar noi suntem astăzi sub imperiul înlănțuirii unor evenimente pe care nu le putem evita. Vedeți și dv., dle Stoicescu, că toate prețurile se urcă.

Mareșal I. Antonescu: Este o problemă de ordin general. Procesul acesta se petrece în toată lumea. Nu putem ieși din acest cerc vicios, în care se zbate toată lumea, datorită unor cauze cunoscute și necunoscute.

C. Sescioreanu: Și atunci, ca să rezum, noi v-am ruga să luați măsuri ca și micii agricultori să poată beneficia de credite, pentru că, cu structura actuală a instituțiilor de credit, cererile lor nu pot fi satisfăcute.

Totodată socotesc că, în ceea ce privește valorificarea produselor agricole, atât modalitățile de finanțare, cât și instituțiile care fac aceste operații, vor trebui cercetate cu atenție.

Iată, domnule Mareșal, dv. ați dat un exemplu foarte frumos: s-a vândut mazărea cu 1.000.000 lei vagonul, iar producătorii n-au putut să încaseze decât cel mult 500.000-600.000 lei pe vagon.

Mareșal I. Antonescu: Nu este organizată valorificarea producției în Statul acesta.

C. Sescioreanu: Același lucru cu șroturile, același lucru cu fasolea: s-a cumpărat fasole cu 100.000 și cu 200.000 lei vagonul, și dacă va trece la export, se va vinde cu prețuri mult mai mari.

Al. Ottulescu: Nu va mai trece. Chestiunea se studiază la Ministerul Economiei Naționale.

C. Sescioreanu: Eu vorbesc de ce s-a petrecut până în momentul de față.

Mareșal I. Antonescu: Sunt o serie de măsuri în curs.

C. Sescioreanu: Încă o dată vă rog, domnule Mareșal, să-mi dați voie să vă mulțumesc în numele agriculturii. Suntem alături de dv. ori de câte ori veți avea nevoie, fie de munca noastră brută de agricultori, fie de brațele copiilor noștri.

Mareșal I. Antonescu: Vă mulțumesc. Eu nu fac nimic special pentru agricultură; eu lucrez pentru toți românii, pentru toată comunitatea românească din care cu toții faceți parte. Eu n-am preferințe nici pentru agricultură, nici pentru industrie, nici pentru comerț. Am acest privilegiu că nefiind proprietar nici de case, nici de moșii, nici de acțiuni, nu mă interesează să dau preferință vreunei anumite ramuri de producție. La moartea mea nu se vor certa moștenitorii mei.

Revenind la chestiunea agriculturii, vedem că în cursul anului 1941-1942, s-au acordat agricultorilor credite de 21.205.000.000 lei. Or, noi avem 12.000.000 ha arabile, fără să mai vorbesc de păduri și de vii. Faceți, vă rog, socoteala ce reprezintă aceste 21.000.000.000 lei față de 12.000.000 hectare. Și eu n-am socotit Transnistria, unde, de asemenea, trebuie să facem finanțarea.

Rezultă din acest calcul că s-a acordat în anul trecut cam 1500 lei credite la hectar.

V-am mai spus și altădată că sărăcia Neamului Românesc vine de la sărăcia marii majorități a populației noastre, a țărănimii adică, a proprietarilor mici. Inventarul viu și mort al micii proprietăți nu reprezintă decât o pătrime sau o cincime din cât este inventarul micilor proprietari agricoli din țările care ne înconjoară sau din țările bine gospodărite din Europa. În Elveția, valoarea inventarului mort era acum câțiva ani de 45.000 la hectar, pe când la noi în țară era de 1000 lei. Vă dați seama atunci în ce situație se găsește acest producător de bază și această nădejde a prosperității Neamului Românesc.

Cu inventarul viu se petrece același lucru: țărănul nostru are 1,6 vite la hectar, față de 8,10 sau 14 vite în alte țări. Și atunci este fatal să avem producția pe care o avem și să fie o sărăcie generală în Țara Românească.

De aceea, trebuie să facem sacrificiile cele mai mari ca să putem acorda credite micilor agricultori, bineînțeles luându-ne toate garanțiile că țăranii nu vor merge cu banii împrumutați la cârciumă.

Eu am spus într-o proclamație pe care am dat-o la începutul guvernării: aurul nostru este munca noastră. Degeaba adunăm aur în bănci, așa cum a făcut Franța, care a strâns grămezi de aur, bine păzite, în subsolurile băncii Franței. Dv. știți că eu m-am luptat să aduc aur și am adus, dar nu acesta este bogăția Țării Românești. Ea nu reprezintă nimic, dacă nu valorificăm munca brațelor noastre. N-am valorificat munca brațelor noastre din pricina împrejurărilor și din cauza educației care s-a făcut țăranilor noștri în ultimii 40-50 ani. Am încurajat pe țărani să-și facă lor înșiși rău și, prin repercusiune, să dăuneze neamului întreg. Țăranul stă toată ziua la cârciumă, fiindcă este încurajat la aceasta de Ministerul de Finanțe, care îi vinde alcool, ca să-și creeze venituri. Aceasta este o politică, care (*sic!*) va duce la distrugerea neamului. Și chiar dacă la un moment dat nu vom ajunge să închidem cârciumile, va trebui totuși să sporim producția, pentru ca din taxele pe care le vom percepe, să putem acoperi cheltuielile Statului, fără însă ca să mai avem nevoie de taxele pe alcool, pentru că dacă nu vom găsi o modalitate să scoatem pe țăran din cârciumă, vom merge din rău în mai rău și vom ajunge la distrugerea Neamului Românesc.

Dv. spuneți că ați acordat credite în valoare de 21.000.000.000, ceea ce reprezintă cam 1500 lei la hectar. Acesta și cu nimic este totuna.

Bineînțeles că nu toți țăranii au nevoie de credite. Dar în loc de credite acordate prin bănci, cu plata dobânzii, mai putem să ajutăm pe agricultori și pe altă cale: în curând va începe o producție masivă de tractoare în Țara Românească. Eu aduc încă 400 de tractoare noi în țară, în afară de cele 8000 deja aduse și cele 4500 găsite aici și pe lângă toate acestea – ceea ce nu s-a făcut în timp de pace am făcut în timp de război – vom fabrica tractoare la noi în țară, ca să îmbunătățim inventarul agriculturii noastre.

Într-o comună pe care am vizitat-o în apropierea Bucureștilor, am găsit cai care mâncau pământ, în momentul când se oprea plugul. De ce? Fiindcă satul nu mai avea izlaz. Cu animalele de tracțiune care mănâncă pământ vrem să ținem piept concurenței agricole rusești, germane sau bulgărești? Nu putem s-o ținem. Suntem condamnați la pieire cu astfel de sisteme.

Și atunci, noi suntem pe cale să luăm aceste măsuri.

Studiem un model de tractor mic elvețian. Am dat instrucțiuni dlui g-ral Dobre tot pentru ca să venim în ajutorul micului proprietar de pământ, să facem comasarea muncii la el și cu sistemul acesta și sporirea creditului prin înlăturarea tuturor piedicilor de diferite ordine arătate de dumnealor.

Nu puteți încă lua toate riscurile, ca să pierdeți bani. Nu puteți împrumuta pe un nemernic sau pe un domn, care, de pildă, a câștigat anul trecut milioane la moșie și totuși a avut nevoie de credite, pentru că a dat un milion unui copil ca să-și cumpere un automobil pentru distracție, alt milion unui nepot tot pentru așa ceva. Dv. cunoașteți cazuri de acestea. Creditul nu este făcut pentru ca cineva să-și cumpere cu dobândă mică automobile și alte lucruri de distracție pentru copii și pentru nepoți.

În privința creditului agricol sunt de acord că agricultura nu a fost ajutată decât cu un procent de 14,96%. După conversiune ați avut 1%-2%-3% și a mers crescând și niciodată nu s-a depășit acest credit care se acordă astăzi.

C. Stoicescu: Pentru anul acesta nu cer mai mult decât 22 miliarde.

Mareșal I. Antonescu: Acești bani au intrat în mâna proprietății mari și mijlocii.

Este evident că 20 miliarde credit la 12 milioane hectare pământ nu este un credit suficient ca să întrețină viața normală a producției agricole, în Țara Românească. Dacă veți lua să vedeți câte credite se dau în Germania și Elveția la hectar, veți vedea că noi avem un coeficient destul de mic. Creditele mari acordate în aceste țări explică progresul la care ajuns agricultura aici. Este natural că noi nu putem să trecem dintr-o dată la un procent prea ridicat. Noi trebuie să trecem printr-o evoluție, căci dacă am trece printr-o revoluție, ne-am răsturna economia noastră.

Nu este mai puțin adevărat însă că trebuie să folosim toate experiențele trecutului și să vedem unde există rănile pe care trebuie să le tratăm ca să scoatem Neamul Românesc din iobăgie. Am ajuns Abisinia Europei; o țară care nu poate să-și ridice standardul de viață este o țară destinată să fie înghițită și lupta mea este tocmai ca să ridic acest standard de viață. De aceea, i-am lăsat pe țărani cu voință să se îmbogățească, pentru că din bogăția lor iese bogăția țării. Eu nu cunosc banul la față. Nu știu cum arată hârtia dv. de două mii lei. Nu mă interesează acest ban. Dar vreau ca neamul meu să fie bogat.

D. Niculescu-Ritz: Domnule Mareșal, vă mulțumesc în numele comercianților pentru că ne-ați dat prilejul să facem unele constatări în legătură cu viața comercială.

Vă facem rugămintea de a dispune luarea unor măsuri care să poată îndrepta situațiunea în care se găsește comerțul românesc.

În ce privește alimentarea cu credite a pieței, noi am constatat că această alimentare se face în mod insuficient și se face insuficient din cauză că prețurile au crescut simțitor, volumul afacerilor este atât de mare încât necesită credite mult mai mari.

Noi nu cerem ca emisiunea Băncii Naționale să urmeze drumul ascensiunii prețurilor. Emisiunea este legată și de alte probleme, de situația de război, de transport, de o producțiune mai scăzută. Dar ceea ce cerem este ca emisiunea destinată vieții economice să fie cât mai apropiată de nevoile reale ale pieței.

Din cifrele publicate de Banca Națională, rezultă că emisiunea care era în 1939 de 49 miliarde a ajuns la 112 miliarde, la începutul anului 1943. Prețurile, însă, în același timp au sporit și au mers de la 121%, cât era în 1937, raportate la anul 1929 luat ca bază de calcul, au sporit la aproape 700%.

Așadar, în timp ce emisiunea Băncii Naționale a sporit cu aproape 246%, prețurile au trecut de la 181% până la 700%.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta numai la unele categorii de articole.

D. Niculescu-Ritz: În întregul lui, sporul este de 429%. Încălțăminte și îmbrăcăminte a trecut la 738%.

Dacă ținem seama că o parte din mărfuri se vând cu suprapreț care depășește 30%, atunci vedem că indicele este mult mai mare decât cel arătat de noi și deci nevoile pieței cer o ajutorare în această privință.

Mareșal I. Antonescu: Situația aceasta am aprofundat-o pe toate fețele ei. Prețurile variază după regiuni. Indicele de scumpete la care ați făcut aluzie este departe de cel arătat de dv. Acest indice nu joacă decât la centrele mari, în special în București, Ploiești, Brașov. Se vând pe sub mână articole care nu sunt de mare consumație pentru popor și acestea au un indice mare și suprapreț.

Un caz concret. Noi avem cartofi la primărie. Îi scoatem la vânzare pe 16 lei kg și nu se găsesc cumpărători. În timpul acesta, pe piață se vând cartofi cu 22-29 lei kg. Cartofii pe care îi avem noi la primărie sunt cartofi buni. Cu toate acestea, lumea se duce și cumpără cartofi cu 29 lei, cartofi de lux, și nu cumpără cartofii de calitate bună, însă nu de lux, pe care noi îi dăm cu 16 lei.

Astă-iamă am făcut la fel. Am adus la Obor munți de cartofi, iar lumea nu-i cumpăra și cumpăra cartofi care se găseau alături de magazinele unde desfăceam noi cartofii și plăteau prețuri mult mai mari.

Așa este firea românului. El vrea să cumpere de acolo unde este mai scump, pentru că are impresia că plătind mai mult are o marfă mai bună. Aceasta este psihologia românului nostru.

În ce privește alimentația, în primul an noi am fost surprinși total. Am avut trei ani agricoli deficitari. În primul an ne-a surprins dezorganizarea, care era în mare parte datorită catastrofei granițelor și afluenței de lume venită pe capul nostru. Totuși, noi am făcut față tuturor greutăților. Am trecut prin greutățile anilor '40-'41 și '41-'42. În 1942-43 nimeni nu s-a putut plânge de o criză de alimentație. Prețurile la alimente stagnează de astă-toamnă până acum.

Avem rezervorul transnistrian, de care încă nu vrem să facem uz; totuși, dacă prețurile vor continua să urce în mod nejustificat, vom face uz și de acest rezervor. S-a ajuns la situația că țaranul care a cultivat cartofi a câștigat 120.000-150.000 la hectar, în timp ce țaranul care a cultivat grâu nu a reușit să câștige decât 20.000-30.000 la hectar. Or, nu este serioasă politica pe care o face un Stat care dă posibilitatea unui cultivator de cartofi să câștige până la 150.000 lei la hectar, iar pentru un cultivator de grâu sau porumb să câștige până la 30.000 lei la hectar.

De asemenea, este nedrept ca producătorul de grâu să ia 220.000 lei pe vagonul de grâu, în timp ce producătorul de mazăre să ia un milion. Principala cauză este că un Stat are monopolul și al vânzării și al cumpărării. El plătește și 20 milioane, pentru că le plătește Banca Națională. Fiind singurul vânzător din Europa, el ne pune prețul pe care îl vrea la motoarele pe care le cumpărăm. Aceasta este situația în care se zbate Neamul Românesc și suntem într-o continuă ascensiune a prețurilor.

Desigur că Banca Națională, pentru ca să nu paralizeze viața economică a Neamului Românesc, trebuie să urmeze cursul normal. Așa că în ceea ce privește cele arătate de dl Ritz că viața s-a scumpit cu atâta și emisiunea nu a mers cu același ritm...

C. Stoicescu: Iar dacă mergem după prețuri unde ajungem?

Mareșal I. Antonescu: Vedeți câtă luptă duc eu în această Țară Românească.

Într-un an cred că voi domina producțiunea textilelor și a pieilor chiar. De la 40.000 hectare am trecut la 240.000 hectare bumbac și vom satisface și nevoile civile și cele militare ale Statului.

În afară de aceasta, trebuie să organizăm și partea industrială neglijată de predecesorii dlui g-ral Dobre. Dacă reușim până în toamnă să facem aceasta, noi am rezolvat situațiunea.

Același lucru îl vom face și cu orezul. Am ridicat producțiunea orezului. Am lăsat să se îmbogățească producătorii și să-l vândă cu 300-400 lei kg, în timp ce eu îl aduc din Bulgaria cu 89 lei. De ce am lăsat aceasta? Pentru că am tot interesul ca să încurajez

producția. În ziua când se va ajunge la o producțiune suficientă, atunci prețul va scădea de la sine. Dar deocamdată ne trebuie timp pentru aceasta.

La fel ca bumbacul. Când am venit la conducerea Statului n-aveam o sămânță de pătlăgele roșii. Am plecat de la zero în Țara Românească și acum avem vagoane întregi de zarzavat uscat și astăzi nu mai suntem tributarii bulgarilor cu sămânța de legume.

Același lucru în ce privește producțiunea mătăsii și aici este vina Ministerului Finanțelor că omoară producțiunea mătăsii în Țara Românească, căci pune 800 lei pe kilogramul de mătase. Și aceasta o plătește tot Statul, căci consumatorul este Ministerul Aerului, pentru nevoile de parașută.

Vă întreb dacă în astfel de condițiuni nu ne învărtim într-un cadru logic. De unde ocupam înainte locul întâi în ce privește sericicultura, am ajuns astăzi să producem o cantitate neînsemnată, când am putea produce 15 milioane kilograme și noi alergăm după mătasea artificială.

Am ieșit puțin din aspectul care ne preocupa ca să vedeți cât am găsit țara de dezorganizată.

Înainte aruncam sute de milioane pentru plantele medicinale. Astăzi, exportăm plante medicinale. Duceți-vă la magazinele Consiliului de Patronaj și veți vedea că acolo veți putea cumpăra ceaiuri, diferite plante medicinale.

Înainte, țara își acoperea bugetul cu petrolul și alcoolul și era comod pentru toți miniștrii de Finanțe care își trăgeau veniturile din petrol și alcool, omorau, în schimb, producțiunea.

A trebuit să fac față la dezorganizarea moștenită de la regimul răsturnat, la dezorganizarea provocată de rebeliune. A trebuit să fac față la război.

N-am avut norocul să avem o producțiune agricolă bună ca să putem domina prețurile la articolele alimentare. Dacă n-avem producțiune bună, este artificial să fixăm cartoful la 20 lei, ceapa la 30 lei. Chestiunea este să avem elementele cu care să dominăm prețul pieței.

N-am ajuns în situațiunea aceasta. Dar cred că în câțiva ani vom ajunge la această situațiune. Anul viitor cred că voi putea veni să domin prețurile, nu cu prețurile puse de Comisariatul Prețurilor.

Noi am căutat să imităm Germania, care și-a făcut depozite de zahăr, de ulei, de stofe, și nu a îndrăznit nimeni să ridice prețurile, căci imediat începeau să funcționeze depozitele făcute în timpuri normale și se nivelau prețurile, dar eu ce puteam să scot pe piață? Cu legea, cu glonțul și cu penitenciarul nu putem domina piața. Acestea nu dau nici un rezultat.

Vă dau aceste explicațiuni ca să vă dați seama de câte greutăți avem noi aici.

N-am fost însă ajutat și înțeles. Eu am luptat și istoria nu mă va blama. Nu cred că în regimul acesta zis de dictatură, dv. vă bucurați de mai puține libertăți decât în regimul de democrație și demisii în alb. Eu n-am luat demisia în alb de la nimeni. Cine nu m-a înțeles, i-am întins mâna și ne-am despărțit omenește. D-lui Fințescu i-am întins mâna și în locul d-sale a venit altcineva.

Mie nu-mi trebuie nici un partid politic, nici bani. I-am spus Regelui Carol: Poți să-mi pui saci de aur înainte, eu n-am ce face cu ei.

D. Niculescu-Ritz: O altă constatare este aceea a instabilității creditelor.

În practică, comercianții (*sic!*) nu pot conta decât pe creditele pe care le au de la bănci sau pe primirea polițelor lor de Banca Națională la reescont și odată ce li s-a acordat un credit pe termen scurt la reescont ei sunt neliniștiți, pentru că acest credit nu se mai prelungește, indiferent de cauza care a dus la neacoperire, la scadență. Aș putea dovedi pentru a ilustra cu cazul unei mari societăți care a alimentat cu zarzavat Statul, care a avut mandat din partea Statului...

Mareșal I. Antonescu: Care ne-a ajutat foarte mult.

D. Niculescu-Ritz: Care a primit de la B.I.N.A.G. credit de 150 milioane, alături de 100 milioane și care a adus în Capitală două treimi din întreaga cantitate de cartofi aduși aici. Noi n-am folosit aceste credite, pe când Societatea „Horticolă” folosindu-le, la scadență la 1 martie, cu toate că avea de primit 30 milioane, cu toate că gajase B.I.N.A.G.-ului mărfuri de 150 milioane, a fost executată și la Banca Națională nu i s-a acordat prelungirea de termen, deși dl g-ral Constantin dăduse ordin să execute aprovizionarea Capitalei cu zarzavaturi. I s-a refuzat prelungirea. S-a dus cu bonuri de casă și au fost refuzate și acestea. A fost nevoită să deburseze 150 milioane pentru acoperirea creanțelor societății, deși în afară de toate aceste garanții însuși Ministerul de Finanțe, sub semnătura domnului ministru Neagu, garanta că această creanță este acoperită. Totuși, acest credit intempestiv a fost tăiat, iar dacă nu ar fi fost culața dlui ministru de Finanțe...

Al. Neagu: Mă înscriu în fals contra afirmațiunilor dv. Nu se aduce aici în fața dlui Mareșal o problemă susceptibilă de discuțiuni.

Marfa dv. este ținută cu santinelă la ușă și nu se poate vedea ce aveți acolo. Întâi să veniți la Banca Națională, să arătați ce aveți și apoi să veniți aici.

C. Stoicescu: Domnul ministru de Finanțe v-a spus că nu se poate constata existența gajului. Dv. credeți că noi trebuie să credem tot ceea ce ni se spune? Statul v-a tăiat garanția.

Al. Neagu: Afirmațiunea a făcut-o dl Alexandrescu în ultimul Consiliu Economic.

Este cel puțin necuviincios ceea ce spuneți dv. acum aici. Aceasta nu este o chestiune care să fie examinată în acest moment de domnul Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Aici se face o afirmațiune.

Eu nu sunt om de economie sau de finanțe, ci un om de logică și de bun simț. Eu nu mă pricep în specialitatea dv.

Am trăit în mijlocul acestei națiuni și am reflectat la toate problemele națiunii și trecând în viața mea prin toate acestea am studiat multe probleme.

Ei bine, acum viu ca un om de pe stradă și spun: Domnul ministru de Finanțe a afirmat că nu se poate să vi se dea credite, dacă dv. vă păziți mărfurile cu soldați cu baionetele la armă și nu se poate vedea gajul. Este adevărat?

D. Niculescu-Ritz: Nu este adevărat, domnule Mareșal. Vom depune dosarul.

G-ral Gh. Dobre: Chestiunea aceasta se va discuta în Delegația economică.

D. Niculescu-Ritz: Polițele noastre merg o săptămână sau două și apoi sunt scoase.

Al. Ottulescu: Înainte, polițele se prelungeau cu zecile de ani; era o axiomă. Acum nu mai merge. Și astăzi avem polițe din cele prelungite pe zece ani.

Mareșal I. Antonescu: Este adevărat că societatea „Horticultura” ne-a ajutat foarte mult; v-o spun chiar eu. Dar dacă totuși cineva refuză să vă arate gajul, ar trebui ca eu

să fiu un om incorect dacă v-aș spune ca totuși să-i acordați credit. Eu nu pot să dau astfel de ordine.

Am spus de la început că nu pot să mă amestec în tehnica Băncii Naționale. Chiar dacă aș fi mult mai mult decât un Conducător de Stat, ce sunt astăzi, și tot n-aș putea face asemenea lucruri. Eu am dat numai directive, arătând unde vreau să ajung în ceea ce privește biserica, justiția, școala și economia națională; în rest, nu mă pot amesteca.

Dv. sunteți suveran la Banca Națională. Totuși, dacă există o criză provocată de formalismul birocratic – și există – atunci trebuie să facem tot ceea ce omeneste este posibil ca s-o înlăturăm, bineînțeles luând toate garanțiile necesare că nu aruncăm bani pe piață în mod inutil și nu ajungem la o catastrofă financiară și economică, cum s-a ajuns mai înainte.

D. Niculescu-Ritz: O altă observațiune este relativă la cumulul de garanții cerut de bănci.

Mareșal I. Antonescu: Am discutat. Dl g-ral Dobre va examina și va face propuneri. Dacă nu veți cădea de acord, vă voi convoca încă o dată, vom examina punctele de divergență și vă voi face concesiunile pe care voi putea să le fac, călcând peste principii. Nu pot, însă, să dau nici Banca Națională peste cap, și nu pot să vă dau nici pe dv. peste cap, pentru că ar însemna să răstorn temeliile Statului. Trebuie să țin această balanță în interesele dv. și ortodoxia Băncii Naționale, care este ortodoxia generală a tuturor băncilor de Stat.

D. Niculescu-Ritz: Vă rog să mă iertați, domnule Mareșal, dar noi tocmai referitor la renunțarea la o parte din principiile acestei ortodoxii voiam să vă rugăm pe dv., ca supraarbitru.

Mareșal I. Antonescu: Să vedem ce cereți. Dacă vreți să-mi cereți să pun fabrica de monedă în funcțiune, eu nu pot s-o fac.

D. Niculescu-Ritz: Aceasta n-o cerem.

Mareșal I. Antonescu: Eu sunt foarte respectuos pentru moneda Statului, și dacă n-ar fi fost circumstanțelor războiului, care să ne oblige să facem o emisiune care nu era în interesul Neamului Românesc, fiți sigur că am fi putut să trecem prin aceste împrejurări economice și militare ale războiului în condițiuni foarte avantajoase pentru moneda noastră.

Noi n-am făcut acum apel la emisiunea Băncii Naționale pentru cheltuielile războiului decât pentru 12.000.000.000 lei, pe lângă apelul pe care l-am făcut publicului la Împrumutul Reîntregirii, care ne-a mai adus însă 15.000.000.000 lei. Mă costă până acum războiul peste 200.000.000.000 lei și cu toate acestea n-am angajat nici un ban al Statului, n-am contractat nici un împrumut cu comisioane grase ca acelea din care s-au înfruptat foarte mulți din această țară. Am un singur credit în Germania, pentru dezvoltarea potențialului agricol al Neamului Românesc, acordat pe cinci ani cu o dobândă de trei jumătate la sută și fără nici un comision luat de nimeni, ceea ce n-a mai existat nicăieri în lume: nimeni n-a mai adus pentru țara lui un credit pe termen așa de lung și cu o dobândă așa de mică.

D. Niculescu-Ritz: Ne mai plângem că instituțiile bancare sunt foarte puține pentru comerțul mijlociu și mic. Numărul de bănci s-a redus de la 1105, cât erau în anul 1934, la 245, câte sunt în funcțiune astăzi și considerate ca viabile.

Mareșal I. Antonescu: Din ce cauză?

D. Niculescu-Ritz: Pentru că, după conversiune, o parte din aceste instituții bancare au devenit insolabile.

Mareșal I. Antonescu: Dar până la conversiune, ce au făcut aceste bănci, care au ieșit ca ciupercile din pământ?

D. Niculescu-Ritz: Cele mai multe făceau camătă.

Al. Neagu: Luând scont ieftin de la Banca Națională.

D. Niculescu-Ritz: Situația băncilor noastre, atât de reduse ca număr, este următoarea: sunt bănci românești mari, cum este Banca Românească și Banca de Credit, care selecționează clientela, preferând plasamente în operațiuni mari de finanțare a întreprinderilor industriale, antreprizele de lucrări publice, import și export, instituțiuni care sunt inaccesibile comerțului mijlociu și mic; sunt bănci cu capital străin (Banca Comercială Română, Societatea Bancară Română, Banca Comercială Italiană și Banca Crisovelsoni), care își concentrează operațiunile îndeosebi pentru importul și exportul cu țările cărora le aparțin.

Mareșal I. Antonescu: Și acestea au fost la un moment dat în mare dificultate, pentru că și ele trăiau din camătă.

D. Niculescu-Ritz: Dar pentru comerțul mijlociu și mic, ele nu ne ajută cât ar trebui iar băncile mijlocii și mici sunt foarte puține. Mai ales în provincie negustorii mijlocii și mici nu găsesc creditele de care au nevoie.

Vreau să relev cu alte cuvinte că aceste instituțiuni fiind puține și parte din ele fiind consacrate operațiunilor mari de finanțare, iar altele făcând operațiuni de import și export, băncile mijlocii și mici, care mai rămân, sunt insuficiente ca să acopere nevoile pieții.

Mareșal I. Antonescu: Care este soluția? Se pot crea cu comandă militară aceste bănci?

D. Niculescu-Ritz: Băncile mari pot să creeze sucursale în fiecare oraș. Dacă își largesc câmpul de activitate, controlul este mai ușor de făcut.

Mareșal I. Antonescu: Cred că chestiunea aceasta n-o putem rezolva printr-un act de guvernământ. Bănci nu poți să crezi prin dispozițiuni de guvern; poți să crezi regimente, dar bănci nu. Ridicați chestiuni care pot fi rezolvate. Cred că și dv., dacă ați fi în locul meu, ați răspunde la fel, cu mai multă competență. Am încercat să creăm artificial bănci, și am ajuns la acele dobânzi oneroase de 40%.

E. Antonescu: Banca Franco-Română.

Mareșal I. Antonescu: Banca Națională a făcut o greșală enormă că a lăsat să se înființeze atâtea bănci, fără măcar să le controleze operațiile. Dacă ar fi făcut-o, băncile n-ar mai fi ajuns să exploateze pe oamenii de pe stradă, pe trecători, și să-i stoarcă cât (*sic*) au putut.

Deci, nu pot să dau nici un răspuns la această chestiune.

D. Niculescu-Ritz: În lipsa unor suficiente instrumente de credite, am crezut că problema poate fi pusă, pentru a fi gândită de conducătorii Băncii Naționale.

Mareșal I. Antonescu: Eu sunt convins că reprezentanții Băncii Naționale nu cred că am spus un lucru anormal.

C. Stoicescu: Nici noi nu putem crea bănci.

Mareșal I. Antonescu: Ce ați făcut cu băncile de la sate?

Al. Ottulescu: Merg, dar merg greu.

Mareșal I. Antonescu: Eu am fost de părere să asanăm băncile populare. Banca Națională a încercat să creeze instrumente noi de credit, dar acestea nu prea au dat rezultate.

C. Stoicescu: Nu vin clienții. Dacă lumea nu vrea să ia credite?

Mareșal I. Antonescu: Celor de la Soveja le-am dat material în valoare de 80.000.000 lei

Le-am <dat> totul, afară de bani.

Acum țărani nu mai teaurizează banii în claiile cu fân; s-au învățat minte. Ei cumpără sticle de șampanie – de aceea nu se mai găsesc – pun banii în ele și le bagă în pământ. Acesta este sistemul de teaurizare al țărănilor astăzi.

D. Niculescu-Ritz: În privința mijloacelor de finanțare, noi am afirmat că aceste mijloace sunt insuficiente și din pricina unui fenomen foarte ciudat; lipsa de monede de pe piață se datorește, în bună parte, și faptului că evreii, care au fost <scoși>¹¹ din circuitul economic normal, în practică fac comerț ca și înainte, fără fiscalitate și fără penalități, ca comercianții (*sic!*) români. Din această cauză o bună parte din monedă este teaurizată la evrei.

Mareșal I. Antonescu: Care este soluția?

D. Niculescu-Ritz: Eu nu pot să propun soluții.

Mareșal I. Antonescu: De ce? Și dv. trebuie să dați soluții. Una ar fi cea radicală: să iau pe toți evreii și să-i trec peste graniță. Dar noi suntem o țară mică, nu o țară mare ca Germania. Eu lupt să câștig războiul, dar se poate întâmpla să-l câștige democrațiile. Și noi știm ce înseamnă democrația: înseamnă iudeocrația. Și atunci, să expun eu ca generațiile viitoare ale neamului să fie pedepsite, fiindcă printr-o asemenea măsură a mea, au fost <scoși>¹ evreii din țară.

Mulți evrei au fost scoși din fondurile lor de comerț și înlăturați din viața economică. Dv. spuneți că unii dintre ei mai fac încă comerț (*sic!*) pe picior. Nu putem, însă, să-i scoatem pe toți evreii dintr-odată din viața economică a țării.

D. Niculescu-Ritz: Să încurajăm elementele românești.

Mareșal I. Antonescu: O fac, dar toți evreii umblă astăzi să cumpere firme românești. Evreii caută mai ales invalizi și cu cât găsește pe unul mutilat mai mult, cu atât caută să-l folosească mai bine pentru interesele lui. Sunt invalizi plătiți cu sutele de mii de lei pe lună, ca să servească drept cozi de topor evreilor. Acesta este Neamul Românesc, te apucă disperarea.

Trebuie să schimbăm această mentalitate. Am găsit invalizi pe care am vrut să-i plasez în situații foarte bune, dar n-au primit.

Acum toți evreii umblă după orbi de război. Fiecare fabricant evreu are nevoie de un orb de război ca să-l întrebuințeze și să-l trimită înainte. Lumea se intimidează, știe că Mareșalul protejează pe invalizi, dar nu știe că orbul acela, care și-a făcut datoria pe câmpul de război, a devenit apoi un ticălos.

Să găsim soluția. Care este soluția? Dl guvernator al Băncii Naționale dă din umeri, dl ministru al Finanțelor dă din umeri.

¹¹ Omisiune.

Al. Neagu: Dl Niculescu-Ritz aduce termeni proprii în discuție. Criza creditului nu vine din teaurizare. Trebuie acum să facem fiecare – și dl guvernator și eu – câte o conferință de două ceasuri, ca să răspundem la toate lucrurile alături de realitate și de gândire justă, aduse aici de dl Niculescu-Ritz.

D. Niculescu-Ritz: Cum, alături de adevăr, dacă și domnul Mareșal a recunoscut...

Al. Neagu: Criza creditului în România nu vine din teaurizare, ci din faptul că ceea ce se produce se consumă, fără să se pună ceva deoparte.

Suntem un popor needucat să strângem și de aceea n-avem posibilitatea să dispunem de garanții pentru credite. România rămâne o țară lipsită de credite.

Mareșal I. Antonescu: Până ce românul nu va fi educat să strângă, nu va fi credit în Țara Românească. Dacă Banca de emisiune rămâne singurul izvor de credit, atunci intrăm în politica de inflație, în politica de dezastru economic, care ne împiedică dezvoltarea creditului.

Al. Neagu: Oricâte eforturi ar face domnul Mareșal, dacă nu ne obișnuim să strângem nu vom putea obține credit.

Ca să aducem mereu aceleași argumente care se aduc de 20 ani în România înseamnă să-l supunem pe domnul Mareșal la un chin care nu este al Domniei sale. Creditul se naște din economie și nu prin Banca Națională. Banca Națională este un instrument alături de economie. Banca Națională nu este creatoare de credite. Pentru că am considerat-o creatoare de credite am devalorizat de două ori moneda și am făcut conversiunea.

Îmi pare rău că dv., dle Ritz, aduceți aici astfel de chestiuni.

D. Niculescu-Ritz: Ne pare rău că nu putem subscrie la argumentele dv.

Dv., care ați trecut de la calitatea de administrator al Băncii Naționale, la conducerea Ministerului de Finanțe și ați venit cu aceeași mentalitate.

Al. Neagu: Este cel puțin o necuviință ceea ce spui d-ta.

D. Niculescu-Ritz: Eu am făcut constatări obiective.

Al. Ottulescu: Noi ți-am dat 100 milioane lei.

D. Niculescu-Ritz: Mă felicit că nu i-am luat, căci ajungeam falit ca Societatea „Horticola”. Mă felicit că n-am făcut această operațiune cu concepția care stăpânește Banca Națională.

C. Stoicescu: Nu ați luat credite, pentru că nu ați dat garanția pe care a cerut-o Banca Națională.

D. Niculescu-Ritz: Noi v-am expus ce se petrece în viața practică. Îmi pare rău că argumentele noastre l-au indispus pe dl ministru de Finanțe.

Al. Neagu: Nu mă indispu.

Mareșal I. Antonescu: Fiecare ascultă și tace.

D. Niculescu-Ritz: Am cerut să se acorde credite pentru circulația mărfurilor, pentru producțiune și mai ales pentru românizarea vieții publice.

Am voit să relev că în martie 1941 am avut un portofoliu comercial de 24 miliarde, iar în martie 1943, după ultima situație sumară a Băncii Naționale avem 34 miliarde, în care intră și I.N.C.O.O.P.-ul și toate celelalte instituții.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut și eu că s-a scăzut.

C. Stoicescu: Sunt 14 miliarde mai mult, din care 4 miliarde din martie până acum.

G. Exarcu: În 1941 au fost 16 miliarde polițe semnate de comercianți. În 1942, au fost 19.400.000.000. Proporția a variat în sens defavorabil. În realitate, suma pusă la dispoziția comerțului a fost cu 3.500.000.000 mai mare.

Mareșal I. Antonescu: Ce înseamnă aceasta la sută?

G. Exarcu: 13%.

Mareșal I. Antonescu: Dar prețurile cu cât s-au ridicat?

D. Niculescu-Ritz: În medie cu 430%.

I. Bujoiu: În ce privește industria, nu cunoaștem cazuri de probleme grave de credit care să nu fi fost rezolvate de Banca Națională cu multă bunăvoință. Dacă, totuși, s-au petrecut unele cazuri, credem că sunt mai mult întâmplări sau fapte personale.

Mareșal I. Antonescu: Nu este însă mai puțin adevărat că toate aceste cazuri personale ar fi de dorit să le înlăturăm. Elementul personal ar putea să dispară, pentru că cu (*sic*) toții suntem în slujba producției, dar problema românească nu poate fi rezolvată decât pe calea producției.

Sacrificiile pe care le facem și inflația pe care trebuie s-o facem sunt numai pentru sporirea producției și numai pentru război. În această privință v-am spus de multe ori punctul meu de vedere: nu admit inflație, decât pentru sporirea producției și pentru război.

Vă aduceți aminte că pe vremea când g-ralul Stoenescu era ministru de Finanțe, lui i se părea că dacă adună bani hârtie, aceasta este menirea ministrului de Finanțe și când voiam să fac o investiție, trebuia să recurg la autoritatea mea de general superior ca să-l aduc la realitate.

I. Bujoiu: În ceea ce privește rațiunea pentru care trebuie făcută o politică de credite mai abundente, în legătură cu producția, aceasta este datorită faptului că cu cât (*sic*!) cât industria este mai concentrată, cu atât este mai bine controlată. Grație faptului că industria este controlată, se fixează și prețurile. Aceasta face ca în momentul când o unitate produsă este comercializată, în acel moment nu mai poate producătorul respectiv să-și cumpere elementele necesare ca să poată să reconstituie producția unității respective. Și atunci suntem într-o curbă ascendentă, într-un decalaj și riscăm să ne consumăm substanța. De aceea, trebuie să se poată obține credite de trecere pentru a putea lega cele două faze ale producției. Totul, însă, poate fi rezolvat prin intensificarea producției.

În linii mari industria nu a urmat variații de prețuri mari.

Mareșal I. Antonescu: Ați făcut altă dată salturi mai mari.

Eu urmăresc beneficiile realizate de industria noastră, și sunt domni care, cu cât încasează mai mult, cu atât strigă mai tare. Au sporit fondurile de rezervă, dar n-au făcut investițiuni. Ei au beneficiat de câștiguri de 35-50% și acestea în afară de beneficiile de la Casa Mică, pe care noi o urmărim și pe care dv. o cunoașteți mai bine. În nici o țară din lume industria nu are beneficiile pe care le are în Țara Românească.

I. Bujoiu: Ca medie.

Mareșal I. Antonescu: În nici o țară din lume beneficiile industriei nu sunt la proporția la care au ajuns la noi. Utilizăm, însă, în mod greșit toate aceste beneficii și în

aceeași măsură facem gălăgie ca nu cumva să ni se întâmple ceva, ca să nu se ia beneficii și se cer și credite din ce în ce mai mari.

M-am dus la o industrie din București și acolo au început plângerile. Atunci am scos bilanțul și i-am spus: Tot capitalul pe care îl aveți a fost în 1940 de atât. L-ați sporit la atât fără emisiune nouă. Aveți atâta fond de rezervă, atâta amortizare din capital. Și aveți atâta beneficiu net la capitalul dv. Atunci au tăcut și mi-au spus: Nu știam că dv., Domnule Mareșal, urmăriți problema.

Eu nu spun să nu câștigați. Eu nu pretind va toți pe pământul acesta să aibă aceleași principii de viață ca mine. Pe mine nu m-au interesat banii, pentru că n-am avut greutăți. N-am pretenția ca toți să fie la fel. Am avut principiul întotdeauna că o țară bogată este mai tare dacă cetățenii ei sunt mai bogați. V-am lăsat să vă îmbogățiți. Suntem singura țară care n-am pus impozite pe capital. Acum abia vine dl ministru Neagu cu impozitul pe câștigurile de război. Noi n-am făcut nimic în această privință. Toate greutățile le-am dus până acum fără să recurgem la asemenea mijloace și trebuie să știți că am ajuns la un miliard cheltuieli pe zi. Suntem la punctul de ruptură între încasări și venituri.

De aceea, când cereți câștiguri mari, sporiri de prețuri, gândiți-vă că în momentul când scăpăm din mână frâul ca să rupem echilibrul între venituri și cheltuieli, vă duceți cu toții peste cap. Toți trebuie să fie mulțumiți, însă fără să rupem echilibrul de care avem absolută nevoie pentru ca țara să poată merge mai departe.

Misiunea mea istorică este să duc la sfârșit războiul și acest sfârșit al războiului să găsească ființa neamului intactă.

Dacă reușesc și să alipesc ceea ce s-a dezlipit din trupul țării atunci ating idealul, însă intenția mea este să duc ființa neamului intactă până la pace.

Să presupunem că ar câștiga războiul englezii, ce vor deveni grecii și sârbii? Toată avuția lor a fost distrusă; toată forța lor militară este inexistentă. Cum credeți că alături de mării lor învingători aceste State se vor putea ridica mai bine decât noi, care, mergând alături de Germania, am păstrat ființa neamului intactă? Și când zic ființa neamului, zic ființa d-tale, cu a familiei d-tale, cu a colegului d-tale.

Aceasta este lupta pe care o duc și pentru aceasta trebuie să ținem frână la apetitul de îmbogățire în timp de război, care este o stare de ordin economic general. Toată lumea vrea într-o noapte să se îmbogățească, fără să-și dea seama că dacă îmi cer să te las să vinzi scump, atunci trebuie să-i las pe toți să vândă scump.

Eu mă găsesc în situația de a fi handicapat, de pildă, de domnul Maniu, care, profitând de faptul că eu nu pot vorbi, d-sa vorbește și îmi aduce acuzațiuni. Și mie mi-ar fi ușor să încep să mă bat cu pumnii în piept pentru Ardeal, dar consecințele pentru Neamul Românesc ar fi dezastruoase. Acei care aplaudă nu-și dau seama ce ar plăti românii de dincolo.

Tot așa și aici, dacă eu vă dau ceea ce cereți dv., înseamnă să dau Neamul Românesc peste cap.

Dv. trebuie să vă supuneți la strângerea de șurub făcută în interesul dv. Eu nu vreau să omor băncile liberale așa cum voia să facă Regele Carol și n-a reușit decât să se distrugă pe el. Eu nu am mers pe această linie. Din contră, am spus: Banca Românească face o politică contrară politicii făcută de mine. Eu n-am să urmez această cale. Pe mine nu mă interesează decât să nu dărâm Statul. Am socotit că toate sunt instituțiuni românești și

am cerut să fie ajutate instituțiunile românești fără excepție, pentru că noi trebuie să trăim economicește cu instituțiunile sănătoase pe care le avem în Stat.

Răspunsul pe care ți-l dau d-tale îi privește pe toți ceilalți cei care sunt aici. Avem bunăvoință să vă servim. Trebuie să țineți seama însă de împrejurările prin care trecem. Să țineți seama de regimul prin care am trecut. Nu mareșalul Antonescu a dăruit acest regim, ci Nația. Atunci când Mareșalul Antonescu a luat puterea nu era un om singur, Mareșalul Antonescu, ci întreaga Nație. Eu aș fi fericit să las conducerea țării acesteia în mâinile omului care ar vrea să o conducă. Am și eu dreptul să-mi așez capul pe pernă fără grijă.

Dacă simțiți câteodată lucruri care credeți că vă lovesc, acestea sunt măsuri care vă apără pe dv.

Ceea ce am datoriat să fac este ca asperitățile care provin din cauza unor birorați, din cauza unui angrenaj defectuos al Statului, aceste neajunsuri să le înlătur.

I. Bujoiu: În ceea ce privește industria, vă rog să credeți că nu există nici un industriaș care să facă altă politică decât aceea dictată de interesele superioare ale țării.

Mareșal I. Antonescu: Totuși sunt industriași care câștigă 35 până la 50%.

I. Bujoiu: Ceea ce fac acei domni este mai mult decât necuviincios.

Mareșal I. Antonescu: Este cazul ca și cu acei care cumpără din ce câștigă automobile și alte lucruri de distracții ușoare.

I. Bujoiu: În ceea ce mă privește, acolo unde pot influența sunt mândru că pot ține mai departe piept având un indice, până acum 7 luni, ceva mai mare decât în 1932, iar astăzi diferența este cu 40%, deci, sunt foarte decalat față de alte produse industriale.

Mareșal I. Antonescu: Pentru că ați fost și dv. ajutat să vă sporiți producțiunea.

I. Bujoiu: Industriașii trebuie să facă o politică onestă și ar trebui ca uniformitatea indicilor să fie păstrată, să nu fie disparități prea mari.

În ceea ce privește creditele, în afară de cazurile personale, care consider că nu sunt datorate de măsură, industria n-are să prezinte vreo nemulțumire specială.

Th. Ficșinescu: Sunt reprezentantul industriei de petrol și mărturisesc că n-avem nici un deziderat. Problema noastră a fost tratată și satisfăcută.

C. Stoicescu: Noi vom da oarecari explicații. S-a relevat, în primul rând, criza produsă în primele două luni ale anului acestuia. S-a spus că a fost o restrângere de credit. Eu voi spune că a fost o întârziere de credite și explicațiunea este foarte simplă. Nu este nimeni vinovat de aceasta. Era o criză de nesiguranță generală. Știți care a fost situația politică.

Mareșal I. Antonescu: Prin restrângerea creditelor în timp de război se dă țara peste cap. Atunci trebuie acordate credite.

C. Stoicescu: Banca Națională nu dă credite în mod direct și nu poate da credite în mod direct, ci primește polițele care i se prezintă. Dacă băncile la un moment dat ajung la un sentiment de teamă și nu mai acordă credite, noi nu putem avea nici o influență. Băncile se conduc în afară de posibilitățile noastre de anumite influențe.

Totuși, noi am mers mai departe și am dat patru circulare către sucursalele noastre ca să convoace băncile și să le ceară să acorde toate creditele solicitate; să nu lase nimic nesatisfăcut. Dacă băncile se tem să acorde credite este imposibil să le silești să dea mai mult.

Voi ilustra ce fac băncile. Am un caz tipic. Este cazul unui bancher tânăr, dl Virgil Petrescu, care are o bancă proprie cu 6 milioane capital și care are: 128 milioane depuneri spre fructificare și 117 milioane conturi, deci 250 milioane.

Cum plasează d-sa banii aceștia? 69 milioane îi ține în casă și 96 milioane la alte bănci. Ce credite dă d-sa? 13.453.000 pe poliță și 37.000.000 fără poliță. Face export de vite. Și nu face bancă. Deci, este o bancă cu (*sic*) 250.000.000 disponibilități, care acordă pe polițe 13.000.000 din care scontează 2.400.000. Ce să-i facem noi ca să vină cu cele 200.000.000? El preferă să exporte vite. Trimite vite în Italia și comerțul îi merge. Și aceasta se cheamă bancă.

Se fac reproșuri Băncii Naționale că nu acordă credite.

Intermediarii sunt băncile și băncile nu vor să dea credite atunci când este criză economică și politică. Cum s-a îndreptat situațiunea și lumea s-a mai liniștit, bancherii s-au potolit, s-a văzut că timpul este bun, că industria a avut comenzi, și iarăși a început să se dea credite. Efectul a fost că în februarie și martie noi am scontat polițe în plus de 4.000.000.000.

Și atunci, vedeți, nu este un reproș care se poate face. Noi nu putem face nici măcar bancherilor acest reproș, fiindcă sunt împrejurări în care, dacă ei ar da credite în orișice caz și în orișice condițiuni, ar risca să piardă banii.

Dar, în ianuarie și în februarie, care sunt agricultorii care cer credite? Sunt în special țărani, fiindcă agricultorii mari, ori s-au aranjat, au luat înainte, au vândut recolta, ori vin mai târziu, când văd că marfa lor nu se poate vinde.

Or, ce se întâmplă cu țărănimea, cu micii proprietari. Să-mi dați voie să vin aici cu experiența mea personală, pentru că am înființat zece case țărănești de credit, la Băilești, la Pecica, la Abrud, la Storojineț, la Florești și încă câteva (*sic*!) locuri. În afară de casa de la București Sud, care servește pe grădinari și care a plasat peste 35.000.000 lei...

Mareșal I. Antonescu: Grădinarii trebuie încurajați.

Al. Ottulescu: Erau speculați înainte în mod neomenos.

C. Stoicescu: Domnule Mareșal, dacă veți avea vreodată o jumătate de zi liberă, vă vom arăta ce s-a făcut la această casă.

Mareșal I. Antonescu: Cunosce, ea poate rivaliza cu cele mai bune instituite de specialitate; și toți clienții ei sunt români.

C. Stoicescu: S-au dat 35.000.000 lei acestor grădinari care aveau înainte o bancă mică, Banca „Sfântul Trifon”.

Mareșal I. Antonescu: A venit cineva la mine din partea grădinarilor acestora și l-am trimis la dv.

C. Stoicescu: Da, este un om foarte talentat, un domn Dumitrescu, care vine cu Regulamentul Organic, care a fost și prin America, care (*sic*!) face agricultură înaltă, dar care are și 30 de procese de conversiune.

În toate regiunile, în afară de Storojineț și Orhei, unde este sărăcie și unde oamenii au venit ca să-și refacă gospodăriile, țărani nu cer credite decât ca să-și cumpere pământ; pentru exploatare și pentru sămânță nu cer credite.

Mareșal I. Antonescu: Pentru că cultura o fac cu mârtoagele de care am vorbit aici.

C. Stoicescu: Aceasta este o chestiune tehnică. Țărani nu cer credite nici ca să-și cumpere pluguri. Cel mult dacă unul sau doi au cerut împrumuturi, ca să-și cumpere cai.

La Băilești nu vine nici un țăran ca să ceară credite; vin numai negustorii, cârciumarii, care vin să vândă ciorapi de mătase și alte țesături pentru femei și vor să cumpere vinuri sau alte produse din regiune. Eu nu le dau credite acestor oameni. Unul a venit să ceară un credit ca să poată cumpăra nu știu câte mii de kilograme de carne la Băilești.

La Făget, într-o regiune săracă, nu se cere credit decât foarte rar, în special pentru cumpărări de pământ.

Noi am fi vrut să înființăm mai multe case țărănești...

Mareșal I. Antonescu: Dar de ce nu dați credite pentru cumpărări de pământuri?

C. Stoicescu: Dăm, cu condiția ca cel care ia credit să fie și în stare să cultive pământul cumpărat cu bani împrumutați.

Mareșal I. Antonescu: Poate ai auzit d-ta de răspunsul pe care l-am dat lui Garoflid. Tendința noastră este ca proprietatea să se comaseze în așa fel ca de la proprietatea mică să trecem spre o proprietate mijlocie. Cine face acest lucru? Cei mai vrednici dintre țărani, fiindcă cei mai păcătoși vor dispărea. Aceasta este o lege naturală.

C. Stoicescu: Noi le dăm împrumuturi, însă și aici trebuie să avem în vedere cine sunt clienții.

Mareșal I. Antonescu: Noi am fi fericiți dacă în felul acesta țara noastră s-ar transforma într-o țară de proprietari mijlocii.

C. Stoicescu: Au venit unii să ceară credite ca să cumpere pământuri, câte două sau trei hectare, pentru ca după două săptămâni să se întrunească și să facă propagandă că trebuie să se vină cu o nouă conversiune.

Dv. n-ați auzit, dle Emanoil Antonescu, dar noi am aflat.

Mareșal I. Antonescu: Sunt vreo câțiva domni care se ocupă cu asemenea lucruri.

C. Stoicescu: În Sudul Bucureștiului este la fel.

Am hotărât să înființăm încă trei case: una la Pașcani, una în Basarabia....

Mareșal I. Antonescu: Merge încet.

C. Stoicescu: N-avem personal.

C. Sescioreanu: Mi se pare că aceste creațiuni sunt artificiale. Trebuie făcut ceva, care să se nască din nevoile locale.

C. Stoicescu: Noi suntem de meserie. Vă dăm toate datele.

C. Sescioreanu: Am încercat personal în județul Dolj, cu astfel de case de credit; am încercat multe lucruri pentru agricultură. Chestiunea creditului țărănesc se prezintă sun alt aspect decât cea din comerț.

C. Stoicescu: Ce poate fi artificial? Banul n-are culoare; ori este dat de o bancă populară, ori este dat de Banca Națională, este același lucru. Artificial este că n-am așteptat ca oamenii din Băilești să facă o bancă, ci le-am făcut-o noi. Directorul de acolo este un om verificat de noi, fiindcă a fost timp de 15 ani la Banca Națională. Omul acesta aleargă prin comune, vorbește cu oamenii, caută să-i cunoască și să ia certificate de avere a lor. Aceasta nu este artificial, dle Sescioreanu.

Artificial este altceva: să întrunești lumea și să ții discursuri: hai să facem o bancă populară, iar apoi să pui în fruntea ei un om nepriceput. Aceasta este artificial.

Mareșal I. Antonescu: Ideea caselor cu credit țărănesc este foarte bună. Eu am studiat această problemă și în Cehoslovacia, unde în fiecare comună există câte o bancă

făcută de țărani. Acolo țăranii sunt mai înstăriți; au mai puțin pământ decât ai noștri, însă se gospodăresc mai bine. În al doilea rând, ei mai lucrează și în industria casnică sau mai fac și alte lucruri, care le sporesc veniturile. În al treilea rând, ei nu se duc să bea tot ce câștigă.

Avea dreptate dl Neagu când spunea că creditul într-o țară nu vine de la Banca Națională, ci el ia naștere din economiile noastre ale tuturor. Creditul a născut din ciorapul francez, din economiile germane și din economiile cehoslovace, care din acest punct de vedere era o țară foarte înfloritoare, bazată pe un credit propriu local.

C. Stoicescu: Și în Danemarca e la fel.

Acum, trecând la celelalte chestiuni, în ceea ce privește formalitățile, dle Mareșal, desigur că astăzi se cer mai multe garanții decât înaintea...

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să revedeți această problemă împreună cu dl g-ral Dobre.

C. Stoicescu: ...dar acesta este efectul conversiunii. Propunerea de a se aplica numai măsura privilegiului poate fi practică în vremuri normale, dar dacă vom trece peste garanțiile ipotecare și am acordat credite la oameni care au adunat ipoteci peste ipoteci și care nu și-au gospodărit bine averea, ar însemna să nu luăm o măsură potrivită.

Mareșal I. Antonescu: Mi-a arătat dl col. Solacolu că se cer acum nu știu câte formalități pentru un împrumut.

C. Stoicescu: Se pot simplifica.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să găsiți formalități mai simple.

C. Stoicescu: Aceasta este o chestiune de legislație. Noi nu facem decât să aplicăm legile.

Mareșal I. Antonescu: Am spus mai demult că trebuie să luăm și anumite riscuri; Statul trebuie să le ia. Statul a luat riscul plății a 8.000.000.000 lei pentru conversiune; a luat riscul să plătească aproape 2.000.000.000 lei pentru pierderi la devize. Fiecare se ducea și lua devize și apoi le vindea la Bursa Neagră. Până când a venit dl g-ral Dobre, acest sistem s-a practicat și sub regimul meu. Cum a venit dânsul, a fost alarmat de mine: i-am arătat că erau domni care în fiecare zi cereau devize și căroră Ministerul Economiei Naționale le dădea. Dl Șeicaru a cerut 9000 franci elvețieni ca să-și trimită fata în Elveția.

De acum încolo, dl g-ral Dobre nu va mai acorda devize pentru asemenea motive, iar cei care au primit devize sub regimul meu să fie cercetați și dacă într-adevăr nu s-au dus în străinătate, am sa-i leg de mâini și de picioare și am să-i trimit în lagăr.

Statul a pierdut atâtea miliarde lei până acum din cauzele pe care le cunoașteți; vom mai pierde încă un miliard sau două, pentru încurajarea producției. Iau eu acest risc.

C. Stoicescu: Îl luăm noi, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

Pentru sporirea potențialului economic românesc, trebuie să luăm aceste riscuri, pentru că Statul Român, pierzând acum, va câștiga mâine.

V-am spus și atunci când a fost vorba de Basarabia și Bucovina: ce aș fi făcut eu, dacă n-aș fi luat în mână această administrație și dacă n-aș fi spus: Voi da acestor oameni credite fără gajuri, ca să dăm drumul vieții economice din cele două provincii? Cu toate acestea, s-au dat credite și am pus producția pe picioare în aceste provincii.

C. Stoicescu: Domnule Mareșal, iată ce credite am acordat noi câtorva meseriași: unui cizmar, 12.000.000 lei; altui cizmar, 14.000.000 lei, unui turnător în fier, 34.000.000 lei; unui croitor, 23.000.000 lei; unui jocar...

Al. Samoil: Domnule Mareșal, îmi pare foarte rău că n-am putut lua cuvântul ca să arăt că noi meseriașii suntem foarte mulțumiți de felul cum ni se acordă creditele. Însă, pentru că s-a vorbit că noi nu facem economii, trebuie să arăt aici că noi am propus încă din 1936 ca să se facă economii forțate: am propus Băncii Naționale, când lucram în consiliul Băncii de Credit a Meseriașilor, ca fiecare meseriaș să plătească săptămânal câte 20-30 lei. Aceasta ne-ar fi dus, la 200.000 meseriași, în timp de 7 ani, la o sumă totală de 1.400.000.000 lei, pe care am fi întrebuițat-o ca fond de rulment, ca să nu mai fie în sarcina Băncii Naționale. Aceasta este propunerea Uniunii Generale a Micilor Industriași, care însă n-a putut fi pusă în practică, pentru că ni s-a spus că Statul nu poate impune o economie forțată. Noi am răspuns însă că asemenea contribuții se plătesc de meseriașii noștri Asigurărilor Sociale.

Mareșal I. Antonescu: Problema aceasta va fi legiferată atunci când se va face reorganizarea Statului. Noi vom organiza breslele de așa natură ca să trăiască într-un cerc închis, să aibă un ciclu complet cu tot ceea ce le trebuie lor în organizațiile sociale respective. Am fi putut să facem această organizare dacă n-ar fi venit războiul. Or, în materie de reorganizare a Statului, nu putem veni cu crâmpoie de măsuri, care nu știm unde ne duc.

Al. Samoil: Noi ne-am permis să vă înaintăm un memoriu pe care ați pus rezoluția ca să se facă o comisiune, care, însă, până acum nu s-a făcut.

Mareșal I. Antonescu: N-am de adăugat la ceea ce am discutat decât ceea ce v-am spus. Acum să se întrunească comisiunea (*sic!*) la dl g-ral Dobre și să ia în dezbateri, ținând seama de principiile date aici, și să se vină cu soluțiuni practice.

Viața este în continuă mișcare și noi trebuie să ne adaptăm la situațiunea reală, să vedem cauzele răului, să le eliminăm, pentru ca să nu oprim viața economică în loc.

E. Antonescu: Liga care ne-a trimis înaintea dv. vă mulțumește călduros pentru asigurările date.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce vă recomand este să lucrați într-o armonie perfectă.

Ședința de ridică la ora 21,45.

Stenografi: D. Fierăscu și I. Vasilescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 374(fost 352)/1943, f. 1-72

7. 1943 mai 13. Se discută, cu guvernatorii, despre: situația în agricultură (situația culturilor, recoltarea) pe cele trei provincii; problema aprovizionării populației cu alimente; situația bunurilor rămase de la germani și evrei; colonizări în Basarabia și Transnistria; mișcarea legionară; relațiile cu Bulgaria și problema Tratatului româno-bulgar de la Craiova etc.

CONSILIUL DE MINISTRI CU GUVERNATORII

de joi, 13 mai 1943, ora 11

Ședința se deschide la ora 11,10, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte dnii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. dr. P. Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război și ministru ad-interim la Ministerul Economiei Naționale; **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale, pentru Educația Extrașcolară; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, pentru Muncă; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și a Populației Civile; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale, pentru Școale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românilizării, Colonizării și Inventarului; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral N. Șova**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **M. Gr. Romașcanu**, comisar general al Prețurilor; **prof. Gr. Forțu**, comisarul general al Refugiaților; **g-ral Olimpiu Stavră**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral Corneliu Dragalina**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **Costin Stoicescu**, administrator delegat la B.N.R.; **G. Exarcu**, director la B.N.R.; **Ovidiu Vlădescu**, secretar general la Președinția Consiliului de Miniștri; **col. Radu Davidescu**, șeful Cabinetului Militar al Conducătorului Statului.

Mareșal I. Antonescu: Profităm de acest Consiliu de colaborare cu provinciile, pentru ca să facem astăzi o orientare generală asupra situației din țară, din toate punctele de vedere.

Consiliile de Miniștri le-am cam rărit, din cauză că dvs. participați mai de multă vreme la această guvernare și – desigur – sunteți orientați asupra principiilor

directoare ale acestei guvernări și nu mai aveți nevoie decât de elemente secundare, care să dirijeze acțiunea dvs.

Din această cauză, cred că este mai bine să vă las să lucrați pe baza principiilor stabilite în doi ani și jumătate de guvernare, lăsându-vă dvs. toată inițiativa în opera pe care o înfăptuiți.

Cum merg încasările?

Al. Neagu: Începând din luna aprilie, pe exercițiul nou, încasările par a fi mai slabe. Nu este, însă, nimic îngrijorător. Încasările sunt 15 miliarde ...

Mareșal I. Antonescu: Nu este nimic închietant¹²?

Al. Neagu: Nu.

Mareșal I. Antonescu: Excedente?

Al. Neagu: Luna mai nu ne poate da indicațiuni.

Mareșal I. Antonescu: Aceeași operațiune și aceeași situație s-a petrecut și anul trecut?

Al. Neagu: Da. Comparată cu anul trecut, situația actuală este bună.

Mareșal I. Antonescu: Noile impozite ce repercusiuni au din punctul de vedere al încasărilor?

Al. Neagu: Sunt foarte ușoare, dar majoritatea lor nu se încasează încă, fiindcă sunt impozite comerciale, agricole, a căror perioadă de încasare este în lunile iulie-august.

Mareșal I. Antonescu: Cum este câmpul, dle Pană?

A. Pană: Situația este bună, în genere.

Mareșal I. Antonescu: Ploile?

A. Pană: Este lipsă de ploaie în Răsăritul țării: o parte din Moldova și o parte din Basarabia. Dl. guvernator susține că ar fi plouat acum suficient peste tot. După datele mele, nu era ploaie suficientă în Basarabia. În orice caz, nu este nimic compromis. De altfel, semănăturile mai pot aștepta până la o ploaie îndestulătoare.

Semănăturile s-au făcut aproape în întregime, până săptămâna trecută. Basarabia era cu 90% din semănături făcute; restul țării, cu 80%.

Situația este mai bună decât o arată datele statistice.

Cu ceea ce se va mai face și săptămâna aceasta, aproape nu va mai rămâne nimic de semănat.

G-ral D. Popescu: Astă-noapte a plouat și în Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Situația era închietantă pentru Constanța, Tulcea, Cetatea Albă și Ismail.

G-ral D. Popescu: La Constanța plouă de 30 de ceasuri.

Mareșal I. Antonescu: Culturile de toamnă nu s-au compromis din cauza secetei?

A. Pană: Nu.

Mareșal I. Antonescu: Nu sunt regiuni în care a plouat prea mult?

A. Pană: În jurul Bucureștilor și în județul Prahova.

Mareșal I. Antonescu: Vegetația merge, însă, înainte.

¹² închietant = îngrijorător, din *inchietudine* (franțuzism, din *inquiétude*).

A. Pană: Da.

Mareșal I. Antonescu: Care este situația agricolă?

A. Pană: Situația agricolă este bună.

Mareșal I. Antonescu: Anul este excepțional; ploile sunt suficiente, vremea nu este răcoroasă și cred că țăranii au lucrat în bune condițiuni.

Cum ați rezolvat problema bumbacului?

A. Pană: Am dat ordin ca să se intensifice toate lucrările la maximum. De altfel, planul de cultură era făcut pentru bumbac pe o anumită suprafață, cuprinzând ceea ce am fi dorit noi să se însămânțeze. Cum toți țăranii ar fi fost contravenienți, dacă ar fi scos sămânța, am dat ordin ca orice sămânță, care s-ar mai găsi la țărani, să se ia, fără ca să fie pedepsit țăranul, încât socot că voi scoate o cantitate de sămânță mai mare.

În concluzie: maximum ce se va putea face, vom face.

Am dat un comunicat, am făcut conferințe, am arătat avantajele aduse de această plantă, pentru ca să intensificăm cultura ei. Se mai poate semăna și în tot cursul lunii mai. Facem propagandă cât se poate mai intensă. Vom da un comunicat prin care se va da voie agricultorilor să-și treiere bumbacul, măsură care credem că va satisface pe agricultori.

Mareșal I. Antonescu: A fost o eroare că nu s-a fixat prețul. Ce a fost? În general, a fost o eroare asupra prețului.

G-ral Gh. Dobre: S-a dat un preț de 200 de lei și a ajuns ...

Mareșal I. Antonescu: La 300.

A. Pană: A fost o eroare ...

G-ral Gh. Dobre: A apărut în „Curentul” ...

A. Pană: A fost publicat în „Curentul”. A apărut rectificarea.

Mareșal I. Antonescu: Ce suprafață se va însămânța?

A. Pană: 40.000-50.000 ha. Nu este suficientă, dar va fi însemnată.

Mareșal I. Antonescu: Toate eforturile pe care le-am făcut, ca să ajungem la 100.000 ha, au eșuat.

A. Pană: Va trebui să dăm și sămânță mai multă.

Mareșal I. Antonescu: Eforturile față de Bulgaria ce rezultate au dat?

G-ral Gh. Dobre: Nimic.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea trebuie să servească de învățământ, dle Pană. Carența este a organelor de acolo, care nu trebuiau să lase totul până în ultimul moment, iar sămânța să fie păstrată în condițiuni proaste și pe urmă, în ultimul ceas, să dăm alarma.

M-am bazat pe rapoartele primite în această privință și că vom avea însămânțări făcute pe 100.000 ha. Dar, cu toate eforturile pe care le facem, ca să sporim această producțiune, n-am reușit.

Domnul, pe care îl acoperi d-ta, am de făcut rezerve asupra lui.

În ce privește textilele celelalte, care este situația?

A. Pană: La cânepă am avut lipsă de sămânță. Am cumpărat ceea ce se poate cumpăra. N-am putut aduce, însă, din afară, căci nimeni nu ne dă sămânță. Nu vom ajunge – poate – la suprafața necesară, din cauza lipsei de sămânță.

Am utilizat tot ceea ce se poate utiliza.

Mareșal I. Antonescu: Câtă suprafață trebuia să avem înșămânțată? Două sute de mii de hectare?

A. Pană: Suprafața este de 270.000 ha, dar pentru toate textilele câte sunt necesare pentru ca să satisfacă nevoile țării.

V-am prezentat dvs. un raport și ați ajuns la concluzia că trebuiesc 270.000 de ha. În plan sunt prevăzute 250.000 ha, cu bumbac, cu tot.

Împărțirea a fost astfel repartizată pe suprafețe din acest total: 124.000 ha cânepă, 60.000 ha in, 60.000 ha bumbac. Atât prevăzusem în plan pentru bumbac.

Mareșal I. Antonescu: Ce s-a realizat la cânepă și în?

A. Pană: La cânepă, nu vă pot da încă rezultatele.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, trebuie făcute toate eforturile ca să compensăm cu cânepă ceea ce nu putem semăna cu bumbac.

Ne ocupăm acum – cu g-ralul Dobre – ca să găsim mijloacele ca să înființăm în România tot ce ne trebuie pentru ca să transformăm firele de cânepă în fire care să fie tot așa de bune ca și acelea de bumbac. Se fac experiențe. Dacă experiențele reușesc – și este probabilitate să reușească – atunci am rezolvat în condițiuni optime problema textilelor în Țara Românească.

Ți-am trimis chestiunea.

G-ral Gh. Dobre: Da. am primit-o.

Mareșal I. Antonescu: Domnul acesta, care se ocupă de această chestiune, trebuie ferit de toate presiunile, care se fac asupra lui ca să i se ia invenția. Chestiunea aceasta, dacă reușește, va reprezenta pentru Țara Românească o economie foarte mare, va reprezenta un venit important și ne va aduce avantaje foarte mari. Trebuie făcut totul – dar trebuie ținută bine chestiunea – pentru ca experiența să fie terminată până în iunie-iulie, pentru ca până în toamnă să facem utilajul necesar, pentru ca să putem trece la recolta din toamna viitoare la această operație. Altfel, ne vom găsi în toamna viitoare într-o situație foarte gravă sub raportul îmbrăcăminte.

Cu toate eforturile făcute, cred că nu vom reuși, pentru că n-am reușit să înșămânțăm ceea ce aveam de înșămânțat, ceea ce urmăream să înșămânțăm și pentru că nu vom mai putea importa.

Rezervele – mai toate – se epuizează din Europa.

Vom căuta ca, pe cale de compensație, să facem schimburi.

Se fac schimburi, chiar cu adversarii, pentru anumite lucruri.

Putem încerca și această operație dacă ne găsim într-o situație dezastruoasă în această privință, cu începere din anul viitor.

În tot cazul, dacă domeniul alimentar l-am dominat – prin sporirea producției, prin raționalizările care s-au pus în această direcție și printr-o organizare a distribuției și printr-o producție făcută în condițiuni mai avantajoase – în domeniul celălalt suntem într-o altă situație.

Trebuie să începem acum să ne pregătim pentru război care o să dureze mai mulți ani. Să ne facem cadrele necesare. Dacă se termină războiul, revenim. Dar trebuie să începem operațiunile din punct de vedere practic; să nu mai întârziem în discuțiuni teoretice.

Aceasta este o chestiune foarte gravă, dle Pană.

M. Antonescu: Și stuful din Delta.

Mareșal I. Antonescu: Nu rezolvă problema nici acesta.

În paralel cu chestiunea textilelor este și creșterea gândacilor de mătase. Suntem țara cea mai înapoiată în această privință. Este o carență a Ministerului Agriculturii, acolo.

A. Pană: Dacă creșterea (*sic!*) gândacilor de mătase va fi normală, anul acesta vom avea o cantitate de mătase mai mare decât am avut orișicând.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce nu reprezintă mare lucru.

Patruzeci de mii de kg de mătase, pe care le facem noi, față de 2 două milioane, cât putem produce, după duzii pe care îi avem ...

A. Pană: Vom avea, anul acesta, un milion de kg de gogoși de mătase, dacă creșterea (*sic!*) va fi normală.

Mareșal I. Antonescu: Am dat dispozițiuni și repet și cu această ocazie, în acest Consiliu, că trebuie să revedem întreaga problemă a sericiculturii, pentru că așa cum este organizată nu a dat rezultate. Plantațiile de duzi nu s-au făcut rațional. Trebuie să facem plantații comunale.

A. Pană: În doi-trei ani vom avea rezultate foarte bune.

Mareșal I. Antonescu: Astăzi duzii sunt răspândiți pe șosele. De aceea adunatul frunzelor costă parale multe, frunzele sunt prăfuite, duzii nu sunt îngrijiți. De aceea este bine ca comunele (*sic!*) din regiunile bune pentru creșterea gândacilor de mătase să facă plantațiuni comunale.

A. Pană: S-au luat măsuri, s-au făcut suficiente pepiniere, ca să rezolvăm chestiunea alimentării gândacilor de mătase.

Mareșal I. Antonescu: Ca să vedeți cât de streini sunt de această chestiune, tocmai acei care se ocupă cu sericicultura, vă citez cazul însuși al Școalei de la Șosea, care, când i s-a cerut frunze de duzi, a răspuns că nu poate să dea, căci se strică estetica Șoselei. Acesta este răspunsul dat de Școala de Sericicultură. Vedeți cât suntem de streini de această chestiune. Firește că am remediat lucrul. Dar răspunsul acesta îmi dă nota exactă a unei mentalități, care este dezastruoasă în această privință.

Deci și aici trebuie să luăm măsuri.

În Basarabia am dat dispozițiuni g-ralului Voiculescu pentru plantarea masivă de duzi. Acolo era o regiune care, din timpurile cele mai vechi, era folosită de români pentru creșterea gogoșilor de mătase. Era acolo foarte dezvoltată această acțiune. Trebuie să revenim la situația dinainte.

Chestiunea omizilor. Sunt pagube de sute de milioane. Ce facem?

A. Pană: Nu există alte mijloace de combatere decât măsurile administrative, obligând ca fiecare să-și distrugă omizile de pe pomii lui.

Mareșal I. Antonescu: E prea târziu acum. Trebuia să o facem în februarie.

A. Pană: În părțile unde nu s-a procedat la distrugerea omizilor, de la acei pomicultori, cari n-au aplicat această măsură, omizile s-au întins și la ceilalți.

Un alt mijloc de combatere a răspândirii omizilor constă în lipirea pe trunchiul pomului a unui inel acoperit cu clei. Am cumpărat tot cleiul care s-a putut, dar nu ajunge. Așa că n-am putut generaliza acest mijloc de combatere.

De astă-iarnă am luat măsuri. Pot să vă arăt ordinele care s-au dat încă de astă-iarnă. Am rugat chiar Ministerul de Interne ...

Mareșal I. Antonescu: Invazia de omizi nu vine de la câțiva oameni, cari nu înțeleg problema și nu pun conștiință, ca să-și curețe pomii lor.

Invazia omizilor vine din pădurile Statului.

Este o invazie prea mare, ca să poată veni numai de la câțiva oameni. Acolo este rana cea mare. Am mai ridicat eu chestiunea aceasta într-un Consiliu de Miniștri, în care arătam că, zburând cu avionul, într-o inspecție, am putut vedea păduri întregi uscate din cauza aceasta, în iunie și iulie. În Dobrogea, în jurul Bucureștilor, la Pitești, am văzut păduri rase de către omizi. Răul stă în pădurile Statului și ale particularilor, pentru că de la câțiva locuitori, nemernici și cari nu se ocupă sau nu pot să se ocupe de pomii lor, nu putea veni o invazie catastrofală de omizi.

A. Pană: Și anul acesta, ca și acum doi ani, s-a pus problema să se strângă semințele de omizi din păduri. Sper că în păduri pagubele vor fi mai reduse anul acesta. Continuăm această acțiune. Avem mijloacele bănești și sper că rezultatele vor fi din ce în ce mai bune.

Mareșal I. Antonescu: Eu am avut un principiu de viață: ceea ce s-a făcut, s-a făcut; s-a isprăvit. Dar, din acest punct de vedere, n-am fost destul de prevăzător. Este acum o invazie, pe care, după câte îmi reamintesc, n-am mai întâlnit-o în toată viața mea, și eu fac parte dintr-o familie care a cultivat pomi și vii.

Prin urmare, ceea ce se întâmplă acum este ceva nou, excepțional. Deși n-am prevăzut faptul acesta, trebuie să tragem o lecțiune pentru viitor. De aceea, trebuie să luăm măsuri, încă de pe acum, și foarte drastice, pentru că această cantitate imensă de omizi vor produce atâtea ouă pentru anul viitor, încât catastrofa cea mai mare va veni la anul, dacă și iarna aceasta le va fi favorabilă ca aceea din anul trecut. Catastrofa va veni anul viitor. De aceea, trebuie ca de pe acum să luăm măsuri în această privință.

Aceasta este concluzia mea.

Ceea ce s-a făcut și mai ales întrebuințarea cleiului reprezintă o măsură tardivă. Situația este dureroasă pentru noi, pentru că am pierdut foarte mult. Anul acesta, într-adevăr, am fi avut foarte multe fructe; ar fi fost un an foarte abundent în fructe. Din această cauză pierdem fructele din regiuni întregi. Și fiscul se va resimți într-un grad foarte mare; se va resimți și situația bănească locală. Aceasta este chestiunea.

De aceea, trebuie o concentrare foarte mare a tuturor mijloacelor pe care le avem la dispoziție, în această regiune, unde este invazia – fiindcă este numai în anumite regiuni – ca să putem remedia situația. În Moldova, n-a apărut această calamitate, ci în regiunea de la vest de București, în Argeș, Vâlcea.

A. Pană: Muscel.

Mareșal I. Antonescu: Este ceva specific acestor regiuni; este ceva local. Trebuie luate măsuri foarte drastice în această privință.

Dle Neagu, pentru că am vorbit de recoltă adineauri și pentru că am mai dat și altă dată semnalul de alarmă – cu Banca Națională – mai demult, vă anunț că chestiunea recoltei, care se anunță a fi foarte bună – și de grâu și de alte produse – ne va pune anumite probleme. De aceea, trebuie să fim prevăzători și în această privință,

anume în privința depozitării recoltelor. Această chestiune trebuie avută în vedere de dvs., dl. Pană, și împreună și cu Ministerul Lucrărilor Publice, în legătură cu chestiunea silozurilor. Trebuie luate toate măsurile necesare în privința și a finanțării acestor recolte, pentru că altfel producem o catastrofă.

De aceea, problema aceasta trebuie s-o studiați în cele mai mici amănunte, ca să nu ne găsim în situația de a fi nevoiți să dăm soluțiuni pe măsură ce ne cad problemele peste cap, pe pietrele.

Deci, problema finanțării recoltelor, a depozitării recoltelor și a creditelor necesare pentru aceste recolte trebuie studiată de pe acum în cele mai mici amănunte.

A. Pană: Problema s-a studiat și se studiază.

Al. Neagu: Se studiază.

A. Pană: Se discută această chestiune. Vor veni cu soluția. S-au făcut unele propuneri.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut soluțiile. Dar una este soluția Băncii Naționale, alta este soluția dvs., a producătorilor, și alta este soluția finanțelor. Trebuie să facem o armonie perfectă, și la timpul potrivit, pentru ca să nu ne găsească recolta nouă în perioada discuțiilor dvs.

Este o tehnicitate, care nu mă privește. Eu vă dau numai semnalul de alarmă.

Nu vreau să mă pomenesc, după o invazie de omizi, și cu o situație proastă la grâu.

Avem unele chestiuni cu Transnistria. Am mai discutat problema. Vom vedea cum o soluționăm.

Alte probleme în legătură cu agricultura?

Muncile agricole?

A. Pană: S-au făcut.

Mareșal I. Antonescu: Pregătirile pentru seceriș?

Lucați mână în mână cu Statul Major.

A. Pană: Da, dar nu ni s-a dat numărul de prizonieri necesari. Ni s-a promis că ni se va da un ajutor de către armată, printr-o concentrare de soldați. Sperăm ca pe această cale să avem rezultate.

Mareșal I. Antonescu: Dle g-ral Pantazi, chestiunea secerișului și a cositului fânului trebuie organizată în condițiunile cele mai avantajoase posibile. Trebuie acum să nu mai lăsăm pe proprietar la discreția prețurilor care se cer pentru aceste munci, prețuri care au tendința de a crește din ce în ce mai mult, pentru că țăranii vor să câștige cât mai mult și își vând munca brațelor cât mai scump posibil. Foarte bine fac, dar nu este mai puțin adevărat că noi trebuie să apărăm colectivitatea și să-i înlesnim funcționarea. Trebuie să perfecționăm ceea ce am început acum doi ani. Trebuie întinsă această operă în afară de agricultură, și la păduri, și la vii. Să facem ca și proprietarii mari de vii să nu fie la discreția prețurilor cerute de aceștia. De aceea trebuie organizate detașamente de muncă, din regiunile unde este surplus de brațe. Toți acei de la munte au terenuri la șes. Trebuie soluționată această chestiune. Un om care lucrează cu 1000 lei ziua poate lucra și cu 300 lei dacă îl concentrăm.

De aceea, trebuie studiată chestiunea aceasta din vreme și trebuie văzut care sunt regiunile cele mai în suferință din acest punct de vedere. Trebuie văzute regiunile

în care este necesar să intervenim. Trebuie avută în vedere valoarea recoltei, cantitatea ei și importanța suprafeței. Desigur că la micii proprietari nu vom interveni; vom interveni, în parte, la proprietatea mijlocie și mai ales la proprietatea mare, atât pentru fân, în Moldova, aceasta este și în interesul armatei, cât și pentru secerat, în Dobrogea.

Al. Neagu: În ce privește finanțarea recoltei, punctele de vedere sunt studiate, cunoscute. Poate ar fi locul unei conferințe comune și al unei discuțiuni.

Mareșal I. Antonescu: S-o faceți. Am văzut punctele dvs. de vedere separate. Vreau să vă puneți de acord. Hotărâți această conferință când vreți.

G-ral Gh. Dobre: Avem hotărâtă pentru sâmbătă, la ora 4, această conferință.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Dar sâmbătă nu-mi convine.

Să veniți la Președinție, ca să asistăm și noi și dl. Mihai Antonescu, pentru ca apoi să luăm hotărârile definitive.

G-ral Gh. Dobre: Sâmbătă ținem noi această conferință și săptămâna viitoare o facem cu dvs.

Mareșal I. Antonescu: Bine.

Este chestiune foarte delicată și care trebuie soluționată din timp. Ea are o latură internă și una externă. Latura internă vom vedea cum o vom rezolva. Latura externă este mai grea.

Eu am lipsuri. V-o spun de acum. Dar și acei cari cer de la noi au și ei riscuri. Atunci dacă facem acest schimb primim tancuri în loc, atunci putem da și noi; putem face schimbul acesta.

Rămâne ca finanțarea în interior să vedem cum o facem.

Al. Neagu: Ar trebui să fie și dl. guvernator Alexianu, pentru că problema externă trebuie soluționată prin d-sa.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

Dar dl. Alexianu mi-a făgăduit 100.000 de vagoane și până acum sunt numai 45.000 vagoane. Este, deci, o greșală de calcul.

Gh. Alexianu: Nu, domnule Mareșal. Atunci când a fost socotită toată cantitatea de recoltă, a rămas la 65.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: O sută de mii.

M. Antonescu: A fost o sută zece mii.

Mareșal I. Antonescu: Vă pot spune pe din afară câte vagoane de grâu, de orz, de ovăz erau.

M. Antonescu: Am notele dvs., pe care le-am luat, atunci când am stabilit cifrele.

Gh. Alexianu: Dăm până la ultimul bob.

Mareșal I. Antonescu: Situația este următoarea: lucrurile sunt categorice, cifre teoretice sunt evidențiate de realități.

Până acum s-a spus că situația transporturilor nu vă dădea posibilitatea ca să transportați ceea ce aveți.

Acum noi avem mijloace de transport, care așteaptă și nu pot să fie utilizate.

Chiar ieri am discutat cu dl. ministru al Marinei și mi-a spus că n-are ce transporta. În Basarabia sunt 6000 de vagoane.

G-ral O. Stavrut: S-au transportat 240 de vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Două sute patruzeci de vagoane față de șase mii! ... Este o diferență enormă.

O greșeală la apreciere se poate face de o sută de vagoane. Dar de câteva mii de vagoane? Față de cele două sute de vagoane transportate, este o enormitate diferență, care nu se poate tolera într-o țară organizată și mai ales sub o structură militarizată, cum era în Basarabia și Bucovina. Nu se poate aceasta.

Eu, pe baza afirmărilor g-ralului Voiculescu, i-am convocat pe toți de la Lucrările Publice și Marină, ca să pot aranja navigabilitatea pe Prut, pe Nistru, pe Mare, pentru ca să înlesnesc transportul acestei enorme cantități în țară.

Ne-am dus acolo și n-am găsit nimic. Dar trebuie să fie.

G-ral O. Stavrat: În zona Cahul, patru mii de vagoane ...

Mareșal I. Antonescu: Sunt adunate?

G-ral O. Stavrat: S-au luat măsuri să se transporte masiv.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică sunt!

G-ral O. Stavrat: Două mii vagoane sunt în zona Dubăsari.

Mareșal I. Antonescu: Ce mai ai?

G-ral O. Stavrat: Numai atât. Pe Nistru, în zona Dubăsari, două mii de vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Din Transnistria?

G-ral O. Stavrat: Din Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Dar Nistru are o față către Transnistria.

Gh. Alexianu: Șase sute vagoane la Grigoriupol.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate circula în sus de Tiraspol, din cauză că podul de la Tighina este defectat și împiedică trecerea șlepurilor.

Să se lucreze.

C. Bușilă: Am dat ordin să se repare. Am trimis un plan dlui ministru al Marinei.

Mareșal I. Antonescu: S-a mai anunțat și o împotmolire a locului unde Nistrul se revarsă în Mare.

C. Bușilă: Acolo rușii practica înaintea vreme sistemul trecerii mărfurilor dintr-un șlep în altul.

Gh. Alexianu: Așa facem și noi acum.

Mareșal I. Antonescu: În orișice caz trebuie să utilizăm la maximum transporturile pe Mare, pentru că sunt mai economicoase și ca să putem face, în această epocă, pe căile noastre ferate, transporturi masive pentru susținerea potențialului economic al țării, adică să putem transporta petrol, lemne și materii prime industriale necesare fabricației.

Și atunci, să transportăm pe Dunăre și pe Mare tot ceea ce este posibil. Cum transporturile sunt organizate, n-avem decât să stăruim în această direcție, prin măsuri unitare luate de diferitele autorități, care au datoria să soluționeze această problemă, și la Guvernăminte și la Comunicații.

Deocamdată situația este aceasta: mijloacele noastre au o suficientă capacitate de transport, care, însă, nu este utilizată pe de-a întregul.

Gh. Alexianu: Tot ce este vas disponibil se încarcă, fie cu cereale, fie cu minereuri.

Mareșal I. Antonescu: Care este situația, dle g-ral Șova?

G-ral N. Șova: Cantitățile de cereale aflate la Odesa sunt foarte reduse. Mai este acolo ceva mei și floarea-soarelui.

Mareșal I. Antonescu: Noi avem o foarte mare capacitate de transport. Putem face acum și transporturi cu șleपुरi pe Mare, deși au fost mulți aceia cari s-au opus acestei idei.

Gh. Alexianu: Este o dispoziție a dv. ca să nu ținem prea multe cereale la Odesa. Acum avem cereale la Covalevca, la Trihan și la Oceacov. Nici un șlep nu stă gol în porturi.

G-ral N. Șova: Se fac acum transporturi de minereu. Le-am dat precădere, pentru ca în august, când vor începe transporturile de cereale, să avem șleपुरile disponibile.

Mareșal I. Antonescu: Ne trebuie porumb și din Basarabia.

G-ral C. Constantin: Până la 31 august am nevoie de 20.000 vagoane de porumb, rămânând ca în septembrie și în octombrie să dau la țară grâu în loc de porumb.

Mareșal I. Antonescu: D-ta știi ce am pățit în 1941, când n-am avut porumb și am fost nevoiți să consumăm grâu: am intrat în cascada deficitului de grâu încă din luna februarie. Să tragem învățământ din această situație, pe care am trecut-o, și să nu începem cu consumul grâului din septembrie.

G-ral C. Constantin: Mai sunt rezerve de porumb în Basarabia și Transnistria.

Dacă Transnistria ne trimite cele 46.000 vagoane de porumb, ce ne-au fost promise, atunci nu mai facem apel la grâu.

Mareșal I. Antonescu: Dl Alexianu ne-a promis 40.000 vagoane de porumb, 40.000 vagoane de orz și 10.000 vagoane de grâu, iar restul, până la 100.000 vagoane, alte produse. Domnia-sa n-a trimis aceste cantități, în afară de faptul că îmi mai vin și reclamațiuni că porumbul sosește stricat la destinație, din cauza întârzierii transporturilor.

C. Bușilă: Acum transporturile s-au ameliorat mult.

Mareșal I. Antonescu: Dar nu destul ca să intre în capul tuturor domnilor ingineri de la Căile Ferate că tot ce este aliment supus stricăciunii trebuie să fie transportat cu viteză maximă. Alimentele stau prin gări, pe la triaje și se strică. Așa s-a întâmplat și de Paște, când la București s-a stricat atâta carne. Românul este învățat să mănânce mult la anumite epoci ale anului; restul timpului mai rabdă.

Or, toate eforturile noastre sunt răsturnate din pricina unor oameni, cari nu se interesează; lucrează ca roboții.

C. Bușilă: Acum s-au luat măsuri de ameliorare.

Mareșal I. Antonescu: Acum vă atrag atenția că se strică porumbul – se încinge – din cauză că rămâne timp prea îndelungat în vagoane, prin stațiile de Calea Ferată.

A încetat transportarea porumbului în știuleți?

G-ral C. Constantin: S-a oprit.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să înceteze, pentru că costă (*sic!*) prea mult.

G-ral C. Constantin: Este neeconomic.

A. Pană: Acum porumbul poate fi transportat în boabe; nu se mai strică, afară de cazul dacă n-a fost stricat de la început sau dacă n-a fost plouat la încărcare. În știuleți, porumbul nu se strică în nici un caz, în timpul transportului; în boabe, dacă este uscat, poate să reziste și la un transport de o lună de zile.

M. Antonescu: Eu aș vrea să știu pe ce se poate conta din Transnistria.

Mareșal I. Antonescu: Cât porumb îți mai trebuie, dle g-ral Constantin?

G-ral C. Constantin: 20.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Pentru ce regiuni?

G-ral C. Constantin: În general pentru regiunile de munte.

Mareșal I. Antonescu: Acum, eu am impresia că noi avem mai mult porumb decât rezultă din calculele d-tale. Dovada stă în faptul că deși s-a spus că noi avem porumb în regiunile de munte numai până în ianuarie sau în februarie, n-am avut nici un strigăt de alarmă în acest timp, din pricina lipsei porumbului.

G-ral C. Constantin: Pentru că am înconjurat primejdia, domnule Mareșal: am trimis porumb în regiunile deficitare înainte să ajungă cuțitul la os.

Mareșal I. Antonescu: Totuși situația n-a fost alarmantă.

G-ral C. Constantin: Pot să vă arăt ce cantități de porumb am trimis în județele deficitare, înainte să fie nevoie.

Mareșal I. Antonescu: Pentru ce regiuni ai nevoie de acest porumb? Nimeni n-a murit de foame. Problema grâului se va pune în luna mai.

G-ral C. Constantin: Trebuie să vă arăt o hartă, ca să vedeți că la vest de București toată regiunea este deficitară, în afară de județele din Sudul Moldovei și de Bucovina.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o hartă pe care mi-a arătat-o și în toamna trecută.

G-ral C. Constantin: S-au adăugat datele de la 1 martie până la 1 august.

Mareșal I. Antonescu: D-ta trebuie să le ai până la octombrie.

G-ral C. Constantin: La 15 septembrie apare porumbul nou.

Mareșal I. Antonescu: Situația trebuie cercetată până la 1 noiembrie.

G-ral C. Constantin: N-am porumb până atunci, dacă nu mai există altă rezervă.

Mareșal I. Antonescu: Dar dacă nu primim porumb de nicăieri?

G-ral C. Constantin: Trebuie să recurg la grâu și la orz.

Mareșal I. Antonescu: Orz mai ai din recolta trecută?

G-ral C. Constantin: Nu mai am; am mei.

Gh. Alexianu: Mai este și în Transnistria; nu vrea să-l cumpere nimeni și de aceea este dat la păsări.

Mareșal I. Antonescu: Când omul n-are ce mânca, mănâncă și mei; dacă nu mănâncă mei, înseamnă că mai are grâu sau porumb de mâncare.

Ce disponibilități de cereale aveți în Basarabia, dle g-ral Stavrat?

G-ral O. Stavrat: Noi mai avem 8892 vagoane porumb disponibil.

Situația cerealelor în Basarabia este următoarea: avem obligațiuni de livrare pentru 3900 vagoane *grâu*; am trimis 2600 vagoane; mai avem în magazine 526 vagoane și urmează să mai fie colectate 774 vagoane. *Secară*: avem obligațiuni pentru 3100 vagoane; am trimis 426 vagoane; avem în magazine 77 vagoane; rămân să mai fie colectate 2597 vagoane. *Orz*: avem obligațiuni pentru 17500 vagoane; au plecat 4208 vagoane; sunt în magazine 812 vagoane; urmează să se colecteze 1284 vagoane. *Ovăz*: suntem obligați să trimitem 1200 vagoane; au plecat 636 vagoane; avem în magazine 306 vagoane și urmează să se colecteze 258 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Cantitățile acestea, care urmează să fie transportate, există în Basarabia? Le ai acolo?

G-ral O. Stavrat: Le am, există.

G-ral C. Constantin: Poate să existe și surplusuri.

G-ral O. Stavrat: Se poate.

G-ral C. Constantin: Prețul orzului este 160.000 lei vagonul. De aceea țăranii preferă să vândă porumbul și să rețină orzul.

G-ral O. Stavrat: Țăranii nu vor să vândă nici secara. De aceea secara nu poate fi colectată. Țăranii preferă să vândă porumb. Din pricina aceasta s-a colectat mai mult porumb decât se calculase la început.

Porumb: trebuie să dăm 21.000 vagoane; au plecat 8.741 vagoane; mai avem înmagazinate 3.307 vagoane; urmează să se mai colecteze 8.892 vagoane.

Floarea-soarelui: avem obligațiuni pentru livrarea a 3.700 vagoane; au plecat 1.300 vagoane; avem în magazine 1.960 vagoane; rămân să se colecteze 440 vagoane.

În și cânepă: trebuie să trimitem 37 vagoane; au plecat 21 vagoane.

Furaje: trebuie să livrăm 3.500 vagoane; au plecat 2.015 vagoane; urmează să se colecteze 1.485 vagoane.

În total, din 58.937 vagoane, câte trebuia să livrăm, s-au livrat 21.339 vagoane și mai rămân să fie aduse în țară încă 37.707 vagoane. Dintre acestea, 7.000 vagoane sunt în magazine, iar restul trebuie colectat.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, în afară de cartofi, d-ta mai ai de trimis încă 33.030 vagoane.

Câte vagoane de grâu și de porumb îți mai trebuie până la noua recoltă, d-le g-ral Constantin?

G-ral C. Constantin: Îmi mai trebuie 1.158 vagoane de grâu, 2.321 vagoane de orz și 20.000 vagoane de porumb, în total circa 25.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Dar dl guvernator spune că mai are de trimis din Basarabia încă 33.000 vagoane.

D-ta, d-le g-ral Stavrat, ai această cantitate sută la sută sigură?

G-ral O. Stavrat: Chiar mai mult.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

Trecem la Transnistria.

Gh. Alexianu: La 30 ianuarie au fost în Transnistria, dl ministru Bușilă și dl g-ral Potopeanu. După constatările făcute la fața locului, domniile lor au încheiat un proces-verbal de cantitățile ce urmează să mai fie aduse în țară. Situația este aceasta:

Grâu: au fost angajate 520 vagoane și am dat 1620 vagoane, adică cu (*sic!*) 1100 vagoane în plus.

Orz: au fost angajate 4813 vagoane; am dat țării 1364 vagoane; am reținut 1621 vagoane pentru acoperirea planului de cultură; am oprit 379 vagoane, pentru sarcini noi ale populației locale și funcționarilor C.F.R.T.; am reținut 500 vagoane pentru trupele în trecere și mai avem un rest de 949 vagoane, care sunt la dispoziție.

Ovăz: au fost angajate 1220 vagoane; am dat țării 218 vagoane; am reținut pentru acoperirea planului de cultură 488 vagoane; am întrebuințat ca rații suplimentare pentru animalele de muncă 300 vagoane și mai avem de dat țării 317 vagoane.

La *porumb* erau 40.000 de vagoane de transportat la 31 ianuarie. Am transportat 10.448 vagoane de porumb. Am dat rații suplimentare pentru animalele de muncă 4.800 de vagoane; iar ca sarcini noi pentru populația localnică și funcționarii C.F.R.T., pentru lucrătorii de la Căile Ferate, pentru că era prea puțin ceea ce li se dăduse, am dat 2857 de vagoane. Pentru trupele în trecere am întrebuințat 1600 de vagoane. Pentru îngrășarea vitelor și hrana animalelor, 2000 de vagoane. Pentru populația refugiată și cea venită din Cuban avem rezerve pentru 10.000 de oameni, ca și pentru populația flotantă, ce reprezintă 1000 de vagoane. Mai avem de dat țării 12.695 de vagoane de porumb.

La *floarea-soarelui*, 5.403 vagoane. Deși trimitem în fiecare zi, dl. ministru Constantin spune că nu trimitem destul.

G-ral C. Constantin: N-am spus aceasta.

Gh. Alexianu: Am dat țării 1.704 vagoane; mai avem de dat 3.699 vagoane de floarea-soarelui, care sunt în curs de expediere zilnică.

La *cartofi*, totalul vagoanelor angajate este 3.600. Am dat țării 1.661 vagoane. Rații suplimentare pentru animale de muncă, 500 de vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Restul nu se mai poate da.

Gh. Alexianu: Restul l-am băgat în pâine de cartofi.

La *mei*: 1.260 vagoane. Am dat țării 522 de vagoane. Mai avem de dat 738 de vagoane, care vă stau la dispoziție.

Mareșal I. Antonescu: În concluzie, situația este următoarea: aprovizionările nu se află în situații îngrijorătoare. Din contră, avem chiar rezerve, care ne vor rămâne.

Dacă dvs. vă trebuie, dle g-ral Constantin, 25.000 vagoane, numai Basarabia singură vă poate satisface aproape. Trebuia să vină și din Bulgaria ...

G-ral C. Constantin: A început să vină, dar nu știu cât.

Mareșal I. Antonescu: Situația aprovizionării nu este gravă, deci. Este numai o chestiune de mutare, de deplasare, de mișcare a mărfurilor. Dar aceasta este problema care se va rezolva ușor. Mijloacele de comunicație, acum sunt puse la punct.

Am văzut aceasta din situațiile pe care le primesc zilnic. Am rămas cu 42.000 de vagoane în restanță, din care pentru alimente și alte lucruri nu sunt decât 14.000-16.000, ceea ce corespunde unei situații normale.

Deci, pe Calea Ferată, situația s-a normalizat în mod total în ce privește transporturile. Este, deci, vorba numai de mișcare.

Țin să vă atrag încă o dată atenția, că trebuie să faceți maximum de efort în ce privește transportul lemnului și al pietrei, pentru că celelalte aprovizionări au intrat într-o fază secundară acum; nu mai sunt în faza esențială.

Ne-am înțeles?

C. Bușilă: Da.

Mareșal I. Antonescu: Ca să putem aduce și alimente, utilizați la maximum transportul pe apă. La maximum. Și tot așa urmați și pentru recolta viitoare.

C. Bușilă: Media pe zilele din luna aceasta, până acum, este de 5.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie 6.000.

C. Bușilă: V-am arătat situația pentru șoseaua de la Leordeni. V-am arătat situația materialului și a aprovizionărilor, care nu sunt complete. La unele sunt mai puțin de jumătate.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine: aveți acum timp să faceți reparațiile, pentru ca să faceți transporturile celelalte. Să nu mai facem cum s-a procedat anul acesta: se transporta piatră când trebuia să se transporte grâu, se transporta grâu când trebuia să se transporte piatră.

Trebuie pusă o armonie în transporturi.

Aceasta este toată problema. Așa s-a procedat până acum – cum v-am arătat – și din această cauză am avut dificultăți.

Deci, alimentația nu mai este o problemă pentru noi?

G-ral C. Constantin: Merge bine.

Numai la ulei, dacă nu se vor aduce semințe din Transnistria, unde mai sunt, putem intra într-o criză de ulei.

Mareșal I. Antonescu: Cum așa?

Noi aveam stocuri de rezervă. Cred că zahărul și uleiul nu sunt o problemă pentru 1943.

Gh. Alexianu: Ca să evit transportul de floarea-soarelui, pe calea ferată, am transformat-o în ulei brut. Am la Odesa, în rezervoare, 200 de vagoane de ulei brut, pe care O.F.A.U.L. le ia de acolo.

Mareșal I. Antonescu: De ce Țineți 200 de vagoane de ulei brut acolo?

Gh. Alexianu: N-avem capacitate de transport.

Mareșal I. Antonescu: Am făcut cisterne.

C. Bușilă: Nu sunt suficiente.

Mareșal I. Antonescu: Tancurile remorchere nu le putem întrebuința?

C. Bușilă: Este foarte greu.

Nu știu dacă există tancuri ...

Mareșal I. Antonescu: Cum să nu existe?

Să te ocupi și de problema aceasta, Constantin: să vedem dacă putem transporta uleiul și în remorcherele-tancuri.

Avem apoi la Aviație multe bidoane de benzină.

G-ral Gh. Jienescu: Avem, dar am utilizat aproape totalitatea lor pentru stocurile de rezervă.

Mareșal I. Antonescu: Avem 5000 comandate în Cehoslovacia. Au venit?

G-ral Gh. Dobre: Vin.

Mareșal I. Antonescu: Toate acestea să le dați.

Dacă nu putem transforma tancurile, dle g-ral Șova, pentru a le folosi pentru transportul uleiului, atunci puneți pe șleपुरi rezervoarele. Are dl. g-ral Jienescu rezervoare noi. Și chiar dacă sunt de benzină, încă pot să fie întrebuințate. Apoi, mai sunt unele care reprezintă un surplus în alte părți. Însă nu mai trebuie să faceți nici o comandă.

Să le întrebuințați pe acestea pentru transportul de ulei.

Să studiați cheștiunea, și după ce ajungeți la o concluzie în această privință, să mi-o dați mie.

În felul acesta putem mări capacitatea de deplasare a uleiului din Transnistria în Țara Românească.

Dle Alexianu, care este situația sub raportul rezervei de floarea-soarelui? Ce cantități de ulei vom putea obține? Câtă sămânță de floarea-soarelui mai ai, dle Alexianu?

Gh. Alexianu: 3.699 de vagoane de floarea-soarelui.

Mareșal I. Antonescu: Ce însemnează aceasta? Cât ulei?

Gh. Alexianu: 800-1000 de vagoane.

Mareșal I. Antonescu: D-ta știi consumul de ulei pe țară, dle g-ral Constantin?

G-ral C. Constantin: 3.480 de vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Cât ai?

G-ral C. Constantin: Mai am nevoie de 1.400 de vagoane până la noua recoltă.

Mareșal I. Antonescu: De unde scoți restul?

G-ral C. Constantin: Ce mai poate să ne dea și Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: În țară nu mai este?

G-ral C. Constantin: Mai este în fabrici.

Mareșal I. Antonescu: Să-mi trimiți situația absolut exactă, dle g-ral Constantin. Să vezi ceea ce este în Basarabia și în țară.

S. Ghiolu: Am eu situația uleiurilor.

Mareșal I. Antonescu: D-tale îți trebuiau 3.500 de vagoane de ulei, când nu contai pe grăsimile animale.

G-ral C. Constantin: Îmi trebuiesc atâtea, chiar dacă am untură.

Mareșal I. Antonescu: Mai avem rezerve de grăsime în Basarabia?

S. Ghiolu: Avem 25.000 de porci disponibili.

Mareșal I. Antonescu: Și în Banat mai avem rezerve.

Deci, când spuneam 3.500 de vagoane de ulei, făceam socoteala fără grăsimile animale. Or, anul acesta, am avut un mare ajutor din cauza aceasta.

M. Antonescu: 3.500 de vagoane de ulei reprezintă un minimum, domnule Mareșal.

G-ral C. Constantin: Pentru că vine 100 de grame de om la țară.

S. Ghiolu: În Vechiul Regat mai avem 400 vagoane de floarea-soarelui, repartizate la marii proprietari. Ceea ce însemnează 100 vagoane de ulei. Mai avem 450 vagoane de floarea-soarelui, ceea ce face încă 120 vagoane de ulei și cu cele 100

dinainte reprezintă 220 vagoane de ulei. La acestea se adaugă cele 3500 vagoane de floarea-soarelui din Transnistria, care însemnează 1000 vagoane de ulei. Mai sunt apoi, tot în Transnistria, 200 vagoane de ulei brut. Prin urmare, avem un total de 1450 vagoane, adică aproximativ cantitatea necesară.

Mareșal I. Antonescu: Dar mai avem în fabrici și în depozite.

S. Ghiolu: 140 vagoane sunt depozitate în toate fabricile. Socoteala este făcută cu toate acestea. Calculul este făcut ca să ne acoperim până la noua recoltă, dacă ne vin toate aceste cantități.

Mareșal I. Antonescu: Îmi trebuie o situație exactă.

Tot aici se pune și chestiunea zahărului.

Cum stăm cu zahărul?

G-ral C. Constantin: Bine.

Mareșal I. Antonescu: Care este situația?

G-ral C. Constantin: Recolta pentru anul acesta este mai mică. 5500 vagoane. Însă Transnistria ne pune la dispoziție 3000 vagoane.

Gh. Alexianu: 2500 vagoane.

G-ral C. Constantin: Și cele 500 vagoane, pe care le ia Consiliul de Patronaj, sunt tot pentru nevoile țării.

Gh. Alexianu: A fost 3000 vagoane producția totală de zahăr a Transnistriei. Din acestea, 500 vagoane sunt necesare pentru armatele de acolo, pentru nevoile locale și pentru facerea de marmeladă.

Mareșal I. Antonescu: D-ta dai cam multe zaharicale celor de acolo.

Gh. Alexianu: Le aducem în țară. Trebuie să mai vindem ceva, ca să luăm R.K.K.S.

G-ral C. Constantin: Chiar dacă sunt 2500 vagoane, am atunci 8000 vagoane. Dacă acum am făcut față nevoilor cu 6500, dacă voi menține aceeași rație și voi da aceleași cote pentru fructe, pentru populație, pentru fabrici, voi putea face față. Am și o mică rezervă.

Producția anului este evaluată la 12000-13000 ...

A. Pană: S-au însămânțat cu sfeclă 74.000 hectare. Foarte bine, deci. În plan, erau numai 70.000 hectare.

G-ral C. Constantin: 80.000 hectare.

Mareșal I. Antonescu: Cu Basarabia, cu tot?

A. Pană: Da.

G-ral C. Constantin: Trebuie 80.000

Al. Neagu: Recolta este foarte bună.

G-ral C. Constantin: Numai fabrica „Danubiana” face 5000 vagoane; deci, cât a fost recolta țării întregi.

Mareșal I. Antonescu: Să o vezi făcută.

Și la sfeclă trebuie să se dea ajutor la mâna de lucru.

G-ral C. Pantazi: În ce privește ajutorul cu prizonierii, am făcut foarte mari înlesniri proprietarilor. Dl Pană știe. Am scăzut prețul. S-a realizat o plată mai redusă. Însă am menținut ideea, pe care v-am spus-o și dv., că nu putem aduce din Rusia

prizonieri, decât dacă vor fi ținuți de proprietarii cari îi folosesc și în timpul iernii. Să-i țină cu hrană și tutun, încolo să nu fie plătiți decât în zilele când muncesc.

Acestea sunt condițiile la care am ajuns.

Așa încât, dacă pe acești prizonieri, proprietarii nu-și iau angajamentul să-i țină astfel și în timpul iernii, eu nu pot aduce prizonieri.

Mareșal I. Antonescu: Așa s-a întâmplat: proprietarul îl întrebuințează vara, și iarna ni-l dă nouă, în grija noastră. Atunci, îi las în Rusia mai bine.

A. Pană: Și anul trecut s-au adus 50% prizonieri. I-am ținut. Dacă vor fi lăsați cu salarii reduse și cu făgăduința că nu ne vor fi luați prizonierii, că vor fi lăsați și pentru anul următor, atunci cred că vor fi ținuți și în timp de iarnă.

Mareșal I. Antonescu: Dle g-ral Pantazi, să aduci prizonieri, pentru că se anunță o recoltă bună.

Sunt lagăre de prizonieri, unde a fost o mortalitate destul de mare. 60 oameni, când mor într-un lagăr, reprezintă o mortalitate mare. Această mortalitate a crescut în luna aprilie, față de luna martie. Așa este situația. Dar nu este mai puțin adevărat însă că această mortalitate vine dintr-o cauză oarecare: fie că n-au fost bine hrăniți, fie că ei erau foarte slabi. Adevărul este că au venit cu toții, tuberculoși și epuizați.

Aceasta se datorește sistemului de muncă în colhozuri și în fabrici, la care au fost supuși, sistemului lor colectivist.

Mulți s-au îndreptat la noi. I-am văzut grași și voinici.

Adu, deci, 15.000-20.000 de prizonieri, însă cu condiția că face armata transportul.

Îi vom putea plasa aici și la munca câmpului.

Partea cea mai grea este îmbrăcarea lor.

G-ral C. Pantazi: Da.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu vreau să moară la mine. Mai bine să moară la ei, ca să nu se spună că au murit prizonierii în Țara Românească.

Deci, aducerea lor este în funcțiune de îmbrăcăminte pe care o vom realiza.

Gh. Alexianu: Dacă nu este nici un pericol, am putea lua și noi ceva prizonieri, pentru diversele noastre lucrări.

Mareșal I. Antonescu: De ce îți trebuie prizonieri? Ți-am dat țigani și evrei. Rușii fug. Cea mai mare parte din prizonieri evadează din lagărele din Transnistria, pentru că populația de acolo le înlesnește aceasta.

G-ral C. Pantazi: Putem echipa 15.000 de oameni. Partea grea este că Statul echipează. Dv., însă, ați pus principiul că prizonierul trebuie să trăiască din munca lui.

Am respectat principiul pus de dv.

Mareșal I. Antonescu: Am pus principiul acesta, dar, după legile internaționale, la pace, dacă câștigăm (*sic!*) războiul, ni se plătesc despăgubiri. Statul care și-a luat acești prizonieri și i-a întreținut trebuie să fie plătit.

Dacă nu câștigăm războiul, este altă chestiune. Dar atunci pierdem mai mult decât atât.

Prin urmare, dle g-ral Pantazi, adu 15.000 prizonieri, pentru că trebuiesc la lucrările de cale ferată, la pădure, la șosele.

Total stă în posibilitatea d-tale de a-i echipa. Pe proprietar, pot să-l oblig să-i hrănească, să-i plătească, dar nu să-i îmbrace.

Dr. P. Tomescu: Dle Mareșal, vă rog să ordonați ca să fie selecționați din punct de vedere medical, pentru ca să nu ne vină toți tuberculoșii și bolnavii.

Mareșal I. Antonescu: Sigur.

Să se ducă un medic acolo și să-i vadă pe cei bolnavi. Să le facă examenul necesar. Prin aceasta le facem și lor un serviciu, fiindcă separăm pe cei sănătoși de cei bolnavi.

G-ral C. Pantazi: Sunt separați.

Mareșal I. Antonescu: Nu prea.

Am dat instrucțiuni Marelui Stat Major. Am vorbit cu dl g-ral Șteflea să identifice pe turci și să-i pună în lagăre separate, ca să vedem ce facem cu ei mai târziu. Îi organizăm și îi folosim, fiindcă pe aceștia se poate conta mai bine. Îi putem întrebuința pentru siguranța în Transnistria sau în alte scopuri.

Pe aceștia îi pot da, dar trebuie ținută în condițiuni bune și ca hrană, și ca adăpost, și ca îmbrăcăminte.

Prin urmare, chestiunea zahărului este și ea aranjată. Ce faci cu chestiunea lemnului?

G-ral C. Constantin: Mergem bine. Suntem în urmă cu transportul. Stăm însă bine cu tăiatul.

M. Antonescu: Intrările sunt mult mai mici.

Mareșal I. Antonescu: Sunt mai mari. Lemnele transportate în țară sunt mai mari, cantitativ.

G-ral D. Popescu: Sunt 10.000 vagoane intrate în București.

Mareșal I. Antonescu: Și trebuie să mai fie încă 10.000, din cantitățile din trecut.

Avem, prin urmare, 20.000 vagoane, ceea ce înseamnă un sfert din necesar.

G-ral C. Constantin: Dovada o face faptul că nu vine lumea să cumpere lemne de la depozite.

M. Antonescu: Nu este epoca de aprovizionări.

G-ral C. Constantin: Consumul anual este de 515.000 vagoane.

Aprovizionările, până la 12 aprilie, reprezintă 4%. Au rămas 496.000 vagoane față de anul trecut, la aceeași dată. Deci, s-au transportat 5000 vagoane mai puțin, pentru că a fost nevoie să se facă eforturi de transport în lunile februarie și martie, pentru cereale. De aceea am și avut o criză la cereale, pentru că s-au transportat 20.000 vagoane în luna martie.

Situația în Capitală: consum 110.000 vagoane. Aprovizionări realizate: 6000 vagoane; deci, 5%. Rest de aprovizionări, 103 vagoane; adică 94%.

Față de anul trecut, până acum, s-au transportat, în anul acesta, 2000 vagoane mai puțin.

Mareșal I. Antonescu: Să iei notă, Davidescu.

Mie mi s-a prezentat o altă situație.

G-ral D. Popescu: Și eu am altă situație.

Mareșal I. Antonescu: Care?

G-ral D. Popescu: E ca a dv.

Mareșal I. Antonescu: Să se vadă care este situația. Eu am avut alte cifre.

Pot să vă spun că am avut o situație, din care reiese că avem 90.000 vagoane tăiate în păduri și că s-a transportat în Capitală un procent de 7-8, mai mult decât anul trecut. Aceasta este situația.

G-ral C. Constantin: Situațiile le înaintez eu.

Mareșal I. Antonescu: Să o luați cu cercetarea de la origină.

Sunt tăiate toate cele 500.000 vagoane?

G-ral C. Constantin: Tăiatul a fost împărțit astfel: C.A.P.S.-ul, 266.000 vagoane; diferite instituții, 188.000 vagoane; întreprinderi particulare, 200.000 vagoane. În total, 600.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Cât s-a tăiat?

G-ral C. Constantin: S-au tăiat 371.000 vagoane până la 30 aprilie. Adică dispun de 371.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Față de anul trecut, cum stai?

G-ral C. Constantin: Avem 94.000 vagoane tăiate mai mult.

Mareșal I. Antonescu: Transportate din păduri afară?

M. Antonescu: Luna de transporturi pentru lemne este luna mai, fiindcă pe urmă încep transporturile de cereale. Luna mai este cea mai bună pentru acest fel de transporturi, așa încât în această privință trebuie să facute toate eforturile.

G-ral C. Constantin: Sunt în păduri 363.000 vagoane. Stau la dispoziția intermediarului, adică aproape de punctele de gară, 11.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Să-mi dați și situația aceasta.

Care este prețul lemnului?

M. Gr. Romașcanu: S-a fixat prețul de 30.000 lei, dându-se față de anul trecut numai un spor pentru intermediari, pentru transportul pe calea ferată, pentru transportul din pădure la gări, pentru impozitele intervenite în cursul anului.

În privința lemnului din București, prețul oficial fixat este mai mic decât acela la care se oferă lemnul, fiindcă în București, în afară de cele 6000 vagoane venite, există stocuri la particulari de 30.000-35.000 vagoane.

M. Antonescu: 30.000 vagoane este greu să fie; 10.000 pot să fie.

Mareșal I. Antonescu: Se poate, căci a fost iarna dulce.

G-ral C. Constantin: Am făcut o statistică și veți vedea rezultatele. Anume, când s-au distribuit cartelele noi, fiecare a fost obligat să declare ce i-a mai rămas. Dar metoda declarativă este discutabilă.

M. Gr. Romașcanu: Cel mai însemnat mijloc de control și dovada cea mai bună este faptul că anul trecut în luna mai, cumpărătorii de lemne erau de trei, patru ori mai mult. Pe când anul acesta stau depozitele cu lemne și oferă lemne la prețul oficial, dar nu sunt cumpărători.

C. Stoicescu: N-au bani.

M. Gr. Romașcanu: În toate curțile se găsesc stive de lemne.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut și eu. Lemne sunt și trebuie să fie, căci iarna a fost ușoară, și apoi s-a înlocuit în mare cantitate încălzitul cu lemne prin încălzitul cu petrol.

G-ral C. Constantin: Și am adus și noi toată cantitatea prevăzută.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, ca o concluzie la această analiză a alimentației: noi n-avem o problemă de alimentare.

Trebuie numai să activăm, ca să aducem la timp ceea ce avem. Pentru că marfă avem. Trebuie numai transportată, mișcată, deplasată.

În ce privește lemnul, situația n-o văd pentru anul acesta închietantă; dar trebuie să facem toate eforturile, să luăm măsuri, ca să fie transportat din păduri la gări și în același timp să se continue tăiatul, ca să ajungem la cifra necesară.

Cum merge chestiunea gazului de sondă?

S. Ghiolu: S-a făcut proba ieri, la 37 atmosfere. Gazele vin la uzinele din București.

La sfârșitul lui mai se va da drumul la folosirea gazelor și la căldări. Deocamdată este oprit, pentru că la căldările „Löffel” este o situație specială, sunt construite de Uzinele „Vitcovitz”, care a construit căldări pentru păcură, care lucrează la temperaturi mari. S-au ars de patru ori țevile până acum. De două luni de zile funcționează cu noi injectoare cu păcură. Trebuie să se facă o probă de 30 de zile. Cum se va termina proba cu păcură, se va da drumul la gazul metan. Se așteaptă, prin urmare, să se termine proba tehnică.

Se așează conductele în două părți: una care merge pe Șoseaua Viilor și alta pe Calea Griviței, urmărindu-se să treacă înspre Calea Plevnei, ca să dea legături pentru atelierele C.F.R. Grivița; iar din partea cealaltă, se caută să se facă legături pentru partea de Sud-Est a orașului.

Mareșal I. Antonescu: Când este gata operațiunea?

S. Ghiolu: Ei speră să fie gata în august-septembrie.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta ne va descongesciona transporturile pe calea ferată.

S. Ghiolu: Și va reduce și consumul de păcură. Numai la Uzinele „Grozăvești” va fi o economie de 5000 tone de făcut.

Mareșal I. Antonescu: Ce facem ca să trecem și la particulari?

S. Ghiolu: Chestiunea privitoare la particulari trebuie lăsată, până când nu se tranșează chestiunea conductei de la Botorca; pentru că dacă dăm și la particulari, tot acum, mărim consumul de gaz, peste debitul care ne dă siguranța necesară.

Mareșal I. Antonescu: Cu tuburile pentru Botorca, ce s-a făcut?

S. Ghiolu: Germanii ne-au comunicat că pot să ne dea conducte de 20 de țoli, așa cum am cerut noi, și deci să nu mai fim nevoiți să punem conductă dublă. Așa ne-au comunicat oficios.

Mareșal I. Antonescu: S-a rezolvat?

G-ral Gh. Dobre: Nu; ne-au promis oficios. După-masă vine dl Neubacher la mine.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o chestiune, care trebuie să fie activată.

Al. Neagu: Mai este o chestiune deschisă: problema lucrărilor din București. Dl. Caramfil a fost pentru un credit de un milion. Dl. g-ral Dobre pune problema ca să se dea credite, să se facă comenzi (*sic!*) în Germania de 6 milioane Reichsmark.

S. Ghiolu: V-am și cerut 650.000.

Al. Neagu: Sunteți de acord?

S. Ghiolu: Da.

C. Bușilă: Dar germanii vor alte prețuri pentru materialele furnizate. Ei spun că prețul avantajos este numai pentru materialul de cale ferată.

Soluția dată de Direcția Minelor poate să ne facă să riscăm să avem neplăceri.

Mareșal I. Antonescu: Toată chestiunea nu se poate discuta de maniera aceasta.

Trebuie făcut un calcul științific.

Noi am făcut această operație la cererea Germaniei. Principiul, pe care l-am pus la baza acestui act, când am dat curs acestei cereri a germanilor, a fost ca să nu producem nici o pagubă economiei particulare.

De aceea, trebuiesc făcute toate calculele ca să vedem ce cheltuieli provoacă Statului Român și particularului. Pe urmă vedem dacă le luăm tot la prețurile care sunt pentru Calea Ferată sau putem da alte prețuri acestor materiale aduse din Germania.

Dacă, din calculele pe care le vom face, vom vedea că noi pierdem – și principiul a fost ca să nu avem nici o pagubă – atunci venim cu prețul materialelor de la Calea Ferată și mergem chiar la un preț mai jos.

Prin urmare, nu merge pe ceea ce vor germanii sau pe ceea ce vrem noi; ci trebuie puse la bază principiul fixat, lucrul drept. Principiul este acesta: nu trebuie să producem nici o pagubă prin înlocuirile pe care le vom face la locomotive, la industria particulară. Aceasta este baza pe care m-am așezat.

Al. Neagu: Cu atât mai mult cu cât 40% sunt cheltuieli de poză, care sunt supuse fluctuațiilor prețurilor.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, nu trebuie pusă chestiunea dacă este material pentru Calea Ferată sau nu.

Este tot o autoritate de Stat. Intră tot în regimul Acordurilor încheiate cu Germania. Toate aceste materiale intră în sistemul de credite fixat.

Dar noi am acordat Germaniei avantajii atât prin prioritatea pe care am dat-o transportului de petrol, cât și exportului de petrol, precum și prin tariful consimțit. Dar acestea toate sunt venituri ale Statului.

Acestea sunt venituri ale Statului, cari lipsesc Statului. Și Statul nu este reprezentat numai prin Direcția Căilor Ferate, ci Stat este totul, cu toate autoritățile și instituțiile prin care lucrează.

Este problema pusă de mine, în alți termeni. O chestiune mai simplă decât aceasta nu este; să nu mai complicăm cu discuții și formule.

C. Bușilă: De aceea am spus și eu Ministerului Economiei Naționale să stabilească același preț.

Mareșal I. Antonescu: Nu este același preț, ci este un preț în care trebuie socotită și paguba, care se produce economiei naționale, prin luarea acestei măsuri.

Al. Neagu: Să dăm comenzile.

Mareșal I. Antonescu: Să nu întârziem comenzile cu discuții asupra prețurilor. Vă rog să-i atrageți atenția dlui Neubacher că orișice zi pierdută este în detrimentul câștigării războiului, și pentru noi, dar în special pentru germani.

Să rezolvăm chestiunea gazului de sondă nu numai pentru Căile Ferate și pentru unele întreprinderi industriale, dar și pentru particulari. Eu vreau să profit de ocazie ca să fac aceste lucrări și să termin odată cu aprovizionarea Bucureștiului cu păcură și cu lemne, ca să putem civiliza și curăța acest oraș, fiindcă se pune aici și o chestiune de salubritate și de ordine, în afară de degajarea liniilor ferate de toate aceste transporturi de combustibil spre Capitală.

Am interesul să profit de aceste circumstanțe ca să realizez aceste lucrări înainte de terminarea războiului. De altfel, este și interesul germanilor.

Prețurile vor fi acelea care vor rezulta din calculele ce se vor face, socotindu-se și pagubele produse economiei noastre naționale de pe urma acestei transformări. Nu însemnează, însă, că vom întrerupe comenzile pentru calcularea prețurilor.

Baza de la care plecăm pentru fixarea lor nu este Acordul din 4 decembrie, ci aceea pe care am pus-o adineauri.

M. Antonescu: Se ia ca bază Acordul din 4 decembrie și se completează cu angajamentele ulterioare, care ne dau dreptul să cerem noi diferențe, nu să plătim supraprețuri.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea aceasta se leagă cu problema electrificării liniei Ploiești-București. Dacă electrificăm această linie, economisim și mai multă păcură, ceea ce este tot în interesul germanilor. Avem interesul să facem aceste lucrări și din punct de vedere militar, pentru că în felul acesta se mărește capacitatea de tracțiune, și economisim 200-300 locomotive, ceea ce este enorm pentru mijloacele noastre de tracțiune.

Germanii au spus că dacă ar primi un ordin de sus, ne-ar livra materialele necesare într-un termen mai scurt: în doi, trei ani, în loc de 4, 5 ani.

M. Antonescu: Eu am făcut intervenții, dar n-am avut rezultate.

C. Bușilă: Ei pot să livreze locomotive dar n-au cupru pentru linii. În Germania s-au restrâns serviciile de electrificare ale liniilor ferate.

Mareșal I. Antonescu: Germanii pot să ia cupru din Serbia, iar noi putem lua din Turcia.

C. Bușilă: Chestiunea se tratează și nemții au promis că vor veni cu propuneri.

Mareșal I. Antonescu: Eu vă atrag atenția asupra necesității de conexare a problemei gazului metan și a chestiunii electrificării liniei București-Ploiești, întrucât este un mare interes al economiei românești ca aceste lucrări să fie făcute. Deci, să facem presiuni să ni se trimează materialele necesare. Dacă ei nu pot să ne dea cupru, noi putem lua din Turcia. Nemții vor trebui să consimtă la acest lucru, pentru că este și în interesul lor.

C. Bușilă: Germanii pot să ia cupru din Serbia.

Mareșal I. Antonescu: Turcii pot să ne dea nouă cupru, în schimbul alimentelor. În Turcia este acum o criză alimentară foarte grea; turcii au nevoie de grâu; cine se duce la restaurant să mănânce, trebuie să-și aducă pâine de acasă. Am auzit acum că și în Bulgaria a început o criză de alimente.

În ceea ce privește aprovizionarea cu pâine, ești asigurat, dle g-ral Constantin? N-am nici un motiv de îngrijorare?

G-ral C. Constantin: Nu, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Trecem la chestiunile provinciale. Dle g-ral Dragalina, d-ta ce ai făcut?

G-ral C. Dragalina: Am căutat să mă identific cu problemele locale.

La noi nu există o criză alimentară. Mai am nevoie de 80 vagoane de grâu până la noua recoltă.

Mareșal I. Antonescu: Dv. vă puteți ajuta și cu cartofi.

G-ral C. Dragalina: Da, dle Mareșal, avem cantități suficiente de cartofi.

În Bucovina a plouat din abundență.

Mareșal I. Antonescu: Cu munca câmpului (*sic!*) cum stați?

G-ral C. Dragalina: Muncile agricole se desfășoară normal.

Mareșal I. Antonescu: Ai câștigat din timpul pierdut?

G-ral C. Dragalina: Da, pentru 80-90%.

Din celelalte chestiuni discutate, nici una nu reprezintă vreun interes pentru Bucovina.

Mareșal I. Antonescu: Dar problemele industriale?

G-ral C. Dragalina: Trimiterea cherestelei în restul țării este în mare suferință. Acum, în ultima vreme, însă, inspectorul local al Căilor Ferate m-a asigurat că vor veni vagoane suficiente pentru aceste transporturi.

Mareșal I. Antonescu: Noi nu exportăm lemne de loc, deoarece avem mare nevoie; facem toate eforturile ca să nu mai întrebuițăm lemne la încălzit, fiindcă acum lemnul este aur.

M. Antonescu: Sunt numai câteva angajamente de export de lemne, pentru celuloză.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să economisim lemnul, să nu-l mai ardem.

M. Antonescu: În Bucovina a fost și o problemă de prețuri, nu numai de transporturi.

Mareșal I. Antonescu: Voi veni și la chestiunea prețurilor.

V-am spus și altădată și vă spun și acum: este un decalaj extraordinar între prețurile produselor la producători și prețurile de vânzare în detaliu ale acelorași produse, la clienți. Aceasta se întâmplă mai ales din cauza intermediarilor evrei. Iată, de exemplu, la Bacău este un evreu, Haimovici, care lucrează și cu dl Stelian Popescu la Drajna și care influențează foarte mult asupra comerțului de lemne din regiune.

Intermediarii evrei au rămas și la vii și la păduri. Trebuie scoși de acolo.

G-ral G. Dobre: Vom face un oficiu al lemnului, în care vom admite numai pe cine trebuie.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să se pună capăt acestui decalaj între prețurile la producător și prețurile de vânzare în detaliu. Pe producător, pe proprietar, cari au toate riscurile, îi poți găsi și îi poți amenda în caz de abatere, dar cu intermediarii nu poți să faci nimic, pentru că vin cu facturi falsificate. Acești intermediari, cari câștigă încă sume foarte mari, trebuie eliminați într-un timp foarte scurt – am dat instrucțiuni în această privință – și din comerțul de vinuri și din comerțul de lemne, pentru că în celelalte ramuri de activitate economică cred (*sic!*) că nu mai sunt așa de mulți. Trebuie să-i excludem, indiferent cine moare. Să moară toți, dar să fie salvate interesele nației românești. Răspund eu în fața istoriei și în fața Americii, o dată ce am pus acest

principiu, fiindcă și americanii se preocupă mai mult de ceea ce se petrece la ei, decât de ce se întâmplă în Honolulu sau în alte părți ale lumii.

Aceasta este o problemă care trebuie rezolvată.

G-ral C. Dragalina: În ceea ce privește pășunatul în păduri, ar trebui făcute câteva excepții pentru unii mici proprietari.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea nu se mai pune, fiindcă nu trebuie să ne abatem de la principiul pe care l-am pus. Trebuie să forțăm pe țărani să cultive nutreț artificial. Cu un sfert de pogon cultivat cu nutreț, țăranul recoltează mai multă hrană pentru vite, decât dacă și le trimite să pască în păduri. Să nu consumăm tot capitalul național într-o singură generație. Țăranii, însă, nu-și văd decât interesele lor momentane, egoiste. Noi, însă, trebuie să ne gândim și pentru mai târziu. Ceea ce am constatat pe valea Tișei, la Soveja, este extraordinar. S-au făcut acolo despăduriri sălbatece. Am dat dispoziții să se facă cercetări ca să se vadă sub ce regimuri s-au făcut asemenea exploataări barbare. Toate dealurile sunt roase. Am dat ordin să fie cinematografiate, ca să vadă toată lumea cum s-au exploatat pădurile înainte vreme. Nu știu dacă s-a făcut.

Col. R. Davidescu: Am făcut un dosar cu toate aceste chestiuni și l-am trecut dlui secretar general Vlădescu.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut ce s-a făcut și cu transmiterea către domnii miniștri a constatărilor și observațiilor din ultimele mele inspecții. Dar pe mine nu mă interesează ce s-a comunicat din aceste observații și ce a răspuns fiecare minister în parte; pe mine mă interesează ce s-a executat din cele semnalate de mine.

O. Vlădescu: Vă prezint săptămânal ce se execută. Am comunicat tuturor domnilor miniștri constatările domniei voastre.

Mareșal I. Antonescu: D-ta le-ai comunicat numai ceea ce îi interesează pe fiecare. Trebuie, însă, să le trimiți totul, nu numai ceea ce interesează pe șeful departamentului respectiv, fiindcă d-ta știi că fiecare domn ministru trebuie să inspecteze din toate punctele de vedere anumite județe.

M. Antonescu: Am și făcut chestionarul complet al problemelor ce trebuiesc cercetate și-l voi trimite săptămâna aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Fiecare domn ministru trebuie să examineze toate problemele, să le știe și să se preocupe de ele; altfel ia alte dispozițiuni. Deci toate observațiile mele trebuiesc să fie trimise fiecărui domn ministru în parte, pentru ca să știe, atunci când se duce în județul ce are de inspectat, că trebuie să se intereseze de acel județ și să cerceteze toate problemele.

Bineînțeles că, în chestiunea pășunatului, nu trebuie să procedăm cu rigiditate. Sunt comune unde mor vitele de foame; și ele sunt singura sursă de venituri a unor țărani.

Am fost foarte impresionat când, într-un sat de lângă Snagov, am văzut niște vite foarte slabe, gata să moară de foame. Atunci am zis: Trebuie să le dau drumul acestor vite să pască în pădure, pentru că dacă ele mor de foame, păgubește și stăpânul lor și țara. Totuși, când am făcut o anchetă la fața locului, am găsit și o altă soluție.

Prin urmare, problema trebuie tratată de la caz la caz. Noi am pus principiul acesta și-l vom aplica pentru 90%, 95% sau 99% și dacă facem acest lucru el reprezintă

încă un pas înainte față de trecut, când se dădea drumul tuturor vitelor să pășuneze în păduri, numai din interese demagogice. Este inutil, însă, să aducem acuzațiuni trecutului; totul este să îndreptăm greșelile care s-au făcut.

A. Pană: Eu am rugat pe dl guvernator să-mi aducă rapoarte cu cazuri precise.

G-ral C. Dragalina: *Conservarea bunurilor rămase de la germani.*

Mareșal I. Antonescu: Serviciul Românizării nu funcționează, dle Dragoș.

Elementele de control nu se duc pe teren să-și facă datoria. Când am fost la Podul Iloaiei am constatat că inspectorul de control local stătea la Iași, în loc să lucreze la locul lui.

T. Dragoș: Fusese numit cu două săptămâni înainte, în locul celui vechi, pe care l-am schimbat.

Mareșal I. Antonescu: Dar cel vechi? Sunt mori, sunt motoare care se strică, din lipsă de mecanici și de îngrijire.

Guvernământul Bucovinei a trecut 86.000.000 lei pentru întreținerea bunurilor luate de la germani și de la evrei. Vasăzică, noi facem cheltuieli pentru întreținerea acestor bunuri.

M. Antonescu: Și anul trecut am pus, de repetate ori, la Consiliu această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, chestiunea trebuie examinată. Cum? În bugetele provinciilor am pus sume de întreținere a acestor bunuri? Prin urmare, bugetul Statului trebuie să suporte aceste cheltuieli?!...

Dar este o aberație!

T. Dragoș: Suma se recuperează din arendarea lor.

Mareșal I. Antonescu: Ce să arendezi dintr-o casă fără uși și fără ferestre?

Am ajuns la o situație foarte gravă, deși am atras de mai multe ori atenția asupra acestor bunuri.

Acum dv. doi sunteți responsabili și pentru că le-a scăpat chestiunea guvernatorilor, cari v-au precedat, dv. s-o puneți la punct, domnilor guvernatori. Să nu se mai devasteze și să se aducă lucrurile luate, care sunt la țărani: ferestre, uși. Încetul cu încetul, cu munca de folos obștesc, să se repare totul, pentru că trebuie să trecem la realizări practice, nu numai studii teoretice. Aceasta și în ce privește chestiunea colonizărilor, care trebuie pusă la punct, pentru că în toamna viitoare vom ajunge la soluții, în ce privește chestiunea colonizării în Basarabia. Sunt invalizi, văduve de război, cavaleri ai ordinului „Mihai Viteazul”, de care trebuie să ținem seama.

T. Dragoș: Pot fi păzite bunurile acestea și cu prizonieri.

Mareșal I. Antonescu: Nu este o soluție.

M. Antonescu: În ce privește aceste bunuri, am hotărât să se facă o anchetă, împreună cu organele judiciare, și să se deschidă acțiune publică împotriva vinovaților.

Așa că am să-l rog pe dl ministru Dragoș și pe dl ministru al Justiției să ne trimită rezultatele anchetelor, privitoare la măsurile locale luate, fie pentru restituirea bunurilor, fie pentru repararea lor – unde este posibil – și pentru pedepsirea vinovaților.

T. Dragoș: Dl procuror general a făcut ancheta.

Mareșal I. Antonescu: Dle guvernator al Bucovinei, altceva mai aveți?

Lucrările, care le-ați rezolvat cu celelalte departamente, nu mă interesează, le-am văzut. Să-mi aduceți la cunoștință numai lucrările pentru care aveți nevoie de intervenția mea.

G-ral C. Dragalina: Nimic.

Mareșal I. Antonescu: Starea sanitară?

G-ral C. Dragalina: În regulă.

Mareșal I. Antonescu: În privința personalului de la Guvernământ, ce aveți de spus?

G-ral C. Dragalina: Îmi rezerv dreptul de a studia chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: Nimic special?

G-ral C. Dragalina: Nimic.

Mareșal I. Antonescu: Mai pe urmă voi ridica o chestiune privitoare la credite.

G-ral O. Stavrat: Sunt la curent cu toate treburile în Basarabia.

Am luat măsurile cuvenite în privința poliției însămânțărilor, așa că până acum s-au însămânțat 92% din plan.

Sunt în întârziere cu însămânțările de bumbac. Nu vom realiza decât un sfert. În loc de 20.000 hectare, vom realiza numai 5000, pentru că n-avem sămânță.

Am întâmpinat oarecari greutăți în chestiunea însămânțărilor, pentru că în Basarabia sunt o serie de plantații cu mii de hectare, care sunt lipsite de inventar, iar proprietarii n-au nici bani ca să și-l procure.

Atunci m-am prevalat de clauzele contractului și am anulat o serie de contracte de arendare și am dat pământul țăranilor, în dijmă – circa 12.000 hectare – ceea ce a satisfăcut pe țărani. Am constatat în masa țăranilor un mare reviriment față de spiritul de anul trecut. De unde anul trecut nici unul nu lua pământul în dijmă, acum sunt foarte mulți cari vor s-o facă.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să cunoașteți principiile actualului regim.

Noi nu vrem să împărțim marea proprietate, care a mai rămas; pentru că marea proprietate îndeplinește o funcțiune socială foarte serioasă. Marele proprietar este marele producător, la care ne adresăm în momentele de criză, și tot el produce selecționat.

Și în Basarabia se aplică același principiu, chiar când marii proprietari nu sunt la înălțime, nu ne uităm la aceasta. Respectăm principiul aplicat.

Și în Basarabia trebuie să aplicați același principiu.

Acest pământ, dat în dijmă țăranilor, dacă se repetă această chestiune mai mulți ani la rând, țăranul devine oarecum proprietar, are un sentiment de proprietar și acest sentiment din Basarabia trece pe urmă și la noi.

De aceea, pământul trebuie cultivat în obște, după instrucțiunile date. Nu se poate ca fiecare să cultive cum vrea el. Și această proprietate, în loc s-o dăm în dijmă, să ajungem s-o împărțim în loturi foarte mici, în care fiecare cultivă ce vrea și cum îi convine, este mult mai bine ca să constituim o obște și să intervenim noi cu inventarul viu și mort, pentru ca să le dăm posibilitatea să lucreze acest pământ în obște ca și marele proprietar.

Acesta este principiul care trebuiește avut în vedere.

G-ral O. Stavrat: Așa se lucrează. Nu există împărțire de pământ. Se lucrează agricultura dirijată. 1000 hectare se cultivă cu porumb, 1000 hectare se cultivă cu grâu.

Mareșal I. Antonescu: Perfect.

Prin urmare: se lucrează în obște. Dacă obștea lucrează cum trebuie și execută dispozițiile autorităților, atunci, această proprietate pe care le-am dat-o lor în folosință – și dacă ei produc ca și un mare proprietar – n-am nimic de zis; rămâne o eternitate obștei.

Toată chestiunea este să facem loturile mai mari, ca să crească producția la hectar. Toată sărăcia neamului nostru vine de aici. Când vom îndoi producția la hectar., toată bogăția neamului nostru se va dubla, și veniturile noastre, ale tuturor, vor crește, iar standardul de viață al tuturor se va ridica, ceea ce va fi în folosul dezvoltării neamului.

G-ral O. Stavrat: Am avut oarecari decepții în ce privește motocultura, întrucât din 575 de tractoare abia 375 funcționează. Aceasta, din cauză că au venit tractoarele, dar nu ne-au venit și piesele de schimb.

Am luat măsuri să pun în valoare atelierele de la Sarat, Accis ...

Mareșal I. Antonescu: Aici stă toată chestiunea.

Noi am comandat devizii blindate, dar n-am avut șoferi mecanici. De aceea, diviziile blindate în prima parte a campaniei n-au dat nici un rezultat. Vecinic ședea câte un țigan și ciocănea la carele de luptă. Acum s-au format șoferi, mecanici.

Prin urmare, motocultura nu poate da nici ea vreun rezultat dacă nu ne formăm elementele de bază: atelierele, mecanici, șoferi buni. Noi am fost nevoiți să-i formăm superficial, pentru că am trecut de la cultura pe care o făceam înainte la cultura motorizată. Am trecut brusc. Dar dacă nu aduceam tractoare, acum ne zbăteam în cea mai neagră mizerie. De aceea, trebuie să se lucreze cât mai mult.

Se mai lucrează în această direcție, Popescu?

G-ral D. Popescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Dă rezultate?

M. Antonescu: Sunt mobilizați.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să pregătim de două, trei ori mai mulți decât strictul necesar. Trebuie să luăm copii de la 16 ani și pregătiți. Pe premilitari să-i întrebuințăm aici. Să le facem școli.

Să mi se dea chestiunea școlilor acestora cu toate datele, pe centre; câte centre de motomecanizare avem; ce rezultate.

M. Antonescu: Chestiunea aceasta am pus-o acum un an, chiar cu prilejul stabilirii programului de lucru și a planului de mobilizare agricolă. Am stabilit ca Marele Stat Major, în înțelegere cu Agricultură, să organizeze aceste centre.

Mareșal I. Antonescu: Să luați chestiunea aceasta, să vedeți care este starea de fapt; care a fost cea din 1940; care sunt dispozițiunile luate până acum; ce rezultate au dat aceste centre și care este soluția definitivă – fiindcă trebuie să dăm o soluție definitivă și cea mai bună dintre toate. În tot cazul, fiecare din dv. – și Ministerul Agriculturii, și Ministerul de Interne, și Provinciile – trebuie să lucreze în această chestiune, pentru că problema nu stă nici în piese de schimb, nici în calitatea acestora.

Cu cât lucrul este mai prost, cu atât trebuie să-l îngrijești și să-l folosești mai bine. Or, pentru aceasta, trebuie un bun mecanic.

La noi s-au adus tractoare în țară – foarte multe – dar ne-am bătut joc de ele. Ca și de automobile. Când se va face o statistică a automobilelor, veți vedea ce s-a petrecut cu ele. La noi, dacă circula un automobil 20.000 kilometri, trebuia trecut la fier vechi; dar un automobil trebuie să funcționeze 300.000 kilometri. Și atunci noi întrebuițăm opt automobile în loc de unu, cât ar întrebuița o altă țară. De aici vin toate pagubele și toate rănila neamului nostru: n-am avut echiparea tehnică necesară. Am adus material modern, fără să avem, însă, și echiparea necesară. De aceea, trebuie să începem cu echiparea.

La Marină, tot așa: am adus vapoare, dar fără comandanți și mecanici. Ca și în Armată.

Ceea ce ați văzut dv. – cu Armata care a defilat la 10 Mai, cu o uniformitate perfectă – se datora faptului că am făcut îmbunătățirea cadrelor.

Puteam aduce oricât material, dacă n-aveam cadre, care să instruiască, nu se făcea nimic.

Este problemă de cadre în toate părțile.

Armata este cea mai avansată din acest punct de vedere, și încă este departe de ceea ce ar trebui să fie sub raportul cadrelor. Peste un an-doi, veți vedea ce progrese imense va face această instituție, datorită faptului că avem peste 55 centre de instrucție, unde elitele neamului se pregătesc și se pregătesc serios. Și o fac cu toții –, începând de la ofițeri și mergând până jos, la subofițeri. Chiar și ofițerul de rezervă stă într-un Centru, unde are toate mijloacele ca să se instruiască și să se pregătească în bune condițiuni.

Deci, decepția pe care ai avut-o d-ta, dle guvernator, acestui fapt se datorează, nu faptului arătat.

Prin urmare, trebuiesc luate măsuri în consecință: centre de formare a tractoriștilor, ateliere. Fără aceasta nu se poate.

Pentru că suntem la problema aceasta: am făcut chiar ieri o cercetare, dle Bușilă, și am văzut cum stau la șosea, unde este Școala de Sericicultură, de un an de zile, niște mașini, în spatele unui canton. Sunt cele mai moderne mașini și totuși sunt neîntrebuițate. Stau de un an de zile sub cerul liber. Noi am plătit bani grei și nu sunt folosite și nici păstrate.

Acesta este Neamul Românesc: când nu le aveam, toți spuneau că nu pot lucra fără mașini; când s-au adus, mașinile sunt lăsate în ploaie.

Dar acesta nu este primul caz, pe care îl semnalez Ministerului Lucrărilor Publice. Am găsit multe mașini de acestea aruncate la voia întâmplării. Nu sunt cadre. Nu sunt oameni de conștiință.

Așteaptă ca să vii d-ta – ministrul – și eu – Conducătorul Statului –, ca să le spunem să le facă un adăpost, un șopron! Desigur, vor spune că n-au bani. Dar eu desfid pe cineva, dacă are inimă ca să-și facă serviciul pentru care este plătit, să spună că nu poate să găsească mijloace proprii ca să asigure în contra intemperiilor, mașinile acestea. Stau așa în văzul tuturor.

C. Bușilă: Sunt ale județelor. Cei vinovați au fost pedepsiți.

Mareșal I. Antonescu: Dar o parte din valoarea lor s-a pierdut.

Putem să stăm cu ciocanul deasupra capului fiecăruia? Prin urmare, aceasta este problema.

Și mașinile aduse de dl Alexianu, dacă n-au funcționat, este tot din această cauză.

Sper că până în toamnă problema atelierelor o rezolvi peste tot.

Gh. Alexianu: Se fac peste tot.

G-ral O. Stavrat: Același lucru în ce privește uneltele agricole, care stau la Românilizare. Am luat măsuri. S-au dat Obștiilor și Camerelor Agricole.

Mareșal I. Antonescu: Mai sunt și la Armată, din timpul capturilor. Am dat ordine în această privință.

Nu pot fi, însă, peste tot.

Tot așa Românilizarea a luat case și le-a ținut să se ruineze. Primarii spuneau: Se fură materialul, trebuiesc luate măsuri. Nici un răspuns. Au trecut 6-8 luni de zile. Nici un răspuns. În timpul acesta, toată lumea lua. Când să se ducă Românilizarea, n-a mai găsit nimic.

Același lucru și cu uneltele. Știu, chestiunea aceasta s-a mai întâmplat. Era opera pe care trebuie s-o facă dl g-ral Voiculescu.

Și în Bucovina stau mașini aruncate în lungul drumurilor. Sper că nu se mai petrece aceasta.

G-ral O. Stavrat: În ce privește păstrarea bunurilor, am luat măsuri pentru constituirea unui corp special. La 20 mai va fi gata recrutat și bine selecționat. Va fi pus sub autoritatea Poliției – la orașe – și sub autoritatea jandarmilor – în mediul rural.

Mareșal I. Antonescu: Dar Poliția sub autoritatea cui o pui, căci și aceasta trebuie să fie supravegheată.

G-ral O. Stavrat: Fiecărui paznic i se va da un sector ...

Mareșal I. Antonescu: Detaliile nu ne interesează.

G-ral O. Stavrat: Am luat toate măsurile, ca să se asigure o bună conservare a bunurilor și răspunderea vinovaților. Am luat măsuri de reparare, de formare de depozite cu materiale necesare.

Mareșal I. Antonescu: Vezi ce s-a întâmplat sub Voiculescu și Calotescu: paznicii furau.

G-ral O. Stavrat: Da. Aici i-am pus sub controlul Poliției.

Mareșal I. Antonescu: Erau prost plătiți. Trebuiau plătiți mai bine. Nu erau supravegheați.

G-ral O. Stavrat: Totalul întreținerilor acestor paznici se urcă la 22.000.000 lei.

Altă chestiune nu mai am, afară de chestiunea ordonată de dv. pentru Basarabia. În legătură cu contractul Palmira, dacă ordonați să vă fac un scurt istoric, îl fac.

Mareșal I. Antonescu: Tâlharii în lanțuri!

S-a întâmplat în Basarabia, ceea ce s-a petrecut în Bucovina: domni, cari sunt în capul autorității, își aduc rudele și le trec bunuri de ale Statului.

Acestea sunt lucruri care nu se pot tolera. Astfel s-a întâmplat cazul de la Chișinău, care este concludent în privința aceasta.

O fabrică de ulei, care producea cât o industrie și care nu avea capacitatea de astăzi, ci mult mai redusă, – la începutul ocupației noastre era o fabrică distrusă în mare parte – această fabrică producea la început de 8-9 milioane lei, pentru ca pe urmă să fie arendată unei rude a directorului Economiei din Guvernământul Basarabiei și să producă numai 2.500.000! Aceasta, după ce s-a sporit capacitatea de producție a fabricii și după calculele făcute, veniturile ei actuale ar fi trebuit să fie de 21.000.000 lei.

G-ral O. Stavrat: Redevențele noastre, dacă se dădea 8%, trebuiau să fie de 22.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, vedeți, un funcționar, care era pus ca să păzească avutul Statului, a dat unei rude a lui această fabrică. Cine era acesta?

G-ral O. Stavrat: Fratele directorului Românizării.

Mareșal I. Antonescu: A luat banii Statului și i-a trecut fratelui lui, care a luat această sumă. Așa se pun în valoare bunurile Statului Român de către tâlhari! Acest tâlhar nu merită nici o îngăduință. Îl veți pune în lanțuri chiar – n-o spun la figurat – și pe el, și pe fratele său.

Regret că trebuie să spun în fața Consiliului de Miniștri lucrul acesta, eu, care am dat Justiției toată libertatea în această privință, Justiției care se plângea că nu poate face dreptate din cauza injoncțiunilor oamenilor politici. Ei bine, tocmai sub regimul acesta, care se abține, cred, – am siguranța sută la sută că se abține – de a interveni în Justiție, ei bine tocmai acum Justiția dă drumul la toți tâlharii, pentru că nu sunt acte împotriva lor. Dar nici un pungaș nu fură cu acte. Justiția, dacă nu-i aduce pungașul actele cu care a furat, îi dă drumul pe stradă imediat! ...

Așa s-a întâmplat cu patronajul. Au venit niște jidani să ofere o pânză dosită și Justiția i-a pus în libertate.

I. Marinescu: I-a pus Camera de punere sub acuzare, pentru că se judecau după vechea lege a speculei. După noua lege, nu se mai poate aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Mă interesează faptul în sine. Aceasta este realitatea.

Și-a permis directorul acesta – director al Românizării la Guvernământul Basarabiei – să facă acest lucru!

Eu n-am putut să obțin de la dv. să împușc pe acești ticăloși. Dar îi voi împușca, pentru că nu se poate să nu îndreptăm Țara Românească și ea nu se poate îndrepta cu pungași. Cum, se pot admite astfel de îndrăzneii sub regimul meu, care să fie făcute de mâna dreaptă a guvernatorului Basarabiei?

Se petrece un caz chiar azi la d-ta, dle g-ral Dragalina, tot așa. Se repetă chestiunea. Pungașii nu vor termina decât când vor fi puși la zid.

M. Antonescu: Pentru cazuri de acestea, legile prevăd asimilarea cu crima și pedeapsa în consecință.

Chiar eu, când eram ministru de Justiție, am introdus această dispoziție. Trebuie, însă, ca organele Parchetului să fie energice și să constate situația aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Am dat ordin ca, acei puși în libertate de Justiție să fie imediat arestați. Să se facă un comunicat, dle Vlădescu, în care să se spună că domnul

cutare sau cutare, din ordinul domnului Mareșal Antonescu, a fost trimis în lagăr. Am să fac această ofensă Justiției. Este un caz petrecut la Președinție și Justiția îi pune în libertate. Dar așa, nu pot îndrepta țara aceasta.

I. Marinescu: S-a pus o anchetă ...

Mareșal I. Antonescu: Oamenii aceștia vor cumpăra orice, cum erau înainte domnii cari cumpărau conștiințele cu milioane.

Dar astăzi nu se mai poate petrece lucrul acesta.

Dl Mihalache mi-a spus alaltăieri că un oarecare antreprenor de la drumuri i-a spus că niciodată n-a fost un timp mai bun de afaceri pentru el ca acum.

I-am răspuns: Dle Mihalache, regimul meu a dat un comunicat, prin care a cerut tuturor să comunice pe vinovați, să ni-i spună, pe când regimul dv. îi acoperea, se solidariza cu ei și, uneori, pleca cu (*sic!*) ei. Dl Maniu și-a acoperit nepoții; dl Mihalache nu mai știu pe cine și așa mai departe. I-am adăugat: Dacă este adevărat că se fac afaceri, de ce nu o spuneți Guvernului? Pentru că Guvernul nu acoperă pe nimeni.

C. Bușilă: Domnule Mareșal, vă rog să-mi dați voie să-i spun dlui Mihalache să precizeze.

Mareșal I. Antonescu: Da, dar n-o să ți-l spună.

I. Marinescu: Se poate face un lucru bun. În loc să se facă arendare în bani, să se facă arendare contra redevențelor în natură, căci, cu 8%, înseamnă pentru noi 20.000.000 lei. Am dat ordin în această privință.

Mareșal I. Antonescu: S-a întâmplat un lucru și mai grav în această privință. Li s-a atras atenția că nu trebuie să arendeze. Au fost expertize. Și cu toate acestea, în contra acelor expertize, el a arendat fratelui lui în acele condițiuni.

G-ral O. Stavră: Domnule Mareșal, ați ordonat o măsură aspră asupra directorului Economiei Naționale. Nu este amestecat cu nimic.

Mareșal I. Antonescu: Bine, dacă nu este amestecat. Îl iei d-ta pe ... Cine sunt amestecați?

G-ral O. Stavră: Directorul Româнизării și subdirectorul, care nu mai este acum; este numai mandatar; este colector de cereale.

Mareșal I. Antonescu: Cum, hoțul?!

G-ral O. Stavră: A plecat de la Româнизare și s-a făcut mandatar.

Mareșal I. Antonescu: Al cui?

G-ral O. Stavră: În Basarabia, cerealele se colectează prin I.N.C.O.O.P. și prin mandatar ...

Mareșal I. Antonescu: Cine l-a făcut mandatar?

G-ral O. Stavră: Guvernământul.

Mareșal I. Antonescu: Îl ai acum colector?

G-ral O. Stavră: Face pe colectorul de cereale, acolo.

Mareșal I. Antonescu: Ce faci cu el?

G-ral O. Stavră: Îi vom ridica mandatul.

Mareșal I. Antonescu: Bagă-l în pușcărie, în lanțuri, imediat! Cum, este încă mandatar? I-am dat o posibilitate și mai mare de hoție?

Tot așa m-am pomenit cu un domn, Niculescu-Ritz, aici. Nu știam nici cine este. Nu m-am ocupat de pungași. I-am cerut fișa de la Serviciul Secret. A făcut o

seamnă de escrocherii. Și, tocmai sub mine, domnul (!) acesta este președinte al Sfatului Negustoresc! ...

Ori Sfatul Negustoresc se desființează, ori domnul Ritz se desființează! Și imediat.

De altfel, am să-i răspund dlui Eftimie Antonescu, care mi l-a adus, ceea ce trebuie să-i răspund.

Mi-a adus pe unul din cei mai mari bandiți ai Neamului Românesc, tocmai în sala aceasta, în care vă întruniți dv., unde vă găsiți acum, domnilor miniștri!

Cea mai mare slăbiciune a mea a fost că nu m-am ocupat niciodată de oameni. Dar, îmi închipui că acela care aduce aici reprezentanți ai comerțului, ai negustorilor, ai industriei îi cunoaște, îi selecționează ...

M. Antonescu: N-am nici o solidaritate, nici cu alegerea, nici cu domnul acesta.

Mareșal I. Antonescu: Putea să fie și șahul Persiei ...

În ce privește pe domnii aceștia: să-i ții în lanțuri, la Chișinău, 5-10 zile; să-i lași să moară de foame, pe amândoi acești domni! Pe răspunderea mea! Indiferent de ceea ce va face Justiția cu ei. Să le rămână fiarele pe gât!

Am să pun înfierarea pe frunte, fără nici o lege. Răspund eu de toate aceste chestiuni. Tot așa fac cu dezertorii. De când îi afixez la comună, au dispărut. Tot așa voi face cu hoții. Îi voi afixa. Îi voi înfiera.

Trebuie să se termine odată cu aceștia.

G-ral O. Stavrut: Greutatea este că până la ora aceasta nu este dată o ordonanță definitivă.

Mareșal I. Antonescu: Fără nici o ordonanță.

Faptul că el, fiind directorul Româнизării în Basarabia, și-a îngăduit ca să ia o fabrică și s-o dea fratelui lui în arendă, pentru o sumă mai mică decât aceea cuvenită, pentru mine este destul. Pentru mine nu mai contează nici o justiție. Acestea sunt acte care dovedesc necinstea.

Nu veți găsi nici un frate, nici un nepot de al meu, pentru care să fi spus unui ministru să-l avantajeze. Rudele mele sunt tot așa de sărace ca și înainte.

G-ral O. Stavrut: Altceva nu mai am.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea aceasta trebuie bine scărmanată.

Transnistria.

Gh. Alexianu: Problema cea mai importantă la noi este în legătură cu colonizările care se fac cu acei cari vin și s-au așezat.

În privința aceasta s-a întâmplat o neînțelegere. O parte din români au venit și au trecut la Sărata, în Basarabia. Dintr-un sat de 600 familii, 300 au trecut în Sărata.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate.

Gh. Alexianu: Am dat un comunicat în această privință.

Mareșal I. Antonescu: Nu putem deschide poarta liberului arbitru. Trec înapoi. Nu trebuie să fie molestați.

Unde îi vom duce noi în Basarabia – acum sau mai târziu – vom vedea.

D-ta poți să le spui că, în nici un caz, dacă nu vom ține Transnistria, nu-i vom lăsa acolo.

Trebuie să se supună. Nu se poate să facă fiecare ceea ce vrea. De la general, de la ministru și până jos, toată lumea trebuie să meargă cum se cuvine. Nu în pas militar de paradă, dar toți trebuie să meargă în ritm ordonat.

Gh. Alexianu: Sunt 3600 complet așezați, din acei cari au venit și mi s-au mai anunțat încă 2000, cari sunt pe drum. Satele sunt complet făcute din nou.

Mareșal I. Antonescu: Problema este cu ucrainenii, pe care îi luăm.

Gh. Alexianu: Pe aceștia îi așez în satele din Sud, unde au fost evreii.

Mareșal I. Antonescu: Să le dai o cantitate de pământ mai mare ucrainenilor.

Dacă au avut două pogoane înainte, le dai patru acum.

Gh. Alexianu: Da. Îi mulțumesc.

Mareșal I. Antonescu: Deci: acei cari au trecut la Sărata să se întoarcă.

Gh. Alexianu: S-au așezat în județul Cetatea Albă, în locul germanilor.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate.

Altceva, dle Alexianu?

Gh. Alexianu: Al doilea argument, domnule Mareșal: dl ministru g-ral Dobre ne-a redus foarte mult cota de păcură și suntem în situația să nu putem lucra cu fabricile și să n-avem apă și lumină nici la Odesa. Vă rog pe dv. să dați dispoziții ca tot ce este posibil să se facă și să fim ajutați, fiindcă altfel fabricile încetează lucrul.

Mareșal I. Antonescu: Cotele de păcură au fost reduse și în țară.

S. Ghiolu: Consumul de petrol s-a redus peste tot.

Gh. Alexianu: Cota noastră era redusă și înainte. Noi avem nevoie de 8200 de tone de păcură pe lună și ni se dau numai 2900.

Mareșal I. Antonescu: Reduceți consumul apei la Odesa.

Gh. Alexianu: Nu se poate, domnule Mareșal, fiindcă la Odesa avem totdeauna armată germană și italiană în trecere.

Mareșal I. Antonescu: Tot pentru germani și italieni facem aceste reduceri. Ne-am angajat să dăm într-un an 4.000.000 tone de petrol și n-am dat decât 3.400.000.

Gh. Alexianu: Am redus circulația tramvaielor, dar ca să oprim și fabricile, nu se poate.

Al. Neagu: Dacă se opresc tramvaiele, se consumă mai multă talpă.

Gh. Alexianu: Tramvaiele sunt folosite mai mult de ai noștri.

Mareșal I. Antonescu: Dl g-ral Dobre nu ia măsurile acestea de reducere a consumului de petrol pentru plăcerea domniei-sale, o face din ordinul nostru. Domnia-sa a repartizat aceste reduceri pe toată țara. De aceea vorbim noi de aducerea gazului de sondă la București. Vrei d-ta să pierdem războiul, ca să se plimbe cei din Odesa cu tramvaiul?

Gh. Alexianu: Lucrătorii stau departe de fabrici și trebuie să vină la lucru cu tramvaiul.

Mareșal I. Antonescu: De ne nu-i muți mai în apropierea fabricilor?

Gh. Alexianu: E mai bine să fie risipiți.

Mareșal I. Antonescu: Dispoziția pe care o dau eu dlui g-ral Dobre este ca d-sa să vadă ce poate să vă dea. Suntem angajați să dăm germanilor și italienilor 4.000.000 tone de păcură și n-am putut să atingem această cantitate. Ca să pot da atâtă păcură, trebuie sau s-o scot din pământ, sau să reduc din consumul nostru intern, care este atât

de mare. Toate motoarele noastre sunt făcute pentru consumul de păcură, pentru că acesta a fost combustibilul nostru național.

Gh. Alexianu: Se anunță o mare recoltă de fructe, cu excepția merelor. Pentru valorificarea lor, trebuie să luăm măsuri din vreme. Vom fabrica marmeladă pentru export.

Mareșal I. Antonescu: Ce luăm în schimb?

Gh. Alexianu: Orișice.

Mareșal I. Antonescu: Mărți?

Gh. Alexianu: Orișice mărfuri, nu mărți. Eu am adus la cunoștința Consiliului acest lucru, pentru ca să se știe, în tratativele care se vor duce.

Gh. Minescu: Marmelada nu se vinde.

M. Antonescu: Dar marmelada cere zahăr, sticlă și combustibil.

M. Vulcănescu: Să se prepare mai multe fructe uscate.

Gh. Alexianu: Nu le cumpără nimeni.

S. Ghiolu: Nici marmelada n-o cumpără nimeni. Și cel puțin la prepararea fructelor uscate nu se cere zahăr.

Mareșal I. Antonescu: Zahăr nu cere dl Alexianu, și-a reținut dânsul.

Trecem la problema creditelor. S-au făcut până acum 4-5 legi pentru acordarea mai ușoară a creditelor și totuși sunt și acum mari proprietari, cari se plâng că nu beneficiază de credite.

Ce dificultăți ai, din acest punct de vedere, dle g-ral Dragalina?

G-ral C. Dragalina: În Bucovina ar fi nevoie de circa 100.000.000 lei credite.

Mareșal I. Antonescu: Ai reclamații că nu se acordă credite?

G-ral C. Dragalina: Cu vechiul sistem al garanțiilor reale, nu se vor acorda credite, singura soluție aplicabilă este aceea a garanțiilor personale.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ce ai de spus, dle g-ral Stavrat?

G-ral O. Stavrat: În Basarabia se acordă credite numai pe garanții reale.

Mareșal I. Antonescu: Și-au lucrat toți proprietarii pământurile?

G-ral O. Stavrat: Au lucrat.

Mareșal I. Antonescu: „În anul 1940 au intrat în patrimoniul Statului terenuri provenite din exproprierea proprietăților rurale evreiești, de la locuitorii bulgari evacuați și de la locuitorii de origine germană repatriați.

Prin Legea nr. 779/1940, Institutul Național Agricol a fost autorizat să acorde împrumuturi pentru exploatarea agricolă a arendașilor Statului și totodată să contracteze în acest scop un împrumut de 120.000.000 lei la Banca Națională, împrumut garantat integral de Stat prin Ministerul de Finanțe.

În anul 1941, au intrat în patrimoniul Statului și terenurile date în administrare Guvernămintelor, precum și cele în temeiul D.I. 2507/1941 (bunuri fără stăpân etc.).

Pentru aceste motive, prin Legea 145/1942, Creditul Național Agricol a fost autorizat să acorde împrumuturi pentru exploatarea tuturor terenurilor agricole din Basarabia și Bucovina, intrate sub orice formă în patrimoniul Statului.

Tot prin aceeași lege s-a deschis sus-numitei instituții un nou credit special la Banca Națională, de 280.000.000 lei, garantat integral de Stat prin Ministerul de Finanțe.

Prin Legea nr. 449/1942 s-a pus la dispoziția Băncii Naționale un credit de 3.000.000.000 lei pentru finanțarea românizării exploatărilor agricole și a întreprinderilor comerciale.

Această lege prevede că împrumuturile de românizare se distribuie prin Instituții de Credit alese de Banca Națională, iar riscurile se suportă: 25% de Stat, 25% de Banca Națională și 50% de Instituțiunea de Credit”.

Dar, aceste credite nu funcționează.

C. Stoicescu: Creditele sunt deschise.

Mareșal I. Antonescu: „Practica acestei legi a dovedit că în cursul anului 1942 s-au acordat credite mult mai puțin decât în anul precedent. Față de această situație s-a intervenit cu Legea nr. 4/1943 prin care se reorganizează Creditul Național Agricol și se repun în vigoare legile 779/1940 și 145/1943 (art. 4 lit. C și D).

Creditul Național Agricol, înțelegând că prin noua lege se repun în funcțiune creditele speciale de 120.000.000 și 280.000.000 lei, cu tehnica lor ușoară pentru împrumuturi, a cerut avizul Ministerului de Finanțe în acest sens, intervenind, totodată, și la Președinția Consiliului de Miniștri, pentru același motiv.”

Ministerul de Finanțe a răspuns că a prevăzut o tehnică ușoară, pentru ca toată lumea să poată lua credite.

Acum avem credite deschise în valoare de 3.000.000.000 lei. Cât s-a consumat din ele?

C. Stoicescu: Aproape 800.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta înseamnă că am făcut deschiderile de credit aproape degeaba.

C. Stoicescu: Acum Creditul Național Agricol a utilizat creditele care erau deschise pentru Basarabia și Bucovina. În total, însă, situația este mai grea, fiindcă, de exemplu, progresia a fost următoarea: în 1941 erau în Basarabia credite deschise în valoare de 272.000.000 lei, iar în Bucovina, în valoare de 281.000.000 lei. În 1942, au fost în Basarabia credite deschise în valoare de 744.000.000 lei, iar în Bucovina, în valoare de 722.000.000 lei. Creditele, însă, nu se utilizează.

Mareșal I. Antonescu: Pe mine mă interesează ca creditele (*sic!*) să fie utilizate, dacă sunt necesare, chiar și cu riscul unor pierderi, dacă într-adevăr am avut pierderi. Dacă, însă, n-am avut pagube, atunci putem să continuăm cu această măsură.

C. Stoicescu: Pierderi nu sunt.

Al. Neagu: N-am știut că se va discuta și această problemă, fiindcă v-aș fi adus un raport în care dl Alexandrescu arăta că sunt unele cazuri, unde nu se justifică să dăm credite, fără să ne luăm garanțiile necesare.

Mareșal I. Antonescu: Cunosc problema, fiindcă am făcut două din legile acestea. Cred că problema creditelor agricole trebuie separată de problema creditelor industriale.

În ceea ce privește creditele agricole, faptul că se poate cultiva pământul, că producția merge și că se realizează planul agricol dovedește că starea de producție și capacitatea de muncă nu sunt împiedicate de aflusul sau de refluxul creditelor. Sunt, desigur, situații speciale, pe care mi le-a semnalat și mie dl Alexandrescu, și unde trebuie să intervenim.

Se cere, conform legilor anterioare, o serie de titluri de proprietate, pentru stabilirea drepturilor reale și precizarea gajului; sunt o serie de măsuri pentru stabilirea garanțiilor. Acolo unde nu se pot arăta titlurile de proprietate, dar se pot reconstitui aceste titluri, trebuie să se lase Creditului Agricol posibilitatea să stabilească, în cadrul principiilor din 1941 și a libertății care i s-a dat, să hotărască. Pentru celelalte cazuri, trebuie ca, de la caz la caz, Creditul Agricol să examineze și să decidă potrivit situației.

Faptul că până acum nu s-au utilizat aceste credite, iar producția a mers, nu înseamnă că a fost o carență în funcționarea sistemului creditelor.

Pentru creditele industriale, s-au făcut, în special în Bucovina, foarte multe investiții în 1942, și chiar și în iarna anului 1941. De aceea, provincia a putut să se refacă, din punctul de vedere al structurii industriale, atât de repede. S-au dat atunci credite însemnate, cu ajutorul cărora producția a putut fi reconstruită; s-au lăsat materii prime cu oarecare libertate, iar Ministerul Înzestrării Armatei însuși, care a făcut o politică restrictivă, a îngăduit în Bucovina o politică mai largă de comenzi directe, cu materia primă ce se găsea acolo și pe care n-o ridicase.

Mareșal I. Antonescu: Pentru industrie nu se pune problema; se pune numai pentru agricultură.

M. Antonescu: Nu cred că pentru creditele agricole se pune o problemă de principiu; este vorba numai de o examinare de la caz la caz. Creditul Agricol dispune, conform statutului, de o mare libertate.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce am de spus în această privință: agricultura trebuie ajutată la timp. Tehnica aceasta a creditelor funcționează foarte bine, iar riscurile s-au dovedit ulterior că sunt foarte mici.

Problema s-a discutat și atunci, în 1941, pe toate laturile. Erau mulți cari se opuneau acestei idei, cu care am venit eu, să dăm drumul la producție, cu riscurile noastre. Și dacă n-am avut atunci pierderi, nu vom avea nici de aici înainte, pentru că lucrurile s-au normalizat. Este, cum a spus dl Mihai Antonescu, chestiune de examinat de la caz la caz.

M. Antonescu: Au fost la un moment dat unele zvonuri, cari au determinat pe unii din proprietari să ceară credite masive.

Mareșal I. Antonescu: Principiul este acesta și sfatul meu este să se deschidă poarta creditelor.

C. Stoicescu: Este deschisă.

Mareșal I. Antonescu: Producția este acțiune și acțiune fără riscuri nu este posibilă. Însăși viața are riscurile ei. Fiecare dintre noi poate să iasă de aici, să fie călcat de tramvai și să moară. Numai cel care stă în permanentă în casă n-are riscul morții la fiecare pas.

Deci, și acordările de credit au riscurile lor. Noi trebuie să știm să ni le luăm la timp asupra noastră, fiindcă pagubele pe care le vom suferi, ni le vom recupera pe altă cale.

C. Stoicescu: Creditele sunt deschise, dar nu se utilizează în toate domeniile. Este aici și dl director general Minescu de la Cooperatie, care poate să confirme.

Mareșal I. Antonescu: Mai avem o problemă care privește Banca Națională. Noi am făcut eforturi și pentru ajutorarea românilor de peste hotare, deși au trecut peste

noi crize peste crize, pentru ca ei să se poată dezvolta economic și să poată străbate dificultățile care li se pun în cale.

În cadrul acestor dispozițiuni, am încurajat și pe cei din Banatul și Timocul Sârbesc, acordând un credit de 175.000.000 lei pentru ei. S-a găsit, însă, un domn Caragea, de la Banca Națională, care, ducându-se acolo, a scoborât această măsură națională pe planul meschin și politic al ideii legionare.

S-a dus cu banii din țară și dă legionarilor de acolo, ca să-și facă fonduri, fiindcă în Banat s-au refugiat foarte mulți din legionari.

Dar nu mă interesează această chestiune, pentru că dacă s-a dezumflat ceva – mai rău ca un balon – în Țara Românească și în lumea toată, s-a dezumflat problema legionară.

Și era fatal să fie așa.

Bestiile, care se mai gândesc că se mai poate umfla această problemă aici, trăiesc în nori. Se vor dezumfla și ei.

Prin urmare, acestea le aveam de spus în această chestiune.

Și domnul acesta, care contracarează această acțiune a noastră, trebuie să se ia măsuri împotriva lui.

Cum nu și-a îndeplinit acțiunea lui și cum mereu este ținut la Poliție de agenții dlui Vasiliu, din această cauză să sufere o întreagă populație românească?

Noi am început să facem bănci acolo, prin care dăm credite la țărani, ca să poată trăi și să se poată strecura prin această furtună groaznică, care (*sic!*) se petrece astăzi. Și a intervenit un domn ca acesta și toată acțiunea noastră stagnează.

C. Stoicescu: Mi s-a adus la cunoștință. O să-l înlocuim.

Mareșal I. Antonescu: Cine are ceva în contra dlui Caragea? Nici nu-l cunosc. Fiecare om face ceea ce vrea în viață. Își conduce barca cum (*sic!*) vrea. Acela care o duce bine ajunge la o coastă plină de soare și fericire, iar celălalt eșuează ca Regele Carol, Horia Sima și toți bezmeticii.

I-am spus-o și lui Hitler. Nu se poate – cu forța – pe pământul acesta ca să se reînvie această mișcare. Sunt în cadrul acestei mișcări oameni cumsecade, dar păcăliți. Sunt unii orbi și vor termina cum trebuie să termine; cum terminăm fiecare dintre noi cari ne așternem greșit așternutul nostru.

Vă atrag atenția dv., Banca Națională, că ni se dau peste cap măsurile bune pe care le luăm și că o întreagă populație suferă din cauza unui ticălos. Să mă iertați că întrebuițez această expresie într-un Consiliu de Miniștri.

C. Stoicescu: Îl vom înlocui.

Mareșal I. Antonescu: O spun, pentru că toate eforturile noastre sunt răsturnate astfel și nimic nu se poate executa, pentru că acela care este întrebuițat pentru execuție a fost un ticălos. Cum s-a întâmplat și în Basarabia, cu cazul de adineauri.

Deci, luați măsuri în contra acestui domn și să nu vă mai luați acoperiri față de o mișcare care nu mai există și nu va mai exista. Și nu va mai intra nimeni pe pământul acesta în ea.

Eu am luat-o cel dintâi în brațe, cu riscul carierei mele și al vieții mele.

Dar am luat-o câtă vreme am crezut că este ceva de ea. Dar, în ziua când am văzut ce cale a apucat – și n-am reușit s-o aduc pe drumul bun – tot eu i-am dat cu toporul la cap.

Și cât voi trăi, oricine va arunca sămânța unui război civil în Țara Românească, pentru acela n-am secură destul de puternică ca (*sic!*) să-l plesnesc!

Nouă nu ne trebuie război civil, ci oameni ca să putem ridica această țară. Noi vrem să salvăm acest neam. Dăm exemplul muncii, cinstei, dezinteresării.

În jurul nostru mișună mulți ticăloși, dar, pe măsură ce-i prind, le dau la cap. Dar nu sunt încurajați de noi, și nici nu căutăm să-i apărăm.

Acestea aveam de spus în chestiunea aceasta.

Să iei notă, dle Vlădescu, să se termine cu această problemă. N-am nimic în contra dlui Caragea, nici nu știu cine este, dar trebuie scos.

Știți, cum am scos de la Telefoane niște persoane – două persoane – s-a și pus ordine. Una era ocrotită, ... tot așa. Le-am scos și s-a pus ordine. Merg Telefoanele. Pentru mine nu mai există o problemă de Telefoane, și nu mai există nici o problemă în Stat, cum era înainte.

O ultimă chestiune, pe care v-o dau s-o puneți în studiul dv.: problema ajutorării, de găsirii modalității de ajutorare a acelor care au suferit de pe urma bombardamentului aerian. Trebuie studiată această problemă, ca să vedem cum va veni națiunea în ajutorul sinistraților, ca să reconstituie casele lor. Nu un ajutor de sută la sută, dar un ajutor – credite pe termen lung – care să însemne ceva în reconstrucția gospodăriilor distruse, fiindcă, în definitiv, sunt sinistrați de război.

M. Antonescu: Cu ocazia cutremurului, ca ministru al Justiției am făcut o lege specială, de derogare de la dreptul comun al garanțiilor.

Putem, pe aceleași baze, să examinăm posibilitatea acordării unor credite speciale acestora.

Mareșal I. Antonescu: Rog pe dl ministru al Justiției să studieze această chestiune. Trebuie să facem o lege bine studiată, în raport și cu măsurile ce urmează să fie luate de dl ministru al Finanțelor, ca să nu fie sarcinile prea mari. Contribuțiile acestea le vom scoate de pe spinarea națiunii, fiindcă cu (*sic!*) toții trebuie să contribuie la sarcinile acestea de reconstituire a averilor acestora.

Al. Neagu: Avem atâtea bunuri evreiești.

Mareșal I. Antonescu: Nu intrăm în detalii. Vă dau numai problema, care trebuie să fie studiată și rezolvată din timp.

M. Antonescu: Am informat Consiliul de Miniștri, acum câteva luni, asupra acțiunii diplomatice, în linii mari.

Aș vrea acum numai să aduc la cunoștința Consiliului de Miniștri că, urmând negocierile pe care le anunțam cu Bulgaria, am ajuns să evităm arbitrajul, care începuse să fie dezbătut la Viena.

Pe cale de negocieri directe, la 1 aprilie, am făcut un schimb de scrisori, prin care, obiectele supuse arbitrajului, litigiile rămase încă pe urma Tratatului de la Craiova au fost soluționate, pe cale directă.

Astfel, Guvernul român a primit, ca îndemnitate forfetară, în locul sumei de 1.000.000.000, față de care Guvernul bulgar își valorificase pretențiile de circa

800.000.000, astfel că pretențiunile sale n-ar fi rămas decât de 200.000.000, Statul Bulgar s-a îndatorat să plătească Statului Român 850.000.000, din care, prima tranșă, de 380.000.000, a fost vărsată chiar în ziua schimbării acestor scrisori; a doua tranșă, de 470.000.000, urmând să fie acoperită în trei luni, începând de la 1 aprilie.

În ce privește soldul recoltelor, după lungi discuțiuni – pentru a stabili soldul rămas în Dobrogea de Sud – recolte care urmau să fie sau acordate în natură sau date despăgubiri Statului Român și proprietarilor, Guvernul bulgar s-a obligat să livreze 13.000 tone în natură și contravaloarea, în franci elvețieni, pentru alte 6.000 tone și să facă toate eforturile ca să sporească această cantitate de la 12.000 tone la 16.000 tone. Acesta este angajamentul lor.

De asemenea, pentru floarea-soarelui s-au angajat – ținând seama că așa cum era situația, o cantitate de floarea-soarelui nu era necesară pentru consumul intern, – s-au angajat să plătească contravaloarea (*sic!*) în franci elvețieni a 5000 tone. Această contravaloare – 4.500.000 franci elvețieni – a fost predată în ziua încheierii Acordului.

Cu același prilej, am soluționat o serie întreagă de controverse, din punctul de vedere tehnic, a aplicării Tratatului.

În ce privește situația românilor care nu aveau domiciliul legal în Dobrogea de Sud, chiar dacă aveau acolo reședința la data când s-a făcut Tratatul de la Craiova, am discutat condiția schimbului de populație și a persoanelor care pot părăsi teritoriul prin schimbul legiferat și am stabilit măsurile care să ne garanteze că nu vom ajunge în mod obligatoriu să luăm în țară populație din Bulgaria – populație de origine românească – dacă noi n-am dori-o.

În același timp, am luat o serie întreagă de măsuri, în afară de aceste acorduri și de schimburi facultative de populație, ca și de ocrotirea dreptului pentru populațiile respective.

Am luat astfel o serie întreagă de măsuri – Guvernul Bulgar a făcut anchete – asupra impozitelor care fuseseră suferite de proprietarii români. Aceste impozite asupra bunurilor imobile din Dobrogea de Sud au fost revizuite. La fel, în ce privește exproprierile de la Balcic și celelalte măsuri cu caracter discriminatoriu, luate împotriva bunurilor românești din această regiune, care au fost oprite și revizuite.

Am procedat astfel încât, prin aceste Acorduri, prin scrisorile schimbate am ajuns să evităm arbitrajul, care nu putea duce decât la constatarea unei situații de fapt. De altfel, nu s-a pus nici o chestiune juridică, ci numai chestiuni de fapt; în afară doar de interpretarea art. 5 al Tratatului de la Craiova, care era singura chestiune de drept a acestui act.

Condițiunile de ordin pecuniar, consimțite de Guvernul bulgar – supuse aprecierii, la vreme, a Ministerului Economiei Naționale în ce privește evaluarea, și Ministerului Agriculturii, în ce privește evaluarea recoltei posibile din acea perioadă – mă îndreptătesc să cred că Acordul acesta, din punctul de vedere al despăgubirilor primite de Statul Român, este avantajos.

Acordul de la Craiova, actul politic al cesiunii teritoriale, a precedat regimul dlui Mareșal Antonescu, răspunderea politică a Guvernului. Și Ministerul de Externe, eu însumi n-am avut în fața mea decât problema dacă mergem cu Statul Bulgar înaintea Tribunalului Arbitral, instituit conform Actului de la Craiova, sau dacă, pe cale de negocieri directe, evităm această procedură.

Ținând seama de situația internațională și de felul în care au evoluat, de la 1940 și până astăzi, raporturile româno-bulgare, am socotit mai potrivit, ca să evităm această procedură arbitrală, care fusese angajată, și, în locul unei sentințe, pe care s-o aducă un arbitru, să venim cu un schimb de scrisori între cele două guverne asupra acestui Acord, în ce privește problemele de ordin tehnic.

Acest lucru a fost făcut la 1 aprilie.

Am ținut de datoria mea să vi-l aduc la cunoștință.

Dl prof. Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului, depune o notă scrisă asupra schimbului de scrisori româno-bulgare, pentru evitarea arbitrajului, spre a rămâne în arhiva Președinției, la dosarul ședinței Consiliului de Miniștri din 13 mai 1943, care a luat act și și-a dat acordul asupra acestei proceduri.

Ședința se ridică la ora 14.40.

Stenografiat de D. Fierăscu și A. Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 375/1943, f. 192-281

8. 1943 iulie 1. *Se discută despre: Căile Ferate particulare; finanțarea recoltei, organizarea economatelor; executarea muncilor agricole; comanda a 10 vapoare în Suedia pentru pescuitul pe Marea Neagră; aprovizionarea cu lemne etc.*

CONSILIUL DE MINIȘTRI ECONOMIC

de joi, 1 iulie 1943

Ședința se deschide la ora 10, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Participă dnii: **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzeestrării Armatei și Producției de Război, ad-interim la Ministerul Economiei Naționale; **A. Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării la Ministerul Economiei Naționale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului, pentru Românizare, Colonizare și Inventar; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Industrie, Comerț și Mine; **g-ral N. Șova**, subsecretar de Stat al Marinei; **M. Gr. Romașcanu**, comisar general al Prețurilor; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **g-ral N. Bădescu**, comisarul Guvernului pentru Aprovizionarea cu lemne; **C. Stoicescu**, administrator delegat la B.N.R.; **Ovidiu Vlădescu**, secretar general la Președinția Consiliului de Miniștri; **col. Radu Davidescu**, șeful Cabinetului Militar al Conducătorului Statului.

Dl. Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, examinează doi snopi de grâu, aduși de dl ministru Aurelian Pană.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut grâu mai frumos ca acesta. De unde este?

A. Pană: Din Romanați. Zilele acestea s-a ieșit chiar la seceră.

Vă rog să observați diferența de spic, între varietatea care este selecționată, din stânga, și aceea neselecționată, din dreapta.

Mareșal I. Antonescu: În Caucaz am văzut niște grâu care se cultivă la patru ani. Am văzut și seceră.

A. Pană: Este mai mult o curiozitate științifică. Este o plantă, care în loc să se semene în fiecare an, se seamănă la patru ani. Din punct de vedere științific este foarte interesant, dar din punct de vedere practic nu s-a putut realiza ceva deosebit.

Mareșal I. Antonescu: Acum grâul nu mai poate suferi nimic.

A. Pană: Poate o rugină, în ultimul moment; nu pentru acesta la care se iese la seceră, dar pentru cel din regiunile unde este mai verde.

Mareșal I. Antonescu: Intrăm în ordinea de zi.

Ce este cu trecerea Căilor Ferate particulare sub controlul Ministerului Lucrărilor Publice și Comunicațiilor?

G-ral D. Popescu: Eu am pus-o la ordinea de zi. M-am înțeles, însă, cu dl ministru Bușilă, așa încât trebuie scoasă de pe ordinea de zi.

Mareșal I. Antonescu: Dar principial cum a rămas chestiunea aceasta, fiindcă se dezbate de doi ani?

C. Bușilă: Actualmente este la Ministerul Justiției, care trebuie să dea o hotărâre.

Mareșal I. Antonescu: Dar este trimis de multă vreme. Stagnează. Trebuie să decidem într-un fel sau altul. Să nu târăgănăm chestiunile în spațiu și în timp, să le rezolvăm într-un fel sau altul.

Eu, în principiu, sunt de părere că toate căile ferate particulare, mai ales acelea care sunt de interes mare și economic, și militar, să fie administrate de o singură administrație. S-a ieșit odată din regulă, pentru cauza de moment, dar trebuie să intrăm în regula generală.

C. Bușilă: Trebuie să fie despăgubit.

Mareșal I. Antonescu: Le asigurăm, pe timp de 90 ani, cât aveau concesiunea, venituri de la Calea Ferată. Este drept, când au avut concesiunea și când au avut încrederea în această concesiune, să li se dea aceasta. Dar interesul Statului cere să trecem aceste căi ferate la Stat. Chiar în inspecția de ieri m-am izbit de un caz, pe care îl voi arăta imediat. Dar dacă interese superioare dictează să le luăm, le luăm, dar drept este ca să nu știrbim încrederea în Stat și în legiurile lui. De aceea, trebuie să le dăm o despăgubire, la care au dreptul, fie plătind concesiunea, fie asigurându-le un venit pe timpul concesiunii, egal cu acela pe care îl au. Vom asigura în schimb o administrație mai bună și unitară. Acum se plâng și cei cari au transporturi mai mari de făcut, din cauza dezarmoniei provocată de trecerea de la un sistem la altul.

C. Bușilă: Momentan este vorba de calea ferată Ploiești-Văleni și Buzău-Nehoiși.

În ce privește calea ferată Buzău-Nehoiși, chestiunea este puțin mai simplă, deoarece Statul, prin Calea Ferată și Casa de Amortizare, are o cantitate mare de acțiuni.

Zilele acestea cred că se va soluționa această chestiune cu Ministerul Justiției.

Mareșal I. Antonescu: Această cale ferată a fost rău administrată totdeauna. S-a făcut acolo politică, jaf chiar. Calea ferată Ploiești-Văleni a fost mai bine administrată, cel puțin după câte știu eu.

G-ral D. Popescu: A fost excedentar în toți anii.

Mareșal I. Antonescu: Cealaltă a fost întotdeauna rău administrată. Politica a avut o influență mai nefastă decât aici. Poate și aceasta ar fi dat rezultate mai bune în alte condiții. Ea trăiește prin Draja și exploatarea petroliere.

Noi avem interes să facem o nouă legătură cu Transilvania, și, probabil, o vom face pe valea Teleajenului, pentru că este mai ușor decât pe calea Buzăului. Eu am parcurs cu piciorul porțiunea aceea, și mi-am dat seama că este cea mai ușoară legătură cu Ardealul, și nu cheltuim atât cât am cheltuit până acum.

Am studiat chestiunea aceasta când am fost la Statul major. Am trimis de la Statul major și de la Calea ferată ca să vadă situația. S-a străbătut peste vechea frontieră și s-a ajuns aproape de Teliu. Nu este nici o lucrare mare de artă de făcut; poate un singur tunel, foarte mic, ceea ce este o excepție de care nu trebuie ținut socoteala.

Chiar ieri m-am lovit de o chestiune în legătură cu aceste căi ferate. Mergând într-un spital de la Văleni, am găsit un controlor de tren, care avusese un accident, fusese operat și i se amputase mâna. M-a și întrebat dacă el are drept la despăgubiri și la ajutorul Statului, pentru că noi am făcut o lege în care le-am asigurat acest ajutor tuturor accidentaților de război. Dar el este de la o cale ferată particulară. Iată, deci, o problemă care naște din această cauză. Ai luat d-ta notă, dle col. Davidescu.

Principial, în ce privește liniile de interes particular, care sunt și de interes general, trebuie să fie sub o singură administrație, însă Statul să onoreze obligațiile care au fost luate.

Întocmirea situațiilor agricole de către organele administrative

G-ral D. Popescu: Tot eu am pus și chestiunea aceasta.

Ni se cer diferite situații, fie de dvs., fie de Președinția Consiliului de Miniștri. Organele Ministerului Agriculturii refuză să ne dea orice date, punându-se la adăpostul dispozițiilor dlui ministru al Agriculturii, care spune să ne adresăm organelor Institutului de Statistică.

Am luat contact cu Institutul de Statistică, care (*sic!*) mi-a comunicat că la cinci mii comune are numai 77 statisticieni, ceea ce înseamnă că n-am putea strânge date decât în aceste 77 comune. În această situație desigur că nu putem executa dispozițiile care ni se dau.

Mareșal I. Antonescu: Dar agenții agricoli din sate nu sunt controlați de administrație?

G-ral D. Popescu: Ei depind de camerele agricole.

Mareșal I. Antonescu: După lege, prefectul este reprezentantul Guvernului în județ, din toate punctele de vedere, și are un drept suveran asupra tuturor.

G-ral D. Popescu: Este ordinul precis la dlui ministru Pană, să nu dea niciodată.

A. Pană: Organele agricole sunt foarte încărcate. Noi le pretindem ca în același timp să fie și pe teren. Atunci se înțelege să reducem lucrările de cancelarie.

De fapt, toate datele în ce privește agricultura sunt strânse de aceste organe. Noi le dăm și Institutului Central de Statistică. Ca să comunicăm aceste date de fiecare dată, și același lucru, făcut de Ministerul Agriculturii, să-l facă și Ministerul de Interne am socotit că este de prisos, fiindcă sunt aceleași date. Dacă Ministerul de Interne ar culege datele prin alte organe, ar avea, poate, date deosebite.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea a plecat de la mine, fiindcă am vrut să fac un control deosebit, prin Institutul Central de Statistică, prin Ministerul de Interne și prin Ministerul Agriculturii asupra randamentului producției, deoarece în acești trei ani de guvernare am avut dificultăți mari în această privință. Ne-am găsit în fața unor date în ce privește recolta, care difereau total față de realitate.

Un caz concret este și acela pe care îl trăim astăzi, chestiunea mazării și chestiunea porumbului. Anul trecut, în toamnă, noi ne-am zbatut, cum ne-am zbatut totdeauna de când guvernăm, ca să organizăm în acest fel distribuția produselor solului, încât să putem face față nevoilor de alimentare ale țării, să legăm o producție cu producția viitoare.

S-a spus anul trecut, după datele Ministerului Agriculturii, că începând din luna ianuarie, cel mai târziu februarie, va trebui să intervenim masiv cu porumb în regiunile de munte. Noi ne găsim astăzi la începutul lui iulie și a trebuit să intervenim foarte puțin în regiunile de munte.

Este exact sau nu?

G-ral C. Constantin: Am intervenit în fiecare lună cu câteva mii de vagoane.

Mareșal I. Antonescu: În ce anume regiuni, și de când ai început d-ta această intervenție?

G-ral C. Constantin: Iată un tablou. De exemplu, numai din Transnistria cât porumb am trimis în luna mai în fiecare județ.

Mareșal I. Antonescu: În luna mai. Și comparativ cu ceea ce trimiteam anul trecut, ce însemnează aceasta?

G-ral C. Constantin: Nu am totalul la mine; dar însemnează destul.

Mareșal I. Antonescu: A doua chestiune a fost chestiunea mazării, care a ieșit în ultimul moment. Ne-am pomenit odată cu cinci mii de vagoane de mazăre pe umeri. Toată lumea a venit la mine cu reclamația că nu poate vinde mazărea, că vine noua recoltă, de treizeci mii vagoane, și încă nu s-au vândut aceste mii vagoane, care au ieșit în ultimul moment, pentru că producătorii de mazăre au ascuns-o, crezând că se va întâmpla ca acum un an sau acum doi ani, când prețul se ridicase la opt sute mii lei vagonul, și unii au vândut chiar cu un milion lei vagonul. Au spus: să ținem mazărea. Nu au declarat în mod categoric cantitățile de mazăre ce aveau, și acum, când au văzut că vine recolta nouă cu o cantitate masivă, au început să scoată mazărea. Aduc și învinuire Ministerului Economiei Naționale că nu s-au dat autorizații de export la timp, și fel de fel de lucruri.

Eu am urmărit și această cheștiune, dar nu pot intra în toate amănuntele, când am atâtea pe cap. Totuși s-a întâmplat ceva și în această privință.

Văzând care este situația, mi-am spus: atunci să facem trei evaluări: o evaluare care trebuia făcută prin mai, una înainte de seceriș, și una chiar la mașina de treierat. Dar cum? Nu avem nevoie să facem aceasta pe toată suprafața țării. Luăm locurile care sunt mai slabe și mai bune în fiecare regiune, și stabilim după ochi. Proprietarii și cultivatorii pot să aprecieze la un moment dat. Pot interveni apoi ploii și alte circumstanțe climatice, care influențează cantitativ producția, dar această primă evaluare tot dă o indicație.

Venim la a doua evaluare, la seceriș – cum ai adus d-ta acești snopi – și după snopi și după spic se poate deduce care va fi producția la hectar. Și aceasta poate fi o evaluare care să nu corespundă realității.

A. Pană: Facem aceste evaluări, dar nu se pot face precis. Așa s-a întâmplat și cu mazărea.

Mareșal I. Antonescu: Cinci mii vagoane diferență care să iasă în ultimul moment?

A. Pană: Nu cred să existe această cantitate.

G-ral Gh. Dobre: Mai degrabă este cheștiunea fasolei.

Mareșal I. Antonescu: Dacă știam că există această mazăre, nu pierdeau nici producătorii, și nici Statul. Dădeam dispoziții să se exporte, dar hrăneam și soldații, fiindcă mazărea este mai hrănitoare. O întrebuițam apoi la cantinele școlare, unde sunt peste trei sute mii copii, care mănâncă în fiecare zi pe seama Statului, pe seama Consiliului de Patronaj. Dacă le dădeam din ianuarie mazăre îi hrăneam mai bine, producătorii aveau un avantaj, și nu ne trezeam cu această situație. Apoi puteam face și alte lucruri cu mazărea.

Ce s-a întâmplat? Am suferit de foame, am hrănit armata în condiții slabe, fiindcă nu știam că avem acest disponibil de mazăre. Soldatul, dacă i se pregătește mazărea în condiții bune o mănâncă, și este și mai hrănitoare decât cartofii și alte alimente.

A. Pană: Personal, cred că există oarecare cantitate, însă nu cinci mii de vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Putem merge la deriva aceasta: ministrul Agriculturii spune că nu există această cantitate, iar Economia Națională este asaltată din toate părțile țării. O doamnă Georgescu, rudă cu dl Bușilă, a spus într-o casă: „Mă rog la Dumnezeu să se piardă toată recolta anul acesta, căci nu mi-am vândut mazărea anul trecut”.

Să se piardă toată recolta, să piară tot Neamul Românesc, fiindcă nu și-a vândut mazărea. Un cap nesocotit. Dar am trecut peste aceasta. A spus, însă, acest lucru acum vreo lună.

C. Bușilă: Mie mi-a spus că a vândut mazărea de anul trecut. Probabil că a fost altcineva.

Mareșal I. Antonescu: Lucru s-a înregistrat, și a ajuns până la urechile mele, că doamna Tutu Georgescu a spus în casa cutare: „Să dea Dumnezeu să se piardă toată recolta anului acesta”. Un cap descreierat, nu pot să-l calific altfel. Lasă că n-o să

asculte Dumnezeu pe doamna Tutu Georgescu, ca și pe alți descreierați, dar în sfârșit este lipsă de judecată.

Prin urmare, dle Pană, nouă ne trebuie date, mai mult sau mai puțin precise, ca să nu ne găsim în fața unor situații în contradicție cu realitatea. De exemplu, în primul an al guvernării noastre a venit col. Dragomir, care era ministru al Economiei Naționale, și a afirmat în fața Consiliului de Miniștri că avem grâu suficient ca să hrănim populația până la noua recoltă. Foarte fericit de această afirmație a unui ministru, n-am luat nici o măsură restrictivă în privința pâinii, și ne-am trezit că în decembrie vine și spune: „Trebuie să reducem rația”.

L-am luat din scurt în fața Consiliului de Miniștri și i-am spus: Cum? Două luni după ce ai afirmat acest lucru, trebuie să reduci rația de pâine? Am redus rația, și la două luni după aceea a venit și a spus că trebuie să facem pâinea cu mălai etc., și știți că în 1940-1941 ajunsesem cu pâinea într-o situație dezastruoasă, și puteam risca mișcări sociale, din cauză că în octombrie-noiembrie fusese informat cu desăvârșire greșit întregul Consiliu de Miniștri și luasem măsuri care puteau aduce o catastrofă.

În anul următor, am micșorat pâinea, am amestecat făina, dar am ajuns acum la noua recoltă, și pot face față situației. Oricine trece prin Țara Românească își dă seama că este bine administrată.

A. Pană: Ministerul Agriculturii v-a înaintat un memoriu din vara trecută, atrăgând respectuos atenția că nu vom avea cantitatea necesară pentru hrana populației și animalelor. Nouăzeci mii vagoane era deficitul care-l arătam, și care trebuia umplut pentru împlinirea nevoilor. Acestea nouăzeci mii vagoane propuneam să se aducă, cât se va putea, din Transnistria; și spuneam în memoriul făcut atunci că vor trebui aduse patruzeci-cincizeci mii vagoane. S-a adus această cantitate și s-a plasat în întregime aici în țară. Un alt număr important de vagoane va fi suplinat prin recolta de grâu ce avem, căci populația de la munte și alte părți va trebui să se hrănească din aceasta. Vor fi douăzeci mii vagoane, iar douăzeci mii vagoane s-a împlinit prin economii făcute îndeosebi asupra hranei animalelor, așa încât cifra arătată de Ministerul Agriculturii, de nouăzeci mii vagoane deficit, cred că a fost calculată destul de bine, și a rămas să se ia măsurile necesare ca să se aprovizioneze țara cu excedentul din Transnistria.

În ce privește evaluările pe care le face Ministerul Agriculturii, am ținut totdeauna să le fac cu cea mai mare prudență, fiindcă mi-am spus: Mai bine să se constate un excedent, decât să ajungem în situația să nu avem.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este înțelepciunea.

A. Pană: În felul acesta cred că n-am absolut deloc, și evaluarea pe care o facem acum la grâu, o facem cu prudență; mai bine să constatăm un excedent la sfârșitul anului, decât să ne trezim în luna mai că nu mai avem grâu pentru pâine.

Mareșal I. Antonescu: Ca să termin cu această chestiune, eu n-am înțeles să cer statistici de la Ministerul de Interne, care să fie făcute de Ministerul Agriculturii. Am cerut să se facă o verificare, ce impresie are fiecare autoritate.

DI Mănuilă nu și-a întins încă antenele lui statistice pe toată suprafața țării. În inspecția administrativă făcută acum, am avut grijă să mă interesez dacă agentul statistic este acolo. L-am văzut, și chiar ieri am găsit la pretură pe agentul statistic.

L-am întrebat dacă a făcut școală. Mi-a dat oarecari explicații, din care am tras concluzia că s-au pus la curent.

Eu am înțeles, însă, ca Ministerul de Interne să facă această verificare pe calea administrației, nu prin organele Ministerului Agriculturii sau Statisticii, căci Statistica ne va da datele ei. Eu am înțeles să o faceți stând de vorbă cu țăranii, cu proprietarii mijloicii, cu marii proprietari și din aceasta să scoateți informațiile necesare, pe care orice om care stă la țară poate să le dea. Eu nu m-am ocupat de agricultură și nu sunt fiu de agricultor, dar dacă aș sta la țară o săptămână aș fi în stare, ca ultimul agent agricol care are patru clase primare, să învăț cum se evaluează producția de grâu la epoca A, la epoca B, la epoca C; căci trebuie evaluată la trei epoci diferite, ca să vedem cum evoluează. Nu este o problemă prea mare. Nu trebuie să am nici studii academice, nici să fiu agricultor de o sută ani; este destul să vreau să învăț.

Pe calea aceasta am înțeles să culegeți date, căci dacă le cereți de la organele agricole ale dlui Pană, nu mi-am ajuns scopul. Trebuie făcută pe trei căi diferite: Statistica, D-ta și Ministerul Agriculturii, până când vom putea face această operație, până când Statistica va fi în măsură singură să ne dea aceste date.

Astăzi Statistica este într-o stare embrionară. Nu a ajuns să aibă proporțiile pe care le reclamă un Stat modern. Până se va ajunge la aceasta trebuie timp, fiindcă este chestiune de personal, de fonduri, de practică. Toate aceste elemente nu le-am realizat încă în cadrul organelor de statistică ale Statului, ca să pot pretinde Statisticii să-mi dea toate aceste date, pe toată suprafața țării. Dar am pătruns cu antenele Statisticii până către comune. În ziua când voi avea toate elementele statistice, nu voi mai avea nevoie de altceva. Dar nu vor exista probabil nici pentru 1943-1944, nici pentru 1944-1945, căci o țară care a fost dezorganizată timp de 70 de ani, de la creația sa până astăzi, nu am pretenția absurdă să am putut-o organiza în câțiva ani.

Constat, însă, progrese enorme, dar constat și lucruri rele, foarte rele. De pildă, piața din Ploiești. Ți-am mai spus eu, de altfel, de aceasta. Acolo sunt toți constituiți într-o bandă, cu primarul, cu ajutorul de primar, cu controlorii. Am fost în piața de en gros seara, când se aduce marfă, piața de en gros care este la 6-700 metri de piața de detaliu; nu este mai departe.

Când am ajuns în piața de en gros – lasă că acolo toate zarzavaturile erau puse pe jos; n-a fost în stare primarul să facă pe negustorii să-și pună mărfurile pe niște rogojini sau pe niște paturi de lemn –, s-a aflat imediat și toți negustorii au început instantaneu să schimbe prețurile la zarzavaturi. A fost acolo la fel ca și cum un vultur ar fi intrat într-un stol de porumbei: toți au început să șteargă vechile prețuri și să scrie altele; ba, unii au lăsat și prețurile vechi și au scris alte prețuri pe dosul etichetelor.

La piață, mercurialul zilei se fixează la ora 7 seara pentru 24 ore. Or, unii din negustori, atunci când au schimbat prețurile, au pus prețuri mai mici chiar decât cele prevăzute în mercurialul zilei. Astfel, fasolea țucără era trecută în mercurial cu 20 lei kilogramul, iar ei o puseseră la 18 lei kilogramul. La fel au făcut și la celelalte zarzavaturi.

În afară de aceasta, era o diferență foarte mare între prețurile din piața de en gros și cele din piața de detaliu. Astfel, ardeiul verde se vinde cu 2 lei bucata la en gros

și 5 lei la detail. Și tot ceea ce vindea la en gros era bun, iar tot ceea ce se desfacea în piața de detail era prost și uscat.

Legea spune că comerciantul (*sic!*) detailist are dreptul la un beneficiu de 20%, în afară de cheltuielile de transport care nu se ridică la prea mare lucru. Ei bine, cu primarul alături de mine, am găsit diferențe foarte mari între prețurile pieței de en gros și cele ale piețelor de detail.

La Ploiești, pâinea este de o calitate foarte proastă: se lipește de deget, de nu-l mai poți scoate din pâine, de cleioasă ce e. Aceasta înseamnă că toți domnii aceștia: primar, ajutor de primar, brutari sunt înțeleși între ei. Și încă mai venise cineva ca să-mi pledeze de ce sunt prețurile așa și nu altfel; dar nu merge așa.

Și aici în București este o speculă nemaipomenită. Producătorul muncește, are toate riscurile, pentru ca altcineva să vie să ia marfa de la el pe lucru de nimic și s-o speculeze. Toată populația de la periferie este speculată de câțiva ticăloși – îi vezi, după cum schimbă privirile între ei, și când stai de vorbă cu engrosiștii aceștia, toți duhnesc a vin –, iertați-mi expresia. E ușor să te îmbogățești, jumulind populația.

Primarul de acolo – pe care l-am și amendat –, trebuie înlocuit, cu toți ajutorii lui cu tot. Primesc mereu reclamații de la populația din Ploiești. Am vrut să-mi iasă înainte, când trec pe acolo, și să-mi arate ce pâine mănâncă ei. Ieri, în piața din Ploiești, s-au adunat în jurul meu mii de oameni. Totul este chestiune de organizare și acolo la Ploiești nu este nimic organizat.

Domnilor, ceea ce spun acum nu se adresează numai domnului ministru de Interne, ci se adresează și dv., celor de la Ministerul Economiei Naționale, care fixați prețurile. Ei bine, prețurile de vânzare nu corespund prețurilor de cost. Ați căutat dv. să vedeți câte kilograme de cartofi s-au produs anul acesta la pogon?

M. Gr. Romașcanu: Nu, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, cum ați lăsat ca prețurile să se fixeze la discreție? Am stat de vorbă cu un producător și l-am întrebat câți cartofi a produs anul acesta pe un pogon de pământ. Lasă că aicea specula mai vine și din altă cauză: cartofii se vând și spălați și nespălați; și se vând cartofii nespălați la prețurile cartofilor spălați. Cu astfel de metode negustorii speculează populația.

M. Gr. Romașcanu: Domnule Mareșal, vă rog să-mi îngăduiți să vă dau câteva lămuriri, în legătură cu prețurile de pe piață. Înainte vreme, mercurialul se făcea dimineața, pe baza cantităților de mărfuri sosite în piață. Acum, mercurialul se încheie seara, fiindcă până a doua zi de dimineață nu mai sunt tranzacții de mărfuri. Se întâmplă, însă, uneori ca în timpul nopții să mai sosească cantități (*sic!*) importante de zarzavaturi, ceea ce face ca a doua zi prețurile să fie mai mici decât prevede mercurialul.

Pentru cazul special al cartofilor, anul acesta prețul lor este mai mic cu 70,6%, decât era anul trecut pe vremea aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Domnule Romașcanu, eu urmăresc toate aceste chestiuni și am în permanență un tablou comparativ între prețurile de anul acesta și prețurile de anul trecut, la aceeași epocă. Astfel, pot să vă spun că anul trecut cartofii se vindeau cu 18-20 lei kilogramul, iar în anul acesta se vând cu 14-16 lei. La alte

zarzavaturi, însă, cum este, de exemplu, la castraveți, anul acesta se plătesc prețuri mai mari decât acum un an.

M. Gr. Romașcanu: Timpul este mai întârziat. Din această pricină, la câteva articole se plătesc prețuri mai mari decât ar trebui.

Mareșal I. Antonescu: Te rog să nu-mi dai explicații. Fapt este că dv. nu plecați de la bază, ca să vedeți de exemplu câte kilograme de cartofi se produc la un program de pământ în regiunea Bucureștilor, în regiunea Ploieștilor sau în regiunea Buzăului, – fiindcă acestea sunt centrele de producție, care alimentează regiunea despre care discutăm acum. Și trebuie să ținem socoteală că anul acesta avem o producție mai mare și din pricină că au fost cultivate cu zarzavaturi locurile virane și curțile mai întinse; aproape că n-a mai rămas nici o curte cu o întindere mai mare, care să nu fi fost cultivată cu cartofi sau cu fasole. Deci, trebuie să facem calculul producției la pogon în aceste câteva centre unde tâlharii caută să-și bată joc de populație.

Am să vă dau un exemplu categoric și am să vă las să judecați și dv. dacă este admisibil: pe când la București kilogramul de fasole se vinde cu 14-16 lei, aceeași calitate de fasole se vinde la Breaza, la Sinaia, la Predeal, la Azuga sau la Bușteni cu 100 lei kilogramul. Prețul acesta trebuie să-l plătească foștii funcționari ai Statului, pensionarii, care n-au mijloace suficiente ca să poată trăi la orașe, și s-au refugiat la Breaza ca să-și ducă ultimele zile ale bătrâneții. Deci, după ce că ei au pensii foarte mici, mai sunt obligați să plătească prețuri extraordinare pentru alimente, tocmai din cauza lipsei de autoritate a organelor administrative.

Am să fac dovada că la Ploiești – ca și la Zarojani –, este o mare ticăloșie. Consiliul de Patronaj n-a putut să intre la fabrica de la Zarojani, pentru că și acolo erau fel de fel de lucruri și de nereguli, care trebuiau acoperite până sus, la Guvernământ. Am aflat că dl Otin era băgat în aceste ticăloșii până în gât. De un an de zile Consiliul de Patronaj dă lupta ca să intre la Zarojani și de-abia acum în urmă a izbutit. Și Ministerul Economiei Naționale are aici o vină conștientă sau inconștientă, că a lăsat ca lucrurile să se petreacă astfel. Consiliul de Patronaj, de câte ori vrea să intre la Zarojani, găsea în calea lui o piedică: erau cu toții roată în jurul tâlharului cel mare. Tot așa și la Ploiești: primarul, ajutorii de primar și ceilalți, care fixează prețurile, fac parte din aceeași bandă.

C. Stoicescu: Dacă îmi dați voie, domnule Mareșal: întâmplător, prin casele de împrumut țărănești sunt informat de unele greutăți pe care le întâmpină cultivatorii de zarzavaturi. Grădinarii din jurul Bucureștilor cer voie să aibă și ei locuri unde să-și vândă singuri zarzavaturile produse de ei, dar nu reușesc. Poate că ar fi bine ca Primăria și Ministerul Economiei Naționale să le dea asemenea locuri. În felul acesta, s-ar evita urcarea prețurilor la leguminoase, prin trecerea lor dintr-o mână în alta.

Mareșal I. Antonescu: Am discutat și această chestiune: nu vor producătorii să înlăture pe intermediari.

C. Stoicescu: Aici o cer.

Mareșal I. Antonescu: Acolo nu. Când vom suprima pe intermediarii engrosiști, vom avea criză de zarzavaturi pe piață. Au venit câțiva dintre cultivatori să-ți ceară d-tale acest lucru, aici, la București. La Ploiești, însă, am cercetat această

chestiune ca să văd dacă nu este mai bine să scoatem pe intermediari și să lăsăm pe producători în contact direct cu detailiștii.

M. Gr. Romașcanu: Comerciantul engrosist de zarzavaturi este în același timp și un finanțator al producătorului; unul este legat de celălalt.

Mareșal I. Antonescu: Dar cei care fixează prețurile la Ploiești sunt oameni interesați. Nu se poate, dle g-ral Popescu, ca aici fiind piața de en gros și dincolo, la câteva sute de metri, fiind piața de detaliu, să existe diferențe de prețuri extraordinare, la aceleași articole, între una și alta. Morcovii se vând cu 14 lei legătura la en gros și cu 50 lei legătura la detaliu, la mai puțin de un sfert de ceas distanță de la o piață la alta. Negustorii întrebuințează fel de fel de metode, ca să inducă în eroare pe consumatori: uneori vând unele zarzavaturi la bucată, alteori le vând la kilogram; sunt atâtea și atâtea mijloace cu care tâlharii își bat joc de populație.

M. Gr. Romașcanu: Aici prețurile sunt fixate de Primărie și controlate de un corp de inspectori de sub conducerea dlui dr. Bobeș.

Mareșal I. Antonescu: Ieri am stat de vorbă cu un producător de cartofi – așa era de gras, de roșu și de rumen la față – și l-am întrebat: „Câte kilograme de cartofi ai produs d-ta la pogon?” La început n-a vrut să spună, iar apoi mi-a spus că a produs 4000 kilograme cartofi la pogon. Dacă el a spus numai 4000 kilograme, înseamnă că a produs cel puțin 7000. Or, aceasta înseamnă un câștig de 80.000-100.000 lei la pogon.

L-am întrebat cât plătește arendă la un pogon de pământ – dacă nu cultivă pe pământul lui – și mi-a răspuns că arenda este de 10.000 lei la pogon; mi-a socotit ziua de lucru la de două ori cât se plătește în realitate – verificarea s-a făcut pe loc, fiindcă au fost alții acolo, care au spus că nu se plătește atât ziua de muncă; – apoi mi-a adăugat nu știu ce taxe, dublate și triplate decât sunt în realitate – el protestează împotriva taxelor atunci când i se cere să le plătească, dar spune de două ori sau de trei ori atât, atunci când i se pretinde să le arate – și totuși, după calculele făcute în felul acesta, am ajuns la un câștig de 40.000-50.000 lei la un pogon de pământ de pe care s-au recoltat 4.000 kilograme de cartofi. Aceasta este situația.

De acolo trebuie să plecați, de la bază. De aceea îmi trebuie mie datele acestea statistice. Acum se agită ridicarea prețului la vagonul de grâu la 4-500.000 lei. Eu, însă, nu merg cu ochii închiși. De aceea mă interesează cât este producția în Nordul Bucovinei, în mijlocul Moldovei, în Transnistria, în Basarabia, și apoi vom vedea care este măsura justă ce trebuie luată.

În tot cazul, statistica așa am urmărit să fie făcută, nu să se ia datele agentului agricol, fiindcă acestea le am prin Ministerul Agriculturii. Ministerul de Interne trebuie să le aibă prin organele administrative, Statistica prin organele statistice.

Am comparat aceste date statistice și unul trecut, și de multe ori erau diferența între aceste date; nu erau, însă, diferențe mari.

Trecerea drumurilor județene și comunale la Regia Autonomă a Drumurilor

Este o chestiune pe care o vom discuta. Nu este pusă la punct. Reflectez asupra problemei.

În tot cazul, multe din drumurile care interesează apărarea națională și economia națională le vom trece la drumurile naționale, și ce lăsăm drumuri județene și

comunale va fi sarcina prefecturilor ca să le facă. Sunt, însă, drumuri care interesează apărarea națională și economia națională, care acum sunt județene și comunale, și pe care trebuie să le trecem la drumurile naționale – după cererea Marelui Stat Major și a Ministerului Economiei Naționale, pentru ca Statul să se ocupe de ele.

C. Bușilă: S-au clasat deja foarte multe, și vreau să clasez toate drumurile de legătură la gări.

Mareșal I. Antonescu: Din cauza acestui joc între drumurile comunale și naționale, au ieșit o mulțime de necazuri pe capul oamenilor. De exemplu, sunt orașe mai departe de gări, și Ministerul nu se ocupă de drumul de legătură de la oraș la gară, iar comuna nu are bani. Așa era drumul care mergea de la Buzău la gară, într-o stare detestabilă, ca și drumul de la Mizil. De ce? Pentru că erau certuri între administrația lucrărilor publice și administrația comunală, care să le facă. De pe urma acestor certuri suferea tot economia națională, orașele aveau un aspect detestabil, plus pagubele.

G-ral D. Popescu: S-au refăcut unele din ele. Ar trebui luată o hotărâre repede, fiindcă suntem în plină campanie de lucru.

Mareșal I. Antonescu: Cine vă împiedică să le lucrați acum?

G-ral D. Popescu: Nu știm care rămân la comune, care rămân la județe și care trec la Stat.

Mareșal I. Antonescu: Ce-ți pasă d-tale? Stai pe baza pe care te găsești, și lucrezi. Tot ale țării sunt toate.

Se poate ca dispoziția aceasta să nu iasă acum. Eu sunt un om care aprofundez o problemă, atunci când ajung la concluzia că trebuie modificare. Se luptă Ministerul Lucrărilor Publice cu Subsecretariatul de Stat al Marinei pe chestiunea porturilor de doi ani, și n-am ajuns la o concluzie în această privință. Aceasta nu însemnează că porturile și societățile de navigație nu funcționează. Tot așa și cu drumurile.

Trecem la chestiunea esențială: *Finanțarea recoltei.*

G-ral Gh. Dobre: Domnule Mareșal, pe baza directivelor date de dv., în urma unei discuții de aproape două luni, am ajuns la înțelegere definitivă, și anume de a concretiza printr-un decret-lege măsurile ce trebuie luate în scopul de a ușura finanțarea, de a asigura un export controlat, și de a face ca societățile străine să nu poată să se amestece în colectarea internă.

Dl Stoicescu v-a făcut o întâmpinare, în care a arătat două puncte esențiale asupra cărora n-ar fi de acord: chestiunea reglementării comerțului și colectării leguminoaselor și oleaginoaselor și excluderea firmelor cu capital străin.

Am avut aseară o discuție, până la ora 10 jumătate, și am explicat în Delegația Economică motivele pentru care nu s-au putut trece acestea. Mi-am rezervat dreptul ca, prin decizie ministerială dată de Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, în baza celor hotărâte în Delegația Economică, să stabilem cine are dreptul și cine n-are.

Mareșal I. Antonescu: Sunt două lucruri deosebite: colectare și exportul.

La colectare au dreptul acești străini?

G-ral Gh. Dobre: Nu.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, acesta este principiul stabilit: un cumpărător unic, care nu poate fi în nici un caz străin sau o societate străină. Apoi exportul.

Atunci, este o chestiune care depinde de dv., Ministerul Economiei Naționale, și vom vedea ce vom face.

G-ral Gh. Dobre: Am făcut un exportator unic, la care se vor adresa toate societățile exportatoare străine, ca să cumpere cota dată pentru export; aceasta pentru a fi un control al finanțării și al devizelor, care până acum făceau să fie inflație la banca națională.

Măsurile sunt luate ca să satisfacă toate dispozițiile dv.

C. Stoicescu: Am căzut de acord.

G-ral Gh. Dobre: Urmează ca decretul-lege să rămână așa cum a fost întocmit, și Delegația Economică va hotărî ca prevederile decretului să se plice și leguminoaselor.

Mareșal I. Antonescu: Este o politică ca (*sic!*) să nu prevedem în lege o măsură care vizează un stat aliat, ca să nu avem presiuni politice asupra noastră, și să lăsăm ca această reglementare a exportului să se facă prin decizie ministerială, ca să nu fie angajată direcțiunea superioară a politicii Statului în astfel de discuții. Se va spune: Așa a decis ministrul. Trece timp. Între timp, noi punem în aplicare ceea ce vrem să facem. Nu este nevoie să prevedem în lege tot ceea ce gândim, fiindcă dăm altora prilej să discute problema.

C. Stoicescu: Am cerut numai ca această decizie să fie luată concomitent cu apariția decretului, căci apariția decretului fără această măsură ar fi putut da loc la lucruri pe care ar fi fost mai greu să le corectăm după aceea.

G-ral Gh. Dobre: Punctul 3: Decretul se aplică și leguminoaselor și oleaginoaselor.

Mareșal I. Antonescu: Sunt de acord cu dl Stoicescu în această privință, să nu lăsăm libertate pentru nimic. Așa s-a întâmplat cu mazărea. Toată lumea s-a repezit să pună mazăre, și acum vin pe capul meu.

G-ral Gh. Dobre: Autorizarea pentru comerțul de cereale se va da numai acestor comercianți care fac numai comerț intern de cereale. Dacă se face o societate numai pentru comerț intern și se dă această autorizare, așa încât nu se poate pune chestiunea de inflație, care ar periclita controlul.

Mareșal I. Antonescu: Este clar: cumpărătorul este unic. Nu dăm voie la aceste firme străine să colecteze din țară.

C. Stoicescu: Aceste societăți există ca societăți anonime românești. În formă ele sunt românești, dar în fapt sunt cu capital străin.

În proiectul de decret care s-a alcătuit, se spune că executarea cumpărării pornește de la cumpărătorul unic. Dar executarea se face prin diferite organe.

G-ral Gh. Dobre: Institutul Național al Cooperației, Centrala Cooperativă de Import și Export, morile comerciale și comercianții de cereale, în conformitate cu autorizările ce li se vor da pentru aceasta de către Subsecretariatul Aprovizionării.

C. Stoicescu: Aceasta este textul general. După acest text general, și aceste societăți, considerate ca comercianți (*sic!*), ar putea veni la Subsecretariatul Aprovizionării să ceară autorizație. Cum aceștia, însă, în statutele lor prevăd că se ocupă și cu exportul, s-a căzut de acord ca să li se limiteze activitatea. Deci vor decide: sau rămân comercianți interni, ceea ce nu-i va interesa, și vor renunța de la sine, sau se

hotărăsc să aibă cealaltă activitate, adică să ia în primire de la I.N.COOP marfa odată colectată și s-o exporte, plata primind-o I.N.COOP-ul, fiindcă greutatea era tocmai aceasta, să tăiem legătura lor pe piața internă. Prin interpretarea I.N.COOP-ului, această legătură se taie.

Mareșal I. Antonescu: Bine. Ai pus și oleaginoasele?

G-ral Gh. Dobre: Da.

Dat fiindcă pentru export decretul-lege prevede un singur organ, I.N.COOP-ul, pentru înlesnirea tratativelor și executarea exportului se va cere ca pentru relațiile cu fiecare țară străină să se desemneze o singură organizație pentru acel Stat.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, chestiunea (*sic!*) este la punct.

G-ral Gh. Dobre: Da. Urmează să dăm drumul decretului.

Mareșal I. Antonescu: Decretul este urgent?

G-ral Gh. Dobre: Da.

Mareșal I. Antonescu: Acum, în ce privește prețurile. De aceea îmi trebuia mie evaluată din timp recolta din anul¹³ acesta.

Dv. știți că eu am urmărit, de la luarea conducerii Statului, să creez elemente ponderatoare în această țară, și pentru prețuri, și elemente de siguranță pentru liniștea populației, și în special a guvernanților că au asigurată hrana; cu alte cuvinte, să fac depozitele de rezerve de care are nevoie Neamul Românesc, pentru a putea face față jocului acesta al prețurilor, aruncând pe piață cantitățile necesare ca să mențin prețurile, și, în al doilea rând, în caz când se anunță un an rău, să nu fiu pus într-o situație dificilă din acest punct de vedere, cum de atâtea ori s-a găsit Neamul Românesc pentru că nu avea rezervoriul acesta din care să tragă rezervele lui.

M-am căznit în toți anii să ridic producția la maximum, dar au fost ani deficitari. Acum este un an când cred că putem face aceasta, și ne putem ajuta cu Transnistria.

Din cele ce am văzut parcurgând Transnistria, de la Nord la Sud, Basarabia de Nord și de Sud, și stând de vorbă cu guvernatorul Basarabiei și traversând și Moldova – nu cunosc Oltenia, dar mi se pare că în Mehedinți și Dolj recolta este mai slabă – în Ardeal este foarte bună, în Ialomița, de asemenea, se pare că este mai slabă ...

A. Pană: S-a îndreptat foarte mult.

Mareșal I. Antonescu: ... am evaluat cam la 800-1000 kilograme media de grâu la hectar.

A. Pană: Noi am evaluat, cu prudență, la 950 kilogramul. Este posibil să fie și o mie. Vom face o nouă evaluare la primul treieriş.

Mareșal I. Antonescu: Noi avem semănat 3 milioane hectare, ceea ce aproximativ 300.000 vagoane. Avem 500.000 hectare în Transnistria, ceea ce face 50.000 vagoane.

A. Pană: După informațiile directorului Agriculturii, acolo se poate ca recolta să fie mai slabă ca aici. După datele lor, evaluarea este mult mai mică: 7-800 kilograme.

¹³ În text este: *actul*.

Mareșal I. Antonescu: Dl Alexianu mi-a spus: Anul trecut m-am păcălit și eu, v-am păcălit și pe dv. Anul acesta vreau să fiu prudent.

Acolo situația recoltei s-a îmbunătățit, după cum am văzut, în urma ploilor care au căzut. De aceea, am socotit 500.000 hectare, în loc de 570.000, care cu o mie kilograme la hectar ne va da 50.000 vagoane. Țara Românească va avea, deci, 350.000 vagoane. Eu spun că va avea numai 300.000.

Anul trecut am avut o recoltă de 124.000 vagoane, și mi se pare că nici acestea n-au fost. Ne trebuie 60-70.000 vagoane grâu de sămânță.

A. Pană: Numai pentru cele 60 județe ale țării. Depinde de Transnistria cât vrea să semene.

Mareșal I. Antonescu: Am lăsat cota numai la 50.000 vagoane.

În privința sămânței, am văzut o diferență enormă între cantitatea de grâu ce se dă de sămânță acolo și ce se dă aici. Ei dau 36 kilograme la hectar, și dv. dați 200. Însemnează că prin știință s-a ajuns la reducerea cantității de aruncat în pământ sub formă de sămânță, cu cifre considerabile. Trebuie să mergem și noi pe drumul acesta științific, pentru că este o diferență enormă.

A. Pană: Nici un agricultor nu este bucuros să piardă din sămânță. Dar din experiențele făcute cu grâul pe care îl avem, rezultă că este imposibil să dăm mai puțin.

Când am fost în America, am văzut că se dă, surprinzător, puțină sămânță de grâu. Am stat însă prea puțin acolo, și nu mi-am putut da seama care este cauza.

Mareșal I. Antonescu: La centrul de experiențe de lângă Odesa, am văzut diferite calități de grâu. Grâul care se dădea, 30 kilograme la hectar, pentru sămânță, era o splendoare.

A. Pană: La stația Bărăganului, în Ialomița, se fac de ani încercări cu cantitățile ce trebuie date la hectar, și ultima cifră la care s-a ajuns, dacă nu mă înșel, este 180 kilogramul. Noi socotim 200 kilogramul, fiindcă ne gândim că poate este un timp mai puțin favorabil, și mai este o cantitate de sămânță la prior, care se îndepărtează. Este de studiat, ca să vedem cum vom putea reduce această cantitate.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce vreau să precizez astăzi: plecând de la baza de 300.000 vagoane grâu, dv., Economia Națională și Aprovizionarea, trebuie să calculați cât grâu ne trebuie pentru sămânță. Să zicem 60-70.000 vagoane. Ne rămân 240.000 vagoane. Ne trebuie apoi, pentru depozitul intangibil al armatei, stocul de rezervă al Neamului Românesc, care trebuie să fie cam 30% din consumația orașelor. Stocul de rezervă al Statului trebuie să cuprindă hrana armatei, hrana orașelor și o cotă parte din sămânță. Aceasta este de discutat. Și atunci vedem ce ne rămâne liber la circulație.

G-ral C. Constantin: Ne trebuie 240.000 vagoane și rezerva pentru anul 1944, 35.000 vagoane, adică în total 275.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Vazăică ne rămâne un surplus de 25.000 vagoane. Trebuie să asigurăm hrana populației, sporind rațiile.

G-ral C. Constantin: Făcând pâine numai din grâu, fără alt amestec.

Mareșal I. Antonescu: Să nu luați riscul acesta. Trebuie să facem o rezervă de grâu cât mai mare, căci grâul este aur; celelalte nu.

Am început pe drumul acesta, ca să facem pâine cu făină de grâu amestecată cu orz, făină de grâu amestecată cu cartofi și făină de grâu amestecată cu secară.

Trebuie să mergem pe acest drum înainte, dar proporția celorlalte făinuri să fie mult mai mică.

Noi, însă, trebuie să ajungem să facem o rezervă de grâu cât mai mare, fiindcă este singura dintre cereale care reprezintă aur. Secara și orzul sunt căutate numai când nu este grâu, dar dacă este grâu, nu se cumpără.

Deci, rații sporite, amestecul se menține, însă proporția se micșorează pentru celelalte și se mărește proporția de grâu.

Să luați măsuri de siguranță și de garanție că fabricația pâinii se face în condițiile acestea, și de către oameni pricepuți în această direcție, pentru că la Ploiești am convingerea – și voi face dovada – că amestecul pe care spune primarul că-l face la pâine nu corespunde realității. Am luat măsuri chiar în cursul serii de ieri, și se aplică astăzi.

Ai dat dispoziții să plece imediat?

Col. R. Davidescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: I-am trimis să stea la brutării, să asiste la fabricarea pâinii, și apoi să facă și ei, dozând proporția, ca să vedem cum iese pâinea, față de aceea de astăzi. Procedez la fel cum am făcut când am prins pe pungașii care furau la un spital.

După ce facem calculul de necesarul acesta, atunci vedem; și mă gândesc la soluția să aplicăm prețul maximal la acest necesar, să vedem care este cota-parte pe care trebuie s-o dea fiecare producător ca să fim asigurați, iar pentru restul să lăsăm prețul liber.

După ce fiecare proprietar ne dă cota ca să satisfacem aprovizionarea orașelor, aprovizionarea armatei, și să facem stocul acesta pe care vreau să-l fac, în mare parte, din Transnistria, micșorând în felul acesta cota-parte care vine asupra producătorului din Țara Românească, restul îl lăsăm liber, fixând preț numai pentru această cotă.

S. Ghiolu: Decretul-lege este făcut cu totul pe alte baze.

Mareșal I. Antonescu: Discutăm problema, să vedem dacă este posibil s-o aplicăm.

Dacă am avea 350.000 vagoane, incontestabil că putem face aceasta, fără nici un risc. Putem lăsa și libertatea să se facă și pâine albă, ca și în Germania, într-o altă cantitate, și pentru patiserie etc. Nu este bine să spunem națiunea la această presiune în ce privește pâinea și cantitatea pâinii, dacă nu este o necesitate absolută, dar cu condiția ca să asigurăm aceste stocuri.

G-ral Gh. Dobre: Am făcut decretul-lege în vedere de a merge cu măsura până când vom avea siguranță, până în septembrie. Dacă vom vedea că ceea ce bănuim va fi realitate, putem trece la aceste măsuri.

A. Pană: Depinde de recolta de porumb. După ce vom face și evaluarea la recolta de porumb, numai atunci se vor putea mări relațiile și se va lărgi consumul.

Mareșal I. Antonescu: Dacă rațiile trebuie să se mărească după recolta de porumb, înseamnă că aceasta se face la septembrie.

A. Pană: Putem face evaluarea la sfârșitul lui august.

Mareșal I. Antonescu: Am și dat dispoziții la armată, pentru că am văzut soldații slab hrăniți. Deși le-am mărit alocația, totuși din cauza pâinii sunt insuficient hrăniți.

G-ral C. Constantin: Am ridicat rația la 700 grame.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să hrănim apoi foarte bine copiii, bolnavii din spitale, ca să-i însănătoșim repede, elevii de la școlile militare și de la liceele internate, și muncitorii. Pentru rest se poate menține rația redusă.

A. Pană: Avem, de altfel, o diferență mare și la orz. Vom avea peste 80.000 vagoane în țară, în afară de Transnistria.

Mareșal I. Antonescu: În privința exportului, le-am spus tuturor din străinătate, care au venit la mine, că nu sunt dispus să finanțez eu această recoltă, să fac mereu inflație la Banca Națională, Statul angajându-se pentru viitor. Alianța este una și interesele financiare alta, interese pe care am datoria să le apăr, după cum apăr și granițele. Fiecare Stat își apără interesele lui. Eu n-am nici o convenție, de nici o natură, cu Germania și Italia, sau cu altcineva, în această privință, și deci apăr interesele Statului.

Am spus: Nu dau decât contravaloare; și dacă nu pot să ne dea marfă, trebuie să ne dea armament. Deci, aceasta este baza; am dat, și trebuie să ne dea armament, sau contravaloare. Ca să merg la infinit să dau să facem inflație de lei, nu pot.

C. Stoicescu: Domnule Mareșal, aș vrea să ridic chestiunea pe care ați subliniat-o, aceea a unui dublu preț.

Acest lucru va fi foarte greu de aplicat, fiindcă avem foarte mulți producători mici. Aceștia, în parte consumă ei grâul, parte îl vând. Va fi foarte greu ca fiecare să dea o cotă pe un preț pe care îl vom stabili la intern, și restul să-l lăsăm la libera tranzație, fiindcă libera tranzație se va face tot în interior. Cine va cumpăra la libera tranzație? Desigur, tot exportul.

Mareșal I. Antonescu: Dacă îl avem organizat așa, cum va mai cumpăra?

C. Stoicescu: Dar dacă este liber și este un exportator unic, nu va fi concurență.

Este posibil să se facă altceva: noi să valorificăm în afară cantitatea de exportat, vânzând la alt preț decât prețul intern. Aceasta se poate și a fost obiectul unor discuții foarte lungi în Delegația Interministerială, ajungând la concluzia că această idee este realizabilă.

Mareșal I. Antonescu: Deci tot la scumpire vin, căci străinătatea, când voi vinde grâul pe un alt preț decât cel din interior, îți socotește și ea marfa la același preț și ajungem tot acolo.

C. Stoicescu: De aceea este foarte greu de a profita de acest surplus, în sensul de a obține un preț mai mare. Am socotit, însă, că dacă se va realiza un preț mai mare, aceasta va fi în folosul agriculturii, prin procurarea de mașini și de unelte agricole la prețuri joase, tratativele ducându-se de la Stat la Stat. Însă o liberă tranzație pe piața noastră cred că ar strica toate prețurile.

Mareșal I. Antonescu: După ce ne-am asigurat toate stocurile, pentru orașe, pentru armată, și pentru rezerva pentru anul 1944, cine va mai fi cumpărător la alte prețuri în Țara Românească?

Vasăzică, am asigurat hrana orașelor, dând pâine pentru muncitori și oameni săraci, Armata este asigurată, satele sunt asigurate, căci își fac singure rezervele, semănăturile, de asemenea; am asigurat rezerva pentru 1944, care este de 35.000 vagoane. Dacă am asigurat aceasta, adică 42.000 vagoane, plus 30.000 vagoane și plus 35.000 vagoane, adică în total 90-100.000 vagoane, cine mai poate să vândă la preț de speculă, și pentru cine? Pentru o mică minoritate de la oraș, care este lacomă să aibă făină albă, să-și facă depozite, apoi pentru cei care mănâncă prăjituri, și pentru evrei, care reprezintă 200.000 oameni în Țara Românească, dar din care 150.000 sunt oameni săraci. Rămâne o mică minoritate, care va cumpăra la libera tranzacție.

Dacă mă duc, însă, în străinătate, și strâng acestea pentru străinătate cu prețuri mai ridicate, atunci totuși am ridicat prețurile în Țara Românească, pentru că străinătatea imediat va pune și ea compensația de care are nevoie.

C. Stoicescu: Dar ca să se strângă aceste 100.000 vagoane, ar trebui să se finanțeze.

Mareșal I. Antonescu: Aici este problema. De aceea am trecut la chestiunea finanțării.

C. Stoicescu: Sistemul pe care l-a preconizat libera Bancă Națională de cea mai mare parte din această sarcină, pentru că puneam la contribuție toate mijloacele comercianților, ale morilor și ale particularilor care vor să se aprovizioneze – aceasta face foarte mult – și reduceam finanțarea cu mijloacele Băncii Naționale numai la ceea ce trebuie Armatei și la un stoc permanent de manevre al cooperației care putea să se ridice la 4-5000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Nouă ne trebuie să finanțăm, prin Banca Națională, în primul rând colectarea celor 22.000 vagoane grâu necesare Armatei. Apoi, mai trebuie să finanțăm, la jumătate preț, stocul de rezervă de 35.000 vagoane, pe care îl vom aduce din Transnistria, unde prețul vagonului de grâu este de 110.000 lei.

Prin urmare, va trebui să finanțăm 22.000 vagoane grâu pentru Armată, ce se vor cumpăra la 230.000 lei vagonul și 35.000 vagoane grâu, stoc de rezervă, ce se vor colecta din Transnistria la 110.000 lei vagonul.

C. Stoicescu: Aceasta face 9.000.000.000 lei.

Al. Neagu: Anul trecut am ajuns cu finanțarea cumpărărilor de grâu până la 3.500.000.000 lei; anul acesta am prevăzut să ne ridicăm până la 5.000.000.000 lei.

Finanțarea cumpărării de grâu pentru Armată este asigurată; ea intră în același rulaș ca și anul trecut, firește, cu sporirile anului acestuia.

Mareșal I. Antonescu: Anul trecut n-ați avut finanțarea unui stoc de rezervă.

M. Vulcănescu: Aceste 3.500.000.000 lei au rulat, n-au servit numai o singură dată, pentru cumpărările din primul moment, ci au fost întrebuințați de două, trei ori. Dacă, însă, ne așezăm pe ideea dv., să facem cumpărări masive din primul moment, atunci trebuie să facem un mare efort de finanțare de la început.

Al. Neagu: Trebuie întâi să cumpărăm noi și apoi, după ce încetăm cumpărăturile, putem să lăsăm să se ridice prețurile.

S. Ghiolu: Prevederile decretului lasă oarecare libertate la cumpărături.

Mareșal I. Antonescu: Și anul trecut, și acum doi ani, și acum trei ani, din cauza discuțiilor asupra finanțării, am întârziat cu colectările cerealelor. Anul acesta, nu trebuie să cădem în aceeași situație.

Eu am pus chestiunea finanțării recoltei acum două luni și de-abia în ultima vreme a ieșit acest decret. Dacă, însă, mai discutăm încă două luni de zile problema finanțării, intrăm exact în jocul în care am intrat anul trecut, când decizia noastră referitoare la prețuri și la finanțare a venit prea târziu.

M. Vulcănescu: În sistemul decretului, prețul este unic. Întreaga mecanică a decretului se bazează pe posibilitatea I.N.C.O.O.P.-ului de a lua orîșice cantități de la orîșice agenți de cumpărare, la un preț unic fixat.

Mareșal I. Antonescu: Care este prețul?

M. Vulcănescu: Este singura problemă care a mai rămas în discuție. Toate detaliile celelalte – creditele care trebuie acordate, formalitățile care trebuie îndeplinite – au fost puse la punct; numai prețul a rămas să fie fixat.

A. Pană: Cea mai proastă situație pentru producția agricolă ar fi aceea ca agricultorul să vrea să-și vîndă produsele, pentru acoperirea nevoilor lui și să n-aibă cui vinde.

La această recoltă de grâu, dacă se va adăuga și o recoltă bună de porumb, este probabil că vom avea o ofertă abundentă de cereale – în special de grâu. Față de această situație, am cerut ca, orice s-ar oferi de producători, să fie cumpărat, la prețurile care se vor fixa și care vor fi unice, așa cum am preconizat și altădată. Nimeni să n-aibă voie să cumpere grâu la un preț mai mare decât cel fixat, însă să rezervăm producătorului dreptul să primească prețul ce se va fixa și nu un altul mai mic.

Dacă va fi această ofertă abundentă, va trebui să se recurgă la mijloacele financiare necesare, ca să se facă parte cumpărăturilor. Ar trebui să se profite de acest prilej, ca să se acumuleze acel stoc, pe care dv., domnule Mareșal, l-ați preconizat, pentru o mai mare siguranță în viitor.

Eu nu consider că emisiunea făcută de Banca Națională în acest scop este inflație.

Mareșal I. Antonescu: N-o consideră așa nici Banca Națională.

A. Pană: Trebuie să recunoască și Banca Națională că toate aceste fonduri se vor întoarce la Banca Națională, pentru că stocurile vor fi puse în vânzare. Spre deosebire de finanțarea, care se face pentru export, când banii nu se întorc la Institutul nostru de emisiune, în cazul nostru emisiunile făcute nu vor duce la inflație, pentru că sumele acestea sunt menite să se întoarcă la Banca Națională.

Dar acest stoc de rezervă este interesant și din alt punct de vedere: el ne va ajuta să menținem prețul pâinii. Într-adevăr, unul din mijloacele cu care Germania menține prețurile este și acesta al stocajului. Ori de câte ori o moară n-are grâul necesar, organele de Stat îi trimit cantitatea necesară, din stocurile acumulate din vreme. Tot așa, dacă lipsește carnea de pe piață, se trimit acolo cantități suficiente din frigiderile unităților administrative și în felul acesta se mențin prețurile.

Deci, și din acest punct de vedere vor trebui făcute stocări de cereale. Nu trebuie descurajați producătorii și trebuie create mijloace, care să-i ajute să producă mai departe și să vîndă la prețurile fixate.

Eu cred că trebuie prevăzut lucrul acesta, iar Banca Națională trebuie să fie convinsă să facă acest sacrificiu.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea finanțării nici nu se mai discută; a rămas în discuție numai chestiunea prețului.

G-ral Gh. Dobre: Din Transnistria nu știu dacă vom putea aduce aceste 35.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu vom putea lua atât, vom lua mai puțin. Transnistria are peste trei milioane de hectare însămânțate. Am făcut socoteala când am fost acolo. La început mi s-a spus că nu s-au însămânțat decât un milion de hectare; apoi mi s-a arătat că s-au însămânțat două milioane și a treia oară, când am vorbit în particular, dl Alexianu mi-a arătat că s-a cultivat și mai mult decât atât.

Din Transnistria luăm ce hotărâm noi. Acolo nu este problema ce să luăm, ci cum să luăm. Vă aduceți aminte că anul trecut în luna august am hotărât să ridicăm din Transnistria 100.000 vagoane cereale. Acum, anul este aproape să se împlinească și constatăm că n-am putut să aducem din Transnistria decât 38.000 vagoane de cereale, sau 54.000 vagoane, dacă socotim și ceea ce a luat Armata pe loc.

G-ral C. Constantin: Cereale propriu-zise am adus ceva mai mult decât 29.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Deși am luat măsuri să formăm coloane de căruțe, să achiziționăm cerealele la arie și să le trimitem în țară, totuși sunt sceptic și cred că va veni sezonul ploilor, care va diminua capacitatea noastră de transport și nu vom putea ajunge să ridicăm prea multe cereale de acolo.

Deci, problema este cum să ridicăm cerealele din Transnistria; aceasta este partea cea mai delicată a chestiunii. Dacă anul trecut am ridicat circa 50.000 vagoane cereale, este imposibil ca anul acesta să nu putem ridica 70-80.000 vagoane cereale din Transnistria. Cred că Transnistria ne va putea oferi și 100.000 vagoane.

Vom trece cerealele din Transnistria direct la export, ca să nu le mai aducem aici și apoi să le trimitem în Germania, rămânând ca să ne complectăm cantitățile necesare pentru aprovizionare din interiorul țării. Aceasta este o chestiune care trebuie examinată pe toate fețele, ca să vedem la ce rezultate ajungem.

Vom lua cu siguranță o importantă cantitate de cereale din Transnistria; rămâne, însă, să vedem cum o luăm.

În ceea ce privește chestiunea prețului, eu nu sunt partizanul sporirii lui. Dacă sporim prețul grâului, atunci, ridicându-se costul vieții, va trebui să urcăm și salariile. Este mai bine să dăm funcționarilor compensațiile, despre care am vorbit cu dv., dle ministru al Finanțelor, să dăm marilor cultivatori compensații la exportul de cereale, însă să nu ridicăm prețul grâului în interior. Marii proprietari vor avea compensații de pe urma altor culturi sau de la creșterea oilor. Deci concluzia generală este aceea care interesează și nu pierderea sau câștigul de la fiecare cultură în parte. Într-adevăr, dacă un mare proprietar câștigă mult la unul din produsele sale, nu restituie nimănui o parte din câștig; în schimb, protestează dacă celelalte culturi nu sunt la fel de avantajoase ca cea dintâi.

Deci, eu nu sunt de părere că trebuie să se ridice prețul intern al vagonului de grâu.

O problemă foarte grea este problema înmagazinării cerealelor și a transportului lor, fiindcă n-avem magazine și silozuri suficiente. Am dat ordin dlui g-ral Orezeanu să pună în bună stare toate magazinele din gări. Am cerut să mi se arate capacitatea tuturor magaziiilor disponibile și n-am primit această situație.

Col. R. Davidescu: Ați cerut numai din Transnistria și vi s-a trimis.

Mareșal I. Antonescu: Din toată țara.

C. Bușilă: V-am comunicat-o.

Mareșal I. Antonescu: Au construit și germanii magazine.

M. Vulcănescu: Ei le oferă spre vânzare Statului Român. Dacă reușim să le cumpărăm și să le plătim în Reichsmark, atunci ajungem la o mare capacitate de înmagazinare.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu ajungem la o înțelegere, atunci le luăm și le folosim, ca pe orișice bun care se află pe teritoriul Țării Românești, adică le rechiziționăm și depozităm grâu în ele.

Eu, însă, nu știu capacitatea magaziiilor.

M. Vulcănescu: Capacitatea magaziiilor germane este foarte mare.

S. Ghiolu: Cam 9000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Ce însemnează aceasta pentru ceea ce avem noi ca disponibil?

M. Vulcănescu: Armata are magazinele ei, iar silozurile au o capacitate de 15.000 vagoane.

G-ral C. Constantin: Toate silozurile au o capacitate de 30.000 vagoane. Numai cele regionale au o capacitate de 15.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: La începutul săptămânii viitoare vreau să am toate datele. Altfel discutăm degeaba, fiindcă fiecare vine cu cifrele lui.

C. Bușilă: V-am mai trimis o situație.

Mareșal I. Antonescu: N-a ajuns la mine. Poate că s-a oprit pe la Secretariatul General, la d-ta, dle Vlădescu.

M. Vulcănescu: Nu, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, rămâne chestiunea prețului, a transportului și a înmagazinării cerealelor.

Al. Neagu: Domnule Mareșal, în chestiunea finanțării recoltei sunt două probleme: una de metodă și alta de cuantum.

În ceea ce privește metoda, am văzut că dv. v-ați oprit la două prețuri pentru grâu.

Mareșal I. Antonescu: După ce cumpără Statul.

Al. Neagu: Toată experiența aceasta cu două prețuri pentru aceeași marfă s-a soldat totdeauna cu dezastre. România a făcut o astfel de experiență în 1933-34 în ceea ce privește devizele, când a aplicat sistemul Manolescu-Strunga, care împărțea devizele în două: unele cu prețuri fixate de Stat și altele cu prețuri libere. A ieșit cea mai mare harababură ce se poate închipui.

Prețul unic este cel mai sănătos și nerespectarea lui poate duce la multe dificultăți.

G-ral C. Pantazi: Dacă vor fi două prețuri pentru grâu, cel mic îl va avea totdeauna țăranul, iar cel mare îl va avea proprietarul.

Al. Neagu: Eu nu mă pun pe acest plan și nici n-aș putea să fac o asemenea afirmațiune, dar știu că există legea de indiferență a lui Jewons, care spune că nu pot să existe două prețuri pentru aceeași marfă, cum nu se poate ca același lichid să stea în două vase comunicante la două niveluri deosebite.

Mareșal I. Antonescu: Acum câte prețuri sunt?

Al. Neagu: Este un preț, cu oscilații în jurul prețului, după poziție, după necesitate.

Mareșal I. Antonescu: Când a fost bursa neagră în toate părțile, a fost și la noi.

Al. Neagu: Vrem să organizăm o bursă neagră?

M. Vulcănescu: Bursa neagră este tocmai reacțiunea în ce privește fixarea prețurilor.

Mareșal I. Antonescu: De ce vorbești așa? Anul trecut am fixat prețurile, și ai spus să lăsăm porumbul la libera tranzacție. A ajuns la 800.000 lei vagonul. Ce ai făcut dv. atunci? Ai venit înapoi cu mișcarea. Puteam fixa noi prețul la 800.000 lei?

Vasăzică, nu poți fixa niciodată prețul just, căci lumea care a produs vrea să ia cât mai mult. Deci, fixarea prețului just, când este criză și lipsă de materie de consum, nu se poate face.

Eu subscriu cu ambele mâini la ce spune dl Neagu, să fie un preț unitar, însă nu vreau să ridic prețul de astăzi.

Atunci, găsiți dv. soluția să dați o compensație micului și marelui proprietar; fiindcă dacă ridic prețul grâului, trebuie să ridic salariile funcționarilor, se vor ridica salariile muncitorilor, și te întreb dacă ne mai angajăm în vrile din nou.

C. Stoicescu: Chestiunea s-a discutat pe larg și părerile sunt împărțite.

Fără îndoială, agricultorii ar vrea să aibă prețul care, după socoteala lor, li s-ar cuveni; și acest preț, după cum am constatat ieri, ar fi mult mai mare decât prețul actual. Mai sunt de discutat și de corectat prețurile, însă aceasta ar fi.

Mareșal I. Antonescu: Aveți toate elementele ca să fixați astăzi prețul grâului? Nu. Când vom avea toate elementele? Când toată producția pe 1943-44 va fi în magazie și proprietarul va ști ce cantitate s-a produs. Și atunci ce compensație are? Dar această situație nu avem posibilitatea s-o avem decât la recoltarea porumbului, când vom avea toate elementele să vedem care este capitalul, munca, sămânța, cheltuielile la hectar, și să stabilim remunerarea, care trebuie să fie atâta.

Dar sunt oameni care au câștigat la pogonul de cartofi 100.000 și 150.000 lei, la mazăre 600.000 și chiar 800.000, și nimeni nu a venit să spună. Dacă ridic prețul grâului, ridic costul vieții, căci baza vieții este pâinea. Deci acest lucru nu vreau să-l mai scumpesc, fiindcă iar îmi sare baza, pe care cu multă greutate am așezat-o.

C. Stoicescu: După toate raționamentele și după toate informațiile, prețul grâului nu trebuie urcat, fiindcă chiar dacă s-au urcat cheltuielile la cultură, incontestabil că și recolta, și producția au sporit cantitativ, și după părerea unora sporul recoltei este mult mai mare decât sporul de cheltuieli.

Mareșal I. Antonescu: Dați-mi voie să adaug ceva.

Proprietatea mare reprezintă 12% din întreaga proprietate cultivată a Neamului Românesc. Vasăzică, pentru 12%, pentru că mâna de lucru a țăranului este a lui proprie, nu este valorificată, și este rău că nu este valorificată, fiindcă este aurul nostru, dar este o realitate economică de care trebuie să ținem seama – dacă scădem proprietatea mijlocie, care reprezintă vreo 30%, rămâne aproape 60% proprietate țăărănească – atunci pentru acești 12%, noi scumpim toată masa consumabilă în țară. Nu este drept.

C. Stoicescu: Și nu este nici necesar, pentru că, după cum ați spus, în cursul anului trecut au fost o serie de plante la care proprietarii au câștigat mult, și vor avea și acum.

Mareșal I. Antonescu: Și apoi le-am dat și tot ajutorul, cu mâna de lucru. Astăzi avem batalioane de muncitori, care stau gata echipate și încadrate militărește, ca să treacă la seceră. Marele Stat Major așteaptă cereri de la marii proprietari, ca să fie trimiși la muncă, pe un preț care nu este de speculă, și nu variază mult față de anul trecut.

C. Stoicescu: Compensația ce se poate da agriculturii este să li se procure mașini și unelte la prețuri convenabile.

Mareșal I. Antonescu: Au făcut socoteala proprietarii căroră le-am procurat tractoare și pluguri la alte prețuri decât le-ar fi procurat de pe piață? Aceasta n-au pus-o la socoteală. Sunt proprietari care au cumpărat și câte 3-4 tractoare, cât au avut nevoie, la o treime se preț, căci pe baza convenției din 1940 am adus aceste mașini, care n-au fost cumpărate la prețurile pieții.

Vasăzică, din acest punct de vedere am realizat dezideratul pe care îl subliniați dv.

C. Stoicescu: De aceea, o parte din cei care au discutat – și alături de mine este dl Vulcănescu și alți membri ai comisiei – suntem de părere că prețul grâului nu numai să nu se urce, dar să se socotească ca (*sic!*) foarte mare, și că poate suferi ajustări.

Mareșal I. Antonescu: Soluția mea este următoarea, dle Neagu și dle Dobre: Nu sporim prețurile. Așteptăm să se termine anul agricol. Până atunci aveți tot timpul să faceți o evaluare exactă a cheltuielilor făcute de proprietarii mari, care nu reprezintă decât 12%, și numai pentru ei stabilesc la sfârșit, în mod precis, dacă marii proprietari agricoli au avut pierderi la prețurile oferite, și atunci vom găsi un mijloc de a le da o compensație specială. Dar ca pentru 12% din toată producția Țării Românești să sporesc toate prețurile, aceasta nu se poate, mai ales că pe coproprietari i-am ajutat cu mâna de lucru, la alte prețuri decât ale pieței.

Al. Neagu: Dați-mi voie să spun și partea a doua a ideii, în ce privește cuantumul.

Domnule Mareșal, este probabil că de anul trecut și până acum, procentul de sporire a recoltei este egal cu procentul de sporire a prețului; cu alte cuvinte, dacă se menține la grâu și porumb prețul din anul trecut, puterea de achiziție reală, pe care o va dobândi proprietarul în anul acesta, față de anul trecut, va fi în mod sensibil egală. Nu este vorba de o egalitate matematică, fiindcă nu se poate face în agricultură, unde sunt atâtea elemente care intră în joc.

Însă îmi permit, și am datoria să vă semnalez acest lucru: de anul trecut și până în anul acesta cifrele nominale ale tuturor valorilor n-au făcut decât să crească. Vă rămâne o impresie nu numai pentru marii proprietari agricoli, dar și pentru producătorii țărani, căci fiecare țăran vinde grâu și porumb, deoarece fiecare țăran are nevoie să-și creeze în economia lui o anumită cotă de bani ca să-și cumpere produsele de care are nevoie, va rămâne impresia unei penalități aplicate păturii rurale.

Știu stăruințele dv. permanente pentru agricultură. De aceea cred că trebuie făcut ceva – nu mult – ca să nu se lase o impresie penibilă, cu rezultate și sociale, și politice defavorabile nu numai asupra marilor proprietari, ci și asupra păturii țărănești, că este singura căreia i se cer sacrificii mari – în special în ce privește pătura țărănească – și sacrificii de brațe, și sacrificii economice.

Este o impresie degajată din conversațiile avute cu diferitele categorii de agricultori. Dacă am face calculul referitor la transportul de la locul de produse la locul de vânzare, am putea adăuga o cotă la preț, și am putea da, după aprecierea mea, 30-40.000 lei la vagonul de grâu, cu care vom avea o pătură țărănească satisfăcută.

În ce privește repercusiunea acestui spor asupra prețurilor, nu consider că grâul și cu porumbul au un rol atât de mare în ansamblul producției românești; – și pot face un apel la statistici, din care se vede că reprezintă maximum 15% din totalitatea producției românești – ca să spunem că va avea o repercusiune covârșitoare asupra prețurilor. De altfel, având în vedere cuantumul producției, acest preț oficial dat de Guvern este posibil să nu fie practicat în fapt, și să scadă sub prețul oficial; fiindcă dacă aducem pentru stocul de rezervă din Transnistria, și vom avea o recoltă de grâu și de orz, care împreună vor depăși 400.000 vagoane, vă asigur că la libera tranzacție prețurile cad sub prețurile oficiale.

Mareșal I. Antonescu: Dacă ai această convingere, pentru ce să ridicăm prețurile?

Al. Neagu: Nu sfătuiesc ca Guvernul să ia o atitudine față de menținerea actuală a prețului.

Mareșal I. Antonescu: Trecem în economia liberală.

Al. Neagu: Mai bine libera tranzacție.

Mareșal I. Antonescu: Îțiiei răspunderea acestei consecințe?

Al. Neagu: Eu sunt partizanul ridicării prețului cu un quantum foarte modest. Cred că din punct de vedere politic, pentru toată opera de Guvern, pentru că tot ceea ce înfăptuiți în țară se așează pe o anumită elasticitate, o anumită mulțumire a masei, dacă masa țărănească va apărea ca penalizată, dv. veți întâlni, pe alte planuri, în realizarea operei dv., dificultăți egale sau proaste mai mari decât neajunsurile pe care le vom avea dintr-o ușoară ridicare a prețurilor.

Vă rog să mă credeți, domnule Mareșal, că am suficientă putere de abstractizare morală, ca să nu consider că cele 7-8 vagoane de grâu, pe care le voi avea eu, cu 200.000 lei mă pot influența ca să iau cuvântul; aș fi prea meschin și ar fi prea ridicol pentru mine.

Am reflectat două luni. Am avut o tendință științifică, ca (*sic!*) și domnii Stoicescu și Vulcănescu, să studiez pe date riguroase, și în ce privește prețul, cred că politicește și psihologicește trebuie făcut ceva.

A. Pană: Dacă ar fi vorba numai de acești 10-12% din suprafața țării, am fi cu toții de acord că pentru această suprafață mică din toată suprafața țării nu trebuie să facem o excepție și să ridicăm un preț care are atât chemare importantă socială.

Nu privesc însă chestiunea din punct de vedere al suprafeței de 10%, stăpânită de marii proprietari; eu o privesc din punct de vedere al producției agricole, adică al asigurării alimentației țării, și, prin urmare, în special în ce privește agricultorul mic.

Din calculele făcute anul trecut, cea mai scumpă producție agricolă a fost aceea realizată de micii agricultori, ceva mai puțin scumpă cea realizată de agricultorii mijlocii, și cea mai puțin scumpă a fost aceea realizată de marii producători, deși au avut cheltuieli mai mari la hectar, pentru că producția lor a fost mai mare, și au putut realiza un preț de revenire mai mic.

Când se cere deci să se ridice prețul grâului, m-am gândit la aceștia mulți, care seamănă cea mai mare suprafață de grâu, să le dăm posibilitatea să producă și în viitor.

Mareșal I. Antonescu: Atunci să sporim la țărani și nu la marii proprietari ...

A. Pană: Cum socotiți dv., dar trebuie neapărat sporit.

Mareșal I. Antonescu: ... pentru că dacă marele proprietar câștigă și țăranul pierde, de ce să profite marele proprietar de faptul că încurajăm o cultură mai slabă?

Al. Neagu: La proprietatea de la 10 hectare în sus impozitul este în medie cu 62% mai mare decât la mica proprietate, așa încât există o corectare.

Mareșal I. Antonescu: Se vor face toate calculele, care vor cuprinde și impozitele, și amortizările, și munca, tot.

A. Pană: Se face o mare greșeală când se socotește că anul trecut prețul acordat ar fi putut acoperi cheltuielile agricultorului. S-a pierdut. Nu a fost, însă, opoziție, fiindcă agricultorii sunt obicinuiți ca, prețul fiind egal, într-un an să piardă, în altul să câștige. Au considerat anul trecut toate câștigurile lor și s-au resemnat să piardă la grâu.

Dacă am face socoteala ca dl Vulcănescu, că anul trecut au fost mulțumiți cu prețul avut, întrucât anul acesta producția este îndoită înseamnă să fie mulțumiți. Dar nu este exact. Sunt și excepții.

Mareșal I. Antonescu: De ce să nu-i lăsăm să se resemneze și anul viitor.

A. Pană: Nu s-a inventat încă mijlocul, și nu există economist care să-mi demonstreze că se poate produce în pagubă. Dacă anul acesta se va menține prețul de 220.000 lei, aceasta va avea o influență dezastruoasă asupra producției, și dacă acest sacrificiu mic nu se face acum, în viitor va trebui făcut un sacrificiu mult mai mare.

Și pentru că s-a vorbit de chestiunea prețului pâinii, căci aceasta interesează, să avem o pâine garantată și să nu fie un preț prea mare, este posibil ca anul acesta să avem o pâine mai bună și la același preț ca anul trecut, un singur fel de pâine, însă, în loc ca extracția să fie de 90%, o vom face de 85 sau 80, și din restul făinei se poate scoate diferența de preț la grâu.

Mareșal I. Antonescu: Pe mine aceasta mă interesează, ca prețul pâinii să rămână același.

A. Pană: Dacă astăzi, la prețul de 220.000 lei vagonul, pâinea s-ar face numai din grâu și cu extracția aceasta defavorabilă pentru alimentație, ar trebui să fie 19 lei, cum se vinde astăzi. Dacă vrem să îmbunătățim această pâine, o putem face printr-o

extracție mai favorabilă pentru alimentație, adică nu cu 90%, ci cu 85 sau 80, și, în același timp, vom avea și un procent de făină albă.

Mareșal I. Antonescu: Și atunci intrăm din nou în situația în care ne găseam acum doi ani.

A. Pană: Nu trebuie să existe decât un singur fel de pâine. Diferența de extracție de 10% va merge la fabricile de macaroane, la cofetării, dar nu se va fabrica pâine.

Mareșal I. Antonescu: Se poate organiza acum un control mai sigur la extracție?

G-ral C. Constantin: Da. Dar este bine să rămână un singur fel de făină, fiindcă se împiedică orice fel de evaziune.

Mareșal I. Antonescu: Intrăm iar în jocul de anul trecut.

A. Pană: Atunci erau două feluri de pâini.

Mareșal I. Antonescu: Acesta este sistemul, să mărim prețul vagonului de grâu, și când prețul pâinii se va urca, vom găsi argumente.

Pe mine mă interesează să nu urc prețul pâinii, fiindcă mă interesează pentru Armată, apoi pentru muncitori, pentru lumea săracă și pentru funcționari. Dacă mi se asigură pâinea aceasta pentru muncitori, pentru Armată și pentru funcționari, în condițiile în care o am astăzi, n-am nimic de zis.

Prețul îl veți discuta dv. Puteți spori prețul grâului și la un milion, nu mă interesează; mă interesează prețul pâinii.

Al doilea, dlui ministru de Finanțe îi spun să adauge la grâu cât vrea, cu condiția să nu vină mai târziu să spună că trebuie ridicate lefurile funcționarilor și alte lucruri.

D-ta ai afirmat că nu se scumpește viața, dacă scumpim grâul. Îmi răstorni toate bazele pe care ședeam până acum. Eu știam că baza vieții este pâinea, și dacă scumpesc pâinea, scumpesc viața. Am învățat mai puțină economie politică ca (*sic!*) d-ta. Dar acum un an a venit dl Fișescu și mi-a făcut teoria liberei tranzacții. Știam că este exponentul unei convingeri. Dar rezultatul l-ai calificat de catastrofal, când mi-a prezentat raportul noului buget. Am discutat această problemă; nu mai revenim asupra ei. Dacă este chestiunea s-o luăm de la cap cu experiența dlui Fișescu, eu declin aceasta.

Al. Neagu: Cred că este o problemă de sensibilitate politică, asupra căreia am datoria să vă atrag atenția.

Mareșal I. Antonescu: Asupra acestei sensibilități politice mi s-a mai atras atenția.

Sensibilitatea și psihologia politică și stările de fapt de acum din Țara Românească am avut ocazia să le constat în fiecare zi și în fiecare oră, și la țară și la oraș. Am fost ieri la Ploiești. S-au adunat mii de oameni.

Am trăit și eu în vremea când oamenii politici nu făceau decât să adune oamenii cu arcanul, ca să facă demonstrație că au oamenii cu ei. Vino d-ta mâine la Obor, și vei vedea câte mii de oameni se adună numaidecât; și sunt în imposibilitate să fiu păzit de poliție. Mă duc la țară; îmi iese lumea cu flori. Cu toate măsurile și cu toate prevenirile pe care le-am avut de la Ministerul de Interne, de la diferite servicii de

informație, că sunt nemulțumiri grave, mă duc și în cercurile muncitorești, și țărănești, și orășenești și văd că ecoul este cu totul altul decât cel pe care îl are această populație din București, că în țară este o catastrofă. M-am dus în Transnistria, unde nu s-a dus nici un Țar Rus, nici Stalin să se plimbe, în mijlocul acelei populații care îmi era ostilă – din care și acum trimit la moarte – și toată lumea mi-a ieșit înainte cu flori. Sigur că poate veni într-o zi un glonț. Îl aștept. Nu mă pot apăra împotriva lui. Dar aceasta este starea de spirit din țară, excelentă din toate punctele de vedere. Dacă ai fi fost numai ieri pe Valea Teleajenului, într-o regiune foarte săracă, ai fi văzut că fără să fi anunțat pe nimeni că mă duc, populația s-a grăbit să iasă în costume naționale și cu flori. Și nici nu știa administrația că mă duc; probă că prefectul nici nu m-a așteptat la marginea județului, l-am găsit în mijlocul județului.

Poți să-ți faci datoria față de mulțime și totuși să pierzi popularitatea. Am comparat aceasta cu o statuie care stă pe un cal, și căreia îi dispăre calul de sub picioare. Așa i-a dispărut Mareșalului Averescu popularitatea, și n-a mai putut s-o regăsească. Așa i-a dispărut lui Maniu și altora, umblă după ea și n-o mai găsesc. Eu, când o voi pierde, tot așa voi umbla, cu gura căscată după ea, dacă voi fi un ambițios – dar nu cred – și n-o voi mai găsi niciodată. Aceasta este un lucru constat, cum se apropie popularitatea cu o muncă de o viață întreagă, și cum se pierde în câteva minute. Poți alerga după ea toată viața și nu o mai prinzi.

Eu nu mă gândesc, deci, la popularitatea mea; mă gândesc la binele Neamului Românesc, în serviciul căruia sunt. Pot să nemulțumesc, cu măsurile mele, anumite cercuri, dar nu mă pot uita la aceasta. Mai întâi, că nu pot mulțumi pe toată lumea și apoi nu-mi fac datoria către fiecare individ, ci către colectivitate și către istoria Neamului Românesc.

Dacă d-ta vei fi în măsură să faci față cerințelor bugetare, fără impozite noi, prin faptul că provocăm o scumpire a vieții, subscriu să dăm și un milion de lei la vagonul de grâu. Eu sunt contra celor care spun să nu câștige lumea. Sunt cel mai mare partizan ca în Țara Românească toți, de la marele proprietar și la marele industriaș, până la muncitorul de jos, să aibă un standard de viață ridicat, toți să aibă bani și să poată să cheltuiască, chiar (*sic!*) neregulat, pentru că din bogăția fiecărui individ, și mai ales a mulțimii de jos, se face bogăția țării. De aceea am lăsat pe țărani să se îmbogățească, și închid ochii la mâna de lucru. Sunt muncitori manuali care câștigă 1000 și 1500 lei pe zi. Lasă-i să câștige. Să fie aceasta cea mai mare nenorocire a Neamului Românesc. Noi am ținut, însă, cumpăna până acum între muncitori și diferite clase sociale, din care a ieșit armonia tuturor claselor, care face admirația tuturor străinilor, căci este mulțumire, n-am acte de sabotaj. Dar fiecare individ, când vorbești cu el, imediat îți vorbește de interesele sale personale, pe care dacă le pui în univers, ți se pare că este o catastrofă universală. Este poate pentru acel individ, și văzută de el.

Fapt este că situația până acum noi am dominat-o în condiții foarte superioare (*sic!*) și trebuie s-o dominăm și de acum înainte, prin măsuri foarte bine chibzuite; nu să ne uităm la o clasă socială, trebuie să ne uităm la toate și să le armonizăm.

Acesta este punctul meu de vedere. Dv. veți discuta, dar nu cred că este momentul acum să ridicăm prețul grâului, când nu avem toate elementele, pentru că aceasta va antrena ridicarea prețului porumbului, oricare ar fi producția de porumb,

care dacă va fi slabă va fi și mai catastrofală, va antrena scumpetea și a leguminoaselor. Dacă fixăm astăzi prețul grâului la 300.000 lei vagonul, mâine se scumpesc toate legumele.

Se vorbește aici de principii de economie. Răspund la acestea cu o experiență practică, pe care am avut-o toată viața mea: a doua zi se vor scumpi toate legumele pe piață. Atunci dl Pană va face altă teorie și ne va convinge și de aceea. N-am nevoie de aceasta. Am nevoie ca baza pe care mă așez să fie serioasă. Dacă mi se dă mâine o pâine mai bună ca aceasta și la prețul de astăzi, puteți da la grâu și două milioane.

Vasăzică, chestiunea aceasta cu dl Stoicescu este lichidată.

Organizarea economatelor.

G-ral C. Constantin: Domnule Mareșal, dv. ați ordonat să facem propunere în ceea ce privește aprovizionarea invalizilor.

Mareșal I. Antonescu: Da, rămăsese de discutat chestiunea invalizilor. Mai înainte ei s-au aprovizionat separat și au fost speculați de unii și de alții; acum trebuie să-i băgăm în economia generală a țării. Deci, invalizii vor fi aprovizionați fie prin economatele militare, fier pe altă cale.

G-ral C. Constantin: invalizii se vor aproviziona la economatele militare din capitalele de județe; cei de la țară vor fi aprovizionați prin organele I.N.C.O.O.P.-ului.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Nu intru în detalii. Lucrul asupra căruia vreau să vă atrag atenția este că primul an de funcționare al economatelor a fost destul de bun, deși este încă departe de perfecțiune. Economatele Armatei încep să meargă mai bine, însă unele din economatele civile nu merg. Să vă duceți în Transnistria și să vedeți acolo economatele organizate de dl Alexianu: sunt adevărate modele și din punctul de vedere al ținerii contabilității și din punctul de vedere al ordinii și din acela al funcționării. Nici un magazin din străinătate, nici chiar din Anglia, nu l-am putut vedea mai bine organizat și în condițiuni mai frumoase decât aceste economate din Transnistria.

Dle Minescu, am fost ieri la o cooperativă a d-tale din Homoriciu. Am găsit un dezastru – și nu este prima cooperativă, în care intru și la care să găsesc un dezastru. Mai întâi, registrele erau într-o neregulă nemaipomenită; cupoanele acelea nu erau înregistrate zilnic. În al doilea rând, prăvălia era într-o stare de murdărie neînchipuită –, mai rău decât în prăvăliile deschise în comerțul liber de ruși, în Transnistria.

Potrivit de această ocazie, ca să-ți spun, dle Minescu, că atunci când am pornit împreună, ți-am atras atenția că-ți dau mână liberă, până când te vei consolida și îți vei putea întinde antenele pe toată suprafața țării.

Cooperarea a ieșit din domeniul ei normal. Cooperatorii trebuie să fie, cu colaboratorii lor și cu fondurile lor, ajutoare ale Statului, pentru stabilizarea prețurilor. Or noi, scoțând pe evrei din viața economică, am improvisat I.N.C.O.O.P.-ului, căreia i-am dat autorizația să iasă din domeniul cooperăției propriu-zise și să facă comerț (*sic!*). În multe părți, însă, acest comerț a devenit mai rău decât cel evreiesc.

Și acum, dle Minescu, descinzând din nou la I.N.C.O.O.P.-ul d-tale, vreau să pun ordine. I.N.C.O.O.P.-ul trebuie să fie un instrument în mâna conducerii Statului pentru stăpânirea prețurilor și a vieții economice, ca să nu se ducă peste cap. Or, multe din cooperativele acestea au început să facă speculă.

Domnilor, în legătură cu problema economatelor, trebuie să vă spun că mi-a sosit rezultatul unei anchete pe care am trimis-o la Șantierul Naval Galați. Acolo s-au petrecut unele lucruri lipsite de oricăre etică. Domnul contraamiral Păiș, fostul subsecretar de Stat al Marinei, și-a pus acolo un frate al lui, cu alt nume, și acest om a săvârșit acolo fel de fel de nereguli, pentru care va trage consecințe.

Ai primit instrucțiuni, dle g-ral Dobre, ca să vii la mine, împreună cu domnii miniștri interesați în rezolvarea acestei chestiuni. Tot acolo, la economatul Șantierului Naval Galați, dl Dobrescu, secretar general la Ministerul Economiei Naționale – și te rog să-l dai afară, dle g-ral Dobre – și-a pus pe fratele lui, care a vândut lucrătorilor slănină proastă, la un preț mai mare decât prețul pieței, a vândut o singură cămașă din 3000 bucăți câte a avut.

Vedeți dv., domnilor, acest domn este frate cu dl Dobrescu, secretar general la Ministerul Economiei Naționale. Domnul acesta va ajunge în lanțuri pe piața publică. Afară cu astfel de oameni.

L-am pus acolo ca să remedieze o situație grea. Și nu este vorba aici numai de compromiterea unei singure persoane, ci de compromiterea însuși a regimului. Și dacă așa stau lucrurile, am să dau cu toporul, fără nici o milă – nu la figurat, ci la propriu – în capul oricui, care își bate joc de cinstea mea.

Până acolo au ajuns lucrurile: un secretar general își duce fratele lui și-l pune la economatul Șantierului Naval Galați; un ministru își pune tot acolo pe fratele lui. Asemenea fapte erau posibile în alte regimuri, în al meu nu. N-aveți să găsiți nici un nepot de al meu, nici un văr și nici o rudă de a mea băgată în vreo afacere.

Deci, te avertizez, dle Minescu, că (*sic!*) după ce voi pune în ordine anumite compartimente, am să ajung și la I.N.C.O.O.P., pentru ca I.N.C.O.O.P.-ul să fie cu adevărat un regulator de prețuri și un distribuitor de mărfuri, iar populația să nu mai fie speculată.

Dacă I.N.C.O.O.P.-ul ajunge să ocupe un astfel de loc în mijlocul economiei noastre naționale, atunci nu mai avem nevoie de economate. Am înființat economatele pentru că I.N.C.O.O.P.-ul n-a realizat încă ceea ce am urmărit eu să realizeze.

Am trecut de la un buget de 700.000.000 lei la un buget de 3.000.000.000 lei. Saltul acesta poate să fie mortal pentru unele instituții. Acum începe la d-ta, dle Minescu, perfecționarea și punerea în ordine a organelor d-tale subalterne, mai ales la periferie.

Gh. Minescu: E trist că s-a putut găsi un cooperator pungaș într-un județ de oameni deștepți.

Mareșal I. Antonescu: N-am întâlnit niciodată un pungaș prost.

Gh. Minescu: Dar la omul acesta era și dezordine și murdărie.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu dacă era numai dezordine.

Deci, organizarea economatelor trebuie luată în mână. Sunt multe de perfecționat. Eu trimit mereu cercetări de la Cabinetul meu, ca să văd ce nereguli se produc la unele economate. Multe din ele s-au îmbunătățit, dar trebuie să se îmbunătățească și mai mult.

Transformarea cazanelor industriale pentru ars cărbuni în loc de păcură.

Dl Neubacher a făcut o întâmpinare în această privință.

S. Ghiolu: D-sa cere ca cheltuielile (*sic!*) de transformare a cazanelor să fie suportate de industrii.

Mareșal I. Antonescu: Discutăm principal. Să nu ieșiți din bazele convenției inițiale în această privință. Dl Neubacher, ca orișice negustor, este reprezentantul intereselor germane pe plan economic; deci este un mare negustor de Stat. În această calitate, el caută să scoată un cât mai mare profit pentru germani. Eu sunt marele negustor al Neamului Românesc, nu mă pricep, dar principal trebuie să apăr interesele neamului Românesc și de aceea spun: Acestea sunt bazele convenției, care prevăd că nu trebuie produse pagube economiei noastre naționale. Dacă dl Neubacher cere nu însemnează că noi trebuie să cedăm. De aceea vă rog să nu faceți o concesie de la principiile convenției.

G-ral Gh. Dobre: Dar convenția este atât de sibilică în unele puncte încât dă loc la interpretări și la echivocuri. Principiul dv. este: toate transformările pentru același potențial de producție sunt suportate de germani; toate transformările care corespund unui spor de producție vor fi plătite de fabricile respective.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Principiile sunt bune. Dacă s-au strecurat nelămuriri în textul convenției, vă rog să apărați interesele Neamului Românesc – în detalii nu intru – și dacă, apărând aceste interese, ajungem la un conflict politic, atunci intervine rolul nostru. N-am ajuns, însă, acolo.

Nu vor dumnealor să execute aceste transformări și vor să dea peste cap economia noastră națională cu astfel de lucruri? Atunci noi nu facem transformările și nu livrăm mai multă păcură. Dacă transformă cazanele, o cantitate oarecare de păcură devine disponibilă la export; nu ne ajută să transformăm cazanele, atunci nu se creează disponibilități noi de păcură pentru export în Germania.

Aceasta am avut de spus. Este destul de clar și nu facem nici o concesie în această privință; concesiile facem pe detalii, însă când este vorba să apărăm interesele Neamului Românesc, nu facem nici o concesie nimănui. Țara aceasta este liberă și va fi liberă. Dacă noi facem greșeli, atunci răspundem de ele.

Executarea muncilor agricole:

a) aducerea de prizonieri;

b) desconcentrări masive pe timpul muncilor agricole;

c) întrebuințarea concentraților la muncile agricole ale marilor proprietari.

Nu se mai pot aduce prizonieri.

Am dat dispoziții pentru desconcentrarea a 200.000 soldați, care să meargă la lucru. În afară de aceștia, încă 25.000 oameni, organizați în detașamente militare, așteaptă să treacă la lucru. Mai sunt apoi oamenii care au lucrat până acum la căi ferate și la șosele, și care și ei vor trece la muncile agricole.

G-ral C. Pantazi: S-au redus și efectivele cu 50.000 oameni.

Mareșal I. Antonescu: Nu. Desconcentrăm 200.000 oameni; mai avem 25.000 oameni organizați în detașamente și mai avem încă 25.000 oameni proveniți de la lucrările de căi ferate și șosele.

A. Pană: După datele mele, în total sunt 200.000 oameni.

G-ral C. Pantazi: Din detașamentele de lucrători de la căi ferate și șosele avem 10.000 oameni. Din aceștia s-au luat până acum 5.800.

A. Pană: Nu vor putea face față nevoilor.

Mareșal I. Antonescu: Eu am întrebat ieri pe șeful Marelui Stat Major și acesta mi-a spus că până acum nu s-a primit de la marii proprietari nici o cerere de detașamente de lucru.

G-ral C. Pantazi: Și le-am pus în vedere că se organizează asemenea detașamente.

A. Pană: A întârziat recolta foarte mult, din cauza timpului.

Mareșal I. Antonescu: Totuși, proprietarii trebuiau să spună: Avem nevoie de atâtia lucrători în ziua cutare, în cutare loc. Dv. vă dați seama că tot economia națională pierde, dacă ținem oamenii aceștia mobilizați, plecați de la casele lor, dacă îi hrănim, iar proprietarii nu-i cer.

În sfârșit, aceasta este o chestiune care se va aranja.

Al. Neagu: Nu este vorba numai de marii proprietari; mâine grâul se dă jos.

G-ral Gh. Dobre: Desconcentrările și organizările de detașamente s-au făcut pentru durata 5 iulie-15 august.

Al. Neagu: Dar mai sunt soldați, care au avut câte 15 zile concediu, până la 1 iulie.

Mareșal I. Antonescu: În jocul acesta al concediilor nu putem interveni, pentru că în locul celui plecat în concediu a rămas altul și acela devine un nemulțumit, dacă nu poate pleca și el acasă, la rândul lui.

Al. Neagu: Pentru văduve și pentru familiile celor mobilizați, trebuie să se organizeze un efort din partea organelor comunale.

G-ral C. Pantazi: Efectivele oamenilor vechi sunt scăzute cu 50.000 oameni.

Mareșal I. Antonescu: În afară de cei care pleacă. Noi dăm drumul la toți recruții și la o parte din oamenii vechi. Mi s-a spus că recolta se coace mai târziu anul acesta; dacă ni se spunea altfel, dădeam drumul oamenilor mai devreme.

Fabricarea marmeladei

G-ral C. Constantin: Producția noastră de zahăr din Vechiul Regat este de 5.500 vagoane; cea din Transnistria este de 2.300 vagoane. În total, ar face 7.800 vagoane. Dacă facem socoteala consumului, mai rămân încă 660 vagoane de zahăr pentru valorificarea fructelor.

Și atunci, vă întreb, dle Mareșal, până unde mergem cu fabricarea marmeladei, ținând seama că din rezerva totală pe care o avem la zahăr, și care se ridică la 1200 vagoane, am putea face 2200 vagoane marmeladă? Anul trecut am făcut 600 vagoane marmeladă, din care ne-a mai rămas 115 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta trebuie s-o spună dumnealor, de la Ministerul Economiei Naționale. Aceasta trebuie să v-o spună dumnealor.

Ce cereri de export aveți dv.?

S. Ghiolu: Aproape inexistente. Am putea trece ceva la Elveția.

Mareșal I. Antonescu: Mai aveți de anul trecut?

G-ral C. Constantin: 116 vagoane. Anul trecut s-au făcut 600 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este media. Nu faceți mai mult. Restul, să se usuce fructele, să se facă altceva.

Dacă ai 115 vagoane și dacă faci anul acesta 600 vagoane, înseamnă că faci o rezervă de 200 vagoane, adică 30%, ceea ce este suficient. Anul trecut s-a făcut, însă, mai mult, pentru că fiecare particular având zahăr și fructe a făcut.

Trebuie să faceți o propagandă acum – și Secretariatul să se ocupe de aceasta – ca toată lumea să înceapă să-și usuce singură legume, fasole, mazăre etc., să profite cât sunt prețurile joase. Cu sistemul acesta provocăm și o cumpărare mai masivă, deci o cerere mai mare decât aceea care este acum. Altfel, prețurile vor merge jos de tot, și aceasta este o altă calamitate.

M. Gr. Romașcanu: Acum câteva zile mazărea s-a vândut cu 5 lei kilogramul, și nu s-a scos nici transportul.

Mareșal I. Antonescu: S-au dezvoltat așa de mult culturile de legume, încât la țară toate curțile sunt cultivate. De aceea sunt cumpărători mai puțini pe piață.

Gh. Minescu: Siropurile de fructe sunt mai căutate. Dacă se poate, să se dea o cotă mai mare de zahăr pentru acestea.

G-ral D. Popescu: Și marmelada să se facă mai dulce.

Mareșal I. Antonescu: Putem să sporim cantitatea pentru Armată, căci nu se dă destul.

G-ral C. Constantin: Am dublat-o. Era o sută de vagoane, acum sunt două sute.

Mareșal I. Antonescu: Batalioanele de muncitori la drumuri sunt foarte prost hrănite.

G-ral C. Constantin: Posibilități avem. Dl Manolescu-Strunga a venit și mi-a spus că anul acesta cantitatea de zahăr va fi foarte mare. Au semănat 80.000 hectare și se pot scoate circa 18.000 vagoane zahăr.

A. Pană: 11-12.000 vagoane. Este exclus să fie 18.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: În ce privește marmelada fac 600 vagoane, și dăm pentru Armată și pentru instituții. 700 vagoane este un maximum. Au fost doi ani de recoltă bună de fructe, dar la anul poate să nu avem.

G-ral C. Constantin: Și anul acesta va fi o recoltă bună.

Mareșal I. Antonescu: *Participarea Skoda-Zbrojowka la Reșița.*

G-ral Gh. Dobre: În Convenția făcută cu „Rogifer”, s-a dat posibilitatea să participe cu 20%, cu acțiuni C.E.P.I. Cum acest pachet de acțiuni s-a hotărât că nu poate fi luat, au cerut ca, pentru a-și complecta cota de 20%, să li se dea voie să preia acțiuni din noua emisiune a Reșiței, ceea ce li s-a refuzat.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta nu se poate. Sunt manevre cunoscute. Ei cer, dar aceasta nu se poate.

Automobilele germane depozitate în incinta vămii Galați

S. Ghiolu: Ne-a venit o informație, că în vama Galați sunt sosite 415 automobile, proprietatea lui „Post-Ministerium”, venite treptat din octombrie, pe Dunăre, în cea mai mare parte turisme mari și autocamioane, puțin rulate, cu cauciucuri în foarte bună stare. Câteva din aceste mașini s-au dat în țară. Este chestiunea dacă este interesul nostru să achiziționăm ceva din ele, și deci să facem o intervenție la germani.

Mareșal I. Antonescu: Ei vor să le transporte în Orient.

S. Ghiolu: Dar cea mai mare parte sunt din octombrie aici.

Mareșal I. Antonescu: Dacă ne trebuie, tratați chestiunea.

G-ral Gh. Dobre: Probabil vor să ia lei.

G-ral C. Pantazi: Eu le-am văzut. Sunt două categorii: unele nemțești, reparate, iar altele mărci europene, din care unele sunt rulate extrem de puțin. Ei pretind că le duc pentru comandamentele germane. Au vândut, însă, vreo două, trei bucăți din ele la ofițeri.

Mareșal I. Antonescu: La aceasta nu ne băgăm. Dar noi putem să le cumpărăm și cu lei, dacă le cumpărăm la libera tranzacție.

S. Ghiolu: Noi am vrut să nu aibă lei societățile germane.

Mareșal I. Antonescu: Altfel nu le poți cumpăra. Dacă le-ar fi adus un importator, cu ce le cumpărai?

C. Stoicescu: Lăsați să le cumpere particularii.

G-ral D. Popescu: Particularii nu cumpără, de teama rechizițiilor.

Al. Neagu: Dați-le scutire de rechiziție pentru un an, și cumpără.

Mareșal I. Antonescu: Lăsați-le la libera tranzacție, și putem să le dăm și scutire de rechiziție. Este bine să intre în economia națională, mai ales camioane.

Al. Neagu: Reducem taxele de import la automobile. Avem un sistem de progresivitate.

Mareșal I. Antonescu: Puteți să le reduceți, mai ales la camioane, sută la sută. De ce avem nevoie în economia națională reducem cu sută la sută taxele.

De exemplu, dacă marmelada dumnealor nu se vinde, și dacă alte lucruri nu se vând germanilor și altora, este pentru că bulgarii nu iau taxă de vamă la anumite lucruri de mare export pe care le au. Suntem concurați de bulgari, din cauză că ei nu iau vamă.

Al. Neagu: Nu numai vamă, ci și diferite taxe indirecte, pe care noi ne-am așezat toată finanțarea.

Mareșal I. Antonescu: Dacă este să încurajăm producția unui obiect X, e bine să renunțăm să facem o politică de natura aceasta, fiindcă altfel ne fac concurență bulgarii, ne iau locurile pe piață, și apoi este greu să-i dislocăm.

Studiați chestiunea. Vedeți la ce ne fac concurență bulgarii. Dacă am omorât cultura viermilor de mătase la noi și chiar albinăritul, este tot din cauza taxelor de export, pe care Bulgaria nu le are.

Situația agricolă a țării

A. Pană: Anul acesta s-au semănat aproape 500.000 hectare mai mult, față de anul trecut.

Mareșal I. Antonescu: Avem peste 11 milioane hectare aici, și 3 milioane în Transnistria, ceea ce face circa 14 milioane hectare. La culturile de anul acesta, dacă facem socoteala, trebuie să avem între 800.000 și 1.000.000 vagoane producție, și cu toate acestea nu poate să ne ducă decât la două-trei din acestea. Ne rămâne o cantitate mare.

Comanda a zece vapoare din Suedia pentru pescuitul în Marea Neagră

A. Pană: Direcția Pescăriilor are nevoie de astfel de vase pentru pescuit. Sunt vase mici, motorizate. S-a ajuns la o încheiere, dar nu s-a putut obține autorizația de import în Suedia. S-a propus de casa care vrea să vândă, ca, în orice caz, să menținem comanda, și când se va putea obține autorizația de import, să le aducem.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

A. Pană: Consiliul Interministerial a fost de părere să facă comanda (*sic!*), sub rezerva aprobării dv.

Mareșal I. Antonescu: Chiar 20-30.

Din experiența făcută cu Transnistria, și din experiența pe care o face și I.N.C.O.O.P.-ul, se vede că tratările directe, peste capul economiei naționale, dau mai bune rezultate, pentru că și cei din străinătate trec prin aceeași filieră ca și la noi. Transnistria a tratat direct, și a putut să importe o mulțime de lucruri din Germania și din Suedia, iar noi n-am importat nimic.

Ce este cu aprovizionarea cu lemne? Este mai bună ca anul trecut?

G-ral N. Bădescu: Avem pentru toată țara cu 12.000 vagoane aduse mai mult.

Mareșal I. Antonescu: Mă interesează procentul, din necesar.

G-ral N. Bădescu: Avem 24% pentru toată țara, și 28% pentru capital<ă>.

Mareșal I. Antonescu: Destul de bine.

G-ral N. Bădescu: În ce privește tăierile, am mai mult de 1000 vagoane tăiate.

În ce privește transportul, am următoarele stocuri depozit de rezervă din capitală 2800 vagoane, în gări pentru transport, 15.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai 300.000 vagoane în păduri?

G-ral N. Bădescu: În total am 430.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Necesarul este 300.000 vagoane. Ai mai mult decât îți trebuie.

G-ral N. Bădescu: În situația actuală am un excedent de 29.000 vagoane, și prevăd că, dacă mai tai până în septembrie, voi ajunge la 200.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Echipele de tăietori funcționează bine?

G-ral N. Bădescu: Da. Am primit mulțumiri din partea proprietarilor.

Mareșal I. Antonescu: În ce privește starea de spirit din România, a fost o notă din partea Cabinetului Militar. Fiecare le ia de unde le găsește. Nu o mai discut aici, căci am constatat-o și eu.

Ședința se ridică la ora 13.30.

Stenografiat de D. Fierăscu și N. Dumitrescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 372 (fost 350)/1943, f. 197-265

9. 1943 iulie 10. Se discută despre fixarea prețului grâului, în comparație cu preții altor cereale; Mareșalul vrea să introducă pedeapsa cu moartea pentru hoși.

CONSILIUL DE MINIȘTRI ECONOMIC

de sâmbătă, 10 iulie 1943

Ședința se deschide la ora 10,45, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte dnii: **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și ministru ad-interim la Ministerul Economiei Naționale; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **I. Marian**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **M. Gr. Romașcanu**, comisar general al Prețurilor; **Costin Stoicescu**, administrator delegat la Banca Națională; **Ovidiu Vlădescu**, secretarul general al Președinției Consiliului de Miniștri.

Mareșal I. Antonescu: Nu văd ordinea de zi.

O. Vlădescu: Nu este decât fixarea prețului grâului.

Mareșal I. Antonescu: Cine ia cuvântul?

M. Gr. Romașcanu: Domnule Mareșal, situația, în privința grâului, este următoarea.

S-au făcut calcule la Ministerul Agriculturii în trei ipoteze. Ministerul Agriculturii, pentru proprietatea mare, în suprafață de 250 hectare – aceasta este prima ipoteză – a ajuns la concluzia că costul (*sic!*) este de 36.000 lei la hectar; în ce privește producția de 1000 kg la hectar, prețul revine la 36 lei; pentru proprietatea mijlocie – ipoteza a doua – de 20 hectare, cheltuielile se cifrează la 38.729 lei, iar la proprietatea mică, de 5 hectare, s-a ajuns la 46 lei kg, după calculele făcute de către Ministerul de Agricultură ...

Mareșal I. Antonescu: Cine a făcut aceste calcule?

M. Gr. Romașcanu: Domnii: Cornățeanu, Berceanu, Dumitrașcu ...

Mareșal I. Antonescu: Cifrele sunt incorecte. Sunt total incorecte, dle Marian, d-ta, ca agricultor și ca om de conștiință, îți dai seama că sunt incorecte. Eu am dat sonde. Sunt incorecte.

M. Gr. Romașcanu: Calculul prețului făcut de Ministerul Agriculturii a fost refăcut de Comisariatul Prețurilor, împreună cu dl Cornățeanu, eliminând din calcul toate elementele care au părut exagerate, păstrând prețurile fixate pentru muncile agricole și folosind exact aceleași criterii ca și anul trecut. Procedând astfel, în calcularea prețului grâului, s-a ajuns la cifra de 27.550 lei pe ha, pentru proprietatea mare de 250 ha. La acest preț s-a ajuns socotind și 2000 kg de paie la ha. Dacă se sokoate 3 lei kg de paie, cât a fost fixat oficial, se scade atunci din cifra de mai sus 3000 lei, ajungându-se la suma de 24.000 lei ha. Adică la o producție de 1000 kg la ha

se ajunge la un preț de 240.000 lei vagonul de grâu. Aceasta în cadrul proprietății de 250 ha.

Acest calcul nu s-a putut face decât pentru proprietatea mare. Pentru proprietatea mai mică de 250 ha, el nu s-a mai putut face, pentru că elementele lui sunt foarte greu de analizat, mai ales în ce privește proprietatea țărănească.

Aceasta este concluzia care se distinge din calculele făcute la Minister.

În urma discuțiilor, ce au avut loc cu dl g-ral Dobre și cu dl Ghiolu, s-a făcut propunerea următoare. Anul trecut era fixat prețul grâului loco producător. Anul acesta, însă, s-a propus să se fixeze prețul grâului franco gară sau franco schelă de încărcare, pentru a nu mai avea variație.

Dl g-ral Dobre împreună cu dl Ghiolu au admis în această ipoteză prețul de 260.000 lei vagonul de grâu loco gară sau loco schela de încărcare; lei 190.000 vagonul de porumb, lei 160.000 vagonul de orz, lei 180.000 vagonul de ovăz, lei 185.000 vagonul de secară și 205.000 vagonul de mei, tot loco gară.

Pentru a stabili prețul făinei, pentru a avea astfel un barem pentru calcularea făinei de grâu și a pâinei, s-au făcut de către Comisariatul General al Prețurilor mai multe ipoteze, în diferite situații ale extracțiunii.

În cazul când s-ar fixa prețul grâului la 260.000 lei vagonul loco gară, într-o primă ipoteză, cu o extracțiune de 85%, deci integrală, făină integrală, pâine integrală, prețul revine la făina integrală 50,20, iar la pâinea integrală de 500 grame, adică la greutatea actuală 25,08 lei, adică aproape 25 lei, iar la greutatea de 600 grame, prețul revine de 30,20 lei, adică de circa 30 lei.

În ipoteza a doua, când adică extracțiunea ar fi de 80%, făina integrală ar costa 52,25, iar pâinea integrală de 500 grame ar costa aproape 25,88 lei, iar pâinea integrală de 600 grame, 31,16 lei.

Într-o a treia ipoteză, adică cu (*sic!*) o extracție de 70%, făina neagră ar reveni la 29,49 lei kg, făina albă, 211,56 lei, iar pâinea neagră de 500 grame ar reveni la 17 lei – deci își păstrează prețul actual, iar pâinea albă de 500 grame ar reveni la 90,63.

În ipoteza, pe care am denumit-o III B, făină neagră, 27,51; făină albă, 218,40; pâinea neagră, de 600 grame lei 20 bucata, iar pâinea albă de 600 grame, lei 112.

În ipoteza a patra, cu extracție de 60% făină neagră și 20% făină albă, pâinea neagră de 500 grame rămâne la 17 lei, iar pâinea albă de 500 grame ajunge la 54 lei.

În ipoteza a patra B, cu extracție de 60% făină neagră și cu 20% făină albă, pâinea neagră de 600 grame revine la 20 lei bucata, iar pâinea albă de 600 grame revine la 66,46 lei bucata.

A cincea ipoteză: extracție 50% făină neagră și 30% făină albă, pâinea neagră de 500 grame rămâne la 17 lei bucata, iar pâinea albă de 500 grame revine la 42,7 lei bucata. O ultimă ipoteză este a cincea B.

În ipoteza a cincea B, cu extracție de 50% făină neagră și 30% făină albă, pâinea neagră de 600 grame revine la 20 lei, iar pâinea albă de 600 grame revine la 51,27 lei.

Toate cifrele acestea sunt, bineînțeles, calculate în ipoteza în care prețul vagonului de grâu ar fi 250.000 lei franco gară sau franco schela de încărcare, ceea ce

ar deveni la 245.000 lei producător, adică scăzând din prețul fixat o cifră medie de 15.000 lei, care reprezintă transportul în tot cuprinsul țării.

Mareșal I. Antonescu: Ce extracție alegem?

M. Gr. Romașcanu: Domnule Mareșal, am un tablou în care sunt cuprinse prețurile la grâu – în raport cu eventualele prețuri ce ar fi stabilite la vagonul de grâu – tablou pentru calcularea făinei de grâu și al pâinii.

(D. Romașcanu prezintă domnului Mareșal tabloul menționat.)

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, în ipoteza a patra – extracție 60%-20% – pâinea albă este 54 lei.

M. Gr. Romașcanu: Da, pentru pâinea de 500 grame. Însă, ipoteza luată în considerare, după informația dlui g-ral Constantin, este aceea a pâinii de 600 grame bucata, adică cu (*sic!*) o mărire a rației de la 250 grame la 300 grame.

Mareșal I. Antonescu: Vorbesc de greutatea actuală.

M. Gr. Romașcanu: Cu o extracție de 60% făină neagră și 20% făină albă, pâinea neagră de 500 grame este 17 lei, iar pâinea albă ar reveni la 54 lei.

Mareșal I. Antonescu: Ce fel de pâine este aceasta?

M. Gr. Romașcanu: Este o pâine foarte bună aceea cu 60% extracție făină neagră; este mult mai bună decât pâinea actuală și este și foarte hrănitoare.

În timp normal extracția era de 50-55% făină neagră și 25-20% făină albă. Restul de 20% reprezintă tărațele.

Calculul prețului prezentat cuprinde într-însul – calculul care s-a făcut pentru prețul pâinii și al făinei – și un alt element. Anume s-a ținut în seamă și de faptul că la 1 august se dublează tariful de Calea Ferată, deci transportul de 13.000 ajunge la 26.000 lei vagonul.

Tot în acest calcul s-a mai ținut seama și de faptul că tot de la 1 august intră în vigoare și impozitul excepțional de 5%, pe care Ministerul de Finanțe nu l-a încasat până acum la grâu.

Un al treilea element, de care s-a ținut seama în acest calcul, este faptul că tot de la 1 august urmează ca să dăm și o majorare cât de mică la salariații, la lucrătorii cari lucrează în industria morăritului și a brutăriei.

De aceea, după cum v-am spus, în calculul prezentat s-a ținut seama de toate aceste elemente. Desigur că aceste calcule pot să nu fie perfecte, exacte; urmează să fie revizuite, se mai pot face, poate, unele modificări, dar nu prea mari.

Mareșal I. Antonescu: Dar dacă la grâu nu aplicăm tariful urcat la Calea Ferată?

M. Gr. Romașcanu: Atunci prețurile scad la o altă cifră, în raport cu diferența de 13.000 lei la transportul vagonului, care reprezenta un spor în calculul făcut.

Dar am discutat această problemă cu Calea Ferată. În calculul pe care l-a făcut Calea Ferată, pentru executarea bugetului, intră sporul acesta, aplicabil de la 1 august, precum și celelalte sporuri. Dacă nu se aplică acest tarif sporit, prin aceasta s-ar crea o situație grea Căilor Ferate.

Mareșal I. Antonescu: Putem să dăm o altă compensație, în altă parte, Căilor Ferate.

M. Gr. Romașcanu: Este greu, cu tariful actual.

Mareșal I. Antonescu: Bine.

Al. Neagu: Domnule Mareșal, mă întreb dacă n-ar fi posibil ca la pâinea albă să aplicăm și un supliment de fiscalitate. În vederea tocmai a realizării celor spuse de dv., cred că putem pune pe pâinea albă un preț destul de ridicat, care să cuprindă și aceste taxe, căci și așa se va vinde. Din moment ce asigurăm hrană populației cu pâine bună și ieftină, pentru acei cari vor să mănânce pâine albă, am putea să punem un preț mai mare. Să punem un timbru sau altceva ...

Mareșal I. Antonescu: Aceasta ar duce și la tăierea tendinței de a se trece deodată de la pâinea neagră la pâinea albă, și evităm și jocul care s-a petrecut în 1941, când ne-am zbatut atâta.

M. Gr. Romașcanu: Cunosc bine problema cum s-a petrecut atunci. Care era situația în 1940-1941? Extracția de făină albă era mică și întotdeauna morarii aveau tendința de a scoate mai multă făină albă, fără ca prin aceasta să scoată și făină neagră suficientă. Dar în ultima ipoteză, pe care v-am prezentat-o dv. adineauri și anume aceea cu o extracție de 30% făină albă și 50% făină integrală, adică soluția 5 B din tabelul prezentat, în această ipoteză nu mai este posibil o fraudă așa mare, pentru că există un punct critic al făinii. Într-adevăr, dacă ar scoate mai mult de 30% făină albă ar căpăta o culoare mai închisă și nu s-ar mai putea vinde ca făină albă cu adevărat. În felul acesta avem soluția.

Din discuțiile pe care le-am avut cu dl ministru g-ral Constantin și din discuțiile pe care le-au avut și consumatorii, rezultă că ar răspunde necesităților noastre soluția propusă prin ipoteza 5 B, adică 50% extracție făină neagră și 30% extracție făină albă, ipoteză în care pâinea de 600 grame s-ar vinde cu 20 lei bucata, ceea ce ar reveni tot la 17 lei prețul pâinii de 500 grame, adică ar rămâne tot prețul de astăzi; pâinea albă, în aceeași ipoteză s-ar vinde cu 55 lei. Îmbunătățindu-se calitatea pâinii negre, aceasta înseamnă o reducere a prețurilor pâinii actuale. Deci am avea și o reducere de prețuri și o îmbunătățire a calității pentru pâinea neagră; iar pâinea albă ar însemna 51 lei cântărind 600 grame, preț la care am putea aplica un impozit de 8-9 lei pus pe pâinea albă, pentru a crea astfel un fond special pentru Ministerul de Finanțe.

Mareșal I. Antonescu: Cum rămâne cu calitatea nutritivă?

M. Gr. Romașcanu: Este destul de bună.

G-ral C. Constantin: Dacă se fac două feluri de făină, nimeni nu poate stăpâni fraudă și evaziunea.

Din punctul de vedere al extracțiunii, sunt sigur că se va face manevra de a se anemia făina neagră pentru făina albă, în beneficiul ...

Mareșal I. Antonescu: Dar dacă sporim făina albă la așa preț, încât Statul să realizeze avantajii?

Înainte, care era situația? Diferența de preț între făina albă și neagră nu era așa de mare. Dacă acum vom face o deosebire prea mare de preț, nu mulți își vor permite să cumpere făină albă sau pâine albă. Și atunci nu va mai avea desfacere făina albă și pâinea albă și în felul acesta nu se va mai putea vinde nici făina albă sau pâinea albă, care s-ar produce în mod fraudulos.

Atunci situația era de așa natură, încât nu era prețul prea mare pentru făina albă, indiferent pentru ceea ce era ea întrebuințată, în brutărie, în patiserie etc. Acum,

orice făină albă trebuie taxată special, o taxă în plus, care să ne producă un venit, cu o destinație specială, pe care am discutat-o cu dl ministru de Finanțe mai demult.

Prin această măsură, folosim noi sumele care erau luate până acum fraudulos, vom putea lua mai ușor măsuri împotriva morarilor și nu vom mai avea inconvenientele din toamna anului 1940-1941.

M. Gr. Romașcanu: Vreau să vă arăt un lucru: în prezent, deși nu se face făină albă, totuși se găsește.

Mareșal I. Antonescu: Se face așa de multă, încât nu mă duc undeva, în afară de București, unde să nu mi se ofere pâine albă. Eu nu mănânc pâine albă decât când ies din București, în inspecție.

M. Vulcănescu: Se mănâncă pâine albă peste tot.

G-ral C. Constantin: Dacă în această situație, când fiecare își pune pielea în jos, când face un asemenea lucru, și tot se face, dar când ...

G-ral Gh. Dobre: Dacă se admite ipoteza cu 50% extracție făină neagră și 30% făină albă, atunci nu se mai poate pune chestiunea fraudei. Cu taxe mari la făină albă și cu un preț mare, care o diferențiază de făina neagră și de pâinea neagră, fraudă la făina albă este exclusă.

Dar se pune o problemă, în legătură cu ipoteza cu o extracție de 30% făină albă: după cum am vorbit și cu dl Romașcanu, în ce privește cantitatea de făină albă, care nu va fi consumată, se pune chestiunea ce facem cu această făină albă care va rezulta și va rămâne? Dacă nu asigurăm exportul acestei făini, atunci ce soluție găsiți?

Mareșal I. Antonescu: Din moment ce nu se mai vinde făină albă, atunci mergem la soluția cealaltă.

G-ral Gh. Dobre: Cu 80% extracțiune?

Mareșal I. Antonescu: Da. Îndată ce facem un stoc de făină albă, un stoc mare, o dăm la un anumit preț.

S. Ghiolu: Se poate da la particulari; se poate să li se permită să-și cumpere 10-20 kg.

Mareșal I. Antonescu: Numai să avem de vânzare, că cumpără (*sic!*) toată lumea.

C. Stoicescu: În cazul acesta, prețul la grâu va fi cu mult prea mare.

Mareșal I. Antonescu: Nu. Prețul va fi de 260.000 vagonul de grâu.

Plecăm de la baza 260.000 vagonul de grâu loco gară, ceea ce revine 240.000 lei loco producător. Aceasta este o bază fixă, care rămâne; aceasta este combinația pe care trebuie s-o facem în transformarea grâului în pâine.

C. Stoicescu: Mă gândesc – pe cale întoarsă – morarii, dacă câștigă (*sic!*) la făina albă, foarte mulți vor fi tentați să dea prețuri mai mari.

Mareșal I. Antonescu: Avem cumpărător unic.

M. Gr. Romașcanu: În extracția de 50% făină neagră și 30% făină albă, dacă punem prețurile fixate, rămânând însă pâinea neagră 20 lei și pâinea albă 94 lei, în această limită, între aceste prețuri, morarii nu vor mai putea câștiga. Ei ar putea câștiga numai când ar mări procentul de făină albă, ridicându-l de la 30 la 35%. Dar nu pot face acest lucru morarii. De aceea și recomandam această soluție. Ei nu pot face

extracție de 35% făină albă, căci ar ajunge la o făină de o culoare mult mai închisă, cum s-a petrecut în Franța, pe care ar trebui să o înălbească cu (*sic!*) clor.

Mareșal I. Antonescu: Și nu se poate face aceasta și la noi?

M. Gr. Romașcanu: E foarte greu; este control la mori. Dl ministru Neagu, la fiecare moară comercială, are câte un controlor.

Mareșal I. Antonescu: Să punem și soluția aceasta. Nu vor fi atât de mulți mâncători de pâine albă.

M. Gr. Romașcanu: Când se va trece la consum și de pâine albă, vor fi două faze: într-o primă fază, se va consuma pâine albă foarte multă, va fi o cerere extraordinară; va fi apoi o a doua fază, mai târziu, când se va micșora consumul de pâine albă.

Mareșal I. Antonescu: Admitem că morarii vor da un preț mai mare. Dar atunci intrăm în soluția cealaltă, lăsând liberă o cotă-parte. Eu spun: Câtă cantitate de grâu îmi trebuie? Cât grâu îmi trebuie pentru orașe, pentru populația săracă, pentru industrie, pentru depozitele de rezervă ale Armatei și ale Statului? Ce cantitate îmi trebuie ca să acopăr aceste necesități? După ce o stabilesc, atunci fiecare producător trebuie să-mi dea din ceea ce a produs el o cotă anumită – 30 sau 40% – în funcție de necesitățile mele, iar restul i-l las liber la vânzare. Pentru că intrăm în aceeași soluție, dacă morarul va da un preț mai mare. Și tot va trebui să câștige cineva.

Eu n-am fost în contra înavuțirii. Politica mea a fost ca să armonizez clasele sociale: să ridic pe cel de jos către cel de sus și să nu scobor pe cel de sus. Noi avem nevoie să creăm un capital românesc. Trebuie să ne creăm un atare capital și în domeniul agricol și în domeniul industrial. Aceasta este o necesitate imperioasă pentru acest neam. Ea stă la baza propriei noastre economii și a progresului ei. Numai astfel pot, dezvoltând economia națională, ca să fac ca Statul întreg să se resimtă de această politică și să se dezvolte. Aceasta a fost politica mea. Eu nu sunt împotriva faptului ca oamenii să nu se îmbogățească și să nu strângă capitaluri. Am urmărit, însă, ca nimeni să nu se îmbogățească în detrimentul unei anumite clase sociale, pe spinarea funcționarului sau a muncitorului.

Dacă se îmbogățește producătorul din industrie, din agricultură, din orice domeniu de activitate – fabricant, agricultor, industriaș –, dacă în același timp reușesc să îmbogățesc și pe omul de jos, și pe meseriaș, și pe țăran, dacă îi ridic standardul lui de viață, eu sunt foarte mulțumit. Sunt foarte fericit și țara întreagă nu s-ar putea decât să se simtă și ea fericită. De aceea, nu mă opun ca să dau un preț; dau și 500.000 lei pe vagonul de grâu astăzi, dar cu o condiție: anume aceea ca pâinea săracului și celelalte lucruri de care are el nevoie, prețul acestora să nu fie date peste cap.

C. Stoicescu: Se repercutează pe altă cale. Dacă morarii plătesc preț mai mare pe grâu, aceasta va duce la prețuri urcate și în alte părți și va face ca să se vândă cu acest preț tot grâul. Agricultorii vor reține grâul pentru a-l vinde cu acest preț.

Mareșal I. Antonescu: Am o frână, dle Stoicescu: am 350.000 ha cultivate, ale Statului, în Basarabia de Sud, care sunt tot ale noastre. Este cultura în dijmă, făcută pe terenurile abandonate de către germani și de minorități. Acestea reprezintă un minimum de 40.000 vagoane. Cifra este mai mare însă. Eu spun numai un minimum de 40.000, dar mai am apoi 50.000 vagoane în Transnistria, care să aducă la acest

minimum de 30-40.000 vagoane. Nici nu-mi trebuie mai mult ca să pot ține prețurile. Dar chiar cu 10.000 vagoane, eu țin prețurile, fiindcă eu pot face cu aceste 10.000 vagoane, dacă le am depozitate în anumite centre, în Moldova sau în Muntenia, pot face cu ele ceea ce trebuie ca să împiedic urcarea prețului.

Al. Neagu: Evoluția prețurilor noastre și a indicelui de prețuri s-a făcut după efectele exportului. Or, legea nouă este tocmai o legislație de împiedicare a presiunii străinătății asupra prețurilor noastre. În acest mod, un element de perturbațiune în stabilirea prețului dispare. În al doilea rând, ceea ce și aceasta contribuie la menținerea prețului, avem o recoltă abundentă.

În sfârșit, în al treilea rând, avem și o masă de manevră. Numai să dea Dumnezeu să putem ține prețurile.

Mareșal I. Antonescu: Prețurile se vor duce în jos.

C. Stoicescu: În privința prețurilor mi-aș permite – cu toate că o comisiune oficială a ajuns la rezultatele acestea – să cred că prețul de 260.000 lei este urcat.

Eu am făcut tot felul de agricultură, am toate detaliile. De aceea, aș întreba numai un lucru: dacă în calculul de preț făcut de comisiune s-a socotit și arenda sau nu?

M. Gr. Romașcanu: S-a socotit.

C. Stoicescu: Dacă se scade arenda, prețul nu mai poate să fie 260.000 lei.

M. Gr. Romașcanu: Arenda este socotită la 6000 lei la hectar, față de 2000 lei, cât era anul trecut, și față de 7200, cât este impunerea medie a finanțelor, în regiunile de producție, ca valoare locativă. A fost luat, deci, și anul trecut în calcul.

Mareșal I. Antonescu: Am dat sonde și este foarte trist că domnii aceștia nu s-au învățat încă minte – domnii în legătură cu primele date pe care le-ai citit d-ta – nu s-au învățat domnii aceștia minte că Statul nu este dezorganizat, ca înainte, – sus – când s-au făcut averi mari în dezordinea de sus. Este și acum dezordine dar nu ca înainte și nu pot primi cifrele așa cum mi se dau, și să le înghit ca un crocodil și să spun: Aceasta este situațiunea.

Noi putem vedea acum situația. Și d-ta ești încă păcălit cu foarte multe prețuri și îți voi dovedi că sunt unele prețuri, pe care le-ai fixat așa de mari, dle Romașcanu, la anumite capitale industriale, încât s-au produs beneficii extraordinare într-un timp foarte scurt. Dar tot așa și aici s-a lucrat pe date procurate de dumnealor.

Eu am dat sonde. Te-am lăsat să lucrezi pe d-ta; v-am lăsat pe dv. toți. Dar am și eu cunoștințe aici, am și eu prieteni cari mi-au spus cât costă în marea proprietate sau în mica proprietate; care este prețul în regiunea de deal sau în regiunea de șes. Toate cifrele sunt cu desăvârșire altele. Este îndrăzneț ca să afirme un mare proprietar că îl costă atât la hectar grâul.

Dle Stoicescu, te rog să-mi citești cifrele pe care le ai; vreau să știu la ce cifre ai ajuns, – aceasta pentru orientarea mea.

C. Stoicescu: Socotind și o arendă de 3000 lei la ha, am ajuns la proprietatea mare la 25.500 lei pentru regiunea de munte. Am ajuns la diferite medii ...

Mareșal I. Antonescu: Este o medie greșită, pentru că majoritatea marii proprietăți se găsește așezată în locurile cele mai productive. Este sigur că nu și-a cumpărat un mare proprietar proprietatea în terenurile aride, ci acolo unde rentabilitatea este cea mai mare.

C. Stoicescu: Am făcut calculul în favoarea lor și ajung, socotind 3000 lei arenda la hectar, nu 6000 lei, ajung la 25.500 lei. Dl Teodorescu Constantin, colegul meu de la Bancă, care (*sic!*) are 3 moșii, mi-a dat calculul din registre. Dl Teodorescu pretinde că și acestea sunt exagerate, că este aici părtaș și administratorul lui și ajunge la 25.070 lei, socotind 4000 lei arenda la hectar.

M. Gr. Romașcanu: Noi ajungem la 23.300 la proprietatea mare, dacă scad paietele, și la 27.550 lei, dacă nu scad nimic. Deci, fără costul paietele, ajung la 23.550.

C. Stoicescu: Eu, dacă scad arenda, cred că ajung la ...

Al. Neagu: Nu avem aceeași unitate de măsură. Prețurile dlui Romașcanu sunt socotite loco stații de încărcare, așa că sunt mai mici prețurile dlui Romașcanu decât acelea ale dlui Stoicescu.

M. Gr. Romașcanu: Am ajuns la 27.550 lei. Scăzând 2000 lei paietele – pentru că 3000 lei este prețul oficial – dacă scad paietele ajung la 23.300 lei preț loco de încărcare.

Mareșal I. Antonescu: Este imposibil să mai menținem prețul de 3000 lei pentru paie. L-am aplicat când a fost nevoie, dar nu se mai poate menține prețul de 3 lei kg de paie. Chiar să vrei să-l menții d-ta, nu se poate, căci nu se pot vinde.

I. Marian: Sigur; nu se pot vinde la prețul acesta.

Mareșal I. Antonescu: Este exclus să mai rămână 3 lei kg. Va fi 1,50 lei ...

Al. Neagu: Dar aceasta urcă prețul, nu-l scade.

C. Stoicescu: Atunci d-sa ajunge la 25.000 lei.

M. Gr. Romașcanu: Numai dacă scad paietele, socotindu-le 3 lei kg, ajung la 23.000 lei.

C. Stoicescu: Ajungi, dacă scazi arenda, la 21.000.

Eu dacă scad arenda, ajung la 22.000 lei; la proprietatea de 20 hectare, ajung la 21.165, iar la mica proprietate ajung la 23.700 <lei>.

Așa încât prețul de 260.000 lei, mi se pare cam mare.

Al. Neagu: Este 245.000 lei vagonul loco producător.

C. Stoicescu: Chiar și așa, dacă media la hectar este o producție de 1000 kg.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să ținem seama de faptul că noi nu trebuie să dăm peste cap cultura grâului. Eu sunt dispus să aprob o mică sporire a prețului grâului, dar numai cu îndeplinirea a trei condițiuni, în ceea ce privește pâinea: pe mine mă interesează prețul pâinii, calitatea ei și valoarea ei nutritivă. Dacă se îndeplinesc și aceste trei condițiuni și mai ales dacă se va ajunge să nu se mai exporte grâu, plătit cu banii Băncii Naționale, eu sunt de acord ca prețul grâului să se ridice.

Aceasta o spuneam și dlui Pană: Dacă găsești d-ta posibilitatea ca să se exporte grâu, fără ca pentru aceasta să fie nevoie de emisiuni la Banca Națională, dacă se poate exporta grâu, fără să sărăcească țara, iar alții să-și cumpere moșii, atunci eu pot să admit și prețul de un milion lei pentru vagonul de grâu.

Acestea sunt condițiunile: pâinea să fie de calitate bună, să nu fie scumpă, ca să nu scumpească mâna de lucru în țară și să aibă o mare valoare nutritivă. Dacă dau populației pâine ieftină, nu mai există nici un motiv ca să se scumpească mâna de lucru, mai ales dacă vom reuși să dăm lucrătorilor noștri și îmbrăcăminte și încălțăminte ieftină. Astfel, legea cererii și ofertei nu poate fi învinsă nici cu glonțul.

Rămâne acum să ne fixăm asupra extracției. A ridicat dl g-ral Constantin obiecțiunile pe care le-ați auzit cu toții. Eu cred că dacă s-ar face un control serios la morărit și dacă ar exista cinstele la organele Ministerului Economiei Naționale și ale Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării – cinstele la maximum nu se poate obține – lucrurile s-ar schimba cu totul.

Domnilor, sunt acum în studiul unei legi pentru introducerea pedepsei cu moartea. Vă mărturisesc că am ajuns la exasperare; lupt cu Guvernul ca să obțin introducerea acestei pedepse. N-am ajuns să conving pe toată lumea de necesitatea acestei pedepse, dar în ziua când toți vor fi convinși, eu sunt acela care voi spune public: Eu am smuls decretul de aplicare a pedepsei cu moartea, contra voinței tuturor.

Nu poate fi nimeni mai uman decât mine. Eu am răbdat de foame, scoțând din banii mei, foarte puțini, ca să-mi ajut rudele sărace. Același lucru îl fac și astăzi și nu mi-e rușine s-o afirm. Din punga mea săracă dau mereu rudelor mele care vin și cer, dar nu le plasez în consiliul de administrație.

Sunt exasperat de ce văd: este o tâlhărie de sus și până jos – să mă iertați – iar lumea este atât de rafinată, încât este imposibil să prinzi pe tâlhari. M-am asociat la protestele acelor cari, văzând pe cei pe care eu i-am pus în lanțuri, fiindcă au furat câteva mii de lei, au spus: Cei cari fură puțin sunt puși în lanțuri; dar cei cari fură mult, de ce sunt pedepsiți la fel? Fiindcă, domnilor, pe aceștia nu-i putem prinde. Tot ce trimitem la Justiție, chiar cu probe destul de evidente, adunate la anchetele administrative, scapă de pedeapsă, fiindcă Justiția îi achită. De ce îi achită Justiția? Și eu dacă aș fi judecător i-aș achita, fiindcă orice instanță judecătorească, între a comite o eroare judiciară, condamnând fără probe, și a achita, alege calea cea din urmă. Nimeni nu fură cu probe.

Și atunci, am hotărât să trec la pedepse foarte drastice, pentru că altfel toată Țara Românească ajunge în pușcărie. Am până acum 20.000 oameni închiși.

Domnilor, să vă dau un exemplu. Eu muncesc aici ca să îmbunătățesc situația Neamului Românesc și am ajuns, în sfârșit, să sporesc capacitatea de transport a Căilor Ferate cu 30%, fără să investesc capitaluri prea mari acolo, așa cum se făcea înainte. Astăzi avem 7.800 vagoane, care circulă zilnic, pe când în România Mare, în timp de pace, circulau numai 6.500 vagoane. Am introdus acum frâne automate la vagoanele de marfă, cari vor spori capacitatea de transport actuală a Căilor Ferate cu încă 30%. Vom ajunge, deci, la o sporire a acestei capacități cu 60% față de anul 1940, când am venit la Guvern, și aceasta, repet, fără să fac investiții de miliarde lei.

Ei bine, la Căile Ferate sunt ticăloși, cari fură cauciucurile de la frâne, compromițând în felul acesta și bunul mers al transporturilor și interesele apărării naționale. Și nu merită acela care fură cauciucurile de la frânele locomotivelor, să fie împușcat?

Am făcut eforturi să trimitem pachete cu alimente și îmbrăcăminte soldaților de pe front, cari stau în tranșee și luptă împotriva dușmanului, fiind pândiți de moarte la fiecare clipă; și s-au găsit tâlhari, cari au scos lucrurile din aceste pachete și au pus, în locul lor, cenușă.

Ce facem atunci? Stăm cu brațele încrucișate?

Sunt dezertori, al căror număr crește, văzând că nu se aplică pedeapsa cu moartea. Ce spune soldatul, care rămâne pe poziție, ca să moară pentru țară, văzând că nu este pedepsit cu moartea cel care a fugit de pe front? Ce credeți dv. că este în sufletul lui?

Nu se mai poate continua, fără introducerea pedepsei cu moartea în Țara Românească. Și să nu credeți că vor trebui împușcați prea mulți oameni; dacă vor fi pedepsiți cu moartea 10-15 inși, se va cuminti toată lumea.

Spre rușine țării noastre trebuie să mărturisim că prizonierii ruși de la noi nu se ating de nimic. În universitățile noastre, însă, este destul ca profesorul să-și pună paltonul în cui, pentru ca imediat să i se fure din buzunare și mănușile și batista și cheile, și tot ce se găsește acolo. Câte paltoane s-au furat la Președinție, dle Vlădescu?

O. Vlădescu: Două paltoane, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Auziți, domnilor, aici la Președinția Consiliului s-au furat două paltoane.

Prin urmare, pe mine mă interesează ca pâinea să fie hrănitore și să nu se scumpească. Cred că ne vom menține la prețul de 260.000 lei pentru vagonul de grâu, care corespunde și cu constatările sondagiilor făcute de mine. Vor fi oameni cari vor câștiga, în special marii și micii proprietari, pentru că pe ei nu-i costă mâna de lucru atât cât s-a calculat. Niciodată nu s-a plătit mâna de lucru a țaranului, așa cum am început noi s-o calculăm acum, de când a început războiul. Este un act de dreptate pe care îl facem țaranului, dar nu e mai puțin adevărat că el nu-și calculează niciodată munca la prețurile pe care noi le avem în vedere.

Nu trebuie să facem o politică, cu care să contracarăm măsurile pe care le-am luat în ultimii trei ani de zile. Eu împing pe țaran, îl oblig chiar, să facă o cultură rațională, să nu-și mai bată joc de pământurile lui și să-și sporească producția, ca o consecință a muncii ameliorate, practică de el însuși. Am început cu sfaturi, cu îndemnuri și cu presiuni și trebuie să mărturisesc că n-am avut nevoie să insist prea mult, fiindcă țaranul a înțeles imediat care este interesul lui. De ce? Pentru că și-a valorificat pământul. Țaranul cultivă mai bine acum, pentru că știe că pământul îi produce mai mult. Înainte vreme prețul muncii lui nici nu se calcula, brațele lui erau considerate ca brațe de felah; mai intervenea și fiscul, mai venea și intermediarul evreu – toată lumea îl păcălea – care îi cumpăra recolta înainte, cu contract de gaj, așa încât, până la sfârșit, țaranul nu mai lucra cu trageră de inimă. El muncea de mântuială, fiindcă știa că nu mai are de câștigat prea mult de pe urma pământului lui. Evreul, cu antenele pe care le avea până aici, la Președinția Consiliului, reușea să-și facă interesele și să realizeze câștiguri la produsele agricole, cumpărate pe nimic. Țaranul, însă, rămânea sărac, fără nici o remunerație pentru munca lui.

Acum, însă, noi trebuie să socotim munca țaranului la un preț remunerator și să-l facem pe țaran să înțeleagă că munca lui este prețuită. Erau înainte vreme țărani, cari își abandonau pământurile, preferând să lucreze cu brațele sau să facă transporturi cu căruțele. Pământurile lor rămăneau necultivate; proprietarii lor câștigau mai mult muncind mai puține zile cu brațele, pentru ca apoi ei să ajungă să cumpere porumb de la marii proprietari.

Acum l-am întors pe țăran la munca câmpului (*sic!*). Absolut nici un loc n-a mai rămas necultivat, am constatat acest lucru din inspecțiile pe care le-am făcut în țară. Au fost cultivate, aproape în toată țara, până și marginile locurilor și hotarele dintre ogoare, numai în Moldova țăranii au rămas mai recalcitranți. Cu ultima lege, vom distruge aproape cu totul aceste margini și hotare, pe care creșteau ciulinii, dăunători agriculturii, și cari ne făceau să pierdem 200.000 hectare din producția țării.

Deci, rămânem la prețul de 260.000 lei pentru vagonul de grâu.

Trecem la al doilea punct: extracția.

Nu mă hotărâsc asupra acestei probleme înainte de a avea o notă scrisă de la specialiști, care să mă asigure că valoarea nutritivă a pâinii fabricate cu o anumită extracție este destul de ridicată. De îndată ce vom avea această asigurare, vom rămâne la soluția 5 B.

În al doilea rând, prețul pâinii negre rămâne neschimbat, urmând ca asupra pâinii albe să adăugăm un supliment de preț, care s-o scumpească cât (*sic!*) de mult. Trebuie să tăiem multora posibilitatea să consume pâine albă, fiindcă, să recunoaștem că snobismul este în sângele nostru: imediat ce un om câștigă mai multe parale, cumpără pâine albă. Cei cari vor consuma mai multă pâine albă vor fi tot cei de jos: ei se vor repezi întâi să dea copiilor lor pâine albă. Aceasta va fi un bine, pentru că în felul acesta banii câștigați de muncitori vor circula. Deci, din punct de vedere financiar, rezultatele introducerii pâinii albe vor fi bune.

Prin urmare, aceasta este soluția în ceea ce privește grâul.

G-ral Gh. Dobre: Celelalte cereale rămân la prețurile corespunzătoare noului preț al grâului.

Mareșal I. Antonescu: Eu cred – și v-am spus-o și în Consiliul Economic trecut – că fixarea prețului grâului este puțin prematură. Ar fi fost mai bine să așteptăm data de 1 august, ca să vedem ce va putea da recolta de porumb și, în funcțiune de aceste evaluări, să fixăm prețul grâului. Într-adevăr, dacă recolta de porumb va fi mică, situația se va schimba; dacă, însă, și recolta de porumb va fi abundentă, cu atât mai bine.

Cred, deci, că este prematură fixarea grâului. Dl g-ral Constantin nu va începe să facă cumpărături (*sic!*) îndată.

G-ral C. Constantin: Trebuie să încep numaidecât să fac cumpărături.

Mareșal I. Antonescu: Mai este și o altă cauză pentru care consider prematură această fixare a prețului grâului.

Sunt, domnilor – și nu trebuie să nu contăm pe aceasta, și am și date pozitive –, sunt domnii cari și-au rezervat grâul de anul trecut și, imediat ce vom anunța noul preț, grâul acela va ieși la iveală. Nu s-au petrecut lucrurile așa până acum, pentru că toți așteptau ridicarea prețului și pentru că toți voiau să profite față de prețul de anul trecut. Ridic această chestiune, nu pentru că aș avea ceva de spus și aș fi în contra faptului ca să câștige acești domni, dar este nedreptate să câștige în modul acesta.

Într-adevăr, sunt oameni cari au fost patrioți, cari ne-au ajutat, cari ne-au dat grâul la nevoie; după cum sunt și alții cari au strâns grâul și porumbul, l-au ținut ascuns, ca să câștige mai mult pe urmă. Tot așa a fost cazul petrecut acum un an cu porumbul. Se spunea atunci că nu mai este porumb și s-a făcut presiune, în Consiliul de

Miniștri chiar, cerându-se să se ridice prețul. Am rezistat o lună jumătate. Dar, în absența mea s-a hotărât, fără să fiu întrebat, s-a hotărât prețul liber la porumb. Când nu eram bolnav, s-a hotărât prețul liber al porumbului. Iar persoana, care făcuse o lună jumătate presiuni – și stenogramele sunt mărturie, sunt aici, de aceea pun să se ia notă de tot ceea ce se vorbește aici – cel dintâi, care a scos porumbul pe piață, a fost persoana care l-a vândut imediat la 400.000 lei vagonul și sunt sigur că a regretat că n-a mai așteptat, ca să-l vândă mai târziu cu 600.000 lei vagonul –, cum o luase porumbul cu urcarea prețului.

Prin urmare, și aici să fim atenți, ca să nu dăm o primă de încurajare oamenilor cari n-au venit să ne ajute în momentele de criză în care ne-am zbatut.

Astăzi, dacă am ajuns la sfârșitul efortului de hrănire a populației, pe care l-am făcut de anul trecut din august și până acum, aceasta se datorește faptului dv., faptului că ați știut ca, cu 120.000 vagoane de grâu – din care 68.000 vagoane de grâu au mers la însămânțări – vasăzică numai cu 50.000 vagoane de grâu, adăugând și ceea ce am mai luat din Transnistria – foarte puțin – numai cu această cantitate ați știut că putem ajunge să ieșim din criză și să avem pâine tot timpul.

A fost aici o echilibristică fantastică, care (*sic!*) a trebuit făcută și a trebuit o înțelepciune mare, pentru ca să ajungem să ținem frânele nevoilor în mână. Toată această situație se datorește unui pas făcut înainte înspre organizarea țării. Va trebui să continuați pe această cale de organizare a țării și țara noastră nu va mai trece prin epocile de criză prin care a trecut înainte, când, cu recoltă superioară, nu era pâine în țara noastră. Noi astăzi, în timp de război, prin măsurile pe care le-am luat, am putut da pâinea necesară.

Tot așa, în ce privește șeptelul. La vite avem un surplus de 17% față de 1940, aceasta în ce privește vitele cornute, fiindcă cu (*sic!*) oile și caii suntem în deficit. Cu cornutele, însă, suntem în progrese.

Al. Neagu: Să nu vă temeți de acei cari au păstrat mari cantități de grâu, pentru că au făcut această operațiune cu intenția de a vinde mult mai scump decât cu prețul maximal. Desigur că este imoral prețul sperat de ei, dar ei se păcălesc din pricina prețului pe care îl fixăm noi.

G-ral C. Constantin: Poate s-ar putea da un comunicat, pentru ca în felul acesta să ne putem face cumpărăturile. S-ar putea da un comunicat în care să spunem – pentru ca să se poată cumpăra – până la noi dispozițiuni prețul grâului se menține acela care a fost până acum. Să nu precizăm o dată de fixarea prețului.

Mareșal I. Antonescu: Dar vor oferi grâul așa? D-tale îți trebuie grâu?

G-ral C. Constantin: Da, îmi trebuie. Când mă duc să cumpăr, îl cumpăr cu 220.000 lei vagonul și voi găsi oameni cari să-mi vândă cu prețul acesta. Cu prețul nou putem să mai așteptăm până la 1 august, cum ați spus dv. Până atunci să pot cumpăra la prețul vechi.

C. Stoicescu: Așa se adaugă încă o nedreptate: veți cumpăra grâu nou cu prețul grâului vechi, de 220.000 lei vagonul. Dar domnul Mareșal n-a vorbit decât de grâul vechi.

M. Gr. Romașcanu: Soluția dlui g-ral Constantin nu este bună.

Mareșal I. Antonescu: Vor fi convocați directorii Camerelor de Agricultură și președintele Sindicatelor Agricole, cari erau aleși pe sprânceană de dl Pană. Dl Pană mi-a cerut o audiență ca să mi-i prezinte, pentru ca ei să-mi mulțumească pentru ceea ce am făcut pentru agricultură. Acesta era scopul audienței. Rezultatul a fost că au venit din fiecare provincie ca să-mi vorbească fiecare de starea de mizerie, de pauperizare, în care se găsește țăranul român și ca să-mi arate necesitatea ca să ridicăm prețul grâului, preț care a dus la pauperizarea țăranului.

Dar, ceea ce a fost o lipsă totală de inteligență în montarea acestei acțiuni – care, în paralel, a fost preparată și cu o exploziune în presa română, vorbind despre această problemă toate jurnalele, cerând toate ridicarea prețului grâului, și „Universul”, și „Curentul” – dl Șeicaru a scris chiar un articol iscălit – n-a fost jurnal care să nu atace această problemă, până când am dat ordin ca să înceteze această acțiune, pentru că se vedea că este ceva montat –, în montarea acestei acțiuni fost pus un om tocmai de la Bihor, președintele Sindicatului de la Bihor ca să vorbească de pauperizarea țăranului din cauza prețului scăzut al grâului. Am stabilit atunci câte hectare de grâu se cultivă în județul Bihor, ca să văd dacă se poate susține acest lucru. Vă spun aceasta, numai ca să vedeți lipsa de inteligență a dlui Pană, atunci când a pus pe președintele acela să vorbească de prețul grâului și de influențele aceluia preț asupra stării țăranului, când în Bihor nu se cultivă grâul decât numai în câteva locuri!

Vedeți situația? Norocul – sau nenorocul – dlui Pană este că mi-a dat Dumnezeu destulă inteligență și tot atâta cât i-a dat domnului aceluia din Bihor.

I. Marian: În privința faptului dacă e oportun sau nu să se anunțe de pe acum prețul grâului, cred că ar fi bine să-l anunțăm de pe acum.

Din cauza multor agitații, făcute pe această temă, lumea se aștepta la o mărire extraordinară a prețului, la prețuri fantastice, până la 400.000 lei vagonul. Și atunci ar fi bine să se anunțe, cu un minut mai devreme, care este prețul real al grâului, ca să se poată liniști agitația și, în același timp, să se poată stabili și prețurile pe care le cer muncitorii pentru muncile agricole. Este natural că, dacă săteanul știe că pe grâu se încasează 45 lei de kilogram, și el își urcă pretențiile pentru munca lui. Este o cotă-parte din preț, care i se cuvine și lui, așa încât cred că din acest punct de vedere ar fi oportun să luați măsura aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Să faceți următorul comunicat:

În Consiliul de Miniștri de azi s-a hotărât ca prețul grâului să fie de 260.000 lei vagonul loco gară și prețul pâinii să rămână neschimbat.

I. Marian: În ce privește dacă să se înceapă de acum să se cumpere grâu sau nu: sunt câțiva gangsteri, din acei cari și-au ascuns grâul, ca să-l speculeze apoi ...

Mareșal I. Antonescu: Sunt numai puțini.

I. Marian: ... aceasta din cauză că autoritățile n-au fost destul de vigilente, aceștia, cari au acest grâu, fie că îl vor vinde acum sau după 1 august, situația este aceeași. Cel mult, l-ar mai putea ține trei săptămâni.

Dar mai este o chestiune. Domnule Mareșal, recolta anului acestuia – din fericire – se anunță așa de bună, încât cred că problema mare a agriculturii anul acesta nu va fi cum ne va ajunge grâul, ci cum îl vom valorifica. Și cred că, cu toate diligențele pe care le vom face, ne va rămâne un plus și acest surplus va apăsa pe

umerii întregii economii naționale și, în principal, pe agricultură. Și nimic nu este mai trist decât spectacolul acela ca să se ducă țăranul cu căruța de grâu la Obor și apoi să se întoarcă de acolo sau de la moară tot cu căruța plină, fiindcă nu-i mai cumpără nimeni grâul. Am mai trăit această situație. Acum 7-8 ani s-a întâmplat acest lucru. Așa încât, cred că se mai poate scurge din acest surplus o parte în aceste trei săptămâni, până la 1 august.

De ce populația orașelor să pătimească mai departe, încă trei săptămâni, cu pâinea de acum, iar, pe de altă parte, acela care are grâul în magazie să sufere și el? În câmpiile Dunării a început treieratul grâului încă de acum o săptămână. Este grâu care se poate preda.

Al. Neagu: A început chiar treieratul?

I. Marian: Da: în Dolj, prin Portărești ...

Mareșal I. Antonescu: Dar furtuna de ieri nu ne poate produce pagube?

I. Marian: Da.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut că în Ungaria a fost o furtună mare.

I. Marian: La noi furtuna n-a venit de la Nord, ci din direcția Sud-Vest mergând către Nord-Est. Acolo a fost altceva.

Mareșal I. Antonescu: Nu se știe până unde a mers furtuna din Ungaria? A fost groaznică. Pe urmă, a venit și la noi, după ce a trecut prin Bulgaria și Serbia.

I. Marian: Am vrut să vă aduc date precise, încă nu le-am putut obține, fiindcă toate legăturile telefonice sunt distruse.

Mareșal I. Antonescu: Sunt foarte îngrijorat. Nu știu care sunt rezultatele.

Al. Neagu: Maximum 10% vor fi pagubele în regiunile care au avut de suferit de pe urma acestei furtuni.

Mareșal I. Antonescu: Dar faptul că a lovit grâul tocmai când era la secerat?

I. Marian: Avem o compensație: am știri că astă-noapte a plouat și în regiunile din Moldova, unde era foarte necesară ploaia.

Mareșal I. Antonescu: Eu primesc înștiințări și note meteorologice.

I. Marian: Așa încât v-aș ruga să chibzuți dacă n-ar fi oportun ca să se înceapă chiar de acum cumpărarea grâului.

Mareșal I. Antonescu: Am dat comunicatul.

În această privință am deschis un credit cooperăției și cred că ar fi bine ca Ministerul Economiei Naționale să înceapă imediat, cu cooperăția, să difuzeze bani, ca să se liniștească agricultorii.

Al. Neagu: Este chestiunea agenților pe teren.

S. Ghiolu: Dl Minescu a fost la mine miercuri și mi-a spus că este gata să înceapă să cumpere.

Mareșal I. Antonescu: Îți mai atrag atenția, dle g-ral Dobre, asupra lui Minescu; nu asupra lui personal. El este un om de mână întâi și e foarte activ. A realizat la INCOOP foarte multe. Sunt fel de fel de zvonuri, dar nu le iau în considerație. Eu sunt un om serios. Eu știu că cine este în această situație trebuie să suporte toată lumea, eu știu că toată lumea stă cu aparatul fotografic asupra lui. Totuși, la Cooperăție, pe suprafața țării, se întâmplă lucruri total dezordonate. Ți-am trimis chiar d-tale ieri un raport, un semnal de alarmă în această privință. În jurul lui sunt

cuibăriți mai mulți, un fel de gașcă, care (*sic!*) îl orbește și pe el. Dacă ar trebui să ia măsuri, ar trebui să procedeze într-un așa mod, să treacă cu (*sic!*) un tăvălug atât de mare, încât să desființeze Cooperatia.

Dar nu este mai puțin adevărat că sunt mulți în Cooperatie cari, în doi ani de guvernare, au făcut sume fabuloase. Un om fără nimic care acum are avere de zeci și sute de milioane?...

Am dat să se facă o cercetare cu chestiunea de la Golești, unde, fără să colecteze nimic, INCOOP-ul lua 20%. Este reclamația băiatului g-ralului Rosetti. Nici până acum n-am un răspuns.

O. Vlădescu: Este la Cabinetul Militar.

Mareșal I. Antonescu: Sunt două luni de când am dat chestiunea aceasta.

O. Vlădescu: Nu mi-ați dat-o mie, dle Mareșal.

(Dl. Ovidiu Vlădescu prezintă domnului Mareșal un grafic cu punctele pe unde a bântuit furtuna în ziua de 9 iulie a.c.).

Mareșal I. Antonescu: Se vede de aci că ciclonul a intrat în regiunea Calafat, a bătut toată câmpia Dunării, s-a îndreptat spre București, Galați, ajungând până la Tiraspol. Deci a atins toată regiunea cu grâu. Vedeți cum este fatalitatea? Aceasta este direcțiunea: Sud-Vest către Nord-Est. A ocolit Banatul.

Care a fost însă intensitatea? La Calafat a fost la ora 17; la București la ora 20. Deci, în trei¹⁴ ore a făcut distanța Calafat-București. La ora 21 a fost la Buzău.

Al. Neagu: Aceasta înseamnă 100 kilometri pe oră.

I. Marian: În ce privește fraudele la mori...

Mareșal I. Antonescu: După datele de aici, viteza medie de deplasare a fost de 120 kilometri pe oră.

I. Marian: Fraudele de la mori se pot stabili foarte ușor.

Sunt convinși ...

Mareșal I. Antonescu: Am și o notă în care se spune că în seara zile de 9 iulie 1943 s-a abătut asupra întregii părți de Sud a țării o furtună, provocând însemnate stricăciuni la cereale, pomi fructiferi și zarzavaturi. A căzut grindină în județele: Dolj, Gorj, Olt și Vâlcea.

Vorbiți, dle Marian, că vă ascult.

I. Marian: Sunt convinși că problema fraudelor la mori se poate stăpâni, dar nu s-a vrut serios să se stăpânească. Sunt agenți în fiecare moară, dar au fost aleși pe sprâncănă.

Mareșal I. Antonescu: Da, și ceruți de către ei.

Al. Neagu: Să operăm niște rotații mai frecvente.

I. Marian: Puneți câte un sublocotenent, dle ministru Neagu, și schimbați-l la zece zile.

Mareșal I. Antonescu: Am discutat cu dl ministru de Finanțe chestiunea Gărzii financiare. Văd că acum domnul acela plânge să-l primească. Am vorbit chestiunea cu Garda financiară de la Zarojani. Este în cercetare chestiunea.

Al. Neagu: N-am primit-o.

¹⁴ În text: *între*.

Mareșal I. Antonescu: Agenții Gărzii financiare nu sunt ceea ce ar trebui să fie. Când a fost numită acolo Garda financiară, forma o structură foarte mică, dar are un rol însemnat și repercusiuni asupra finanțelor. Cum se poate ca un om, cu patru clase de liceu, să ajungă să fie inspector financiar general, să joace un rol atât de important? E un post de răspundere, care îmbrățișează suprafața întregii țări. Domnul acesta n-are nici o concepție. Are ușurința de a se infiltra – ca orice vagmistru – dar trebuie acolo un om de concepție, de autoritate, de curaj, de prestigiu, ca să poată fi șef al gărzii financiare. Poate să rămână inspector financiar. Dar, din plutonier major să ajungă acolo în acea situație ca să conducă această instituție? Alegeți omul potrivit. Garda financiară trebuie organizată de un om de mână întâi. Miliardele depind de el, și mai ales chestiunea aceasta a ordinei pe care trebuie s-o punem în mânăuirea produselor noastre. Este păcat ca, aceluia care produce, să i se irosească munca din cauza unuia ca acesta.

La mori se petrec lucruri foarte neregulate.

Studiați chestiunea comisarilor economici și puneți-vă de acord. Unii din ei s-au pus de conivență cu acei pe cari trebuiau să-i supravegheze.

G-ral Gh. Dobre: Majoritatea acelora cari sunt puși în acest post de control, posturi fixe, trec de partea fabricii. Trebuie făcută o reformă. Vreau să facem un corp volant de controlori.

Mareșal I. Antonescu: Fă-l cât mai repede. Ceea ce s-a făcut până acum n-a dat rezultate.

S. Ghiolu: Multe din posturile acestea sunt simple sinecuri.

G-ral Gh. Dobre: Unii vin și fac intervenții chiar din partea fabricii.

Mareșal I. Antonescu: Afară.

G-ral Gh. Dobre: Mai bine facem un corp de oameni pregătiți, un corp volant.

Mareșal I. Antonescu: Da.

La Cabinetul Militar, la mine, tot așa: am oameni instruiți, cari fac controlul. Sunt oameni pregătiți și toți controlorii aceștia ai mei fac controlul. Am controlori militari, pe cari îi trimit ca să dea sonde în diferite părți. Mi-au dat rezultate foarte bune. Așa am îmbunătățit situația, mai ales în administrație și armată. Acum, când te duci și faci inspecție la o armată, vezi depozitele în regulă, hrana soldatului suficientă, scriptele la zi, pentru că toți se tem – și depozitele militare, și munițiunile etc. – de acest control, care poate odată să le cadă în cap. Mi se semnalează sau se face un raport către ministrul de Război imediat, căruia i se atrage atenția asupra celor constatate, și care ia măsuri sau vine la mine. Faptul că oricine se poate aștepta să-i cadă pe cap asemenea ghiulele, a făcut ca să se îmbunătățească situația. Plutonierii nu mai vând echipamentele; nu mai este echipament, ca înainte, care să se vândă la taraba de jidani. Astăzi, chiar dacă se mai întâmplă acest lucru, el nu se mai petrece decât pe o scară foarte redusă.

Acestea sunt cele ce voiam să discutăm astăzi.

G-ral Gh. Dobre: Dar care este situația pentru celelalte cereale?

M. Gr. Romașcanu: Iată care sunt prețurile propuse pentru celelalte cereale, afară de porumb, care trebuie să fie fixat la toamnă.

Pentru orz, 160.000 lei vagonul; pentru ovăz, 180.000 lei vagonul; pentru secară, 185.000 lei vagonul; pentru mei, 200.000 lei vagonul.

Mareșal I. Antonescu: Le-ați fixat și în comparație cu situația din trecut?

Trebuie să facem un raport între prețul diferitelor cereale, pentru că un preț are munca la o cereală și altul la alta.

I. Marian: V-aș ruga, domnule Mareșal; pe mine, ca ministru al Agriculturii, nu mă interesează baremul prețului la grâu, ci raportul lui cu celelalte.

Mareșal I. Antonescu: Tocmai aceasta discutăm. Porumbul era foarte scump în raport cu grâul.

I. Marian: V-aș ruga ca să se discute chestiunea aceasta, odată, împreună cu mine.

Noi anul trecut am avut prețul grâului fixat la 220.000 lei vagonul; prețul secarei 150.000 lei anul trecut și se propune acum 180.000 lei vagonul; pentru prețul porumbului se propune 180.000 lei; orzul era 140.000 și se propune 160.000 lei; orzoaica era 175.000 lei vagonul și se propune 190.000 lei; ovăzul era 150.000 lei și se propune 180.000 lei, iar meiul era 180.000 și se propune 200.000 lei vagonul. Deci, s-a ridicat grâul cu 40.000 lei vagonul, trecându-se de la 220.000 lei vagonul de anul trecut, la 260.000 lei vagonul.

S. Ghiolu: Este 240.000 lei vagonul loco producător.

I. Marian: Calculele trebuie să aibă aceeași bază.

M. Gr. Romașcanu: Sunt făcute la fel.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să fie făcute toate la fel.

S. Ghiolu: În comparația dintre anul trecut și anul acesta, trebuie ținut seama de acest lucru.

I. Marian: Trebuie să pornim de la aceeași situație.

Mareșal I. Antonescu: La grâu, de la 220.000 lei vagonul, prețul de anul trecut, s-a pus 260.000 lei vagonul loco gară. Este loco gară la toate, sau loco schelă de încărcare. La secară, de la 160.000 anul trecut, s-a ajuns la 186.000 lei. Cu alte cuvinte, s-a dat un plus de 27.000 lei la vagonul de secară. La fel, 40.000 lei la grâu.

M. Gr. Romașcanu: În acest calcul este un raport perfect între secară și grâu. Este un raport normal.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta trebuie să fie: un raport normal, matematic, obiectiv.

I. Marian: Calculul este același la grâu, la 220.000 lei vagonul, raportat la perioada 1932-1939, adică pe 7 ani. Prețul de 220.000 lei reprezenta corelația față de prețurile din acea perioadă, fiindcă acelea sunt reale. Aceeași corelație trebuie să fie stabilită și pentru celelalte. Deci, o corelație făcând abstracție de acest raport nu este corelație.

Mareșal I. Antonescu: Există această corelație între prețul secarei, al orzului, al porumbului: secara este 18,72; la orz, mergem înainte; porumbul este 15 lei. Orzul cât l-ați pus?

I. Marian: Ar trebui să fie 16,74.

Mareșal I. Antonescu: Tot așa este și aici: 16.74.

I. Marian: Vasăzică este aceeași bază de calcul.

Nu știu, însă, dacă este bine să păstrăm corelația aceasta și mai departe și pentru toate aceste produse, fiindcă acum țara noastră poate are alte interese pentru altă producție.

M. Vulcănescu: Trebuie o ameliorare la textile.

Mareșal I. Antonescu: La ovăz avem 18.98.

Este aceeași bază de calcul, deci, dle Marian.

I. Marian: Da, este aceeași bază de calcul. Am vrut să vă arăt diferitele ipoteze.

Al. Neagu: Trebuie corectat acest calcul și pus de acord cu interesele noi.

M. Gr. Romașcanu: Cifrele au fost corectate. Astfel, la orz, am avut în vedere Armata: s-a redus prețul la ovăz; la fel, la secară s-a redus prețul. Orzul era 140.000 și s-a propus 160.000; ovăzul s-a redus propunerea de preț de la 189.000 la 180.000 lei vagonul; pentru secară, s-a păstrat prețul de 185.000 lei, ca preț propus spre aprobare, pentru că este în raport cu grâul și cu meiul, care s-a fixat la 200.000 lei, deși fusese propus la 210.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să aveți în vedere un criteriu matematic, obiectiv. Să nu spuneți: „Pentru Armată”, sau pentru altceva. Fiindcă altfel nu mai cultivă nimeni dacă nu are un preț convenabil. Dacă omul n-are preț convenabil la ovăz, nu-l mai cultivă. Noi am avut cazuri în care a trebuit să facem ca producătorul să cultive ceea ce interesează Statul. Dar pentru aceasta trebuie să păstrăm o corelație matematică, obiectivă între diferitele produse ale țării, fiindcă aceste prețuri au ieșit dintr-o experiență vastă.

I. Marian: Prețurile acestea au ieșit din influența pieței mondiale. Acum situația se schimbă, însă, întrucât noi suntem într-o economie închisă și trebuie să ne acoperim singuri nevoile noastre. Deci, trebuie să dăm preferință mărfurilor care ne sunt necesare.

Mareșal I. Antonescu: În situația în care ne găsim noi, trebuie să fie o corelație între prețuri după randamentul produsului, fiindcă un om dacă vede <că> ovăzul, de pildă, nu îi mai produce, nu-l mai pune.

I. Marian: Corelația nu era la prețul mondial.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai adus anul 1937 ...

I. Marian: Era falsificată.

Mareșal I. Antonescu: Care este corelația adevărată?

I. Marian: Prețul ovăzului față de grâu: trebuie să fie menținut prețul ovăzului, căci altfel nu se mai cultivă.

M. Gr. Romașcanu: Acest calcul l-am făcut la Comisariat. Am luat perioada 1932-1939, deci o perioadă în care era o desăvârșită libertate la prețurile cerealelor. Este singurul criteriu valabil. Am cercetat problema din toate punctele de vedere și împreună cu dl ministru Vulcănescu. Este singura temelie serioasă. Ceea ce se poate face este ca să ținem seama de necesități.

Al. Neagu: În perioada de libertate dispăreau anumite culturi.

Mareșal I. Antonescu: Deci trebuie stabilit un echilibru după nevoile noastre.

M. Vulcănescu: Echilibrul este stabilit pe baza mărfurilor care se cumpărau în țară. Dar sunt anumite mărfuri, la care trebuie să stricăm acest echilibru. Pentru grupul cerealelor, cred că este bine de luat corelația ...

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea aceasta era rezervată pentru o conferință cu dl Marian.

M. Vulcănescu: La orz nu trebuie micșorat prețul, pentru că va fi o tendință de scădere a orzului.

M. Gr. Romașcanu: Propun să păstrăm aceste prețuri.

Mareșal I. Antonescu: Le vom păstra. Luați anul 1937. Orzul nu va scădea, dle Vulcănescu, din cauză că berea este foarte mult cerută și de acum înainte va fi tot așa și deci prețul orzului nu va fi urcat.

Este bine să faceți ceea ce spune dl Marian, pentru că astfel creăm debușee pentru alte produse și vom scădea tensiunea de la grâu în caz de supraproducție.

Problema aceasta m-a preocupat. Am făcut un plan de cultură în toamna anului 1940, plan care a fost concretizat de dl ministru Mareș într-un plan pe 10 ani, după ce a primit indicațiuni de la mine și după ce am adus în Consiliul de Miniștri chestiunea și am dat o orientare. După ce ne-am fixat asupra unui plan de cultură, ale cărui linii generale le-am dat atunci, planul s-a executat aproape matematic. Este adevărat că a suferit oarecari fluctuații, dar aceasta s-a datorit condițiilor climaterice și celor impuse de circumstanțe, în toamna anului 1940 și 1941, condițiuni care au fost cu desăvârșire neprielnice. N-am putut face atunci însămânțările de grâu prevăzute de plan și a trebuit atunci să trecem la alte culturi, ca să nu rămânem cu terenurile necultivate și să nu avem goluri în consumație.

Planul acesta de cultură trebuie revizuit. Eu am avut deja o discuție cu dl Pană, chiar aici în Consiliul de Miniștri, și am mai discutat cu dânsul asupra acestei chestiuni în orele de lucru pe care le avea cu mine. Dl Pană avea tendința aceasta de urcare a prețurilor cerealelor în interior, ceea ce ne crea dificultăți la prețurile pentru export. Dl Clodius cerea chiar să scădem prețul grâului. I-am spus atunci dlui Pană: Vom ajunge într-o zi să nu mai găsim cumpărători pentru cerealele noastre. Ne vom găsi în situația, pe care o înfățișai d-ta, dle Marian, adineauri, ca țăranul să se ducă cu (*sic!*) căruța cu grâu la târg și să se întoarcă cu (*sic!*) ea plină înapoi. Atunci vom constata că toată munca noastră dusă timp de trei ani a fost zadarnică, pentru că se vor abandona culturile.

Mai intervine aici și chestiunea Ucrainei. I-am spus dlui Pană: În Ucraina, germanii vor organiza producția și cu recolta de acolo vor face față nevoilor lor, nu numai pentru un an, ci pe mai mulți ani. Germanii vor putea să arunce pe piață toată recolta Ucrainei, iar d-ta, dle Pană, vei rămâne cu tot grâul nevândut, lucru care se cam petrece.

Într-adevăr, am fost în luna iunie pe front și am ajuns până la divizia de la Taganrog. Acolo am văzut o producție fantastică pe un pământ foarte bine cultivat. În primăvară fusese o vreme secetoasă, dar în ultimul timp au căzut niște ploi binefăcătoare, care au îmbunătățit situația recoltei. Acolo, neamțul responsabil de problemele agricole din ținuturile Mării de Azov mi-a spus că se găsește într-o situație aproape de neieșit: nu știa unde are să depoziteze această recoltă. El spunea: De strâns,

am s-o strâng; de treierat nu știu dacă am s-o pot treiera toată; și chiar dacă voi putea treiera pe toată, nu voi avea unde s-o depozitez. De transportat, n-am s-o pot transporta în interior.

Trecând cu avionul pe deasupra Ucrainei, mi-am dat seama că toată regiunea aceasta, cuprinsă între Harcov, Taganrog și Nicolaev – de două sau de trei ori mai mare decât Țara Românească –, este foarte bine cultivată și va da o producție fantastică. Deci, dacă germanii reușesc să învingă problema transporturilor, vor avea cu ce să facă față nevoilor lor și ale Europei. Când germanii vor rezolva și chestiunea transporturilor, fiindcă anul acesta au reușit să fabrice 16.000 locomotive. Aceasta s-a făcut și în vederea deplasării trupelor de pe un teatru de luptă pe altul, dar și pentru înlesnirea transporturilor de cereale din Ucraina și din alte părți spre Germania.

Iată situația în care ne găsim astăzi, care, dacă mai durează doi-trei ani de zile, ne va pune în pericol agricultura noastră. Acest pericol este dublat prin faptul că drumurile spre țările care cumpără cereale de la noi duc tot prin Germania, așa că noi nu vom putea exporta decât numai atâta cât vor da nemții drumul la șurup. Ei vor ajunge să dirijeze economia noastră și noi nu vom putea să exportăm cereale, fără să ne înțelegem cu ei.

Iată, domnilor, cum suntem barați în comerțul nostru de cereale cu străinătatea. Chestiunea este atât de clară și de evidentă încât nu are nevoie de studii de specialitate.

Care este soluția? Este aceea pe care am adoptat-o încă din 1940, a înnobilării produselor noastre agricole și a industrializării lor, în așa fel ca să le vindem nu în stare brută, ci transformate.

Dar, se mai pune problema: cum deplasăm planul nostru de cultură pe alt sistem? Aceasta este chestiunea, pe care ți-o dau astăzi în studiu, dle Marian. În intenția mea a fost să te las până săptămâna viitoare, când aveam de gând să te chem la mine. Îți dau, însă, acum acest semnal de alarmă, ca să vedem dacă mai menținem planul nostru de cultură din 1940, sau dacă nu este cazul să luăm în considerație ceea ce am spus și să începem să vedem cum îndrumăm agricultura noastră, ca să nu ajungem la o criză de producție, care să dea naștere la o criză economică catastrofală (*sic!*).

Bineînțeles, vor trebui mult încurajate textilele, de care vorbea dl Vulcănescu; vom dezvolta cultura sfeclei de zahăr, mai ales având în vedere faptul că majoritatea terenurilor cultivate cu sfecă au rămas la noi în Transnistria și foarte puține din ele sunt dincolo în Ucraina, ceea ce va face ca să putem găsi foarte ușor plasament pentru zahărul ce-l vom fabrica. De asemenea, vor trebui dezvoltate culturile de soia și de floarea-soarelui, care sunt mai puțin răspândite în Ucraina; sunt foarte puține în regiunile Mării de Azov, dar cu producția lor, nemții nu vor putea face față nevoilor de uleiuri și grăsimi vegetale. Abundența de săpun și de ulei de pe piață se datorește acum la noi grăsimilor vegetale care au fost aduse din Transnistria. Și abundența de ulei ar fi fost și mai mare, dacă acest compartiment industrial ar fi fost mai bine organizat.

Fabricile de ulei de la noi câștigă mult prea mult astăzi: realizează 40 lei beneficiu la un litru de ulei rafinat. Am făcut acest calcul, fiindcă eu, paralel cu ceea ce face dl Vlădescu cu (*sic!*) atâția funcționari, urmăresc și aceste chestiuni.

M. Gr. Romașcanu: Astăzi un litru de ulei costă 172 lei.

Mareșal I. Antonescu: Pe fabricanți nu-i costă decât 130 lei litrul; 40 lei este beneficiu.

M. Gr. Romașcanu: Am să verific, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Poți să verifici cât vrei. Când eu am spus că sunt inexacte calculele pe care acei domni le-au făcut asupra prețului de cost al grâului, să știi că sunt inexacte. Iar la ulei, este același lucru. Se realizează 40 lei beneficiu la litrul de ulei rafinat, socotind toate elementele prețului de cost și adăugând toate cheltuielile și toate taxe puse de d-ta.

Turtele de floarea-soarelui sunt cumpărate de la țărani cu 2 lei kg și vândute la export cu 11 lei kilogramul. Iată o diferență de 9 lei la kilogram realizată de exportator. Și atunci, este cazul ca dv. să studiați aceste chestiuni, pentru ca economia noastră națională să nu fie lăsată pe mâna câtorva oameni, cari să facă astfel de afaceri. Impresia este că niciodată în Țara Românească nu s-au făcut afaceri ca astăzi. Nu le facem noi, miniștrii; sunt câțiva gangsteri, cum a fost dl Füllop și cum au fost și alții, cari au dat lovituri mari, mai ales la comerțul de export.

Este normal ca fabricile de ulei să câștige 40 lei la litrul de ulei rafinat? De ce să nu câștige Statul? Eu am spus: Exploatați fabricile de ulei în regie. Am început, însă, presiuni din toate părțile, atacuri de la Ministerul Economiei Naționale, și fabricile au fost trecute în economia privată. Iată acum unde am ajuns.

Al. Neagu: Dacă fabricanții câștigă 40 lei la litrul de ulei, atunci țăranii proprietari de prese câștigă 100 lei la litru.

Mareșal I. Antonescu: Este adevărat, dle Marian, ce spun eu?

I. Marian: Da, domnule Mareșal, așa am auzit și eu.

Mareșal I. Antonescu: Eu n-am nevoie de prea multe calcule; chem un om, mă uit în ochii lui și afl de la el adevărul.

M. Gr. Romașcanu: Prețurile au fost foarte bine stabilite. Am să fac o anchetă.

Mareșal I. Antonescu: Ai să ajungi tot la socoteala d-tale. Eu ți-am spus cum procedez.

I. Marian: Întrebați-ne și pe noi, dle Romașcanu, când fixați prețuri de acestea.

M. Gr. Romașcanu: Totdeauna se procedează așa.

G-ral Gh. Dobre: La fixarea prețului uleiului a fost delegat de la dv. dl Dumitrașcu.

Mareșal I. Antonescu: Producătorii muncesc din greu, au toate riscurile, înfruntă furtuni și cicloane, cum a fost acesta din urmă, pentru ca la sfârșit să vină un intermediar, să le cumpere recolta pe nimic – cum este cazul la turtele oleaginoase –, să se ducă la Ministerul Economiei Naționale, să intervină pe la legații, să ungă și acolo, numai ca să poată obține autorizația de export. Și dacă cumva (*sic!*) n-a ajuns s-o obțină, se duce la Consiliul de Patronaj și oferă acolo 7 lei de kilogram, numai ca să poată face exportul.

I. Marian: Ei oferă 7 lei de kilogram, pentru că câștigă (*sic!*) 20 lei.

S. Ghiolu: Astăzi nu le mai putem vinde, fiindcă prețurile lor scad.

I. Marian: Marii crescători de vite din țară n-au putut avea turte de floarea-soarelui.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce spune dl Marian, domnule Ghiolu.

Pe vreme când turtele se cereau la export, eu am spus: Nu dăm turte, pentru că ne trebuie pentru vitele noastre. Întâi îngrășăm vitele noastre de lapte și pentru tăiere și numai după ce s-au saturat toate cererile de acest fel, dăm drumul la export.

Aplicarea acestei măsuri, însă, a dus la rezultate dezastruoase. Pornită dintr-o intenție foarte bună, măsura aceasta a dus, iarna trecută, la frânarea exportului de turte oleaginoase, fără însă ca să se aplice și a doua parte a dispoziției date de mine, adică să se dea țăranilor și crescătorilor de vite turtele de care au nevoie. Au fost crescători cari s-au dus la fabrici și au cerut să li se dea cel puțin turtele rezultate din cantitățile de floarea-soarelui predate de ei, însă n-au fost satisfăcuți. Nu li s-au dat turte nici lor și n-au fost date nici la export.

Acum am ajuns că turtele acestea nu se mai cer la export, din cauza fânețelor de primăvară, iar vitele noastre au fost subnutrite. În multe locuri țăranii mi s-au plâns că vitele lor mor de foame, în timp ce turtele stau fără nici un rost la fabrici și vine recolta peste ele.

Dacă nu le-am exportat, de ce n-au fost date crescătorilor de vite?

S. Ghiolu: De ce nu le-au ridicat? Am avut discuții cu dl Pană în privința turtelor disponibile, care nu s-au ridicat.

C. Stoicescu: Fiindcă toți fabricanții spuneau că n-au voie să vândă.

I. Marian: Procedul este vechi, și nu mi s-a aplicat numai la turte, ci și la tărâte și alte reziduuri. Se spune întâi: Guvernul rezervă o cotă pentru consumul intern. Pentru această cotă, se fac tot felul de manipulațiuni, ca să nu se distribuie, iar la urmă se spune: Nu s-a ridicat cota; să-i dăm drumul la export.

Mareșal I. Antonescu: Pentru că un funcționar frânează una, alt funcționar frânează alta și așa mai departe. Acum, am pierdut pe trei tablouri: întâi, n-am exportat, în al doilea rând, proprietarii nu și-au hrănit vitele așa cum trebuie și, în al treilea rând, fiscul n-a încasat o serie de taxe destul de importante. Sute de milioane lei se pierd din această cauză. Cine le plătește? Să stau acum să fac anchetă? Aș putea să găsesc pe vinovați.

Când era lipsă de furaje, ajunsesem la tăieri masive de vite. Deși eu am încercat să sporesc numărul vitelor, m-am trezit cu o lipsă de furaje în toamnă, care m-a făcut să-i spun lui Constantin: Trecem la tăieri masive, ca să nu pierdem vitele.

Și atunci, am dat dispoziția: Nu se mai exportă nimic din turtele acestea. Întâi se saturează piața internă și numai ceea ce rămâne ajunge la export. Am spus, deci, nu se exportă ca să hrănim vitele noastre. Dar, nici nu s-a exportat, nici n-am hrănit vitele noastre. Am plângeri și de la țărani și de la fermele Statului, dle Ghiolu. S-au produs perturbări. Mi s-a arătat situația la fermele Statului și mi s-a spus: Aceasta am cultivat, acestea sunt vitele mele și iată ordinul domnului g-ral Constantin. Să nu mă ating de ele, pentru că primesc de la d-sa pentru hrana vitelor. Dar n-am primit nimic. Am făcut intervenții zadarnice. Și acum vitele sunt subnutrite, vitele mor, n-am lapte. Ai primit situații de acestea, dle g-ral Constantin?

G-ral C. Constantin: Nu distribui eu, ci Ministerul Agriculturii.

I. Marian: Domnule Mareșal, este o fericire pentru agricultură că dv. sunteți așa de bine informat; eu, care am atâtea cunoștințe, n-am putut obține de la dl Ghiolu o picătură de reziduuri.

S. Ghiolu: Dacă nu m-am ocupat...

Mareșal I. Antonescu: Închidem această discuțiune.

Nici d-ta, dle Ghiolu, nu ești vinovat; nici eu nu sunt vinovat; nici dl Pană nu este vinovat, căci nu putea să-și dea la cap personal; ci angrenajul birocratic, care a creat un sistem de legi, prin care dirijează ministerele. Sunt rezoluții de ale mele – și trec luni și ani de zile – pe cari ei îndrăznesc să nu le execute. Când vreau să trag la răspundere pe vinovat, nu pot, căci este o vină răspândită pe o suprafață întinsă și atunci ar trebui să vin cu coasa și să dărâm toată organizația Statului; dar nu o pot face.

Prin urmare, aceasta este chestiunea. Dar, când suntem în fața unei constatări reale, nu trebuie să discutăm în contradictoriu și să spunem că ceea ce afirmă dl Marian astăzi nu este așa. Tot ceea ce afirmați dv. cu toții este adevărat; și tot ceea ce afirmați dv. cu toții este adevărat; și tot ceea ce afirm eu, la fel. Însă, rezultatele în practică sunt just contrarii. Ne anihilăm unii pe alții, pentru că sunt eforturile de jos care se fac pentru aceasta. În regimurile celelalte nu se găseau atâtea dezinteresați ca noi și oameni cu curajul sau autoritatea mea – mă iertați că vă spun aceasta – și cu perseverența pe care o pun în toate chestiunile, ca să aflu adevărul. În situația de atunci, se explicau lucrurile. Deși am găsit acum unele soluții bune, nu le pot pune în practică, pentru că suntem anihilați.

De aceea, dv. vă veți întruni, pentru că aveți și experiență, și, sub președinția dlui g-ral Dobre, veți vedea care este cauza acestei situații. De pildă, chestiunea cu floarea-soarelui, ca să vă dau un exemplu. Este ceea ce vă spuneam adineauri, că se realizează 40 lei la kg de ulei. La celuloză, la fel, dle Romașcanu, le-ai dat câștiguri fantastice. Așa s-a petrecut la Zărnești. Dle Romașcanu, cu prețurile fixate de d-ta, cu toată bună-credința d-tale, au reprezentat un câștig mare; ai fixat astfel prețurile, încât s-au realizat câștiguri fantastice. Dar în felul acesta s-au scumpit produsele întrebuințate de economia națională. Astăzi, cine plătește 40 lei câștigul producătorului la litrul de ulei? Toată economia națională. Dar cine este consumatorul de ulei? Săracul, pentru că bogatul nu mănâncă decât foarte puțin ulei; el găsește grăsimi, unt. Deci marele consumator al uleiului este săracul. Și atunci, cum își compensează el această pierdere, plătind 172 lei litrul de ulei? Își scumpește și el ziua de lucru; cere mai mult pentru munca lui. Se scumpește astfel totul. Iată, deci, închis cercul vicios. Dacă ar fi câștigat la litrul de ulei numai 5 lei, n-ar fi câștigat destul producătorul de ulei? De ce să câștige atât de mult producătorul acesta, când eu pentru munca pe care o depun, și pe care am depus-o în Statul acesta 50 ani de zile, când am muncit ca un rob, primesc cât primesc? De ce să ia 40 lei la litrul de ulei, când îi ajunge 5 lei beneficiu? La celuloză, la fel. A vrut producătorul ca într-un an să-și amortizeze fabrica. A făcut-o, dar ne dă peste cap pe noi. Cu hârtia, la fel, la Letea.

M. Gr. Romașcanu: La hârtie s-a lucrat foarte serios. Chestiunea a fost supusă domnului prim-ministru. Fabricile au protestat și au arătat că trebuie să li se dea o majorare de 74%.

Mareșal I. Antonescu: Am să-ți arăt ce câștiguri realizează fabricile de hârtie. Le vom pune în paralel atunci câștigurile cu protestele fabricilor.

M. Gr. Romașcanu: Oamenii cari au lucrat sunt foarte serioși. Eu nu fixeș nici un preț din birou.

Mareșal I. Antonescu: Oamenii, cari au lucrat la prețul uleiului, nu sunt serioși.

M. Gr. Romașcanu: Trebuie să verifice ...

Mareșal I. Antonescu: Toate calculele duc la o cheltuială de 130 lei litrul de ulei; ori uleiul se vinde cu 172 lei. Și în prețul de 130 lei intră toate taxele și taxa de consumație.

M. Gr. Romașcanu: Acum câteva zile au venit la mine reprezentanții fabricilor de ulei și ne-au arătat că, nu numai că nu câștigă, dar pierde 16 lei la kg.

I. Marian: ...

Mareșal I. Antonescu: Uite cum râde dl Marian.

I. Marian: E un procedeu vechi acesta, de când este lumea.

M. Gr. Romașcanu: Când s-a pus problema majorării, specialiștii ...

Mareșal I. Antonescu: Tot un om de specialitate vorbește.

M. Gr. Romașcanu: Spun cum s-au petrecut lucrurile. Când s-au fixat prețurile, s-a făcut în mod foarte serios.

C. Stoicescu: Trebuie să schimbi metoda.

Al. Neagu: Aș vrea să fac și eu o verificare, am posibilitatea să o fac ...

Mareșal I. Antonescu: Faceți-o, și veți vedea că cifrele mele nu pot să fie contrazise; n-au cum să fie contrazise. Am verificat și prețul grâului și m-am apropiat de adevăr.

M. Gr. Romașcanu: Beneficiul la ulei este de 7%.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică trebuie să aibă 8 lei beneficiu.

Al. Neagu: 11 lei.

M. Gr. Romașcanu: Zece lei și ceva, adică 11 lei la litrul de ulei, beneficiu la prețul oficial.

Mareșal I. Antonescu: Care sunt riscurile?

I. Marian: Nici unul.

Mareșal I. Antonescu: Beneficiul trebuie să fie calculat și după riscuri. Care sunt riscurile aici? De ce proprietarului, care are atâtea riscuri și depune atâta muncă, i se calculează tot același beneficiu ca și producătorului, care are riscuri mult mai puține? Este drept? Este economic? Beneficiile trebuie să fie totdeauna calculate în raport cu riscurile.

I. Marian: Este singura justificare a beneficiului, riscul, căci altfel beneficiul ar fi un furt.

Mareșal I. Antonescu: Să nu uiți: marea tragedie a lumii de astăzi, toată lupta care se duce în omenire acum, nu este nici pentru granițe – noi ne batem pentru granițe – nu este nici pentru ideologie, pentru ideologia național-socialistă sau altceva. Aceasta este praf în ochii mulțimii. Ce-l interesează pe american că în Germania este la conducere național-socialismul sau cutare ideologie? Întrucât era America amenințată să fie invadată de către germani?

Nu! Lupta ce se duce nu este nici pentru ideologie de natura aceasta, încât anarhia s-a asociat cu capitalul. Este o confuzie nemaipomenită în spirite. Toate ideologiile se amestecă. Unii luptă pentru o ideologie, dar în cadrul acestei lupte se apropie de altă ideologie, ceea ce produce confuzie.

Lupta, în realitate, este între capital și muncă; între capitalul care caută cu orice preț ca să jupoaie munca și s-o exploateze. Toată tragedia lumii are la bază lupta între capital și muncă. Astfel, când vine capitalul și spune că pierde la 172 lei litrul de ulei, afirmația aceasta prezintă în mic lupta aceasta imensă între capital și muncă pentru care se sacrifică milioane de oameni și pentru care toată averea și munca omenirii se duce în foc, pentru că aceasta este o luptă titanică – poate ultima – lupta între capital și muncă.

Dacă iese capitalul victorios, intră lumea în sclavie; dacă iese munca victorioasă, intră lumea în anarhie. Aceasta este lupta în care ne zbatem astăzi.

Și atunci trebuie ca oamenii înțelepți să găsească soluția situației acesteia: învinge capitalul, intrăm în sclavie; învinge munca, intră lumea în anarhie. Este lupta între muncă și capital. Omul care știe, observă și judecă aprofundează toate cauzele acestea.

Ședința se ridică la ora 12.30.

Stenografiat de D. Fierăscu și A. Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 372 (fost 350)/1943; f. 267-321

10. 1943 august 3. Se discută despre: consecințele bombardamentelor americane la Câmpina, Ploiești și Brazi, despre măsurile ce se impun pentru reconstrucția locuințelor, pentru finanțarea reparațiilor la rafinării etc.

CONSILIUL DE MINISTRI

de marți, 3 august 1943

Ședința se deschide la ora 21,35, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Participă dnii: **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și ministru ad-interim al Economiei Naționale; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Ilie Șteflea**, șeful Marelui Stat Major al Armatei; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat al Aerului; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Industrie, Comerț și Mine; **g-ral I. Arbore**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **g-ral dr. M. Capitanovici**, directorul Serviciului Sanitar al Armatei; **g-ral G. Marinescu**, șeful Apărării Pasive;

Gh. Andonie, directorul general al Minelor, din Ministerul Economiei Naționale; **col. Radu Davidescu**, șeful Cabinetului Militar al Conducătorului Statului.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, mă iertați că am întârziat, însă nu din vina mea, am avut un lung Consiliu tot în chestiunile pentru care v-am convocat pe dv. înastă seară.

Eu am urmărit de la început modul cum s-a desfășurat acțiunea de pe Valea Prahovei. Imediat m-am dus la fața locului și am făcut o serie de constatări cu privire la modul cum a funcționat sistemul nostru de apărare. Credeam că toate chestiunile, în cele mai mici amănunte, au fost puse la punct, însă, spre marea mea surprindere, am constatat o mulțime de lipsuri, în ceea ce privește apărarea teritoriului nostru.

Aceste constatări, spre regretul meu, sunt cât se poate de proaste. Dacă s-ar fi executat întocmai măsurile și instrucțiunile care s-au dat, desigur că pierderile noastre ar fi fost mult mai mici și pierderile adversarului ar fi fost mult mai mari.

În Consiliul pe care l-am ținut adineauri, am făcut o serie de observări cu privire la organizarea militară, pe care nu le voi repeta aici, pentru că sunt chestiuni care nu vă interesează pe dv.; au fost o serie de dezarmonii între comandamentul german și comandamentul român, care acum au fost puse la punct și care dacă nu ar fi existat, pierderile ar fi fost mult mai mici.

În ceea ce privește apărarea pasivă, am constatat că nu toate chestiunile au fost puse la punct.

Astăzi, din nou am fost în aceste regiuni și m-am aflat în timpul unei alarme la Câmpina. În timpul alarmei, nu m-am băgat în adăpost, am stat tocmai ca să supraveghez modul cum se desfășoară măsurile de apărare pasivă. Am constatat că toată populația umbla forfota pe străzi, și că pe străzile principale nu sunt indicatoare suficiente pentru adăposturi. Am constatat că exercițiile noastre de apărare pasivă nu au dus până acum la nici un rezultat, n-au dus la disciplinarea populației, la îndrumarea ei, pentru ca apărarea pasivă să se desfășoare în condițiunile cele mai bune. Poporul nostru este, în adevăr, foarte indolent și nu ia măsuri decât după ce a fost lovit, când indolența aceasta, bineînțeles, o plătește foarte scump.

Pe străzile principale am constatat că nu sunt adăposturi suficiente. În timpul alarmei lumea se ducea să facă fel de fel de cumpărături, era o forfotă nemaipomenită, unii strigau, alții țipau, populația nu s-a obișnuit să se ducă imediat la adăposturi, lumea în loc să intre la adăposturi, pleca din Câmpina. Am văzut pe unii care fugeau pe străzi și se ascundeau prin porumb. Era un exod de populație pe străzile principale. Dacă ar fi fost alarmă adevărată toată această populație ar fi căzut victimă a bombardamentului.

Am constatat că majoritatea victimelor, atât la Ploiești cât și la Câmpina, se datorește faptului că nu au ascultat să intre în adăpost. Nu vom da nici un ajutor acelor care sunt răniți în afară de adăpost și nu voi reface nici o gospodărie de a celor care nu au respectat dispozițiunile cu privire la apărarea pasivă.

Concluziunea mea este că dv., care sunteți cu conducerea apărării pasive, trebuie să vă ocupați de această problemă a disciplinării populației și a luării de măsuri în cele mai mici amănunte, pentru ca astfel să avem pierderi cât mai mici. Dv. aveți o serie de probleme de soluționat.

Populația este nedisciplinată și nu a executat dispozițiunile pe care le-am dat. Acolo unde s-au deschis ferestrele, geamurile nu s-au spart. Am dat ordin să se scoată

rândul al doilea de geamuri și am constatat <că> la majoritatea școlilor primare nu s-au scos geamurile. Repet acest ordin de a se scoate rândul al doilea de geamuri. În timpul alarmei, primul gest să fie deschiderea ferestrelor, pentru că se formează un gol de aer înăuntru, care exercită o presiune mare asupra geamurilor și astfel se sparg.

Am dat ordin să se facă instrucțiuni care să fie imprimate pe niște cartoane, care se vor distribui gratis întregii populații și în special în orașele și regiunile care sunt cele mai expuse bombardamentului, în care să se cuprindă toate măsurile pe care fiecare cetățean trebuie să le ia de la începutul alarmei și ce trebuie să facă în timpul alarmei. Aceste instrucțiuni vor trebui să fie date fiecărui cetățean, pentru ca el să știe ce trebuie să facă în caz de alarmă de la început și până la sfârșit.

Majoritatea răniților de la Câmpina se datorește faptului că nu s-au băgat în adăpost, și au crezut că e mai bine să fugă pe câmp, să se ascundă în porumb. În direcțiunea aceasta trebuie să lucrați.

Celelalte sunt observațiuni cu caracter militar, juste și reale, pe care nu le vom discuta aici și la care nu am nimic de adăugat.

De asemenea, vom lua măsuri pentru întărirea apărării active, dacă cetățenii și instituțiunile ne vor ajuta suficient. În felul acesta, pierderile vor fi mult mai mici. La Ploiești, pierderile ar fi fost mult mai mici, dacă un avion nu ar fi căzut pe penitenciarul de acolo, unde avem 50 morți și 60 răniți. Ar fi fost 110 victime mai puțin, ceea ce ar fi fost un succes. La Câmpina sunt 17 morți și s-a ridicat numărul răniților la 16. Am avut pierderi și în mediul rural. Numărul răniților ar fi fost pe jumătate sau pe trei sferturi redus, dacă aceștia executau dispozițiunile luate de apărarea pasivă. Toate casele care sunt împrejurul rafinăriilor „Astra Română“, „Orion“ etc. au fost distruse. Am găsit populație care nu știa unde să se ducă. Deci, o altă chestiune de care trebuie să se ocupe apărarea pasivă este chestiunea evacuării populației: fiecare trebuie să știe unde trebuie să se ducă.

La Câmpina, am găsit femei, neveste de ale funcționarilor, de ale maeștrilor și lucrătorilor din fabrici, care au fost în timpul catastrofei în apropiere de rafinării și care nu știau unde să se ducă.

Noi am stabilit principiul că fiecare individ trebuie să primească un ordin, în care să se arate, unde trebuie să se evacueze.

Am întrebat pe acești oameni unde trebuie să se evacueze și nici unul dintre ei nu a știut unde trebuie să plece, spunându-mi-se că nu li s-a fixat locul de evacuare. Am stabilit principiul că fiecare cetățean trebuie să aibă din timp pregătite lucrurile indispensabile, îmbrăcăminte, așternut etc. Ar fi bine ca fiecare să aibă pregătit câte un geamantan, cu care să poată pleca imediat.

Unii au ieșit din adăpost să vadă ce a devenit casa, alții s-au dus în apropierea locurilor unde erau bombele neexplodate, fără ca să fie împiedicați de către cineva. Aceasta este o dezorganizare a serviciilor germane, pentru că nu au organizat echipe pentru demontarea focoaselor, bombelor care nu au explodat.

La Câmpina și la Ploiești au fost omorâți oameni de bombe cu explozie întârziată. Toate aceste locuri trebuie să fie păzite din timp și să nu se permită populației să se apropie de aceste locuri. Din toate aceste întâmplări noi tragem învățăminte. Vă rog, ca în instrucțiunile care se vor face să se treacă și această chestiune.

Fiecare fabrică, fiecare rafinărie trebuie să aibă echipe permanente cu specialiști, care să poată face demontarea focoarelor de la bombe cu explozie întârziată. Ieri am fost din nou în regiunile bombardate, am ajuns pe la ora opt și ceva, și la jumătate de oră după sosirea mea acolo, a explodat o bombă. Mai sunt încă 7 bombe neexplodate și a trebuit să dau ordin să vină echipe pentru demontarea focoarelor. Numai la „Vega“ sunt încă 7 bombe neexplodate.

Bombele cu explozie întârziată au produs cele mai mari nenorociri și au mărit proporțiile catastrofei și pentru rafinării și pentru oameni.

Aceste instrucțiuni vor trebui să fie cât mai complete, pentru ca fiecare să știe ce are de făcut și să știe cum trebuie să se păzească. Aceste instrucțiuni se vor întocmi imediat și se vor distribui. Ele vor fi lucrate la Statul Major, la apărarea pasivă. Eu am dictat ceea ce trebuie să conțină aceste instrucțiuni.

În afară de aceasta, fiecare trebuie să știe unde trebuie să se ducă, dacă este rănit și poate să se transporte singur, unde trebuie să fie evacuat în cazul când este rănit și nu se poate transporta singur. Toate aceste chestiuni trebuie să le cunoască fiecare și fiecare cetățean trebuie să aibă în casa lui aceste instrucțiuni.

În ceea ce privește aprovizionarea, am constatat că ea nu a funcționat destul de bine.

Am fost la spitalul Schuller, din Ploiești, care este condus de un domn doctor Petrescu, pe care, domnule ministru, te rog să-l sancționezi cât mai sever, să mergi până la destituirea lui. Am auzit că a fost țărănist și că d-ta nu ai luat măsuri împotriva lui, pentru a nu se spune că am luat măsuri împotriva unora și a altora din alte motive. Te rog să nu menajezi pe nimeni și să menajezi numai interesele neamului nostru. Nu mai suntem pe vremea partidelor politice când se făcea o instituție pentru un om, când se menajau diferite persoane. Regimul Mareșalului Antonescu nu are de menajat pe nimeni, pe nici un domn Teodorescu, Petrescu sau Antonescu și te rog să iei măsuri cât mai severe împotriva lui. Eu nu am de menajat pe nimeni. Am fost la ora 11 noaptea la spital. Spitalul era fără lumină, nu avea absolut nici o lampă, nici o lanternă, nu am găsit pe nici un doctor acolo. După vreo 10-15 minute a venit un doctor în halat. Am găsit acolo o dezorganizare totală. Au fost numai 60 răniți și nu am fost în stare să facem față, dar dacă ar fi fost câteva sute sau câteva mii? Am găsit răniți câte doi-trei oameni într-un pat. Dv. știți că la arsuri omul nu poate să suporte nici cea mai mică atingere, cum se întorcea unul, celălalt țipa. Nu aveau nici atepriță pentru tratat, nu aveau nimic.

Acest domn medic plecase de la spital ca să se culce, ca și cum soldatul care luptă în tranșee, își părăsește și el postul seara și se duce să se culce. În trei ani, o singură dată s-a produs un bombardament la Câmpina și nici atunci medicul spitalului n-a rămas la post ca să îngrijească de răniți.

Spitalul n-avea nici lumină; nu știu de ce. La celelalte instituțiuni lumina funcționa, dar la spital nu. Și nici o măsură nu fusese luată, absolut nici una, pentru eventualitatea când s-ar întrerupe funcționarea luminei.

Toți bolnavii din spital nu mâncaseră nimic seara. S-a pretins că n-a funcționat nici instalația de gaz de sondă de la bucătărie, ceea ce nu este adevărat. Eu admit și această scuză, însă cine are cap și conștiința datoriei locului, pe care îl ocupă, trebuie să se gândească la toate. S-au dat atâtea instrucțiuni, care s-au repetat pe diferite căi, prin

toate organele noastre, și prin Ministerul Sănătății, și prin Ministerul de Interne, și prin presă, și prin radio, și pe cale de ordine scrise, și cu ordine verbale. Șeful unui spital trebuie să se gândească la toate; deci și medicul acesta trebuia să se gândească ce face dacă nu-i funcționează lumina. N-avea la spital nici măcar un felinar mic, din acelea cum atârnă țăranii la căruțe. Cel care m-a însoțit în inspecția spitalului a venit cu o lampă mică, care scotea un fum ce întuneca și lumina pe care o dădea.

Iată situația: răniții nu mâncaseră și stăteau câte trei în pat, iar lumina nu funcționa. Înțeleg ca alți bolnavi să fie puși și câte trei într-un pat, dacă nu sunt locuri, dar să îngrămădești astfel tocmai pe oamenii care au suferit arsuri, de pe urma incendiilor, care nu pot fi atinși cu nimic – nu pot suferi nici cearceafurile pe ei – și care țipă de durere atunci când sunt cât de puțin atinși de cei care se mișcă lângă ei. Și, în schimb, să ai în același spital camere goale și paturi disponibile.

A doua zi, când s-a dus soția mea acolo, a găsit spitalul în condițiuni foarte bune.

Dr. P. Tomescu: Am fost eu de dimineată.

Mareșal I. Antonescu: Cum ai găsit răniții?

Dr. P. Tomescu: Jumătate pansați și jumătate nepansați.

Mareșal I. Antonescu: Într-un oraș ca Ploieștii n-am putut să facem față situației pentru 60 de răniți; am ajuns să avem acolo această dezorganizare din punct de vedere sanitar. Și Ploieștii nu sunt ca Tecuciul sau Bacăul. Este vorba aici de un oraș supus bombardamentului. Orișice om cu minte, chiar cu o instrucție mai elementară, ar fi fost în stare, dacă s-ar fi gândit și ar fi pus suflet în îndeplinirea datoriei lui, să facă mai mult decât a făcut acest domn și să fie mai puțin surprins de împrejurări.

Dr. P. Tomescu: La celelalte spitale a fost mai bine.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu cum fac eu, că întotdeauna cad pe ce este mai rău.

Astăzi la Câmpina am găsit o situație mai bună: mai multă ordine și mai mulți medici. Am făcut însă o altă constatare – și de aceea am chemat aici și pe domnul ministru al Finanțelor, ca să audă cum se cheltuiesc degeaba banii Statului: un spital numai cu 25 paturi, într-un oraș cum e Câmpina, prin care au trecut miliarde aur! Am astăzi 60 ani și-mi aduc aminte că și atunci când aveam 6 ani se scotea mult aur de pe urma petrolului. Și într-un oraș ca acesta, să existe numai două spitale, dintre care unul să aibă numai 25 locuri!

Dr. P. Tomescu: Situația este mult mai gravă: spitalul de boli contagioase din Câmpina are 20 locuri, iar celălalt are 40 locuri. Noi am trimis acolo un chirurg și am făcut un nucleu de organizare.

Mareșal I. Antonescu: Și este posibil, ca la un spital cu 25 locuri să avem un personal medical și administrativ atât de numeros cum este acolo: cu medic primar, medici consultanți, studenți în medicină, infirmiere, intendent, oameni de serviciu și spălătorese!

Dr. P. Tomescu: Spitalul acesta are 40 de locuri.

Mareșal I. Antonescu: Nu, domnule ministru: spitalul unde funcționează medicul primar are 25 locuri. La acest spital, numai cu 25 paturi, există un personal de 10-12 inși, dintre care 2 spălătorese. Aș fi înțeles ca o asemenea ticăloșie să fi fost posibilă sub regimul partidelor politice, când fiecare om politic cu oarecare suprafață își clădea o școală, un spital sau o cazarmă. Dar să se întâmple astfel de lucruri sub regimul Mareșalului Antonescu, care nu face altceva de trei ani de zile, decât să înlăture asemenea situații! Să facem atâtea cheltuieli de regie numai pentru 25 de bolnavi! Prefer să desființez spitalul și

să-l transform în dispensar, așa cum sunt în Transnistria dispensarii, care fac mai multă treabă numai cu un agent sanitar. Decât să cheltuiesc atâtea bani la un spital cu 25 locuri, mai bine îl transform în dispensar.

În privința spitalelor, de multe ori am dat ordin să fim pregătiți ca să primim răniți. Ori, acum, cu 60 răniți, Ploieștii au fost blocați, iar Câmpina a fost blocată cu 17 răniți. Dar dacă am fi avut la Ploiești câteva sute sau câteva mii de răniți, vă întreb: Care ar fi fost spectacolul?

Dr. M. Capitanovici: Spitalele n-au reținut numărul de paturi necesar.

Mareșal I. Antonescu: De unde să rețină? Un spital cu 25 paturi deservește un oraș cu o populație de 50.000 oameni. Aceasta explică totul: și procentul de mortalitate al populației noastre și incuria de la noi sub raportul sanitar. Este ușor să spunei: Rețineți în fiecare spital câte 100 locuri. Cel care primește un astfel de ordin râde în hârtia dumată. Dv. trebuie să vă organizați, nu să spunei: spitalul a avut ordin să rețină atâtea paturi.

Spitalul „Schuller“ a avut paturi, dar n-a avut saltele. Controlat-a cineva dacă lucrurile acestea sunt puse la punct? Nimeni. Deci, să se ia imediat măsuri din acest punct de vedere. Așa cum, atunci când am intrat în război, am spus să se facă locuri pentru 44.000 răniți și s-au făcut, așa trebuie și acum să avem în fiecare centru câte un spital pus la punct din toate punctele de vedere, numai să nu funcționeze; să aibă și personal, și medicamente, tot ce trebuie. Dacă spitalul urmează să fie instalat într-o școală, să fie instalată acolo o sală de operații, închisă și cheia să fie la dv.; de asemenea, să fie rezervate anumite camere unde să fie depozitate paturile și saltelele. Și imediat ce este nevoie, să vină premilitarii să așeze paturile, să pună saltelele și cearcafurile și să vină și medicii, pentru ca spitalul să înceapă să funcționeze. În localitățile unde spitalele au localuri mai mari, să facem așa cum ai spus d-ta, d-le doctor Capitanovici: o aripă a spitalului să fie rezervată în permanență la dispoziția răniților, în cazul când se mai produc bombardamente de acestea.

Aceasta aveam de spus în privința organizării sanitare. În ce privește pe medicul acesta de la Câmpina, ți-am semnalat cazul lui, d-le doctor Tomescu. D-ta să mergi aici până la destituire. Dacă el n-a fost la datorie, îl consider ca dezertor. Bombardamentul s-a produs la ora 2; răniții au rămas atâtea ceasuri, până la 11 noaptea, nepansați, puși câte doi și câte trei într-un pat. Nimeni nu s-a ocupat de ei. Prefer să am acolo un medic mai slab, dar mai inimos, decât un savant care nu-și face datoria.

Dr. P. Tomescu: Acesta nu este un savant, dar este un bun clinician.

Mareșal I. Antonescu: Toate constatările mele sunt trecute aici.

La spitalul „Schuller“, medicul-șef dr. Petrescu nu se găsea prezent la spital.

Spitalul era în întuneric, răniții și bolnavii stăteau câte doi într-un pat și nesupravegheați, deoarece infirmierele și stagiarele erau în camerele lor.

Spitalul are ploșnițe. Bolnavii nu primiseră hrană în seara zilei.

Răniții arși de flăcări au fost tratați numai parțial, sub pretextul că spitalul nu are medicamente..

S-a constatat că spitalele din zonele amenințate de bombardamente nu au capacitatea de a primi toți răniții ce i-ar produce un bombardament intens.

În plus nu sunt nici dotate și pregătite pentru a face față acestei eventualități.

Am dat ordin și mi s-a spus că toată chestiunea este pusă la punct.

S-a constatat că spitalul de izolare din Câmpina nu are decât capacitate totală de 25 paturi și este deservit de 12 persoane:

- 2 medici,
- 1 subchirurg,
- 2 studenți stagiaari,
- 3 infirmiere,
- 4 oameni de serviciu.

Cu banii cheltuiți până acum cu întreținerea acestui spital se putea construi altul nou.

Am fost peste tot cu această ocazie. Am plecat ieri la ora 3 și m-am întors abia astăzi. Am văzut de câte două, trei ori aceleași instituții. Am văzut pe stradă căruțe care vindeau înghețată. Toți aceștia răspândesc fel de fel de boli printre consumatorii lor. Să se facă analize și să se vadă cum se fabrică această înghețată. Și vânzătorii ambulanți, și cărucioarele lor erau într-o stare de murdărie excepțională.

Apărarea Pasivă.

S-a constatat că aproape totalitatea victimelor bombardamentului au fost acei ce nu au intrat în adăpost.

S-a luat măsura de Cabinetul Militar să se dea un comunicat prin care să se arate că atât victimelor, cât și urmașilor lor, nu li se vor da nici ajutor, nici pensie.

Numele victimelor căzute din propria lor neglijență vor fi publicate ca exemplu.

Se vor publica aceste cazuri și se va spune: cutare om din comuna cutare a murit fiindcă nu s-a dus în adăpost.

Toți țăranii stăteau în picioare la marginea porumbului și căutau să vadă ce se întâmplă.

Am făcut și alte constatări, care privesc Ministerul de Interne. Am constatat că penitenciarele nu aveau șanțuri de apărare pasivă, unde să scoată deținuții și personalul, pentru ca pierderile să fie cât se poate de mici. Dacă la Ploiești, la penitenciar, acolo unde a căzut avionul, erau șanțuri și se scoteau deținuții și personalul, pierderile erau mai mici, nu se întâmpla ceea ce s-a întâmplat: din 120 de oameni jumătate sunt răniți și jumătate morți.

Am constat că taberele nu au șanțuri. Nici tabăra de la Păulești nu avea șanțuri. Norocul a fost că avioanele au trecut 50 metri mai la stânga, și nu au observat tabăra. Am întrebat pe niște fete de acolo, de ce n-au intrat în adăpost și ele mi-au răspuns că nu le-a fost frică și că numai una singură dintre ele, care era mai fricoasă, a intrat în adăpost. Dacă avioanele treceau cu 50 metri mai la Nord de șosea, vedeau tabăra și o puteau mitralia. Am dat ordin lui Schipor să înceapă imediat adăpostul.

Te rog, imediat să dai ordin, domnule ministru de Interne, ca toate taberele să aibă șanțuri.

La Câmpina, în timpul alarmei de ieri, am observat că toate sentinelele și toți sergenții de stradă stau la colțurile străzilor și în mijlocul străzilor. Nu-i păcat să-i pierdem? Nu se poate face pentru fiecare din ei câte o gaură, câte un adăpost în prima curte de lângă postul respectiv? Să se facă șanțuri pentru ei chiar în stradă, de unde să dirijeze toate măsurile de apărare pasivă. Este o datorie a noastră să luăm măsuri și de apărare a lor. Nu putem să pierdem pe acești oameni. Socotesc că este o crimă să expunem sentinelele și sergenții de stradă, obligându-i să circule în timpul alarmei pe străzi și să nu intre și ei în adăpost.

Să dați dispozițiuni, domnule ministru de Interne, ca și sergenții de stradă să aibă un adăpost, un șanț, de unde să scoată numai capul și de acolo să dirijeze circulația. Pentru

sergenții de la București trebuie să li se fixeze adăposturi în apropierea postului, într-un gang sau într-un adăpost special amenajat pentru ei. Acolo unde se poate, se va face chiar un șanț, un adăpost, în marginea trotuarului. Fixați posturile lor acolo unde au posibilitatea și ei să se adăpostească.

Am constatat o mare forfotă prin gări. Chiar în timpul alarmei de astăzi, când mă aflam la Brazi, unde am fost pentru a patra oară, am constatat că personalul gării umbla forfota, dintr-o parte în alta, nu intra în adăpost, se uita să vadă dacă alarma este serioasă sau neserioasă. Întâmplător, aceasta era o alarmă neserioasă, dar se putea întâmpla să fie una serioasă. Chiar în timpul exercițiilor de alarmă fiecare trebuie să se ducă la locul indicat și să respecte întocmai măsurile luate cu privire la apărarea pasivă. Trebuie să se ia măsuri împotriva acelor care nu respectă măsurile luate cu privire la apărarea pasivă.. Este bine să pierdem personalul acesta?

Am dat o serie întreagă de instrucțiuni cu privire la această chestiune.

Trecem la chestiunea rafinărilor.

Situațiunea pe care mi-ai dat-o d-ta, domnule Andonie, nu corespunde realității.

Am fost astăzi la „Steaua Română“ și am constatat că nu se poate prelucra 200 vagoane pe zi.

Gh. Andonie: S-au modificat datele. Peste 10 zile se va putea lucra 250 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Am fost la „Astra Română“, la „Orion“, ca să văd care este situațiunea. Dimineată a explodat o bombă care a stricat corpul principal.

Gh. Andonie: În câteva zile se vor putea prelucra 250 vagoane pe zi.

Mareșal I. Antonescu: De unde ai aceste date?

Gh. Andonie: De la domnul Bruckner.

Mareșal I. Antonescu: Eu am fost la fiecare rafinărie de câte două ori. Până în momentul de față nu se poate ști nimic precis ce s-a distrus, ce pierderi sunt, pentru că mai sunt încă bombe neexplodate.

Una din cauzele care au mărit pagubele la rafinării a fost datorită faptului că nu am avut echipe speciale, la fiecare rafinărie, care să scoată focoasele de la bombele cu explozie întârziată, operațiune care trebuia să fie făcută cu orice risc. După cum cei din linia întâi a frontului își pun viața în pericol în fiecare moment, tot așa și aici trebuie să avem oameni, bine pregătiți, care să facă această operațiune cu orice risc. Dacă am fi avut aceste echipe și s-ar fi scos focoasele de la bombele cu explozie întârziată, probabil că nu am fi avut nenorocirea de la Brazi. Acolo au fost bombe care au explodat după 7-8 ore, dintre care unele au distrus corpul esențial. Dacă noi am fi avut aceste echipe am fi scăpat unele rafinării, pagubele ar fi fost mult mai mici. La fel la „Astra Română“, la fel la „Steaua Română“. La „Steaua Română“ mai sunt încă bombe neexplodate.

Gh. Andonie: A început operația scoaterii focoaselor.

Mareșal I. Antonescu: Eu am trimis echipe acolo pentru demontarea focoaselor. Eu am dat ordin prin Cabinetul Militar, pentru a se trimite de urgență echipe, care să facă această operație. Eu am fost azi dimineată acolo și m-am apropiat de locul unde se afla o bombă cu explozie întârziată și nu m-a oprit nimeni. Trebuia să se ia măsuri ca nimeni să nu se apropie de aceste locuri. Mai sunt încă în multe părți astfel de bombe. Pe viitor va trebui să se organizeze astfel de echipe care să fie în permanență la rafinării. Numai după ce se va termina această operație, se va putea cunoaște situațiunea precisă, ce a scăpat, ce a fost distrus, ce putem pune în funcțiune. Noi nu putem prelucra 1500 vagoane pe zi.

Gh. Andonie: Peste 10 zile vom putea mări cu mult producția. A început să se pompeze țițeiul la „Româno-Americană”, țiței care se pompează de la Societatea „Astra Română”.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să știm, în mod clar, ce putem repara și în cât timp. Nu ne putem baza pe date eronate. Pentru ca să putem avea date definitive, va trebui să se termine curățirea terenului de aceste bombe neexplodate, în care scop echipele trebuie să lucreze la maximum.

Rafinările, împreună cu Statul Major, va trebui să organizeze aceste echipe. Mi s-a spus din partea rafinăriilor că ele singure, cu personalul pe care îl au, nu pot să facă curățirea terenului. De aceea va trebui să trimitem imediat ajutoare la toate aceste rafinării, pentru că nu putem întârzia nici o clipă; orice întârziere constituie o pierdere ce se trece la pasivul nostru. Deci, prima operație, este curățirea terenului. Trebuie știut tot materialul de rezervă care există și care poate fi întrebuințat, să vedem ce material putem să-l înlocuim cu rezervele pe care le avem și ce trebuie comandat din Germania. Va trebui să avem totuși piese de rezervă. Se va face un tablou cu tot materialul de care avem nevoie, îl vom da domnului Killinger, pentru ca d-sa telegrafic să le comande din Germania. Chiar dacă avem un stoc de rezervă, el va trebui să fie păstrat pentru ca atunci când vom începe să lucrăm să avem tot ce ne trebuie, să nu dăm din colț în colț și să nu găsim la îndemână tot materialul de care avem nevoie.

Domnul Killinger, în urma raportului făcut de către domnul Gerstenberg, a vrut să raporteze că distrugerile nu sunt prea mari. Eu i-am spus că trebuie să raporteze că distrugerile sunt catastrofale și că mai sunt încă bombe neexplodate, care pot face încă pierderi considerabile, că va trebui să comande din Germania de urgență piesele de schimb și chiar piese de rezervă pentru a avea la îndemână tot materialul necesar, pentru ca, în felul acesta, să putem face față tuturor necesităților de război.

Primul lucru care trebuie să fie făcut este acesta: curățirea terenului de bombele neexplodate, curățirea terenului de dărâmături. Să se organizeze de urgență aceste echipe de curățire a terenului, pentru ca, în maximum o săptămână, să vedem care este realitatea, să vedem care sunt piesele și materialul de care avem nevoie. Trebuie să lucrăm repede în această privință, nu putem pierde un minut.

O altă cauză care a provocat, care a mărit paguba a fost apa. Am constatat că problema apei, în regiunile petrolifere nu a fost bine studiată și nu s-au luat măsurile necesare din timp, pentru a se putea face față necesităților de apă în cazul când pompele s-ar strica.

La „Steaua Română”, la „Astra Română”, a fost criză de apă. La Brazi a fost criză de apă din primul moment. În astfel de condițiuni nu se poate face față unor incendii așa de mari. Concluzia este că problema apei nu a fost clarvăzută de către germani și are aerul că este un fel de sabotaj voluntar sau involuntar.

Am stat de vorbă cu domnii aceștia de la rafinării și nici unul nu vorbește românește, unul era neamț, altul era rus etc., nici unul nu vorbea bine românește. Nu găsim ingineri români?

Gh. Andonie: Ba da. Am avut și o plângere în această privință din partea unor ingineri de la „Astra Română”.

Mareșal I. Antonescu: Aceștia nu pun suflet în conducerea întreprinderilor, pentru că nu sunt români, nu-i doare sufletește. Dv. trebuie să puneți piciorul în prag și să rezolvați această chestiune.

Deci, problema apei nu a fost bine soluționată la aceste rafinării. Pe viitor va trebui să se ia măsuri în consecință.

Urmează acum chestiunea finanțării reparațiilor ce urmează să se facă.

Al. Neagu: Am discutat această chestiune cu domnul general Dobre și cu domnul Ghiolu și sunt de acord cu propunerile făcute de către d-voastră. Noi vom finanța imediat aceste lucrări, pentru a pune în funcțiune rafinăriile, astfel ca ele să corespundă necesităților noastre militare și economice și, ulterior, vom discuta cu germanii partea lor de contribuție, pentru că pagubele suferite de către societățile petrolifere au un caracter special; ele nu aparțin românilor, cu excepția „Creditului Minier“.

Mareșal I. Antonescu: Ne găsim în această situațiune; trebuie să finanțăm punerea în funcțiune a rafinăriilor, nu putem să pierdem timpul discutând cine trebuie să facă finanțarea.

Al. Neagu: Banca Națională și Ministerul de Finanțe se vor înțelege asupra modalităților de finanțare a acestor lucrări; pe măsura necesităților, se vor da sumele necesare.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea finanțării va trebui să fie discutată, căci nu noi suntem aceia care trebuie să finanțăm aceste lucrări, ele privesc pe germani. De altfel, în principiu, am discutat aceasta cu domnul Clodius, ia-m arătat că Convenția Griffiths nu a impus Statului Român nici o cheltuială de felul acesta. Am cerut și de data aceasta o măsură similară. Nu pot să discut astăzi, să pierd timpul în discuții, când sunt atâtea necesități de război. Acoperim toate cheltuielile urgente, suntem într-o perioadă de război, după aceea însă vom discuta această chestiune. Avem tot interesul ca să se pună cât mai curând în funcțiune aceste rafinării.

Al. Neagu: Aceste credite le putem garanta printr-o ipotecă specială.

Mareșal I. Antonescu: Nemții nu consimt la această măsură.

Al. Neagu: În momentul când vom da aceste fonduri, nu vom avea nevoie să consimtă nemții; vom face o lege de ordine internă. Pe măsură ce ni se vor comunica necesitățile, vom răspunde.

Mareșal I. Antonescu: O altă chestiune: văzând cum s-a desfășurat bombardamentul avioanelor americane, am ajuns la concluzia că trebuie să aducem toate tunurile Oerlikon și să facem cu ele un al doilea cordon de apărare, pentru că la 10 kilometri sud de Ploiești bombardierele americane au zburat la 200-300 metri înălțime. Ori, dacă am fi avut tunuri de acestea, pe care noi nu le mai întrebuițăm și sunt pe la unități, am fi doborât cu ele mult mai multe avioane decât am doborât.

În felul acesta trebuie să ne gândim la apărarea tuturor regiunilor noastre: Țintea, Băicoi, Ochiuri, care sunt total lipsite de apărare.

Mi s-a cerut să aduc aici unitățile de apărare antiaeriană de la Făgăraș sau tunurile noi fabricate acum, însă am refuzat. Am răspuns: pentru regiunea petroliferă, să se aducă tunuri din Germania, fiindcă nu aduc nimic de la Nord; dimpotrivă, acolo întăresc apărarea antiaeriană.

Aceleași măsuri trebuie luate în jurul fabricilor noastre de armament și a depozitelor de muniții, ca și a fabricelor din jurul Capitalei: în afară de apărarea acum organizată, facem o altă apărare cu aceste piese.

Am dat destule instrucțiuni tehnicienilor, în vederea acestei măsuri. Câte piese avem?

G-ral I. Șteflea: Sunt 267.

G-ral G. Dobre: Numai Oerlikon sunt 267, dar mai sunt și alte feluri de tunuri. În total avem peste 1000. Le aducem noi, le instalăm și dăm instrucțiunile necesare.

Mareșal I. Antonescu: Această operație trebuie făcută foarte repede. Mai întâi să faceți studiile, pe care vă rog să mi le aduceți să le discutăm. Apoi, veți da dispoziții în consecință. Instrucțiunile le veți da de pe acum, ca să fie chemați oamenii și să fie gata. Să găsiți și amplasamentele cele mai potrivite. Să nu faceți cheltuieli prea mari. Oamenii îi vom plasa în sate, în cantonamente, la țărani. Nu trebuie miliarde pentru aceasta.

La școala primară de la Podul Vârtos, lângă Breaza, al doilea rând de geamuri era în ființă la ferestre. Nu s-a executat ordinul, care s-a dat, ca acest rând de geamuri să fie scos și pus la adăpost.

Am fost și la unitățile de apărare antiaeriană. Am găsit unele în condiții foarte bune, comandate de ofițeri foarte inimoși. N-a sosit însă la aceste unități ordinul pentru mărirea rației de pâine la un kilogram pe zi.

G-ral C. Pantazi: Nu s-a dat încă; se va da începând de la 15 august.

Mareșal I. Antonescu: Au fost unele cazuri într-adevăr demne de relevat printre funcționarii și lucrătorii de la rafinării. Este demn de remarcat cazul inginerului Ștefănescu, care trebuie să fie decorat.

Cine asistă mâine la înmormântarea victimelor?

Col. R. Davidescu: Un aghiotant de la dv.

Mareșal I. Antonescu: Ar trebui ca <a>cei care au murit la datorie să fie decorați. În noaptea aceasta să te ocupi d-ta, dle col. Davidescu, de această chestiune și să dai dispoziții în acest sens. Ați primit ordin să trimiteți acolo flori din partea mea.

Col. R. Davidescu: Da, domnule Mareșal, s-au trimis coroanele.

Mareșal I. Antonescu: Este demn de relevat și cazul acelui ofițer german, care a murit împreună cu doi soldați din cauza exploziei unei bombe, pe care a încercat s-o demonteze.

Toate aparatele americane căzute sunt capturi românești. Nemții să-și ridice sentinelele de acolo. Am văzut unul din aparate, cred că se poate repara în două-trei luni, pentru a fi repus în funcțiune. Dacă reușim să reparăm două aparate, cu atât mai bine. Nu le vom da nemților, ci vor rămâne în mâna noastră. Elicele, aparatele de bord și celelalte instalații, care vor rămâne în plus, acelea le vom putea da, nu mă interesează. Ceea ce mă interesează este ca d-ta, dle g-ral Jienescu, să dai dispoziții ca din piesele avioanelor căzute să realizezi unul sau două bombardiere, pe care să le putem întrebuința noi.

Cred că și motoarele gripate de gloanțele de mitralieră pot fi reparate.

G-ral Gh. Jienescu: Nu este o imposibilitate repararea lor. Le putem pune însă motoare întregi.

Mareșal I. Antonescu: Dacă le-am pune motoare de ale noastre?

G-ral Gh. Jienescu: Bombardierele acestea au motoare Ciclon de 1800 cai putere.

Mareșal I. Antonescu: Și n-ai speranțe să repunem în funcțiune cel puțin unul din bombardierele acestea?

G-ral Gh. Jienescu: Avioanele acestea au fel de fel de aparate, pe care noi nu le putem înlocui.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut că de la unul din bombardierele acestea căzute, venea fiecare și lua ce vrea.

A început populația să se îngrămădească la depozitele de gaz și benzină. Să dăm un comunicat în care să arătăm că avem rezerve destule, așa că lumea nu are nevoie să-și facă prea mari aprovizionări cu gaz și benzină, ceea ce ar putea să provoace incendii în caz de bombardamente.

Am dat dispoziții Statului Major ca să înființăm un corp special organizat pentru reconstrucții.

Am văzut iarăși alte lucruri, care mă îndurează, când văd cât de puțin sunt înțeles. La Flotila II Aviație de la Târgșor, unde am avut o escadrilă de vânătoare, care a mers în foarte bune condițiuni, oamenii sunt foarte prost hrăniți și speculați de țărani. Am luat dispozițiuni pe loc, însă aceasta nu este o chestiune pe care vreau s-o rezolv acum. Ceea ce mă interesează este organizarea corpului acestuia.

Col. R. Davidescu: Am vorbit și cu dl g-ral Arhip și am făcut și o comunicare scrisă.

Mareșal I. Antonescu: Să vă gândiți la problema aceasta și să vă complecțați ideile dv. cu ale mele. Trebuie înființat un corp de reconstrucție, pentru că trebuie făcut ceva pentru aceia căroră li s-au dăruit casele. Bineînțeles că nu vom reconstrui aceste imobile pe aceleași locuri, fiindcă s-ar putea să vină un al doilea bombardament, care să le dărâme din nou. Vom face însă de pe acum toată organizarea.

Oamenii s-au dus pe lângă bombe cu explozie întârziată și au căzut victimele exploziei. Și eu m-am dus lângă o bombă neexplodată la Orion. Nu știu dacă i se scosese focusul.

G-ral D. Popescu: Nu era scos.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică la ora 6 după masă, mai erau bombe cu focosurile nedemontate în plină stradă.

În timpul acesta am văzut echipe de premilitari într-o dezordine neînchipuită. A fost, e adevărat, și imixtiunea aceasta, suprapunerea de comandamente român și german. Sunt lucruri care trebuie puse la punct, fiindcă ne anihilăm reciproc.

Pentru aeronautică, am spus că voi da instrucțiuni în scris.

Ce se prelucrează astăzi din țiteiul produs?

Gh. Andonie: Ar trebui să dăm la export, numai în aceste zece zile, 25.000 tone, din cota de 35.000 tone. Nu dăm nimic peste cotă. Restul se prelucrează în țară.

Mareșal I. Antonescu: V-am spus de ieri, când ne-am întâlnit acolo. Eu cred că nemții au avut interes să nu facă la noi alte rafinării, ca să ne forțeze să le dăm țitei brut. Au făcut în schimb rafinării moderne în alte țări; puteau să facă și la noi. Eu însă nu mă las: Nu dau țitei brut decât dacă în schimb am compensații reale. Țiteiul brut nu-l dau în schimbul unor promisiuni realizabile la calendele grecești. Sunt hotărât să ajung până la conflict, dar țitei brut tot nu dau, fiindcă nu vreau să fiu acuzat că mi-am bătut joc de elementul esențial al economiei naționale românești, care este petrolul.

Să facem toate eforturile ca să nu dăm mai mult decât ceea ce ne-am angajat.

O chestiune foarte gravă este pierderea instalației de parafinare de la „Steaua Română“.

S. Ghiolu: În două-trei zile vom putea intra în rafinerie, ca să vedem ce este acolo.

Gh. Andonie: Mai avem o rafinerie mică, „Astramina“, care poate da 50 tone parafină pe lună.

G-ral Gh. Dobre: Această cantitate ne-ar ajunge pentru fabricarea munițiilor.

Mareșal I. Antonescu: Dar pentru consumul intern?

G-ral Gh. Dobre: Facem acum socoteala.

Mareșal I. Antonescu: Să mergem pe date precise, ca să vedem cât ne trebuie pentru muniții și pentru consumul intern din toate derivatele petrolului.

Dacă s-a petrecut ceea ce s-a petrecut în Italia, aceasta a fost posibil din cauză că Statul a fost dezorganizat pe plan economic. A venit apoi propaganda anglo-americană, care a dezorganizat Italia pe plan sufletească. Dacă Italia n-ar fi fost dezorganizată pe plan economic, dacă populația ar fi avut tot ce-i trebuie, propaganda străină n-ar fi făcut ravagii în așa fel încât să dezonoreze poporul italian pentru totdeauna. Un popor de 50 milioane dat jos de propaganda inamică.

Aceasta a fost situația lui Mussolini: a fost dat jos de propagandă. Poporul italian a fost ținut în corsetul fascist și imediat ce i s-a scos acest corset, Italia s-a dat peste cap. Ca să poată fi dat la o parte Mussolini, a trebuit să fie o cauză de ordin intern în Italia. Aceasta a fost însăși regimul fascist, care a dezorganizat economia națională italiană; din cauza nepriceperii, din cauza hoției, din cauza greșelilor, nu mă interesează. Fapt este că Statul Italian ajunsese să fie dezorganizat pe plan economic și administrativ. Prin măsuri brutale s-a lovit în dreapta și în stânga și au fost închiși adversarii politici ai regimului. Noi n-am aplicat aici astfel de măsuri, n-am închis pe nici un om politic, care ne face opoziție, deși toți acești oameni trângesc toată ziua. Noi n-am pus soldați ca să tragă pentru a ține populația departe de noi; dimpotrivă atunci când m-am dus la Ploiești, populația s-a adunat ca să mă aclame. Când am fost în piața de detalii a Ploieștilor, lumea mi-a oferit flori, ceea ce înseamnă că moralul populației noastre este la înălțime.

Am stat de vorbă și cu oameni de la țară și i-am întrebat dacă s-au speriat de bombardamente. Mi-au răspuns: Nu ne-am speriat; trebuie să luptăm înainte ca să doborâm pe rus. Ei nu se uită că vin americanii și ne bombardează. Au lăsat lucrul de la mașina de treierat și au venit toți împrejurul meu ca să-și manifeste sentimentele față de mine. Aceasta este pătura socială pe care se bazează regimul meu.

S. Ghiolu: În legătură cu refacerea rafinăriilor, ne-am gândit că este bine să încărcăm toate taxele cu 50 bani și la consumul intern, și la export, ceea ce ar da o sumă de 2 miliarde jumătate. Aceasta este o chestiune mai veche, pe care o cunoașteți dv.

Mareșal I. Antonescu: Sunt de acord. Germanii tot nu ne dau armament. Acești 50 bani tot noi îi plătim. Eu aș pune și 100 lei. Trebuie să asigurăm refacerea a tot ce a fost distrus, pe teritoriul nostru, în timp de război. După războiul celălalt, s-au încasat sute de milioane și nu s-a împărțit nimic sinistrăților de război.

Trebuie să facem o lege de asigurare a avutului fiecăruia. Am vorbit despre această chestiune și cu domnul Mihai Antonescu.

Al. Neagu: Asigurări obligatorii?

Mareșal I. Antonescu: Da, asigurări obligatorii.

Al. Neagu: Asigurările obligatorii echivalează cu un impozit.

Mareșal I. Antonescu: Un impozit special pentru refacerea gospodăriilor distruse de pe urma bombardamentelor aeriene. M-am gândit că această chestiune să o legăm și cu chestiunea asigurării în caz de grindină, inundații, secetă etc.

Al. Neagu: Trebuie să avem însă date reale asupra pagubelor. Trebuie să știm la cât se ridică aceste pagube.

Mareșal I. Antonescu: La oricât s-ar ridica aceste pagube, eu am datoria să vin în ajutorul acestor sinistrați, sunt atâtea gospodării distruse, atâția oameni rămași pe drumuri. Am datoria să le refac căminul, nu pot să-i las în ghearele deznădejdii. Le vom reface căminurile și mobilierul. Vom da în primire fiecăruia atât cât a avut. A avut o casă modestă, cu două camere, îi voi da o casă modestă cu același număr de camere. Dacă un inginer a avut o casă cu patru camere, îi voi da o casă cu patru camere. Dacă un lucrător a avut o casă modestă, îi voi face o casă modestă. Vom face în felul acesta case igienice, după un model standard. Trebuie organizată această chestiune, pentru că trebuie să ținem sus moralul acestei nații. Mobilierul din casă și-l va plăti fiecare. Nu pot însă să-i oblig să dea banii imediat. Va trebui pentru mobilier să se acorde credite lungi, fără dobândă, pe 10, 20 ani, după împrejurări.

Al. Neagu: Totul depinde de întinderea daunelor.

Mareșal I. Antonescu: Cine poate să spună care este cuantumul daunelor de pe urma acestui bombardament și care va fi cuantumul daunelor la sfârșitul războiului.

Al. Neagu: Dacă este nevoie, pentru refacerea căminurilor distruse de pe urma bombardamentului aerian, de 100-200 milioane lei, se găsesc sumele necesare, chestiunea nu prezintă prea mare importanță; dar dacă este vorba de daune, care se vor ridica la zeci și sute <de> miliarde, atunci problema devine mai dificilă. Dar dacă Bucureștiul va fi bombardat și daunele acestea se vor ridica la multe miliarde?

Mareșal I. Antonescu: De aceea, eu propun să se facă o lege de asigurare obligatorie a avutului fiecăruia. Vreau să asigur pe toată lumea, de la țaranul cel mai modest până la miliardar, și în felul acesta fiecare va contribui la refacerea Țării. Ajutându-i pe ei, ajut Țara. Se vor face categorii de asigurați. Dacă cineva se asigură pentru 100 mii lei, va plăti lunar, de exemplu, 2 lei și așa mai departe, fiecare contribuind în raport cu suma pentru care s-a asigurat.

Al. Neagu: Cine fixează cuantumul asigurării?

Mareșal I. Antonescu: Fiecare se asigură după avutul pe care îl are. Dacă se asigură pentru 10 milioane, va plăti o cotă mult mai mare.

Al. Neagu: În problema asigurărilor se ridică o serie întreagă de alte chestiuni: a primelor, a amortizărilor, a riscurilor etc.

Mareșal I. Antonescu: Nu se vor da prime, se va plăti numai atunci când cineva a avut stricăciuni și stricăciunile acestea se evaluează.

Al. Neagu: Primele se plătesc anticipat, pe baza legii marilor numere. Noi nu știm care este frecvența riscului.

S. Ghiolu: În Germania sunt astfel de asigurări.

Mareșal I. Antonescu: Situația de la noi este cu totul alta decât cea din Germania. Noi nu avem posibilitatea de a plăti despăgubirile pentru ceea ce s-a distrus într-un singur oraș ca Colonia. Noi nu avem fonduri nici pentru a reclădi o catedrală ca aceea din Colonia, care a fost distrusă de bombardamentele aeriene.

S. Ghiolu: Sunt sute de oameni care nu au posibilitatea să contribuie.

Al. Neagu: Riscurile de pe urma unui război, este drept, trebuie să fie suportate de întreaga națiune.

Mareșal I. Antonescu: Voi începe reconstrucția căminurilor oamenilor de jos și treptat, treptat, pe măsura posibilităților, vom face și celorlalți. Vom fixa trei mari categorii de asigurați.

Mobilierul îl vom face după un model standard pentru țărani.

Al. Neagu: Fiscalitatea românească va trebui să fie în raport cu sarcinile Statului.

Mareșal I. Antonescu: Toată țara trebuie să contribuie la refacerea gospodăriilor sinistrăților de război. Evident, problema aceasta trebuie studiată, eu însă am o datorie să vin în ajutorul acestor nenorociți ai războiului.

Eu trebuie să fac o declarație publică în această privință, pentru că trebuie să aduc liniștea sufletească tuturor acestora care au rămas fără cămine. Voi începe reconstrucția gospodăriilor țăranilor și le voi da mobilierul pierdut. Nu vreau să las ca moralul națiunii aceștia să se ducă în jos. Îmi iau o obligație în fața opiniei publice.

Al. Neagu: Toată problema se învâрте în jurul cuantumului despăgubirilor. Dacă despăgubirile se vor ridica la 2-3 miliarde, atunci puteți să luați această obligație.

Mareșal I. Antonescu: La cât se ridică și la cât se va ridica cuantumul acestor despăgubiri, nu pot să știu, însă am o datorie de a veni în ajutorul acestora. Toată națiunea română trebuie să contribuie și să suporte aceste pagube de război. În felul acesta țin moralul națiunii ridicat. Este o obligație pe care și-o ia Statul, oricare ar fi cuantumul, obligație pe care o voi respecta-o și voi începe cu cei mai săraci, cu țăranii.

Al. Neagu: Cu cât cuantumul despăgubirilor va fi mai mare, cu atât scadența executării va fi mai mică. Dacă veți avea de acoperit, de exemplu, despăgubiri care să se ridice la suma de 100 miliarde, ele nu vor putea fi acoperite nici în timp de cinci ani. Cu aceste obligațiuni fiscalitatea va trebui din ce în ce să se ridice.

Mareșal I. Antonescu: Noi știm la cât se evaluează imobilele și mobilierul lucrătorilor și oamenilor care stau împrejurul rafinăriile; noi știm la cât se evaluează o casă țărănească și la cât se ridică costul mobilierului dintr-o casă țărănească. Vom face casă model, tip standard, și mobilierul de asemenea. Evident, dacă Bucureștiul va fi bombardat, pagubele vor fi mult mai mari.

Al. Neagu: Noi vrem să știm, d-le Mareșal, ce gândiți dv., pentru a putea să realizăm tot ceea ce propuneți dv.

Mareșal I. Antonescu: Să nu vă sperie o bombardare a Bucureștiului. Problema nu este așa de gravă. Cine a zburat asupra Bucureștiului cu avionul, și-a putut da seama de situațiunea lui și care ar fi efectele unui bombardament. Bucureștiul nu are clădiri prea dese, și chiar în mijlocul Bucureștiului sunt locuri mari virane, mai ales spre periferie sunt locuri chiar de arătură. Sunt numai câteva străzi cu clădiri compacte, cum este Calea Victoriei, Calea Văcărești, Calea Dudești etc. Între aceste artere de circulație, sunt locuri virane nemaipomenit de mari. Dacă ar veni un bombardament asupra Bucureștiului, pagubele nu ar putea să fie așa de mari ca în marile centre din Germania. Cine merge în lungul Bulevardului I.C.Brătianu, îi face impresia că tot Bucureștiul este clădit cu blockhaus-uri. În realitate, Bucureștiul are foarte multe locuri virane, casele sunt rare, pagubele nu vor fi așa de mari în caz de bombardament. Nu se va întâmpla în București, din această cauză, cum s-a întâmplat într-un centru ca Colonia, unde erau blockhaus-uri unul lângă altul.

Bombele fac ravagii atunci când cad într-un loc compact și efectul lor este redus la minimum atunci când cad în locuri puțin compacte.

Dacă se va face un bombardament asupra Bucureștiului, probabil că inamicul va căuta să bombardeze fabricile. Este posibil să vină cu bombe de mai mare calibru. Aceasta este situațiunea, acesta este războiul. Pentru orice situațiune, oricât de grea ar fi ea, trebuie să găsim și soluțiunea cea mai bună.

Al. Neagu: Pentru refacerea locuințelor de pe Valea Prahovei putem să acordăm credite.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să luăm o măsură generală. Trebuie să dau liniștea sufletească acestor oameni care și-au pierdut avutul, care astăzi se găsesc cu familiile lor pe drumuri. Popoarele cu moralul ridicat, rezistă, nu pot cădea niciodată. Eu am făcut patru războaie, dintre care cel mai puternic este acesta de acum, am putut constata că propaganda joacă un rol extraordinar de mare la popoarele care nu sunt pregătite să reziste suficient, care nu au o pregătire sufletească solidă, care nu au atavic această dispozițiune sufletească de a rezista propagandei inamice.

Poporul englez a mers din înfrângere în înfrângere și Churchill a rămas la postul lui; noi am mers din succes în succes și am avut o singur înfrângere la Stalingrad și domnul Maniu și alții au început să se miște.

Ca să vedeți mentalitate! După prima înfrângere pe care am avut-o, la Stalingrad, viermii din București au început să clocotească. Aceasta este situația. Nu poți să îndrepti o stare de lucruri care durează de zeci de ani de zile.

Totuși trebuie să constat că Nația Românească nu este ca cea italiană. Nația aceasta a trecut prin încercări mult mai grele în războiul trecut. Atunci soldații n-aveau ce să mănânce și cu ce să se îmbrace și totuși țărani români n-au ezitat să lupte. Împotriva a un milion de ruși, noi am avut 300.000 oameni în Moldova. Și totuși am intrat în luptă cu ei, i-am dezarmat și i-am gonit de pe pământul țării noastre, ceea ce n-ar fi putut să facă italienii.

Eu știu ce este în București și știu ce trebuie să fac când anumiți oameni vor voi să iasă în stradă. Țărani nu vor ieși în stradă, pentru că fiecare țaran este mai bun decât aceia din București care sug de pe spinarea nației.

Eu trebuie să dau populației siguranța că tot ceea ce se distruge de bombardamente se va reconstrui. Am dreptate să-mi iau un astfel de angajament? Spuneți și dv., domnilor.

Voci: Aveți perfectă dreptate.

Dr. P. Tomescu: Dle Mareșal, să vă dau o informație: astăzi am asistat, din partea Guvernului, la înmormântarea unora din victime. A luat cuvântul acolo ajutorul de primar din Câmpina și și-a luat acest angajament. Și atunci, unul din cei de față a strigat: „Trăiască domnul Mareșal“. A fost foarte impresionant.

Mareșal I. Antonescu: Vedeți ce se întâmplă, domnilor. Eu n-am fost un demagog. Până la țaranul de jos este această credință că tot ce spune Mareșalul se respectă. Au venit ieri lângă mine niște țărani de la munca câmpului, de la arie și eu am stat de vorbă cu ei lângă avioanele americane căzute. I-am întrebat: „De ce n-ați lucrat și mai înainte pământul vostru așa de bine cum îl lucrați astăzi?“ Și ei mi-au răspuns: „Pentru că atunci nu lucram pentru noi, ca acum.“

I-am întrebat apoi: „Dar dacă eu dispar, vă mai întoarceți la partidele politice, o luați de la cap cu politica?” Și toți au strigat, până și femeile și copiii: „Nu, domnule Mareșal.”

Acum știți și dv. că de obicei țărani vorbesc în sensul dorințelor celui a căruia se adresează; dar nu e mai puțin adevărat că poți foarte ușor să vezi ce gândesc ei.

Al. Neagu: Am datoria să vă semnez că, dacă pagubele sunt prea însemnate, acest angajament nu poate fi ținut decât într-un ritm redus.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce spun eu: Pentru drepturile Țării Românești au luptat și luptă și astăzi, mai cu seamă, țărani români. Acest lucru se vede și pe front și în spitale. Eu am dat o dispoziție să se facă un calcul ca să se vadă câți la sută din profesori, din învățători, din avocați, din medici, din funcționari și din oamenii fără meserie sunt pe câmpul de luptă, față de procentul țăranilor.

Mă interesează mai puțin dacă se distrug clădirile din București. Desigur că și aceste clădiri fac parte din avutul nostru național, produc venituri Statului și constituie o podoabă a orașelor noastre. Dar dacă este chestiune să reconstruiesc case dărmate de bombardamente, încep cu acelea ale țăranilor și merg de jos în sus. Dacă am posibilitatea să reconstruiesc și imobilele celor bogați, am să le fac și pe acelea, nu pentru ei, ci pentru țară. Pentru arhimilionari am un dispreț profund, dar pentru Țara Românească am o dragoste fără limită. Plec însă de la cel de jos, pentru că pe el se sprijină Țara, nu Mareșalul.

Al. Neagu: Să se facă o restrângere numai la anumite categorii.

Mareșal I. Antonescu: Nu pot să împart pe cetățeni în categorii, domnule ministru. Am venit și am declarat, de la început, că vreau înfrățirea tuturor claselor sociale, că vreau să dau posibilitatea tuturor să ajungă să se îmbogățească, pentru că din bogăția tuturor este formată bogăția economiei noastre naționale. Mă interesează însă ca să nu se acumuleze capitaluri pe spinarea și prin sărăcirea celor de jos. Mă interesează să ridic baza neamului românesc, care este țăranul, la nivelul celui de sus.

Neamul Românesc nu s-a bazat până acum pe cei de sus, care n-au făcut altceva decât să sugă din produsul muncii țăranului. Astăzi a început să se înfiripeze și el.

Deci, cu el încep. Dacă pot să ajung până la cel de sus, cu atât mai bine; dacă nu, n-am ce face.

Sedința de ridică la ora 15,30.

Stenografi: D. Fierăscu și V. Brânză

▼
D.A.N.I.C., fond 103, ds. 230, f. 1-38

11. 1943 august 6. Se discută despre situați exportului de petrol în urma bombardării rafinăriilor; măsurile ce se impun pentru refacerea întreprinderilor distruse de bombardamente și pentru apărarea antiaeriană; aprovizionarea regiunilor industriale, unde se manifestă tendințe comuniste, aprovizionarea cu alimente; sporirea salariilor etc.

CONSILIUL ECONOMIC

de vineri, 6 august 1943

Ședința se deschide la ora 11,25, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Au participat dnii: **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și ministru ad-interim la Ministerul Economiei Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **I. Marian**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral I. Arbore**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **M. Gr. Romașcanu**, comisar general al Prefurilor; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.COOP-ului; **Gh Andonie**, directorul general al Minelor, din Ministerul Economiei Naționale.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, pentru că nu pot să despart funcțiunea de ministru de Externe de aceea de președinte al Consiliului, îmi fac datoria să vă anunț că, în foarte scurtă vreme, voi face o expunere asupra situației internaționale, asupra acțiunii noastre diplomatice și asupra împrejurărilor actuale.

Consider aceasta ca o datorie față de dv. – colegii mei – cari trebuie să fiți informați și cari trebuie să știți lucrurile și împrejurările nu numai din lectura ziarelor sau din informații aproximative.

V-am rugat să veniți astăzi, pentru că aş voi să examinăm o serie întreagă de probleme și să fiu și eu în curent cu toate măsurile care se iau asupra unor probleme, în care aproape în fiecare zi încep să fiu solicitat și de miniștri străini și în așa fel încât trebuie să-mi dau seama care sunt limitele posibilităților noastre.

Chiar acum, dl ministru al Italiei a fost la mine, pentru ca să-mi depună în scris o cerere, solicitând să știe întrucât rafinăriile noastre nu mai au capacitatea de producție anterioară și ce facem cu exportul de petrol, pentru ca să-și facă stocajul lor de 100.000 tone.

G-ral Gh. Dobre: Să fie serios.

M. Antonescu: I-am arătat situația.

Nu este vorba aici „să fie serios” sau nu, ci este vorba de raporturi internaționale, în care trebuie să dăm răspunsuri serioase și noi. Este aici o pozițiune, o atitudine.

Sunt cereri cari se fac și eu trebuie să știu punctul de vedere al Guvernului în privința lor și să știu care este programul pe care îl adoptăm, pentru ca să anunț din vreme și țările acestea, care au contat până acum pe importul din România și care aveau un program întocmit pe baza cărora funcționa propriul lor sistem economic.

Aceste țări au datoria să se informeze. Chiar dacă nu izbutesc să obțină ceea ce cer, ele trebuie să cunoască în mod real ceea ce le putem da.

De aceea vreau să cunosc programul nostru.

De îndată ce am văzut situația la rafinării, v-am trimis dv. o notă, în care puneam chiar această problemă a examenului programului, pe care trebuie să-l facem, ținând seama, în primul rând, de nevoile industriei și producției noastre și de faptul că împiedicarea paralizării unei activități industriale și a transporturilor și a producției în genere, într-o perioadă militară de bombardament, este nu numai o datorie de echilibru economic, ci și o măsură de prudență politică, pentru că dacă măsurile acestea de bombardament ar fi concomitente cu o serie de acte economice interne, de natură să agraveze simțul de conservare și să mărească neîncrederea sau neliniștea, am lucra împotriva propriilor noastre interese.

De aceea, vreau să știu: dacă dv. ați făcut programul; dacă sunteți stânjeniți în ceva prin pierderea rafinăriilor de la Brazi și de la „Steaua”-Câmpina; dacă, ținând seama de termenul care este necesar pentru refacerile de la „Orion”, „Astra” și „Vega”; dacă programul impune de la început unele măsuri pentru noi sau dacă trebuie să imputăm asupra exportului – pentru o anumită perioadă – aceste reduceri și care sunt aceste reduceri. Vreau să știu toate acestea pentru ca, întrebând guvernele străine și de țările cu care avem raporturi de export, să pot să-mi dau seama de răspunsul pe care trebuie să-l dau.

Domnul Mareșal mi-a spus – am luat parte <la> Consiliul Militar de marșea trecută, Consiliul care a durat trei ore și cum eu marșea primesc pe diplomați, din această cauză i-am făcut să aștepte foarte mult –, cum n-am putut veni la ședința Consiliului de Miniștri, domnul Mareșal Antonescu mi-a spus că au fost lucruri cari s-au discutat acolo, în linii generale în legătură cu această chestiune.

De aceea, vreau să știu dacă programul este făcut.

G-ral Gh. Dobre: Programul n-a putut să fie complet făcut, deoarece nu știm care va fi rezultatul refacerilor și mijloacele de refacere.

M. Antonescu: Se știe negativul situației de astăzi?

G-ral Gh. Dobre: Îl cunoaștem.

E bine să atragem atenția domnilor miniștri că nu dăm nici un kilogram din produsele care pot fi rafinate în țară, peste cota la care ne-am angajat. Aceasta, în primul rând.

În al doilea rând, pentru Italia, trebuie avută în vedere chestiunea transporturilor din Italia. Dv. ați fost pus la curent de dl Petala cu cele ce ni s-au comunicat de la Roma și cu dificultățile care au survenit. Astfel, pe de o parte, au retras toate permisele de export, iar, pe de altă parte, întâmpinăm greutăți de transport în Nordul Italiei, cu care nu se are legături.

Am fost de părere atunci, să vi se spună dv. să trimiteți o scrisoare dlui Grigorcea pentru schimburile între ei și noi.

M. Antonescu: Foarte bine.

Care este, în momentul actual, situația schimburilor cu Italia: clearing, monetă, mărfuri?

G-ral Gh. Dobre: Avem 397 milioane de lirete acolo.

S. Ghiolu: Cu totul, avem 650 milioane acreditive deschise în Italia.

M. Antonescu: Aceasta este o posibilitate, o vocațiune. Care este situația schimburilor?

S. Ghiolu: Astăzi noi suntem datori Italiei circa 140 milioane. Dar, cum? Pentru că s-a socotit ca plătită în Italia 650 milioane, care sunt în fond acreditive deschise pentru mărfurile care trebuie să vină.

M. Antonescu: Dacă se scad acreditivele, care este situația schimburilor?

S. Ghiolu: Rămân ei deschiși la noi cu 300 milioane.

Deci, dacă Italia n-ar executa mărfurile care trebuie să ni le trimită și nici acreditivele în România nu se execută, rămâne Italia datoare cu 300 milioane lirete, adică 3 miliarde lei.

Al. Neagu: Dacă se execută acreditivele din partea noastră, sunt 5 miliarde lei.

S. Ghiolu: Nu, pentru că sunt socotite înăuntrul celor 250 milioane. Cum acreditivele noastre în Italia sunt socotite bune și cele italiene sunt bune la noi.

Prin urmare, italienii trebuie să execute obligațiunile lor către noi.

M. Antonescu: Prin urmare, cel dintâi lucru este să oprim și noi permisele de export în urma măsurii luate la Roma și așteptând ca Roma să revină asupra măsurilor luate asupra exportului și să respecte dispozițiunile, executând acreditivele și dispunând livrarea de mărfuri, pentru că altfel noi nu putem rămâne cu balanța noastră atât de grav amenințată.

G-ral Gh. Dobre: O condiție, pe care esențialmente trebuie s-o cereți dv. și pe care am spus-o și dlui Grigorcea, este să se asigure transportul la granița italiană.

M. Antonescu: În această privință trebuie să ținem seama și de contingentele politice.

În Italia este acum o stare de liniște.

Au fost momente foarte grave, însă, și sunt încă unele centre, industriale, în special, unde în fiecare zi sunt încercări de dezordine sau manifestațiuni.

În asemenea condițiuni – în special în Nordul Italiei și pe căile de comunicație – chiar în interesul nostru este să nu fie expuse mărfurile acestea unor împrejurări aleatorii.

De aceea, poate că măsura Guvernului italian, de a opri exporturile și livrarea de mărfuri, urmărește un dublu obiectiv: să facă imposibil ca prin aceste împrejurări să se paralizeze transporturile interne de aprovizionare, care sunt esențiale în această perioadă – aceasta, pe de o parte –, iar pe de altă parte, să nu expună aceste transporturi la împrejurările grele de astăzi, fiindcă cu cât transporturile sunt mai multe, cu atât actele de sabotaj, cu atât mai mult riscurile sunt mai mari. Și, în sfârșit, Italia poate că privește și perspectiva unei schimbări de situație politică, în care, pentru această primă fază, este necesar să păstreze cât mai multe din produsele sale. Desigur că oricare dintre țări are și o politică de conservățiune.

Prin urmare, noi trebuie să ne adaptăm; trebuie să luăm măsurile care ne privesc pe noi și care sunt în interesul nostru, pentru ca să nu plătim noi aceste transformări.

De aceea, trebuie să ne dăm seama de realități, totodată.

Fără îndoială, voi face toate intervențiile. Voi încerca să echilibrez schimburile și voi voi informa de rezultatul acestor demersuri.

În ce privește Germania?

G-ral Gh. Dobre: Germania a cerut, situația de scădere a rafinării, să-i dăm produse brute ...

S. Ghiolu: 50.000 tone peste cota stabilită.

G-ral Gh. Dobre: A fost la mine dl Klugkist, din prima zi, dar n-am putut sta de vorbă cu el, ca să-i fac observații. Măine dimineață va veni la mine dl Neubacher și am să-i fac reproșuri, pentru că nu înțelegem ca ei să profite de o situație, pe care nu o cunoșteam.

S. Ghiolu: Cererea lui a fost făcut la 2 august. Am spus dlui Clodius că nu se poate. I-am dat 25.000 tone în contul contingentului.

M. Antonescu: Ținând seama că noi nu admitem ca să plafonăm capacitatea noastră de rafinaj și că, atât din motive economice cât și din motive de apărare națională, noi păstrăm încă o anumită rezervă, deși unele din rafinăriile noastre au o activitate mai redusă, fără îndoială că problema nu se pune astăzi.

Vreau să știu dacă nici perioada intermediară, necesară pentru refacerea unor instalații și reparațiuni indispensabile – pentru „Orion”, „Vega” și „Astra” – dacă nici această perioadă intermediară nu înrăurește asupra producției noastre și asupra capacității noastre de export și consumul intern.

Gh. Andonie: Producția este de 1500 vagoane. Peste 10-15 zile, toată producția de 1430 vagoane va putea fi prelucrată în țară.

Pentru intervalul acesta de 10-15 zile, avem țiței, ca să nu stocăm în scădere.

Pentru sinistrați, am dat o cotă de 25.000 tone de țiței la export, din cota de 35.000 tone, pe care o dăm lunar, în mod normal, rămânând ca diferența de 10.000 tone să se dea tot micilor producători, cari exportau înainte.

Astfel încât, peste 10-15 zile, rafinăm absolut totul.

M. Antonescu: Cota pentru sinistrați, pe care ați dat-o de la țiței, depășește cotele lunare ale contingentelor obicinuite?

Gh. Andonie: Nu, cu nimic.

M. Antonescu: Prin urmare, ați făcut o distribuție cu caracter preferențial asupra sinistraților, dar n-a suferit exportul de țiței față de programul obicinuit.

Gh. Andonie: Nu; nimic; cu nici o picătură.

M. Antonescu: Prin urmare, s-a respectat programul pentru țiței.

G-ral Gh. Dobre: Vrem să ajutăm Creditul Minier.

M. Antonescu: Chestiunea aceasta o discutăm mai pe urmă. Voi veni imediat la ea, căci acolo avem mai multe puncte de examinat.

Gh. Andonie: Pentru celelalte produse: la benzină avem asigurat necesarul, dăm la export toată benzina de turism și de aviație. Așa că nu suferă nici consumul intern, nici exportul.

Pentru motorină și petrolul lampant, am oprit exportul, pentru că ceea ce avem ne ajunge pentru luna august.

Pentru păcură, avem 70.000 tone, dar sunt asigurate 53.000 tone; diferența o acoperim cu scursori, țiței, combustibil special etc.

M. Antonescu: La sfârșitul ședinței, rog pe domnii miniștri Dobre și Ghiolu, și pe dl Andonie să rămână, pentru că avem de discutat problema stocajelor Armatei față de ultimele împrejurări. Să rămână și dl g-ral Arbore.

G-ral Gh. Dobre: Să rămână și dl ministru Neagu.

M. Antonescu: Dacă vreți să rămâneți și dv., domnilor miniștri, foarte bine. Nu știu, însă, dacă aveți materialul necesar și n-aș voi să vă iau vremea.

Plec de la o considerare.

Domnilor miniștri, este sigur că evenimentele internaționale din ultimele luni modifică pozițiile pe care ne găseam anul trecut.

Este sigur că riscurile de bombardament și intrarea României cu rafinăriile sale și cu industria sa în zona de bombardament și în politica militară din Mediterana, este sigur că acestea nu sunt acte care să nu înrăurească toate pozițiile anterioare acestui moment.

Dacă în anul trecut, noi putem să mergem până la golirea tuturor rezervoarelor noastre și la cedarea până și a stocurilor Armatei și ale aviației noastre, eu îmi fac acum datoria, în <calitate de> ministru de Externe, să vă atrag atenția că, față de evenimentele din ultimele luni, trebuie să facem o politică – progresivă – de stocaje și în domeniul petrolier, fără ca aceasta să însemneze o bruscare a lucrurilor.

Însă este un lucru esențial acesta și de la care nimeni nu ne poate cere să ne abatem, pentru că condițiunile (*sic!*) militare, aviatice acum sunt cu totul deosebite față de acelea din anul trecut, după cum și poziția militară este esențialmente deosebită atât la Răsărit cât și la Vest. Astfel că avem datoria, nu numai dreptul, ca să veghem la aceste rezerve minimale, fără de care nu putem concepe apărarea intereselor noastre.

Nu-mi trece prin minte să facem o politică de stocaje, în momentul când acesta înrăurește plafonul exporturilor. Din riscul de bombardamente și transformarea în realitate a acestui risc, modificarea condițiilor politice și militare din regiune și riscul ca această situație să continue încă și în viitor, intrând în raza de bombardament, și riscând să vedem intrând în această rază de bombardament și alte sectoare ale industriei de petrol, pe care să le vedem intrând în această rază de bombardament și alte sectoare ale industriei de petrol, pe care să le vedem astfel atinse, în această situație cred că este o datorie pentru noi să ne gândim la aceste stocuri, nu numai pentru o rezervă a Armatei, dar pentru propria noastră producțiune internă. Astăzi au fost atinse două rafinării aproape iremediabil și alte trei parțial. Dacă, însă, alt bombardament ar distruge tot restul capacității noastre de rafinare, ce ar însemna? Ar însemna că am risca să rămânem la un moment dat – date fiind pozițiunile noastre de stocaj – să rămânem nu numai pentru apărarea națională, dar și pentru producțiunea internă, să rămânem complet imobilizați.

Asemenea lipsă de prevedere nu poate să ne aparțină – după cum nimeni nu poate și n-are dreptul să interprete practicarea unei prevederi ca un act neamical sau ca o poziție politică nouă sau atitudine militară de rezervă, pentru că dacă se știe că Germania, care n-are producția de petrol, și-a făcut ani de-a rândul stocaje –, și pentru producția internă, și pentru apărarea națională, ar fi lipsit de sens ca o țară producătoare de petrol să nu aibă instinct de conservare.

De aceea vă rog ca, în programul dv., să țineți seama și de aceste elemente.

G-ral Gh. Dobre: Am spus să începem să ne complectăm rezervele în toate domeniile ...

M. Antonescu: Foarte bine. Și pentru Armată.

Al. Neagu: Dacă pentru a realiza politica de stocaje, va fi nevoie să facem unele mici sacrificii în domeniul șteiului brut, este momentul să le facem și să acordăm unele compensații cu producția internă.

M. Antonescu: Merg până acolo încât să spun că trebuie să folosim acest moment al bombardamentului. Dacă, însă, intrăm într-un circuit normal și dacă arătăm că nu s-a schimbat, că ultimele bombardamente n-au înrăurit cu nimic condițiunea producțiunii și a exportului nostru, a rafinajului, a prelucrării de petrol și a exportului, fără îndoială că se va putea interpreta actul nostru ca o tendință de a limita exporturile.

Apoi, din punct de vedere politic, cum ne găsim într-un moment când greutățile militare creează o sensibilitate foarte mare, care face ca orice gest și orice act al altora să fie măsurat, să fie interpretat, să fie cântărit, noi trebuie să evităm neajunsurile unor asemenea consecințe.

Și atunci este foarte simplu, ca – în această perioadă <de> adaptare, care este un fapt fizic la dispoziția tuturor și de natură să nu ducă la interpretări psihologice sau politice – să folosim acest moment și în acest moment să bruscăm și noi, în trei săptămâni, o formare de rezerve și stocaje și pentru Armată și pentru industria noastră.

S. Ghiolu: Am dat dispoziții: tot ceea ce se poate trimite pe Calea Ferată, se trimite în depozite. Am vorbit cu dl Andonie să trimitem cât se poate mai mult.

M. Antonescu: Programul acesta trebuie executat cu toată fermitatea.

I. Marian: Vă rog să țineți seama și de posibilitatea de difuzare la noi, la agricultură. La noi s-a oprit ...

Gh. Andonie: Se dau cantități masive.

S. Ghiolu: De ieri se dau 500 kg de tractor.

M. Antonescu: Să fie anunțați oamenii ca să-și umple fiecare toată capacitatea lui de înmagazinare.

S. Ghiolu: O vom face, când se va putea face transportul.

M. Antonescu: Trebuie folosită o metodă liniștită și discretă, pentru ca, pe de o parte, să nu se atragă atenția celor cari vor să transporte, iar, pe de altă parte, să nu fie un fel de chemare a avioanelor din afară ca să se îndrepte asupra acestor rezervoare.

S. Ghiolu: De ieri s-a ridicat cota la 500 kg de tractor.

M. Antonescu: Foarte bine.

Pentru Germania, comunicați situația.

Ceea ce vă rog este să folosim la maximum acest moment al bombardamentului, pentru ca să ne facem unele rezerve, pentru că nimeni nu ne poate cere ca să nu gândim la răspunderile noastre față de noi înșine.

Să examinăm acum aspectul celălalt, al consecințelor de ordin economic și financiar asupra industriei.

În nota pe care v-am trimis-o, v-am semnalat cum considerăm problema: necesitatea de a vedea ceea ce este de făcut în împrejurările de război actuale.

Ce nu poate fi refăcut în împrejurările actuale trebuie considerat ca atare și atunci să sprijinim pe sinistrați în alt mod decât acela al refacerii, și să ținem seama de împrejurările de război în măsurile financiare pe care le luăm, pentru ca nu Statul să fie singurul care să suporte consecințele acestui bombardament.

DI Mareșal Antonescu mi-a spus – din discuțiunile care au avut loc în ședința de marți, în legătură cu refacerea de locuințe și cu obligația Statului de a sprijini pe sinistrați – domnul Mareșal mi-a cerut părerea. Eu astăzi vreau să fac o deosebire, pe care i-am semnalat-o și dlui Mareșal Antonescu, atunci când m-a întrebat care este punctul meu de vedere, înainte de a se da comunicatul: eu fac o deosebire momentană, nu de principiu, între acțiunea Statului, pentru refacerea de locuințe, adică măsurile de ordin social, și între măsurile de ordin economic.

Dacă Statul poate să facă unele angajamente de ordin social, care sunt de natură să întrețină încrederea și elementul de conservare și consolidare a frontului intern, și, în același timp, aceasta să fie și o măsură echitabilă pentru victimele bombardamentului, acolo, desigur, Statul trebuie să intervină direct și să dea tot sprijinul său pentru refacerea locuințelor, și prin mijloace financiare, și prin mijloace militare de reconstrucție, dv. având blocat materialul de reconstrucție și având meseriașii cei mai mulți mobilizați. Acolo, deci, trebuie să examinăm întinderea ministrului și mijloacele de refacere.

Pentru celelalte consecințe, însă, ale societăților și ale activităților industriale, unde este vorba de câteva miliarde, acolo trebuie să examinăm chestiunea cu foarte multă liniște și să venim cu altă soluție.

Pentru prima categorie: măsuri de ordin social. Dar și acolo trebuie să venim cu discriminări. Nu vom putea să plecăm de la principiul că orice fel de bombardament și orice fel de distrugere de case înseamnă implicit și instantaneu obligația Statului de refacere a acestor locuințe.

Astăzi, la Câmpina, la Ploiești, unde sunt câteva distrugereri, desigur că acolo trebuie să facem unele refaceri. Însă, să nu proclamăm un principiu. Nu avem nevoie de nici o proclamare de principiu. Să facem în fapt această reparație și aceste reconstrucții, care sunt de natură să întărească încrederea și să apere echitabil pe acei cari au fost loviți. Să nu mergem, însă, la proclamare de principii, pentru că principiile sunt periculoase, dacă ar mai veni și alte bombardamente și dacă Statul s-ar găsi la un moment dat angajat la o refacere, care nici practic nu poate fi realizată, fie din lipsă de mijloace materiale de construcție, fie din lipsa mânei de lucru, care nu poate să fie concentrată numai pentru acest domeniu de activitate, mai ales dacă lucrurile s-ar petrece concomitent cu o schimbare de situație militară, care să ceară Armatei atenția pe alte sectoare și, deci, contribuția Statului în principal acolo.

Prin urmare, măsurile pe care știu că le-ați luat deja, pentru ca să ne putem reface acolo, vor trebui, ținând seama de criteriul social, să ne conducă, în primul rând, la refacerea locuințelor familiilor mai numeroase și mai sărace; începem cu ele și continuăm apoi, în măsura posibilităților, cu celelalte.

Vor mai fi și alte bombardamente. Vă anunț că am informațiuni internaționale după care și industriile din București vor fi obiectul bombardamentelor; și sunt câteva din industrii, care sunt deja trecute pe lista acelor care ar urma să facă obiectul bombardamentelor viitoare.

Deci, cu atât mai mult trebuie să ne gândim la toate rezervele pe care trebuie să le aibă Statul și la toate mijloacele noastre de intervenție, cu care să ne putem apleca asupra consecințelor, care pot să fie mult mai grave, decât acelea care au fost la Ploiești.

La Ploiești am avut consecințe grave, din punct de vedere economic și industrial, nu din punct de vedere social. Din punct de vedere social, avem o singură problemă: aceea a lucrătorilor din aceste rafinării. Această problemă, însă, este deja rezolvată, fiindcă sau trec la alte rafinării lucrătorii cari sunt calificați și foarte utili pentru producție, sau – și aceasta trebuie să decideți dv. și cu concursul Ministerului Muncii, care va controla această repartitie și folosire a muncitorilor, fără să se nască diferențieri; și rog să se comunice dlui ministru Enescu că (*sic!*) este rugat să urmărească trecerea acestui personal calificat din întreprinderile bombardate la alte rafinării ...

S. Ghiolu: Poate ar fi bine ca să nu dea dispozițiuni două organe pe același plan.

M. Antonescu: Ministerul Muncii va face o simplă supraveghere din punct de vedere social; nu se va amesteca nici în contractele de muncă, nici în distribuirea de ordin economic sau militar a personalului, unii din lucrători fiind mobilizați și trecuți la alte întreprinderi chiar pe baza ordinelor de mobilizare.

Ministerul Muncii va urmări cu grijă aspectul social, întâi pentru ca contractele (*sic!*) de muncă existente ale acestor muncitori la întreprinderile sinistrate să continue în aceleași condițiuni și la același nivel la noile întreprinderi, fără ca să mai intervină vreo diferență în salarizare, și fără ca aceste noi întreprinderi să facă vreo diferență între salariile plătite de ele propriilor lor lucrători și salariile personalului cu aceeași vechime, veniți de la rafinăriile sinistrate. Să nu se creeze dificultăți, în discutarea contractelor de muncă.

În al doilea rând, această trecere să se facă repede și, în orice caz, întreprinderile să-și creeze fonduri, cu care să se poată da muncitorilor o continuitate de salariu, fără nici un fel de întrerupere, care să se întoarcă asupra familiilor și greutateilor lor sociale.

Tot pentru Ministerul Muncii vom examina mai târziu dacă avem și alte probleme.

La început, întreprinderile vor folosi pe acești muncitori pentru operațiile de curățire și de refacere parțială. Ceea ce nu intră în aceste întrebări va trece la alte întreprinderi; muncitorii calificați vor fi repartizați la alte rafinării, în cadrul activității lor. Deci, pentru ceea ce nu este reținut de întreprinderile sinistrate pentru lucrările de refacere, Ministerul Muncii să aibă grijă să informeze pe domnul Mareșal, să mă informeze pe mine, pe dl ministru al Economiei Naționale și pe dl ministru al Finanțelor, pentru a vedea măsurile care trebuiesc luate pentru sprijinirea lucrătorilor.

După informațiile pe care le am, aceasta nu este o problemă, însă Ministerul Muncii trebuie, totuși, s-o urmărească și să ne informeze pe loc, fiindcă pot veni și alte bombardamente și Ministerul Muncii nu trebuie să fie surprins de aspectul social al acestor consecințe.

Trec la partea economică și la consecințele economice și industriale ale bombardamentului. În cadrul acesta vom examina problema ajutorării Societății Creditul Minier, problema Societății Steaua Română și a celorlalte întreprinderi.

Aș vrea de la început să fac o discriminare. După cum, în domeniul sinistrărilor am despărțit socialul de economic, în domeniul acestor consecințe economice și industriale, fac o deosebire: întreprinderi românești cu capital românesc și întreprinderi care n-au acest caracter.

Consider ca o datorie – dacă nu putem și dacă n-am putut până astăzi să facem mai mult pentru românizarea industriei de petrol – în orice caz, în ceasul când se pune problema unui ajutor, pe care trebuie să-l dea Statul sau Economia Națională, să dirijăm în principal acest efort al nostru spre întreprinderile românești.

Aceasta suntem datori s-o facem și ca un răspuns. Când dl g-ral Gerstenberg ne-a prezentat, domnului Mareșal și mie, programul măsurilor de apărare împotriva bombardamentelor, am constatat că numai 25% din program fusese realizat pentru Creditul Minier, în timp ce pentru întreprinderile cu capital german sau interesând Germania, sub control german, – cum este cazul „Astral” – programul de apărare antiaeriană fusese realizat pentru sută la sută sau pentru 98%. Așadar, noi avem datoria, ținând seama de protecția pe care în țara noastră, cu banii noștri, cu mijloacele noastre militare și cu mijloacele noastre de construcție, au realizat-o germanii, pentru apărarea capitalului lor, avem datoria acum să răspundem cu protecția noastră pentru propriul nostru capital. Acest lucru l-am declarat formal și dlui g-ral Gerstenberg și dlui von Killinger, când am avut prima conferință pentru constatarea rezultatelor acestui bombardament, pentru că nimeni nu ne poate cere nouă să nu luăm măsuri pentru apărarea capitalului nostru.

Când mi-a prezentat dl g-ral Gerstenberg planul de apărare antiaeriană, din care numai 25% fusese realizat pentru Creditul Minier, era cu două zile înainte de bombardament. Altfel, vă asigur că aș fi încercat să fac în așa fel ca cota (*sic!*) noastră de riscuri să fie mai redusă, prin măsurile de prevedere pe care le-aș fi luat. Am întrebat atunci pe dl g-ral Gerstenberg și pe germanii cari îl întovărășeau: Pentru ce Creditul Minier a rămas în această situație, cu numai 25% din programul de apărare antiaeriană executat? Mi s-a răspuns că nu executase unele părți din program, dar că așa s-a făcut programul, ținând seama că primejdia era mai mare la Ploiești și în regiunea aceea. Am întrebat, însă, pe reprezentanții Societății Creditului Minier și aceștia mi-au spus că au executat absolut tot ceea ce li s-a cerut.

În asemenea condițiuni, nimeni nu va putea interpreta actul nostru de protecție specială a Creditului Minier drept un act de favorizare a unei industrii în dauna altora sau drept o depărtare a noastră de la principiul egalității în materie de industrie și comerț.

Prin urmare, primul principiu este protecția întreprinderilor românești. Practic, n-avem nevoie să nu proclamăm, după cum în materie socială, n-avem nevoie să spunem: Toate casele distruse de bombardamente, până la plafonul de un milion de lei, vor fi refăcute de Stat, chiar dacă le vom reface pentru că tocmai familiile cele mai numeroase și mai sărace vor fi cuvântătoare mai mult în acest domeniu, dacă s-ar crea o stare de spirit în mijlocul lor. La fel în domeniul economic.

Trebuie, însă, ca planul pe care îl facem și măsurile pe care le luăm să fie, în fapt, măsuri de protecție pentru întreprinderile românești, nu numai teoretic, nu numai pentru ajutorul direct, pe care îl dăm, dar prin absolut toate mijloacele.

Voi spune ce vom face pentru Creditul Minier, însă, vreau ca acest principiu să fie stabilit pentru toate întreprinderile românești.

Al. Neagu: Exact așa am gândit și eu.

M. Antonescu: Trebuie întâi să constituim un fond comun pentru refaceri. Acest fond comun trebuie să-l realizăm fie în raport cu exporturile, fie în raport cu producția din ultimii ani.

Știți care sunt beneficiile, pe care le-a realizat „Astra” în ultima vreme. Statul Român are față de „Astra” un întreg titlu executoriu: Societatea „Astra” are capital olandez și totuși se găsește sub controlul și administrația germană. Germanii, ocupând Amsterdamul, au organizat un consiliu de administrație, care a luat conducerea întreprinderii. Ca ministru de Justiție, prezentându-mi-se problema, m-am găsit în fața unei situații: aveam de ales între a lua răspunderile acestei industrii în perioada de război și în conjunctura când Germania avea interese atât de mari asupra petrolului românesc, pentru ca Statul Român să-și ia el riscurile unei asemenea întreprinderi pe durata războiului, și a declara Germaniei că întrucât constat că porteurii de acțiuni nu mai sunt în Olanda și nu mai pot, prin aceasta, să dispună de administrare și să pun „Astra” sub un regim de administrare provizorie pe durata războiului, din această cauză, și între a spune Germaniei – ceea ce am și făcut –: Eu aplic principiile dreptului internațional; conform dreptului internațional, n-am să mă amestec în structura unei întreprinderi, dacă, conform legilor din Olanda, un consiliu de administrație, întrunit sub ocupație și în conformitate cu legile olandeze, este acolo valabil constituit, eu îl respect în România. Aceasta, însă, nu înseamnă că Guvernul Român înțelege să ia asupra lui vreo răspundere în privința Societății „Astra” în particular. Eu adopt principiul de ordin legal că orișice fel de situații de drept, care sunt conforme regulei „locus regit actum”, valabile pe teritoriul unde, din punct de vedere procedural, s-au constituit, eu respect legea naționalității respective, legea locului respectiv, împreună cu legea naționalității și controlului întreprinderii.

Prin aceasta, însă, Statul Român n-a luat administrarea „Astrei” și deci n-a devenit depozitarul beneficiilor, care, desigur, erau de prevăzut că se realizează de o societate, care dispunea de atâtea perimetre petrolifere și de o capacitate de producție și de transformare, care erau acelea ale Societății „Astra”.

Primul titlu este deci că s-au făcut avantajii actualei administrații a Societății „Astra” și Germaniei în mod indirect, recunoscându-i-se dreptul de administrare și, deci, de acumulare de beneficii.

În al doilea rând, dv. știți că Societatea „Astra” se găsește cu Statul într-o fază de instrucție penală. Forările prin deviație sunt înaintea instanțelor penale din 1940. Pagubele stabilite, după o versiune, erau de circa 800 milioane lei în 1940; după o altă versiune, dacă s-ar calcula din punct de vedere tehnic forarea ca fiind făcută prin fraudă în dauna Statului, atunci pagubele ar fi de aproape 8 miliarde lei, pe valoarea din 1940, ceea ce însemnează astăzi mult mai mult, pentru că Statul a fost fraudat în rezervele sale de petrol, și nu de lei, și fiindcă la o eventuală condamnare la daune a Societății „Astra”, despăgubirile vor fi calculate nu pe valoarea lor la data condamnării, ci pe valoarea petrolului la data reparării prejudiciului, ceea ce reprezintă astăzi o valoare cu mult mai mare. Acesta este al doilea titlu.

Al treilea titlu: Societatea „Astra” se găsește, ca și toate societățile petroliere, sub un regim de producție de război.

Nu văd pentru ce, în timp de război, dl g-ral Dobre poate să spună țăranului: Îți iau lăna de la oile tale, nu poți să păstrezi decât atât – și aceasta într-o țară în care capitalul este agricol, în primul rând, fiindcă, din nenorocire, bogățiile industriale noi le-am trecut din lipsă de capital în administrare străină și, deci, investițiunile constând în industriile acestea, acestea sunt străine –, nu văd pentru ce într-o perioadă de război, într-un sistem legal de repartitie între întreprinderi – chiar dacă lucrează unul pentru altul, dar împărțirea de beneficii este comună –, într-o atare situație nu văd de ce această măsură n-ar putea fi aplicată unor capitaluri străine în industria noastră.

Pentru ce – adică – agricultorul român, care este permanenta bogăție a țării, trebuie să se sărăcească în interesul războiului, iar capitalurile străine nu să coparticipe cu beneficiile lor la întreținerea industriei și producției românești.

Prin urmare, acest fond comun, dle ministru Neagu, așa trebuie să-l realizați. Constați beneficiile realizate în plus de întreprinderi pe ultimii cinci ani; constatați situația beneficiilor. „Astra” are foarte multe beneficii, de care nici nu poate dispune. A fost cea mai mare producătoare de petrol în ultima vreme. Cred că este potrivit ca să suporte, la crearea acestui fond comun, o cotă-parte mai mare decât alte întreprinderi, ținând seama, în special, de condițiunea sa.

Același principiu îl aplicăm tuturor societăților cari și-ai făcut într-o perioadă de război investiții industriale. În timp ce țăranul român nu s-a îmbogățit, aceste întreprinderi și-au sporit investițiile lor industriale. Și putem merge la al doilea criteriu, la criteriul investițiilor industriale pe ultimii cinci ani și în perioada de război, pentru ca, de asemenea, să aplicăm și acolo o cotă.

Dv. rămâneți să examinați la ce duc constituiri ale acestor cote aplicate asupra beneficiilor și asupra investițiilor, asupra calculării investițiilor.

Cercetați și toate celelalte elemente și pe aceste baze trebuie să ajungem la formarea unui fond comun.

Cu fondul comun este o problemă: ce facem?

Va fi o problemă pentru dl ministru al Economiei Naționale, care va avea răspunderea și pentru bombardamente viitoare și pentru situația de război viitoare ...

G-ral Gh. Dobre: Am vorbit cu ei să nu mai vină.

M. Antonescu: ... ca și pe dl ministru de Finanțe, în ce privește crearea acestui fond comun. Lucrul acesta mi se pare esențial, oricare ar fi împrejurările; chiar dacă noi – cu alte cuvinte – nu putem reface imediat instalațiile industriale, de exemplu, ale Creditului Minier, din lipsă de mijloace, de mașini sau altele.

Dl ministru Dobre, care a aplicat măsuri de blocare și de rechiziții și intervenție a Statului în economia românească, cred că ar putea să examineze și problema patrimoniului industrial și să vadă dacă principiul comunității de fonduri – de riscuri și de împărțire de beneficii, calculate ca într-un sistem de trust și pentru o întreprindere care nu mai lucrează din cauza sinistrului – dacă acest principiu n-ar putea să fie aplicat și pentru investițiile industriale, în sensul că toate investițiile industriale, de la data sinistrului, de acum înainte să nu mai fie făcute în folosul altor societăți – chiar dacă comenzile (*sic!*) de import de mașini, de conducte etc. ar fi fost făcute de unele din societăți, dar care au ieșit mai puțin stinse – ci, în loc să le ia acele societăți, prin intervenția Statului, le trecem, pur și simplu, societăților sinistrate, pentru

ca să dăm o dreaptă repartitie. Fiindcă, în fond, dacă n-ar fi fost politica Statului Român de importuri și exporturi și de solicitări de mărfuri în străinătate, n-ar fi putut dispune aceste societăți de mașinile și materialul pe care îl pot avea acum la dispoziție.

Eu merg până acolo încât să practicăm un socialism – nu merg până acolo încât să examinez chestiunea dacă chiar (*sic!*) și din mașinile instalate în ultima vreme n-ar trebui să examinăm unele repartiții –, aceasta pentru ca să nu distrugem anumite întreprinderi românești și ca să nu lăsăm să funcționeze numai altele străine.

Lucrul cred că s-ar putea realiza, deși dl Ghiolu mă privește sceptic, fiindcă dl ministru Dobre are un plan de apărare militară și Ministerul Înzestrării Armatei are, de asemenea, un plan.

Dacă fac lucrul acesta cu titlul provizoriu, cu titlul de apărare militară și îl repartizez, este probabil că anglo-americanii nu vor mai veni să bombardeze din nou tot regiunea Brazi, pe care au distrus-o.

Este, deci, un temei de repartitie economică, de securitate militară și de apărare antiaeriană, ca să refac [acele] ceea ce pot, în sectorul care a fost deja atins și este probabil că nu vor mai risca să vină cu noi bombardamente.

Dacă leg această politică de repartitie a instalațiilor industriale, care pot să fie importate, dacă leg această politică de o politică financiară, este pentru că fondul comun îl creez nu numai pentru astăzi, îl creez și pentru mâine. Astăzi întreprinderea care a realizat atâtea beneficii îmi spune: Nu pot să vă plătesc, fiindcă am făcut investiții. Dar unele investiții sunt din beneficiile dintr-o perioadă de război. Le-am tolerat, ca să sporim producția în interesul economiei naționale. Dar nu însemnează că sunt intangibile. Fac ipotecă asupra lor în favoarea Statului Român. Mâine, România, în loc să încaseze ipoteca, poate spune: Întreprinderile renunțând la fondul industrial, ele totuși trebuie să plătească ca (*sic!*) să-mi refac întreprinderea Creditului Minier, de exemplu. Și eu le pot spune: în loc ca dv. să plătiți sumele cutare, din care să se plătească sub forma fondului industrial daunele suferite de cutare industrie, renunțând la instalațiile dv. industriale – după cum a arătat mai sus – și eu devenind proprietarul lor direct, le trec Creditului Minier pentru plata sumei pe care dv. trebuie s-o dați la constituirea fondului comun, din care să-i dau lui pentru refacere.

Prin urmare, prin acest mijloc dv. trebuie să examinați tehnic care este situația și să găsiți modalitatea de realizare. Eu nu văd că nu s-ar putea găsi o soluție.

Al. Neagu: Soluțiile se vor găsi.

M. Antonescu: Să fim realiști față de starea de epuizare, pe care o produce acest război, față de distrugerea aproape totală a industriilor din Europa la capătul războiului, perioada de adaptare a industriilor de armament pentru industria productivă ne va surprinde pe noi cu o serie de distrugerii în industria de petrol, pe care le vom reface, cum?

Aducând, de unde?

Din afară de Europa.

Dar, în afară de Europa nu uitați că vor fi distrugerii și în alte părți. Petrolul olandez va fi la fel, cu siguranță, distrus și el înainte de părăsire, dacă va fi părăsit de japonezi; și va fi și el bombardat și distrus.

Prin urmare, accentul se va pune pe unele plasamente industriale, pe acele plasamente industriale care oferă mai multă securitate.

În plus, în România, cu structura politică și cu împrejurările și cu experiența ultimului război, cu distrugerile și cu riscurile și pagubele capitalurilor anglo-americe în România în ultimii ani, cred că, în nici un caz, în prima perioadă nu vor fi elemente de încurajare.

Industria germană va avea atât de făcut pentru propriile sale nevoi, că nu vād cum ar putea ușor să ne dea nouă mașini, pentru ca să ne acoperim nevoile noastre.

De aceea îmi fac datoria să vă semnalez acest aspect, profitând și de aceste împrejurări și ținând seama de o repartitie în interesul apărării naționale, pe care o dirijați, dle ministru Dobre și Ministerul Aerului.

Cum, se pot face cheltuieli de miliarde ca să facem dispersiuni ale terenurilor de aviație și nu putem face lucrul acesta pentru terenurile și activitățile industriale.

Când am mers la Marele Cartier, în 1942, am arătat domnului Hitler greșeala care s-a făcut să nu se considere că zona petroliferă românească va fi în primejdie și rezervele și instalațiile industriale să se facă din vreme astfel încât să formeze centre industriale noi și nu acumulând la centrele existente noi instalații și investiții, cum s-a făcut cu foarte multe instalații – și cu White Spirite și Octanica.

Vă rog să examinați această chestiune, ce se pare utopică. Sub primul aspect pare socialistă. Din punct de vedere practic, însă, ținând seama de împrejurările de război și de necesități ca să ne apărăm propria noastră industrie și să ne echilibrăm, nu vād că măsurile luate în ordinea economică în ultimii ani, nu vād, pentru ce n-am veni cu atari măsuri și în ordinea industrială.

Al. Neagu: În ce privește scopurile, suntem de acord cu toții. Am primit și eu o notă.

Îmi e frică, însă, de expresie. Nu este vorba de un fond comun, ci de o modalitate ...

M. Antonescu: Și trusturile au un fond comun.

M-am gândit la un fond de dispoziție comun, nu de comunitate; căci nu este om mai individualist și nu este apărător mai înverșunat al economiei de inițiativă privată, decât sunt eu.

Al. Neagu: N-am făcut reflecțiunea din acest punct de vedere.

Pagubele sunt proporționale și trebuie să cadă și în sarcina industriei românești. Dacă facem o legislație și luăm măsuri adaptate împrejurărilor bombardamentelor pe care le-am suferit, vom face ce trebuie ca să punem la contribuție pe toți pentru refacerea industriei românești.

Dacă mergem pe fondul comun, apare ideea de continuitate și mâine, dacă se produc bombardamente, aplicăm aceleași norme. Să dăm, în cadrul unui regim făcut pentru toate bombardamentele, o situație relativă mai favorabilă ...

M. Antonescu: Nu mai continuați. Țin să vă explic: când am întrebuințat formula de fond comun, în nota pe care v-am trimis-o și când am repetat-o nu m-am gândit la intervenționismul Statului, ci la o contribuție voluntară, pe care ar consimți-o întreprinderile. Am fixat o idee de asigurare comună, prin crearea unui fond comun, pe care Statul l-ar dirija.

Am dictat nota a doua zi după bombardament. Astăzi am situația aproape exactă; știu care este întinderea aproximativă a pagubelor. Și, în orice caz, știu ce s-a pierdut din industriile petroliere românești prin acest bombardament. Astăzi se pune problema direct a protecției capitalului românesc și problema unor măsuri de intervenție, pe care le ia direct Statul. Rămâne ca în cadrul fixat, să arătați dv. modalitățile de plată, data etc. Acestea sunt lucruri pe care le organizați dv.

Am părăsit ideea de fond comun, pentru că nu-l cred suficient pentru întinderea pagubelor. Nu cred societățile gata de această dăruire comună, de acest idealism de asigurare comună. De aceea trebuie să venim cu măsuri de intervenție. Eu am fixat cadrul. Dv. vedeți, ținând seama de el, tot ce se poate face.

Al. Neagu: Când a fost dl Clodius, am vorbit de ideea de a pune sarcina apărării antiaeriene, de a pune cheltuielile de apărare antiaeriană în sarcina industriilor, pentru că noi am făcut pentru aceasta atât de mult, încât, dacă punem o parte din ele în sarcina industriilor, am atinge scopul urmărit de dv. prin măsurile luate de dl g-ral Dobre. Din moment ce cheltuim miliarde cu apărarea antiaeriană putem obliga aceste societăți să ne plătească cheltuielile (*sic!*) pe care le facem.

M. Antonescu: Vă întorc eu formula. Dv. n-ați crezut în fondul comun, pentru că nu-l vedeți realizabil. Vorbiți apoi de continuitate. Dar nu vă recomand să practicați formula de continuitate, în ideea de intervenție pe care o aduceți; după cum nu veți putea ca în același timp să cereți întreprinderilor ca, pe de o parte, să contribuie prin mijloace financiare sau prin unele investiții industriale, să contribuie la realizarea programului nostru, de care am vorbit până acum, iar, pe de altă parte, să cereți ca tot ele să contribuie și prin ipotecă viitoare asupra averii lor pentru apărarea antiaeriană, pentru acoperirea miliardelor, pe care le prevede Protocolul Clodius.

Noi trebuie să nu uităm un lucru: trebuie să ținem seama care este valoarea investițiilor de petrol și mai ales care sunt investițiile de capital român în petrol. Dacă noi mergem cu aceste sarcini, pe care le dă Statul Român, pentru apărarea unor instalațiuni care nu-i aparțin – care aparțin Economiei Naționale, dar care pot să fie pierdute și, concomitent cu aceasta, vor scădea și pentru economia națională românească, care (*sic!*) va pierde și mijloacele pe care le-a dat ea ca să apere o industrie care nu este a ei – dacă noi mergem pe acest drum mă întreb dacă mai este o afacere chiar atât de mare.

Și noi trebuie să punem net problema și după ce vom avea acest program și după ce vom vedea mijloacele de refacere, trebuie să punem net problema ce reprezintă sarcinile acestea, pentru Statul Românesc, pentru economia națională și cine trebuie să contribuie la realizarea programului de apărare antiaeriană.

Deci, problema aceasta rămâne s-o discutăm după ce vom cunoaște întinderea actualei situații, întreg programul.

În ce privește Protocolul Clodius, ați văzut, în nota pe care v-am trimis-o că v-am spus: Față de consecințele bombardamentului, cred că nu putem să considerăm obligator Protocolul, deși l-am semnat eu, dar înainte de a cunoaște realitatea și situația exactă.

Dl g-ral Gerstenberg a venit la dl Mareșal Antonescu și a stăruit pentru executarea programului.

A fost și la mine dl g-ral Gerstenberg.

I-am spus: Nu putem executa decât lucrări cu caracter militar, care sunt indispensabile pentru propria noastră aviație – aerodroame și aerodroame de dispersiune – și aceasta ținând seama de potențialul nostru financiar, care acum trebuie să satisfacă o serie de nevoi nou-ivite de pe urma bombardamentului și a situației internaționale militare.

Dl g-ral Gerstenberg mi-a spus că este vorba de 300 milioane acum, care s-au și dat și de circa 300 milioane în luna septembrie, ceea ce deocamdată nu constituie o problemă prea grea.

Al. Neagu: Da.

M. Antonescu: Prin urmare, stăm pe această bază. Vă aduc la cunoștință: nu schimbăm – în afară de aceste 600 milioane – până la septembrie nu schimbăm nimic și nu ne mai angajăm la nimic. Putem urma Protocolul în ce privește livrarea de material. Să ni se prezinte restul de materiale conform Protocolului. Vom examina dacă aceste materiale ne sunt folositoare sau nu, dacă le luăm sau nu, și examinăm apoi și realizarea financiară a programului și a Protocolului în raport cu aceste livrări germane.

Trec la problema Creditului Minier.

Am văzut pe reprezentanții Societății Creditul Minier. Este foarte lovit. Trebuie să-l ajutăm prin absolut toate mijloacele.

Primul mijloc, pe care îl cere Creditul Minier, comportă o problemă de organizare.

Când nu poți să ajuți în bani, dacă ajuți moral, dacă înlesnești organizarea unei întreprinderi, este un început, care îi dă o certitudine de viitor.

Creditul Minier înregistrează pierderi, care sunt aproape egale cu valoarea întreită a capitalului său social.

Gh. Andonie: Îndoită.

M. Antonescu: Creditul Minier are 600 milioane capital social, iar pierderile lui reprezintă peste un miliard jumătate, aproape două miliarde. Prin urmare, sunt pierderi reprezentând întreitul capitalului său social.

Noi nu putem să lăsăm singura societate românească, Creditul Minier, virtualmente în faliment.

Al. Neagu: Da.

M. Antonescu: Fiindcă dacă pagubele reprezintă întreitul său capital social, însemnează că Creditul (*sic!*) Minier este în faliment.

Prin urmare, cea mai importantă societate românească este în faliment.

Nu putem privi ușor lucrul acesta și să nu ni se pară că n-avem nici o îndatorire.

De aceea, rog pe dl ministru Ghiolu să nu mai aștepte discuțiile cu alte societăți și crearea de alte posibilități, ci să dea posibilitatea Creditului Minier, ca, prin fuziune și alte mijloace, să-și mărească condițiunea (*sic!*) și încrederea.

Fiindcă, domnilor miniștri, să nu ne jucăm. Noi examinăm aici – la rece și abstract – problema. Dar dacă mâine ne trezim cu purtătorii de acțiuni Creditul Minier că le aruncă pe piață?

G-ral Gh. Dobre: I-am oprit.

M. Antonescu: Puteți dv., dle ministru, să-i opriți prin decret și prin forme exterioare cât vreți, dar se aruncă pe piață acțiunile de către purtătorii de acțiuni, cari își pierd încrederea în acțiunile lor. Dacă la această situație noi venim nu numai cu un act

negativ ci și cu măsuri financiare sau de forță ca să cumpărăm acele acțiuni, și să restabilim prin aceasta un element de încredere, dacă dăm societății unele elemente de viață, dacă acționarii Creditului Minier sunt convocați, dacă li se dă siguranța și văd că se sporește patrimoniul și dacă li se comunică măsurile luate de Stat în sprijinul societății, dacă dăm posibilitatea ținerii unei adunări generale, desigur că noi, în asemenea condițiuni, am lucrat pentru întărirea Societății Creditul Minier.

Deci, la o parte toate celelalte considerațiuni, indiferent de concurență și riscuri. Dați drumul decretului, pentru ca să se poată ține adunarea Societății Creditul Minier și să-și facă fuziunile pe care le proiectează.

Găsim alte soluții pentru celelalte societăți. Se pot găsi destule. Dar nu trebuie să împiedicăm acest lucru.

Cunosc problema în toate amănuntele ei. Este inutil s-o mai discutăm acum.

S. Ghiolu: Evident că după bombardamentul acesta, problema se pune cu totul sub altă formă. La început trebuia să ținem seama de unele lucruri, pentru că acei cari erau o minoritate se plâneau, și cu dreptate, poate.

Trebuia ca în interesul Creditului Minier să fim foarte circumspecți.

În împrejurările de astăzi, însă, s-a schimbat situația.

M. Antonescu: Prin urmare, dați imediat drumul decretului.

S. Ghiolu: Da.

M. Antonescu: A doua măsură.

Di Andonie comunică măsura care s-a luat ca să se dea sinistraților cota de 25.000 tone de țiței.

Gh. Andonie: Am dat 25.000 tone din 35.000 tone.

Creditul Minier are 24.000 tone lunar; sub cota de 35.000 tone.

M. Antonescu: Cred că putem da Creditului Minier permisiunea să-și exporte toată producțiunea de țiței, nu numai pentru luna aceasta, ci ca principiu.

Creditul Minier a făcut propunerea unui Jurnal al Consiliului de Miniștri.

Propun să-l adoptăm chiar acum.

Iată textul:

„Se permite Societății Creditul Minier ...”

S. Ghiolu: Nu este bine.

G-ral Gh. Dobre: Se dă autorizație Ministerului Economiei Naționale să schimbe ordinea de prioritate. Așa să se pună.

M. Antonescu: Eu nu mă sfiesc să ajut o societate românească în Țara Românească. Un asemenea Jurnal are un avantaj. Noi trebuie să ne gândim și la elementul de încredere. O măsură luată pe baza lui reface încrederea acționarului și dă societății sentimentul că poate lucra fără să fie asaltată de cereri grave împotriva ei.

De aceea, sunt de părere – pentru început și atâta vreme cât o criză nu s-a produs la Creditul Minier – să facem acest Jurnal prin care Ministerul Economiei Naționale poate să schimbe ordinea de preferință.

Însă, între noi, luăm astăzi hotărârea ca să dăm Societății Creditul Minier întreaga producție de țiței pentru export, înlesnindu-i astfel propriile ei nevoi de ordin financiar și de refacere. (Aprobări).

C. Bușilă: Cred că în împrejurările actuale, când toată lumea cunoaște ceea ce s-a petrecut la Creditul Minier, un Guvern nu trebuie să se teamă de ceea ce va zice lumea atunci când se încurajează o societate românească.

Jurnalul, așa cum se propune, are un inconvenient: Jurnalul existând, vor fi tot felul de solicitări, toate solicitările din lume, ca să se schimbe ordinea de preferință.

G-ral Gh. Dobre: Cine îndrăznește?

M. Antonescu: Din momentul în care noi astăzi, întruniți în Consiliul de Miniștri, hotărâm că Creditului (*sic!*) Minier i se va da toată producția de țiței la export, din moment ce schimbarea ordinei de preferință este o formulă a Jurnalului Consiliului de Miniștri, însemnează că avantajăm Creditul Minier fără ca să mai creăm Ministerului Economiei Naționale dificultăți de ordin administrativ și insistențe de ordin politic, de pe urma ordinei de preferințe inversate în conformitate cu dispozițiile Jurnalului Consiliului de Miniștri.

A adopta public o atare soluție însemnează, în realitate, acordarea unui ajutor Creditului Minier, a dreptului de export pentru tot țițeiul de care dispune. Și niciodată Ministerul Economiei Naționale nu va putea să stabilească o altă ordine de preferință decât aceea pe care i-o dă Jurnalul Consiliului de Miniștri și în cadrul mandatului pe care astfel i-l stabilește Consiliul de Miniștri, oricare ar fi solicitatorul. Orice stăruință ar fi, niciodată nu se va putea atinge hotărârea Consiliului de Miniștri, care aprobă ca să i se dea Creditului Minier toată cantitatea de țiței la export.

C. Bușilă: De acord, dar se poate întâmpla să fie dificultăți de ordin internațional, intervenții ...

M. Antonescu: Mai câte dificultăți de ordin internațional am avut eu ...

Dar cred că nu se poate vorbi de dificultăți internaționale mai mari, – astfel încât, credeți-mă, sunt foarte senin și nu mă tulbur deloc.

C. Bușilă: Declar că sunt de acord cu angajamentul solemn care se ia de Consiliul de Miniștri.

M. Antonescu: O altă măsură care este de ordin financiar, fiindcă și aceasta trebuie examinată, căci nici Creditul Minier nu trebuie să folosească o împrejurare în favoarea lui, ca să creeze Statului greutate. O măsură este aceea în legătură cu prețul izoctanului. Este o diferență excepțională.

Mi se afirmă, însă, că s-ar fi făcut, de către Ministerul Aerului și al Marinei, un contract și că, cu prețul aceluia contract, Creditul Minier a fost încurajat să aștepte acoperirea acestui preț, pentru că altfel n-ar fi făcut instalațiile cari au reprezentat investiții mari.

Dle ministru Dobre, vă rog să examinați problema în echitate. Faceți o comisiune cu reprezentanții Ministerului Aerului, vă rog, dle ministru Dobre. Eu cunosc psihologia contencioaselor ...

G-ral Gh. Dobre: Nu este la contencios.

M. Antonescu: Cunosc și psihologia tehnicienilor.

Nu trebuie să fie o pozițiune de adversitate. Să nu se spună: Profităm că în contract nu s-a stipulat ...

Dacă, din ancheta pe care o faceți asupra persoanelor care au discutat, rezultă că într-adevăr s-au contractat angajamente – fie și de ordin moral – din partea

Ministerului Aerului, din aceste angajamente scoateți tot ceea ce este drept și potrivit pentru Stat, fără ca să însemneze o sarcină excesivă; dar nu negați angajamentele morale ale Statului, pentru că Statul nu poate da acest exemplu prost, că angajamentele morale nu contează.

Gh. Andonie: Este chiar scris, dle prim-ministru.

G-ral Gh. Dobre: Schein-Gheorghiu de la Creditul Minier caută să scoată cât mai mult. Trebuie să vedem și noi realitatea.

Al. Neagu: Și cu participarea finanțelor.

G-ral Gh. Dobre: Desigur.

M. Antonescu: După propunerea dv., Ministerul Finanțelor va examina situația.

În ceea ce privește alte măsuri financiare, pentru sprijinirea Creditului Minier, Ministerul Finanțelor este aici în exclusivitate: măsurile privitoare la impozite și la taxări, faceți-le, vă rog, cât mai ușoare și cu cât mai multe avantaje, ținând seama de situație, pentru o anumită perioadă. Nu suprimări de taxe, dar suspendarea executării unora, care, fiind restante, ar putea să creeze dificultăți.

Să nu ne ascundem după deget: Creditul Minier nu poate lucra fără credit.

Al. Neagu: Să vă spunem ce am făcut, dle prim-ministru. În ceea ce privește taxele de consumație, ele merg în creditare pe o anumită perioadă. Am prelungit această perioadă cu 30 zile, pentru ca între timp să examinăm situația.

M. Antonescu: S-o și examinați.

Al. Neagu: V-am spus din prima zi.

În ceea ce privește impozitul comercial, vom interveni tot pe cale de suspendare. Părerea mea este să nu suprimăm impozitele.

M. Antonescu: Așa am spus și eu.

Al. Neagu: Să dăm Creditului Minier o subvenție, chiar dacă ea merge la plata impozitelor.

M. Antonescu: Deocamdată însă trebuiesc suspendate, după cum tot pe dv. vă rog ca împreună cu dl ministru Ghiolu și cu reprezentanții Creditului Minier – dl g-ral Dobre are atâtea probleme de cercetat – să examinați situația patrimonială a acestei societăți ca să vedeți care este situația creditelor și a creanțelor împotriva ei și dacă nu cumva este necesară o intervenție de ordin juridic în fața Statului.

Vă amintiți că, după cutremurul din 1940, am venit cu o serie de moratorii și cu o serie de intervenții de ordin legal în favoarea creditorilor, cari aduceau bani pentru reconstrucția imobilelor. Am intervertit ordinea garanțiilor din dreptul civil și am venit și cu ideea garanțiilor suplimentare, întrucât am considerat că proprietarul avea interes să primească fonduri în interesul conservării imobilului lui și pentru garantarea celorlalte creanțe. Același principiu vă rog să-l aveți în vedere și aici, pentru că dacă vin și alte bombardamente, vom avea nevoie de asemenea legiuiri cu caracter de moratoriu.

Al. Neagu: Se poate întâmpla ca unele societăți să nu vrea să facă reparații și atunci noi trebuie să facem reparații pe contul lor. De îndată ce vom avea situația totală și vom cunoaște atitudinea fiecărei întreprinderi, vom aviza la măsurile potrivite, în cadrul ideilor discutate.

M. Antonescu: Vă rog foarte mult ca atunci când veți avea problema studiată – n-avem nevoie să facem un Consiliu – să ne întâlnim și să-mi arătați și mie

programul, ca să fiu în contact cu toate principiile. Eu n-am idei preconcepute și vreau să-mi dau seama în ce fel aceste măsuri schimbă principiile în vigoare.

S. Ghiolu: Mă iertați dacă, în legătură cu Creditul Minier, mai am încă două chestiuni, pe care le putem lămuri chiar acum.

Tot în legătură cu această societate, este vorba de o altă modificare legală și anume de etnicitatea Creditului Minier. Societatea Creditul Minier în situația de astăzi nu este românească; nu poate face această dovadă, cu numărul cel mare de acționari pe care îl are.

M. Antonescu: Puneți principiul certificatului de românizare.

S. Ghiolu: Atât Consiliul de la Subsecretariatul de Stat al Românizării, cât și Consiliul Avocaților Statului, examinând problema, au constatat că este pericolul să se pună această chestiune.

M. Antonescu: Faceți o lege specială pentru Creditul Minier.

S. Ghiolu: S-a pus problema altfel, mai simplu, însă Creditul Minier face greșeala că n-o înțelege: Ministerul Economiei Naționale, pe bază de decizie, poate prelungi ad-infinitum termenul în care este obligată o societate să facă dovada etnicității în ceea ce privește Legea petrolului.

M. Antonescu: Este cel mai periculos principiu, pe care l-aș fi putut pune, pentru că el deschide poarta și pentru alte societăți. Noi ne-am opus, domnul Mareșal și eu, atunci când ni s-a cerut anul trecut prelungirea termenului.

G-ral Gh. Dobre: Termenul de un an de zile este dat.

M. Antonescu: S-a dat după mari stăruințe, pentru că s-au prezentat multe intervenții din partea unei serii de titulari aflați în străinătate.

S. Ghiolu: Prelungirea s-a dat până la 17 iulie 1944.

M. Antonescu: Eu știu că s-a dat până la 17 iulie 1943. De atunci încolo poate că ați dat dv., dar nu eu.

Gh. Andonie: Prelungirea acordată a expirat la 17 iulie 1943.

S. Ghiolu: Da, vă rog să mă iertați, așa este, până la 1943.

M. Antonescu: Au fost stăruințe și la domnul Mareșal și la mine pentru prelungire și am refuzat.

Eu sunt de părere să faceți o lege specială pentru Creditul Minier.

S. Ghiolu: S-o considerăm societate etnică română.

M. Antonescu: Cu ocazia Legiurii pentru sinistrați sau cu prilejul modificării Codului Comercial, puneți acolo: Societățile sinistrate, care au pierdut atât – fără să numiți Creditul Minier, enumerați o serie de condițiuni legale, care să nu mai fie întrunite și de alte societăți – vor beneficia de această situație.

G-ral Gh. Dobre: Să nu se încadreze și altele.

M. Antonescu: Dacă vreți s-o examinez și eu, fiindcă este o problemă importantă și este o problemă de drept, o voi examina și vă voi comunica concluziile (*sic!*) mele.

În momentul când am ascultat pe reprezentanții Creditului Minier și am văzut obiecțiunile făcute de Contencios, am socotit că, fără să creăm un precedent, care să răstoarne și sistemul codului de comerț și condițiunile de funcționare ale societăților, să ajutăm, totuși, Societatea Creditul Minier, care, în fapt, are această situație.

Dreptul nu este creat ca să omoare drepturile, ci ca să le pună în mișcare, să le facă să se nască. Nu se poate ca un jurist adevărat să împiedice creațiunea unui drept, acela nu este jurist, e bolnav. Dreptul este făcut să creeze viața juridică, nu s-o suprime.

Eu nu pot să mă împiedic de forme legale și să nu creez un regim de drept în interesul economic al unei societăți românești. Eu creez o formă care să mă ajute în acest sens.

Voi examina situația în cadrul acesta de intervenții, ca o societate sinistată, având un capital românesc deja stabilit să nu mai aibă nevoie să se supună unei formalități. Să creăm această vocațiune.

S. Ghiolu: Sau, de la caz la caz, Ministerul Economiei Naționale să poată da prelungiri.

M. Antonescu: Și aceasta este periculos, pentru că vin intervenții pe urmă.

S. Ghiolu: Mai avem ceva, din punctul de vedere general al pagubelor: era chestiunea finanțării, care, fără îndoială, nu se pune, pentru că se pot găsi posibilități de finanțare cu care să acopere pagubele, fie prin taxe forfetare, fie prin taxe puse asupra produselor petroliere și în acest din urmă caz incidența cade asupra celui mai mare consumator, Germania.

Partea a doua, referitoare la posibilitatea de a reface industriile, care depinde și de materialul la dispoziție, trebuie reglementată în sensul că trebuiesc luate măsuri ca orișicine ar face comenzi de material, oricui ar fi destinate, ele să poată fi date acolo unde necesitățile economice o cer.

În ceea ce privește partea a treia: luarea de la industriile petroliere a investițiilor făcute în ultimul timp și trecerea lor la alte destinații, cred că este foarte periculos.

M. Antonescu: Toate lucrurile sunt periculoase în perioada aceasta.

S. Ghiolu: Unele sunt periculoase, iar altele sunt foarte periculoase, și acela de a ne atinge de însăși esența dreptului de proprietate al cuiva, cred că este destul de grav.

M. Antonescu: V-am arătat formula: încadrați această măsură în planul de apărare antiaeriană, care cere dispersări de instalații; încadrați-o în dispoziția Ministerului de Finanțe referitoare la contribuția societăților și apoi ajungem la lichidarea, prin plată, dintre o societate și alta, a acestor deplasări industriale, fără să le numim așa.

S. Ghiolu: Eu pot să fac deplasări, dar nu pot să confisc bunuri.

M. Antonescu: Dv. cunoașteți doctrina și practica mea economică: în toată guvernarea, când m-am ocupat personal de economia națională, numai la o economie socialistă n-am mers și numai la paralizarea proprietății individuale nu m-am dus, prin măsuri de intervenție ale Statului.

Examinați posibilitatea aceasta, legând-o de măsuri cu caracter militar.

S. Ghiolu: În ceea ce privește punerea la contribuție a societăților, să nu uităm că astăzi ne găsim într-un regim de prețuri calculate.

M. Antonescu: Dar ne vom găsi și în regimul exportatorului unic, nu în înțelesul legii, pe care ați făcut-o dv., ci în înțelesul că se poate realiza, din punct de vedere politic și militar, un fel de monopol al întregului export de petrol.

S. Ghiolu: Dar noi astăzi din moment ce suntem solicitați de societăți să mărim prețurile, pentru că, cu actualele prețuri nu sunt în stare să-și acopere

cheltuielile, în ce fel venim să cerem o contribuție în plus? Va trebui să venim cu o sumă care să se cuprindă în acel plus de preț.

Domnului ministru al Finanțelor fondul comun îi este odios. Dar acea sumă, care să fie destinată la început pentru o refacere a pagubelor suferite?

Al. Neagu: Trebuie să ținem seama că unele societăți și-au amortizat inventarul, iar altele nu.

Avem trei, patru modalități financiare, care toate duc la același scop.

M. Gr. Romașcanu: Există două metode: una este subliniată de dv., ca din beneficiul trecut sau viitor să se rețină o cotă pentru fondul comun sau fondul de autoasigurare.

M. Antonescu: Fără să spunem „fondul comun”, să spunem „pentru acoperirea pagubelor”, se înființează o contribuție specială, pe care o administrează Ministerul Finanțelor.

M. Gr. Romașcanu: A doua metodă este tot cea dintâi, la care se adaugă oarecari precizii: o dată cu calcularea prețului pentru viitor – și această metodă poate să aibă o întindere și mai mare, nu numai la industria de petrol, ci și la celelalte industrii organizate, cum este la zahăr și la ulei, deși acolo riscurile sunt mai mici – în momentul când se calculează noile prețuri, să se prevadă că 50 bani sau un leu la kilogram din fiecare produs reprezintă o contribuție pentru fondul comun în viitor.

Acest principiu a fost pus în 1940 toamna, în Legea de organizare a Oficiului Uleiurilor, reținându-se o cotă din preț pentru acoperirea resturilor de război. Legea nu s-a respectat, însă. Dacă s-ar relua principiul pentru industriile organizate, adică pentru petrol ulei, zahăr etc. și s-ar prevedea că o anumită cotă din preț reprezintă subvenția la fondul comun, acest fond s-ar putea crea și el ar putea servi la acoperirea riscurilor.

Al. Neagu: Ceea ce propui d-ta este să solicite în chip fiscal, de la masa fiscală, ca să fac apoi fondul acesta cu afecțaiune specială.

Dar nu aceasta este problema. Ceea ce urmărim noi este ca incidența fiscală să fie asupra străinătății ...

S. Ghiolu: Nu asupra prețurilor interne.

Al. Neagu: Vom adopta 10-15 criterii, câte vor fi necesare ...

M. Antonescu: Criterii care să atingă acest scop.

Al. Neagu: ... ca să nu cer contribuabilului român parale ...

M. Antonescu: Aceasta este toată problema.

... și să ajung astfel la protecția industriei românești, fără să o spun în realitate.

Al. Neagu: Vom cerceta criteriile existente, vom găsi și altele dacă va fi nevoie și vom veni într-o săptămână cu planul complex.

M. Gr. Romașcanu: Dacă se urmărește să se întindă regimul și pentru industriile care lucrează în vederea consumului intern, soluția ar fi numai ca să se ceară cantități precise ...

Al. Neagu: Dacă se vor distruge valori industriale de 50 miliarde lei, atunci va suporta și contribuabilul român. Să așteptăm această situație. Până atunci să trecem asupra străinătății ...

G-ral Gh. Dobre: „Să așteptăm”, deci?!...

Al. Neagu: Desigur, n-o doresc.

M. Antonescu: A doua ipoteză, o pun îndată.

Vreau să știu dacă, în legătură cu Creditul Minier, dl Ghiolu mai are ceva.

S. Ghiolu: Nu.

M. Antonescu: Concluziunile cu Creditul Minier sunt:

Ministerul de Finanțe examinează problema aceasta a contribuțiilor și a fondului, a mijloacelor prin care putem proteja industria românească;

Dv., Economia Națională, veți examina practica redistribuțiilor de fonduri industriale, tot în legătură cu această ajutorare generală a industriei românești.

Trebuie să vedeți ce s-ar putea face, însă, întrebându-l, ca și pentru măsurile financiare, formulă indirectă, folosind calea dispersiunii în interesul apărării antiaeriene, combinată cu măsurile financiare luate pentru sprijinirea directă a Creditului Minier și imediat veți publica și Jurnalul Consiliului de Miniștri, pe care să-l trimiteți cât mai curând ca să fie semnat, pe baza hotărârii pe care am luat-o mai înainte că tot țițeiul Creditului Minier este aprobat la export cu caracter preferențial.

G-ral Gh. Dobre: Benzina?

M. Antonescu: Examinați situația benzinei cu Aerul și faceți decretul de modificare al Codului de Comerț privitor la societățile românești, pentru cursul săptămânii viitoare.

Reexaminând problema, am trimis un dosar la Justiție și unul la Economia Națională. Voi vedea care este situația. Am văzut că se poate adopta un criteriu cu caracter general, în aparență, dar care, în realitate, să nu se refere decât la Creditul Minier.

De aceea, fără să adoptăm o soluție legislativă de ordin general, care să ne ducă la precedente periculoase, nu trebuie să luăm măsurile cu întârziere. Nu se prelungește termenul pentru nostrificarea acțiunilor și constatarea etnicității lor, fiindcă acesta este un lucru mai periculos pentru ordinea noastră economică.

Al. Negu: Pentru Creditul Minier, studiem modalitatea ca să le permitem să cumpere mărfuri de la alții și să organizeze distribuția lor fără taxe.

M. Antonescu: Foarte bine.

Pentru Creditul Minier să se studieze, de către Economia Națională, posibilitatea ca comenzile (*sic!*) să fie repartizate Creditului Minier, fie cu titlul de apărare națională – ținând seama de necesități –, fie cu titlul formal chiar al intervenției Statului, care n-ar aproba contractele și n-ar aproba importul decât cu condiția aceasta: condiția trecerii acestor materiale și mașini, pe prețurile cu care au fost dobândite de diferite întreprinderi din străinătate, trecându-le de la întreprinderile care le-au comandat la Creditul Minier și făcând această trecere în termenul de sosire pe care l-ați acordat dv., desigur, examinând și necesitatea suspendării unui termen mai lung.

În același timp, împreună cu dl ministru Ghiolu, ținând seama și de situația patrimonială a Societății Creditului Minier și în raport cu această eventuală lege cu caracter moratoriu, studiați și anumite situații create de pe urma sinistrului bombardamentului.

A doua problemă, legată de aceasta, este o măsură de prevedere. Trebuie să ne gândim la o serie de măsuri în legătură cu bombardamentele viitoare. Deși doresc să nu avem măcar asemenea ipoteze, trebuie, însă, să fim realiști și să ne dăm seama că războiul nu poate să fie întâmpinat numai cu bunăvoință și cu speranțe.

Trebuie, deci, să dăm toată atenția.

De aceea, cred că Economia Națională și Ministerul Finanțelor trebuie să examineze, împreună cu toate societățile de asigurare, posibilitatea de a crea o asigurare specială de război, ca sistemul de reasigurare în străinătate. Dacă am lucra repede, cred că s-ar mai putea realiza aceasta.

De aceea, rog pe dl ministru g-ral Dobre și pe dl ministru Ghiolu, fiindcă aceasta este și o afacere de comerț, ca să tranșăm odată pe totdeauna chestiunea asigurărilor în raport cu Ministerul de Interne și cu intervenția Ministerului de Interne în favoarea Casei Asigurărilor.

Am avut această chestiune într-un Consiliu de Miniștri acum aproape un an. Atunci am arătat că pentru imobilele proprietatea Statului, pentru domeniul privat al Statului este potrivit ca Statul să nu îmbogățească întreprinderile particulare cu propriile lui asigurări și trebuie ca Statul cu mijloacele lui proprii să-și constituie o întreprindere care, lucrând cu altele de reasigurări, să poată să sprijine această întreprindere a Statului însuși. Am spus aceasta cu atât mai mult cu cât această Casă de Asigurări a Ministerului de Interne exista și fusese reorganizată.

S-a pus problema organizării condițiilor bunurilor intrate în patrimoniul public, deocamdată în domeniul public, nu privat al Statului, ceea ce este deosebit, a bunurilor expropriate de la evrei și dacă n-ar trebui ca toate acestea să treacă la societatea de asigurare a Ministerului de Interne.

Nu sunt pentru soluționarea integrală a problemei. Întâi, fiindcă această Casă de Asigurare a Ministerului de Interne nu este în stare – noi știm ce înseamnă o organizare de întreprindere de asigurare –, nu poate să fie în stare să asigure efectiv o desdăunare a tuturor imobilelor, dacă s-ar pune problema concomitent și ar compromite Ministerul de Interne și ar trece tot la Ministerul de Finanțe ca să-i dea fonduri, ca să salveze prestigiul Statului.

De altă parte, din punct de vedere tehnic, sunt o serie de întreprinderi, care au deja contracte. Sunt apoi altele ale căror contracte expiră, dar care au oferit să le continue în condițiuni foarte avantajoase.

De aceea, este lipsit de sens ca Statul să ia asupra lui această chestiune. Să nu avem convenționalism inutil. De ce să agravăm în această perioadă de război răspunderile Statului, pentru ca să sprijinim o casă de asigurare în debutul ei? Este lipsită de sens chestiunea.

De altfel, în această privință, dle ministru de Finanțe și dle g-ral Dobre, vă rog ca până săptămâna viitoare să examinați problema. Eu am discutat cu dl Mareșal Antonescu și d-sa mi-a spus să hotărâsc cum cred: în interesul Statului și ca Statul să nu aibă riscuri.

Trebuie găsită o soluție care să sprijine Casa de Asigurare.

De la această idee am plecat și în Consiliul de Miniștri, când am stabilit acum un an, când am hotărât ca să ajutăm Casa de Asigurare, dar, în nici un caz, să nu desființăm contractele de asigurări sau întreprinderile de asigurări. O să ajungem la un monopol de asigurări al Statului, să creeze Statul întreprinderi de asigurări sau să scoată din comerț regimul de asigurări, ceea ce s-a încercat în unele țări. Pentru țările europene, care merg

pe un sistem în același timp de reasigurări, în alte țări care dispun și în alte continente care sunt temelia capitalurilor, lucrul acesta s-a dovedit a fi ceva relativ.

Prin urmare, examinați această chestiune, faceți propuneri concrete, pentru ca săptămâna viitoare să adoptăm o soluție definitivă.

Al. Neagu: Dacă propunem desființarea?

M. Antonescu: Nu.

S. Ghiolu: Nu trebuie desființare. Ras, acesta este termenul științific...

M. Antonescu: Noi nu discutăm din punct de vedere științific, nu suntem nici la Universitate. Suntem în Guvern. Constatăm că o casă de asigurare a fost creată de Ministerul de Interne, a funcționat, s-au investit bani. A fost foarte pretențioasă de la început. Atunci intervenim și îi limităm această pretenție de a realiza monopol. Cum să facă monopol o casă de asigurare a unui singur departament, care nu este nici măcar industria și comerțul, economia națională.

S. Ghiolu: Nici nu vreau să fie.

La Ministerul de Finanțe.

M. Antonescu: Este o incompatibilitate logică cu situația ca Statul să ajungă să-și plătească singur bani, pentru că nu mai izbutește altfel să adune încrederea oamenilor decât așa. Când un Stat ajunge în această situație, este deja sfârșit Statul acela.

Prin urmare, i se lasă o cotă-parte din asigurările noi, care urmează să fie făcute pentru unele din bunurile imobiliare urbane – nu industriale sau comerciale, fiindcă intră apoi într-un sistem mult mai grav –, bunuri imobiliare rurale sau urbane al căror contract de asigurare a expirat. I se dau casei de asigurare a Ministerului de Interne o parte din aceștia, cu obligația de reasigurare. Bineînțeles, trebuie să convocați dv. pe reprezentanții societăților de asigurare – mă întorc la problema aceasta mai mare – și împreună cu ei să examinați posibilitatea ca să creăm un regim de asigurare, dacă vor putea.

În America sunt sigur că sunt întreprinderi care să-și ia riscurile de reasigurare. Trebuie să vedem dacă nu putem, printr-un sistem privat de asigurare și reasigurare, să reducem din riscuri – în caz de bombardament –, și din necesitatea de intervenție a Statului.

Este sigur că se va întâmpla din două, una: sau avem un bombardament foarte grav, și atunci oricare ar fi fundațiunea și sprijinul dat prin regimul de asigurare tot va trebui o intervenție a Statului; sau bombardamentul va fi foarte redus și atunci sistemul de asigurare nu va fi atât de eficient.

S-ar putea să existe și o situație intermediară; să existe numai anumite regiuni, care să fie bombardate. De exemplu, Capitala, Ploiești.

G-ral Gh. Dobre: Brașovul.

M. Antonescu: Sunt, apoi, anumite domenii care pot să fie mai atinse. De exemplu, proprietatea imobiliară urbană este, fără îndoială, mult mai expusă riscurilor bombardamentului decât proprietatea imobiliară rurală.

DI. Mareșal Antonescu credea că putem veni cu sistemul încercat în alte țări. D-sa stăruia ca să vedem posibilitatea lui de aplicațiune și vă rog să examinați și dv.: să examinați posibilitatea unei asigurări cu caracter național ...

S. Ghiolu: Obligatorie.

M. Antonescu: Obligatorie.

S. Ghiolu: Altfel nu se poate, căci cel de la Craiova nu plătește pentru cel de la Ploiești.

M. Antonescu: Cred că trebuie să fie o organizare combinată. Să fie un sistem prin care să dăm celor asigurați facultativ avantajii, sistem prin care proprietarul să plătească cote (*sic!*) importante, mari, dar să aibă certitudinea asigurării complete, printr-un fond care s-ar crea, printr-o asigurare națională, adică printr-un fond special. În realitate, tot acolo ne întoarcem. Să vedem ce alte sectoare ar mai putea să fie atinse.

Al. Neagu: Vă mulțumesc că îmi aduceți bani la Tezaur.

M. Antonescu: Să vedem cum poate fi realizat lucrul acesta. Dle Neagu, așa i-am spus domnului Mareșal, când am discutat problema, în Germania a fost abandonat sistemul. Eu nu-l abandonez, pentru că dacă realizăm pe calea aceasta un anumit fond, întemeiat pe această fiscalitate, cu factorul psihologic important – dacă omul fiindcă simte că se ajută singur –, și dacă vom avea și norocul să nu intre în funcțiune fondul, cu acest fond noi vom realiza o serie întreagă de operațiuni pentru invalizi, pentru victimele războiului, pentru orfanii de război și pentru combatanți, micșorând prin aceasta riscul unei crize sociale sau unui dezechilibru între clase la un moment dat, fiindcă astfel vom avea deja la îndemână mijloacele cu care imediat să putem interveni ca să curmăm stările de spirit dând ajutor sau păstrând acești bani în inventar sau sub forma altor mijloace, cu care să mulțumim pe combatanți.

Așa că trebuie studiată problema.

S. Ghiolu: În Germania s-a renunțat, din momentul în care s-a văzut că sumele care trebuiau plătite erau foarte mari.

M. Antonescu: Nu putem face o analogie cu Germania.

Germania este o țară de concentrațiune industrială și urbană, ci nu o țară agricolă și de suprafață, care nu poate să fie distrusă cu foarte mari consecințe, atât de grave cum este Germania. Deci, întinderea riscului și puterea de contribuție națională, în raport cu acest risc, sunt cu totul diferite în țara noastră, față de Germania. Prin urmare, nu putem aplica experiența germană, ca s-o considerăm concludentă.

Studiați, prin urmare, problema combinat.

Să încurajăm societățile de asigurare, pentru că și aici este un coeficient important pentru încredere și liniște, dacă fac, cu sprijinul Statului, o asigurare de război. Pe de altă parte, să creăm un sistem de asigurare națională, prin care să avem un fond a cărui întrebuințare o hotărâm după împrejurări, pe urmă și de care dispunând, putem face intervenții rapide, ca acelea de ordin social, pe care le-a decis domnul Mareșal și le-ați hotărât în Consiliul precedent. Sau putem face alte intervenții, de care am mai avea nevoie, cu caracter economic la un moment dat.

Al. Neagu: Va fi un îndoit caracter: unul va prezenta stabilirea în mod arbitrar, fiindcă nu putem ști calculul pagubelor; al doilea, trebuie să fie așezat pe ideea de mutualitate, ca riscul Statului să fie limitat la cuantumul primelor vărsate.

M. Antonescu: Evident.

Dar trebuie făcut. Sunt convins că, mai ales dacă procedăm rapid și în împrejurările de astăzi, vom putea reuși ușor.

Al. Neagu: Până joi este gata proiectul.

M. Antonescu: O problemă tot în legătură cu măsurile preventive.

Nu mai cunosc în ultima vreme, cred că dl ministru g-ral Arbore are acum toate elementele, nu mai cunosc situația aprovizionării regiunilor industriale, a regiunilor muncitorești și a economatelor.

Nu mai știu care sunt rezervele de care dispun. De aceea, aş ruga pe dl ministru g-ral Arbore ca să-mi dea toate aceste date. Vă rog – și vă atrag în mod special atenția – să mi le dați pe regiuni, pe aprovizionări și pe economatele pentru muncitorii din București; pe urmă: pe zona petrolieră, pe toată zona petrolieră Ploiești-Câmpina; pe urmă, zona Brașov cu porțiunea între Brașov și Sibiu – cu industriile de acolo se ocupă dl ministru g-ral Dobre, dar trebuie să avem în permanență perfect datele și stocajele făcute –, și apoi regiunea cealaltă, Reșița-Petroșani.

Vă atrag în special atenția că doi ani jumătate Petroșanii au avut locul cel mai endemic acolo și că condițiunile (*sic!*) de muncă ale muncitorilor de acolo sunt foarte grele. Ei trebuie să stea în mine toată vremea. Este acolo o problemă foarte grea de încălțăminte; o problemă permanentă. Vă rog, deci, să o țineți în permanentă supraveghere.

Sunt apoi focarele minoritare de acolo. Ungurii au încă conducerea (*sic!*). Am trimis o anchetă, ca să vedem măsurile ce trebuiesc luate, pentru că conducerea este minoritară și se dă salariul în avantajul ungurilor, ceea ce a creat o stare de spirit defavorabilă. Conducerea tehnică, nu conducerea administrativă, șefii de echipe sunt unguri și avantajează pe muncitorii unguri în dauna românilor. Am făcut anchetă prin Siguranță – și Președinția și Munca au trimis anchete, ca să știm care sunt măsurile practice ce trebuiesc luate pe teren. De aceea, să fie supravegheată și această chestiune.

De asemenea, rog pe dl Romașcanu să supravegheze în fapt cum se execută principiul de respectare a prețului muncii, salariile etc. Trebuiesc ținute în permanentă supraveghere toate aceste chestiuni.

Ținând seama că ordinea publică în 1942 era legată de aprovizionări, și de faptul că mi-au luat foarte multă vreme, vă atrag atenția în mod special că Ploieștii și Petroșanii sunt sectoarele în care factorul social, adică tendința comunistă și intervenția dezordinelor și întrebuițarea acțiunii sunt mai acute.

Prin urmare, chiar peste ceea ce este normal, creați rezerve și condițiuni speciale pentru regiunea Ploiești și Petroșani, fiindcă acestea sunt sectoarele cele mai susceptibile de acțiune socială.

De asemenea, rog pe dl ministru Dobre – ținând seama de împrejurarea că pentru Calea Ferată dl g-ral Orezeanu nu este aici – îl rog și pe dl ministru Bușilă ca să ia d-sa dispoziții pentru Calea Ferată, fiindcă avem și acolo aceeași problemă de îmbrăcăminte și încălțăminte. Vă rog foarte mult să ajutați Calea Ferată, pentru că și Grivița, și Regiile Autonome sunt întotdeauna focare de agitație. Noi trebuie să ținem seama că asigurarea aprovizionării este un mijloc preventiv pentru asigurarea ordinei publice. Trebuie făcută chiar cu anumite jertfe. Trebuie, dle g-ral Dobre, să faceți tot posibilul, în ce privește încălțăminte și îmbrăcăminte, pentru aceste sectoare nevralgice: București, Calea Ferată, Ploiești, Petroșani. Vă rog să faceți toate eforturile.

Dl g-ral Dobre a mai pus o problemă, pe care s-o hotărâm, în legătură cu planul de aprovizionare – lumea nu așteaptă decât aceasta. Chiar dacă exportul ne va fi

mulțumitor pentru celelalte puncte, faptul că în Italia nu mai exportăm, faptul că în Germania transporturile vor fi ocupate, cred că toate acestea ne pot face să mergem la regimul de tăieri și în felul acesta să sporim posibilitățile de la noi de pielărie.

Vă aleg situații concrete. O întreprindere, „Dacia”, care există deja și este românească, astăzi, din păcate, nu prea lucrează decât deșeuri.

S. Ghiolu: Sunt mai multe întreprinderi „Dacia”; sunt patru.

M. Antonescu: „Dacia” lui Ioan Vlad din Cluj, care are toate întreprinderile alimentare și de lapte. Nu cred să fie în spatele lui nu știu ce camuflaj. Sunt sesizat de o cerere a lui care vă este adresată dv.

Iată ce s-a petrecut: cu adresa nr. 758/1943, s-a cerut de Ministerul Economiei Naționale autorizația pentru înființarea și funcționarea întreprinderii. Ministerul a delegat un inspector industrial, pentru vizitarea instalației și pentru a referi. Referatul a fost defavorabil și Ministerul Economiei Naționale a respins autorizația de funcționare. Întreprinderea, însă, este mică. Are sub 20 cai putere. Se ocupă și cu mezelurile. Este pentru prelucrarea de oase.

S. Ghiolu: Atunci este altceva: pentru oase nu putem să facem o dispersare.

M. Gr. Romașcanu: Era lipsă de oase.

M. Antonescu: În orice caz, examinați cheștiunea. Dar și pentru toate celelalte industrii în legătură cu prelucrarea fierului. Și vă rog, nu faceți decât avantaje, pentru că dacă ajungem să mărim capacitatea de tăiere și să aruncăm pe piață o mai mare cantitate, trebuie să ajutăm și cu mâna de lucru și cu celelalte mijloace industriale ca să putem realmente folosi repede acest avantaj, pe care i-l dăm pieții.

G-ral I. Arbore: Am examinat cheștiunea. Am avut din partea predecesorului meu datele necesare. Astăzi nu se mai pune problema alimentării aproape deloc. Toate aceste industrii și-au primit cotele și au și rezerve. Mai puțin, însă, în ce privește cheștiunea încălțăminte și a îmbrăcăminte, în care, orice eforturi vom face, până în iarnă nu ne este posibil să o asigurăm, fiindcă la iarnă vom avea 500.000 rânduri de încălțăminte și acestea trebuie să fie repartizate și funcționarilor și muncitorilor. Este o cotă mult prea redusă.

În ce privește cheștiunea cărnii, s-a hotărât să mergem la un regim de patru zile de carne, însă nu sunt dispus să dau grabă, pentru că în Capitală este imposibil să asigurăm un atare regim. De altfel, în provincie, regimul de carne este aproape liber, iar în Capitală nu vine carnea din cauza prețului de cost. A rămas să se facă o evaluare și după ce vom ajunge la o sporire a acestui preț, vom putea să dăm drumul acestui nou regim și în Capitală.

M. Antonescu: Mi-e teamă că, schimbând întâi prețul și pe urmă dând drumul consumului, lucrăm mai curând pentru ridicarea prețului. Pe când, dacă dăm libertatea aceasta și dacă, în același timp, examinăm problema prețurilor, se va spori, totuși, consumul de carne în București, nu însă în cantități atât de excesive și cari să ducă la o criză. Să nu pățim și cu carnea ca și cu pâinea.

G-ral I. Arbore: Acum, la pâine, s-a aranjat.

Al. Neagu: Se aranjează cu pâinea.

G-ral I. Arbore: Cheștiunea pâinii a fost o problemă psihologică și de propagandă.

M. Antonescu: Ca ministru al Propagandei Naționale, nu pot să vă mulțumesc.

G-ral I. Arbore: Nu era a dv., ci era dusă contra dv. și contra noastră.

M. Antonescu: Ceea ce n-ar fi trebuit să se întâmple.

A fost unul dintre cele mai frumoase ceasuri ale guvernării acela în care s-a dat pâine albă populației. Atunci lumea a zis: Ce ordine economică minunată; se dă pâine albă! Lucrurile, însă, s-au întors împotriva noastră, din cauza unei anumite propagande și pentru aceasta nu vă mulțumesc.

G-ral I. Arbore: Acum s-a aranjat.

M. Antonescu: Ar fi fost mai bine ca în primele zile pâinea albă să se fi dat cu cartelă.

G-ral I. Arbore: Nu exista posibilitatea.

S. Ghiolu: Au mâncat lucrătorii câte 6 chifle albe și au fost mulțumiți.

G-ral I. Arbore: Astăzi chestiunea pâinii este rezolvată.

În ceea ce privește carnea, există astăzi un regim pentru mezelari, altul pentru restauratori și altul pentru populație. Din cauza aceasta, carnea evadează spre cei cari dau mai mult.

M. Antonescu: Vor da și mâine.

G-ral I. Arbore: Vrem să unificăm sistemele.

S. Ghiolu: Și să dăm și carne mai multă.

M. Antonescu: De ce faceți dv. ca Madgearu, care a sporit salariile concomitent cu stabilizarea? Acum, în mic, facem exact același lucru: dăm și o cantitate mai mare de carne și sporim și prețurile.

S. Ghiolu: Nu dăm o cantitate mai mare; mărim numărul zilelor de tăiere.

G-ral I. Arbore: Țăranul nu-și vinde vitele la prețurile de astăzi.

M. Antonescu: Nu le vinde pentru Capitală, dar de ce le vinde în provincie?

I. Marian: Puteți să încercați orișice, dacă nu înființați un târg de vite la București, nu soluționați problema cărnii. Ceea ce spun eu este *Cartago delendam esse*¹⁵.

G-ral Gh. Dobre: Am dat dispozițiuni ca acest târg să se facă în două luni de zile.

M. Antonescu: Atunci nu sunt pentru ridicarea prețurilor, până ce nu se face acest târg, care să fie regulatorul lor. Dacă ridicați prețurile nu veți avea, fără acest târg, destulă carne la București.

I. Marian: Vă propun să înființați acest târg cât mai repede, oricât de primitiv ar fi el la început și cu mijloace oricât de elementare. Îl vom perfecționa pe urmă. După înființarea acestui târg, veți hotări asupra prețurilor.

G-ral Gh. Dobre: Să spunem primarului să facă târgul până miercuri.

M. Antonescu: Dl Alexianu mi-a spus că Transnistria are foarte multe disponibilități de vite.

G-ral I. Arbore: Nouă ne-a spus că pentru tăiere nu ne dă nici una, din cauză că dânsul este în deficit. Ne-a spus să nu contăm pe vreo vită din Transnistria.

M. Antonescu: Poate n-are decât vite de rasă, nu pentru tăiere. Dar dacă vreți să ridicați prețurile, atunci ajutați și pe dl ministru al Finanțelor să-și recupereze unele din creditele acordate Transnistriei.

¹⁵ În traducere: *Cartagina trebuie să fie distrusă*.

Al. Neagu: Problema tăierii vitelor nu este o problemă de carne, ci este o problemă privitoare la piele. Din punct de vedere social, este indispensabil să se arunce pe piață un milion sau un milion jumătate perechi de ghete. Nu pot să ridic salariile, dacă noile sporuri sunt destinate să meargă numai la diferențele de prețuri. N-are nici o importanță dacă se va vinde carnea mai scumpă, o dată ce oamenii vor avea cu ce să se încălze. Și de altfel este mai bine să avem carne mai scumpă, decât deloc.

M. Antonescu: Care ar fi sporurile de salarii?

Al. Neagu: Ar fi cam de 20-30%.

M. Antonescu: Atunci vă întorc problema, dle ministru al Finanțelor: dacă se sporesc prețurile mereu, mai măriți salariile?

Al. Neagu: Da, domnule prim-ministru.

M. Gr. Romașcanu: În ani anormali, când furajele sunt insuficiente, țăranii își vând vitele și carnea este ieftină. Când, însă, sunt furaje suficiente și țăranii au cu ce-și hrăni vitele, atunci ei nu le mai vând.

M. Antonescu: În afară de aceasta, inventarul nostru viu este foarte redus. Avem de patru ori mai puține vite decât Ungaria și de două ori jumătate mai puține decât Bulgaria.

M. Gr. Romașcanu: După cercetările făcute de Ministerul Agriculturii, anul acesta avem un disponibil mai mare decât anul trecut.

Problema este următoarea: S-a discutat de mai multe ori în Consiliul Interministerial reajustarea prețurilor cărnii, care sunt exact cele de anul trecut. O dată cu aceasta, s-a discutat și prețul pieilor brute, care este menținut la nivelul celui din 1941.

În prezent, orișice eforturi am face, evident că propunerea dlui Marian este cea mai lesnicioasă pentru aprovizionarea Capitalei cu carne. Până la organizarea târgului, însă, nevoia de piele este așa de mare, încât chiar dacă se dă o majorare la prețul cărnii, tot va fi o ușurare pentru economia națională.

M. Antonescu: Să combinăm toate măsurile acestea. Cred și eu că târgul este absolut indispensabil, dacă vreți să reușească și măsura ridicării prețurilor și măsura sporirii producției de încălțăminte.

G-ral I. Arbore: Pot să vă spun că dl Mavrocordat ne oferă carne de vacă franco gara Burdujeni la 185 lei kg.

M. Gr. Romașcanu: Este foarte scumpă.

G-ral I. Arbore: Dânsul a venit și a propus să aducă carne (*sic!*) în Capitală. Vă rog să țineți seama că și măcelarii cer un beneficiu de 20-30 lei la kg.

M. Antonescu: Și dl Romașcanu spunea că s-a ieftinit viața pentru funcționari.

M. Gr. Romașcanu: S-a ieftinit numai pâinea cu 3 lei.

S. Ghiolu: S-au mai ieftinit și legumele, și fructele, și alte articole.

G-ral Gh. Dobre: A dat Dumnezeu.

G-ral I. Arbore: Care este cel mai bun ministru al Aprovizionării.

G-ral Gh. Dobre: Ne-a ajutat Dumnezeu.

M. Antonescu: Chiar dl ministru al Economiei Naționale spune că Dumnezeu ne-a ajutat. Desigur: a dat Dumnezeu să ne găsim anul acesta într-o situație mult mai avantajoasă decât în 1941 și 1942. Vă atrag, însă, atenția că sunt atâtea incoerențe în

sistemul nostru economic, că dacă nu supravegheați în permanență regimul de transporturi și regimul de aprovizionări, mai ales în abundență, riscăm să ne blocăm, pentru că, lăsând pe seama inițiativei private cererea de vagoane și aprovizionările, riscăm, la un moment dat, să ne trezim cu anumite regiuni supraabundente și altele insuficient aprovizionate.

Și atunci, am să vă rog să nu-mi luați în nume de rău dacă am să vă cer să-mi aduceți situația tuturor economatelor din toată țara, cu toate mărfurile de care dispun ele, programul transporturilor, situația aprovizionării cu lemne și cu combustibil, în genere, în Capitală și în țară; ce s-a realizat până astăzi, care este ritmul transporturilor și dacă vă gândiți la un sistem de aprovizionare dirijată prin supravegherea în permanență a transporturilor, cu ajutorul organelor de care dispuneți, pentru că altfel riscăm să ne trezim cu unele regiuni foarte bine aprovizionate și cu altele paralizate.

Am făcut un an și jumătate operațiunea aceasta; am supravegheat personal aprovizionările și numai eu știu cum mă trezeam cu cereri telefonice din diferite localități ale țării. Acum nu mai este această situație fiindcă ne ajută abundența recoltei. Nu doresc nimănui, însă, să aibă parte de chinurile mele, când trebuia să mă îngrijesc de aprovizionarea, cu făină sau cu lemne, a regiunilor lipsite. Mi se telefona: la Brăila este nevoie de două vagoane de grâu; la Brașov, la fel. A fost sfâșietoare, îngrozitoare prima parte a anului 1941 și anul 1942, din cauza carenței funcționării mijloacelor de aprovizionare.

Vă previn că, uneori, se formează și anumite coaliiții în vederea ridicării prețurilor. La un moment dat, m-am ocupat, dle ministru, și de aprovizionarea cu ceapă a Capitalei și am redus prețul de la 39 la 12 lei kg, cât fusese cu 6 luni de zile mai înainte.

Am ajuns să mă ocup de contractele de aprovizionare. Și acum trebuie supravegheate în permanență toate sectoarele, pentru că altfel aprovizionarea poate fi paralizată.

Și atunci, vă rog să aveți grijă de această supraveghere a aprovizionărilor și, din când în când, să veniți să-mi aduceți și mie informațiuni, ca să fiu liniștit.

G-ral I. Arbore: La lemne, a intrat în Capitală 45-50% din cantitatea necesară. Stăm mai bine ca anul trecut.

M. Antonescu: Acum vor scădea foarte mult transporturile de lemne, fiindcă încep cele de cereale. Pentru două luni, ritmul transporturilor de lemne va fi fatal în scădere; așa a fost totdeauna în iulie și august.

G-ral I. Arbore: Deja au început să scadă. În orișice caz, situația nu este grea; o mare parte din aprovizionarea cu lemne este asigurată.

M. Antonescu: Vă rog să-mi aduceți situația economatelor pentru funcționari și să examinați și posibilitatea sporirii numărului lor.

Cu aceasta viu la o altă problemă, pe care o vom discuta săptămâna viitoare: problema sporirii salariilor funcționarilor. Dl ministru al Finanțelor a discutat-o cu mine; am fixat anumite criterii, pentru ca să luăm hotărâri după date concrete.

Al. Neagu: Dl Romașcanu pregătește o notă comună în această chestiune.

M. Antonescu: Am vorbit și cu dl Romașcanu. Până săptămâna viitoare, să stabilim anumite principii.

Sunt funcționari cari nu mai pot să trăiască. A ajuns 16.000 lei o pereche de pantofi.

M. Gr. Romașcanu: La bursa neagră, din cauză că s-a suspendat până la toamnă confecționarea pantofilor.

M. Antonescu: Acesta este un sector în care mărfurile s-au scumpit, din cauza cumpărăturilor Armatei. Raritatea a făcut să se ridice considerabil prețurile la încălțăminte; este o explicațiune elementară. Nu era de ales: pentru Armată trebuia să destinăm tot ceea ce era disponibil în industria noastră de încălțăminte și să blocăm toate materialele existente, pentru ca, în felul acesta, să reconstituim rezervele pierdute în noiembrie trecut pe front.

Această măsură a pus din nou o problemă foarte acută, tocmai în momentul când vream să dăm și pentru consumația civilă din materialele blocate pentru Armată. S-a întâmplat, însă, să nu putem face altceva decât să luăm măsurile pe care le cunoașteți. Aceasta este situația.

Pe funcționar sau pensionar nu-l încălzește nimic să vadă, mergând pe la poarta regimentului, că la depozit sunt înșirate pe cuie rezervele, pentru unitățile chiar mobilizate și cu efectivul mărit. El n-are, din nenorocire. Și atunci, cu leafa lui, trebuie să-și completeze toate nevoile. Și cu cât criza va fi mai mare, cu atât prețurile se vor urca.

M. Gr. Romașcanu: La încălțăminte, conform ordinului dlui g-ral Dobre, cel mai urcat preț va fi 3.600 lei ...

M. Antonescu: Foarte bine.

Cu dl ministru Neagu am discutat problema sporurilor de salarii, care să nu ne ducă din nou la ridicarea de prețuri.

Am spus dlui ministru Neagu că sunt mai multe soluții. Cea dintâi soluție e aceea pe care am preconizat-o eu chiar înainte de cealaltă sporire. Nu eram, însă, organizați atunci, ca să putem împlini o atare soluțiune. Am spus atunci: Chiar dacă dăm funcționarului iluzia că, prin sporuri mai mari i-am ajutat viața, dacă situația actuală de aprovizionare a funcționarilor rămâne aceeași, păcălim în realitate pe funcționari și ne păcălim și singuri, pentru că noi ridicăm prețurile și lucrăm astfel pentru alții.

Am propus și atunci să dăm numai o cotă în bani și restul în articole de aprovizionare, cu bonuri de aprovizionare pentru funcționari. Pentru că, chiar (*sic!*) dacă nu-i dăm psihologicește, din primul moment, funcționarului, satisfacția unui spor mai evident, în realitate, noi îl ajutăm pe funcționar și facem să nu fie nemulțumiri grave. Și aceasta ne ajunge. Cu sistemul acesta, în același timp păstrăm și prețurile, fără ca să aruncăm singuri pe piață un spor de emisiune și mijloace de finanțare, care să profite celorlalți, în orice caz, nu Statului și nici funcționarilor.

Același lucru trebuie să-l facem și astăzi.

Dacă dv. credeți că, alături de mijlocul acesta de spor în aprovizionări, la care trebuie să venim, trebuie să facem și unele rectificări, pentru ca să îndreptăm unele situații, cred că este potrivit să o facem.

Am venit și am modificat regimul de pensii și am făcut un regim de pensii ideal. Desigur, eu, care sunt tradiționalist, știu să fiu recunoscător și să aplic principiul

de respect și pentru mine munca funcționarului public de astăzi. Acesta este un lucru esențial.

Mă întorc la ordinea publică din 1942 și 1941, la sfârșit, când dl Mareșal Antonescu vroia să facem reforma Statului. Eu mă ocupam de economie, de aprovizionări, de administrația curentă, și spuneam domnului Mareșal: Lăsați-mă să fac acest lucru, pentru că cele mai strălucitoare reforme, dacă n-au la bază o ordine economică și o ordine publică sănătoasă, se răstoarnă.

Același lucru și în această materie. Dacă dăm aparența unei moralități perfecte în ce privește remunerația pensionarului, dar dăm, în schimb, aceuia care ține Statul în spate, care este funcționarul public de astăzi, care este aparatul funcțional al Statului, dacă acestuia îi dăm impresia că suntem mai recunoscători cu acei cari au fost decât cu acei cari sunt, departe de a fi făcut o școală de educație morală în Stat, creăm un sistem de nedreptăți. Și atunci se poate întreba funcționarul public: De ce să mai muncesc? Mai bine să aștept să fiu pensionar.

Al. Neagu: Dacă întârziem cu funcționarii publici, se răcește atunci chestiunea cu pensionarii, și vor mai cere ei încă o dată.

M. Antonescu: Prin urmare, trebuie să venim cu organizarea economatelor pe întreaga țară. Chestiunea trebuie privită din acest punct de vedere.

Vă rog să-mi dați o situație, ca să vedem în ce măsură funcționează și care este situația retrospectivă, care sunt fondurile pe care le-au avut la dispoziție până astăzi, cât au concretizat, ce mărfuri au distribuit, în ce sectoare, pentru că urmăresc ca sectoarele pe care le facem prin aprovizionare să fie realizate concomitent cu sporul de salariu. Adică să fie concomitență între aceste aprovizionări și sporul de salarii, fiindcă altfel demoralizăm funcționarii. Trebuie să organizăm aceste economate și sistemul de aprovizionări.

Dacă economatele Statului nu pot prin ele singure să asigure această distribuire de aprovizionări și să o organizeze concomitent cu sporul, mă întorc la propunerile mele de acum un an și jumătate: trebuie ca în jurul acestor economate sau în centrele principale, în județe, să aducem diferite ramuri comerciale, principalii comercianți și producătorii din județ să-i constituim în grup de aprovizionare, cărora le dăm anumite avantaje, de transport, de desfacere și așa mai departe. Prin aceasta completăm ceea ce nu pot face economatele în starea lor de astăzi.

În orice caz, sistemul de spor de salarii trebuie – de data aceasta nu mă mai întorc – trebuie neapărat legat de sistemul de aprovizionări. Și – iarăși, nu mă mai întorc –, dacă economatele singure nu pot da necesarul pentru aceste aprovizionări, trebuie procedat la organizarea de centre de aprovizionări pe lângă economate, fie alături de ele, fie aparte, pentru că –, la aceasta, desigur, va contribui concursul pe care îl dă Statul grupurilor de comercianți, pentru ca sporul să fie efectiv.

Pe bazele acestea trebuie studiată problema și studiați și dv. toate posibilitățile pe care le avem.

Dacă dl ministru Neagu crede că – în interesul unei aparențe pe care n-ar putea-o da –, dacă d-sa nu vrea să creeze mijloace de finanțare nouă, care să însemneze și inflație și aruncare pe piață a unei sume prea mari deodată;

dacă alături de aceasta ar vrea să dea prime de familie, ajutoare de familie în titluri de Stat – nu, însă, blocate –, pentru ca să repetăm greșeala făcută în 1920 cu blocarea, când s-au dat sporuri funcționarilor în titluri blocate, pe care astfel de la început le-a devalorizat Statul și nici funcționarul nu s-a ales cu nimic prin ele;

dacă punem noțiunea de familie, de copii ca un accent moral pe funcționar;

ca să nu agravăm, prin sporul pe care i-l dăm, momentul financiar sau prețurile, și totuși să arătăm funcționarului o grijă specială;

dacă punem titlul pe care i-l dăm pentru copii funcționarului – acela care are un copil primește un titlu, care are doi-trei copii, primește un titlu mai mare ...

Al. Neagu: Ca o dotare, blocată până la majoritate.

M. Antonescu: ... ca o dotare, din titlurile pe care le aveți dv. – nu știu dacă sistemul de blocare este atât de necesar – aceasta cred că ar putea să însemneze un ajutor pentru funcționar, fără ca să însemneze o sarcină financiară și o aruncare pe piață de sume de bani, ci numai un semn de sprijin al funcționarului;

atunci îl rog pe dl ministru Neagu să examineze și aspectele acestea.

Al. Neagu: Venind în septembrie la Ministerul de Finanțe și având problema salariilor funcționarilor, am avut prevederea să-mi fac anumite rezerve în buget. Sunt în măsură – mai cu seamă că chestiunea (*sic!*) cere 9 miliarde lei, pentru a merge în cadența arătată de dv. – suntem în măsură să dăm încă un miliard funcționarilor publici, ceea ce ar reprezenta o medie de 25-30%. Mi-am făcut aceste prevederi bugetare.

Vreau să contest o afirmație făcută și de dl Vulcănescu că, dacă dăm funcționarului supliment de remunerație, ajungem la sporirea prețurilor. Nu cred aceasta, fiindcă ceea ce dau funcționarului ca supliment este o achiziție pe care o iau din altă parte.

M. Antonescu: Aș subscrie la doctrina dv., dar priviți la efectele practice ale sporirii din anul trecut și veți vedea o curioasă coincidență în această privință. Coincidența aceasta nu trebuie s-o repetăm, în sensul ca să dăm sporul de salarii ca anul trecut, într-o perioadă de aprovizionări, care ridică ea însăși prețurile și adaugă plusvaluta aprovizionărilor de toamnă.

De aceea, și pentru salarii, măsurile pe care trebuie să le luăm, trebuie să le luăm urgent.

Nu-mi dau seama în ce măsură a fost o simplă coincidență, pentru că momentul a fost greșit ales pentru introducerea sporului de salarii. A fost greșit ales fiindcă întârziaseam prea mult sporurile de salarii și nu puteam intra în iarnă fără ele.

Convingerea mea este – și rămân la ea, dle Neagu, fiindcă mi s-a făcut teoria aceasta și anul trecut și rezultatele le văd – rămân la părerea mea și o adoptăm, anume aceea că trebuie ca sporul de data aceasta să-l dăm și în aprovizionări, pentru că nu este suficient să-l dăm și în aprovizionări, pentru că nu este suficient să-l dăm numai în bani, sporul. Dacă funcționarul nu poate cumpăra și dacă mărfurile sunt rare, funcționarul adaugă – vă răspund cu un argument din economia politică – la masa cererii, care va duce la încă un plus de preț. Și atunci la plusul de preț existent se va adăuga plusul pe care îl oferă funcționarul din plusul de salariu pe care l-a primit, pe când masa va rămâne aceeași. Și atunci la o aceeași masă de mărfuri, la aceeași masă

de ofertă constantă, va fi o cerere cu mult mai mare, ceea ce va duce încă la un spor de preț.

Al. Neagu: Acest supliment de salariu, pe care îl primește funcționarul, este evident că – funcționarul fiind consumatorul unor anumite bunuri, mai ales – va putea provoca anumite ridicări de prețuri. Așadar, în ce privește domeniul vestimentar și încălțăminte, fără îndoială că, dacă concomitent (*sic!*) cu sporul nu luăm alte măsuri, aceasta va fi realitatea. Teoria făcută de mine este valabilă pentru alimente, chirii, care sunt reglementate, întrucât ele nu vor influența sporul de salarii.

Deci, în ce privește încălțăminte, desigur că măsura tăierilor de vite este o măsură absolut indispensabilă.

M. Antonescu: De acord.

Pentru ședința viitoare trebuie să vedem măsurile pe care trebuie să le luăm în ce privește industriile de petrol. Va trebui să am până atunci și situația de la aprovizionare, pentru ca să pot vedea în ce măsură putem lega de ea problema salariilor.

Dv., dle ministru de Finanțe, veți veni cu problema salariilor.

Al. Neagu: Trebuie făcută până la 1 septembrie, ca să nu pățim ca anul trecut.

M. Antonescu: Am spus dlui Romașcanu: înainte de 1 septembrie trebuie dat sporul.

G-ral Gh. Dobre: Trebuie să stabilim și ce spor de prețuri facem la anumite articole.

M. Gr. Romașcanu: Problema a fost examinată la Finanțe, sub președinția dlui ministru Neagu. Am ajuns la unele constatări: în primul rând, alimentele și combustibilul sunt îndestulătoare pe piață. Gravă este problema încălțăminte și a îmbrăcăminte.

Majorarea salariilor cu 25%, ca să nu creăm surplus de cumpărări, care ar duce la urcarea prețurilor, în domeniul încălțăminte și a îmbrăcăminte; în momentul acesta trebuie dublat de o ofertă de marfă suplimentară, care să absoarbă cel puțin jumătate din sporul care se dă. Aceasta ar reprezenta circa 5 miliarde anual și ar urma ca din încălțăminte care se fabrică să fie pusă o parte la dispoziția economatelor.

Al. Neagu: Trebuie: 2-3 miliarde încălțăminte și 2-3 miliarde îmbrăcăminte.

M. Gr. Romașcanu: Încălțăminte rămâne la un preț neschimbat.

Al. Neagu: Trebuie să ne dați un milion de perechi de încălțăminte, bărbați și femei.

S. Ghiolu: Oricâte vite mari am tăia, înainte de martie viitor nu va putea fi atâta încălțăminte.

M. Antonescu: Pentru aceeași ședință viitoare, rog pe dl ministru g-ral Dobre și pe dl Ghiolu să-mi aducă datele privitoare la export, rezultatul situației schimburilor și, mai ales, care sunt rezultatele faimoasei Legi a exportatorului unic.

S. Ghiolu: Zero.

M. Antonescu: De aceea am și zis așa.

Deși sunt ministru de Externe, nu mi-ați prezentat legea ca s-o văd. Dar am fost răsplătit pentru aceasta, fiindcă legea este un faliment total. Am văzut-o de la început. I-am reproșat dlui ministru Neagu că, fără să-mi spună, ați trecut această lege înainte ca să avem organele necesare, pentru ca s-o putem realiza.

Am discutat și noi problema și vă amintim că eu sunt acela care de foarte multe ori am spus Ministerului Economiei Naționale că, atâta vreme cât nu organizează exportul și lăsăm libertate exportatorului să fixeze el prețurile pentru export, intrăm într-un circuit de ridicare de prețuri, organizat chiar de noi – fiindcă, dacă lăsăm libertate nelimitată exportatorului, care se duce cu mărfurile românești pe piețele străine și le exploatează, vom avea spor de prețuri, pe care acele țări le vor cere pentru mărfurile lor, ce le trimit în România.

Am vrut să organizăm un grup de exportatori ca să controlăm și pentru ca prin ei să ajungem la un sistem de grupuri de importatori, punându-i în echilibru, ca să ținem prețurile, prin libertate economică, nu prin sistem de monopol absolut, ci de acordare de privilegii unor exportatori organizați.

Am impresia că formula este de monopol.

G-ral Gh. Dobre: Să urmărim să evităm ceea ce s-a petrecut în Germania.

Mă mir că dl Neagu dă îndărăt. Noi am căutat să aplicăm chestiunea aceasta la realități, cu măsurile pe care urma să le luăm și am rezolvat câteva probleme.

M. Antonescu: Pentru aceasta trebuia un program, și un program de fond. Nu văd de ce n-am fi ales 20 firme exportatoare, pe care le considerăm noi și avem încredere în ele, cărora le-am fi dat anumite condițiuni de export, pe care le refuzam să le dăm altora. De unde libertatea de a da numai unuia comerțul exterior? Când spui exportator unic, aceasta spui. De unde libertatea să dăm unui singur exportator, exportator unic, acest comerț? De unde libertatea să spui: Dau lui Ionescu, lui Popescu; lui Georgescu, lui Cabiati, dar nu-ți dau d-tale? Și de ce n-aș fi avut aceeași libertate ieri, când Ministerul Economiei Naționale, în sistemul liber, își alegea exportatorii și, prin autorizații administrative, hotăra el cui să dea și cui nu.

Astăzi se poate protesta de unele societăți că am numit monopol ceea ce nu este monopol, în timp ce ieri, cu libertatea administrativă de alegere a exportatorilor, puteam foarte simplu să spun: Nu sunt mulțumit de rezultatele d-tale și refuz să-ți dau preferință mai departe, o dau d-lui cutare, care merge în condițiunile fixate de mine; primește aceleași condițiuni și îți dau și d-tale această posibilitate.

G-ral Gh. Dobre: Dl Neubacher a acceptat ca din 7-8 întreprinderi să vorbească cu (*sic!*) una singură.

M. Antonescu: Fără lege nu se poate face?

G-ral Gh. Dobre: Nu.

M. Antonescu: Cum nu? Câte societăți n-am redus? Au fost 267 ...

G-ral Gh. Dobre: Acum sunt 22.

M. Antonescu: Și dl Mareșal s-a chinuit și n-am dat drumul decât la 22.

Am avut intervenții de la Berlin, amenințări. Și dl Clodius, la semnarea acordurilor din 1942 mi-a spus, prin telefon, dacă nu dăm societăților germane aceasta, nu se semnează acordurile. Și am răspuns: Foarte bine, nu semnați acordurile. Și n-am dat drumul altor societăți. Am ajuns astfel la 22 societăți și n-am făcut regim de monopol.

Al. Neagu: Dl g-ral Dobre a spus că sunt lipsit de curaj. Dimpotrivă. Socoteam că sunt temerar.

Dv. ați spus următorul lucru: Această lege nu mai corespunde momentului.

M. Antonescu: N-a corespuns.

Al. Neagu: Ne găsim în prezența unei schimbări de situație. Timp de cinci săptămâni s-a discutat la Ministerul Economiei Naționale sub teama că această recoltă românească va pleca peste frontieră.

M. Antonescu: Cum se poate aceasta? Dar dacă nu vrem noi să dăm recolta, cum ne va fi luată? Cu forța? Dacă ne ia recolta cu forța, ne-o ia fără preț și fără export. Nu se mai pune atunci problema exportului. Dacă depinde de noi reglementarea – de mine, ministru de Externe, care aprob sau nu aprob, în principiu o modalitate de finanțare – cum credeți că poate cu forța s-o ia cineva?

Ca dovadă este că, atunci când a venit dl Clodius i-am spus, nu numai că nu putem menține exportul de cereale din trecut, dar pentru că dv. nici chiar pentru petrol sau alte exporturi nu mai puteți să ne dați nici aur nici mărfuri corespunzătoare, în interesul dv. vă cer să nu importați cereale din România, pe care le puteți lua din Rusia, și, dimpotrivă, să ne ajutați să facem transporturi și tranzit ca să ducem cerealele în alte țări, de unde putem aduce mărfuri și devize, pe care nu ni le puteți da dv. Acestea au fost bazele negocierilor mele cu dl Clodius.

Cum ajungeți la ipoteze inadmisibile?

Al. Neagu: Inadmisibilă a fost concurența între țările cu devize libere și clearing, care a dus la urcarea de preț.

M. Antonescu: Dacă dăm lei. Dar dacă nu dăm lei?

A fost concurență pentru că germanii au cerut 26 miliarde pentru Armată și au întrebuințat jumătate pentru mărfurile interne, și pentru că am dat dreptul la 550.000 de germani din România de aprovizionare prin mijloace directe și ei au aruncat pe piață prețuri mai mari, ca să-și procure mărfurile.

Al. Neagu: La fenomenul acesta am asistat și anul trecut și atunci a trebuit să ne gândim la o sporire a prețului. Dar ipoteza de care ne-a fost teamă s-a schimbat, pentru că recolta a fost depășită.

M. Antonescu: Când v-am făcut imputarea, mi-ați declarat că nu sunteți de acord cu legea aceasta.

Al. Neagu: Vă rog să-mi dați voie să vă spun toate punctele la rând.

M. Antonescu: Primul punct este fals și nu-l pot admite serios. Este vorba de acorduri internaționale, care, dacă nu intervin, nu se poate pune problema. Dacă ținem la Banca Națională emisiunea și nu dăm mijloace de finanțare țărilor de clearing, adică Germaniei, dacă prin acorduri internaționale nu admitem exporturi decât în anumite condițiuni, nu văd cum ar putea lua mărfuri din România fără asentimentul meu. De la această premisă ați plecat.

Al. Neagu: Nu este aceasta. Contingentele acordate Germaniei erau superioare mărfurilor de pe piață.

M. Antonescu: Dar am tratat cu dl Clodius pe baze exact contrare. Cum plecați de la asemenea date?

Al. Neagu: Dați-mi voie să vă explic. Anul trecut, în trimiterea contingentelor, am avut marfă mai puțină, pe care s-au bătut germanii și țările cu devize libere. Noi, rămânând în cadrul convențiilor, exista o presiune asupra prețurilor. Din pesimism și temându-ne că germanii vor repeta și acum situația de anul trecut, ne-am gândit ca să

aducem un sistem de frânare. Așa s-a discutat legea. Ulterior s-a găsit că recolta este mare și nu se mai pune aceeași problemă. Aceasta este concluzia. Situația, dar, de la care am plecat atunci când s-a făcut discuția, la 15 mai, nu mai există astăzi, așa că problema nu se mai pune.

M. Antonescu: Cine este autorul spiritual al legii?

G-ral Gh. Dobre: Vă va spune-o.

Al. Neagu: Autorul acestei legi este dl Costin Stoicescu și a plecat de la ideea apărării emisiunii Băncii Naționale.

Totuși, am făcut obiecțiuni și rezerve cu privire la această lege. Mi-aduc aminte de o seară, când am stat până la ora 10, când dl g-ral Dobre a cerut să se concretizeze și când am ajuns la concluzia că legea, așa cum este întocmită, pune probleme de politică externă, că putem ajunge la dificultăți cu Germania.

M. Antonescu: Ați discutat probleme externe fără ministru de Externe?!

Al. Neagu: A rămas ca dl g-ral Dobre să ia contact cu dv.

G-ral Gh. Dobre: Am vrut să o supunem dlui Mareșal, printr-o notă care i s-a și trimis.

Al. Neagu: Ce s-a întâmplat la Președinție, nu mai știu. S-a pus problema că nu trebuie să se mai ia nici o hotărâre.

M. Antonescu: Credeți că este serios ca, atunci când sunt probleme, care nici n-au fost complet examinate, să venim cu o lege așa formală și să spunem: „Monopolul comerțului exterior”, – când nu este monopol și când nu există posibilitatea practică de a realiza monopolul?

Al. Neagu: Nu era o idee de monopol.

M. Antonescu: De ce ați pus în lege: „Se instituie un exportator unic”? Aceasta înseamnă monopolul comerțului. Mono înseamnă unu; monopol este comerț unic.

S. Ghiolu: Este și nu este.

M. Antonescu: Monopol este comerț unic.

S. Ghiolu: Voi preciza ...

M. Antonescu: Să nu mai discutăm doctrinar, că ne pierdem vremea.

S. Ghiolu: Exportator unic, cum este trecut în lege, este pus numai ca să fie o sită, prin care să treacă toate devizele.

M. Antonescu: Nu era și înainte?

S. Ghiolu: Nu era, pentru că era prea mare.

M. Antonescu: De ce?

S. Ghiolu: Nu putea fi altfel.

M. Antonescu: Cine dă autorizația de export?

S. Ghiolu: Presupun că le dau eu personal: chiar eu nu pot să le dau altfel.

M. Antonescu: De ce?

Refuzați. Nu puteți refuza exportul italian acum? Nu erau contractele făcute? Nu-l opriți?

S. Ghiolu: Am interesul să-l opresc.

Chestiunea este așa: se dau astfel de autorizații, ca să știu ce marfă iese din țară și pentru ca acela care scoate marfa din țară să nu aibă posibilitatea de fraudă.

M. Antonescu: Și credeți că soluția monopolului prin lege rezolvă problema?

Dle Ghiolu, constat aici două lucruri: că dl Neagu, care a debutat în informațiile pe care mi le-a dat, că legea nu trebuie făcută, astăzi o apără; și că dv., cari ați afirmat – scrie în stenogramă – că efectele ei sunt zero, acum o apărați și o justificați.

Să vă înțeleagă cine vrea, dar eu nu pot.

S. Ghiolu: Dați-mi voie să discutăm un moment.

Al. Neagu: Alt argument: această lege asociază Banca Națională în obligația de a finanța comerțul intern.

Ducându-mă la Banca Națională, dl Costin Stoicescu și-a dat seama că, fiind inspiratorul legii răspunderea politică va apăsa asupra lui. S-au dat dispozițiuni, prin Banca Națională, tuturor instituțiilor să acorde cele mai largi credite pentru cumpărarea de cereale. Tot a câștigat ceva Guvernul.

M. Antonescu: Pentru satisfacția de a aplica o lege, a dat Banca Națională bani?

Este aceasta o satisfacție pentru un ministru de Finanțe care are conducerea finanțelor țării? Este cam întristător.

Al. Neagu: Poate că este așa. Recunosc că este întristător, dar mi-am făcut întotdeauna datoria. Poate că într-un an de zile am întâmpinat la Banca Națională mari dificultăți.

M. Antonescu: Vreți să spuneți că monopolul este doctrina Băncii Naționale?

Al. Neagu: Așa este.

Ați vorbit, în toamnă, de sistemul organizării comerțului exterior, cu desemnarea persoanelor, care să-l facă. Știți că am aderat la acest principiu. Am spus dlui Fișescu și d-sa, cât timp a fost la Ministerul Economiei Naționale, n-a vrut să-l pună în practică. Motivul este foarte simplu – și acesta duce la mari umilinți Țara Românească –: nimeni n-are curajul măsurii subiective; toți vor măsuri obiective, care au ca rezultat negativismul.

Dacă am fi ales însă 10 de exportatori, n-am fi profitat de posibilitățile de export, pe care le avem astăzi.

M. Antonescu: Am să rog pe dl ministru Ghiolu să examinăm împreună această situație. Trebuie să venim cu o soluție.

S. Ghiolu: Domnule prim-ministru, am să vă spun ceva ce nu este un paradox: dacă am făcut export până acum, este că nu l-am avut organizat; dacă l-am fi organizat din septembrie, nu l-am mai fi făcut nici pe acesta.

M. Antonescu: Din partea ministrului Industriei și Comerțului este foarte încurajator ce spuneți.

S. Ghiolu: Așa este. Atunci când am marfă multă, trebuie să am copiii mei, cari s-o plaseze pe piețele străine.

M. Antonescu: Nu sunt pentru etatism în comerțul exterior; sunt împotriva etatismului, însă nu sunt nici pentru o concurență nelimitată și care adesea duce la mijloace imorale în exercitarea comerțului exterior, ci sunt pentru organizarea grupurilor de mari producători și exportatori, cari, în modul acesta, prin organizare, departe de a paraliza comerțul, nu fac decât să-l asigure.

Dacă cutare (*sic!*), de profesie, știu eu, traficant de influență, obține un permis de export, chiar dacă îl dă unui comerciant, care are legături, fiindcă fără legături nu se

poate face nimic, scumpește prețurile și pune o bază neregulată operațiunilor, pe când alegerea de grupuri serioase și lucrarea în cadrul lor sunt singurele mijloace cu care dv. să faceți din această lege de monopol o oarecare eficiență, fără să ajungeți la paralizarea comerțului, ceea ce s-ar întâmpla cu drept cuvânt, dacă am merge la etatizare.

Al. Neagu: Ideea de monopol în lege înseamnă un drept de preemțiune în favoarea unei organizațiuni etatiste. Cred că acum dl g-ral Dobre nu va mai spune că n-am curaj.

M. Antonescu: Nu mai știu ce să înțeleg: dl ministru Ghiolu laudă etatismul, iar dv. faceți o profesie de credință din individualismul dv. economic. Faceți demagogie individualistă.

Al. Neagu: Sunt demagog individualist în vremuri de colectivism.

M. Antonescu: Și veniți aici să vorbiți de o lege etatistă.

Al. Neagu: Cu ea vrem să împiedicăm ridicarea prețurilor.

M. Antonescu: E inutil să mai discutăm teoretic; să vedem dacă putem organiza grupurile de exportatori, ca să facem din această lege o realitate, într-o formă demnă, pentru că altfel trebuie s-o abrogăm.

S. Ghiolu: Aici trebuie să vă spun un lucru foarte important: Banca Națională și Ministerul au fost de acord să se facă anumite exporturi, deoarece cursul devizelor libere este mult mai mic decât cel care se practică pe piață. Prețurile de export ale României la frontieră, calculate în lei, sunt mai mari decât prețurile oficiale, care se pot obține la export. Prin urmare, ca să putem face aceste exporturi, trebuie ca exportatorii să piardă. Deci, dacă vrem ca I.N.COOP-ul să facă aceste operații, trebuie să admitem ca la terminarea operațiilor de export să aibă pierderi de un miliard sau un miliard jumătate lei.

M. Antonescu: Am făcut I.N.COOP-ul monopolizator al exportului, ca să aibă pierderi.

Al. Neagu: Cursul este anormal, dle vicepreședinte.

M. Antonescu: Eu sunt teoretician și am făcut timp de 17 ani teorie la Universitate. Cunosc care este formularul autorizației de export. Acolo se prevede și prețul mărfii. Atunci de ce îl aprobați?

Al. Neagu: Altfel nu se vinde marfa, dle vicepreședinte.

M. Antonescu: Sau nu se vinde marfa și nu puteți opri acest joc nici mâine, orișice titlu i-ați da, sau, dacă vă luați curajul controlului acestui agiu, pe care și-l creează exportatorul în favoarea lui, în nici un caz nu veți avantaja Statul și veți paraliza și exportul. Și nu văd de ce măsura să se aplice I.N.COOP-ului, ca să-i producă pagube și să nu aplice și individual, când se cere autorizația de export și când se poate spune exportatorului: Nu pot admite exportul la cutare preț.

S. Ghiolu: Am practicat acest lucru.

Al. Neagu: N-am luat lucrurile de la început și de aceea am ajuns la această concluzie, dle vicepreședinte. Le-am luat de la coadă.

M. Antonescu: De unde s-a creat această diferență și la prețuri, și la monedă, și la mărfuri? Pentru că se duceau exportatorii la Ministerul Economiei Naționale și spuneau: Cerem să ni se dea aprobarea pentru exportul unui vagon de grâu cu contravaloarea de 220.000 lei, în franci elvețieni pe cursul Băncii Naționale. Grâul,

însă, se vindea cu mult mai scump și pierdea și Banca Națională diferența la preț, pentru că ea avea în vedere contravaloarea a 290.000 lei cu prețul real, în franci elvețieni, încasat efectiv.

Al. Neagu: Să vedeți mai departe: ce făcea exportatorul cu această diferență de devize? O transforma la bursa neagră în lei și se ducea și plătea un suprapreț producătorului român, ca să obțină marfa, pentru că atunci când exportatorul declara că a plătit 230.000 lei pentru vagonul de grâu, el plătind în realitate 400.000 lei.

I. Marian: N-a fost așa.

Al. Neagu: Vai de mine!

M. Antonescu: Au pierdut producătorii în favoarea exportatorilor.

S-au dat supraprețuri, dar nu atât de mari.

Nu fac nici un fel de imputări și nici n-am obiceiul să dau lecții colegilor mei din Guvern, cu atât mai mult cu cât și eu sunt răspunzător de măsurile care se iau, pentru că trebuie să opresc o măsură, pe care n-am constatat-o utilă; însă, atunci când constat că se iau măsuri inutile, nu pot să n-o spun.

De ce vorbeam de grupul de exportatori? Pentru că, pe de o parte, aveam posibilități de control mai mari asupra moralității exportului, iar pe de altă parte, dând oarecare avantajii acestor oameni, pot să limitez această capacitate, care este tipică în vremuri de război, când cel care face un export de mărfuri își ia anumite riscuri. Primind anumite avantajii și având siguranța continuității activității lui economice, exportatorul își poate adăuga o plusvalută a riscului la fiecare export în parte, fără să-l poată împiedica. Aceasta este concluzia practică la care ajung.

Deci, vă recomand încă o dată: dacă nu vreți să faceți ca I.N.COOP-ul să ajungă să păgubească pe planul comerțului internațional, așa cum vă aduceți aminte că a făcut în comerțul intern, când tot I.N.COOP-ul, cu personalul lui, a trebuit să ia locurile anumitor comercianți și n-a putut face față situației; dacă nu vreți să ajungem să aplicăm legea, crezând că I.N.COOP-ul va putea realiza orice exporturi și să provocăm pagube I.N.COOP-ului sau să paralizăm exportul, să formăm grupuri de exportatori, cu o alegere serioasă și să încadrăm aceste grupe într-un sistem, căruia să-i punem anumite limite, procedând cu o anumită libertate.

Dacă nu vreți să luați singuri această măsură, pentru că răspunderea este prea mare, faceți-o în Delegația Economică, însă nu pe sistemul: Nu vreau să câștige Ionescu și să câștige numai aceia cari vin cu câteva etaje de intermediari, fiindcă nu este bine. Mai bine ne luăm curajul și sprijinim grupurile de mari producători agricoli, fără să ne mirăm dacă ei câștigă. Să câștige marii proprietari și marii agricultori, pentru că cu cât se vor îmbogăți mai mult, cu mijloace normale, cu atât va fi mai bogat neamul nostru și cu atât independența lui politică va fi mai asigurată.

Al. Neagu: Domnule prim-ministru, subscriu cu totul la ceea ce spuneți dv.

S. Ghiolu: În practică, firmele exportatoare au fost triate și se face acum tabloul lor. Eu cred că nu sunt prea multe.

M. Antonescu: Nu sunt organizate.

S. Ghiolu: Cele care nu sunt serioase trebuiesc date la o parte, însă celelalte trebuiesc lăsate toate să lucreze.

M. Antonescu: Să fie lăsate cele care au legături cu străinătatea, pentru că aceleași societăți să facă și import și export. Să vedem astfel și certitudinea controlului și anumite echivalențe care constituie cel mai bun echilibru al prețurilor.

Rog pe dl g-ral Dobre și pe dl ministru Ghiolu să-mi spună când putem convoca o conferință în chestiunea stufului din Deltă.

S. Ghiolu: Am lucrarea aici.

M. Antonescu: Mi-ați dat proiectul general. Celelalte condițiuni interesează.

S. Ghiolu: Aceasta este baza.

M. Antonescu: Eu sunt de 18 ani profesor de drept și pentru mine o lege nu mai reprezintă nimic, este un lucru banal. Legea nu adaugă nimic, mai curând poate să strice, dacă nu prezintă și mijloace practice. Legea este scurtă și bună. S-au depus planurile de Grupul German?

S. Ghiolu: Nu se face nimic până nu iese legea.

G-ral Gh. Dobre: După apariția legii, se fac în mod automat: actul constitutiv, statutele și depunerea planurilor.

M. Antonescu: Dv. știți ce am discutat atunci: dreptul de concesiune nu se dă în alb, ci se dă numai după ce vin planurile. Perimetre în alb nu dăm.

S. Ghiolu: Așa este pus în lege.

M. Antonescu: În lege se spune: Se dă concesiunea.

G-ral Gh. Dobre: Sunt enumerate mai departe condițiunile.

M. Antonescu: Pe mine nu mă interesează numai planurile unor anumite regiuni; ceea ce mă interesează este să obțin planul general.

S. Ghiolu: În care să fie delimitată treimea sau pătrimea pe care capătă concesionarul concesiunea de exploatare. El dă delimitarea treimei sau pătrimei, în care capătă concesiunea de exploatare.

M. Antonescu: Numai atât?

Dle Ghiolu, nu primesc: pentru simplul motiv că cunosc (*sic!*) ceea ce s-a făcut în chestiunea stufului.

S-au ales părțile cele mai bune.

G-ral Gh. Dobre: Nu este așa.

M. Antonescu: O treime din 600.000 ha reprezintă 200.000 ha. Dar acești 200.000 ha reprezintă tocmai luarea esențialului din stuf, iar restul este sau neexploatabil, din cauza condițiunilor economice de exploatare, sau este de calitate proastă.

Prin urmare, să ne dea planul general și după ce ne dă planul general fixăm condițiunile de concesiune.

Aceasta am vrut să stabilesc, pentru că legea nu face nimic.

G-ral Gh. Dobre: Sunt puse chestiunile acestea.

M. Antonescu: Arătați-mi de unde rezultă că este obligat să-mi dea altceva decât planul de concesiune pentru el?

S. Ghiolu: Se cere concesiunea pentru o treime sau o pătrime.

M. Antonescu: Concesiunea pentru o treime înseamnă concesiunea totală a stufului din Deltă. Acesta este adevărul.

S. Ghiolu: Treimea este delimitată. Nu se dă o treime în genere; se dă o treime delimitată.

M. Antonescu: Dacă nu știm care sunt regiunile bune, trebuie să subscrieți la ceea ce spun eu.

Dacă eu nu știu ce reprezintă 600.000 ha și el îmi prezintă un plan și spune: Nu cer decât 200.000 ha, dar se întâmplă că cere tocmai ceea ce este mai bun din cele 600.000 ha, e adevărat, i-am dat 200.000 ha, dar restul nu mai reprezintă nimic pentru mine, sau foarte puțin. Și nu vreau să ajung la aceasta.

Aceasta este toată problema.

S. Ghiolu: Atunci nu se poate face chestiunea.

M. Antonescu: De ce nu se poate face?

S. Ghiolu: Să-și fixeze de acum ...

M. Antonescu: Să-mi dea să văz planul întregii situații. Nu știu dacă să dăm chiar 200.000 ha – și chiar acelea pe care le vor. Dacă constat (*sic!*) din planul general că mai sunt și alte rezerve de calitate identică și cu posibilități de exploatare asemănătoare este altceva; dacă nu sunt asemenea posibilități, nu fac legea, dle Ghiolu.

S. Ghiolu: Atunci nu se poate face chestiunea.

Bate ca și cum cineva, care a făcut prospecțiuni în toată țara ...

M. Antonescu: ... ar cere toată țara!...

S. Ghiolu: Unde capătă dreptul de exploatare pentru 20.000 ha, aceasta trebuie să i-o dăm.

M. Antonescu: Ai planul de prospecțiune al țării întregi, când îi dai 20.000 ha?

Dacă d-ta știi că ne mai rămân numai 20.000 ha cu rezerve de petrol, le-ai da?

S. Ghiolu: Nu.

M. Antonescu: Nici eu nu dau, dacă nu știu ceea ce rămâne în exploatare.

S. Ghiolu: Este chestiune de principiu, aceasta.

M. Antonescu: Dle g-ral Dobre, nu aveți aceeași părere ca și mine?

G-ral Gh. Dobre: Da.

M. Antonescu: Dl Ghiolu spune că trebuie să dau societății în alb, pe programul ei; 200.000 ha, pe planul pe care mi-l propun ei.

G-ral Gh. Dobre: Este prospecțiune sau explorare?

S. Ghiolu: Explorare ...

M. Antonescu: Aceasta înseamnă: conform programului. Și atunci trebuie să dau drumul statutului și programului. Dreptul de explorare este un drept de exploatare în condițiunile fixate de ei. Deci le-am creat un drept de preeminență de exploatare.

S. Ghiolu: Sigur că da.

M. Antonescu: I-am creat – virtual – un drept de explorare. Recunoașteți aceasta?

S. Ghiolu: Da, pentru porțiunea de 200.000 ha. Exact.

M. Antonescu: I-am creat lui un monopol.

I. Marian: Dl prim-ministru spune că vrea să dea și bun și prost; ei vor numai bun.

S. Ghiolu: Se dă pe plan. Se dă o treime, dar Statul are dreptul s-o reducă la un sfert. Prin urmare, tocmai această reducere – de la o treime la un sfert – dă

posibilitatea Statului ca porțiunile bune să le scoată. Pentru noi se pune problema: dacă cineva vine să facă o asemenea afacere, avem noi interesul s-o facem sau nu?

M. Antonescu: Dar în condițiunile fixate de mine.

Al. Neagu: Toată cheia problemei aceasta este: considerăm Protocolul obligatoriu, sau nu? Protocolul este sistemul acesta. Dar nimic nu mă împiedică ca (*sic!*) să socotesc că îi dau în această treime o anumită porțiune ...

M. Antonescu: Eu nu sunt un om nesincer; sunt un om simplu. Dacă plec de la ideea aceasta, de ce să nu i-o spun de la început omului. Îi spun: Domnule, arată-mi planul d-tale și îți făgăduiesc că, având interesul să-mi întemeiez o industrie, îți voi da posibilitate să lucrezi și regiuni de calitate, nu numai regiuni defectuoase. Dacă cer să controlez ceea ce vor ei să ia, fac aceasta pentru ca să îndeplinesc un lucru normal.

Și atunci îi spun clar: Dă-mi planul, ca să văd situația, și îți dau ceea ce pot.

Una din două: sau legea nu mă angajează la nimic nou și atunci n-o fac; sau, dacă dau, trebuie să dau în condițiuni normale, în condițiunile pe care le vreau eu. Și dacă eu sunt acela care aleg aceste condițiuni, prefer să le discut de la început și când am dat drumul legii să și intrăm în executare.

Al. Neagu: Trebuie spus pe față că ideea aceasta este: o treime în continuitate, iar nu o treime în fracțiune.

M. Antonescu: Nu este deloc aceasta problema. Dv. puneți totdeauna în formule tehnice ...

Al. Neagu: Dar porțiunile bune și rele sunt întinse pe toată suprafața.

M. Antonescu: Formula mea este aceea a dlui ministru Marian: vreau să cunosc calitatea, vreau să știu ceea ce dau. Dacă ții planul, d-ta, care ai planul, eu nu știu ceea ce îți dau. Or, eu vreau să știu ceea ce îți dau, cu scopul ca să nu iei d-ta tot ceea ce este bun, și mie să-mi rămână restul; pentru că îmi rezerv o parte, fie pentru mine, fie pentru altul.

Deci, câtă vreme nu știu ceea ce îți dau și ceea ce îmi rămâne, nu pot să-ți dau. Scurt și cuprinzător.

Al. Neagu: Nu este problemă de plan, ci de concesiune, spuneți-o categoric.

M. Antonescu: Vă trimit stenograma.

Deci: eu refuz să intrăm în asemenea situație.

Din moment ce am făcut legea și îi dau vocațiunea de a cere un drept de explorare, dacă vine grupul german-român, care face o cerere în cadrul legii și care mai adaugă și Protocolul anterior stabilit, eu trebuie să respect angajamentul. Sau să declare societatea că renunță la Protocol.

S. Ghiolu: Nu vorbim de Protocol.

M. Antonescu: Cum, nu e vorba de Protocol? E un Protocol care a fost semnat de dl ministru Neagu, care este membru în Guvern, care este ministru de Finanțe al țării.

S. Ghiolu: În Protocol se spune că Societatea va prezenta planul de prospectare și planul cu o treime.

Al. Neagu: Protocolul are caracter de recomandare.

S. Ghiolu: Din treimea, pe care Societatea are dreptul s-o aleagă, această treime Statul poate s-o reducă la un sfert. Prin urmare, Statul are posibilitate de restrângere.

M. Antonescu: Am posibilitatea să nu dau nimic!

Nu pot să dau fără să știu ce dau.

S. Ghiolu: Societatea spune că a făcut lucrări. O dată ce aduce planul ...

M. Antonescu: Vrea să-i plătim lucrările? Le plătim.

S. Ghiolu: Sau plățiți lucrările făcute sau, pe planul prezentat, trebuie să acord omului dreptul de explorare respectivă.

M. Antonescu: Dar să-mi dea planurile totale, ca să știu ceea ce cedăm. Din aceasta nu ieșim, dle Ghiolu! V-am mai spus: Sau prezintă planul și vedem dacă ne convine să dăm treimea – în cazul când ne convine treimea propusă de dânsii, o dăm – ...

G-ral Gh. Dobre: Dacă facem legea aceasta, adaptăm Protocolul la această lege.

S. Ghiolu: Legea nu obligă la nimic. Indicarea precisă a perimetrului exploatat împreună cu harta întocmită pentru prospecțiunea premergătoare.

M. Antonescu: Când eu nu dau drumul la lege, ei vor legea; când le cer planul, ei refuză să mi-l dea și-mi cer legea.

Dar d-ta, dle ministru, crezi că mâine, când legea ar intra în vigoare, și când ei vor avea dreptul să-mi ceară 200.000 ha, conform planului alăturat, eu voi putea să-i refuz?

S. Ghiolu: Sigur că da.

M. Antonescu: Dacă pot să-i refuz cu legea, de ce să nu pot atunci când nu este legea?

G-ral Gh. Dobre: Nu există încă legea.

M. Antonescu: Refuz să dau până nu cunosc planul.

Scurt și simplu!

Ședința se ridică la ora 14.40.

Stenografiat de D. Fierăscu și A. Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 372 (fost 350)/1943, f. 323-417

12. 1943 august 20. Se discută despre: măsurile ce se vor lua ca urmare a bombardamentelor din 1 august și a neajunsurilor constatate; creșterea salariilor și pensiilor; exporturile în Italia, Germania și în alte țări etc.

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de vineri, 20 august 1943

Ședința se deschide la ora 17, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Participă domnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Educației Naționale; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. dr. P. Tomescu**, ministrul Sănătății; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și ministru ad-interim al Economiei Naționale; **I. Marian**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat al Aerului; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat al Educației Extrașcolare; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românilizării, Colonizării și Inventarului; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat al Propagandei; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral N. Șova**, subsecretar de Stat al Marinei; **I. D. Enescu**, subsecretar de Stat al Muncii; **g-ral I. Arbore**, subsecretar de Stat al Aprovizionării; **g-ral I. Șteflea**, șeful Marelui Stat Major al Armatei; **g-ral N. Pălăngeanu**, prefectul Poliției Capitalei; **ing. Corneliu Ionescu**, director general la P.C.A.; **g-ral G. Marinescu**, șeful Apărării Pasive; **Cezar Rășcanu**, director general al Casei Asigurărilor Sociale; **ing. Gh. Andonie**, director general al Minelor; **C. Păunescu**, subdirector general al C.F.R.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, domnul ministru g-ral Pantazi a dorit ca într-un Consiliu de Miniștri să precizăm toate măsurile care urmează să fie luate, ținându-se seamă de învățămintele pe care ni le dau bombardamentele aeriene din 1 august, anul acesta.

Pentru că domnul ministru dr. Tomescu trebuie să plece la Constanța la ora 6, l-aș ruga pe dl g-ral Pantazi, ca în expunerea pe care vrea s-o facă și în măsurile pe care socotește nimerit să le luăm să ia la început considerațiunile de ordin sanitar și medical cu învățămintele lor pentru ca domnul dr. Tomescu să ia cunoștință și domnia sa de aceste considerațiuni.

G-ral C. Pantazi: Domnule prim-ministru, domnilor miniștri, în primul rând vom face o scurtă privire asupra felului cum s-au petrecut evenimentele și în special asupra felului cum s-a comportat Apărarea Pasivă la ultimul bombardament.

Vom examina pentru fiecare din compartimentele Apărării Pasive: constatările făcute, cauzele lipsurilor sau defectuoșitățile constatate și măsurile de îndreptare de luat.

Alarmarea

Constatări: Alarma a fost dată la timp în toată regiunea suprazburată de avioanele inamice.

Încetarea alarmei nu s-a mai putut însă da nici la Ploiești și nici la Câmpina, din cauză că legăturile electrice ale unei bune părți din sirene fuseseră distruse de bombardamentul inamic.

Dacă atacul ar fi fost reinnoit după două-trei ore – ceea ce era posibil, – el ar fi găsit orașele de mai sus fără posibilități de alarmare deci cu populația neadăpostită și cu o bună parte din echipele de Apărare Pasivă neprevestite.

Cauzele lipsurilor constatate

Considerațiunile de economie, care au primat în realizarea dispozitivelor de alarmare ale orașelor noastre au făcut ca sirenele să fie instalate mai peste tot pe circuitele Societății de Telefoane, astfel că o singură lovitură poate scoate din funcțiune, în același timp, și telefoanele și sirenele unui cartier întreg.

Dacă dispozitivul de alarmare ar fi utilizat o rețea proprie de joasă tensiune, chiar dacă ea ar fi fost ruptă, ar fi rămas totuși rețeaua telefonică pentru alarmarea, în special, a întreprinderilor din afara periferiilor orașelor.

În lipsa acestei posibilități s-ar fi impus, cu atât mai mult, dublarea mijlocului de alarmare expusă întreruperii, printr-un altul independent, de rețeaua telefonică, cum ar fi: autosirenele, motocicletele etc.

Măsuri de îndreptare de luat

Să se achiziționeze în cel mai scurt timp de către centrele sensibile mai expuse (Ploiești, Câmpina, Brașov, Giurgiu, Constanța, Galați, Brăila, Iași, Cernăuți, Buzău și Reșița) numărul strict necesar de autosirene, în raport cu suprafața orașelor respective, autosirene care remorcate de turisme obicinuie se pot deplasa cu repeziciune pentru darea alarmei în diferite cartiere, în cazul distrugerii rețelei electrice care deservește sirenele fixe.

În rezumat deci, ne trebuie autosirene sau motociclete.

M. Antonescu: În ce privește alarma, dvs. ați spus că alarma a fost dată la timp.

Desigur că serviciul nostru de apărare antiaeriană a funcționat foarte bine și a transmis imediat ce a fost vestit. Dar așa cum a făcut observația și domnul Mareșal, în România știrea a sosit destul de târziu, ceea ce înseamnă că trebuie să facem eforturi ca să ni se vestească pericolul mai prompt și să se dea alarma la timp ca să nu ajungem la nici un fel de primejdie și să fim vestiți ori de câte ori se îndreaptă avioane inamice spre teritoriul nostru.

Azi-dimineață am fost la Câmpina la întreprindere și mi s-au arătat avantajele anunțării numai cu un sfert de oră mai înainte a atacului aerian. Într-un sfert de oră s-a putut goli o parte din rezervoare și efectele bombardamentului acolo unde rezervoarele au fost golite nu se pot comporta cu cele unde rezervoarele au rămas pline. Aceasta înseamnă că un sfert de oră chiar este un timp foarte prețios și poate fi folosit cu bune rezultate.

În ceea ce privește sistemul de alarmare autonomă trebuie să vă luați toate măsurile, și domnul ministru de Finanțe să vă ajute, pentru ca să creăm aceste

posibilități autonome. Alarmarea să nu fie legată de anumite elemente care să împiedice posibilitatea de anunțare.

A doua chestiune este aceea a camuflării de zi.

G-ral C. Pantazi: Atacul inamic dându-se pe timp de zi camuflarea cu ajutorul norilor artificiali n-a putut fi utilizată cum trebuie.

Din cauză că unitățile româno-germane să găseau în curs de schimbare de dispozitiv și cu legăturile telefonice necomplet întinse nu s-a putut pune în funcțiune decât 30% din aparatele de emisiune, astfel că acoperirea orașului Ploiești și a rafinăriilor vecine a fost cu totul insuficientă.

S-au luat măsuri pentru întărirea dispozitivului de camuflare a Ploieștiului cu încă două companii fumigene și pentru dezvoltarea legăturilor telefonice.

Pentru restul țării trebuie urgentată la maximum dotarea cu aparatura necesară primei noastre companii fumigene și rezolvată problema aprovizionării acestei unități, și celor ce vor mai trebui organizate cât mai curând, cu acid fumigen din țară.

Demersurile făcute în acest sens pe lângă Ministerul Înzeestrării, pentru asigurarea producerii în țară a unei cantități de 3 mii tone acid fumigen, n-au căpătat încă un rezultat.

Pentru că este de extremă urgență asigurarea camuflării Reșiței, Comandamentul Apărării Pasive a cerut Ministerului Înzeestrării aprobarea importării din Iugoslavia a unei cantități de 360 tone acid fumigen pe bază de compensație.

Adăpostirea

Asupra rafinăriilor s-au aruncat de aviația inamică bombe brizante de 250-500 kg, bombe incendiare de tip baston și s-a tras cu proiectile de mitralieră grea 12,6 mm.

Rezervoarele neprotejate au fost distruse de bombele brizante chiar în cazul loviturilor de la oarecare distanță, datorită suflului, schijelor, incendiului direct, cât și transmiterii căldurii de la incendiile învecinate. Neprotejarea lor a dus la întinderea incendiului prin revărsarea combustibilului incendiat. Rezervoarele neprotejate sunt expuse atât bombelor incendiare, cât și proiectilelor trasoare și incendiare de mitralieră.

Rezervoarele protejate prin ziduri au fost distruse numai când bombele au căzut și explodat în interiorul zidurilor de protecție. Acolo unde bombele au căzut între mai multe rezervoare protejate de ziduri, s-a produs cel mult distrugerea parțială a acestora, salvându-se, în majoritatea cazurilor, rezervoarele sau instalațiile înconjurare cu astfel de ziduri. Zidurile de protecție și-au dovedit completa lor eficacitate.

Instalațiile protejate prin ziduri de protecție au fost în mare parte salvate, în timp ce turnurile înalte ale acestora, neputând fi protejate contra schijelor, suflului și incendiului, au suferit foarte mult.

Conductele tubulare ale instalațiilor, așezate deschis la nivelul solului au suferit mari deformațiuni, din cauza incendiilor și suflului bombelor devenind inutilizabile.

În celelalte întreprinderi industriale s-a pus prea puțină grijă și s-a făcut prea puțin pentru protejarea părților vitale. Aceasta se constată atât la Uzina Electrică din Câmpina, cât și la atelierele C.F.R. din Ploiești.

În orașe s-au constatat următoarele:

Nu are fiecare casă asigurat adăpostul familial, din care cauză au fost familii întregi care au fost omorâte prin prăbușirea caselor de periferie peste ele;

Echipele de Apărare Pasivă, în așteptarea plecării lor la misiune, nu sunt peste tot bine adăpostite;

Sergenții de stradă și patrurile de poliție nu știu că trebuie să se adăpostească și nici nu au asigurate pe străzi, în locuri potrivite, observatoare protejate prin ziduri sau îngropate;

Comandanții și șefii de Apărare Pasivă ai diferitelor centre sensibile nu au peste tot asigurate posturi de comandă bine adăpostite, cel puțin contra suflului bombelor și schijelor.

Cauzele lipsurilor constatate: lipsa de impulsivitate din partea autorităților municipale și lipsa unui control tehnic mai asiduu în întreprinderi din partea organelor îndreptățite ale Ministerului Economiei Naționale.

Măsuri de îndreptare:

Executarea zidurilor și, în viitor, atât pentru protejarea rezervoarelor, cât și a instalațiilor importante;

Montarea conductelor tubulare în interiorul întreprinderilor, la adâncimi de cel puțin 1 ½ m, pentru a nu mai fi expuse deformării în caz de incendiu, în vecinătatea lor;

Construirea pe străzi, la locuri bine alese, a unor gherete protejate în contra schijelor și suflului, pentru adăpostirea sergenților de stradă și patrurilor de poliție;

Construirea, la locurile de adunare ale diferitelor echipe de A.P., a unor șanțuri-adăpost acoperite.

Observarea incendiilor:

Constatări: 1) în rafinării și întreprinderi: a fost bine asigurată, prin observatoare de zid, de beton sau îngropate; personalul a fost la posturi, afară de câteva rare excepții.

În orașe:

N-au fost instalate, deși ele sunt organizate; nu au asigurată protecția în contra schijelor și suflului bombelor și nici în contra spărturilor proiectilelor de a.c.a. (căști); nu sunt dotate cu aparatura necesară observării și determinării punctelor de cădere ale bombelor brizante și incendiare;

Nu sunt dotate cu bune legături telefonice, pentru transmiterea elementelor necesare la centrala pompierilor din postul de comandă A.P.

Cauzele lipsurilor constatate:

Lipsa de subordonare a pompierilor militari cari instruiesc aceste echipe, față de Comandamentul A.P.; lipsa de fonduri bănești în bugetele comunelor respective.

Măsuri de îndreptare:

Să se subordoneze pompierii militari Comandamentului A.P., ei constituind singura trupă de A.P. permanentă de care dispunem în prezent.

Această soluțiune nu este admisă de Statul Major. Statul Major nu admite subordonarea pompierilor militari Apărării Pasive. Aici poate să fie însă o colaborare tehnică.

M. Antonescu: În caz de bombardament aerian, există un singur organ care are comanda.

G-ral D. Popescu: Comandamentele care se improvizează îndeosebi în împrejurări grele niciodată nu dau roade.

Cred că dacă, în momentul când se dă alarma, punem pompierii militari sub comandamentul Apărării Passive, nu vom putea obține rezultate bune.

M. Antonescu: Trebuie să deosebim ideea de comandament pentru pregătirea tehnică de realizarea scopului pentru care se face unitatea de comandament.

Dacă pentru instruire autonomia de comandament a pompierilor este explicabilă, dacă măsura pe care o propune Marele Stat Major, a unor ore de conlucrare, tocmai pentru a se evita o improvizație, dacă aceasta duce la o colaborare organizată de mai înainte între pompieri și celelalte organe administrative chemate să colaboreze în caz de bombardament, cred că unitatea de comandament în momentul bombardamentului aerian apare necesară.

Totuși, pentru ca să nu existe o înfinitate de atribuțiuni, care să se exercite separat în ocazii de acestea, mi se pare că este în interesul chiar al pompierilor să fie lăsat să aibă comanda acel care are răspunderea generală. Trebuie însă să se organizeze o colaborare mai dinainte cu ore de instrucție comună, cu ore de exerciții comune, după cum trebuie să se precizeze ce acte intră în acest atribut de comandament unic, ca să nu se creeze neajunsuri; ca să nu se folosească greșit colaborarea trebuie precizate atribuțiunile Comandamentului Unic.

G-ral C. Pantazi: *Stingerea incendiilor.*

Constatări:

Formațiunile civile și militare de luptă în contra incendiilor au fost la timp pe teren și au reușit să stingă destul de repede începuturile de incendiu, care nu erau alimentate de hidrocarburi.

Incendiile mai mari din orașe (spre exemplu: cel de la penitenciarul din Ploiești) n-au putut fi, însă, stinse decât foarte târziu în cursul nopții, atât din cauza lipsei de apă, cât și din aceea a lipsei capacității de stingere a formațiunilor de care se dispunea (în special a lipsei unei mai mari cantități de furtun, cu care să se poată aduce apă din depărtare).

Incendiile provocate prin aprinderea hidrocarburilor din rafinării și depozite n-au putut fi stinse în chiar cursul zilei de 1 august decât acolo unde, pe lângă concentrare de unități de pompieri, s-a putut dispune și de cantități mari de apă. Cum la cele mai multe din rafinăriile aprinse („Astra”, „Orion”, „Creditul Minier”, „Steaua Română”), odată cu lovirea rezervoarelor de hidrocarburi, au fost rupte și instalațiile de apă (pompe, canalizări etc.), a trebuit un timp destul de îndelungat să se lucreze numai cu mijloace pompieristice reduse, până când s-au efectuat legăturile necesare între locul incendiilor și rezervoarele cu apă de rezervă ale acelor rafinării;

La incendiile din regiunea gării, s-a simțit o și mai mare lipsă de apă, acolo neexistând în vecinătate nici o rezervă de apă – și cantitatea de furtun de care dispuneau pompierii români, nepermițându-le a trage această apă mai departe.

Organizarea locuințelor pentru lupta contra incendiilor s-a dovedit aproape inexistentă; aproape toate locuințele din jurul rafinăriilor, care au fost atinse de bombe incendiare, au ars până la totala consumare.

Cauzele lipsurilor:

Organizarea rețelelor de alimentare cu apă ale orașelor noastre nu este calculată pentru cazurile care se pot întâlni numai la război, al unui număr foarte mare de incendii simultane. Presiunea în conducte este destul de slabă, astfel că dacă, la Ploiești, de exemplu, pompierii români și germani laolaltă ar fi trebuit să conteze numai pe apa din conducte, aceasta n-ar fi ajuns.

Rezervele de apă, pentru care comandamentul Apărării Passive a depus atâtea stăruințe (în special pe lângă municipalitatea orașului Ploiești) n-au fost asigurate: – nu numai că Primăria municipiului Ploiești n-a voit să ia asupra sa construirea nici unuiu din cele 10 bazine proiectate în acel oraș, dar n-a consimțit nici cel puțin la cheltuiala de 750.000 lei necesară racordării bazinelor construite de germani, la rețeaua orașului.

Mijloacele tehnice ale pompierilor noștri (autopompe, furtun, spumogen) sunt extrem de reduse față de sarcinile cari le revin în cazul unui atac masiv cu bombe incendiare (asupra Bucureștiului, spre exemplu). Numai pentru regiunea Ploieștiului, germanii vor dispune, peste 2-3 luni, de 6 batalioane A.P. (în mare majoritate pompieri), în timp ce noi pentru București nu dispunem nici de forța combativă a două batalioane.

Lipsa de înțelegere a marelui public pentru marele pericol pe care îl reprezintă bombele incendiare.

Măsuri de îndreptare:

Asigurarea, în primul rând, a unor mari rezerve de apă în toate centrele expuse atacurilor inamice (cele 12 centre evacuabile), prin construirea unor bazine betonate în cartierele mai depărtate de sursele naturale de apă;

Asigurarea unei cât mai mari cantități de furtun pompierilor noștri militari: comandamentul Apărării Passive are comandată, în acest scop, în Germania, o cantitate de 70.000 m, în afară de altă cantitate de 30.000 m, angajată și în parte sosită (10.000 m), pentru dotarea întreprinderilor industriale mai expuse. Este necesar să se stăruie pe lângă N.M.A.G. pentru expedierea cât mai urgentă a primei cantități;

Executarea, în rețele de alimentare cu apă ale orașelor noastre, a unor variante, cari – în cazul rușii într-un punct al conductelor – să ne permită evitarea și izolarea părții rupte;

Instruirea și asigurarea în permanență, pe lângă uzinele de apă ale orașelor, a unui număr de echipe de fântânari, dotate cu biciclete, care să se poată repede deplasa în punctul lovit de bombele inamice și repara conductele sparte;

Asigurarea unor surse de apă (de băut și industrială) independente, prin forarea în toate orașele mai amenințate a unui număr adecvat de puțuri, cu debit corespunzător;

Mărirea capacității de luptă a pompierilor militari – și, în primul rând, asigurarea cât mai urgentă a primirii din Germania a materialului comandat pentru primul batalion de Apărare Pasivă, ordonat de domnul Mareșal, și a fondurilor necesare echipării celui de al doilea batalion A.P., hotărât de domnul Conducător al Statului, pentru București (sumele care au fost aprobate, în acest scop, de către domnul Mareșal, în planul de dotare al comandamentului Apărării Passive, încă din luna ianuarie a.c. n-au fost nici până acum depuse de Ministerul Afacerilor Interne, astfel că nu se poate face nici o angajare de material).

Domnul general Șova este aici și poate să vă spună că pompierii noștri de la Câmpina au numai 100 metri furtun.

G-ral N. Șova: Eu am vizitat batalionul german și am rămas impresionat de dotarea pe care o are. Am asistat și la un exercițiu antiaerian. Noi nu ne putem compara cu ei.

G-ral C. Pantazi: *Măsurile sanitare.*

Constatări:

Victimele au fost pansate la timp de echipele sanitare mobile, însă transportul lor la spitale a mai întârziat din cauza lipsei mijloacelor de transport suficiente.

Mai târziu, când s-a putut ști cu siguranță că Bucureștii nu vor fi atacați, au fost trimise de aici, în ajutor, 10 autobuze sanitare (a câte 6 tărgi fiecare); în primele momente, însă, Subzona Ploiești n-a putut conta decât pe două autosanitare „Tempo”, achiziționate din fondurile S.S.A. și puse la dispoziția postului mobil de ajutor și triaj al orașului Ploiești de către comandamentul Apărării Pasive în anii trecuți.

La Câmpina nu există nici o autosanitară.

Cam aceeași este situațiunea mijloacelor de transportat răniții în mai toate orașele din țară.

Spitalizarea victimelor, deși mai bine asigurată, n-a fost, totuși, în primele momente, realizată în bune condițiuni peste tot.

Material sanitar suficient, dar nu destul de bine repartizat.

Încadrarea formațiunilor cu medici a fost mulțumitoare; se simte mai mult nevoia de personal medical auxiliar.

Cauzele lipsurilor constatate:

– totală absență, până în anul 1943, din bugetele Ministerului Sănătății a unor preocupări în legătură cu partea ce revine acestui minister în organizarea mijloacelor sanitare de Apărare Pasivă;

– lipsa de contribuție la opera de ajutorare sanitară, în cazuri de atacuri aeriene, a Armatei, care în situațiunea de război, în care ne găsim, deține mai toate mijloacele de transport de care se dispune;

– lipsa de interes a unora dintre medicii civili, conducători de servicii, și lipsa de inițiativă a altora. Astfel, la Ploiești, șeful Serviciului Sanitar A.P., domnul doctor Kalutzki, n-a ținut cont de capacitatea momentană de spitalizare a spitalului Schuller, trimițându-i mai mulți răniți decât acest spital putea spitaliza; la rândul său, medicul-șef al spitalului Schuller, doctor Petrescu, deși dispunea încă de paturi, fără saltele și rufărie, nu s-a gândit (de la ora 14 până la ora 22) să ceară efectele lipsă de la autoritatea comunală, ci a rezolvat problema înghesuind câte doi răniți într-un pat.

La rândul său, reprezentantul autorității comunale pe teren și șeful Apărării Pasive a municipiului, inginer Stamatiade, nici n-a dat, pe tot timpul atacului, prin Ploiești, sus-numitul având locuința în București și pretextând că na avut mijloc de transport, spre a se prezenta la postul său de comandă.

Ca măsuri de îndreptare noi am întocmit niște note informative asupra realizărilor ce revin diferitelor departamente în organizarea măsurilor de apărare pasivă, de interes general, din care câte un exemplar a fost înmănat domnilor miniștri ai departamentelor respective.

Așa, de pildă, contribuția care revine Ministerului Sănătății Publice și Ocrotirilor Sociale în organizarea formațiunilor de Apărare Pasivă de interes general sunt:

În prima urgență (până la 1 octombrie 1943):

12 posturi mobile de ajutor și triaj.....	36.000.000 lei
19 stații de spălare	9.500.000 "
9 posturi fixe de ajutor și triaj	7.200.000 "
12 secții de spital gazați.....	16.800.000 "
4 laboratoare de detecție	6.000.000 "
<hr/>	
Total în prima urgență: 75.500.000 "	

În a doua urgență (până la 1 aprilie 1944):

20 posturi mobile de ajutor și triaj.....	60.000.000 lei
55 stații de spălare	27.500.000 "
20 secții spital gazați	28.000.000 "
1 laborator detecție	1.500.000 "
3 depozite de reîmprospătare	8.400.000 "
<hr/>	
Total în cea de a doua urgență: 125.400.000 lei	

M. Antonescu: Domnul ministru al Finanțelor va cere un cordon de Apărare Pasivă împotriva cererilor de fonduri (Ilaritate).

Al. Neagu: N-am s-o fac, dar am să profit de surșurile colegilor, ca să mai tai la fiecare câte ceva.

G-ra D. Popescu: Din ce să tăiați: din surșuri sau din fonduri?

Al. Neagu: Din surșuri, nu; mă mulțumesc din fonduri.

M. Antonescu: Domnule ministru, deși sunt domenii în care, cu toată luciditatea și cu toată demnitatea, afirm că n-am competență, pentru a da îndrumări, pentru că totuși spiritul de observație și măsurile de coordonare mi se par esențiale, cred că aş putea să adaug, la toate măsurile de ordin militar și tehnic, care vă aparțin și în care spiritul meu științific mă împiedică să mă introduc, și să vă semnalez unele aspecte. De asemenea, sunt dator să atrag atenția domnului ministru al Finanțelor asupra unor anumite situații, pentru că eu am fost la fața locului după ce s-a produs bombardamentul și am putut să constat anumite lipsuri.

În primele ceasuri, nici n-a existat o singură echipă sanitară, care să iasă să vadă dacă ne găsim într-o mare catastrofă, care a omorât mii de persoane, sau dacă a fost un bombardament care – cum a fost din fericire cazul – a produs numai câteva victime; dacă ne găsim deci într-o situație când echipele sanitare trebuie să intre, din primul ceas, în acțiune sau dacă aceste echipe au puțin de lucru.

În al doilea rând, n-am văzut nici brancarde, nici coloane sanitare, care să fi intervenit imediat, ca să se prezinte cel puțin acolo unde se găseau mai multe victime, cum a fost de pildă cazul de la penitenciar. Transportul victimelor de acolo s-a făcut în modul cel mai primitiv, pe care poate să și-l închipuie cineva. Lipsă totală de orișice fel de măsuri de transport.

Spitalele, atât la Câmpina cât și la Ploiești, complet lipsite de orișice fel de măsuri de prevedere. La Câmpina, medicii – și mărturisesc aici toată satisfacția pe care

am avut-o, văzând stăruințele pe care ei le-au pus – au făcut toate eforturile, însă în condițiuni cu totul primitive. Desigur că trebuia să se prevadă că un bombardament va distruge instalația de lumină electrică. Am intrat la Câmpina, unde abia era câte o lumânare și câte o lampă din loc în loc. S-a operat cu lămpi de gaz, adunate din împrejurimi.

La Ploiești, unde am fost cu domnul Mareșal Antonescu, la ora 10 seara abia erau două lumânări într-un spital, unde fuseseră aduse aproape 100 victime. Toți erau concentrați într-o singură cameră. Las la o parte observațiunile, pe care le-am făcut cu foarte multă amărăciune relativ la acel domn medic de spital, care la 10 seara găsisese bine să plece din spital, deși lăsase pe unii răniți nepansați, pe alții muribunzi. Pentru alți răniți, după 6 ore de la bombardament, care aveau plăgi, a trebuit ca eu, cu ignoranța mea medicală, să trimit să se aducă de la București diferite substanțe tanante și ceroase. Ceasuri întregi acești răniți fuseseră lăsați, după ce li se făcuse numai câte o injecție de morfină, la un loc cu cei răniți mai ușor, împreună cu muribunzi și alături de bolnavi de boli contagioase sau de boli curențe din spital. În sfârșit, era o stare foarte gravă, ceea ce denotă o totală lipsă de prevedere.

Pe de altă parte, nu era nici în Ploiești, nici în Câmpina – m-am interesat și într-un loc și în altul – nici un spital și nici un local dinainte prevăzut, pentru cazul când numărul victimelor ar fi fost cu mult mai mare. Închipuiți-vă că ar fi fost în Ploiești 3.000 victime, care ar fi trebuit imediat pansate și internate în spital. Trebuia ca noi să plecăm de la astfel de ipoteze.

În Consiliul de Miniștri nu putem să facem nici un fel de ocoluri în această privință. Sunt astăzi stabilite trei centre, din care este probabil să vie avioanele inamice, pentru bombardamentele viitoare. Noi avem de aici înainte datoria să privim lucrurile cu foarte mare realism.

Și acum, pentru că dl ministru Tomescu trebuie să plece, în afară de constatările, pe care d-sa le-a făcut personal și de observațiunile dlui Mareșal, cred că, împreună cu Statul Major, Serviciul Sanitar al Armatei trebuie să formeze anumite cordoane sanitare, adică să înființeze echipe sanitare vizând anumite centre, echipe care să se poată deplasa pe regiuni întregi și care să fie prevăzute cu automobile de transport pentru răniți, ca să poată interna în anume centre, special organizate, răniții din întreaga regiune.

Nu vreau să provoc neliniști dlui ministru al Apărării Naționale și dlui subsecretar de Stat al Marinei, însă, după informațiunile de care dispun, se vor ataca în primul rând instalațiile de rafinărie, care mai sunt...

G-ral C. Pantazi: Depozitele de muniții.

M. Antonescu: ... nu, – se vor ataca în rândul al doilea porturile și căile de comunicații și, fără îndoială, vin pe urmă la rând anumite centre industriale, fabrici de muniții și celelalte. Deocamdată însă sunt sigur că rândul va veni centrelor industriale, care cuprind rafinăriile, ce n-au fost încă atinse – prin urmare, trebuie dată toată atențiunea acestor centre – și principalelor noduri de comunicație. Deci, Ploieștiul intră în primul rând, apoi Chitila-Triaj...

G-ral C. Pantazi: S-au luat măsuri.

M. Antonescu: Dar vreau să se ia măsuri și din punct de vedere sanitar, pentru că s-ar putea ca aceste bombardamente să surprindă anumite transporturi și să facă multe victime. De aceea trebuie să avem spitale improvizate pentru asemenea eventualități. Asemenea măsuri trebuiesc luate și pentru Constanța, și pentru Cernavodă și pentru Giurgiu și pentru Galați și pentru Porțile de Fier. Toată regiunea de la Turnul Severin la Porțile de Fier este probabil să fie bombardată.

G-ral N. Șova: S-au făcut recunoașteri destul de dese în această regiune. Pe timpul nopților cu lună au apărut, când un avion, când două, în ultima vreme. Ne așteptăm acum la bombardamente.

M. Antonescu: Și atunci, aș vrea – pentru că domnul ministru Tomescu vrea să plece – să se ia măsurile acestea de ordin sanitar: să se formeze aceste echipe sanitare, prevăzute cu mijloace de transport, în centre, de unde să poată radia în regiunea respectivă. Este vorba deci de centre de distribuție mobile, prevăzute cu automobile de transport.

Fără îndoială că nu puteți prevedea unde vor fi atacurile, însă totuși în anumite orașe trebuie să fie înființate aceste centre, care să intervină la nevoie.

Am mai constatat – și cu aceasta sfârșesc cu măsurile de ordin sanitar – că timp de câteva ceasuri la Ploiești n-a fost nici un fel de intervenție a unor echipe, care să se ducă și să vadă dacă mai sunt victime sub dărâmături. Acolo unde inițiativa particulară sau organele Armatei, care se ocupă de toate măsurile de apărare și de localizarea focului, își dau concursul, nu este nevoie de măsuri speciale; dar în alte părți trebuie să se constituie echipele acestea, care să poată merge și cerceta tot terenul în caz de bombardament, fără să aștepte ca organele celelalte, ocupate cu alte măsuri de ordine, să intervină și să le dea acest sprijin sanitar.

În fiecare localitate se pot organiza, pe întreprinderi, asemenea echipe, care să fie instruite din vreme, cu concursul Armatei și Apărării Pasive, și să poată face și acest oficiu.

G-ral C. Pantazi: Noi am luat și o altă măsură: am propus domnului Mareșal și d-sa a aprobat și vă rog și pe dv. să binevoiți a aproba, pentru ca această dispoziție să intre în uz: am propus crearea Comandamentului Unic, din momentul când s-a dat alarma și până când s-au terminat operațiile de salvare. Acest Comandament Unic, care este condus de comandantul garnizoanei respective din fiecare oraș, are ca mijloace de legătură și informații pe ofițerii și trupa din unitățile garnizoanei. În astfel de condiții, strângând în mână toate mijloacele, acest comandament poate să dea informații, după ce și-a făcut el singur opera lui de informație. El poate lua măsuri și interveni cu echipele acolo unde este nevoie, pentru ca totul să meargă în cea mai bună organizare.

Dr. P. Tomescu: Din experiența făcută la Ploiești, noi am luat măsurile de rigoare, în raport cu dispozițiile domnului Mareșal, pentru orașele cele mai expuse. Mă duc acum la Constanța și am fost și în alte părți, unde s-au luat măsuri, ca să prevenim orîșice eventualități. Facem repetiții, pentru ca echipele să poată merge cât mai bine, iar spitalele să fie pregătite în toate amănuntele, ca să nu se mai repete ceea ce s-a întâmplat la Ploiești.

M. Antonescu: Pentru centrele de comunicație, vă rog să luați măsuri.

Dr. P. Tomescu: Sarcina aceasta revine, în primul rând, Apărării Pasive, cu concursul medicilor comunali, a coloanelor de brancardieri și a echipelor sanitare, care toate sunt la dispoziția Apărării Pasive, fiindcă ar fi imposibil ca Serviciul Sanitar să facă față tuturor eventualităților.

M. Antonescu: Atunci vă rog să dați o circulară, prin care să dispuneți că toți medicii din toate serviciile Statului sunt obligați să se supună programului de Apărare Pasivă și să se prezinte în 24 ore la centrele de Apărare Pasivă pentru instrucțiuni referitoare la sarcinile ce le revin în caz de bombardament.

G-ral C. Pantazi: Am și făcut.

M. Antonescu: Trebuie să știe fiecare ce are de făcut, fiindcă, dacă aceasta se lasă ca o facultate, este una și dacă se impune ca serviciu obligatoriu este alta.

Când am fost la Ploiești, am constatat că medicul-șef de spital a lăsat paturile fără cearceafuri, cu muribunzi cari urlau de durere, cu răniți nepansați și a plecat la 9 jumătate seara din spital, lăsând acolo un medic secundar și un intern, care obosiseră și ei și s-au retras în fundul spitalului. Și atunci, simt nevoia ca, prin administrația noastră, să se facă cunoscut fiecăruia – în afară de obligațiunile morale pe care le are – că acesta este un serviciu datorit, de care răspunde.

Dr. P. Tomescu: Tocmai de aceea vreau să mă duc în aceste localități și să stau de vorbă cu ei și să-i organizez.

În afară de aceasta, simt nevoia să organizez și posibilitățile de evacuare a răniților în centrele mai mici din județele respective, pentru ca răniții din primul atac să fie puși în siguranță, iar pe de altă parte spitalele să poată fi puse la dispoziție pentru alți răniți.

M. Antonescu: Să se creeze locuri libere în spitale și în toate hotelurile din capitalele de județ, care pot fi folosite.

Dr. P. Tomescu: Vă mărturisesc însă că mijloace de transport sanitare n-avem decât la Brașov, unde sunt patru mașini.

G-ral I. Șteflea: Vor funcționa toate automobilele sanitare militare.

M. Antonescu: Pentru București trebuie ca autobuzele Societății de Tramvaie să intre în funcțiune automat.

Dr. P. Tomescu: Sunt puse.

M. Antonescu: Pentru domnul ministru Tomescu mai aveți ceva, dle g-ral Pantazi?

G-ral C. Pantazi: Nimic.

M. Antonescu: Atunci îl putem lăsa să plece.

G-ral C. Pantazi: Mai ar fi o chestiune, pe care vreau s-o expun în câteva cuvinte. Este o problemă foarte importantă, în care s-au făcut mari progrese și în care, la început am fost total surprinși: este vorba de detectarea bombelor cu explozie întârziată.

Nu avem decât o echipă de 8 specialiști, iar germanii, tot așa. Atât echipa noastră, cât și echipa germanilor au avut pierderi simțitoare.

Am făcut o primă școală, care funcționează pe lângă Pirotehnia Armatei, în care sunt elevi de la fiecare întreprindere, cu maeștrii artificieri, care fac un curs de zece zile, versați în demontarea bombelor cu explozie întârziată.

Vasăzică, o pregătire succintă, care să aibă de scop întrebuintarea unui personal, oarecum redus, însă format în vederea unui rezultat bun, și, în același timp, un curs practic cu scopul de a da posibilitatea personalului ca să poată fi întrebuintat în momentul în care apar mine cu explozie întârziată a căror manipulare nu este cunoscută.

S-a făcut școala, și funcționează la Institutul Național de Educație Fizică.

Chestiunea este: ce poate să facă fiecare minister în parte, cum și fondurile pe care trebuie să le dea. Sunt unele obligațiuni, care trebuie neapărat realizate, și aici este o chestiune de Guvern.

De aceea, am ținut să discut aceasta în Consiliul de Miniștri, pentru că ori de câte ori am încercat să o facem noi, n-am reușit, din cauză că n-au venit niciodată titularii ministerelor, iar măsurile luate au fost măsuri mai mult teoretice.

Trebuie să trecem la înfăptuiri.

În ceea ce privește Apărarea Aeriană, care are o importanță extraordinară, ea trebuie pusă la punct în cel mai scurt timp și suntem obligați să întrebuintăm un maximum de posibilități, pentru ca ea să funcționeze cum trebuie.

Contribuția ce revine Ministerului Afacerilor Interne și care este obligat, până la 1 octombrie, să satisfacă toate cerințele, această contribuție – după cum văd aici – se compune din materiale pentru un batalion de Apărare Pasivă, două echipe de ridicare a dărâmăturilor, 1141 echipe sanitare rurale, 95 echipe de prim ajutor...

G-ral D. Popescu: Dar de ce Ministerul Afacerilor Interne trebuie să le facă pe toate acestea, și cu ce personal?

G-ral C. Pantazi: Pentru că a fost legiferat un împrumut, din a<le> cărui realizări se aduceau la îndeplinire toate acestea.

Este indiferent cine le face. Dacă dvs. nu dați din acel împrumut, ni se va crea un alt fond, fie că-l va da Ministerul Afacerilor Interne, fie Ministerul Afacerilor Străine, fie orice alt Minister. Pentru noi este tot una.

Noi l-am pus aici, din cauză că au fost niște impozite, sau niște taxe pe care le-a perceput Ministerul Afacerilor Interne, și credeam că această operațiune și-a produs efectele scontate.

G-ral Gh. Marinescu: Este legea modificatoare din 1943, în baza căreia, comunele, fie urbane, fie rurale, sunt autorizate să perceapă, pentru diferite servicii pe care aceste comune le fac cetățenilor, anumite taxe. Între aceste taxe este și cea privitoare la Apărarea Pasivă.

G-ral C. Pantazi: Nouăsprezece echipe de detecțiune și 19 echipe de dezinfecție. În total, 286.520 milioane în primă urgență, din care rămân de pus la dispoziție 117 milioane, fiindcă aproximativ 169 de milioane pentru prima urgență sunt realizate. Avem deja materialele.

Vasăzică, ar fi 117.520 milioane.

Cine face echipele acestea, de care vorbești d-ta, dle g-ral Marinescu?

Al. Neagu: Eu n-am primit nici o cerere.

M. Antonescu: Ar fi 117.520 milioane pentru Ministerul Afacerilor Interne, în primă urgență.

G-ral C. Pantazi: Adică până la 1 octombrie. Am fi mulțumiți dacă s-ar acoperi această sumă până la 1 octombrie.

M. Antonescu: Dl. ministru al Finanțelor spune că n-a primit nici o hârtie în legătură cu o asemenea cerere.

G-ral C. Pantazi: Poate că nu le-a cerut dl g-ral Marinescu.

G-ral Gh. Marinescu: Le-am cerut dlui g-ral Popescu, ministrul Afacerilor Interne. Am fost acum 2-3 luni la d-sa, însă nu avea sumele disponibile.

G-ral D. Popescu: Eu am făcut un raport dlui Mareșal, însă nu știu ce curs s-a dat acestui raport.

M. Antonescu: Ce ați arătat în raport?

G-ral D. Popescu: Arătam că am cerut sumele necesare. Eu n-am înțeles însă de ce Ministerul Afacerilor Interne era interesat aici. De ce sunt eu mai interesat decât alte ministere?

M. Antonescu: Dl. general a explicat că nu este vorba numai de un interes în sensul moral al răspunderii, dar și pentru că unele dispozițiuni legale creează pentru Ministerul Afacerilor Interne anumite drepturi și sarcini. De la această idee am pornit.

G-ral Gh. Marinescu: Pentru că exista legea aceasta care creează venituri. Însă, în afară de cele 3% care se percepeau și se vărsau Subsecretariatului de Stat al Aerului, pe baza vechei Legi administrative, pentru aerodroame, și 2% pentru Apărarea Pasivă, mai este această lege cu nr. 143, din ale cărei venituri se aduc la îndeplinire obligațiunile acestea de către Ministerul Afacerilor Interne, venituri care sunt percepute de către comune.

M. Antonescu: Ce devin aceste fonduri?

Al. Neagu: Acum, pentru prima dată, aflu de existența acestei legi.

M. Antonescu: Trebuie urmărit, ca să vedem ce s-a realizat.

Al. Neagu: Eu am așteptat să fiu sesizat.

M. Antonescu: Înainte de a se rezolva problema din punct de vedere formal, și indiferent de departamentul care va coordona toate cheltuielile cu caracter general, cari, de asemenea, trebuie să fie examinate de dvs., cred că, deocamdată, pentru 117 milioane care fac obiectul nevoilor de primă urgență, nu trebuie să mai discutați, chiar dacă vom mai discuta pe urmă modul cum se va împărți răspunderea.

Ministerul Afacerilor Interne a primit însă, în bugetul său, o contribuție care are această afecțiune specială de apărare antiaeriană. Atunci, este potrivit ca, în cadrul acestei contribuții, Ministerul Afacerilor Interne să facă și unele cheltuieli, iar Ministerul Finanțelor să țină seama de aceste venituri, cum și de afecțiunea lor specială.

Cred că este bine, și rog și pe dl. ministru al Apărării Naționale să examineze problema, ținând seama de faptul că va trebui să mai facem multe lucrări, că foarte multe din ele necesită o contribuție, că foarte multe din ele necesită măsuri de ordin militar, când aproape toate mijloacele aparțin Armatei.

Nu știu de ce n-ar fi bine, ca întregul program să fie realizat, fie pe lângă Marele Stat Major, fie pe lângă Ministerul Apărării Naționale, pentru tot ce ar rezulta din alte lucrări decât cele care au putut să fie prevăzute în buget și care figurează cu alocațiile lor respective.

Prin urmare, cel mai potrivit minister și organul de realizare al acestei opere, sunt Ministerul Apărării Naționale și Marele Stat Major.

G-ral C. Pantazi: Fondurile sunt la Ministerul Afacerilor Interne.

G-ral Gh. Jienescu: Toată această Apărare Pasivă nu constituie un organ de execuțiune. Cel puțin acesta este conceptul legii care a creat acest organ. El este un organ de sfat, de directive. Toată execuțiunea revine populației. Pentru populație se fac toate aceste lucrări.

Or, populația aparține Ministerului Afacerilor Interne, care are obligațiunea de a se îngriji de ea. Tot ce se face în viața unei comune, și pentru ea, este sub autoritatea Ministerului Afacerilor Interne.

M. Antonescu: Sunt de acord cu dvs. În afară de problemele de ordine publică, Ministerul Afacerilor Interne are sarcina de a păstra liniștea publică, ordinea publică și executarea măsurilor de ordin general. Dl ministru al Afacerilor Interne însă, care are destule dificultăți cu personalul administrativ atât de redus, își pune desigur întrebarea, de ce, în împrejurările atât de grele de astăzi, când dispune de un personal atât de redus, să i se mai pună noi sarcini?

Pentru mine însă se pune problema astfel – și la aceasta făceam aluzie – dl ministru al Afacerilor Interne nu vrea să schimbe regimul legal, dar pentru programul excepțional neprevăzut, pentru lucrări de ordine speciale, de pildă: ați prevăzut măsuri de apărare – și eu le aveam trecute pe nota mea, pentru că am făcut aceste constatări în toate părțile – pentru formarea echipelor de constatare a bombelor cu întârziere, ziduri de izolare a diferitelor instalații etc., toate acestea n-au nimic de comun cu Ministerul Afacerilor Interne. Trebuie să recunoaștem acest lucru.

G-ral Gh. Jienescu: Nu aceasta se cere Ministerului Afacerilor Interne.

M. Antonescu: Dl. ministru g-ral Pantazi a pus o altă problemă. D-sa spune: Foarte bine, toată lumea cade de acord, ca ordinele să pornească, fie de la dl Mareșal, fie de la Președinție, fie de la alte foruri competente. Când este vorba de altceva însă, se spune că nu sunt fonduri.

Acesta este al doilea aspect al problemei.

Eu spun, deci, că pentru tranșarea definitivă a acestei controverse și pentru întrebuintarea fondurilor necesare în vederea realizării unui program asupra căruia am căzut cu toții de acord, ajungem la această concluzie: toate cheltuielile sau operațiunile care intră în mod normal în atributul răspunderii, sau este vorba de fondurile cu afecțiuni specială ale Ministerului Afacerilor Interne, desigur că dl. ministru al Afacerilor Interne le va face în cadrul disponibilităților bugetare.

Dacă vom depăși aceste disponibilități bugetare, dl. ministru al Afacerilor Interne va cere Ministerului Finanțelor completarea cu credite noi.

Pentru celelalte lucrări însă, care nu investesc acest caracter de protecție a populației civile, măsuri administrative, echipe de ordine, echipe de pompieri, de dotarea posturilor de pompieri, lucrări care totuși sunt de apărare, lucrări necesare, care cer chiar fonduri; care sunt legate, însă, nu atât de substanțial de Apărarea Aeriană, cred că cel mai potrivit este ca Ministerul Armatei să fie investit cu aducerea la îndeplinire a acestor operațiuni, minister pe lângă care poate să funcționeze o comisiune permanentă, unde să fie și Ministerul Aerului care să conducă partea tehnică

– Apărarea Pasivă – cu toate referatele și propunerile, și unde Marele Stat Major să-și poată spune cuvântul, unde să observe ceea ce i se pare potrivit pentru înlesnirea operațiunilor. Operațiunea financiară, adică creditele care trebuiesc deschise, sau plățile, acelea n-au ce căuta la Ministerul Afacerilor Interne.

Să nu punem întrebarea: cine face plata? Să așteptăm să plătească micul proprietar, sau particularul, în general, sau să lăsăm lucrurile nefăcute. Dl ministru, care este sesizat și cu avizul Ministerului Aerului, și cu propunerile concrete ale Marelui Stat Major, să ceară imediat creditele corespunzătoare Ministerului Finanțelor.

Să rămână acest lucru definitiv precizat ca procedură: lucrările cu caracter general, legate de interesul public, sau de competența Ministerului Afacerilor Interne, acelea le plătim. Celelalte lucrări însă nu trebuie să rămână la Ministerul Afacerilor Interne.

Vin la partea a doua: Ministerul Afacerilor Interne nu poate să aprecieze prin pretori sau prefecți, nici urgența lucrării, nici utilitatea ei, nici nu poate să dispună de fonduri, sau să epuizeze fondurile administrației locale pentru lucrări de apărare antiaeriană.

Al. Neagu: Le execută cu organele locale.

M. Antonescu: Pe mine mă preocupă problema aprecierii necesității lucrării, a cuantumului acestei lucrări, a fondului pus la dispoziție, a ierarhiei distribuirii acestui fond și cine controlează distribuția.

Aceasta este pentru mine principala preocupare.

De aceea cred că dl ministru g-ral Pantazi trebuie să convoace o conferință, și din tot ceea ce va constata d-sa, din toate dispozițiunile pe care le-a primit de la dl Mareșal, din toate documentările de la diversele autorități și departamente, din toate măsurile pe care le dispunem noi astăzi, trebuie să se stabilească un program.

Există un program general, abstract mai mult. De pildă: toți recunoaștem necesitatea de a se spori capacitatea pompierilor, fie capacitatea bazinelor de apă din zona Ploiești sau Câmpina, fie dotarea pompierilor cu furtunuri sau alte aparate. Aceasta este însă o simplă constatare. În mod practic însă, cine face aceste dotări?

G-ral C. Pantazi: Am făcut din timp comenzile necesare. Bazinele sunt făcute de Serviciul Tehnic al orașului Ploiești.

M. Antonescu: Chestiunea apei am mai discutat-o împreună, dle G-ral. Bazinele de apă din regiunea Ploieștilor sunt, în principal, făcute pentru a combate incendiile în cazul în care ele ar fi atât de numeroase, încât conducta nu poate să satisfacă toate aceste nevoi. Deci, ele nu sunt numai pentru populație. Aceasta este o necesitate a comunei.

G-ral Gh. Jienescu: Aceeași problemă se pune și pentru celelalte orașe.

M. Antonescu: Eu cunosc administrația și posibilitățile normale ale administrației, și cunosc și organele locale ale administrației. Văd în fiecare județ o lipsă a organelor tehnice.

Dacă lăsați Ministerului Afacerilor Interne, chiar dacă dl ministru, care, cu obiectivitatea și simțul de răspundere de totdeauna, refuză tot ceea ce îl depășește, dar dacă îi lăsați această sarcină și dacă ar primi-o, nu se poate realiza cu organele locale.

G-ral Gh. Jienescu: Și totuși, prefectul de județ este șeful Apărării Passive.

M. Antonescu: Apărarea Pasivă este una, și darea de dispoziții este cu totul altceva.

Cunosc Legea administrativă. Prefectul este șeful tuturor organelor Statului, chiar și celor bisericești, dar aceasta nu însemnează că trebuie să-l punem pe prefect să cânte în biserică.

G-ral Gh. Jienescu: Și totuși, aci este toată dificultatea. Ar trebui un alt aparat tehnic în județ. Acolo există un șef de zonă administrativă.

G-ral D. Popescu: Aceasta este părerea d-tale că există. Sunt 14 județe unde nu există nici măcar un inginer.

M. Antonescu: Și n-au nici aparate.

G-ral C. Pantazi: Aici este soluțiune: concentrarea personalului tehnic pe regiuni.

M. Antonescu: Concentrarea nu este tot o problemă de coordonare militară?

G-ral C. Pantazi: Aceasta nu are importanță. Nu este nici o dificultate din acest punct de vedere.

M. Antonescu: Eu cred că ținând seama de starea administrației...

C. Bușilă: Pentru anumite lucrări, bazine pentru apă, canalizări etc., cred că toate acestea nu se pot face fără concursul și fără munca organelor respective din localitate. Greutatea mare nu constă numai în lipsa personalului tehnic, ci și în lipsa materialelor și a personalului de execuție. Poate s-ar găsi cine să dea ordine, dar executarea n-are cine s-o aducă la îndeplinire.

Dl g-ral Popescu are dreptate. La Armată se găsesc destule posibilități. Armata poate să dea concursul. La Armată se găsesc oameni pe cari putem să-i punem să execute dispozițiile. Materiale cred că s-ar putea găsi.

De aceea cred că tot dl ministru al Afacerilor Interne, cu concursul Armatei, va putea reuși în executarea dispozițiilor privitoare la Apărarea Pasivă.

M. Antonescu: Deci, o conferință la Ministerul Armatei, care să elaboreze programul, să stabilească creditele care sunt necesare, și prin domnul ministru al Armatei să se ceară deschiderea lor, urmând a fi întrebuițate după necesități, cu organele de execuție pe teren.

Tot ceea ce poate să ajute administrațiile locale sau serviciile tehnice, fără îndoială că va trebui să se facă, dar tot ceea ce depășește aceste posibilități se va realiza de către organul instituit de Ministerul Armatei.

Se va verifica situație cu situație.

De pildă, la Ploiești, va trebui să vedeți ce material aveți nevoie pentru ca alimentarea cu apă la nevoie să nu sufere.

G-ral Gh. Marinescu: La Ploiești sunt făcute opt rezervoare pentru apă.

Suma de aici reprezintă numai racordarea acestor rezervoare la oraș, iar opt milioane este o sumă care fusese pusă în bugetul Primăriei Ploiești spre a servi la cheltuielile necesare pentru o legătură a rețelei de apă.

M. Antonescu: Domnule ministru al Afacerilor Interne, vă rog să vedeți ce se poate face. Aceste lucrări costă 9 milioane lei. Noi am dat și un plan, care a fost prezentat de germani și în care sunt arătate o serie de fonduri, cum și mijloacele pentru

mărirea numărului și a capacității bazinelor de apă la Ploiești. S-au pus la dispoziție 300 milioane pentru primele lucrări.

G-ral C. Pantazi: Sunt orașe care necesită sume mai mici. La Câmpina, 3 milioane, la Brașov, 5 milioane.

C. Bușilă: Chestiunea apei este chestiune foarte grea. Nu este suficient să faci un rezervor. Orașele noastre suferă din această cauză. Câmpina, de exemplu, are două captări, de la Breaza și de la Voina. Ploieștii de asemenea suferă din cauza apei.

G-ral C. Pantazi: Realizările acestea nu pot fi făcute dintr-odată. Deoarece nu s-a început până acum, desigur că nu se va putea face chiar cu iuțeala fulgerului, și în împrejurările de astăzi. În tot cazul, trebuie să începem aceste lucrări.

C. Bușilă: Ministerul Lucrărilor Publice suferă foarte mult de lipsa de personal. Ministerul acesta a trebuit să facă tot ceea ce a putut, cu personalul redus pe care îl are.

Tot personalul tehnic care nu este astăzi întrebuințat, să fie pus aici, să lucreze.

M. Antonescu: Dv., domnule ministru al Armatei, împreună cu departamentele interesate, faceți programul. Stabiliți ceea ce poate să revină Ministerului Afacerilor Interne, îl comunicați domnului ministru g-ral Popescu, care va răspunde dacă poate să ia, sau nu, asupra Ministerului Afacerilor Interne, sarcina acestor lucrări.

Împreună cu Ministerul Lucrărilor Publice veți stabili în ce măsură se pot executa lucrările cu organele locale. Când nu se vor mai putea executa cu organele locale, va trebui să veniți dv. cu echipe speciale pentru împlinirea lucrărilor. Ori de câte ori Ministerul Afacerilor Interne nu dispune de fond sau nu crede că asemenea lucrări pot intra în programul Ministerului Afacerilor Interne, dacă este vorba de o lucrare urgentă, interveniți la Ministerul Finanțelor pentru deschideri de credite pentru lucrări care au un caracter de interes militar foarte urgent.

Pentru celelalte, ne întâlnim câteodată, sau vă întruniți dv. la domnul ministru g-ral Pantazi, sau aici, și ori de câte ori sunt controverse sau este vorba de fonduri care se cer prea mari, sau Ministerul Finanțelor, sau Ministerul Afacerilor Interne nu-și pot lua răspunderea, sau domnul ministru Bușilă nu poate executa programul din motive tehnice, ne vom întâlni aici, vom discuta și vom adopta o soluțiune.

Al. Neagu: Cu o singură rugămintă: dacă se poate programul să fie unitar, ca să știm ce ne costă, pentru punctele sensibile, în urgența întâi, în urgența a doua și în urgența a treia.

M. Antonescu: Ați făcut programul?

G-ral C. Pantazi: L-am făcut.

M. Antonescu: Vă rog să-l dați și domnului ministru al Finanțelor să-l studieze.

Al. Neagu: Să-l studieze și fiecare departament în parte și apoi să ne întâlnim pe marța sau pe miercurea viitoare, ca să rezolvăm controversele ce eventual s-ar ivi.

G-ral C. Pantazi: Poate ca fondurile cerute sunt mari; le veți da în raport cu posibilitățile de înfăptuire.

Al. Neagu: Vom vedea unde vom găsi fonduri. Pasivi nu putem sta în fața Apărării Pasive.

C. Bușilă: Am și eu în curs de executare anumite lucrări. O altă parte din lucrările cerute sunt deja executate. În câteva zile toate administrațiile noastre vor studia acest plan și vom face o evaluare de ceea ce se poate realiza, cu actualele posibilități.

M. Antonescu: Domnul ministru de Interne va examina și d-sa ce se poate face.

G-ral C. Pantazi: Dar cu cea mai mare bunăvoință, pentru a se face maximum posibil.

M. Antonescu: Cât este cuantumul în total al programului, așa cum a fost apreciat de dv.?

G-ral Gh. Marinescu: Cuantumul planului aprobat de domnul Mareșal se ridică la 950.000.000 lei, pe două urgențe. Urgența întâi, lăsând la o parte cele 270.000.000 lei, care s-au dat, s-ar mai ridica la 334.000.000 lei. Pentru executarea lucrărilor din a doua urgență, ar mai fi necesar 377.000.000 lei.

Al. Neagu: S-au dat deja 270.000.000 lei.

G-ral Gh. Marinescu: Sunt banii dați în iarna trecută, când s-au cumpărat de comisia de la Berlin oarecari materiale.

Al. Neagu: Ne mai ajută și dl g-ral Popescu de la fondul comun și ieșim la socoteală.

G-ral C. Pantazi: Există la Berlin o fabrică Busche, ale cărei mijloace de apărare pasivă au costat un miliard lei.

Al. Neagu: Aceasta nu intră în posibilitățile noastre.

M. Antonescu: Eu aș fi vrut să fac câteva constatări.

Domnul Mareșal Antonescu a făcut observațiuni din punct de vedere militar și general. Nu-mi trece prin minte să reiau aceste probleme, fiindcă dv. ați notat toate observațiunile și veți lua desigur toate măsurile.

Am constatat însă o lipsă de coordonare a tuturor organelor de administrație locale. În momentul bombardamentului nu exista nici un sistem, care să poată pune în funcțiune organele locale, de la sistemul de informații și până la sistemul, de care am vorbit, pentru îngrijirea și transportul răniților și pentru salvarea populației și apărarea locuințelor.

N-a existat o coordonare din punctul de vedere al răspunderilor și competenței fiecăruia pentru informații. Am primit în momentul bombardamentului 300 versiuni și toate de la organele locale și de la organele militare, care desigur că erau prezente la fața locului. Este, fără îndoială, un coeficient de aproximație în momentul unui bombardament, care face întotdeauna ca în prima fază să nu se poată cunoaște exact adevărul. Dar este mult mai prudent ca în această fază să nu se dea nici o relație.

Prin urmare, primul lucru – și cred că dl g-ral Pantazi a și luat măsuri – este să se limiteze dreptul de a da informațiuni în caz de bombardament, la un singur organ; în timp de bombardament să nu se dea deloc informații decât domnului Mareșal Antonescu, Președinției Consiliului de Miniștri, Guvernului, desigur domnului ministru al Armatei și Marelui Stat Major.

Or, în timpul bombardamentului din ziua de 1 august s-au dat atâtea informații; telefoane care circulau între populația curioasă și instituțiile locale; la telefon se cereau informații de lumea de la București, care vrea să știe ce se petrece.

Trebuie interzise complet astfel de lucruri și trebuie pusă ordine de la începutul sistemului de informare, ca să se știe cine are dreptul să ceară informații și cui anume trebuie date relații în timpul bombardamentelor. Desigur că în primul rând vor da informații echipele și organele de poliție.

Domnul g-ral Pantazi a semnat un lucru, care trebuie neapărat făcut: trebuie să se facă o instituție specială, nu numai cu organele de poliție propriu zisă, care trebuie să aibă supravegherea – și aceasta cade în răspunderea organelor de apărare pasivă – pentru ca ele să nu-și abandoneze posturile lor de poliție și siguranță și să se transforme, în momentele acelea, în organe auxiliare sau de investigații în anumite cartiere, pentru că atunci răsturnăm complet rosturile ordinii publice. Trebuie însă ca rolul fiecăruia să fie stabilit: trebuie ca echipele să fie instruite, pentru ca să-și poată îndeplini oficiul de poliție locală.

Vă citez un exemplu: am mers cu domnul Mareșal, la câteva ceasuri după bombardament, la Ploiești – domnul ministru de Interne era cu noi; am intrat pe o stradă, unde un pompier german făcea ordine: ne-a oprit, pe domnul mareșal, pe domnul ministru de Interne și pe mine să ne apropiem. Nu era acolo nici un fel de organ, nici civil nici militar, al nostru. Pe stradă, la 300 metri distanță, o bombă cu explozie întârziată sta în mijlocul străzii și putea să explodeze dintr-un moment în altul. În timpul acesta, lumea circula pe lângă bombă, la dreapta și la stânga.

Vă dau acest simplu exemplu ca să vă arăt, în primul rând, carența organelor de poliție, care nu erau instruite ca să-și cunoască rostul lor și să oprească complet circulația în zona în care căzuse bomba.

Trebuie ca organele militare să fie instruite și să nu lase organelor germane sau altor organe improvizate sarcina să facă ele controlul.

Trebuie avută în vedere apoi formarea echipelor care, imediat ce vine bombardamentul, dirijează la fața locului această supraveghere și împarte rosturile fiecărui organ de poliție locală – poliție, măcar în înțelesul de izolare, dacă nu de supraveghere mai largă.

În toată vremea cât am stat în Ploiești, câteva ceasuri, n-am văzut o singură echipă sanitară, care să fi mers și să fi ridicat un rănit sau să fi încercat să intervină, totul improvizat.

Cred că ținând seama de situația pompierilor, de faptul că am asistat chiar eu la Câmpina când un biet proprietar, în timp ce o bombă cu explozie întârziată căzuse în apropiere, căra apă cu găleata, ca să stingă focul care îi cuprinsese casa, la opt metri de fabrica incendiată, trebuie ca alături de pompierii existenți să se creeze echipe speciale, dar nu numai pe hârtie, domnule g-ral Marinescu.

Am întrebat la Câmpina: Dv. n-ați primit instrucțiuni? Dv. n-ați învățat ce să faceți în caz de incendiu? Mi s-a răspuns: Ni s-a dat ordin să intrăm în adăposturi.

Au intrat toți în adăposturi și când s-a terminat alarma a plecat fiecare ca să vadă ce s-a făcut cu ai lui.

În centrele acestea trebuie făcute repetiții și date instrucțiuni.

G-ral C. Pantazi: Trebuie date mereu alarme, cu presupuse case incendiate.

M. Antonescu: Să se dea alarme mereu, ca să se ia măsuri.

În ceea ce privește apa, nu știu dacă putem face ceva. Toate instalațiile de apă, mai ales în zona petroliferă, sunt așa de vechi și de defectuoase, că aproape nimic nu este de făcut. Am văzut că la Câmpina, de la început, instalațiile de apă au fost lovite și paralizate. Deci, veghea cea mare trebuie să fie pentru a avea la dispoziție cât mai multe bazine de apă umplute. În cazul când instalațiile locale nu mai funcționează, se poate încerca să se completeze nevoile cu apa din aceste bazine.

În ceea ce privește evacuările, fără să creăm panică, cred că este totuși potrivit ca, ținând seama de aceste perspective pe care le avem, când din trei locuri se fixează regiunile noastre ca obiective, ținând seama și de observațiunile pe care le făcea domnul g-ral Șova în legătură cu investigațiile din ultima vreme, care indică pentru regiunea Porților de Fier cu siguranță o posibilitate de bombardament, cred că în toate regiunile acestea nevroagice trebuie să facem evacuări cât mai numeroase, după cum, chiar dacă nu pleacă toată populația, să creăm subcentre de evacuare, unde să fie dusă toată populația în caz de bombardament.

Nu vreau să fiu pesimist și să văd lucrurile în negru, am însă convingerea că bombardamentele viitoare nu vor fi bombardamente de mică înălțime și precizie, ci bombardamente făcute de la mare înălțime, care vor face mult mai multe victime și pagube în populația civilă și în locuințele particulare decât a făcut bombardamentul de la 1 august. Deci, numărul victimelor va fi cu atât mai mare.

De aceea, centrele de evacuare să fie studiate din vreme și prevăzute cu mijloace de transport. Ținând seama că vor fi bombardate și nodurile de Cale Ferată de pe valea Prahovei, vă rog să studiați și alte posibilități de transport, în afară de mijloacele Căilor Ferate. Marele Stat Major să studieze această problemă, pentru că ne putem trezi într-o noapte cu asemenea bombardamente și ajungem din nou să constatăm întârzierea sau carența organelor de evacuare.

Tot în acest scop trebuie prevăzute spitale de degajament în regiunile acestea mai expuse și locuințe pentru populația care ar putea fi evacuată, pentru a fi ferită în viitor, sau pentru că locuințele i-au fost distruse.

Aș vrea să adaug încă un lucru, care privește mai mult pe domnul g-ral Dobre: știu că s-au luat măsuri pentru formarea acelei perdele de Oerlikonuri – tunuri de mică distanță – în toate regiunile țării; domnul g-ral Șteflea a adus domnului Mareșal informații în această privință.

Aș vrea să semnaliez o problemă specială, pentru că s-ar putea să fie bombardat și Bucureștiul, în special obiectivele militare și instalațiile industriale ca: Arsenalul, Pirotehnia, Pulberăria și fabricile „Malaxa”.

G-ral C. Pantazi: S-au luat măsuri.

G-ral Gh. Dobre: Unele din aceste instituții pleacă din Capitală.

G-ral C. Pantazi: S-au adus și mitraliere.

M. Antonescu: În listele pe care le-a adus serviciul nostru de informații figurează și aceste întreprinderi.

G-ral C. Pantazi: Toate mijlocele sunt puse la punct.

M. Antonescu: În ceea ce privește zidurile protectoare ale rezervoarelor de petrol, am constatat și astăzi, la „Steaua”, că aceste ziduri au dat foarte bune rezultate, nu numai din punctul de vedere al apărării propriu zise, dar și al protecției. Chiar atunci când bombele au căzut în apropiere, ele n-au cauzat decât distrugerii fără importanță.

De aceea, trebuie să refacem aceste stricăciuni și să întindem peste tot acest sistem.

Aș vrea să știu cum s-a făcut că Societatea Creditul Minier avea executat numai 25% din programul de apărare pasivă, pe când celelalte întreprinderi aveau executat acest program pentru sută la sută.

G-ral Gh. Marinescu: Aceasta s-a făcut de germani, cu fondurile noastre.

M. Antonescu. Da, cu fondurile și cu dirijarea noastră.

G-ral Gh. Marinescu: După cât știu, zidurile s-au făcut și cu fonduri de ale lor. În schimb, germanii s-au folosit și de rezervoarele subterane făcute de noi.

Germanii s-au interesat mai mult de societățile din centru: „Steaua Română”, „Astra Română” și „Româno-Americană”. Acolo s-au construit foarte multe ziduri protectoare.

M. Antonescu: Pentru Societatea „Steaua Română” am constatat că trebuie să luăm măsuri urgente ca să o ajutăm. Am constatat, de asemenea, că acolo se lucrează foarte intens.

Cu ocaziunea vizitei pe care am făcut-o, ei mi-au cerut ca transporturile din rafinării să se poată face cât mai repede și să înlesnim această operațiune.

De asemenea, sunt o serie de exproprieri de terenuri cerute de ei, exproprieri care trebuiesc făcute, folosind acest moment. Împrejurul fiecărei instalațiuni industriale erau o serie de locuințe și de magazine făcute de particulari, care au fost în majoritatea lor distruse în incendiu.

Cum noi trebuie să reparăm aceste locuințe, iar de altă parte societățile vor ca să se întindă, pentru că instalațiunile lor erau prea concentrate pe un spațiu foarte mic, va trebui să le înlesnim aceste operațiuni de expropriere a terenurilor și locuințelor, locuințe care în realitate sunt în majoritatea lor distruse.

Aceasta, ca să le dăm mai întâi posibilitatea ca să-și refacă instalațiunile, stabilind un program mai concentrat și, în al doilea rând, ca în aceste instalațiuni să nu mai existe muncitori cu locuințe prea apropiate și expuse în viitor. În al treilea rând, pentru că societățile plătesc exproprierile acestor terenuri și prin aceasta micșorează într-o măsură foarte importantă răspunderea Statului pentru cei dăunați.

Așa fiind, întregul program de expropriere, de pildă, pentru „Steaua Română”, să-l trimiteți domnului ministru al Afacerilor Interne ca să facă imediat operațiunea și să îndeplinească formalitățile legale.

Gh. Andonie: Este (*sic!*) art. 51 și 58 din Legea minelor, care ne dau dreptul să facem și noi exproprieria.

C. Bușilă: La Câmpina, poate că ar fi bine să se mute rafinăriile în afară de oraș.

M. Antonescu: Deocamdată trebuie dispersare, dar mutare este foarte greu.

C. Bușilă: La „Steaua Română” din Câmpina, se poate face.

M. Antonescu: Au nevoie de salahori pricepuți, nu improvizați pentru aceste lucrări. Vasăzică, lucrători calificați pentru industria de petrol, pentru acțiunea de reconstrucție a regiunilor petroliere, pentru realizarea cărei operațiuni ei au nevoie de 200 salahori și cazangii.

G-ral I. Șteflea: Eu le-am comunicat să-și caute lucrătorii de care au nevoie și la rândul-mi îi scutesc de concentrare.

M. Antonescu: Ei nu pot să-i caute. Dacă ați vrea să-i ajutați dv.

G-ral I. Șteflea: Eu nu-i pot căuta. Să-i găsească, să mi-i comunice, și-i voi scuti de concentrare.

M. Antonescu: Prin Cercul de Recrutare local, sau prin alte mijloace nu se poate? 200 oameni cred că se pot găsi.

G-ral I. Șteflea: Noi putem să le punem la dispoziție 200 concentrați.

M. Antonescu: Societatea „Steaua Română” are încă nevoie de circa 10 zile, ca să poată face o situație complexă a distrugerilor și un program complet al posibilităților de refacere. S-au găsit unele materiale, unele mașini, care au putut să fie salvate, iar astăzi s-au mai descoperit printre dărâmăturile uzinelor și diferitelor localuri, alte mașini, aparate electrice, cabluri de sârmă și altele.

Au nevoie de aparate de control, de aparate electrice și cabluri, pe care ei nu le pot găsi, și sunteți rugați să-i ajutați în procurarea lor.

S. Ghiolu: Este o comisiune tehnică, care se ocupă de aceste lucruri.

M. Antonescu: Aparat de asemenea natură sunt necesare pentru toate întreprinderile. Noi le putem procura, pentru că acestea sunt esențiale în refacere.

Ca măsuri economice, Societatea „Steaua Română” semnală că li s-au dat permise de export pentru 550 vagoane de țigări și solicită majorarea cotei de țigări. Mai cere fier și beton.

Înlesniți-le dv. operațiunea, dându-le o autorizație pentru o întrebuintare a fierului și betonului în condițiuni mai largi, urmând să vă comunice dv. cantitățile folosite, pentru că legea atât de severă de acum îi pune în situație ca să nu poată să achiziționeze fierul și betonul de care au nevoie, înainte de a avea autorizațiile cuvenite.

Să le dați o autorizație mai largă, pe cantități mai mari, ca să poată lucra mai ușor, să lucreze zilnic la refacere, să nu stea în fiecare moment în așteptarea rezolvării unei asemenea cereri.

De asemenea, rog pe dl g-ral Dobre să vadă dacă de la capturi nu se poate da o oarecare cantitate de fier sau alte materiale.

Să nu neglijați și să nu pierdeți din vedere că la Societatea „Steaua Română” avem un interes special. Aci Statul are o participație importantă. Statul este direct interesat în refacerea Societății „Steaua Română”, pentru că la Steaua Română sunt de apărut capitaluri pe care le are Statul.

Al. Neagu: 48% din acțiuni.

M. Antonescu: Aș vrea ca măsurile pe care le luăm să fie foarte rapide, tocmai ca să putem reface „Steaua Română” mai ușor. Noi putem să facem, de pildă, un export de țigări. Unii vor să facă afaceri și să profite transformând societatea într-o societate de export.

Nici prin minte nu-mi trece ca să am naivitatea să nu înțeleg acest lucru, dacă însă, pe calea aceasta, putem să ajutăm unele din aceste societăți, cred că este potrivit să o facem, fiindcă scăpăm, în același timp, de alte servituți care, cu drept cuvânt, ar putea să le ceară fie o societate ca „Steaua Română”, fie o societate ca „Creditul Minier”, unde capitalul în mare parte este românesc și unde avem datoria să sprijinim pe acționarul român.

„Creditul Minier” chiar mi-a făcut o notă și îmi semnalează că s-a acordat autorizație pentru exportul numai a unei jumătăți din țițeiul parafinos pe luna curentă.

S. Ghiolu: Nu se poate. Au 83 vagoane pe zi. Tot țițeiul parafinos îl dăm, dar neparafinos nu se poate. Din partea noastră ei au tot concursul nostru nelimitat.

M. Antonescu: Dați autorizațiile de export a țițeiului parafinos, dv. ziceți că ați dat numai jumătate.

Gh. Andonie: S-au dat 14.500 tone. Sunt 9.000 tone pe care trebuie să le strângă de astăzi înainte.

M. Antonescu: Trebuie să ajungem la o soluție. Ei se plâng că au de încasat sume importante. Am văzut și eu că au cerut un preț excesiv. Știu, de asemenea, că domnul g-ral Dobre a fost împotriva unui preț atât de mare.

G-ral Gh. Dobre: Să-i ajutăm, dar nu așa.

M. Antonescu: Nu trebuie nici să speculeze situațiunea creată de pe urma bombardamentului, și nici să ajungă să creeze unele precedente care să fie periculoase pentru contractele de furnituri ale Armatei.

Ceea ce țin să semnez și pentru „Creditul Minier” și pentru „Steaua Română” este că „Creditul Minier” este o societate care are un capital de 600 milioane și o pagubă de 2 miliarde, iar în mod sigur 1.800.000.000, ceea ce înseamnă de trei ori capitalul social. O asemenea societate este, virtualmente, falimentară.

Prin urmare, trebuie să ținem seama că este singura societate cu capital românesc și să nu-i creăm condițiuni defavorabile.

La Societatea „Steaua Română”, care are un capital social de 1 miliard și 500 milioane, pagubele se pare că ar fi de circa 4 miliarde.

G-ral Gh. Dobre: Este o exagerare.

M. Antonescu: Poate să fie și o exagerare. În orice caz, este un interes al Statului, pentru că Statul are o participațiune importantă la „Steaua Română” și prin urmare, toate măsurile trebuie să ducă la ocrotirea acestor două societăți.

Domnule g-ral Dobre, eu vă dau întâmpinarea „Creditului Minier” și vă rog să o vedeți.

Prin urmare, rămâne principiul că se dă acestor societăți dreptul de proprietate pentru exportul de țiței. Eu am discutat această problemă și cu germanii, și germanii au găsit că aceasta este potrivit.

În ceea ce privește măsurile de ordin industrial, ele vor trebui să fie luate după ce vom ști care este întinderea sinistrului, prin măsuri de ordin financiar și economic pe care le semnalează cele două societăți.

Vă rog să prezentați Jurnalul Consiliului de Miniștri prin care se creează preferințe pentru aceste două societăți.

„Creditul Minier” propune unele măsuri legale pentru sprijinirea refacerii. Va trebui să Țineți seama de ele și intervenția Statului să fie cât mai rapidă.

G-ral Gh. Dobre: Mai aveți și dv. un decret.

M. Antonescu: Sunt aci date unele indicațiuni de „Creditul Minier”. Examinați-le dv. Sunt unele posibilități care se pot realiza. Este o problemă de examinat în raport cu capitalul social și cu condițiunile pe care le au celelalte societăți.

S. Ghiolu: Ați primit și de la mine un proiect de lege.

M. Antonescu: Sunt de acord cu propunerile dv. Examinați dacă propunerile făcute de „Creditul Minier” pentru stabilirea unor condițiuni legale noi pot să fie acceptabile, fără însă a se crea unele precedente, pentru că se propun lucruri care ar putea să fie discutate, și nu trebuie să se creeze precedente pentru regimul legal general. Vedeți dacă puteți să adoptați aceste criterii, iar dacă nu, fixați dv. criterii potrivite.

În orice caz, faceți ca Societatea „Creditul Minier” să iasă din această situațiune, ca să avem cunoștința că ne-am făcut datoria față de o societate românească.

Pentru celelalte măsuri de ordin administrativ, am convocat și pe domnul ministru profesor Petrovici, pentru că sunt unele chestiuni pe care trebuie să le cunoască și d-sa, și sunt unele situații de care domnul ministru Petrovici trebuie să se sesizeze și să ia măsuri.

Al. Neagu: S-a cerut și de la Finanțe un credit în legătură cu Școala.

I. Petrovici: Vreau să vă pun la curent cu o situație în legătură cu deschiderea școlilor.

Eu am primit de la Apărarea Pasivă o adresă, că în 10-12 centre școlile să se deschidă la 1 octombrie. Întrebarea este următoarea: oare de la 1 octombrie încolo, perspectivele de bombardament sunt mai mici decât de la 1 septembrie?

G-ral N. Șova: Cu cât timpul este mai rău, cu atât posibilitățile pentru raidurile de bombardament sunt mai mici.

I. Petrovici: Când am fost în Germania, am constatat că situația se prezenta astfel: cu cât noaptea era mai lungă, cu atât posibilitățile de bombardament erau mai mari.

Domnul Mareșal Antonescu, în una din orele de lucru de acum câteva luni, și-a exprimat această dorință, ca, pe viitor, sistemul vacanțelor școlare să se modifice în sensul ca vacanța de iarnă să fie mai lungă, de o lună, sau o lună și jumătate. Aceasta, atât pentru economia de combustibil, cât și pentru posibilitățile de deplasare ale școlarilor. În schimb, dacă dăm vacanță mai lungă iarna, în acest caz să începem școala mai devreme. Domnul Mareșal a dispus să studiem această chestiune.

În timpul absenței mele din țară, înainte de a-mi da părerea, domnul Mareșal Antonescu a și dat dispozițiuni ca școlile să se deschidă fix la 1 septembrie.

Natural, că ordinul se execută întocmai și cu toate protestele părinților, care mă bombardează prin ziare, și cu intervențiile, și cu rugămintile, care nu sunt chiar atât de periculoase, cu toate acestea sunt luate toate măsurile ca școlile să se deschidă la 1 septembrie.

Între timp, am primit de la Apărarea Pasivă o hârtie în care se spune că, în anumite centre, școlile să nu se deschidă până la 1 octombrie.

Eu mă găesc în această situație periculoasă, că nu pot să revoc un ordin dat de către domnul Mareșal, și de altă parte n-aș putea să nu țin seama de această dispoziție a Apărării Pasive.

M. Antonescu: Domnule g-ral Șova, dv. credeți că este absolut necesar ca să nu fie în perioada aceasta o concentrare mai mare a școlarilor?

G-ral N. Șova: Credem că s-ar putea aranja ca școlile să înceapă la 1 septembrie în toate centrele, afară de cele 10-12 centre. Le vom putea reduce chiar și pe acestea, la vreo patru, și acestea să înceapă, dacă se pot organiza, în localități apropiate.

I. Petrovici: Dar pentru școlile de la Ploiești unde să începem cursurile? La Gheboia? (Ilaritate).

G-ral N. Șova: Dacă se poate, vor funcționa la Câmpulung, sau în altă localitate mai apropiată, fiindcă Ploieștii vor fi continuu amenințați.

G-ral C. Pantazi: Cred că trebuie să începem cât mai devreme. Cu cât va trece timpul, bazele de plecare ale avioanelor se vor apropia mai mult.

G-ral N. Șova: În armata germană este o dispoziție care interzice pentru personalitățile cunoscute călătoria cu avioane grele începând de la 1 noiembrie și până la 1 aprilie. Prin urmare, ei socotesc că timpul de la noiembrie la aprilie este un timp cât mai periculos pentru avioane.

M. Antonescu: Cred că este potrivit ca să înceapă cursurile la 1 septembrie în toată țara, însă în centre ca Ploiești sau Câmpina, sau chiar altele expuse, acolo să nu înceapă școala la această dată.

Vom discuta cu domnul Mareșal Antonescu și vom vedea, ținând seama de primejdiile și de modul cum ele vor evolua, vom vedea, zic, când trebuie să înceapă cursurile și în aceste localități.

G-ral Gh. Jienescu: Serviciile de pândă și informare vor funcționa ca și până la 1 august. Noi suntem preveniți cel puțin cu două ore înainte.

Deci, dacă acest serviciu de informare funcționează ca și până acum, incontestabil că populația poate să fie prevenită cu două ore înainte, și școlarii vor putea să intre în adăposturi.

Este o necesitate absolută ca împrejurul școlilor să se facă șanțuri și, dacă este posibil, aceste șanțuri să fie acoperite.

G-ral Gh. Marinescu: S-au făcut la unele din școli asemenea șanțuri, acolo unde în vecinătate erau terenuri virane care puteau să fie utilizate.

M. Antonescu: V-aș ruga să-mi faceți o notă în care să se arate orașele unde credeți că trebuie să se amâne ținerea cursurilor, ca să discut cu domnul Mareșal.

I. Petrovici: Eu am trimis o notă și am rugat să mi se dea dezlegare ca, în centrele expuse, să se deschidă școlile la altă dată.

M. Antonescu: Marele Stat Major și Aviația ne vor informa la timp de primejdii. Eu vă asigur că nu este o dramă atât de mare, dacă în anul acesta se vor deschide școlile mai târziu în unele centre.

I. Marian: Vă aduc la cunoștință că a fost la mine un domn de la Berlin, care mi-a spus că la Berlin s-au luat măsuri – fiindcă Berlinul este continuu bombardat – ca elevii să fie duși în Prusia de Răsărit și acolo să facă școala.

I. Petrovici: În Germania este o altă organizație.

I. Marian: Pentru câteva centre s-ar putea aranja această deplasare a elevilor.

M. Antonescu: La Berlin este un sistem de evacuare completă. Berlinul este evacuat pentru o lungă durată de timp, cu tot corpul didactic și cu toate instalațiunile. Deci, operațiunea acolo este normală, dar la noi este foarte greu, ar însemna să cheltuim sume foarte importante.

I. Petrovici: Eu v-aș ruga, domnule președinte, ca în subsidiar, să mă autorizați și pentru alte motive, pentru dificultăți independente de acelea pe care le-am discutat, dar care s-au îngrămădit, ca să pot întârzia deschiderea școlilor, ținând seama de situație, cel puțin până la 10-15 septembrie.

M. Antonescu: Desigur că programul pe care l-a preconizat domnul Mareșal este un lucru care trebuie ținut în seamă.

Dacă însă dv. socotiți că, în împrejurările actuale, aveți motive serioase de amânarea cursurilor pentru câteva zile, este mai bine să amânați această deschidere.

G-ral I. Șteflea: Vom vedea când vor începe bombardamentele cu caracter de represalii asupra centrelor, cum ar fi Bucureștiul. Până atunci, să folosim timpul și școlile să funcționeze normal.

M. Antonescu: Dv. să aduceți la cunoștința domnului ministru Petrovici și să-i arătați care sunt centrele care intră în această categorie, iar d-sa va ține seama de aceste indicațiuni.

I. Petrovici: Să reduceți la minimum aceste centre.

M. Antonescu: Chiar dacă se adună toți școlarii la 15 septembrie, direcțiunile școlilor să anunțe amânarea cursurilor pentru un motiv oarecare, fără ca să facem din aceasta o stare de panică. Populația nu va fi nemulțumită dacă va ști că acești copii sunt apărați de autorități prin această amânare a cursurilor.

G-ral Gh. Jienescu: Desigur că va trebui să luăm și măsuri de disciplină, adică corpul (*sic!*) didactic să nu scape din mână elementul școlar, iar părinții să fie convinși că profesorii poartă toată grija copiilor.

M. Antonescu: Eu aș vrea ca Apărarea Pasivă să facă programul în care copii de anumite vârste să poată să fie folosiți în această apărare pasivă.

Copiii sunt viitorul neamului, ei sunt cei care trebuiesc să fie păziți, dar cred că, ținând seama de experiența de altă dată a generației noastre, unii din acești copii de școală vor putea să fie folosiți în Apărarea Pasivă.

Ei, la vârsta lor, cu curajul (*sic!*) lor, pot foarte bine să fie folosiți, mai mult chiar decât alte elemente mai puțin disciplinate.

Cred că ar trebui ca Apărarea Pasivă să facă programul de întrebuințare și de distribuire în acest scop a copiilor de școală.

G-ral G. Marinescu: Fac cursuri de brancardieri.

M. Antonescu: Mai mult premilitarii. Am cercetat eu aceasta. Corpul didactic, în loc să facă alte ore de recreație, sau exerciții fizice, sau gimnastică în general, acest corp didactic ar putea face cu elevii exerciții de apărare pasivă în școală.

Se pot da programe și se pot da premii care să stimuleze pe copii. Aceasta întreține și elementul moral și îi face și apți pentru ca să fie elemente folositoare.

Al. Neagu: S-ar putea înlocui programul educativ cu un program de apărare pasivă.

I. Petrovici: Domnul Neagu speră că, dacă cursurile (*sic!*) educative vor fi înlocuite cu un curs de apărare pasivă, fiica d-sale n-are să mai fie chemată după prânz la școală. (Râsete). Nu știu însă dacă această măsură se va realiza.

M. Antonescu: Ați fost imprudent, domnule ministru Petrovici. Eu m-am făcut că nu aud gluma domnului Neagu.

G-ral N. Pălăngeanu: Evacuările forțate trecute pe ordinea de zi a Consiliului de astăzi pun chestiunea asigurării avutului cetățenilor care pleacă. Aceasta este o problemă care trebuie clarificată, pentru că eu declar că poliția Capitalei nu poate asigura avutul cetățenilor care pleacă. Este o greșală dacă se spune că în Capitală se fură. Astăzi Capitala n-are decât cel mult 6 furturi pe zi.

Al. Neagu: Sunt pline gazetele de astfel de reportajii. S-ar părea că publicitatea aceasta se face intenționat.

G-ral N. Pălăngeanu: Dv. vă uitați la cronică judiciară.

M. Antonescu: Iată soluția: Siguranța generală și Prefectura Poliției detașează pe lângă cenzură un ofițer de poliție judiciară, care recomandă cenzurei care din aceste anunțuri ale Curierului Judiciar să fie publicate. Nu se publică decât cele care au avizul organului detașat.

G-ral N. Pălăngeanu: Eu vreau să spun că astăzi nu sunt prea multe furturi în Capitală.

Al. Neagu: Eu am crezut că publicitatea aceasta se face intenționat și cu un anumit scop.

G-ral N. Pălăngeanu: Au fost zile când în Capitală n-a fost decât un furt sau două. În timpurile acestea, cu o populație puțin neglijentă și cu camuflajul sălbatec de astăzi, nu este prea mult.

M. Antonescu: Ce măsuri prevedei dv.?

G-ral N. Pălăngeanu: S-au prevăzut oarecari măsuri cu ocazia evacuărilor ce se vor efectua, potrivit fișelor împărțite populației.

M. Antonescu: N-am ajuns la aceste fișe.

G-ral N. Pălăngeanu: Vă amintiți de cei plecați în Transnistria. Trebuia atunci să le luăm averile în primire, și n-aveam cu cine le lua.

M. Antonescu: Unde vedeți dv. aplicându-se această măsură, dle g-ral Marinescu?

G-ral G. Marinescu: În fișele de evacuare am avut grijă să stabilem că fiecare familie trebuie să-și lase un custode pentru paza averii. Dar, în afară de acești custozi, care pot să lipsească, credem că este necesar ca, în cazul când evacuările devin fapt împlinit, să se ia oarecari măsuri de Poliție, pentru că vor fi cartiere și străzi întregi unde nu vor rămâne decât astfel de custozi. Și furturile trebuiesc evitate.

M. Antonescu: Dv. credeți că, în caz de evacuare, Poliția poate să-și inventeze, de la o zi la alta, un corp polițienesc care să vegheze asupra averilor tuturor celor ce vor fi evacuați la un moment dat? Cred că este o imposibilitate.

În orice caz, domnul g-ral Pălăngeanu este rugat să examineze posibilitatea completării cu jandarmi a corpului polițienesc, în anumite ocazii, și ținând seama de programul Apărării Passive în anumite cartiere.

Dacă vom ajunge într-o asemenea situație, fără îndoială că și Armata va avea să organizeze echipe mobile, care să circule și să supravegheze străzile evacuate.

G-ral N. Pălăngeanu: Astăzi străzile sunt păzite, dar dacă pleacă un cetățean din apartamentul nr. 14, blocul A, strada cutare, atunci nici Armata nu poate păzi acolo. În situația de astăzi însă, cu toată lipsa de gardieni, străzile pot fi păzite.

G-ral C. Pantazi: Dacă pleacă cineva înseamnă că el se îngrijește întâi de salvarea vieții.

M. Antonescu: Alte măsuri. Este aici domnul g-ral Iliescu, căruia trebuie să-i spun că premilitarii au fost cei mai activi cu ocazia măsurilor de ajutorare ce s-au luat după bombardamentul de la 1 august.

I. Enescu: În legătură cu problema evacuărilor, nu vă spun ceva nou, dar trebuie să vă arăt că lucrătorii de la „Steaua Română” au fost evacuați împreună cu familiile lor în patru comune din vecinătatea Câmpinei. Se pune chestiunea aprovizionării lor și a înființării unor cantine.

M. Antonescu: Puteți organiza dv. aprovizionarea, domnule g-ral Arbore?

G-ral I. Arbore: Aprovizionarea o putem organiza pentru aceste comune, însă cantine nu putem înființa.

M. Antonescu: Cantinele le va înființa Subsecretariatul de Stat al muncii, împreună cu Prefectura și Consiliul de Patronaj local.

S. Ghiolu: Dar Asociația Petroliștilor nu înființează cantine?

I. Enescu: Au și ei.

M. Antonescu: Sunt localuri la Câmpina care pot fi utilizate în acest scop; sunt instalațiuni ale „Stelei”, care pot fi folosite imediat pentru aceasta. Cât privește aprovizionarea, cred că domnul g-ral Arbore a trecut această chestiune în programul d-sale și a luat măsuri.

G-ral I. Arbore: Ne trebuiesc vehicule pentru transportul alimentelor.

M. Antonescu: Prin urmare, în ceea ce privește problemele în legătură cu bombardamentele, precum și măsurile de apărare pasivă, știm ce avem de făcut. Mulțumesc domnilor miniștri și celorlalți domni care au participat la Consiliu.

Urmează ca pentru problemele în legătură cu exportul și salariile să rămână numai domnii miniștri interesați.

Am rugat pe domnul ministru Dragoș să pună chestiunea asigurării imobilelor Centrului Național de Românilizare.

C. Bușilă: Domnule prim-ministru, când este vorba de informații care se dau în caz de bombardamente, instrucțiunile să nu fie așa de rigide încât administrațiile de ordin general, cum ar fi Căile Ferate și altele, să nu poată comunica cu șefii lor ierarhici.

M. Antonescu: Aceasta este evident. Acestea nu sunt informații, ci sunt relații de serviciu, pe care administrațiile și direcțiile le dau superiorilor, ca să se știe ce măsuri trebuie luate.

C. Bușilă: Aș vrea să se știe acest lucru, ca să nu se interpreteze altfel.

M. Antonescu: Nici vorbă.

Ședința se suspendă.

La redeschidere.

M. Antonescu: Domnilor, aș vrea să discutăm întâi chestiunea asigurărilor.

Rog pe domnul ministru Dragoș să facă propuneri concrete în privința asigurării imobilelor C.N.R.-ului, ținând seama de principiile discutate anterior.

T. Dragoș: De când am venit la Românzare, am pus problema asigurării bunurilor expropriate. De la început, cum la Ministerul Economiei Naționale există un oficiu al asigurărilor, am dat să se studieze problema și să se vadă care este cea mai nimerită posibilitate pentru asigurarea bunurilor C.N.R.-ului. Se preconizase crearea unei case speciale, se discuta asigurarea acestor bunuri la Casa de Asigurări a Ministerului de Interne și s-a propus și asigurarea lor la toate societățile de asigurare împreună.

Oficiul de la Ministerul Economiei Naționale mi-a arătat, într-un referat foarte larg, că aici este vorba de o tehnică specială, că a crea un organism nou este complet inoportun și imposibil de realizat, din lipsă de capitaluri și de pregătire tehnică. Aceste bunuri nu pot fi asigurate nici la Casa Ministerului de Interne, dat fiind marele volum de bunuri, a căror valoare trece de la un miliard, așa că cel mai bun lucru este ca aceste bunuri să fie asigurate la societățile particulare.

În virtutea acestui studiu, bazat pe date concrete, am convocat pe reprezentanții tuturor societăților de asigurare cu participațiuni românești, care sunt 17 la număr, și dintre care cele mai importante sunt: „Dacia”, „Naționala”, „Generala” și „Agricola Fonciară”.

Aceste societăți au stabilit, de comun acord, că sunt dispuse să ia asupra lor asigurarea tuturor acestor bunuri, în cote care variază după capitalul și rezervele fiecăruia și cu condițiunea ca să se atribuie Casei de Asigurare de la Ministerul de Interne o cotă egală cu cea mai mare dintre cotele atribuite societăților – adică cu (*sic!*) aceea atribuită societății „Generala” – iar în ipoteza când unele din societăți n-ar participa la asigurare, orișice cotă vacantă să revină Casei de Asigurare de la Ministerul de Interne.

Operațiunea era în studiu când a apărut legea pentru organizarea Regiei Autonome a Asigurărilor de Stat, în care s-a pus un articol care prevedea că toate bunurile Statului să fie asigurate în mod obligatoriu la această regie.

Față de această dispoziție, v-am înaintat dv. un memoriu, în care v-am arătat întreaga situație, care se creează Subsecretariatului de Stat al Românzării din această cauză. Consideram că este o inadvertență în această lege, sau că, în orișice caz, legea aceasta nu s-a putut raporta la bunurile C.N.R.-ului, pentru că atunci aceasta ar fi echivalat cu o neasigurare a bunurilor.

Domnul Mareșal a pus pe raportul meu: „Sunt cu totul de acord cu domnul Dragoș”.

Dv., domnule vicepreședinte, ați fost, de asemenea, de acord că nu trebuie creat un monopol de asigurări.

M. Antonescu: Nu putem crea, mai ales acum. Cu piețe de reasigurare atât de limitate, este o imposibilitate.

T. Dragoș: Trebuie să participe la această operație toate societățile de asigurare. Eu văd cu ochi foarte buni această propunere, mai ales că am reușit să românizez una din cele mai puternice societăți, „Naționala”, și sunt pe cale să mai românizeze și altele.

M. Antonescu: Domnul general Dobre cunoaște problema.

G-ral Gh. Dobre: Da, domnule vicepreședinte. De altfel am mai discutat-o la 6 august, când dv. ați fost de acord.

M. Antonescu: Vreau să nu mai pierdem vremea. Dv., domnule Dragoș, sunteți rugat să faceți propuneri concrete. Cu domnul ministru de Interne am discutat de asemenea problema. D-sa este de acord că Regia de Asigurare de la Ministerul de Interne nu dispune nici de mijloace financiare, nici de organizare suficientă, ca să poată lua asupra ei exercițiul acestui monopol al asigurărilor.

Domnul ministru de Interne este de acord ca această regie să primească numai o cotă din asigurări.

Dacă am pus problema astăzi, este fiindcă, mergând la „Steaua Română”, domnul Cancicov, care este președinte și acolo și la Societatea „Naționala”, mi-a semnalat că la ultimul Consiliu de la Societatea „Naționala” s-a discutat imposibilitatea societăților de a face față imediat plăților, pentru anumite sinistre care s-au produs.

Fiecare societate de asigurare are un bilanț calculat pe baza asigurărilor și reasigurărilor care se fac. Dacă astăzi societățile de asigurare întâmpină atâtea dificultăți, este din pricina imposibilității reasigurărilor în alte părți. Într-adevăr, capitalul american, care conlucra cu societățile de asigurare, s-a retras, capitalul englez de asemenea, capitalul francez s-a redus sau s-a transformat, capitalul german n-a colaborat în toate societățile, iar capitalul italian este supus, în mod inerent, consecințelor situației din Italia.

Dacă aceste societăți își mai reduc și încasările polițelor de asigurare, din lipsa hotărârii pe care noi trebuie s-o luăm, fără îndoială că facem ca aceste societăți de asigurare să nu-și mai împlinească rostul lor, tocmai când într-un Consiliu anterior am discutat posibilitatea să colaborăm cu societățile de asigurare la crearea unei asigurări speciale de război, în condițiuni avantajoase pentru societăți, cu plăți de asigurare pe termen scurt și cu anumite subvenții, pe care le-am dat noi.

În nici un caz, societățile de asigurare nici n-au să primească măcar, sunt sigur, să ia în serioasă cercetare această posibilitate de a crea o nouă asigurare, câtă vreme noi nu rezolvăm această problemă.

De altă parte, această problemă a durat prea mult.

Domnul Mareșal și eu am fost de acord că nu putem să exercităm acest drept de monopol instituit prin Legea Casei Asigurărilor Ministerului Afacerilor Interne.

Prin urmare, astăzi hotărâm: de o parte – și-l rog pe domnul ministru al Afacerilor Interne să modifice textul de lege, ca să nu ne găsim în condiții delicate, să nu ne găsim într-o continuă abatere de la lege și să avem o gestiune discutabilă a unor bunuri din patrimoniul Statului, iar de altă parte, domnul ministru Dragoș este autorizat să trateze, pe bazele discutate astăzi, adică să se dea și Casei Asigurărilor de pe lângă Ministerul Afacerilor Interne o cotă, după cum să i se rezerve și din renunțările pe care le-ar face alte societăți prevăzute în program.

Deci, în primul rând, modificarea imediată a textului de lege.

De altfel, întrebarea care se pune este: Cum este posibil ca Statul Român să poată face reasigurări peste graniță, mai ales astăzi?

S. Ghiolu: Aceasta dovedește că nu-i nevoie să se asigure.

M. Antonescu: Problema organizării asigurărilor pe care le-ar face Statul nu poate fi rezolvată astăzi, când avem atât de mari greutăți.

T. Dragoș: Societățile de asigurare plătesc 350.000.000 lei la Stat, ca impozite.

Al. Neagu: Se poate întâmpla ca primele să fie mai mari decât riscurile și să fie, din acest punct de vedere, chiar o pierdere pentru Stat.

T. Dragoș: Dar se mai poate întâmpla să n-am nevoie să asigur toate bunurile Statului, pentru că multe din ele nici nu merită să fie asigurate.

S. Ghiolu: Ori le asiguri pe toate, ori nu asiguri pe nici unul.

M. Antonescu: Eu sunt un om realist. Din punctul de vedere al patrimoniului românizării, dv. considerați acest patrimoniu ca unul care ar aparține Statului.

Nu este chiar așa.

Vă rog să examinăm și acest aspect al problemei, cum și pe cel al riscurilor, pentru că s-ar putea lua oarecare măsuri fără să se țină seama de realități. Nu neglijați să luați în considerare că noi nici nu am plătit încă prețul exproprierii pentru aceste bunuri.

Eu prefer să examinăm astfel problema, să găsim un mijloc prin care să se reducă de societățile actuale cotele, ținând seama că este o asigurare a Statului, iar de altă parte, fostul proprietar, în cazul când are însă posesiunea, sau se găsește el încă în administrarea imobilului, să fie obligat să plătească el asigurarea, pentru ca această asigurare să nu constituie o sarcină pentru Stat.

În acest fel, bunul este asigurat, riscurile sunt reduse, nu mărim cheltuielile și se evită orice prejudiciu.

T. Dragoș: Orice măsură va trebui să luăm, incontestabil că o vom supune în prealabil domniilor voastre.

M. Antonescu: Astăzi hotărâm principiul, pentru ca domnul ministru Dragoș să poată lucra. Domnul ministru Dragoș va indica, cu precizie, care este numărul bunurilor care trebuie asigurate, care este valoarea acestor bunuri, care este valoarea cotelor anuale de plătit, pentru aceste bunuri, care din bunuri se găsesc în sarcina unei administrații provizoriu, care se găsesc încă în posesiunea fostului proprietar, sau în detențiunea fostului proprietar cu titlul provizoriu. Pentru aceste bunuri să fie obligat fostul proprietar sau detentor să plătească cotele (*sic!*) de asigurare.

Tot ce rămâne din rest, acolo vom vedea care sunt bunurile care trebuie asigurate, care bunuri nu merită să fie asigurate și cum vom face repartiția.

Al. Neagu: Domnul ministru Dragoș este rugat să ne pună și nouă la dispoziție această situație, pentru că dacă prima este foarte modestă, nu avem nimic de spus.

M. Antonescu: Domnul ministru Dragoș nu poate să ia nici o măsură legală, fără modificarea textului de lege. Rog pe domnul ministru al Afacerilor Interne să dispună modificarea textului.

C. Bușilă: Pentru toate celelalte bunuri ale Statului ar fi bine ca Ministerul Finanțelor să studieze chestiunea, dacă ele trebuie să fie asigurate sau nu.

Eu cred că nu. Riscul este mai mic decât primele pe care le plătim.

M. Antonescu: Pentru aceste bunuri este cu totul altceva.

C. Bușilă: Dacă domnul ministru Neagu ar face un calcul de cotele plătite la asigurările tuturor bunurilor Statului, ar vedea ce sume importante debursează instituțiunile și că această asigurare nu ne aduce decât prejudicii.

M. Antonescu: Rog pe domnul ministru al Afacerilor Interne ca, împreună cu Economia Națională și Finanțele, să examineze, nu pentru bunurile românizate, care au o situațiune specială, dar pentru marile asigurări ale Statului, Calea Ferată și celelalte, dacă, ținând seama de coeficientul plăților pe ultimii zece ani, ținând seama de coeficientul riscurilor și al sinistrelor pe aceeași perioadă de timp, dacă rezultă că este o afacere pentru Stat să plătim asigurările sau nu.

Aceasta, ca să examinăm întreaga problemă și să vedem dacă nu modificăm întreaga lege cu privire la asigurările obligatorii pentru aceste patrimonii ale Statului.

Vă rog, domnule ministru Dragoș, să dați dv. toate datele necesare, pentru ca să putem termina cu un moment mai devreme și cu această problemă.

C. Bușilă: Acum 15-20 ani, s-a găsit cu cale ca la Serviciul Român să nu se facă asigurări la diferite societăți. S-a făcut o casă proprie de asigurări. În câțiva ani de zile, sinistrele reprezentau atât de puțin, încât Serviciul Maritim a putut avea atât de mulți bani, încât a construit vapoare. Aceasta, pentru că în tot intervalul de timp respectiv n-au fost vapoare sinistrate.

M. Antonescu: Aș vrea să folosesc același prilej ca să-l rog pe domnul ministru Dragoș să examineze propunerile de vânzare de bunuri expropriate. Dv. ați scos în licitație o serie întreagă de bunuri.

Rămânând să examinăm, domnul Mareșal sau eu, problema avantajilor sau dezavantajilor pe care le-ar aduce o asemenea măsură, vreau totuși să cunosc dacă pentru noi o asemenea operațiune poate aduce avantajii economice sau financiare. De asemenea, ce reprezintă aceste încasări, dacă este o bună afacere ca să procedăm la vânzare acum, care bunuri pot să fie vândute acum. Aceasta, ca să am și avizul dv. din punct de vedere economic asupra problemei, cum și sumele aproximative care ar putea să fie încasate.

Al. Neagu: Vă rog să luați act că noi, de la 1 mai, am încetat scoaterea în vânzare a vreunui bun.

M. Antonescu: Trebuie să examinați problema și din punct de vedere economic și financiar, ce reprezintă, care sunt avantajii pentru Stat ale vânzării acestor bunuri. Eu atrag atențiunea, în mod special, asupra bunurilor rurale și asupra fondurilor industriale, care constituie o sarcină foarte mare pentru Stat.

Pentru bunurile rurale, acestea vor putea fi trecute fie Camerilor Agricole, fie prin Sindicate de proprietari și cooperative, care să le ia în posesie, iar bunurile forestiere vor putea fi trecute la C.A.P.S.

Să vedem, de asemenea, posibilitatea de a le vinde, și aceasta nu numai pentru a realiza anumite fonduri, ci și pentru a face o acțiune economică sau românească.

T. Dragoș: Vom discuta această problemă.

M. Antonescu: Să-mi faceți propuneri, ținând seama de toți factorii, de valoarea proprietăților de acum doi ani, de valoarea lor astăzi, ce s-a oferit la vânzare, ce ar reprezenta aceste vânzări.

Să luăm acum în discuțiune problema salariilor, pentru că această problemă interesează și pe dl g-ral Pantazi, și pe dl ministru al Afacerilor Interne și pe dl ministru de Finanțe.

Rog pe dl. ministru al Finanțelor să examineze situația salariilor în legătură cu administrația.

Sunt o serie întreagă de nedreptăți.

Am constatat, la o inspecție județeană, că un prim pretor, cu patru copii, primește un salariu de 14.000 lei pe lună. Un notar, doctor în drept și licențiat în litere, primește un salariu de 6.000 lei pe lună, o dactilografă primește 5.000 lei pe lună, pe când șeful serviciului de aprovizionare, un locotenent mobilizat, primește suma de 22.000 lei pe lună, acestea deși executarea măsurilor se făcea tot prin organele administrative, chiar și pentru aprovizionare.

Și atunci, am rugat pe dl ministru al Finanțelor să examineze și să discute cu dvs., domnule ministru al Afacerilor Interne, problema chiar din punctul de vedere al organizării administrative.

Dacă dvs. credeți că aceste organe speciale sunt absolut necesare pentru o bună aplicațiune a sistemului dvs. de aprovizionare, a controlului, dacă aceste organe sunt absolut necesare, fără îndoială, că ele vor trebui să fie păstrate, dar dacă, în mod efectiv, și pe majoritatea județelor, executarea tuturor măsurilor se face în mod obișnuit tot prin mijlocirea administrației, poate că dându-se o primă pentru organele administrative, care să aibă și răspunderea pentru aceste operațiuni, s-ar putea ameliora și salariile și s-ar putea mărgini asemenea activități și asemenea situații pe cari le-am constatat, fără să creăm aceste diferențe anormale între salariații Statului.

Alături de această problemă, vă rog să examinați și problema unificării salariilor titraților, care trebuie, neapărat, rezolvată de urgență. Aceasta mai ales pentru pretori, cari au o atât de mare răspundere față de noua organizare a Statului, și față de situația economică, mai ales față de răspunderile de ordine publică pe care le are pretorul.

Al. Neagu: Problema aceasta a sporului salariilor are mai multe aspecte. Este vorba, mai întâi, de procentul de spor pe care îl acordăm. În al doilea rând, întrebuințarea care se dă acestui spor, în al treilea rând, forma sub care trebuie să se dea, și apoi, o problemă care privește încurajarea funcționarilor pentru munca suplimentară pe care o prestează.

Noi am plecat de la spor de 25%. Acest spor ar reprezenta o cifră de cca 1.100.000.000 lei pe lună.

M. Antonescu: Cât ziceți că reprezintă, în cifre, acest spor?

Al. Neagu: Ar reprezenta 1.100.000.000 pe lună, la Stat, Armată și Regie. Este vorba de un spor de 28%, care s-ar aplica la salariile brute, plus sporul de anul trecut. Acest spor de 28% este mai puțin decât sporul prețurilor de anul trecut și până acum, însă anul trecut sporul care s-a acordat a depășit cu cca 5% sporul prețurilor.

Așa încât, dacă dăm pe ziua de 1 septembrie un spor de 28%, sporul real de 25%, raportat la salariul brut, face să ajungem să restabilim capacitatea de achiziție a funcționarului la nivelul 1 august 1942.

Cred că este maximum de ceea ce putem face, dar, totodată, cred că este și ceea ce trebuie să facem pentru slujitorii Statului, care trebuiesc ajutați.

M. Antonescu: Dv. aplicați o cotă progresivă sau uniformă?

Al. Neagu: Acest spor îl aplicăm la toate categoriile de funcționari. Credința mea este să aplicăm un procent uniform. Noi ajungem, pentru categoriile inferioare, pentru impiegați, să trecem de la 2.900 salariu pe care îl primeau în 1937, la un salariu de 10.000 lei lunar.

M. Antonescu: Cât avea un impiecat în 1942?

Al. Neagu: Avea un salariu de 6.000 lei lunar.

M. Antonescu: Deci, de la 6.000 lei lunar, îl treceți la 10.000 lei.

Al. Neagu: Da, i se dă un spor cu care ajungem la un salariu de 10.000 lei lunar.

M. Antonescu: Cât are astăzi cel care va primi 10.000 lei lunar?

Al. Neagu: Opt mii și patru sute lei.

M. Antonescu: Prin urmare, 1.600 lei. Trece de la 8.400, sau 7.800 lei neto, la 10.000 și ceva.

Al. Neagu: Rezultă un procent de 28,6%.

În 1941 s-a făcut o armonizare ierarhică, care (*sic!*) este mult inferioară celei antebelice.

M. Antonescu: N-a fost o armonizare propriu-zisă, ci o împărțire pe categorii mai mari a funcționarilor.

Al. Neagu: În septembrie 1941, ecartul a fost de 6 ori, și anul trecut el a scăzut la 4,9.

M. Antonescu: În cifre ce înseamnă aceasta?

Al. Neagu: Adică un director are astăzi de 5 ori salariul unui impiecat. Dacă ne apucăm să facem o operațiune și un procent degresiv, vom ajunge ca directorul să aibă de 4 ori cât un impiecat. Părerea mea personală este să se facă un spor la toată lumea și să se păstreze ecartul de anul trecut.

M. Antonescu: Dvs. propuneți ca aceeași cotă să se păstreze la toate categoriile.

La ce duce în practică sporul salariului unui director față de sporul salariului unui impiecat? Directorul general cât primește?

Al. Neagu: Director general va primi 50.000 lei lunar.

M. Antonescu: Ce devin primele de muncă față de aceste sporuri?

Al. Neagu: Primele de muncă se dau numai în administrațiile centrale. În general, se dau 10% și la unele servicii chiar mai mult.

M. Antonescu: Eu pun în discuțiune aceste prime și în raport cu sporul de salarii. Primele de muncă s-au dat în administrațiile centrale, de sus și până jos și proporțional cu salariul. A fost un spor care, în practică, în loc să fie o primă de muncă, a fost un spor de salariu, dat numai în administrațiile centrale și a fost o primă dată colectiv.

Al. Neagu: La Ministerul Finanțelor nu sunt mai mult decât 20% dintre funcționarii din Centrală care au asemenea prime.

T. Dragoș: Dar la serviciile exterioare nu ați dat, și aceasta constituie, cred eu, o mare nedreptate.

Al. Neagu: Acesta nu este un supliment de salariu. S-a plecat de la ideea că în Centrală funcționarii se țin la serviciu un timp mai îndelungat.

M. Antonescu: Eu am propus primele de muncă, dar ele nu trebuie înglobate în sporurile de salarii.

Al. Neagu: Salariile funcționarilor sunt atât de modeste, încât a cere un spor de muncă înseamnă să dai și un spor de salariu.

M. Antonescu: Dacă dintre doi funcționari care muncesc, numai unul primește un asemenea spor, desigur că pentru cel de al doilea constituie o descurajare. Se face o nedreptate. Nu putem să stabilim primele de muncă pe un criteriu obiectiv și pe un sistem de selecționare absolut.

Este mult mai potrivit să creăm o altă posibilitate, ca ministrul sau directorul general, sub un control foarte sever, să poată da o alocație specială de muncă, fără să se cheme primă de muncă și să aibă acest caracter de generalitate așa cum s-a practicat totdeauna de către toate departamentele.

Al. Neagu: Îi vom schimba numele și va rămâne același lucru. Dacă criteriile (*sic!*) de astăzi sunt greșite, aceasta este răspunderea fiecărui șef de departament în parte, care poate să-și impună norme proprii.

M. Antonescu: Eu primesc primă de muncă. Nu-mi este rușine să spun că, neavând avere și muncind atât de mult, nu mă simt jenat să primesc o primă de muncă.

Am aflat, însă, cercetând sistemul după care s-au distribuit primele de muncă, că (*sic!*) la alte departamente distribuirea s-a făcut pe baza unor comunicări ale Ministerului Finanțelor.

Dacă d-ta îmi crezi mie, ministru, un fond la dispoziția mea, ca să-l distribui în administrația centrală și în administrația generală a țării, pe bază de recomandări speciale, atunci da, eu înțeleg și accept aceste prime de muncă.

Al. Neagu: Și eu accept lucrul acesta.

M. Antonescu: Dar ca să facem un spor deghizat, pe care fie sistemul de lucru al directorilor de contabilitate, fie solidaritatea anumitor funcționari să-l transforme într-un spor administrativ, care să schimbe rostul primei de muncă și să ne facă să comitem nedreptăți, aceasta nu se poate, așa că trebuie să renunțăm la acest sistem.

Să adoptăm sistemul prin care să creăm la dispoziția ministrului un fond de prime de muncă, care (*sic!*) să fie date la toți funcționarii din toată țara, după criteriul pe care și-l fixează fiecare ministru, pe răspunderea lui, la departamentul lui, și atunci vom avea rezultate pentru aceste prime de muncă. Altfel, vom crea nemulțumiri.

Al. Neagu: Dacă aducem aceste schimbări în acordarea primelor, când salariile sunt foarte joase, creăm nemulțumiri.

M. Antonescu: Din două una: sau funcționarii, care au primit astăzi prime de muncă, le merită și le vor primi și mâine – și această nemulțumire nu va exista – sau, dacă într-adevăr modificarea pe care o cer eu va duce la retragerea unor prime de

muncă, pentru cei care nu le meritau, prefer să-i nemulțumesc pe aceștia, pentru cei care îi voi câștiga, dându-le prime de muncă autentice.

I. Marian: Acum este singura ocazie să facem această schimbare.

G-ral C. Pantazi: La noi la minister, am acordat o cotă uniformă celor mici și o cotă variabilă celor mari, în raport cu munca fiecăruia.

Al. Neagu: Fiecare ministru și-a făcut un anumit echilibru. Ideea dv., domnule vicepreședinte, este ca fiecare ministru să dispună în mod suveran de fondul primelor de muncă. Deci, un ministru, căruia îi convine, aplică sistemul actual; alt ministru, care nu se împacă cu (*sic!*) acest sistem, aplică altul.

M. Antonescu: Dar vă rog să creați această libertate.

Al. Neagu: Cu o singură restricție: cuantumul acestor prime este în raport cu cuantumul salariilor totale.

Dv. știți că am făcut anumite excepții pentru categoria magistraților; pentru că nu se putea veni cu o nouă încadrare, s-au dat magistraților cote mai mari decât altor funcționari. Și atunci, ce facem cu aceste norme? Dacă mergem și nivelăm primele pe toată țara, trebuie să reducem salariile magistraților. Vă previn, domnule vicepreședinte, că sunt dificultăți.

M. Antonescu: Un sistem fiscal și financiar de salarii cuprinde întotdeauna multă convenționalitate, însă de multe ori și multă ipocrizie, care devine inutilă.

Dv. știți că în Statul Român, magistratul nu poate face altă meserie decât aceea de a judeca; militarul nu poate face altă meserie decât aceea de a-și face datoria și de a-și păstra situația cu demnitate. Cred că, dacă se aplică criterii (*sic!*) deosebite, se va spune de oricine din dv. ceea ce știe toată lumea: magistratul primește un spor de salariu, cu alt titlu, cu titlul de gratificație; militarul, de asemenea, primește și el un spor sub altă formă. Și atunci, este mult mai potrivit să ne luăm curajul și să proclamăm formal o diferență de salariu, arătând însă că împrejurările grele de astăzi sunt singura piedică și că, îndată ce aceste împrejurări vor trece, vom stabili un program de Stat, care să cuprindă și alte profesii, pentru o armonizare morală a tuturor salariaților Statului.

Al. Neagu: Deci rămâne stabilit că magistraților li se dau aceleași sume ca și în trecut.

M. Antonescu: Nici vorbă.

Al. Neagu: Ce faceți cu serviciile exterioare? Primele de muncă s-au dat numai în serviciile centrale; magistrații, Armata și Poliția au primit aceste prime, cu alte titluri. Dacă extindem primele și la administrația exterioară, trebuie să mărim alocația. Dacă însă facem o dublă mărire, nu mai putem mări atât de mult sporul. A găsi un miliard lunar nu este așa de ușor.

T. Dragoș: Am văzut, pe când eram la Finanțe, administratori care lucrau până la 10 noaptea; stăteau cu casa cu 10.000.000 lei înăuntru și primeau câteva mii de lei pe lună leafă.

I. Marian: Să se dea aceeași sumă ca înainte, dar să se împartă drept.

Al. Neagu: Atunci veți micșora primele date până acum funcționarilor de la centru.

I. Marian: Le vom micșora acestora, dar le vom împărți în mod drept, la toți.

Al. Neagu: În orice caz, cel mai prost dintre funcționari merită atât cât primește astăzi.

M. Antonescu: Dacă acestea sunt prime de muncă, aplicați-le ca atare; dacă însă sunt sporuri de salarii, generalizați-le pe toată țara și înglobați-le în sporul de salariu actual. Am terminat.

Al. Neagu: Acesta nu este un spor de salariu.

G-ral I. Arbore: Bucureștiul este totdeauna mai scump decât restul țării.

M. Antonescu: Dar ce este mai normal decât să se creeze pentru funcționarii din Capitală o cotă specială, care să nu se acorde în provincie? În București, chiriile sunt mai scumpe. Dacă, de pildă, avem în București o cotă economică de prețuri, pe care o recunoașteți și o fixați chiar dv., ce este mai potrivit ca primele de muncă pentru funcționarii din București să fie la nivelul general al prețurilor? Pentru provincie nu faceți același lucru.

Se stabilește un sistem de salarii în raport cu nivelul general al prețurilor. Deci, este potrivit ca cei din administrația centrală să primească o indemnizație specială de scumpete, dacă vreți, sau un spor de salariu cu caracter permanent.

Al. Neagu: Există. Bucureștii sunt în categoria întâia.

M. Antonescu: Domnul general Arbore pune problema influenței acestui criteriu în compunerea salariilor. Sunt în provincie unele salarii care merg mai mult sau mai puțin în concordanță cu prețurile locale. La București însă, diferența și indemnizația care se dau pentru această diferență constituie mai mult o ficțiune.

Acesta este un alt aspect al salariului, el trebuind să țină seama de criteriul de justiție, pe care trebuie să o avem în vedere, și de obiectivitatea pe care trebuie să o respectăm, în acordarea actualului spor.

În primul rând, este vorba de criteriul subiectiv al primelor de muncă și în al doilea rând, de criteriul geografic, care duce la denivelarea indemnizațiilor de scumpete, pe regiuni.

Al. Neagu: Eu am vrut să spun că dacă extindem la administrațiile exterioare aceste prime, înseamnă să creăm alocații mai mari decât sporurile actuale, – adică la cei 28%, care ne costă un miliard și ceva, să se mai adauge încă o cotă.

C. Bușilă: Cât reprezintă?

Al. Neagu: Nu știu, poate 10%.

I. Marian: Dacă nu se poate altfel, faceți 25% pentru toată lumea, în loc de 28%.

Al. Neagu: Dv. cereți circa 35%.

S. Ghiolu: Socotiți Armata și Magistratura.

M. Antonescu: Cât rămâne din primele de muncă, fără Armată și fără Magistratură?

Al. Neagu: Vom calcula, domnule prim-ministru, dar să rămânem la ideea că aceste prime trebuie să ne ducă la o anumită sumă lunară.

M. Antonescu: În cadrul acestui plafon însă, trebuie să venim cu criteriile cele mai juste, fie revizuiind criteriile existente, dacă unele din ele sunt defectuoase, fie completându-le. Nu urmărim numai să spunem, cu declamație: Am sporit salariile cu 25% sau cu 28%; ceea ce ne interesează este ca lumea să fie mulțumită. Dacă am da la

București indemnizații potrivite cu greutățile familiare și cu scumpetea, chiar dacă am anunța numai un spor de 15%, totuși am fi liniștiți, pentru că am venit cu un criteriu obiectiv și cu o soluție dreaptă.

Deci, în cadrul plafonului și al efortului financiar, pe care îl puteți face, vom discuta împreună criteriile și pe plan subiectiv – primele de muncă – și pe plan obiectiv – regiuni geografice și posibilități de completare a indemnizației de scumpete. În acest cadru, vom face alocarea sporului.

Al. Neagu: Atunci vom scădea sub 25%.

M. Antonescu: Nu e vorba de procent.

Al. Neagu: Dar acest procent avea de scop să corecteze coeficientul de scumpire a vieții.

M. Antonescu: Dv. vă duceți în Teleorman. Vedeți și dv. cum se aprovizionează funcționarii de acolo și comparați posibilitățile lor cu acelea ale funcționarilor din București. Funcționarul din provincie are o rudă, care-i aduce alimente, un prieten, care-i ajută la aprovizionare.

Al. Neagu: Acesta este un argument ca să nu mai dăm prime la serviciile exterioare.

M. Antonescu: Domnule ministru Neagu, dv. puteți foarte bine să corectați indemnizația de scumpete, fiindcă aceasta este normal, față de denivelarea de prețuri. Salariul este unul, care se dă tuturor; adaptați acest salariu condițiilor economice, în care trăiește și funcționează în mod obligatoriu funcționarul.

Al. Neagu: Prima de scumpete este variabilă după categoria din care face parte o localitate.

M. Antonescu: Diferențele sunt așa de mici.

Al. Neagu: Merge de la 100 la 88.

G-ral C. Pantazi: Din moment ce acum mărim salariile cu 25% sau cu 28%, când se va pune chestiunea sporirii chiriilor, să avem în vedere ca sporul de chirie să nu depășească posibilitățile de plată ale funcționarului, fiindcă dificultatea cea mai mare, pe care o întâlnim, în Armată în special, este plata chiriei.

T. Dragoș: V-am făcut o rugămintă, domnule vicepreședinte: prin actuala lege a chiriilor s-a dat comisiilor de arbitri dreptul să majoreze chiriile peste cotele legale. Sunt oameni cari astăzi plătesc chirii de câte 500.000 lei pe an, față de 100.000 lei, cât plăteau înainte. Aceasta echivalează cu o evacuare forțată. De aceea v-aș ruga, domnule prim-ministru, să suspendați executarea acestei dispoziții.

M. Antonescu: N-am primit nota dv.

T. Dragoș: O veți primi.

M. Antonescu: Dispoziția aceasta este în ultima Lege a chiriilor și se referă la orice fel de contract? Eu știam că se aplică numai contractelor anterioare anului 1939. Am fost sesizat de un aspect nedrept al problemei chiriilor, căzut în sarcina proprietății: au fost imobile care în 1937 au fost închiriate pe termen de 3 ani, cu cuantumul chiriei plătit atunci. Contractele acestea, expirând în 1940, au intrat în prelungire, cu sporurile de chirie legale, în așa fel că un apartament de 4 camere și hol, cu calorifer, a ajuns să fie închiriat cu 40.000 lei pe an. Puteam să consider că este nedrept să se facă un astfel de abuz împotriva proprietății.

T. Dragoș: Aplicațiunea textului se face foarte defectuos.

M. Antonescu: Vă rog să vorbiți cu domnul ministru Marinescu.

T. Dragoș: Dânsul m-a sesizat.

M. Antonescu: Domnul ministru al Justiției sau să dea instrucțiuni arbitrilor, sau, în puterea legii, să le suspende activitatea, pentru că legea dă ministrului de Justiție dreptul să suspende instanța de arbitri pentru timpul necesar intrării în vigoare a contractelor, suspendând totodată și toată procedura. Deci, dacă instanța de arbitri nu va respecta instrucțiunile, pe care le va primi de la domnul ministru al Justiției, va fi suspendată din funcțiune.

C. Bușilă: Să-i pui un plafon. D-ta ai trei elemente: salariul, partea economică și ai prima de merit, care trebuie dată și la exterior și la interior.

Al. Neagu: Eu am considerat că această problemă este a întregului Guvern. Eu nu fac o problemă personală pentru un sistem sau altul.

M. Antonescu: Nici mie nu-mi trece prin minte ca dvs. să calculați, deodată, și sporul de salariu, și sporul de muncă, și alte sporuri, însă trebuie ca aceste criterii să fie echitabile.

Al. Neagu: Dvs. ați pus problema ca acest spor să fie dat sub forma de alimentație, sau sub titlul de primă de muncă.

M. Antonescu: Dvs. nu erăți în Guvern. Domnii colegi își amintesc că, chiar atunci când a fost vorba de sporul salariilor, când era ministru dl. general Stoenescu, ținând seama de epoca în care se dădeau, eu am socotit că a arunca pe piață, la un moment dat, sume mari, ar constitui o greșeală. Și am dat atunci autorizația ca acest spor să se facă prin distribuire de mărfuri, cu care să ajutăm în mod efectiv pe salariații Statului.

Acum se adaugă la acest criteriu noțiunea de primă de muncă și se adaugă noțiunea unui spor, alături de sporul în bani efectiv, noțiunea acordării anumitor titluri.

La ce m-am gândit? Dvs. aveți, desigur, față de nevoile financiare al Statului în război, aveți un plafon, și spuneți: „Nu mă pot întinde peste 14 miliarde pe an”.

Constatând însă anumite situațiuni injuste, rezultate din criteriile de care am vorbit adineauri, Dvs. simțiți nevoia să faceți ceva pentru funcționari. Pe de o parte, urmărim ca sporurile acestea să fie efective, în sensul ca să nu le dăm numai bani, ci să le dăm posibilitatea ca, prin bonuri sau cumpărături din economate, ei să-și primească, la prețuri dinainte fixate, diferite mărfuri, care constituiesc un echivalent al sporului.

Dacă Dvs. credeți că sporul în bani și în mărfuri, ținând seama de situația actuală, nu este suficient, dacă nu ar fi o imposibilitate pentru Stat, ținând seama de perspectivele de viitor, dacă n-ar fi bine să mergem la o sarcină de durată și să mergem la un sistem de titluri, în loc să se dea funcționarului primă de muncă în bani.

În loc să-i dau funcționarului prima de muncă în bani, să dau celui care are mai mulți copii asemenea titluri, pentru a-l putea ajuta în sarcinile pe care le are.

Dând anumite titluri, care reprezintă totuși ceva pentru funcționar, un plasament, o înlesnire pentru copilul lui, o economie în care poate conta, facem o operă socială și dăm garanția pentru funcționar că ne îngrijim de soarta lui.

Aceasta este ideea de la care am plecat.

Mai bine să dau funcționarului mai puțin, însă să dau funcționarului care are în sarcina lui de la doi copii în sus, sau numai funcționarului din București care are un

salariu sub „atât”, deci un criteriu de familie și altul economic, care s-ar aplica rigid, și care este un sprijin pentru el.

Cu sistemul acesta, cred că putem să rezolvăm problema într-un mod echitabil.

Al. Neagu: Eu nu am avut cunoștință niciodată de acest sistem.

Eu m-am găsit în posesia unui sistem care privea familia.

Noi venim acum cu o cotă uniformă. Trebuie însă să legăm această chestiune de o altă chestiune...

M. Antonescu: Totdeauna în posibilitățile noastre de a ajuta aparatul funcționăresc a fost acest automatism, care se aplică în toate ocaziunile față de funcționarii publici. Această mecanizare a criteriilor de salarizare va face imposibilă ameliorarea.

Ne învârtim într-un cerc vicios. Nu vom putea niciodată să câștigăm pe cei merituosi, pentru că, totdeauna, dintr-un motiv sau altul, necunoașterea unui criteriu, greutățile în aplicarea lor fac imposibilă aplicarea unei juste soluțiuni.

Este mult mai ușor să spun: dau 25%.

Recunosc că, din punct de vedere financiar și pentru ordinea bugetară a dvs., bugetară, este mult mai potrivit așa, cum spuneți chiar Dvs.

Problema salariilor însă este o problemă de Stat. Eu spun chiar mai mult, este o problemă a sănătății Statului român.

Natural, și salariile Corpului Fiscal suferă, și ele trebuie simțitor ameliorate. Ani de-a rândul încasările Statului au bătut în loc, în timp ce funcționari de proastă calitate își umpleau buzunarele în dauna Statului.

Același lucru și acum. Dacă nu ne luăm curajul ca anumite categorii de funcționari să poată fi plătiți cum trebuie, Statul este cel dintâi care va suferi.

Domnule ministru Neagu, mergeți în diferite comune și veți vedea situația. Un prim pretor, doctor în drept și cu 4 copii în spate, să primească un salariu de 14.000 lei pe lună, din care i se mai fac și rețineri.

Avem pretenția să spunem că facem și că vrem să îmbunătățim soarta funcționarilor și chiar administrația țării, în timp ce plătim un doctor în drept cu câteva mii de lei pe lună, și o dactilografă cu 5.000 lei lunar.

Spuneți Dvs., cum pot eu să aplic criteriile de atât la sută?

Al. Neagu: Înseamnă că trebuie să luăm în discuțiune problema ierarhizării funcționarilor publici.

Este o lucrare care nu-mi aparține mie, Ministerului Finanțelor. Aceasta este o lucrare care totdeauna s-a făcut la Președinția Consiliului de Miniștri, fiind considerată ca o problemă de politică generală internă.

M. Antonescu: Nu sunt de această părere, și iată de ce am ajuns la această anomalie: pe de o parte, un cod al funcționarilor publici, o evanghelie ca și învățăturile lui Cristos, care nu se aplică în practică și care a fost făcut de niște teoreticieni de la Președinție și, de altă parte, o situație ca aceea pe care o constatăm noi astăzi.

Al. Neagu: Este exclus să fie gata o asemenea reformă, privind ierarhizarea funcționarilor, până la 1 septembrie, când intră în vigoare acest spor.

Între timp, până la bugetul viitor, vom putea face totul, ca să pregătim lucrarea.

M. Antonescu: Sunt în totul de acord cu Dvs. și nici prin minte numi trece că vom putea să facem, într-un timp de două săptămâni, studiile necesare și pregătirea însăși a unei asemenea reforme.

Eu nu vă cer date teoretice și o lege de armonizare.

A început-o dl. Manoilescu, acum 20 de ani, și nici până astăzi nu s-a ajuns la o soluțiune echitabilă, pentru că nu poți să armonizezi toate funcțiunile în Stat. În legea de armonizare, un conferențiar de la Universitate avea același salariu ca și autopsierul de la Institutul Medico-Legal, ca și copistul de la ultima instituție publică.

Trebuie să luăm categorii cu categorii de funcționari și să nu mergem la stabilirea unor criterii rigide, ci să mergem la alte criterii. Un funcționar trebuie să aibă un anumit rang, o anumită salarizare și o anumită indemnizație de familie.

Acestea sunt criteriile de la care trebuie să plece oricine ar trebui să legifereze într-o asemenea materie.

Legea de uniformizarea salariilor vom putea s-o facem.

Al. Neagu: Acestea sunt numai unele din criteriile, dar nu pot fi singurele. Eu trebuie să știu dacă președintele de la Curtea de Apel trebuie să aibă un salariu mai mare decât generalul de divizie, de exemplu.

M. Antonescu: La ce vă folosește și ce prejudiciu aveți dacă președintele Curții de Apel primește un salariu de „atăt” și pe urmă îi dați o primă de muncă?

Dacă vreți să discutăm această problemă, o vom discuta cu altă ocaziune.

Eu rog ca Ministerul dvs., domnule Neagu, să studieze problema, să facă cercetările cuvenite în ceea ce privește condițiunile unor funcționari, care, prin salarizarea actuală în Stat, sunt grav nedreptățiți.

Să începeți cu situațiunea funcționarilor din Ministerul Afacerilor Interne și a condițiunilor de salarizare a acestor funcționari.

G-ral D. Popescu: Am anunțat de patru ori examenul de notari și nu s-a prezentat nimeni.

Al. Neagu: Nu mai vine nimeni la Stat. Cât timp ține războiul, nu se poate face nimic.

Salariile ar trebui să sufere sporuri de cel puțin 3 miliarde pe lună. Ori, astăzi nu se poate face un asemenea sacrificiu. Așa încât, tot soluție de moment.

M. Antonescu: În ceea ce privește cotele de aprovizionare?

Al. Neagu: Am discutat cu dl. general Arbore și am ajuns la soluțiunea următoare: Dacă funcționarul se aprovizionează singur, atunci este inutil să-i dăm bonuri, pentru că nu am făcut o economie.

Care este explicațiunea? Abundența de produse alimentare de pe piață.

Vine îmbrăcăminte și încălțăminte. Îmbrăcăminte și încălțăminte constituie o problemă de ceea ce putem noi să dăm.

G-ral I. Arbore: În cel mai bun caz, s-ar putea da un milion de perechi de încălțăminte.

M. Antonescu: Din această cantitate de un milion de perechi de încălțăminte, ce puteți da pentru funcționari, dle general Arbore?

S. Ghiolu: Nu vor să ia.

Al. Neagu: Este ieftină și bună.

G-ral I. Arbore: Cota anului trecut nu a fost ridicată.

Îmbrăcămintea și încălțăminte trebuie lăsate.

M. Antonescu: Va trebui să rămână și mijloacele de producție ale Armatei, cum și economatele.

Al. Neagu: Noi vom spune că Statul va putea să plătească aceste sume în încălțăminte și îmbrăcămintă.

M. Antonescu: Eu înțeleg perfect de bine raționamentul acesta și, în principiu, recunosc un drept de autonomie morală al funcționarului, ca să-și aleagă el singur ceea ce cumpără.

Ținând seama de experiența anului trecut, că am avut o ridicare de prețuri, în perioada sporului, dl. Mareșal stăruie să nu dăm sporurile în bani, ci în natură.

Al. Neagu: În același moment în care se sporeau salariile, au fost și sporuri de fiscalitate.

Și acum se va face la fel?

Suma de un miliard și 100 de milioane pe lună o iau din altă parte.

M. Antonescu: Dle general Arbore, cât credeți dvs. că putem da la funcționari ca încălțăminte și îmbrăcămintă?

G-ral I. Arbore: Pe viitor, 100.000 perechi de încălțăminte pe lună, în care intră și cota pentru muncitori. Este tot ceea ce putem da și tot ceea ce putem produce.

M. Antonescu: Chiar dacă am spori tăierile?

Ce s-a făcut cu târgul de vite de la București?

I. Marian: Poate că la Ministerul Economiei Naționale s-a făcut ceva.

G-ral I. Arbore: În orice caz, numărul de vite care sunt aduse la București este aproape suficient. Prin urmare, tăierea este asigurată, atât pentru Capitală, cât și pentru provincie.

I. Marian: Necreerea până acum a târgului de vite la București nu ne împiedică să ne procurăm materia primă de care avem nevoie. Cota pe care o ia Armata este de 80%, iar 20% se dă pentru populația civilă.

Deci pentru populația civilă, cota este restrânsă.

M. Antonescu: Dvs., dle general Arbore, sunteți de părere ca pentru aceste mărfuri să se dea bonuri, sau bani?

G-ral I. Arbore: Noi nu vom putea satisface cu încălțăminte pe care o producem decât numai categoriile de funcționari cu salarii mici. Aceasta, pentru că noi venim cu un lucru ieftin, dar dăm în schimb un lucru bun și durabil.

M. Antonescu: Este mai mult o măsură de sprijin economic prin darea acestor mărfuri, decât un spor financiar.

G-ral I. Arbore: Noi nu vom putea satisface decât pe funcționarii strâmtorați, cu greutate materiale și cu salarii mici. Problema se pune, cui va trebui să dăm.

Al. Neagu: Menținem sistemul indemnizației de scumpete, sau integrăm totul în salariu? În primul moment am avut tendința să integrăm în salariu.

Eu mai am însă și alte dificultăți, de exemplu cu pensionarii. Le-am dat acum un spor de 60%.

M. Antonescu: Știți că după războiul trecut, lucrurile s-au petrecut la fel. S-a venit cu un spor de scumpete la salariile de bază. Pentru pensionarii de război, pentru

văduve, la fel. Pentru văduvele cu copii, recăsătorite, s-a calculat pensia în alt mod. Sunt situațiuni care se repetă.

Cred că ținând seama de angajamentele care s-au luat odată, este normal să mergem la ideea sporului de scumpete.

Al. Neagu: Funcționarii trebuie ajutați. O spun cu toată sinceritatea, și aceasta chiar dacă ar fi să ne gândim să facem economii. Economii le putem face la alte capitole, însă aci trebuie să ajutăm pe funcționari.

M. Antonescu: Este inutil să mai discut, eu care am pus totdeauna această problemă cu toată insistența. Chestiunea este însă să avem de unde să scoatem banii.

G-ral C. Pantazi: Eu aș dori să se dea și pentru pensionari. Eu prefer să nu îmi măriți solda mea, dar să dați la pensionari. Oamenii aceștia au muncit toată viața, și astăzi n-au nimic.

M. Antonescu: S-a dat un spor care reprezintă 5 miliarde pentru pensionari. Este cel mai mare spor care s-a dat pensionarilor.

Al. Neagu: Și pentru pensionari trebuie să mai dăm încă ceva.

G-ral C. Pantazi: Cât puteți mai mult.

Gândiți-vă la colonelul Neagu, astăzi pensionar. Mergeți acasă la el, vedeți în ce casă locuiește, ce mobilă are în casa lui, cum trăiește și ce pensie primește.

M. Antonescu: Ceri de la funcționarul public să-ți muncească 35 de ani, pentru ca după aceea să-i arăți cea mai mare ingratitudine.

Al. Neagu: Mai este o problemă, aceea a funcționarilor particulari. Diferența între salariile publice și particulare este din ce în ce mai mică.

Categoria care a câștigat cel mai mult și unde s-a făcut cel mai mare efort procentual, este categoria muncitorilor. În schimb, salariile funcționarilor particulari au mers înapoi, din cauza impozitului pe salarii.

V-aș ruga ca, odată cu aceste sporuri pe care le dăm funcționarilor publici, să îndulcim, progresiv, impozitul pe salarii.

M. Antonescu: Ce sumă aducea impozitul pe salarii?

Al. Neagu: Zece până la cincisprezece miliarde. În majoritatea cazurilor, când s-au stabilit prețurile la produse, s-a constatat că salariile funcționarilor nu reprezintă în prețul mărfurilor decât 0,30%. Nu salariile funcționarilor creează și provoacă creșterea prețurilor, ci salariile muncitorilor.

Noi mergem la formula discutată cu dl. general Dobre și aceasta va aduce suficiente modificări masei impozabile.

Vă rog să încuviințați ca să îndulcim acest impozit, atât la funcționarii particulari, cum și la impozitele micului comerciant.

M. Antonescu: Rog pe dl. g-ral Dobre să ne spună care poate să fie consecința sporurilor de salarii pentru prețurile produselor?

G-ral Gh. Dobre: Mică.

Al. Neagu: Eu nu vreau să țin cu fiscalitatea, dar țin să salvăm această categorie socială, care este foarte împovărată.

Arhitect I.D. Enescu: Multe întreprinderi au cerut, ele, de câteva luni, dreptul de a face aceste sporuri de salarii.

M. Antonescu: Domnule ministru, am mai avut faza aceasta în 1941 – o cunosc perfect – când am venit întâi cu sporurile. Atunci s-a spus că aceste sporuri nu vor avea nici o influență asupra prețurilor, dar după 6 luni de zile totalitatea sporurilor a fost calculată și adăugată la prețuri.

I.D. Enescu: Însă de doi ani de zile funcționarii particulari n-au mai primit sporuri de salarii. În schimb muncitorii au primit sporuri superioare celor ce au fost plătite funcționarilor particulari.

Al. Neagu: Această măsură a avut un caracter absolut revoluționar, de comprimare a elitelor. Prețurile au crescut și salariile au devenit din ce în ce mai mici. Împingem singuri la exagerări.

Cred că această categorie mijlocie trebuie apărată. Sunt anumite categorii care au progresat prea mult.

M. Antonescu: Este o problemă de existență omenească. Dacă oamenii n-au cu ce trăi, trebuie să le dăm.

G-ral Gh. Dobre: Pe de altă parte, pe marii directori trebuie să-i scădem. Aici însă se opune domnul ministru Neagu, care începe cu apărarea elitelor.

E nu admit ca un anumit director să aibă un salariu net de 280.000 – 300.000 lei lunar.

Al. Neagu: Nu este enorm pentru un director de mare întreprindere.

G-ral N. Șova: Dar față de ceilalți funcționari, care au câte 10.000 lei lunar?

G-ral C. Pantazi: De ce un director de întreprindere să aibă un salariu mai mare decât un ministru?

Al. Neagu: Totdeauna a avut.

G-ral D. Popescu: Acesta nu este un argument.

Al. Neagu: În afară de faptul că sarcina de ministru este oarecum temporară.

M. Antonescu: Calitatea de ministru este o demnitate publică; în ea se încorporează și elemente morale. În afară de aceasta, nu este potrivit ca salariul de ministru să fie mult coborât față de multe categorii de salariați. Sunt însă întreprinderi care funcționează pe baze materialiste și pe principii de rentabilitate și capacitate personală. Acolo trebuie să se admită o salarizare bună, fără însă ca să se meargă la excese.

S. Ghiolu: Corectarea se poate face.

Al. Neagu: Corectarea se face și prin progresivitatea impozitului.

M. Antonescu: Suntem de acord că trebuiesc sporite și salariile funcționarilor particulari, în forma pe care o credeți mai potrivită, ca să nu ajungem la urcarea prețurilor.

Al. Neagu: Ca formă, sporul acordat salariilor funcționarilor publici va fi încadrat ca indemnitate de scumpete.

M. Antonescu: Pentru funcționarii publici, da.

Al. Neagu: Pe baza aceasta vom prepara lucrările.

M. Antonescu: Vream să știu, în linii generale, dacă dv. aveți date privitoare la exporturi.

Din Elveția n-aveți încă rezultate. Domnul Ficher a venit la mine și mi-a cerut între 30.000-50.000 tone cereale, în special grâu.

S. Ghiolu: Elvețienii sunt foarte mari negustori și s-au ținut până acum în rezervă. După anumite informațiuni de astăzi, seceta a fost foarte mare în Europa. În Ungaria, recolta de porumb este aproape complet compromisă, mult mai proastă ca la noi. Și atunci, această situație se resimte imediat în ceea ce privește comerțul furajelor. Într-adevăr, acum furajele se caută mai mult decât grâul. Fără îndoială că lipsa de furaje își va face efectul în ceea ce privește cererile de grâu.

M. Antonescu: Vă rog să-mi îngăduiți să întreb pe domnul ministru Marian care este situația recoltei de porumb.

I. Marian: Cred că, față de evaluările făcute la 1 iulie, trebuie să reducem acum cel puțin 50%, mai curând mai mult decât mai puțin. Știrile din Banat și din Oltenia îmi spun că acolo trebuie să reducem chiar 70%; acolo se realizează 30% din ceea ce s-a evaluat la 1 iulie.

M. Antonescu: Față de consumul nostru, ce reprezintă această situație?

G-ral I. Arbore: Suntem deficitari.

I. Marian: Pentru întreaga țară, înseamnă ceva mai puțin decât anul trecut.

M. Antonescu: Mai puțin?

Ce s-a făcut cu livrările bulgare de porumb?

G-ral I. Arbore: S-au oprit, după ce s-au livrat 600 vagoane.

M. Antonescu: Ați admis ca livrările să se facă și în alt fel?

G-ral I. Arbore: Ne-ați cerut dv. un aviz. Chestiunea de mâncare nu se pune; avem grâu, dacă n-avem porumb. Bulgarii pot să ne dea bumbac și tanante, în loc de porumb.

M. Antonescu: Domnule general Dobre, te rog să chemi pe ministrul Bulgariei și să-i ceri să livreze și restul de 900 vagoane porumb în termen, pentru că altfel voi considera caduc tot acordul. Dacă nu, să depună până săptămâna viitoare programul transporturilor de mărfuri, ce vor înlocui porumbul, fiindcă cu sistemul acesta, n-avem nici porumb, nici alte mărfuri și se lungește la infinit o situație pentru care eu am căutat să am toate garanțiile pentru executare.

I. Marian: Cereți sămânță de bumbac.

M. Antonescu: Cum stăm cu schimburile cu Italia?

S. Ghiolu: V-am făcut o notă. Avem acreditive deschise din parte noastră, pentru importuri din Italia, în valoare de 550.000.000 lei, din care cea mai mare parte sunt ale Armatei. Italienii ne-au trimis foarte puține mărfuri. Mai mult: la schimbarea guvernului, Ufficio dei Scambi a anulat permisele de export, ca să vadă cum s-au acordat – în realitate ca să oprească mărfurile și să sporească prețurile. Domnul general Dobre a dat dispozițiuni ca, în orice condițiuni să se încarce și mărfurile să vină în țară.

G-ral Gh. Dobre: Am cerut să se exporte tot ce este gata de exportat, cu garanția trecerii frontierei italiene.

M. Antonescu: Foarte bine.

S. Ghiolu: În afară de aceasta, importatorii români, cari au de adus mărfuri din Italia, sunt angajați și ei cu 150.000.000 lei. Aceștia ar cumpăra, numai dacă mărfurile ar veni aici sau dacă s-ar garanta transportul lor. Aceasta este situația.

M. Antonescu: Noi trebuie să ajutăm aceste operațiuni. Dacă italienii fac livrări masive, avem interes să înlesnim deschiderile de acreditive aici, ca să ușurăm operațiile.

S. Ghiolu: În ceea ce privește exportul nostru în Italia: pentru cele 1.000 de vagoane, ei au deschis acreditivul la 11 august și șlepurile le-au trimis la 17 august. Deci, nu din cauza noastră este întârziere, cum spune domnul Bova Scoppa. Noi am răspuns punct cu punct.

În ceea ce privește mazărea, le-am dat 3.000 tone, din care au ridicat 600 și vor mai ridica încă 400. Pentru restul de 2.000 tone, au venit cu pretenții, spunând că nu iau mazărea, decât dacă le dăm și grâu. Toată chestiunea este însă cum plătesc. Dacă vin mărfuri masiv din Italia, atunci le dăm și grâu.

M. Antonescu: A dat dispoziții și la Roma să intervină direct. Domnul Bova Scoppa mi-a arătat telegrama pe care a dat-o domnului Guarilia, ca să înlesnească livrarea mărfurilor. D-sa mi-a explicat că, din cauza schimbării politice, a fost chiar în interesul schimburilor ca, în perioada aceea, să se oprească unele transporturi. Acum, așteptăm. Aceasta este situația.

În ceea ce privește Germania, este o stagnare de câțeva vreme.

S. Ghiolu: Germanii stau într-o completă rezervă față de noi, știind că avem o recoltă bună. Astăzi a fost prima manifestare, în care au arătat oarecare interes pentru produsele românești: au venit să vorbească de mazăre și de felul cum vor face exportul și vor lucra cu societățile germane.

M. Antonescu: Prin urmare, totuși vin societățile germane.

S. Ghiolu: Da, din punct de vedere tehnic, pot să execute exportul, însă tot prin exportatorul unic. Domnul San Gali se duce la domnul Minescu și apoi vine la mine, cu dispozitivul tehnic, pentru executare.

Germanii vor însă să cumpere acum foarte ieftin, pe când anul trecut plăteau foarte scump.

M. Antonescu: Pentru că n-au bani.

I. Marian: Ei cred că avem o recoltă foarte bună.

S. Ghiolu: A rămas ca ei să ne arate prețurile pe care le pot plăti și să examinăm dispozitivul de organizare.

M. Antonescu: Față de deficitul la porumb, înseamnă că noi trebuie să suspendăm exporturile noastre de cereale. Pentru grâu putem începe, însă cu măsură.

Vream să semnalez domnului ministru Neagu problema taxelor vamale pentru anumite categorii de cereale care merg la export. Mi se semnalează, de foarte mulți, că sunt taxe vamale excepționale, care ridică foarte mult prețurile. Examinați dv. dacă aceasta este o problemă, în raport cu valorificarea recoltei noastre, și ce ar reprezenta anumitele ameliorări, pe care le-am aduce. Să le facem pe țări, nu în mod general.

S. Ghiolu: Nu putem, avem dificultăți.

M. Antonescu: Dar la ce am ajuns în realitate în acordurile trecute, decât la sisteme bilaterale. Nu s-au ridicat prețurile, cu coeficienții aplicate, de la țară la țară? Nu ne-au ridicat Bulgaria și Italia prețurile, cu atât cu cât le-am ridicat noi? Nu s-au ridicat prețurile altor țări proporțional cu ridicarea prețurilor noastre la export?

S. Ghiolu: Atunci de ce să se reducă taxele de export?

M. Antonescu: Iată de ce spun eu ca această reducere să se facă ținând seama de diferitele piețe și nu ca un criteriu general: pentru că am ajuns, cu anumite țări, la stabilizări de prețuri. O reducere de taxe astăzi nu-mi poate da garanția că voi putea obține în schimb de la celelalte țări o reducere de prețuri corespunzătoare.

Printre țările cu care sunt angajat, sunt unele care dau mărfuri, altele care dau deize, iar altele care acordă credite. Pot să tratez în mod uniform țările care dau aur sau materii prime esențiale pentru apărarea națională și țările care acordă credite? Nu ajung tot la sistemul bilateral?

S. Ghiolu: O fac sub altă formă.

M. Antonescu: Vă rog să examinați dv. problema avantajilor care trebuiesc create anumitor țări, sub o formă care să înlesnească exporturile acolo unde avem interese, menținând însă sistemul general de taxe pentru celelalte.

Al. Neagu: Problema este deja gândită. Noi luăm două feluri de taxe: taxele puse de Ministerul Finanțelor și mai luăm și francul elvețian la cursul de 43 lei, ceea ce înseamnă un impozit de 200 lei la fiecare franc elvețian.

La cursul acesta, exportatorul pierde. Intr-adevăr, prețul unui vagon de grâu în Elveția este de 6.000 franci elvețieni.

S. Ghiolu: Făcând calculele, ajungem la un preț care depășește 260.000 lei, cât este prețul vagonului de grâu la noi în țară.

Al. Neagu: Nu merge marfa. Va trebui să găsim o modalitate indirectă pentru încurajarea exportului.

M. Antonescu: Dv. calculați prețul pe franci elvețieni?

S. Ghiolu: Grâul transportat la șlep este 400.000 lei vagonul. Deci cel care face afacerea pierde 140.000 lei la fiecare vagon. Am găsit soluțiunea bună...

Al. Neagu: Prea bună nu va fi nici una.

M. Antonescu: Să nu găsiți aceeași soluție care a fost găsită și la mazăre. A fost atât de bună, încât am rămas cu ea.

S. Ghiolu: Italienii n-au găsit nici o mie de vagoane de mazăre veche.

M. Antonescu: Eu sunt sigur că a plecat de mult mazărea, dar fără calculul în franci elvețieni.

În legătură cu exporturile în celelalte țări?

G-ral Gh. Dobre: Domnul Neubacher a venit la mine, într-o zi, și mi-a lansat ideea că pentru ei interesant este ca surplusul de cereale ale noastre să fie răspândit în Europa, fie că îl facem prin ei, fie că îl facem direct.

Așa că, prin urmare, am putea chiar noi să facem exportul.

M. Antonescu: Trebuie să ne garanteze tranzitul.

Când am negociat cu domnul Clodius, am negociat pe aceste baze. Eu i-am cerut, pe de o parte, să ne garanteze posibilitățile de export pentru alte țări, cu garanția tranzitului, pentru ca să ne putem procura deize, iar de altă parte, să se reducă nevoile de import din România și nevoile cheltuielilor din România, pentru ca, în acest mod, sumele de echilibrat din Germania să poată să fie mai reduse.

Domnul Clodius a cerut să dăm anumite cantități de cereale pentru anumite teritorii ocupate.

Am răspuns: da, cu condițiunea să tratăm noi direct și să stabilim noi condițiunile.

Prin urmare, din acestea noi nu ieșim. Să ofere și posibilitatea de achiziționare a unor participațiuni românești la anumite întreprinderi.

Se pot face unele plăți, chiar în devize, deși în teritoriile ocupate se pot obține garanții de bănci internaționale, așa fel încât există posibilitatea să plasăm pe piața internațională, chiar ocupată, mărfuri fără ca să avem o problemă de valută.

Iată ce vă rog: pentru că în toți anii eu am <avut> de negociat, și negocierile, foarte adesea, sunt dezavantajoase pentru noi, și pentru ca să nu se mai întâmple ceea ce s-a întâmplat când „domnul Mihai Antonescu trebuie să meargă la Berlin să scoată aurul, sau să discute 15 ceasuri, ca să obțină, când un acord economic, când anumite rezultate, când domnul Mihai Antonescu trebuie să intervină în vederea stabilirii unui nou sistem de plăți, sau echilibrarea importului cu exportul”, pentru că am făcut destulă experiență în ultimii doi ani, vă rog ca, în anul acesta, să facem un program pentru întregul an, ținând seama de disponibilitățile aproximative și de vocațiune de export pe țări și de posibilitățile pe care le avem.

S-a mers anul trecut cu un anumit empirism. Anul acesta este cu totul altceva. Noi trebuie să negociem pe anumite piețe.

De altă parte, eu am nevoie să negociez și politic pe anumite mărfuri.

Deci, nu se tratează nimic și nu se stabilește nimic fără aprobarea Ministerului Afacerilor Străine, pentru că eu nu pot să-mi pierd din mâini o serie de elemente politice de negociat, după cum nu vreau să mai creez complicațiuni.

Și atunci, vă rog ca dv. să faceți programul, ținând seama de toate disponibilitățile pe care le avem, de cererile pe țări, după care vom examina la fiecare țară condițiunile și posibilitățile, mai elastice sau mai puțin elastice, și după ce le-am fixat, pe urmă vom merge la tratări directe.

Eu vă rog să țineți seama de aceste lucruri.

Am discutat cu domnul Clodius și i-am atras atenția că nu putem să dăm cereale Germaniei. Am discutat, ca să dăm cel mult din Transnistria.

Exportul nostru de petrol va crește considerabil, dacă industria noastră petrolieră va ajunge să fie foarte grav lovită.

De aceea vom avea o serie întreagă de probleme de pus. Vă rog deci, chiar de pe acum, să studiați statisticile privitoare la declinul sondelor. Experiența din ultima vreme ne spune că am ajuns de la 7,46 pe metru, la 1,25.

Gh. Andonie: Și merge în descreștere continuă.

M. Antonescu: Avem față cu Germania destul de mari sacrificii pe care le facem menținând o producție intensivă într-o perioadă când ne epuizăm petrolul. Este un sacrificiu extrem de mare menținând prețurile antebelice. Știți, de asemenea, ce materiale am primit și știți cum s-a făcut calculul.

Am ajuns să echilibrăm ultimele conturi germane, ținând seama de livrările de armament, care ar fi trebuit să intre, jumătate în creditul pe 7 ani și jumătate neplătibile.

Prin urmare, eu am rămas pe această poziție.

Domnul Clodius a plecat cu aceste informațiuni pe care i le-am dat, iar acum voi face un memorandum în care voi informa pe domnul von Ribbentrop și în care îi

voi arăta că nu putem să pierdem atât, iar în schimb tot nouă să ni se ceară să facem jertfe economice.

Ungaria își păstrează și toate rezervele, și o serie întreagă de avantajii economice și militare, pe care noi românii nu le avem.

Și atunci, programul pe care îl facem trebuie să țină seama de toate aceste realități.

S. Ghiolu: În ceea ce privește întocmirea unui program pentru tot comerțul nostru exterior, deocamdată nu avem posibilitatea să facem un asemenea program.

După datele statistice de astăzi, noi avem un disponibil de cereale de 20.000 vagoane, inclusiv Transnistria.

Trebuie însă să se știe că noi nu avem datele definitive. La orz suntem deficitari cu 15.000 vagoane. Și aceste date le avem după calculele făcute și în care s-au socotit 990 kg pe ha.

Nu putem dar să facem un plan de export.

Domnul general Arbore ne-a spus că la 15 septembrie ca putea să aibă datele reale.

Să presupunem că avem aceste date și întocmim un plan. Fără îndoială, că vom încadra în acest plan toate convențiunile noastre de la Stat la Stat, așa-zisele convenții de clearing. Însă vine a doua parte, și care este foarte importantă astăzi, când avem mase de anumite produse care trebuiesc vândute, adică ocazii de a face, fie achiziții de mărfuri din străinătate, fie să ne procurăm devize străine pe baza exporturilor făcute.

M. Antonescu: Pe mine mă preocupă liniile mari ale acestei probleme.

Iată, de exemplu, la petrol de ce vă cer toate datele: am discutat problema și în noiembrie 1941, și în septembrie 1942, și domnul mareșal Antonescu de asemenea a discutat-o și d-sa, și la un moment dat Germania ne dăduse nouă opțiuni pentru petrolul rusesc, recunoscând că România trebuie să aibă o compensare pentru epuizările de petrol de pe teritoriul românesc.

Am rămas cu o hârtie, și chiar dacă nu putem obține avantajii prea mari, eu trebuie să negociez aceste avantajii pe care le ofer și să obțin maximum de ceea ce pot.

Trebuie să-mi fac datoria să încerc prin negocieri, ca să obțin tot ceea ce pot.

Același lucru și pentru schimburi. Pe mine nu mă interesează cum organizați dv. comerțul și cui îi dați, dar vreau să creez un sistem, să știu pe ce contăm de la început ca să pot negocia și din punct de vedere politic, și economic, cu fiecare Stat în parte, avantajii pe care le avem.

S. Ghiolu: Ceea ce vă spuneam eu era un lucru în afară de convențiuni.

M. Antonescu: Mai sunt mărfuri ale Înestrării Armatei, care nici nu pot să intre într-un calcul rigid.

Vă rezervați acolo coeficientul pe care îl credeți de cuviință.

Pe mine mă interesează, în principiu, pe ce cantități aproximative contați ca să fie date Elveției, Germaniei sau altor țări. Mă interesează propunerile dv. de compensații, ca să-mi dau seama dacă putem obține mai mult și dacă pot să încerc să negociez sau nu.

Dv. să-mi semnați ceea ce se poate face, și aceasta ca să am informații cu ocazia negocierilor pe care le voi avea.

Când credeți că veți avea programul complet? Pentru industria de petrol nu aveți toate datele.

G-ral Gh. Dobre: Cu „Creditul Minier” dv. știți că noi am avut intențiunea să mai facem încă un concern, în care să intre și alte societăți petroliere. Or, „Creditul Minier” este mare acționar la „Petrolul Românesc” și la „Petrol-Govora”.

Și atunci se pune chestiunea: mergem la a avea acest grup românesc cu 400 milioane, sau lăsăm să fie fuzionate.

M. Antonescu: Nu știu care este părerea domnului Fratostițeanu după sinistrul de la Brazi.

S. Ghiolu: Problema au pus-o acum, după sinistrul de la Brazi.

M. Antonescu: Eu cunosc problema. Desigur, în principiu, idealul este într-o societate, ca să poată participa și majoritatea, și minoritatea acționarilor.

Nu știu dacă Statul face acest lucru în societățile în care nici măcar nu există minoritate românească. Sunt societăți în care există grave majorități străine, și Statul nu are nici o politică. Acolo există, din nenorocire, același antagonism pe care românii îl practică, și de aceea străinii profită întotdeauna.

Eu nu am nimic, nici cu „Creditul Minier”, grupul majoritar, nu am nimic nici împotriva grupului domnului Fratostițeanu și nici nu mă interesează să iau o poziție cu un caracter oarecare.

Pe mine ceea ce mă preocupă este, dacă „Creditul Minier” trebuie să fie ajutat în nenorocirea de astăzi.

Cred că Societatea „Creditul Minier” trebuie să fie ajutată. În programul pe care îl prezintă Statului, și prin care se cer noi posibilități pentru „Creditul Minier”, nu mi se pare, din punct de vedere economic și al Statului, că acest program ar cuprinde lucruri atât de tulburătoare pentru noi. Discuțiile dintre domnul Fratostițeanu și „Creditul Minier” acestea nu mă privesc.

Examinați deci, domnule ministru Ghiolu, problema din punct de vedere economic.

Pe dv. vă preocupă diferendul dintre aceste grupuri?

S. Ghiolu: Pot să vă spun că acțiunile „Creditului Minier” au avut astăzi la bursă o urcare față de bursa de ieri.

M. Antonescu: Știrea s-a răspândit, și chiar eu am dat intenționat acea notă, ca să se știe că sprijinim Societatea „Creditul Minier”.

S. Ghiolu: Există Societatea „Creditul Minier” și a doua Societate este „Redevența”. Este vorba să se facă încă un grup românesc, prin fuziunea „Petrolului Românesc”, „Govora” și „Forajul”. „Creditul Minier” făcând fuziunea cu „Petrolul Românesc” și „Petrol-Govora”, în noua societate era majoritar „Creditul Minier”. Și atunci, în fond, a treia societate era tot „Creditul Minier”.

Al. Neagu: Nu se poate găsi o modalitate ca și noua formă a „Creditului Minier” să fie tot majoritară?

M. Antonescu: Dar cu care titlu legal împiedicați dv. achiziționarea acțiunilor unei societăți?

S. Ghiolu: Pe baza legilor actuale, fiecare societate este în drept să facă ce vrea. Deci și „Creditul Minier” poate să facă ce vrea. Grupul de acționari minoritar ar trebui să se ducă la tribunal și să-și reclame drepturile. Care este deosebirea?

Ca să se poată ține adunarea generală, „Creditul Minier” cere o modificare a codului de comerț privitor la quorumul adunării. Având mulți acționari, societatea nu se poate aduna în mod valabil.

M. Antonescu: Dacă venea o altă societate, care nu era „Creditul Minier” și arăta situațiunea că are majoritate în adunarea generală, dar din cauza unor anumite fapte care sunt o realitate și din cauza cutumei în Țara Românească de sute de ani, nu poate să se întrunească, ce faceți? Îi dădeți textul cerut?

Al. Neagu: În loc să ai trei societăți, nu vei avea decât două. Soluția ideală ar fi să avem trei, dar în una din ele, „Creditul Minier” să fie tot majoritar. Formal înseamnă trei.

M. Antonescu: Cine administrează atunci?

Al. Neagu: Interesul nostru politic este să avem formal trei.

M. Antonescu: Dacă vreți să facem o politică de echilibru față de celelalte societăți, nu aveți decât să faceți un alt text de lege în legătură cu votul și împărțirea voturilor pentru societățile românești.

S. Ghiolu: Ceea ce susține „Creditul Minier” este foarte just. Ce poate să facă la petrol cu 50-80 milioane? Absolut nimic.

M. Antonescu: De aceea am evitat să vă spun: mie îmi este penibil. Doamna Fratostițeanu a făcut servicii mari la Crucea Roșie. Îl cunosc și pe domnul Fratostițeanu, dar nu mă pot conduce după interese personale.

Este în interesul „Creditului Minier” această fuziune? De ce să mă gândesc eu la o concurență față de societățile străine?

G-ral Gh. Dobre: Mai este o problemă grea cu doamna Alice Sturdza.

M. Antonescu: Eu nu cunosc chestiuni personale.

G-ral Gh. Dobre: Nu este o chestiune personală.

M. Antonescu: Iar pentru „Creditul Minier” vreau să stau pe această poziție: să sprijin o societate românească, ca să nu ajungă în faliment.

Eu nu uit situațiunea în care s-a găsit guvernul când Banca Națiunii, care fusese o creațiune românească, a ajuns la un moment dat la Parchet și la Tribunal. Este o pecetie a regimului, iar nu a economiei naționale private.

Eu nu vreau să risc ca sub regimul Mareșalului Antonescu să ajung cu un proces de faliment al unei societăți petroliere la tribunal, drept consecință a unui fapt de război, în care această societate nu are nici o vină.

Lăsați-i să discute la tribunal. Pe mine nu mă interesează să încurajăm cerșetoria, ci să fac un lucru normal, drept și măsurat.

S. Ghiolu: Vor avea tot sprijinul nostru.

M. Antonescu: Astăzi am mers la „Steaua”. Eu n-am știut că Societatea „Steaua” are o participație românească. Când am văzut că este și Statul participant, am vizitat-o în amănunt și am discutat cu ei. Nu trebuie să lăsăm ca tocmai întreprinderile cu capital românesc să moară. Aceasta este singura mea preocupare. Nu mă interesează altceva.

Norocul este că „Steaua” a avut investiții mari. Eu le-am pus problema dacă au nevoie de oarecare înlesniri, de suspendări de impozite, și mi-au spus că suspendare înseamnă tot o plată, care îi încurcă în gestiunile viitoare, așa încât mai bine plătesc decât să conteze pe suspendări și să aibă la un moment dat bugetul încurcat.

Este adevărat că „Steaua Română”, chiar dacă are o participație românească, este o participație a Statului. Mai sunt băncile, care, de asemenea, n-au mare lucru. Dar dacă mâine te trezești că îți aruncă acționarii acțiunile pe piață, ce face domnul ministru Neagu?

Al. Neagu: Eu zic să satisfacem cererile „Creditului Minier”. În fond, această societate trebuie ajutată.

M. Antonescu: Da, fiindcă altfel ajunge la faliment; la un capital de 600.000.000 lei, are 1.800.000.000 lei pagube.

Al. Neagu: Pe fond nu e discuție; era vorba de stil. Noi, la Finanțe, vrem să-i facem toate avantajele.

S. Ghiolu: „Creditul Minier” plânge puțin cam tare. Să aibă răbdare și încredere în noi.

M. Antonescu: Spuneți-o dv. „Creditului Minier”, fiindcă aceasta este datoria dv. Pe mine mă interesează să am liniște pe piață și acționarul român să aibă încredere. Chestiunea aceasta nici n-o pun în discuție.

S. Ghiolu: Așa am văzut și noi lucrurile.

Ședința se ridică la ora 21.45.

Stenografi: D. Fierăscu și S. Michail

▼
D.A.N.I.C., fond 103, ds. 232, f. 1-114

13. 1943 septembrie 4. Se discută despre: executarea acordurilor economice cu străinătatea; subvenționarea lucrărilor de telefonie; noul regim al cerealelor; situația statistică a studenților de la universități și școlile superioare pe ultimii cinci ani; studenții la facultăți trebuie să fie în raport cu nevoile de viitor ale Neamului.

CONSILIUL DE MINISTRI

de sâmbătă, 4 septembrie 1943

Ședința se deschide la ora 11 sub președinția domnului **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Participă dnii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei; **I. Marian**, ministrul Agriculturii; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor;

g-ral I. Arbore, subsecretar de Stat al Aprovizionării; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat al Culturii Naționale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Româнизării; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei; **M. Gr. Romașcanu**, comisar general al Preșurilor; **g-ral O. Stavrati**, guvernatorul Basarabiei; **M. Romniceanu**, administrator delegat la B.N.R.; **Ovidiu Vlădescu**, secretar general la Președinția Consiliului de Miniștri; **col. Radu Davidescu**, directorul Cabinetului Militar al Conducătorului Statului.

Mareșal I. Antonescu: Ce avem astăzi, domnule g-ral Dobre, în ce privește chestiunile economice?

G-ral Gh. Dobre: Întâi, executarea acordurilor cu străinătatea și exportul lemnului.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut aseară ordinea de zi. Erau foarte multe chestiuni.

O. Vlădescu: Ați tăiat din ele, fiindcă ați hotărât să se convoace un consiliu săptămâna viitoare, sub președinția d-lui vice-președinte al Consiliului.

Mareșal I. Antonescu: De ce ați pus pe ordinea de zi numai aceste chestiuni?

O. Vlădescu: Acestea nu le-ați șters.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu executarea acordurilor cu străinătatea?

S. Ghiolu: Situația acordurilor cu străinătatea la sfârșitul lunii iulie se prezintă în felul următor: importurile din Germania au depășit exporturile noastre cu 7 miliarde, adică executarea acordurilor s-a prezentat mult mai bine decât prevedeam noi la începutul lui octombrie din anul trecut, când s-au făcut încheierile cu Germania. Aceasta se datorește, în cea mai mare parte, executărilor de comenzi din anii anteriori lui 1942.

Prin urmare, în fapt, Germania ne-a livrat mai mult decât am livrat noi, ceea ce explică faptul că, cu toate prestațiile de altă natură, pe care a trebuit să le facem noi pentru Armata Germană, situația clearingului de la Banca Națională se prezintă aproape neschimbată, în septembrie 1943, față de septembrie 1942.

Mareșal I. Antonescu: Eu am văzut toate graficele acestea ale d-tale, din care se constată că schimbările au mers cât se poate de bine, în toate compartimentele.

Am făcut unele adnotări asupra unor chestiuni care trebuiesc revăzute de Dvs. Ne vom întruni totdeauna, împreună cu dl. Mihai Antonescu, pentru că de acum înainte tot exportul se face numai prin Ministerul de Externe. Trebuie să punem ordine în harabura și dezordinea care au existat în această privință. Nu trebuie să ne ascundem că am găsit țara aceasta în haos. Am făcut eforturi foarte mari în toate domeniile, ca să punem ordine în acest haos. Și eu sunt un om care recunosc; sunt unele compartimente unde am reușit total, altele în care n-am reușit nici pe sfert, și altele care sunt complet în haos. Datoria noastră este să perseverăm. Nu ne dăm bătăuți în fața tuturor elementelor care stau în calea noastră.

Pentru că vor începe în curând discuții cu toate țările, ca să stabilim bazele importului și exportului pentru anul care stă în fața noastră, trebuie să stabilim de pe acum, în mod precis, ce putem să exportăm și ce avem nevoie să importăm. Este un semnal de alarmă pe care vi-l dau pentru săptămâna viitoare, când vom face un consiliu economic cu acest scop, ca să stabilim ce exportăm și ce avem nevoie să importăm,

pentru ca să primiți instrucțiunile necesare pe baza cărora să stați în discuțiile cu cei cu care veți avea de discutat.

Vă atrag atenția asupra chestiunilor pe care le-am discutat acum, în vizita aceasta de două zile făcută la Marele Cartier German.

Dvs. aveți o dificultate în ce privește materiile prime care se livrau Țării românești pentru construcțiile de armament la fabricile noastre, pentru că se treceau în contul contingent. Am obținut ieri ca să nu se mai treacă în contul contingent. Luați act de aceasta, pentru că atunci când veți avea discuții, să știți pe ce bază stăm astăzi și din acest punct de vedere.

Al doilea lucru pe care l-am obținut, în urma tratativelor duse de Șeful de Stat Major cu Mareșalul Keitel și cu reprezentantul calificat al producției de război germane, ca să ni se dea armament, a fost că n-am discutat problema contingentelor în care ni se dă acest armament, pentru că și în discuția anterioară, și în anumite discuții de aici, cu șeful Misiunii Militare Germane, am spus că Germania trebuie să ne livreze armamentul pierdut în luptele de la Don din toamna anului 1942.

În consecință, Dvs., când vi se va pune problema prețului acestui armament, nu aveți calificarea să o discutați. Nu va intra deci în schimburile care se vor face în viitor cu Germania. Aceasta este o chestiune care mă privește pe mine, și la nevoie eu voi merge și mai departe, dacă vom întâmpina piedici.

Deci, în concluzie, vă previn și asupra acestui capitol, că armamentul pe care îl vom primi nu va intra în discuțiile ce veți avea Dvs.

Tot în legătură cu acest armament, dacă ritmul predărilor de armament va fi respectat, cum și-au luat angajamentul la Cartier și ieri, și alaltăieri, noi vom putea trece la ceea ce am spus mai de mult – și-am dat indicații D-tale, domnule general Dobre – să vedem ce trecem din fabricația militară în fabricația necesară economiei naționale; adică materia primă, în loc să o întrebuițăm ca să fabricăm armament – de exemplu, am obținut pistoale automate, pe care le fabricăm și noi, în cantități destul de mari – reducem fabricația aceasta a armamentului la noi, și trecem materia primă în folosul industriei și economiei generale.

Chestiunea petrolului este așa cum vi s-a dat. Am discutat acolo și am spus: ceea ce dăm este maximum; mai mult decât atât nu putem da.

Dacă vi se va ridica vreo obiecțiune, trebuie să fiți bine documentați, fiindcă multe cauze le-am pierdut din cauza lipsei de documentare și a ușurinței cu care luăm problemele noastre. Dacă toate aceste probleme sunt perfect de bine studiate, nu mai suportăm ce am suportat de multe ori, din cauza nepregătirii delegaților noștri, ca să ni se aducă acuzații atunci când noi suntem în drept să acuzăm.

De exemplu, am stabilit, la 11 ianuarie 1943, când am fost cu dl. Mihai Antonescu, că dăm petrolul acesta în condițiile A și B. Condiția A era să ni se dea toate materialele de care aveam nevoie pentru transformarea cazanelor, pentru ca să se treacă de la combustibilul păcură la combustibilul cărbune sau gaz metan. Nu ni s-au dat, deoarece convenția nu s-a semnat de dl. Clodius decât la începutul lui iulie 1943. Vasăzică, din ianuarie și până la iulie s-a pierdut atâta timp, și nu din vina noastră. Este un lucru care trebuie bine precizat și pus pe hârtie.

Al doilea, s-a spus că ni se dau granițele, ca să putem începe campania de lucru în industria petrolieră. Am pierdut campania de lucru, din cauză că ați avut discuții asupra prețurilor și altor chestiuni. Toate acestea trebuiesc puse bine pe hârtie, ca să se poată discuta.

Am arătat acest punct de vedere și această situație în mod clar d-lui von Ribbentrop, și i-am spus: aceasta este situația pe care stăm. În ce ne privește, ne-am îndeplinit obligațiile noastre. Dacă nu vor da rezultatul care se așteaptă, cauza trebuie căutată în altă parte. Atât i-am spus.

În cadrul exporturilor care se fac, am văzut că ați exportat anul acesta lemn foarte mult, și brut și transformat. Vă atrag atenția că lemnul reprezintă aur pentru Neamul Românesc, ca și pentru toată lumea. Noi avem o situație extrem de deficitară. Nu este catastrofală, dar poate deveni catastrofală, dacă abuzăm în ce privește și consumul intern al lemnului, și exportul lui.

Deci și sub raportul consumului intern trebuie să vă gândiți serios la problemă, ca să raționalizați, și să nu dirijați consumul lemnului decât numai în direcțiile care interesează neamul, în ansamblul lui, Apărarea națională și construcțiile de interes public, pentru că noi trebuie să facem o politică de refacerea pădurilor noastre pe o scară întinsă; fiindcă altfel, în câțiva ani ne va lipsi lemnul, cât și datorită faptului că terenurile se vor degrada, cum s-au degradat și în trecut, din cauza demagogiei politice făcută cu izlazarile și cu alte lucruri.

Prin urmare, chestiunea lemnului să o tratați cu multă atenție, atât la consumul interior, cât și la export. Oficiul lemnului a luat ființă. Acolo să aveți un ochi foarte vigilent, ca să nu mai intre iar chestiunea pe mâinile ovreilor și românii să plătească scump lemnul, nu pentru că lemnul este scump – și trebuie să fie scump, fiindcă mâna de lucru este scumpă și impozitele mari – dar lemnul trecea prin mâinile intermediarilor evrei, care încă au citadele foarte puternice, așezate la Focșani, Piatra Neamț, Bacău și în alte părți. Trebuie să terminăm și cu această chestiune.

O altă chestiune este a soiei. Noi o producem și o exportăm. Dar soia este o plantă care, introdusă în alimentație, poate să îmbunătățească hrana populației noastre, și în special a Armatei și a copiilor din școli. Trebuie deci să ne gândim să dezvoltăm cultura acestei plante, și să o întrebuițăm și în economia noastră națională, nu numai să o exportăm.

Bineînțeles, am trecut la cultura soiei cu ajutorul germanilor, și trebuie să tragă și ei beneficii din aceasta, ca și din cultura florii-soarelui. Politica bună făcută de precedesorii noștri în ce privește floarea-soarelui și koksakâzul, pentru fabricarea cauciucului, trebuie să o facem și cu soia. Dar trebuie să introducem soia în culturi nu numai pentru export, dar și pentru hrana populației noastre.

Acestea sunt deci cele două lucruri. În ce privește celelalte, știți principiile de mai înainte, și nu mai am nevoie să intervin.

S. Ghiolu: În ce privește exportul lemnului, acum este aproape inexistent. În 1943 am exportat 35.000 tone, față de 820.000 tone în 1937 și 700.000 tone în 1939.

Mareșal I. Antonescu: M-am uitat pe graficele d-tale, și am văzut că în unele țări chiar a depășit cota prevăzută în convențiile economice.

S. Ghiolu: În graficele mele aveți cota contractuală anuală, pe de altă parte executarea față de contingente, așa încât sunt probabil contracte din anii anteriori, care nu au fost executate, și în orice caz cantitățile sunt mici.

Mareșal I. Antonescu: În tratativele duse am obținut și echipament, și în special pânză. A trebuit foarte multă activitate în această direcție, ca să obținem. Am arătat că noi am fost nevoiți să instruim soldații ținându-i desculți și dezbrăcați, și sunt nevoit să opresc instrucția de îndată ce vremea va începe să fie defavorabilă. S-a promis că se va examina chestiunea aceasta și se va da.

Dacă reușim să obținem pânză, desigur situația noastră se va îmbunătăți.

Nu mai cunosc care este situația cu Italia, pentru că s-a întârziat. Ați discutat prețurile luni de zile, și din cauza birocrației s-au făcut întârzieri și ne-au surprins evenimentele din Italia; și ca o consecință gravă economică, și în special militară, am impresia, cel puțin până acum, că riscăm să pierdem toată munca depusă de dl. Mihai Antonescu și de alții până acum, ca să obținem ceea ce trebuia în materie de textile.

G-ral Gh. Dobre: Vina este a italienilor. Ei au tergiversat și, uluitor, chiar după ce s-a făcut contractul, acest Caramelli nu recunoaște ceea ce dl. vicepreședinte al Consiliului, Mihai Antonescu, a convenit cu Guvernul Italian, de a ne garanta bonurile de tezaur care se dau pentru această comandă.

Din cauza acestei situații am făcut o scrisoare, dată prin Ministerul de Externe, dlui Grigorcea, dându-i instrucțiuni de felul cum înțelegem să asigurăm exportul acestor mărfuri, și anume că, întrucât el nu vrea să recunoască garanția Statului Italian, noi am dat instrucțiuni prin Ministerul de Externe ca să se plătească din banii ce avem acolo 200 milioane imediat, pentru mărfurile gata de expedit, cu garanția de a trece frontiera italiană, iar pentru că ei nu vor să facă recepția definitivă în Italia, să o facă în țară, dând diferența care ar putea să existe până la recepțiunea definitivă.

Alaltăieri a venit de la dl. Grigorcea o telegramă, în care spune că dl. Caramelli cere să plătim toată valoarea contractului de 10 miliarde, și că s-a mărit prețul cu 50% față de prețul contractual, ceea ce înseamnă că este un domn sau o societate în afară de orice corectitudine. A rămas ca astăzi să ne prezentăm d-lui vicepreședinte al Consiliului, ca să vedem ce răspuns dăm d-lui Grigorcea.

Mareșal I. Antonescu: Renunțăm.

M. Antonescu: Telegrama d-lui Grigorcea are următorul cuprins:

„Anulat deschiderea acreditivului și s-a comunicat grupului Caramelli că guvernul nostru nu poate renunța la garanția guvernului italian.

Furnizorul a declarat că angajamentele dintre cele două guverne nu-l pot atinge pe el și, în consecință, așteaptă ca noi să punem în funcțiune contractul, dându-i avansul în bonuri și deschizând acreditivul conform stipulațiunilor contractului; dânsul ar renunța eventual la avansul în bonuri, dacă se deschide acreditivul în lire clearing, pentru întreaga valoare a contractului.

Până la soluționare, înțelege să se oprească executarea (expedițiunilor) atât a mărfurilor din contract, cât și a celor din martie, reportate în contractul din iunie. Având impresia că furnizorul va uza de toate căile pentru a obține daune, revenim la cererea de a se trimite de urgență organului juridic pentru apărarea intereselor Statului.

Independent de aceasta, oferă mărfuri gata de plecare de calitatea celor aflate în contract la punctele 6, 8, 1-G, 2-C, 3, 1-E, 2-D și în ordinele de comandă din martie, Tescosa 3.432 și 3.862 și CIM 3.473, în cantități mai mici ca cele din contract, însă cu o mărire a prețului de 50%. Valoarea acestor materiale, cca 130 milioane lire, socotite cu prețul de contract. Cere acreditivul total, valabil 60 zile în ipoteza recepției definitive în Italia și plata completă la trecerea frontierei”.

Prin urmare, sunt două probleme. Eu nu m-am ocupat de contractele care au fost făcute.

G-ral Gh. Dobre: A fost dl Manoliu.

M. Antonescu: D-sa a dus tratative de la Stat la Stat, dar contractele cu particularii au fost făcute cu Dvs.

G-ral Gh. Dobre: După indicațiile Ministerului de Externe. Și iarăși, în art. 1 este prevăzut că acest contract se încheie în cadrul convenției din 25 mai, adică să avem garanția Statului Italian; și Statul Italian nu vrea să recunoască.

M. Antonescu: Ministerul de Externe a fost ca să facă legătură.

Eu spun însă altceva: nu m-am ocupat de conținutul contractului, ca să stabilesc condițiile tehnice de livrare.

Problema însă se pune și în Italia cum se pune pe toate piețele internaționale în acest moment. Dacă vrem să avem mărfuri, trebuie să punem mai multă suplețe în regimul de contractare și de plată. Dacă vrem să contăm pe rigiditatea contractuală, nu avem mărfuri. Și atunci, și în cazul acesta, ca și în alte cazuri, am întârziat atât. Trebuia de la început să numim și aici o comisie, care să facă livrarea și să trateze cu Guvernul Italian, concomitent, un aranjament asupra unor posibilități de creditări reciproce.

Acum cred că singura soluție pe care o avem este să examinăm pe aceste baze: pe de o parte să trimitem pentru achiziția imediată a mărfurilor care pot fi livrate, iar pe de altă parte, trebuie să meargă din partea Ministerului de Externe cineva, și eventual a Ministerului de Justiție, din Consiliul avocaților, ca să adapteze contractele la această realitate.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, după câte înțeleg eu, vom plăti și daune.

Al. Neagu: Eu cred că acest Caramelli este necinstit.

Guvernul Român a pus la dispoziția executării contractului Caramelli peste 300 milioane lirete italiene. Orice marfă este gata pentru predare se plătește.

Dl Caramelli vrea să ajungă să aibă în mâini angajamentul ferm al Guvernului Român, ca să-l sconteze la Banca Italiană fără ca noi să avem vreun fel de garanție. Este exact situația care s-a petrecut cu faimoasele bonuri Schuller, în timpul d-lui Argetoianu, acum 25 de ani.

Nu puteți da bonuri de tezaur ale Statului Român în mâna lui Caramelli, atâta timp cât nu avem un angajament echivalent.

Mareșal I. Antonescu: Nici nu se discută chestiunea aceasta.

Al. Neagu: Vroiam să nu credeți că este o deficiență – și cred că dacă nu se ajunge la un rezultat, Caramelli este nesperios.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să constat, cu profund regret, că tot birocrăția românească este cauza acestei situații în care ne găsim astăzi. Și dovada o fac cu un exemplu categoric.

În luna aprilie, au venit niște negustori români la Consiliul de Patronaj și au spus: dacă ne dați posibilitatea să mergem în Italia și în Elveția să tratăm direct și ne dați creditele necesare imediat, ne facem forte să aducem marfă. Soția mea a venit și mi-a spus aceasta. Am spus: eu pun la dispoziție creditele; să se ducă să aducă marfă.

Acești negustori s-au dus în Italia și Elveția și au adus mărfuri de câteva sute de milioane, fără Caramelli, fără nimic, în condiții mult mai avantajoase decât cele stabilite de Dvs. Și au avut și dificultăți la pașaport, pe când alți ticăloși obțin. Dădeam ordin să li se trimită bani în străinătate, și erau piedici birocratice ca să ajungă banii la ei. A trebuit să înving toate acestea. Rezultatul este că marfa e în vamă. Nu știu dacă a fost scoasă toată. Parte este deja distribuită la prețurile care erau în Italia și Elveția în luna mai. Astăzi acele prețuri s-au dublat.

Iată diferența între cum tratează particularii și cum tratează Statul. Trageți și Dvs. concluziile, care vreți și puteți să le trageți, și care nu pot fi altele decât cele trase de mine, că statul este creat ca să-și creeze piedici în fiecare zi și să se răstoarne singur. Acesta este un exemplu practic pe care îl au.

Știți ce s-a mai întâmplat cu floarea-soarelui, cu mazărea și cu fasolea. O iarnă întreagă lumea a cerut să le dăm fasole, turte de floarea soarelui și mazăre. Am spus că nu avem, nu putem să le dăm, și când am constatat că avem și am oferit, nimeni nu a mai cumpărat.

Politica aceasta statală are avantajele ei, pentru că am pus ordine într-un sistem, dar are și dezavantaje, de care căutăm să ne debarasăm acum, pe măsură ce producția ne dă posibilitatea să trecem la o viață mai liberă, și o facem pe compartimente izolate.

S. Ghiolu: În ce privește neexecutarea anumitor exporturi, este un singur caz, acela al fasolei. În ce privește mazărea și turtele de floarea soarelui, se poate constata că s-au făcut oferte importante. La turtele de floarea-soarelui a fost o singură restricție, pe care o găsesc judicioasă.

Mareșal I. Antonescu: M-am gândit că tot economia românească a avut de suferit din cauza birocrăției.

La capitolul turte de floarea soarelui, d-ta știi bine că cultivatorul (*sic!*) care avea turte și avea și vaci de hrănit, trebuia să dea turtele Statului, și Statul nu mai îi dădea înapoi, așa încât am pierdut în economia națională din acest punct de vedere. Aceasta este birocrăția, acesta este Statul.

Al. Neagu: În cazul Caramelli s-a făcut ce trebuia să se facă, și am convingerea că acest Caramelli nu este un om cinstit și serios. Vrea să pună mâna pe acest angajament, ca să-și facă finanțare în Italia.

Mareșal I. Antonescu: Veți răspunde că nu aveți autorizație, și nimeni de la direcția Statului nu trebuie să o facă. Dvs. sunteți puși la dreapta și stânga mea, ca să nu facem greșelile făcute de dl Argetoianu și alți oameni politici.

Eu n-am nici o legătură cu nimeni în această privință; n-am nici o servitute, n-am de servit nici un interes străin, bancar, financiar, economic sau politic; n-am de servit decât Statul acesta. Timp de 3 ani, am putut face o eroare, dar niciodată conștient. Dacă mi s-a atras atenția că este în detrimentul Statului sau al interesului public, am oprit. Puteam să răstorn prin această oprire interesele tuturor prietenilor mei, și ale Germaniei, și ale Italiei, sau ale oricui. Pentru mine întâi este Statul, și apoi vin ceilalți,

într-o ordine de preferință. Nu există nici Germania, nici Italia, nici Franța, nici Anglia; există interesele Statului român. Nu tot așa era pe timpul d-lui Argetoianu și al altora.

M. Antonescu: Dl ministru Neagu a făcut o afirmație care mi se pare excesivă, că afacerea Schuller sau altele erau afaceri în care Statul emitea bonuri de tezaur cu acoperire, pentru contracte discutabile. Pe când aici a fost vorba de o deschidere de credite pe care am stabilit-o împreună, la Predeal, când s-a discutat bugetul, căci eram în această situație: pe de o parte schimburile cu Italia înghețate, căci Italia nu mai avea disponibil ca să poată plăti aici și să-și continue exporturile spre Italia; pe de altă parte noi având în Italia o serie de comenzi, pe care le puteam aduce imediat, dacă le plăteam imediat. Dar datorită blocării și operațiilor de finanțare, ceream ca Statul Italian să ia asupra sa, printr-o modalitate financiară, acoperirea, ca să ne balansăm clearingul monetar, așteptând balansarea clearingului de mărfuri.

Așa s-a pus problema în aprilie. În acele împrejurări, am intervenit prin Ministerul de Externe, și acesta este singurul amestec al Ministerului de Externe în această operație, căci contractele au fost încheiate de colonelul Corbuleanu și reprezentanții Ministerului Armatei, nu de Ministerul de Externe, Ministerul de Externe intervenind atunci numai ca să încerce să obțină un schimb de garanții din partea Guvernului Italian și să facă un dublu schimb de bonuri de tezaur: pe de o parte Guvernul Italian să garanteze un credit pe care îl obținea România, iar pe de altă parte noi, de asemenea, acordăm aci o serie de credite Guvernului și exportatorilor italieni, ca să putem ajunge la această balansare.

Evenimentele din Italia au făcut ca situația să fie schimbată, și cred că nu numai pe un aventurier și nu pe un necinstit – domnule Neagu, trebuie să fim realiști – dar pe orice comerciant serios și prevăzător îl pun în gardă; pentru că este posibil ca dl Caramelli, la rândul său, să nu fi putut obține de la Guvernul Italian, sau băncile să nu-i fi putut primi, în împrejurările actuale, garanția dată de Guvernul Italian pentru mărfurile pe care le livra el.

Și atunci, problema care se pune este aceasta: vrem mărfuri sau discuții? Dacă vrem mărfuri, trebuie să găsim o soluție, pentru ca să constrângem, pe de o parte, Guvernul Italian să primească altă modalitate pentru garantarea creanțelor noastre din Italia sau acoperirea plăților noastre, și aceasta să o facă imediat, sau cu concursul Băncii Naționale – urmând ca această operație dintre cele două State să fie aranjată – să deschidem unele acreditive, pentru ca, așa cum se propune de dl. colonel Corbuleanu – fiindcă telegrama este semnată de dânsul – până la soluționare să se poată da în conturi de clearing – trecându-se în conturi de clearing anumite valori.

Întreaga valoare a contractului să se treacă în acreditiv, în lire clearing, aceasta fără îndoială că este o imposibilitate totală. Nici prin minte nu-mi trece să fac o asemenea novațiune, o renunțare la garanțiile date de guvernul italian, atunci când noi ne-am respectat obligațiunea noastră față de acest guvern.

Chiar zilele trecute, într-o conferință pe care am avut-o cu domnul general Dobre, domnul Ghiolu, domnul Neagu și cu reprezentanții italieni, ni s-a spus: „Guvernul italian este în măsură să plătească imediat cerealele exportate din România”. De asemenea baze trebuie să ajungem să examinăm această problemă.

Cred însă că, în interesul ameliorării situației, este bine ca Ministerul Înzestrării Armatei și Ministerul Economiei Naționale să trimită câte un delegat în Italia, ca să vadă care sunt mărfurile care se pot ridica imediat, dacă ne convin prețurile și care sunt modalitățile financiare de acoperire. Problema aceasta se pune. Dacă n-avem nevoie de mărfuri, fără îndoială că putem discuta și probleme de contracte și probleme de daune și probleme de garanții.

Mareșal I. Antonescu: În concluzie, problema aceasta se va discuta în Consiliul Economic. De la mine nu veți primi decât directive de ordin general. Recent, când am discutat cu domnul Clodius și cu alți delegați străini, în luna iulie, aici, la București, le-am spus: „Avem de exportat mărfuri, dar nu putem da decât mărfuri contra mărfuri”. Eu sunt răspunzător în ultimă instanță de situația economică a acestui Stat; port pe umerii mei întreaga răspundere. Or, intenția și eforturile mele au fost ca să conduc barca Statului în condițiunile cele mai bune până la sfârșitul războiului și să formez o armată cât mai puternică. Acesta este angajamentul pe care l-am luat la 6 septembrie 1940 și pe care vreau să-l împlinesc tot timpul, până la sfârșitul războiului. Dacă lupt și apăr și moneda Statului și economia românească, căutând totodată să întăresc și armata noastră, o fac, pentru că aceasta este datoria mea. Dv., cari mă înconjuzați, trebuie să procedați în așa fel încât, în cadrul atribuțiunilor dv., să aveți în vedere totdeauna scopurile pe care eu le urmăresc: o Românie care să ajungă la pace, salvată de valurile acestei furtuni, care amenință să-i smulgă pe toți și să-i arunce în Siberia sau cine știe unde.

Nici o tranzacție în această privință. Prefer să țin poporul românesc desculț și dezbrăcat, decât să-l umilesc și să-l ruinez.

Toate eforturile noastre pentru salvarea intereselor economice ale neamului au făcut ca într-adevăr să ajungem în situația să ne invidieze toată lumea. E rău când ajungi să te invidieze alții; e mai bine să ajungi să te plângă lumea. Este însă o satisfacție pentru dv., că, după trei ani de muncă, am ajuns să punem regulă și în finanțe și în producție și în aprovizionarea și alimentarea populației. Am ajuns acum într-o situație cu perspective bune de viitor.

Chestiunea este să nu stricăm ceea ce am făcut până acum. Nici vorbă că nu vom repeta ceea ce s-a făcut sub domnul Argetoianu sau sub alții. Eu nu sunt la guvern ca să repet greșelile trecutului, sau ca să trag la răspundere pe cei vinovați – o vor face alții, adevărat sau numai platonice. Eu vreau să fiu de acord cu conștiința mea și cu conștiința neamului întreg.

Acum, este adevărat că în timp de război sunt riscuri; viața însăși este un risc. Trebuie să avem curajul să ne luăm răspunderea în cadrul acestor riscuri și să trecem peste anumite acte și peste acei oameni cari pun piedici, pentru lucruri de nimic: vor să taie firul de păr în patru, să se uite cu lupa și să examineze în amănunt probleme care nu însemnează nimic, trecând însă peste chestiuni importante, cu multă ușurință.

Dacă am fi procedat așa cum a făcut Consiliul de Patronaj, din inspirația acelor negustori, astăzi am fi fost în altă situație.

Italia va avea nevoie de cereale; am spus că le voi da. Ambasadorul Turciei m-a întrebat același lucru și i-am răspuns la fel: „Domnule ambasador, vă dăm, însă trebuie să ne dați în schimb mărfuri de care și noi avem nevoie. Dacă ne dați aceste mărfuri, vă dăm și noi cereale”. Celui care ne dă, îi dăm și noi cereale; celor cari refuză

să ne dea mărfuri, nu le dăm nimic. Prefer să se strice cerealele în Țara Românească, dacă nu se dă o acoperire oarecare – participații la capitaluri sau participații la beneficii sau mărfuri – decât să le dau altora, pe bază de alianță sau pe alte considerații și să dau economia românească peste cap.

Aceasta trebuie s-o știe toată lumea. Cum vă vorbesc dv., categoric și deschis, am vorbit cu cei cu cari am discutat această problemă.

Nu mă sperii de nimic decât de conștiința mea. Poate să fie cineva cu 30 milioane de victorii în spate, nu mă sperie, după cum nici nu caut să umilesc pe acela care are 30 milioane înfrângeri. Mă sperie însă un lucru: cum mă va judeca Neamul Românesc, față de ceea ce eu am făcut.

Altă chestiune: Situația fabricilor care industrializează zahărul.

S. Ghiolu: Domnule Mareșal, dv. ați cerut o situație a acestor fabrici. V-am trimis una care nu este completă, pentru că în această categorie se cuprind fel de fel de întreprinderi. V-am înaintat însă și o situație pentru București, care este exactă.

Mareșal I. Antonescu: Să puneți ordine și în această chestiune. Grație recoltei de sfeclă a anului acestuia, suntem pe punctul să învingem și criza de zahăr și să ajungem să dăm zahărul liber în comerț. Dar toată această criză n-a fost provocată de o producție scăzută, ci de dezorganizarea acestui sector economic. Să nu ne culcăm pe urechea unei producții care ne scoate din încurcătură, ci să ne organizăm, fiindcă criza poate să revină. Să fim așa fel organizați, încât să putem face față nevoilor de după război, când va fi criza cea mai mare. Statele care se vor găsi nepregătite, din lipsă de prevedere și organizare, în compartimentele economice, până la ultima celulă a fiecăruia din ele, vor cădea atunci.

De aceea, v-am atras atenția și în ceea ce privește industria zahărului. Agricultorii au cultivat sfecla și au avut toate riscurile, pentru ca apoi să câștige, în primul rând, fabricanții de zahăr și în al doilea rând, în mult mai mare măsură, speculanții zahărului. Cine sunt aceștia? Îi știi și d-ta, domnule Ghiolu. Nu sunt români. Așa a fost stoarsă toată vloga Neamului Românesc de anumiți străini, cari au pus mâna pe câteva compartimente economice, unde aproape că n-au avut concurenți.

Nu există armean, jidan, grec sau țigan puturos – iertați-mi expresia – care să nu deschidă o cofetărie sau bombonerie, unde să ia zahăr și să-l treacă publicului sub forma de caramelle murdare, fără nici un gust.

Vă aduceți aminte de cazul faimosului Zappa, care a făcut un moment mareț la Atena: a venit în țară la noi, s-a apucat de negoțul cu zaharicale și a ajuns să facă o avere de multe milioane lei. Cei cari vând bomboane și alte zaharicale se îmbogățesc pe spinarea acestui neam.

De aceea, vă rog să supravegheați și acest compartiment. Toți armenii, toți grecii, toți așa-zișii macedoneni, pe cari noi, cu ușurința noastră, i-am îmbrățișat și cari au căutat apoi să ne bage pumnalul în spate, fac comerț de zaharicale.

Ca să vedeți dv. câtă ticăloșie există și ce organizate sunt unele din aceste bande de ticăloși, cari exploatează și sug vloga Neamului Românesc, este destul să vă amintesc cazul fabricii Zarojani, pe care îl cunoașteți: pentru că intendentul acestei fabrici, un român, a arătat cum se comiteau fraudele și l-a demască și pe Florescu, într-o noapte a fost găsit legat de mâini și de picioare și tăiat de tren. Și acolo, la fabrica Zarojani, nu se poate face o anchetă.

I. Marinescu: Am numit un judecător special.

Mareșal I. Antonescu: Admiți d-ta, domnule ministru Marinescu, ca Justiția să nu se amestece în această chestiune?

I. Marinescu: S-a amestecat un judecător slab. În locul lui am trimis altul.

Mareșal I. Antonescu: Avansează-! Am auzit că se duce în casa lui Florescu. Eu te povățuiesc să-l avansezi.

I. Marinescu: Îl vom da afară, domnule Mareșal. Am trimis un inspector judecătoresc să facă anchetă.

Mareșal I. Antonescu: Compartimentul industriei zahărului este dezorganizat total și trebuie supravegheat deaproape.

Trecem la *Subvenționarea lucrărilor de telefonie, pe care le execută Direcția Generală P.T.T.*

C. Bușilă: După ordinele pe care le-ați dat dv., acum doi ani, s-au executat în 1941 rețelele de telefonie din Basarabia și din Bucovina; în 1942 s-au făcut lucrările din Moldova și din județul Tulcea, iar în 1943 se lucrează în Muntenia, Oltenia și județul Constanța.

Lucrările care s-au făcut până acum s-au plătit din creditele acordate și din împrumuturile contractate. Pentru lucrările de anul acesta, a fost deschis un credit de 1 miliard și ceva, repartizat astfel: 610.000.000 lei, cont Direcția Generală P.T.T.; 350.000.000 lei, dați de Ministerul Finanțelor pentru acoperirea unor plăți în Reichsmark, și 305.000.000 lei de la Ministerul Afacerilor Interne.

Ministerul Finanțelor a dat o parte din suma de mai sus în Reichsmark, iar restul este în curs de plată. La Ministerul de Interne, din 305.000.000 lei, s-au plătit până acum 90.000.000 lei, lucrările sunt în curs și trebuie să fie terminate până la sfârșitul lunii octombrie. Între timp s-au sporit prețurile; de aceea a fost nevoie ca Direcția P.T.T. să contracteze un nou împrumut, fără să mai ceară ceva de la Ministerul Finanțelor.

Chestiunea stă așa; programul se poate executa. Rog pe domnul general Popescu să dea ceva din cele 250.000.000 lei în cursul săptămânii viitoare. Domnul ministru de Interne a spus, la un moment dat, că aceste rețele telefonice n-au nimic cu comunele (*sic!*). Domnul general Teodorescu a arătat că lucrările sunt în curs și a rugat pe domnul ministru de Interne să avanseze ceva din această sumă, fiindcă altfel nu se pot face plățile.

Mareșal I. Antonescu: Cunosc această chestiune. Am dat dispoziții să se instaleze fire și aparate telefonice în toate comunele rurale. O țară nu se poate administra dacă autoritățile centrale nu sunt în contact permanent cu unitățile administrate. Or, din acest punct de vedere, puterea executivă a fost totdeauna în carență. Acum situația s-a îmbunătățit mai ales în Basarabia și Bucovina. Până la sfârșitul anului 1943 trebuie să avem terminate toate lucrărilor din țară, în afară de Transilvania.

Dobrogea este terminată?

G-ral D. Popescu: Județul Tulcea.

C. Bușilă: În Basarabia și Bucovina s-au legat toate prefecturile și preturile și 207 comune. Sunt instalate 214 centrale telefonice, reprezentând, în total, 26.000 km fir, executat în 1941.

În 1942, Bucovina de Sud, Moldova și Tulcea: s-au legat toate prefecturile, toate preturile, 901 comune. Sunt instalate 159 centrale. Pentru anul acesta, în

programul până la 1 septembrie s-a executat până la 69 preturi – mai sunt 23 – la 815 comune, și sunt în lucru la 674, și linii întinse sunt 12.500 km; mai sunt 20.000.

Prin urmare, lucrările sunt în curs.

Mareșal I. Antonescu: Lucrările trebuiesc terminate, pentru că este și în folosul administrației, și al economiei naționale.

Dificultățile cari au fost și eu le-am examinat la fața locului. Am fost încunoștiințat de câteva ori că nu funcționează bine. Nu erau terminate lucrările. Era un diferend sub forma acută, latentă, și s-a terminat. De când a venit dl Miculescu s-a pus ordine și în acel compartiment. Din cauza neînțelegerii cu S.A.R.T. lucrările nu erau terminate, și nu aveam personal format. Nu funcționa bine la început. Nu e mai puțin adevărat însă că acolo unde funcționarea a început să meargă, am constatat rezultate îmbucurătoare din acest punct de vedere. Chiar în Basarabia se poate vorbi în condiții perfecte. Guvernatorul poate să vorbească, din Chișinău, cu fiecare comună. Acesta este idealul pe care trebuie să-l urmărim și să-l realizăm.

Dezavantajul a provenit și din cauza taxelor. Noi nu facem aceste telefoane ca să producă un venit Statului, în detrimentul Statului. Însuși telefonul trebuie să fie în serviciul Statului, pentru ca Statul să se poată administra; și beneficiile pe care trebuie să le tragă Statul, le trage indirect dintr-o administrație bună și din mănuierea bună a economiei naționale prin telefon, căci dacă telefonul devine prohibitiv, rezultatele sunt catastrofale. În această privință trebuie să vă puneți de acord, stând pe acest principiu.

Deci Dvs., împreună cu Ministerul de Finanțe, trebuie să vă puneți de acord, și fie printr-un împrumut de la CEC, fie prin alt mijloc, trebuie să faceți aceasta, căci este și în interesul fiscalului, și al administrației, și al economiei naționale.

Al. Neagu: S-au dat 500 milioane lei acum două luni, peste programul avut până la aprilie.

Mareșal I. Antonescu: S-a scumpit mâna de lucru, dar s-au ridicat și beneficiile d-tale, fiindcă și încasările Statului au crescut în timpul acesta. Este un echilibru în natură. D-ta vrei numai să ai surplus de încasări, dar este și surplus de cheltuieli.

Domnule Neagu, să facem cele mai mari economii. D-ta știi cât țin eu la această chestiune, ca Statul să fie bine gospodărit sub raportul monetar. Dar să nu facem aceste economii distrugând sursele de economii ale Statului. Aceasta era lupta pe care o aveam neconținut cu generalul Stoenescu. I se părea că dacă strânge milioane și miliarde în casa Ministerului de Finanțe, este cel mai mare financiar pe care l-a creat omenirea. Dar după principiul acesta, n-am fi avut astăzi nici silozuri, nici Căile Ferate pe care le avem în plus, nici șosele.

Este cel mai sănătos lucru să ai bani în casă, dar cu condiția să meargă restul.

Deci împreună cu Ministerul de Interne, vă rog să rezolvați această chestiune.

C. Bușilă: E rezolvată. Este numai un decret de semnat.

Mareșal I. Antonescu: Însă toate neregulile care sunt semnalate, trebuiesc constatate imediat, nu pe cale birocratică și prin rapoarte și referate, pentru că fiecare director de serviciu își apără compartimentul său, în contra evidenței.

Ce faceți dv.? V-a prezentat directorul de serviciu un referat, îl însușiți exact. Dacă însă aprofundăm chestiunea, vedem că domnul acela și-a apărât comportamentul lui, căci vina era a lui, și atunci a prezentat chestiunea ministerului sub un aspect

oarecare, căci românul este abil, și ministrul care în cursă. De aici vin diferențele între Dvs. și între noi toți. Dar este inutil să ne certăm între noi, căci nu servim în felul acesta interesele Statului.

C. Bușilă: Și noi constatăm unele greutăți.

La 1 august, dintr-un loc de unde căzuseră niște americani, am căutat să vorbesc cu prefectul. Am stat o jumătate de oră ca să obțin legătura.

Mareșal I. Antonescu: De ce ai vrut să vorbești cu el?

C. Bușilă: Ca să întreb ce măsuri a luat.

Mareșal I. Antonescu: Dacă în momentul când se întâmplă ce s-a întâmplat, toți miniștrii, toți subsecretarii de Stat cer relații aceluiasi om, nu se poate face nimic.

C. Bușilă: Am vrut să-l anunț că într-o comună nu era dispensar, nu era infirmerie, nu era nimic.

Mareșal I. Antonescu: Nu avem dispensare în fiecare comună.

C. Bușilă: Nu pot să am un reproș. Eu n-am cerut informații. Credeam că sunt util, și cred că am fost util, fiindcă a venit comandantul de jandarmi, i-a ridicat pe aceia și i-a dus să fie îngrijiți.

Mareșal I. Antonescu: Nu a fost la adresa d-tale ce am spus; a fost rezultatul unei experiențe personale, pe care am făcut-o în ziua bombardamentului.

Toată lumea sbârâia la telefon atunci. Toți cereau legătura: Ministerul de Interne, secretarul de la Ministerul de Interne, subsecretarul de Stat, toți, ceea ce m-a determinat să pun să se facă un studiu și să vă dau instrucțiuni la toți, cui trebuie să vă adresați; pentru că ai dreptul să fii informat, însă să știi cui trebuie să te adresezi. Toată lumea a pus mâna pe telefon atunci ca să se intereseze. Desigur că este lăudabil că au făcut aceasta, însă vrând să facă bine, făceau rău, fiindcă nimeni nu putea să se mai informeze, pentru că toată lumea se năpustise pe telefon; nu mai vorbesc de particulari.

Trebuie să știți cui să vă adresați, ca să dea o informație în legătură cu un incident oarecare. Dați-mi voie să organizez și compartimentul acesta, unde am constatat o neregulă în această privință. D-ta o iei asupra d-tale.

C. Bușilă: Nu. Dar țin să spun că n-am luat nici o informație. Primul american ridicat de acolo a fost ridicat de șoferul meu. Întâmplarea a făcut să fiu în localitate. Doi răniți au fost pansați din inițiativa mea.

Mareșal I. Antonescu: Foarte frumos, dar aceasta nu interesează Consiliul de Miniștri.

C. Bușilă: Eu am vrut să spun numai că am constatat cu acel prilej că telefonul nu merge bine.

Mareșal I. Antonescu: În țara în care telefonul este cel mai bine organizat, dacă te duci cu românii noștri, îl dezorganizezi.

Oricât de conștiincios ar fi funcționarul, este un om numai, are un fir și o ureche, și cu toate acestea, în același timp îl cheamă sute de oameni. Chiar dacă este un serviciu neorganizat complet, dacă avem oameni cu cap acolo serviciul este mult mai bun decât dacă avem un serviciu bun, dar oamenii se precipită la cea mai mică întâmplare.

Nu era prințesă de acestea, pe care le găsim prin toate piesele și în toate bordelurile, nu era ofițer, nu era secretar general să nu întrebe la telefon: Care este

situația? Ce s-a întâmplat? Erau comandanți cari nu puteau să se ocupe de treaba lor, fiindcă de la Președinție, de la toate ministerele, toți chemau.

Vă dați seama cum își putea face omul acela datoria? De altfel am constatat aceasta, și o știam și din războiul trecut și din experiență, și de aceea am luat măsura aceasta. Dar după cum Mussolini nu a putut face din poporul italian, în 21 ani, un popor de luptători, tot așa nu voi putea face eu din nația aceasta o nație cu sânge rece, să aștepte în ordine. Fiecare se gândește să se ducă repede acasă, ca să nu scape Radio Londra la ora 12½, sau la altă oră. Este o lipsă de seriozitate totală. Deci chestiunea aceasta trebuie rezolvată.

Ce este cu noul regim al cerealelor?

G-ral I. Arbore: Domnule Mareșal, am ținut să vă raporteze măsurile luate.

Mareșal I. Antonescu: Am primit raportul scris.

G-ral I. Arbore: Chestiunea în care avem oarecare greutate este aceea a finanțării, după cum v-am raportat, și anume: avem puse la dispoziție până acum în total 11 miliarde, din care efectiv sunt numai 9 miliarde, pentru că două miliarde trebuiesc luate de Armată de la CEC, și nu au fost ridicate.

Mareșal I. Antonescu: Nu s-au dus să-i ridice, dar bani sunt. Este o diferență.

G-ral I. Arbore: Vrem să-i trecem I.N.C.O.O.P.-ului. Totuși, față de cantitățile de cereale care se aduc încontinuu pe piață, suma este insuficientă.

S-a observat că persoanele particulare cari au fost autorizate să cumpere, nu cumpără. Se așteaptă scăderea prețului cerealelor, ca să le speculeze. Iar instituțiile și industriile care trebuie să se aprovizioneze cu o cantitate de marfă, iarăși simt nevoia de bani.

De aceea, am propus și un proiect, ca să imobilizăm la marii proprietari o cantitate mai mare.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea este rezolvată.

G-ral I. Arbore: Nu este proiectul făcut.

Am cerut să se vină în ajutor cu o sumă de 8 miliarde, pentru a avea asigurată această finanțare.

Afară de aceasta, mai țin să raporteze că Basarabia are o cantitate de 4000 vagoane, pe care vrem să le însilozăm. Din acestea se vor putea lua până la 650 milioane, și va rămâne stocat de 1.200.000.000, pe care îl are prevăzuți în buget, și noi nu putem să-i plătim.

Mai țin să raporteze că Creditul Național Agricol, de când s-au luat măsuri de restricțiune, la vânzare de două ori pe săptămână nu cere să se dea bani, ca să-și poată scoate sumele pe care le-a dat în credit.

Mareșal I. Antonescu: Creditul Național Agricol este B.I.N.A.G.-ul?

G-ral I. Arbore: Da. Am spus că îndatorirea lor este tocmai să finanțeze.

Mareșal I. Antonescu: Ce hârtii face de două ori pe săptămână?

G-ral I. Arbore: Rapoarte, prin care cere să dăm bani și să lăsăm liberă vânzarea.

Mareșal I. Antonescu: Cu ce scop?

G-ral I. Arbore: Ca să-și poată încasa ratele.

Mareșal I. Antonescu: Să lăsăm liberă vânzarea la orice preț?

G-ral I. Arbore: Nu o spune, dar se înțelege.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, ne-am zbatut doi ani ca să menținem prețurile, să nu fugă în sus, ca să începem acum lupta ca prețurile să nu fugă în jos. Lupta dusă ca prețurile să nu fugă în sus este exact în contra acelor persoane care le duceau în sus, care acum luptă să le ducă în jos; adică, cu alte cuvinte, speculanții, fie ascunși după sertarele băncilor, fie după alte contoare străine.

Iată tragedia unui neam, nu numai a neamului nostru, ci peste tot. Iată avantajele și dezavantajele diferitelor sisteme economice: economia liberală și economia dirijată.

Noi totuși trebuie să învingem problema, după cum am luptat greu ca să punem frâna acelorasi persoane, care apar acum ca să ducă prețurile în jos, să sărăcească pe unii și să se îmbogățească ei, când căutau să ducă prețurile în sus, deși producătorul nu avea mare avantaj, ci tot ei erau profitorii. Tot aceiași oameni, cari au profitat atunci, speculând într-un fel, caută să profite și astăzi, speculând altfel, mai odios, fiindcă vor să ruineze pe toți.

Cunosc dificultățile pe care le avem, dar nu sunt, după mine, decât la suprafață. Esențialul este să ai cu ce să hrănești Armata, populația civilă, și să manevrezi în așa fel încât țărani, când vin la târg cu producția, să li se cumpere, ca să nu producem nemulțumiri în masele țărănești, mai ales în această perioadă de însămânțări pentru viitor, când, cu toate că am siguranța că românul va fi și acum foarte înțelept, și orice greutăți îi stau în față, se va gândi că este mai bine să aibă ce să mănânce, decât să se răzbune pe Stat și să nu însămânțeze, deci va însămânța, totuși trebuie să ne gândim că suntem în această perioadă de criză, când încep însămânțările, și pot fi influențate aceste însămânțări.

N-am nici o indicație în această privință, dar tot anul am fost amenințat că proprietarii și țărani nu mai pun grâu, fiindcă nu mai au nici un avantaj, ceea ce m-a determinat să-i spun d-lui Pană: dacă proprietarii nu pun grâu, proprietarii nu vor mai avea proprietăți, căci am cui să dau moșiile să le muncească. Dacă nu-și îndeplinesc funcțiunea socială care trebuie, în cadrul Statului român, termin cu ei. Acesta a fost răspunsul, dar nu m-am gândit și nu mă gândesc să-l pun în aplicare. La o nebulie nu se răspunde cu altă nebulie niciodată.

Aceasta este chestiunea. Deci, d-ta trebuie să cauți acum să pompezi de la țărani tot cu ce vin pe piață. Pentru aceasta cred că aveți bani. Săptămâna trecută aveți bani neîntrebuințați, și sunt și aceste două miliarde. În ziua când ați ajuns la fundul sacului și nu mai aveți cu ce, vom fi noi, de la direcția Statului, să impunem Băncii Naționale și Ministerului de Finanțe să vă dea bani ca să finanțați. Dar nu te găsești încă în situația aceasta. Este exact?

G-ral I. Arbore: Da.

Mareșal I. Antonescu: Atunci este inutil să ne complicăm viața cu probleme care nu se pun.

Câte miliarde mai ai din ce ți s-a dat?

G-ral I. Arbore: Două miliarde.

Mareșal I. Antonescu: Ministerul Armatei mai are? Săptămâna trecută ai spus că are 5 miliarde.

G-ral I. Arbore: Săptămâna aceasta a cumpărat masiv, căci I.N.C.O.O.P.-ul nu a mai avut, și acum mai sunt 2 miliarde.

Mareșal I. Antonescu: Ia și aceste 2 miliarde.

În timpul acesta ți-au intrat din banii întrebuițați, fiindcă grâul cumpărat îl vinzi și-ți intră bani. Trebuie să-ți fi intrat 1-2 miliarde, fiindcă în 2-3 săptămâni s-a consumat pâine de două miliarde, și banii ți-au intrat d-tale.

Deci ai două miliarde acum, și încă 1-2 miliarde. Dacă contabilitatea este ținută la curent și se utilizează banii pe toată suprafața țării, d-ta ai încă disponibilități.

Acesta este comerțul, și acela se îmbogățește care știe să ruleze de mai multe ori aceiași bani. Românul ține banii în casă, și spune: sunt bogat, fiindcă am un milion în casă. Nu aștepta să ai 80 miliarde, căci este și inutil și periculos din toate punctele de vedere. Învârtește banii pe care îi ai, cum îi învârtesc ovreii.

Al. Neagu: Sunt două proiecte. Este o lege care există, și care amână dreptul de vindere în mâna proprietarilor, este proiectul care s-a transformat în lege. Mai este un alt proiect, al d-lui general Arbore, prin care se cumpără și se înmagazinează la proprietari.

Acest al doilea proiect pune problema de finanțare. Or, este același lucru. Finanțăm pe calea aceasta sau pe calea cumpărării prin diferite instituții de Stat, cam la același rezultat se ajunge.

Mi se pare că prima măsură, plus disponibilitățile pentru cumpărare puse la dispoziția I.N.C.O.O.P.-ului și altor instituții, acoperă toate nevoile; nu mai este nevoie să venim cu a treia măsură.

G-ral I. Arbore: Mai este încă un lucru: mai ales în Basarabia, unde tot inventarul a fost distrus, această marfă nu poate să fie înmagazinată.

Mareșal I. Antonescu: Acelora trebuie să le-o iei, ca să nu se strice.

G-ral I. Arbore: Eu o iau, dar o dau în detrimentul celor din Regat, cari au rămas cu producția în magazine și nu pot lucra pământul, fiindcă au nevoie de finanțare. De aceea am cerut această lege, ca să pot veni în ajutorul acestora de la care nu ridic marfa, rămânând să o ridic ulterior.

Mareșal I. Antonescu: Principiul acesta de a face depozite intangibile și pentru Armată, și pentru Economia Națională, și execuția acestui principiu la începutul recoltei, se face de obicei atunci când nu avem garanții suficiente că avem o recoltă suficientă cu care să facem aceste depozite, și Statul și Armata se grăbesc să se asigure.

Astăzi avem grâu, și sunt luate măsuri ca să nu se mai întâmple ca anul trecut, să se facă contrabandă cu acest grâu, căci de aceea am făcut Legea cumpărătorului și exportatorului unic. Nu o aplicăm ad literam, dar ținem în mâna noastră frâul circulației recoltei în țară și peste graniță. Sunt luate astfel de măsuri și suntem în așa fel organizați, încât astăzi contrabandele care se vor face vor fi în cantitate minimă, și deci nu vor influența stocurile pe care le avem astăzi în țară, și pe care putem să le dirijăm cum vrem. Nu mai este o necesitate, cum a fost în 1941 și în parte în 1942, ca să facem stocaj.

Proprietarul, deci, poate să-și țină produsul. Noi însă trebuie să-i avansăm, să-i dăm posibilitate de finanțare, pentru ca el să poată trăi și să lucreze pământul mai departe. Aici este partea cea mai delicată a problemei, și aceasta Dvs. trebuie să o rezolvați, căci nu putem produce o criză nici economică, nici financiară, nici socială,

ținând în frâu anumite lucruri. Trebuie să ne dăm socoteala că orice măsură care se ia, fie de către Banca Națională izolat, ca să-și apere interesele ei egoiste, care corespund cu interesele Statului bineînțeles, orice măsură luată de Ministerul de Finanțe, ca să-și apere celula financiară, orice măsură luată de Subsecretariatul Aprovizionării, ca să-și îndeplinească misiunea, și orice măsură luată de Ministerul Agriculturii, ca să-și execute planul agricol, este o măsură pentru apărarea interesului departamentului respectiv. Dar dacă îl apără distrugând pe celelalte, face un rău Statului. Trebuie deci să vă puneți de acord și să găsiți soluția.

Al. Neagu: Vom examina.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să terminăm însă odată cu acest sistem, ca pentru fiecare problemă să facem o lege. Avem destule legi în Statul Român, care ne dau posibilitatea să acționăm. Este un abuz care se face, și de câte ori mi se prezintă un proiect de lege ca să-l semnez, simt o strângere de inimă, pentru că pentru fiecare problemă de nimic se vine cu un proiect de lege.

Avem legi mult mai multe decât ne trebuie. Sunt state care nu au nici a suta parte din cât avem noi – și nu exagerez când fac această afirmație – și cu toate acestea merg perfect, căci legile sunt oamenii. Dacă oamenii știu să le execute, să meargă cum trebuie să meargă, n-am nevoie decât numai de câteva principii directoare, și acestea formează legile Statului. Restul, execuția, este chestiune de suplețe, însă executarea trebuie făcută în cadrul onestității de funcționar și de om.

Prea multe legi. Vedeți și în această privință dacă este absolută nevoie de o lege. Discutați și cu Economia Națională, pentru că eu nu văd de ce să facem o lege pentru aceasta.

Deci d-ta ai disponibil două miliarde. Probabil ți-au intrat în casă încă 1-2 miliarde, dar cine știe prin ce saltare stau cu lunile, căci am constatat aceasta – bineînțeles tot legile Statului îi obligă la această chinezărie, și aceasta trebuie scos în evidență – că am în compartimentul meu 10 milioane lei, care mucelesc în casă, și trebuie să fac o lucrare, pe care dacă nu o fac, pierd momentul oportun. Ministrul, sub presiunea directorului de serviciu, face un raport Ministerului de Finanțe, vine la Consiliul de Miniștri și spune: trebuie atât. Dar în casă se găsesc bani, cu care nu se face nimic. Cazurile acestea desigur că le cunoașteți Dvs. mai bine ca mine, în cadrul departamentelor Dvs.

Așa trebuie să se întâmple și cu banii aceștia. De la 1 august este noul regim al pâinii. Cât reprezintă consumul de pâine pe zi în Țara Românească, și unde sunt banii din acest consum?

Al. Neagu: Șapte mii vagoane pe lună, ce trece prin brutării.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, d-ta trebuie să ai astăzi în casă, din banii avansați, aproape 2 miliarde. Trebuie să fie undeva banii aceștia. Se rulează cu ei. Trebuie sporit acest rulment.

Al. Neagu: Mai este o lună de tensiune.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu chestiunea lacurilor din Sudul Basarabiei?

Cunosc toată problema. Ați ajuns la o soluție care nu a dat nici un rezultat. Nu vreau să se creeze o birocrație în plus, un fel de fundație Mihail, care de când a murit

acesta, nu face decât să înfunde această fundație, ca să devină o fundație cât mai înfundată, ca să se piardă.

Nu trebuie să vedem numai prin prisma Basarabiei. Dacă este chestiunea să facem o fundație cu un fond cultural, să o facem în beneficiul întregului neam. Basarabia nu trăiește numai cu veniturile ei proprii, și acolo unde are venituri, trebuie să le aducă în economia națională, după cum Țara Românească întreagă vine în avantajul Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei¹⁶. Cu alte cuvinte, regionalismul acesta trebuie să dispară. Dacă este un venit, să-l dăm pentru un fond cultural al Neamului Românesc.

Al doilea, în ce privește administrația, ați creat o fundație cu o birocrație întreagă, cu oameni cari vor veni și se vor instala în proprietari și vor administra mai mult în propriul lor beneficiu, decât al Statului. Mai bine să o dăm P.A.R.I.D.-ului, și din beneficiile pe care le vor da aceste lacuri – căci are o administrație, de ce să creăm o altă administrație – să se dea o parte pentru acest fond.

I. Petrovici: Ultima formă a proiectului este aceasta. Administrația o face Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Mareșal I. Antonescu: Stăteam în această privință pe ce a spus Vogoride. Dacă pe urma celor spuse de Vogoride profitau niște bulgari și niște instituții bulgărești, nu ne dădeam la cap? Așa mi-a spus Consiliul Juridic, pe care l-am întrebat, că trebuie să stăm pe baza lui Vogoride, adică să profite bulgarii.

I. Petrovici: Aceasta este ultima opinie a Consiliului Legislativ.

Mareșal I. Antonescu: Dau peste cap această opinie, în folosul Neamului Românesc. Pentru ce venitul acestor bălți să dezvolte cultural și economicește o comunitate minoritară în Țara Românească? Dacă stăm numai pe bazele acestea, dăm Statul peste cap.

Prin urmare, cred că trebuie să fim de acord asupra acestui principiu. Întâi, fondul cultural să nu fie special numai pentru Basarabia, pentru că aceste bălți nu au fost dezrobite de lupta Basarabiei, ci de lupta Neamului întreg. Toate elitele Neamului Românesc au luptat să dezrobească Basarabia, și atunci toată lumea trebuie să beneficieze, dacă este ceva care aduce venit.

Al doilea, nu creăm o administrație specială pentru aceasta. Trebuie să ne menținem în cadrul P.A.R.I.D.-ului, care este obligat ca, din veniturile realizate din aceste bălți, atât la sută să dea pentru Fondul Cultural, pe care îl întrebuințează Ministerul Culturii Naționale pentru interesele generale ale culturii românești din interior și de peste graniță. Cred că este mai serios, și să nu-și mai ia Ministerul Culturii Naționale o administrație în plus, care poate da naștere la fel de fel de încurcături și răspunderi.

I. Petrovici: S-a renunțat la aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Așa mi s-a prezentat mie, că Fundația va fi în administrația școalelor sau a nu știu cui. Așa este, domnule Vlădescu?

O. Vlădescu: Da.

I. Petrovici: Ultima formă a proiectului înlăturase complect această ideea.

Proiectul a trecut prin mai multe faze, și nu putea să nu treacă, pentru că substratul juridic nu era bine limpezit de la început.

¹⁶ Sic. Probabil trebuia: *Transnistriei*.

În realitate, ca stare de fapt, un liceu bulgăresc de la Bolgrad încasa toate veniturile. S-a dovedit, până la urmă, că exista un conflict între starea de fapt și starea de drept, căci nici Vogoride, nici Țarul Alexandru III nu dase lacurile acestea epitropiei de la Bolgrad. Prin urmare, lacurile acestea sunt proprietatea Statului.

Mareșal I. Antonescu: Și domnii aceștia juriști, de 3 ani nu au văzut lucrul acesta.

I. Petrovici: Iar marele for suprajuridic, care este Consiliul Legislativ, și care a refuzat punctul de vedere care este al Dvs., și care este și al nostru, spune că nu se poate face o lege ca să stingă un proces în curs.

Dar nici nu există un proces în curs. Mai întâi, un proces ar fi dacă Epitropia de la Bolgrad ar protesta împotriva luării lacurilor de către Stat. Dar acest lucru nu s-a întâmplat. Totuși Consiliul Legislativ a spus că el nu poate să accepte acest punct de vedere.

Mareșal I. Antonescu: Trecem peste Consiliul Legislativ.

Prin urmare, domnule Marinescu, împreună cu Ministerul Agriculturii și cu dl ministru Petrovici să luați chestiunea aceasta în mână și s-o rezolvați, pentru că de doi ani tot o trimitem la Consiliul Legislativ, la Consiliul Juridic etc., și în ultimă instanță tot nenorocitul acesta de contribuabil român este cel care plătește pe baza discuțiilor noastre.

Trebuie să ne hotărâm, să luăm o hotărâre. Ne-am hotărât să luăm o hotărâre. Dacă aveți ceva de obiectat, spuneți-o aici. Dacă nu aveți, să trecem la realizare.

I. Petrovici: Cea mai bună soluție este ca administrația să rămână la Ministerul Domeniilor.

I. Marian: Nu venitul lacurilor acelora, ci o cotă din venitul P.A.R.I.D.-ului să se dea.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta nu se poate. Nu primește dl ministru al Finanțelor, pentru că venitul P.A.R.I.D.-ului este foarte mare.

I. Marian: Să-i dea cota corespunzătoare, dar să nu se mai țină contabilitate separată.

Mareșal I. Antonescu: Domnule Neagu, să intri și d-ta în această chestiune, ca să nu am și obiecțiunea d-tale.

I. Petrovici: Cauza pentru care s-a întârziat este că a avut foarte multe moașe.

Mareșal I. Antonescu: Să rămână o moașă, dar discutați toți, căci și moașa are ajutoare, când este un caz grav.

I. Petrovici: Moașa principală este Ministerul Domeniilor.

Mareșal I. Antonescu: Săptămâna viitoare, domnule Marian, te rog să rezolvăm problema. Trecem peste Consiliul Legislativ. Am întrebat de mai multe ori, dar nu sunt obligat să țin seamă de Consiliul Legislativ. După părerea acestui Consiliu Legislativ, țineam de mult Statul în loc.

Domnule Vlădescu, să-mi prezinți chestiunea rezolvată pe baza principiului acestuia.

Suntem de acord: facem un Fond Cultural Național.

I. Petrovici: Guvernământul Basarabiei a fost cel care a insistat.

Mareșal I. Antonescu: Guvernământul Basarabiei face parte din Statul Român.

Tabloul statistic al studenților de la Universități și școli superioare pe ultimii 5 ani.

M. Antonescu: Domnule Mareșal, eu am pus chestiunea aceasta, căci se ridicase problema numărului studenților care vor fi admiși în noul an școlar în fiecare din facultăți și universități.

Anul trecut s-a pus problema sporirii numărului studenților în medicină. Am sporit. Cu această ocazie s-au semnalat o serie de nevoi de sporirea numărului inginerilor și altora.

Am socotit potrivit ca, față de noul an școlar care începe, și pentru că dl ministru Tomescu ridicase această chestiune pentru Ministerul Sănătății și pentru Medicină, să o punem la Consiliu și să rugăm pe dl ministru Petrovici ca numărul studenților, pe care îl fixează la începutul noului an școlar, să țină seamă de cererile cari au fost formulate, și anume: sporirea numărului medicilor, farmaciștilor, inginerilor, pentru că acestea sunt cele mai urgente nevoi pe care le are Statul.

I. Petrovici: De altminteri, sporirea aceasta se va face automat, și din cauza avantajelor militare pe care le au studenții.

M. Antonescu: Dl ministru doctor Tomescu semnalează că sunt anumite întârzieri – ca să nu le numesc rezistențe – din partea unor facultăți, care cred că nu dispun de instalații suficiente.

Mareșal I. Antonescu: Sunt mulțumit că a venit această chestiune, ca să putem lua o decizie.

Știți că în trecut am discutat problema mergerii la derivă a Statului și din acest punct de vedere. Or, tabloul acesta vă arată, fără posibilitate de dezmințire, tocmai această realitate, fiindcă aici se vede că în ultimii cinci ani Facultatea de Teologie din București a scos 5302 licențiați; Facultatea de Drept 33.765; Facultatea de Filozofie și Litere 11.928; Facultatea de Științe 5.608; Facultatea de Medicină Umană 9.130; Facultatea de Medicină Veterinară 2.740 și Facultatea de Farmacie 4.803.

Acestea sunt cifrele. Trebuie însă să ținem seama că printre acești licențiați erau foarte mulți evrei; nu m-aș mira dacă au fost evrei și printre studenții de la Teologie.

I. Petrovici: La Teologia catolică sunt foarte mulți.

Mareșal I. Antonescu: Acum, pe lângă faptul că nu mai avem studenți evrei, a fost sporit și numărul studenților la unele facultăți, în special la Medicina Umană, la Farmacie și la Medicina Veterinară.

Până acum însă, Statul n-a avut nici un plan din acest punct de vedere. Or, un asemenea plan trebuie întocmit, pentru ca, plecând de la datele existente, să se știe, pe o perioadă de zece ani de aci înainte, ce nevoi are Neamul nostru, în fiecare an, de medici umani, medici veterinari, avocați, ingineri, farmaciști etc., pentru ca să funcționeze în mod normal. Apoi, în raport cu aceste cifre, trebuie să stabilim numărul de studenți cari urmează să intre la fiecare facultate, în fiecare an.

Planul acesta, odată stabilit, este aplicat de Ministerul Culturii Naționale, care nu va primi la fiecare facultate un număr mai mare de studenți decât cel prevăzut. Și dacă la o anumită facultate se vor prezenta mai mulți studenți decât s-a prevăzut, ei vor fi îndrumați în compartimentul unde numărul celor înscriși este mai mic decât a fost stabilit.

Se va invoca aici vocația pe care o are fiecare tânăr pentru o anumită carieră. Dar dacă toți ar avea vocație pentru Teologie? Acum toată lumea s-a dus să se înscrie la Medicină, din cauza avantajelor militare acordate prin ultima lege. Înainte însă, la Medicină – nu este aici nici un medic ca să se supere – se ducea tot ce era mai rău. De altfel, același lucru se petrecea și la școlile militare – să nu se supere nici militarii: tot ce era mai rău și mai zănatec pe stradă, se ducea la militărie și tot ce era mai bun se ducea în alte părți.

Nu putem lăsa ca Statul să meargă la derivă, din această pricină. Acum se fac presiuni asupra mea ca să scutesc de serviciul militar pe studenții de la Teologie. Nu pot să admit acest lucru, pentru că atunci tot tineretul românesc s-ar duce la Teologie. Și atunci, unde ajungem? Facem o țară de popi?

Deci, fiecare minister, în specialitatea lui, să stabilească ce nevoi are Statul Românesc în fiecare an, de ingineri, medici, avocați, agronomi, medici veterinari, și în raport cu aceste nevoi, să fixăm numărul studenților cari urmează să se înscrie anual la fiecare facultate.

M. Antonescu: Anul trecut s-a făcut așa.

Mareșal I. Antonescu: Să facem un plan pe zece ani.

M. Antonescu: E mai greu, în timp de război.

Al. Neagu: De ingineri avem mare nevoie, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: De medici veterinari avem mai mare nevoie decât de ingineri, domnule ministru. Și aceasta nu este o vorbă pe care o arunc în vânt. Situația șeptelului nostru este dezastruoasă, din cauză că n-are cine învăța pe țăran cum să-și îngrijească vitele. Avem doar niște agenți veterinari, pe cari dacă i-am pune în grajduri, ar face treabă mai puțină decât vacile.

I. Marian: N-avem o facultate, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: S-o faceți. Am dat teren ca să se dezvolte această facultate. Avem acum una, dar este goală.

I. Marian: Complet insuficientă.

Mareșal I. Antonescu: Noi n-avem profesori și laboratoare nici pentru aceasta. Și domnii de la Craiova se reped și cer să se facă acolo o universitate. Noi n-avem profesori, laboratoare și clinici pentru actualele facultăți de medicină și ni se mai cere să creăm o Facultate nouă de Medicină la Craiova. Nimeni nu se gândește la lipsa noastră de mijloace în această materie. Chiar și eu am fost invitat să particip la o întrunire care se ținea în acest scop la Râmnicu Vâlcea.

I. Petrovici: Toți medicii din Craiova se vedeau profesori de universitate.

I. Marian: Trebuie să laboratoare și clinici aici.

Mareșal I. Antonescu: S-a cerut înființarea unei noi facultăți și la Timișoara; și noi n-avem profesori nici pentru aceasta.

I. Petrovici: Eu v-am propus reînființarea Facultății de Farmacie de la Iași. Cred că n-ar fi fost rău dacă s-ar fi aprobat propunerea mea, mai ales că n-ar fi fost nevoie decât de înființarea a vreo trei catedre.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu intru în amănunte; vă dau numai principiile. Ca să se înființeze o facultate nouă, trebuie să îndeplinească trei condițiuni: 1. Să fie necesară; 2. Să aibă local și 3. Să aibă profesori.

C. Bușilă: Noi avem mare nevoie de ingineri și ar fi foarte bine dacă ar putea fi admiși la politehnici atâția studenți câți ne trebuiesc nouă. Avem însă nevoie de local, de personal și de înzestrare cu materiale. Domnul ministru Neagu este convins de realitatea acestor nevoi ale noastre și cred că ne va pune la dispoziție fondurile necesare.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine, să se facă.

Eu am organizat acum centre de instrucție, care funcționează în condiții foarte bune. Fiecare soldat va fi condus de un gradat, un intelectual, care va lua locul sergentului țăran, care nu mai poate conduce astăzi soldații pe câmpul de luptă, oricât de inimos ar fi el, pentru că n-are atâtea calități intelectuale și poate și sufletești câte se cer astăzi unui conducător de oameni pe câmpul de bătaie.

Aceste centre de instrucție dau rezultate minunate. Faceți și dv. la fel, fără însă ca să vă preocupați numai și numai de problema localurilor. Este ușor să faci o biserică, dar ai nevoie acolo și de un preot care să slujească. Or, mai bine e să ai un preot fără biserică, decât o biserică fără preot; mai bine un institutor fără pereți, decât pereți fără institutor. Așa am avut noi sistemul domnului doctor Anghelescu: pereți fără institutori, sau institutori improvizați din fanteze și agenți electorali.

Prin urmare, să căutăm ca, în primul rând, să creăm aceste cadre, fiindcă chestiunea localurilor este secundară.

Am făcut laboratoare și am înființat universități, dar ce am băgat înăuntru? Am băgat ceea ce știm – să mă ierte domnul ministru Petrovici.

C. Bușilă: La noi este o criză mare în personalul tehnic mediu, la conductori. Cauzele acestei crize sunt multiple. Vă rog să nu vă supărați, dar trebuie să vă spun că una din cauze este și serviciul militar: elevii intră în școala de conductori la vârsta de 18 ani, și când termină școala sunt luați la armată. Sunt ținuti acolo doi ani, în care timp uită tot ce au învățat. Eu nu vă cer să schimbați actualul sistem, dar trebuie să recunoaștem că, în asemenea condițiuni, este fatal să avem o criză la această categorie de personal.

Mareșal I. Antonescu: Nu există departament care să nu susțină că o anumită categorie de oameni să nu facă armata. De aceea Statul a ajuns la catastrofa pe care o cunoașteți. Armata disciplinează și creează ordine. Probă este că în momentele cele mai tragice, în toate statele se face apel la militari. Portugalia, Franța, Spania, Turcia, Italia, Japonia au în fruntea lor șefi militari. În Grecia, când lucrurile s-au încurcat, a venit la conducerea Statului un militar. Nu știu ce a făcut Ciang-Kai-Şek, dar mi se pare că și el a fost tot militar.

Aceasta este realitatea. Eu nu susțin că militarii sunt cei mai indicați să conducă statele. De ce se face apel la ei în vremuri nenorocite și nu sunt chemați și în timpuri fericite? Nu se face apel la un nepriceput tocmai în astfel de vremuri. Pentru energia pe care o desfășoară și pentru disciplina și ordinea pe care o impun, se face apel la militari în vremuri de nenorocire.

Armata disciplinează nația. În Germania, fiecare cetățean are timp să-și îndeplinească serviciul militar în condițiunile cele mai perfecte. Feldmareșalul Keittel are un copil mort pe front, un băiat care luptă acum tot pe front și o fată care a murit în război. I-a mai rămas o fată. Și totuși, atunci când am stat de vorbă cu el, nu s-a plâns, parcă nu i s-ar fi întâmplat nimic.

La noi, când o mamă își pierde copilul pe front, își pune 70 de voaluri de doliu. Or, în vremuri de război trebuie să moară cineva. Și eu am riscurile mele atunci când merg cu mașina sau zbor cu avionul.

Vă rog să nu veniți să cereți avantajii militare pentru anumite categorii de studenți, pentru că atunci trebuie să le dau și la Teologie și la alte facultăți. Armata noastră de țărani a fost condusă tot de țărani. Elitele s-au strecurat și au profitat. Vă mărturisesc că poate că și eu aș fi făcut la fel, dacă nu mi-aș fi ales această carieră. Cine se bagă de bunăvoie cu capul sub jug? Tendința fiecăruia este să-și creeze un trai cât mai ușor, dar Statul, care are și el de apărut interesele colective ale nației, nu trebuia să lase pe acești intelectuali să se dea deoparte de la datoria pe care o aveau, să apere granițele țării.

Spre cinstea acestei nații, am constatat că s-au obținut rezultate extraordinare, la aceste centre de instrucție, de la elemente foarte slabe provenite de la universități. Într-adevăr, au venit acolo cei cari nu și-au luat toate examenele anului școlar. Și acum mulți din ei vor să rămână în Armată, ca ofițeri activi. Sunt elemente minunate, și ca suflet, și ca activitate – explicația este că până acum nu i-a pus nimeni la treabă.

De ce s-au potolit spiritele în universitate? Am fost la Sibiu, la Facultatea de Medicină, și am stat de vorbă cu studenții, cari mi-au spus: „Acum ne dăm seama de realitate; înainte eram crescuți într-o mentalitate internaționalistă”.

Deci, în ceea ce privește numărul studenților cari pot fi primiți în fiecare facultate, vă rog să examinați problema în așa fel ca, chiar dacă nu putem face acum un plan pe zece ani, să nu mergem la derivă. Nu se poate să facem numai o țară de preoți, de învățători sau de militari. Trebuie să repartizăm tineretul nostru în facultăți, în raport cu nevoile de mâine ale Statului.

I. Petrovici: Aceasta este o foarte bună idee, care a fost pusă în practică chiar de anul trecut. Aș avea o singură obiecțiune de făcut: să nu se creeze un sistem rigid. Trebuie să admiteți pentru fiecare facultate un număr mai mare decât are nevoie țara; trebuie să acceptați o bază de selecție mai largă. În al doilea rând, sunt facultăți care, pe lângă un rol profesional, au un rol de cultură generală. Sunt foarte mulți studenți cari, pe lângă cursurile Facultății de Drept, le urmează și pe acelea ale Facultății de Litere, fără însă să aibe intenția să-și facă o profesiune și din aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Ca să scape de recrutare și să obțină amânări.

I. Petrovici: Sunt puțini de aceștia.

Mareșal I. Antonescu: După ce am făcut legea de recrutare, imediat studenții s-au dus și s-au înscris la Farmacie și la Medicină, din cauza avantajilor militare ce li se ofereau.

I. Petrovici: Eu vorbesc de studenții cari urmează simultan cursurile la două facultăți.

Mareșal I. Antonescu: Ce făceau înainte studenții? Știau că dacă sunt înscriși la o facultate pot obține amânarea serviciului militar; și dacă obțin amânări până la 29 ani, atunci trec direct în elementele de rezervă ale Armatei. Și atunci, ei se înscriau întâi la Drept și urmau cursurile timp de trei ani încolo; după aceea se înscriau și urmau trei ani de zile la Litere. Dacă nu ajungea, se mai înscriau la o facultate.

I. Petrovici: Au fost foarte puțini studenți cari urmau, la rând, cursuri la două sau mai multe facultăți.

Mareșal I. Antonescu: Au fost foarte mulți, am să vă dau statistica.

C. Bușilă: Noi am făcut, mai mult în afară de lege, centre pentru supraveghetori, picheri și personal inferior.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Pentru tot ceea ce veți face bun în afară de lege, veți binemerita de la Nație; pentru tot ceea ce veți face rău, cu legea în mână, vă va da țara cu legea în cap.

C. Bușilă: Am avut două avize de la Consiliul Legislativ, iar acum îl aștept pe al treilea. În aceste avize se cere să se prevadă, în amănunt, și numărul celor cari urmează la aceste cursuri și felul și numărul orelor de curs.

Mareșal I. Antonescu: Legea aceea era în contradicție cu Codul Funcționarilor Publici. Domnul Neagu a oprit-o.

Al. Neagu: Am revăzut-o și acum ne-am pus de acord. Legea a fost însă oprită de Consiliul Legislativ.

I. Marinescu: Ne-am pus de acord.

C. Bușilă: Legea este pe la dumnealor. De un an și jumătate n-am putut s-o fac.

Mareșal I. Antonescu: De ce n-ați urmărit-o? Dacă îmi spuneai din timp, aveam eu grijă. Spune, domnule Vlădescu, ce lucrări stau la mine mai mult de 24 ore?

O. Vlădescu: Tot ce vi se prezintă rezolvați în 24 ore.

Mareșal I. Antonescu: Da, și eu nu semnez tot ce mi se prezintă. Eu nu vreau să aud de astfel de dezacorduri între o persoană și alta. Legea d-tale a trecut pe la mai mulți domni miniștri, pentru că acum n-avem Parlament.

C. Bușilă: Când am trimis-o la dv., legea era semnată de domnul Neagu.

Mareșal I. Antonescu: Și tot domnule Neagu mi-a semnalat că legea se abate de la Codul Funcționarilor Publici.

Al. Neagu: Vă mărturisesc că detalii așa precise nu-mi aduc aminte.

I. Marinescu: În fiecare tip de salarizare se făceau tipuri noi.

C. Bușilă: Centrul acesta de învățământ tehnic există. Lege nu am. Când nu voi mai fi eu, mă va da cineva în judecată că am făcut ceva în contra legii.

Mareșal I. Antonescu: Tot ce s-a făcut bun în această țară – o declar solemn, și când va veni ocazia o voi declara public – s-a făcut de Dvs. Tot ce s-a făcut rău, s-a făcut de mine. Mareșalul Antonescu va răspunde de tot ce s-a făcut. Nu vreau să vă arunc nici o răspundere de felul acesta, însă atunci când conlucrăm împreună, dacă conștiința mea îmi spune că nu este bine, intervin. Aceasta este din voința de a face un lucru cât mai bine posibil.

C. Bușilă: Țin să declar că nu mă tem dacă voi fi tras la răspundere.

Mareșal I. Antonescu: Dacă s-a făcut ceva rău, iau asupra mea, dacă s-a făcut cu știința mea.

Eu răspund în fața Istoriei și a Neamului Românesc, și dacă va fi cazul, vă voi da pe toți la o parte de la stâlp, și mă voi așeza eu. Mi-am luat și alte răspunderi, și o voi lua și pe aceasta, care va fi cea mai mică.

M. Antonescu: În legătură cu programul de învățământ, alături de studiul acesta asupra necesităților, idealul este ca d-nii miniștri cari fac propuneri să

examineze, împreună cu dl. ministru Petrovici, situația de astăzi și posibilitățile de astăzi ale învățământului, fiindcă o planificare a numărului studenților la fiecare facultate, în practică, poate să se izbească uneori de imposibilitatea de aplicare, fie din lipsa de săli sau de mijloace de învățământ.

Anul trecut am avut aceeași problemă, și împreună cu dl ministru Petrovici și cu dl dr. Tomescu am fost la Facultatea de Medicină, unde am avut un consiliu și am stabilit toate mijloacele, pentru că, întâi, Facultatea se opunea la sporire, dar apoi am găsit mijloace, creând un regim nou pentru clinici și stabilind metode și fonduri noi.

Același lucru trebuie făcut pentru toate sectoarele, și atunci când se cer ingineri, când este vorba de sporirea elementelor tehnice, a medicilor veterinari sau a celor cari urmează agricultura. Trebuie să examinăm situațiile de fapt, apoi, pentru ca programul acesta să dea rezultat, și trebuie să creăm imediat aceste mijloace noi practice.

Mareșal I. Antonescu: Suntem exact în același cadru și în ce privește inginerii.

Am făcut o Politehnică la Cernăuți, pe care, dacă o veți vizita, domnule Bușilă, veți ajunge la aceeași concluzie ca mine, că poate să stea, ca dotare de laboratoare și din toate punctele de vedere, pe picior de egalitate cu orice politehnică din Occident. Eu cunosc Politehnicile din Anglia, și de la King's Colledge și de la Cambridge, și am putut să fac comparația cu ceea ce s-a realizat în doi ani la Cernăuți.

La București am făcut la fel. Am ajutat cât s-a putut această Politehnică; căci cadrul necesar ca să putem trece la formarea studenților mâine, a inginerilor etc. există. Nu există însă cadrul profesoral. Dar dacă am putut pune cărămidă peste cărămidă și eprubetă lângă eprubetă, ca să facem laboratoare, nu putem lua picioarele de la unul, capul de la altul, și să improvizăm profesori de universitate. Aici este partea cea mai grea. Trebuie să fie formate cadrele.

Pentru veterinari, farmaciști am făcut la fel. Cunoaștem lipsurile. Am dat acestei Facultăți, pentru veterinari, 30 milioane, din fondul meu de la Președinție, ca să poată să-și cumpere un loc, pentru că era discuție cu Finanțele, că nu sunt fonduri. Am spus că le dau bani, ca să-și creeze posibilitatea de a avea această facultate. Însă aici vă veți lovi de lipsa cea mai mare pe care o avem, că le facem laboratoare, cum am făcut pentru clinici celelalte laboratoare; am comandat în Germania, vin mereu și începem să simțim rezultatele unei bune politici făcută în 1941, când am spus: comandați masiv în Germania, căci acum este momentul. Și aceasta ne va îngădui să dotăm spitalele, clinicile și laboratoarele cu tot ce le trebuie; chiar într-un cadru foarte luxos. Am fost la clinicele de la Cluj, Iași, din toate părțile; astăzi avem de toate, și nu poate nimeni să nege că condițiile (*sic!*) în care se formează studenții la medicină sunt, nu perfecte, dar infinit superioare celor de până la 1941-1942. Laboratoare, eprubete și localuri au deci. Sunt în stare să înving toate piedicile în această privință și să vă dau aceeași posibilitate și pentru veterinari etc. Nu sunt în stare însă să iau brațele de la unul, capul de la altul, picioarele de la altul, ca să vă fac profesori universitari.

I. Petrovici: Picioare se găsesc mai multe.

C. Bușilă: Acum 20 ani, când s-a făcut Școala Politehnică de la Timișoara, la început erau elemente foarte slabe. S-au format însă.

Mareșal I. Antonescu: Toate începuturile sunt grele.

C. Bușilă: Nu putem să ne comparăm cu universități care datează de 400 ani. Dar la Timișoara și în celelalte părți este un progres.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu gimnaziul de la Odobești?

Am pus o rezoluție, ca ministrul Apărării Naționale să vadă din nou problema.

Problema juridică a lui nu este clară, și atunci este inutil să discutăm. S-a lucrat la Ministerul Apărării Naționale superficial. S-a făcut afirmația, care nu corespunde realității, că tot liceul este ocupat de armată. Dar nu este decât o aripă. În restul ce este?

O. Vlădescu: Un institut al Ministerului Agriculturii și o școală a d-lui ministru Petrovici.

Mareșal I. Antonescu: Sunt acolo, într-un singur local, trei departamente de care depinde acest local. Vă puteți închipui ce infern este acolo, când în fiecare aripă este altcineva. În detrimentul cui este?

Trebuie să ne hotărâm cui îl dăm. Îl dăm Armatei, îl dăm Ministerului Culturii Naționale, sau îl dăm Agriculturii, căci nu se poate să fie mai mulți în același local. Ar fi ca și cum în sala aceasta s-ar ține patru consilii deodată. Nu se poate ca la Odobești, unde este periferie și unde în mica garnizoană lucrează și invidiile și certurile, între femei, servitori etc., să avem într-un local trei departamente care comandă.

Domnule Vlădescu, să iei d-ta această chestiune, ca să hotărâm cui dăm acest local. Să vedem dacă îi mai folosește instituției căreia a aparținut, și dacă nu are nevoie, să vedem cui îl dăm.

G-ral I. Arbore: Eu eram prefect la Putna când s-a tranșat chestiunea aceasta. Localul este al comunei. Comuna a avut în el un gimnaziu. Cum gimnaziul fusese desființat, a dat folosința Ministerului Armatei.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o diferență.

G-ral I. Arbore: Apoi a fost o încheiere că oferă și localul.

Mareșal I. Antonescu: La acte nu există.

G-ral I. Arbore: Localul a fost trecut Ministerului. Funcționa acolo și o stație oenologică. Pentru aceasta s-a luat o vie și au făcut o clădire, așa încât stația oenologică, care are și o pepinieră acolo, poate să fie mutată.

În ce privește partea școalelor, nu știu care este situația. În ce privește Armata, a avut acolo o școală de subofițeri.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, în același corp de clădire sunt trei departamente. Trebuie să ieșim din această situație.

D-ta, domnule Vlădescu, împreună cu dl colonel Davidescu, să luați chestiunea aceasta cu departamentele respective și să vedeți cui trebuie dat localul. Doi trebuie să renunțe. Mi-e indiferent. Nu țin să îl ia nici Armata, nici Școala, nici Agricultură. Eu sunt dator să ocrotesc pe toți deopotrivă, dar trebuie să decid într-un fel și trebuie să se execute.

I. Marian: V-aș ruga să fie dat pentru o școală de viticultură, pentru că în toată regiunea nu este nici o astfel de școală.

Mareșal I. Antonescu: Dvs., Ministerul Culturii Naționale, aveți un gimnaziu. Cineva trebuie să renunțe.

I.C. Petrescu: Trebuie cercetat dacă sunt alte posibilități de cazare.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie văzut dacă Ministerul Culturii Naționale are o școală în același județ sau în județele limitrofe.

I.C. Petrescu: Și trebuie văzut și cât de serios este gimnaziul.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, să iei notă de chestiunea aceasta, domnule Vlădescu, și în două săptămâni să găsim o soluție, căci începe noul an școlar.

G-ral N. Șova: Dl ministru al Apărării Naționale mi-a dat mie tot dosarul. Hotărârea rămâne așa cum s-a dat, dar trebuie ca un reprezentant al Ministerului Apărării Naționale să facă parte din această comisie.

Mareșal I. Antonescu: Nu intru în detalii.

Eu am spus care sunt principiile. La sfârșit, dacă nu veți cădea de acord, voi spune: aceasta este soluția. Am datoria întâi să vă pun de acord. Dacă nu pot, dau soluția. Dar trebuie studiată chestiunea aprofundat.

Va spune delegatul Ministerului Culturii Naționale: am nevoie de acest gimnaziu. Trebuie să arate pentru care motiv. Trebuie cercetat dacă nu se poate găsi un mijloc care să satisfacă această soluție, ducându-se la un gimnaziu alăturat.

De asemeni, Agricultură trebuie să aducă argumente. Trebuie să cercetăm dacă aceste argumente stau în picioare – și desigur că stau – dar trebuie să vedem dacă nu putem găsi o altă soluție care să dea satisfacție.

Principiul meu a fost totdeauna: nu organizez un lucru, dezorganizând altul. Nu vreau să dau o hotărâre să ia Armata, ca să am aerul că protejez din spirit de castă; dar trebuie să hotărâsc într-un fel, căci nu mai putem merge în această promiscuitate care este acolo. Este nevoie ca localul să aparțină Ministerului Apărării Naționale, să aparțină Ministerului Apărării Naționale; este nevoie să aparțină Ministerului Culturii Naționale, să aparțină Ministerului Culturii Naționale; este nevoie să aparțină Ministerului Agriculturii și Domeniilor, să aparțină Ministerului Agriculturii și Domeniilor. Dar trei în același local, cred că mai mare nebunie nu se poate concepe.

Ședința se ridică la ora 13.

Stenografiat de D. Fierăscu și N. Dumitrescu

D.A.N.I.C., fond 103, ds. 234, f. 1-57

14. 1943 septembrie 22. Se discută despre: importurile de mașini și materiale din Germania; situația expedierilor de cereale, zahăr, ulei și săpun din Transnistria în România; evacuarea instalațiilor industriale din Transnistria; situația românilor care se evacuează de la Est de Bug și care ar urma să fie colonizați în Basarabia sau Bucovina etc.

CONSILIUL DE MINISTRI CU GUVERNATORII

de miercuri, 22 septembrie 1943, ora 11 dimineața

Ședința se deschide la ora 11.10, sub președinția domnului **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte dnii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război și ministru ad-interim al Economiei Naționale; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **I. Marian**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **arhitect I.D. Enescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, pentru Muncă; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat al Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Școale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românizării, Colonizării și Inventarului; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral Nicolae Șova**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **g-ral I. Arbore**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **g-ral Stavrat Olimpiu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral Corneliu Dragalina**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **g-ral Gh. Potopeanu**; **M. Gr. Romașcanu**, comisarul general al Preșurilor; **g-ral V. Casian**, directorul S.C.O.D.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, încep cu două chestiuni care au fost ridicate zilele acestea în ziare.

Acum câteva zile a apărut în ziarul „Universul” un articol semnat I.H., în care se spunea că pe piață nu se găsesc legume. Am vorbit cu g-ralul Popescu și i-am cerut să se informeze în această privință. Domnia-sa mi-a afirmat că, dimpotrivă, piața legumelor este îmbelșugată și, de altfel, această afirmație corespunde și cu faptul că negustorii se plâng că rămân cu marfa nedesfăcută.

Îl rog pe dl g-ral Popescu să urmărească regulat toate chestiunile de asemenea natură. Eu am foarte multe ocupații care apasă pe mine de dimineață până seara. Dv., însă, și în special dl g-ral Arbore, aveți datoria să urmăriți îndeaproape aceste chestiuni.

G-ral I. Arbore: Eu am lipsit din București patru zile.

Mareșal I. Antonescu: Nu înseamnă că, dacă d-ta lipsești de la locul d-tale sau dacă lipsesc eu de la locul meu, viața Statului trebuie să sufere.

Să-l chemați pe redactorul aceluia articol și să vorbiți cu el.

G-ral D. Popescu: L-am chemat, am vorbit cu el și va face o rectificare.

Mareșal I. Antonescu: Să se publice neîntârziat această rectificare.

Tot în ziarul „Universul” a apărut azi un articol, *Cine scumpește viața?*

De data aceasta autorul articolului are dreptate. Eu lupt de trei ani împotriva intermediarilor. V-am rugat să-i distrugeți pe intermediari. Dv. nu m-ați înțeles.

Acum apare în „Universul” un articol care arată exact de ce este viața scumpă. Este scumpă nu pentru că lipsesc materiile prime de pe piață, ci este scumpă pentru că o scumpesc anumiți tâlhari, pe cari îi protejăm noi. Când un om cumpără o marfă cu 10 milioane, câștigă la ea 50 milioane, vedeți și dv.: cine scumpește viața, lipsa de materii prime sau dezorganizarea Statului?

Noi am moștenit un aparat administrativ rău, un aparat administrativ încurajat la rele prin exemplul rău care vedea de sus și noi nu l-am putut aduce pe calea cea corectă până astăzi. Dacă n-aș fi avut timpul ocupat de operațiunile războiului, să fiți sigur că eu stârpeam acest rău. Dar n-am putut-o face și din cauza mentalității unora din dv., cari se îngrozesec de pedeapsa cu moartea. Vedeti ce a făcut Rusia. A fost Statul cel mai dezorganizat din lume. Cu un soldat care nu lupta; cu un om care trăia numai din furt și lene, un om complet alcoolizat. Ei bine, în 20 ani în Rusia s-a ajuns că nimeni nu mai fură, s-a suprimat alcoolismul, nu mai există boale venerice, nu mai există oameni cari să trăiască parazitari. În Rusia, toată lumea trăiește și muncește.

Paraziții sociali cari mișună între „Mon Jardin” și „Capșa” și „Continental” și critică munca oamenilor cari muncesc, acești paraziți sociali trebuie stârpiți fără milă, trebuie sculși din societate. Societatea liberală creată de revoluția franceză a protejat aceste elemente și noi continuăm să le protejăm.

Încă o dată vă atrag atenția că în această privință trebuie luate măsuri foarte drastice, ca să curmați cu acești profitori, cu acești intermediari cari nu riscă nimic și trăiesc pe spinarea acelor cari muncesc, pe spinarea acelor cari pun pământul lor, munca lor și capitalul lor. Acești profitori de cele mai multe ori sunt străini de neamul nostru, sunt armeni, jidani, greci, tătari, indieni. Toate rasele de pe suprafața pământului s-au îmbulzit aici și nu mai pot de bine.

Niciodată nu s-au făcut afaceri mai multe și mai necurate ca acum. Niciodată blănarii n-au vândut mai mari cantități de piei ca acum. Și niciodată bijuterii n-au vândut bijuterii mai multe și mai scumpe ca în vremea noastră, deși am fost noi la conducere, un regim de autoritate.

Trecem acum la ordinea de zi.

Chestiunea semințelor date de Ministerul Agriculturii Guvernămintelor Bucovinei și Basarabiei.

I. Marian: Avem niște restanțe, dar m-am înțeles cu domnii guvernatori și suntem pe cale de lichidare. Restanțele sunt din anii trecuți.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea a mai venit și anul trecut și vine mereu.

Prima măsură pe care am luat-o noi cu privire la agricultură a fost să dăm credite masive, credite ieftine și la timp. Aceste trei condițiuni am socotit că trebuie

îndeplinite pentru ca să putem trage folosul pe care îl tragem noi astăzi. Situația bună de astăzi a agriculturii noastre se datorește, în primul rând, muncii dv., a tuturor, muncii agricultorilor și industriașilor, de la țăran până la marele proprietar, de la micul meseriaș până la marele industriaș, de la primarul de comună rurală până la guvernatorul unei provincii. Dar datoriile trebuiesc plătite la timp. Statul nu mai avansează credite ca în trecut fără ca acestea să fie restituite. Până acum era mentalitatea că datoriile nu se mai plătesc. Statul lua bani din toate părțile și nu-i mai da înapoi, sau da altă destinație banilor luați pentru un anumit scop.

Noi am pus principiul: îți dau sămânță, îți dau credite, dar să plătești la timp. Restituirea trebuia să se facă chiar (*sic!*) de la recoltă, fie în natură, fie în bani. Lucrul acesta trebuie urmărit cu cea mai mare energie.

I. Marian: Este o justificare, în greutatea de a plasa recolta și sper că cu (*sic!*) concursul domnilor guvernatori vom rezolva această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Cine a luat ceva, să-l dea înapoi și primul exemplu trebuie să-l dea autoritatea. Acum vine începutul unui nou agricultor și trebuie să avansăm din nou credite. Aceste credite nu trebuie să vină mereu de la Ministerul de Finanțe și de la Banca Națională, ci să fie vechile credite care să servească de fond de rulment pentru Ministerul Agriculturii. Același principiu a fost pus și la cooperații. Cooperația a avut la început un credit de un miliard jumătate. O mică dobândă, suma dacă este mereu manevrată se ajunge cu timpul la un fond propriu, ca să nu mai cereți în fiecare an credite care rămân neacoperite.

I. Marian: Toată restanța este de 10% pe ultimii trei ani.

Mareșal I. Antonescu: Au fost ani în care toți agricultorii au câștigat.

I. Marian: Aceste sume sunt numai banii deturnați.

Mareșal I. Antonescu: Unde este dl Minescu?

G-ral Gh. Dobre: Este plecat la Vaslui.

Mareșal I. Antonescu: Toți cei cari au deturnat fonduri să fie puși în lanțuri. Se întâmplă, însă, că pe cei mai mulți Parchetul îi absolvă, și prin aceasta le mai dă și certificat de moralitate.

Trecem la punctul doi din ordinea de zi.

Adresa Băncii Naționale nr. 30951/4 sept. 1943, prin care se cere garanția Statului la acordarea creditelor pentru industriile românești în vederea importului de mașini și materiale din Germania.

S. Ghiolu: Încă din toamna anului trecut s-a căutat o soluțiune pentru utilizarea sumei de 450.000.000 Reichsmark pe care o avem în Germania și s-a hotărât ca să importe industria românească mașini din Germania livrabile după terminarea războiului, pentru care industriașii noștri ar fi obținut credite și urma ca aceste credite, pe care Banca Națională le-ar da industriașilor, să fie garantate, la rândul lor, de Ministerul de Finanțe. Chestiunea care se pune acum este autorizarea Ministerului de Finanțe pentru garantarea acestor credite.

Al. Neagu: În primul rând, se cere o garanție care constituie o garanție de curs.

Se poate ca industriaşii germani cărora li s-a dat comanda să nu-şi execute obligaţia, iar, pe de altă parte, să fi scăzut cursul mărcii. Atunci Banca Naţională ar primi o marcă cu o valoare în lei mai redusă.

Deci, prima garanţie este o garanţie de curs.

În al doilea rând, se poate ca firma germană care a primit avansul să nu execute contractul şi în cazul acesta industriaşul n-ar mai fi răspunzător.

Garanţia de executare o dă Guvernul german, deci n-ar mai fi nici o dificultate.

Pentru primul caz eu sunt de părere să se dea această garanţie, şi acesta n-ar fi decât un capitol al problemei generale în care Banca Naţională are dreptate.

Mareşal I. Antonescu: De mult am spus că este bine să nu ţinem depozitul de mărci pe care îl avem la Berlin şi dacă putem să-l transformăm în maşini sau altfel de materii prime necesare Statului Român, acum sau mai târziu, este bine să o facem. Bineînţeles că Statul trebuie să dea această garanţie Băncii Naţionale. În ultima instanţă, ambele instrucţiuni sunt tot ale Statului şi trebuie să dăm această garanţie.

Al. Neagu: Garanţia dată de Statul German este o garanţie dată în termeni generali şi fireşte că şi garanţia noastră este dată tot în termeni generali.

M. Antonescu: Chestiunea a fost pusă în mai multe ocazii.

Este sigur că Banca Naţională trebuie să-şi vadă, înainte de toate, cursul monedei acoperit. O sporire a conturilor noastre de la Berlin produce înrăuriri asupra monedei şi asupra sistemului nostru bugetar.

Anul trecut, Banca Naţională a cerut ca să intervenim pe lângă Guvernul Reichului să garanteze, printr-o obligaţie statală de drept public, obligaţie de la Stat la Stat, posibilitatea de transformare a soldurilor noastre de la Berlin în furnituri de mărfuri sau alte materiale, chiar dacă livrarea nu se face imediat, urmând să se stabilească cursul (*sic!*) de astăzi, ca să nu scadă valoarea soldului.

În al doilea rând, pentru ca preţurile să fie corespunzătoare cursului actual al băncii, banca Naţională cere acum, pe lângă ceea ce am dat în trecut, ca Statul Român însuşi să garanteze.

Fără îndoială că, în principiu, Banca Naţională are dreptul să ceară sprijinul Statului, şi trebuie să concurăm cu Banca Naţională în raporturile cu Germania la menţinerea stabilităţii monedei noastre şi a raporturilor dintre moneda noastră şi cea germană.

Nu cred, însă, că este oportun să dăm această garanţie acum şi în nici un caz înainte de terminarea tratativelor cu Germania. Trebuie să arătăm Băncii Naţionale dificultatea în care se găseşte Statul, căruia, pe de o parte, îi cere Banca Naţională să garanteze aceasta, iar, pe de altă parte, Germania îi cere să facem o serie de furnituri, o serie de exporturi, şi deci să mărim soldul nostru creditor şi încă cu (*sic!*) acoperire relativă, căci de data aceasta nu putem obţine nici măcar aurul şi devizele pe care le-am obţinut cu atâta trudă în trecut.

De aceea, să nu facem aceasta astăzi, ci să cerem Băncii Naţionale ca împreună cu noi să stăruie pe lângă Guvernul german ca să-şi transforme obligaţia de drept public într-o obligaţie economică şi să ne dea de pe acum tot ce se poate aduce din Germania, industrii sau alte instalaţii, şi numai după ce vom rezolva această

problemă cu Germania, să vedem care sunt garanțiile pe care trebuie să le dăm Băncii Naționale.

În momentul acela trebuie să ținem seama și de un alt lucru: garanția dată pentru soldul de 450.000.000 Reichsmark este o recunoaștere de principiu a Statului German – și mai târziu soldul acesta va fi și mai mare –, tot soldul acesta va fi garantat de Stat.

În negocierile cu Germania trebuie să mai valorificăm încă două elemente.

Ni s-a prezentat un protocol de grupul Industrial German o dată cu chestiunea stufului din Deltă. La început s-a prezentat un plan industrial mult mai vast. Împrejurările de război au făcut, însă, ca Germania să-și reducă în anumite regiuni capacitatea de producție și cred că este potrivit ca Grupul Industrial German să-și respecte cuvântul și să unim propunerile făcute altădată de acest grup cu negocierile economice atât cu privire la soldul petrecut, cât și la soldul de aci înainte și să punem în plan problema transferului unor fonduri industriale, care se poate opera chiar de pe acum.

Germanii au discutat chiar posibilitatea ca de pe acum să ni se dea anumite rafinării și să ni se dea chiar material nou pentru rafinării, nu numai transfer de rafinării. Iată un alt mod de a echilibra atât soldul existent, cât și cel care va veni de aci înainte, fără să fie necesară garanția Statului.

Să încercăm să obținem din Germania cât mai multe din aceste stabilimente industriale care să acopere soldul Băncii Naționale și prin aceasta să facă inutilă garanția Statului.

Al. Neagu: Aceste 450.000.000 mărci, pentru care se cere garanție, sunt deja intrate într-un sistem de acoperire cu Guvernul german.

M. Antonescu: Principiul rămâne însă să nu ajungem la el decât după ce s-a încercat să obținem maximum de stabilimente, mașini și altele, care să facă inutilă această garanție.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea de fond este dacă autorizăm Statul să dea garanția Băncii Naționale pentru creditele pe care le cere industria românească, ca (*sic!*) să importe mașini din Germania.

Din ordinul cui s-au făcut aceste comenzi de mașini din Germania?

G-ral Gh. Dobre: Am studiat chestiunea aceasta și din datele culese de la diferite ministere rezultă că majoritatea mașinilor, care urmează să se aducă, vor fi date instituțiilor de Stat. Aproape 450.000.000 mărci sunt acoperite și rămâne o foarte mică sumă.

Mareșal I. Antonescu: Atunci n-are decât discuțiunea și nu văd rostul punerii acestei chestiuni în Consiliul de Miniștri. Să nu mai vină această chestiune în fața Consiliului de Miniștri, ca să tărăgănăm lucrurile.

Este, în primul rând, o chestiune de fond și o chestiune de oportunitate. Fondul este: autorizăm să dăm garanția Statului pentru creditele pe care le cer industriașii noștri pentru mașinile aduse din Germania sau nu?

Când dăm această garanție, este chestiune de oportunitate. În principiu, Statul dă această garanție, dar când o va da și sub ce formă o va da, pentru aceasta vom ține seamă de ceea ce a spus dl Mihai Antonescu.

Trecem la punctul trei din ordinea de zi.

Nota dlui g-ral Arbore cuprinzând situația expedițiilor de cereale, zahăr, ulei și săpun din Transnistria în România.

G-ral I. Arbore: Din Transnistria continuă să se expedieze cereale, iar acum au venit vagoane cu cereale pentru niște mașini cumpărate de Guvernământul Transnistriei de la firma „Horticola”.

Deși avem un surplus de cereale pe piață și nu le putem plasa, totuși continuăm să primim cereale din Transnistria pentru însilozare. Ne găsim astăzi în situația că nu putem să satisfacem cererile.

Mareșal I. Antonescu: De unde să finanțeze Transnistria toate operațiunile, dacă noi oprim viața economică în Transnistria? Judecând așa, ar trebui s-o oprim și în Basarabia și în Bucovina și apoi flagelul să se întindă în toată țara.

După această mentalitate am văzut că unii domni au spus ca să nu se mai dea nici un credit pentru Basarabia și Bucovina.

Vă dați dv. seama că s-ar putea să ne rupem singuri craca de sub picioare și s-ar putea să cădem în fundul prăpastiei?

Trebuie să facem așa fel, ca viața Statului să meargă, și dacă noi facem astfel de lucruri, înseamnă că singuri ne pregătim mormântul înfrângerii de mâine. Înfrângerea nu vine numai de pe front, ci și din interiorul țării. Deci trebuie să ne organizăm toate mijloacele de producție.

Eu am pus o rezoluțiune în această privință. Am văzut o mentalitate cu care nu sunt de acord. Oricâtă abundență ar fi în țară, nu va strica niciodată ca să fie o abundență și mai mare. Avem cereale destule, dar aceasta nu înseamnă că n-am putea să avem și mai multe.

Chestiunea care se pune este ca Transnistria să nu facă o concurență neloială cerealelor noastre, pentru că atunci problema ia un alt aspect.

Acest lucru nu-l pot tolera.

Ca să împiedicăm, însă, să vină cerealele din Transnistria în Vechiul Regat, eu cred că este cea mai mare eroare posibilă care se poate comite în aceste momente.

Concluzia este: toate cerealele și toată producția Transnistriei trebuie să vină în Vechiul Regat. Metodele de finanțare trebuie să le găsiți dv., dle guvernator, împreună cu dl ministru al Finanțelor și cu Calea Ferată. Aceste cereale trebuiesc adunate în depozite de rezistență ale Neamului, sau, dacă este nevoie, să fie aruncate pe piață pentru consumul intern.

G-ral I. Arbore: Prețul grâului la București este de 300.000 lei vagonul, pe câtă vreme Guvernământul Transnistriei l-a oferit și l-a vândut firmei „Gagel” cu 280.000 lei vagonul.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta nu se poate.

Gh. Alexianu: N-am dat la nimeni.

Mareșal I. Antonescu: Unul din doi afirmați un lucru inexact. Nu se poate ca un membru în Consiliul de Miniștri să spună lucrurile într-un fel, și altul în altfel.

G-ral I. Arbore: S-a plătit 280.000 lei franco București. Am toate documentele la îndemână.

Gh. Alexianu: Eu iau 260.000 lei în Transnistria și pe cumpărător îl privește transportul și celelalte cheltuieli.

Mareșal I. Antonescu: Pentru ce grâul din țară costă 300.00 lei?

G-ral I. Arbore: Fiindcă taxele către Stat sunt 20.000 lei la vagon, și, în afară de acestea, mai sunt taxele de transport, care mai încarcă cu (*sic!*) 20.000 lei prețul la vagon, ceea ce face 300.000 lei franco București.

Mareșal I. Antonescu: Atunci este imposibil, după cel mai elementar calcul, ca grâul venit din Transnistria să coste mai ieftin la București decât în Transnistria chiar.

Gh. Alexianu: 260.000 lei este prețul vagonului de grâu care a fost adus de firma „Horticola”.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai vândut direct firmei „Gagel”?

Gh. Alexianu: Nu.

M. Antonescu: Mai este o taxă de colectare, pe care Transnistria nu o plătește. Trebuie să se țină seama de această cheltuială pe care nu o are Guvernământul.

Al. Neagu: Este o cheltuială de colectare pe care o are grâul din Regat și de care este scutit Guvernământul.

Mareșal I. Antonescu: Atunci soluțiunea este următoarea: să aplicați această taxă de colectare și la transporturile dlui Alexianu.

Al. Neagu: În ceea ce privește cumpărările de cereale, Statul Român, în momentul de față, ca să poată să facă față problemei menținerii prețurilor și a absorbției cerealelor, este obligat să facă apel la Banca Națională. Creditele date direct de către Stat și de către I.N.C.O.O.P. au ajuns la o cifră de 11 miliarde.

Orice cantitate de grâu venită din Transnistria și pusă la dispoziția pieței românești nu se poate face decât printr-o emisiune a Băncii Naționale.

Aceasta, ca factor economic, nu poate fi discutată.

Mareșal I. Antonescu: Care este soluțiunea? – lăsăm cerealele în Transnistria? Nu trebuie să mergem pe domeniul practic și să le ridicăm de acolo?

G-ral Gh. Dobre: Am hotărât să aducem din Transnistria 4500 vagoane.

Gh. Alexianu: Acestea nu se plătesc.

G-ral Gh. Dobre: Să le plătim.

M. Antonescu: Atunci, tot efortul Băncii Naționale!

Mareșal I. Antonescu: Dle Neagu, sau dle g-ral Dobre, luați dv. locul dlui Alexianu?

Chestiunea este simplă: să lăsăm tot avutul Transnistriei pe loc, pentru ca mâine să-l găsească rușii? Aceasta este munca noastră și capitalul nostru pus în valoare, este producția, totul este datorit unei munci depuse timp de doi ani. Ce facem cu ea?

Al. Neagu: Trebuie să aducem cerealele în țară.

Mareșal I. Antonescu: Dl Alexianu are un ordin dat de mine, ca producția de cereale să o schimbe pe mașini, iar mașinile să rămână în Țara Românească. Prin acest schimb avem un dublu profit pentru Neamul Românesc.

I. Marian: Incontestabil că producția Transnistriei trebuie dusă imediat. Soluțiunea ar fi ca această producție să nu se plătească imediat. Trebuie să considerăm Transnistria ca un mare producător și un mare producător din țară nu poate să vândă

decât în cote de câte zece la sută lunar. Deci își vinde producția și încasează prețul în timp de zece luni.

S-ar putea ca acest sistem de plată să se aplice și Transnistriei.

Al. Neagu: Ministerul Finanțelor totdeauna a insistat și a arătat că situațiunea bugetară a Transnistriei este suportată de economia financiară a Regatului.

Este normal ca și pentru Transnistria să se aplice regimul din Vechiul Regat. Din acest punct de vedere, totdeauna a fost o controversă. De pildă, se pune problema că sunt anumite cheltuieli în Transnistria care nu se fac în Vechiul Regat. De exemplu, diferența de salariile funcționarilor din Transnistria față de cei din Vechiul Regat.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta eu am decis-o pentru că altfel nu mergea nimeni ca funcționar în Transnistria. Sunt atâția cari lucrează acolo, și nu se știe câți vor cădea din ei, nu se știe câți vor putea rămâne acolo, în mâna bolșevicilor.

Crezi d-ta, dle ministru de Finanțe, că fără aceste avantajii s-ar fi dus cineva acolo? Eu socotesc că foarte puțini s-ar fi dus.

Al. Neagu: Eu nu pot să judec situația din Transnistria, pentru că nu o cunosc, nu sunt informat. Mi se pare însă normal ca problemele financiare din Transnistria să se judece pe același plan ca și în Vechiul Regat.

Transnistria vinde mărfuri cu prețurile din Vechiul Regat, și totuși Transnistria trebuie ajutată. Pentru Transnistria este o situație ușoară, în ultimă analiză, economia românească suportă diferențele de preț de care beneficiază consumatorul.

Mareșal I. Antonescu: Să te pun pe d-ta guvernatorul Transnistriei, și pe dl Alexianu ministru de Finanțe, și sunt convins că, în viitor, aceeași discuție va fi între dv.

Al. Neagu: Fiecare dintre domnii miniștri cari compun Cabinetul stabilesc programul de cheltuieli de acord cu Ministerul Finanțelor. Singurul care stabilește cheltuielile fără Ministerul Finanțelor este Guvernământul Transnistriei.

Mareșal I. Antonescu: Concluziunea d-tale este că economia românească a pierdut din cauza Transnistriei?

Al. Neagu: Nu. Am spus că politica financiară a Transnistriei este o politică fără frână.

Mareșal I. Antonescu: Care este soluția?

M. Antonescu: În Transnistria, dle ministru al Finanțelor, aveți același sistem bugetar ca în Vechiul Regat, aveți aceleași organe financiare? De ce puneți mereu situația identității de structură între Transnistria și Regat, când aci avem un teritoriu de ocupație?

M. Vulcănescu: Sunt conturi deschise în legătură cu Transnistria, cari nu ni se mai plătesc niciodată.

Mareșal I. Antonescu: Te rog să prezinți lucruri concrete. Să le aduci în fața Consiliului de Miniștri. Ai afirmat un lucru și trebuie să ne prezinți cazuri concrete.

M. Vulcănescu: Este o sumă de 10 miliarde diferență, așa că Transnistria mai datorează astăzi pe piață, de exemplu, numai pentru Calea Ferată, încă circa 2 miliarde, care vor veni la plată tot la noi, la Ministerul Finanțelor. Deci, este vorba de 12 miliarde.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, Transnistria vă datorează 12 miliarde, dar d-ta ai decontat ce a dat Transnistria armatelor în timp de doi ani?

M. Vulcănescu: Există o deosebire foarte mare între cifra dată de Armată și cea dată de Guvernământ, așa încât niciodată n-am putut afla adevărul.

Mareșal I. Antonescu: Am avut o situație în care mi s-a arătat ce s-a cerut dlui Alexianu de către Etapele Armatei a III-a, cât grâu, câtă marmeladă, vite etc. Dacă nu era contribuția Transnistriei la aceste aprovizionări ale armatei din Transnistria, contribuție destul de apreciabilă, atunci Statul, Ministerul Finanțelor ar fi trebuit să scoată multe miliarde.

Să vedem câte miliarde reprezintă ceea ce a dat Transnistria Armatei și câte miliarde reprezintă diferența de conturi

M. Vulcănescu: O armată de ocupație trăiește pe seama teritoriului ocupat.

M. Antonescu: Teritoriul ocupat produce venituri Statului ocupant?

M. Vulcănescu: În realitate, Transnistria a acoperit cheltuielile de ocupație, dar nu integral, ci s-a mai cheltuit încă 10 miliarde pentru armata de ocupație. În schimb, Transnistria a făcut alte prestații pentru care Ministerul de Finanțe nu reușește să aibă nicăieri o contabilitate și cu o evidență clară.

Mareșal I. Antonescu: Transnistria ne-a dat până acum în doi ani 62.000 vagoane de cereale.

M. Vulcănescu: Cu plată.

Mareșal I. Antonescu: Dacă aceste 62.000 vagoane n-ar fi intrat în țară, ...

M. Vulcănescu: Nu contestă nimeni aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să nu mă mai întrerupeți. Să vă lăsați de obiceiurile acestea de întrunire publică.

Aceste 62.000 vagoane, intrând în Țara Românească, au produs sau nu un venit Statului? Statul a încasat de la aceste vagoane taxe sau nu?

Al. Neagu: S-a încasat.

Mareșal I. Antonescu: Cât ai încasat?

Al. Neagu: Orice sumă.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie ă vîi cu cifre precise. Dl Vulcănescu a venit cu cifre și a dat cifra de 12 miliarde.

M. Vulcănescu: Taxele s-au luat de la români, nu de la Transnistria.

Al. Neagu: S-au luat de la contribuabilul român. Indiferent pe ce cale iau taxele pe care le pun pe mărfurile aduse din Transnistria sau din Germania, efortul făcut de contribuabilul român nu poate fi socotit un avantaj din Transnistria sau din Germania. După acest raționament făcut de dl Alexianu ar însemna ca Guvernul german să vină și să ne ceară, astăzi, toate taxele vamale percepute de noi pe mărfurile importate din Germania. În această privință primesc arbitrajul oricărui om. Acest raționament nu poate fi făcut. Atunci ar însemna că țările străine care ne-au dat mărfuri ar putea să-mi ceară să le înapoiez impozitele care s-au plătit la aceste mărfuri. Dar dacă n-aș fi avut mărfuri, pe care să pun impozite, taxe, aș fi pus impozite pe altceva ca să încasez banii aceștia, de pildă, pe grâu, pe zahăr, pe cafea. Dar n-are importanță cum încasez eu banii cari îmi trebuiesc.

Mareșal I. Antonescu: Punând aceste taxe suplimentare, n-ai fi scumpit viața?

Al. Neagu: Nu scumpeam viața.

Mareșal I. Antonescu: Supărarea provine din faptul că d-sa vinde untul cu 330 lei kg și nu se duce dincolo unde se vinde cu 700 lei kg. Dacă acest unt n-ar fi la dispoziția cumpărătorilor cu 330 lei kg, cumpărătorii ar fi nevoiți să se ducă tot la cel care vinde cu 700 lei kg. Și atunci nu s-ar ridica și prețul acesta și ar trece, poate, peste 800 lei? Deci, s-a împiedicat scumpirea untului.

Al. Neagu: Soluția este la mijloc: să vândă și d-sa cu 700 lei kg de unt, iar diferența să constituie un venit.

Mareșal I. Antonescu: Consimt să vândă d-sa untul cu 700 lei, dar să-mi garantați că nu se va scumpi viața.

Dacă ați lua minutele Consiliilor de Miniștri în care am dat sfaturi, ați vedea că s-a făcut totdeauna contrariul de ceea ce am afirmat eu.

Gh. Alexianu: Cred că toate afirmațiunile dlui ministru de Finanțe nu se pot menține. Nu știu dacă este exactă cifra care s-a dat.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să avem cifre exacte. Administrația de Stat în Transnistria, care este o provincie anexă a Statului Român, administrată de Statul Român după regulile clasice de administrație publică, această administrație trebuie să fie cât se poate de corectă.

Gh. Alexianu: Noi ținem o contabilitate foarte precisă.

Mareșal I. Antonescu: Atunci pentru ce mai sunt discuțiuni contradictorii și se pune că Transnistria este descoperită cu 12 miliarde la Ministerul de Finanțe? De ce nu-și regulează Transnistria conturile la timp față de Stat?

Gh. Alexianu: Ministerul de Finanțe plătește, împreună cu toate ministerele, salariile funcționarilor detașați din țară. Contul prezentat de Ministerul de Finanțe ne arată lefuri plătite în valoare de circa două miliarde. Nici o altă situație nu ne-a prezentat Ministerul de Finanțe. Aceste salarii sunt plătite de la intrarea administrației noastre în Transnistria și până la 31 martie 1942. Mi-a cerut Ministerul de Finanțe să plătesc aceste salarii, și acum ni se prezintă o situație din care rezultă că suntem descoperiți cu 12 miliarde.

M. Vulcănescu: Direcțiunea Mișcării Fondurilor ne comunică, din 15 în 15 zile, situația la zi. Aici găsim Guvernământul Transnistriei deschis cu 12 miliarde.

Mareșal I. Antonescu: Dle g-ral Dobre, până la viitorul Consiliu Economic să se lichideze această chestiune.

M. Antonescu: Am avut un Consiliu de Miniștri săptămâna trecută. Am pus principiul că interesul statului român este să se scoată din Transnistria maximum de mărfuri și dacă este posibil să transformăm acestea în devize sau în alte mărfuri din străinătate cu atât mai bine, cu condiția ca Transnistria să pună la dispoziția Regatului atât devizele pe care și le procură, cât și mărfurile pe care le aduc în schimbul mărfurilor exportate.

S-a discutat și atunci aceeași problemă financiară, care, din nefericire, se discută prea mult. L-am rugat pe dl ministru Neagu, ca ministru de Finanțe, să depună în mâna dv. sau mie, pentru un viitor Consiliu, un raport substanțial și precis în care să arate tot ce găsește defectuos în mecanismul administrativ financiar, gestionar sau economic al Transnistriei și să propună soluții concrete. Acel raport să fie transmis dlui Alexianu și apoi să-l discutăm. A rămas stabilit acest lucru.

Găsesc nepotrivit ca să se pună din nou în discuțiunea Consiliului de Miniștri această chestiune, înainte ca acest raport să fie depus și să se discute chestiunea untului, chestiunea contabilității, a soldurilor de cale ferată etc.

N-avem nici un interes să favorizăm actele de dezordine în administrația Transnistriei, dar nu este posibil ca cu (*sic!*) asemenea argumente să punem chestiuni de principiu: ce facem cu mărfurile din Transnistria? În momentul când rușii înaintează, când trupele germane intră pe teritoriul Transnistriei și noi să ne pierdem vremea cu asemenea discuții. Aceasta nu este în interesul țării.

Au fost o serie de rapoarte la Curtea de Conturi. Urmează să se întocmească toate observațiunile și să se propună soluțiuni concrete. Cu generalități nu putem ține pe loc un mecanism de Stat.

Mareșal I. Antonescu: Orice zi pierdută este în detrimentul economiei naționale și a liniștii naționale. Din Transnistria trebuie să scoatem tot ce a produs munca românească acolo. Nu putem lăsa aceasta nici la discreția trupelor germane și cu atât mai puțin la discreția inamicului.

Aceasta nu înseamnă că văd situația militară a Transnistriei periclitată. Însă un om prudent și prevăzător, când frontul s-a apropiat de Transnistria, trebuie să caute să dea un impuls cât mai mare evacuărilor din Transnistria.

În 1940, deși furtuna se apropia cu pași gigantiști de hotarele noastre, totuși, nu numai că nu s-au luat măsuri să evacuăm din Basarabia și Bucovina marile bogății românești și chiar armamentul, ba, din contră, s-au dat ordine ca acesta să rămână pe loc și au fost pedepsiți chiar ofițerii cari și-au evacuat familiile, pentru ca apoi, 24 ore mai târziu, oamenii aceștia să cadă pe mâinile rușilor, cari i-au schingiuit.

Această experiență tragică trebuie să ne îngrozească și să ne facă să luăm din vreme toate măsurile pe care trebuie să le luăm și pe care datoria cea mai elementară ne impune să le luăm.

Eu nu de azi, nu de ieri pregătesc această chestiune și fiecare lucru este pus la punct. Cabinetul meu militar are ordine în această privință să pregătească ca (*sic!*) fiecare om care se găsește în Basarabia, în Bucovina, în Moldova să poată contribui la apărarea patrimoniului național. Neamul Românesc nu va înceta lupta dacă rușii vor pătrunde pe teritoriul Transnistriei, sau chiar pe teritoriul Basarabiei și al Moldovei. Lupta aceasta se va duce până la capăt și nu se duce o asemenea luptă numărând câți morți am avut, ci se duce până la ultimul om capabil să țină arma în mâini.

Prin urmare, domnilor, a pregăti această problemă nu înseamnă a face un act de defetism, nu înseamnă a arăta lumii românești că noi am pierdut încrederea în victorie, însă prudența cea mai elementară și experiența ne impune ca să prevedem orice și să ne pregătim în vederea oricărei eventualități în materie militară. Trebuie să ne pregătim pentru cele mai rele situațiuni.

Să dea Dumnezeu să nu fie nevoie să punem în aplicare această pregătire, însă avem datoria să luăm toate măsurile pentru ca să punem Neamul Românesc la adăpost de dezordine și haosul care ar naște, pentru că nu ne-am gândit care sunt soluțiunile pe care le-am aplica în anumite eventualități, în cazurile a, b, c, și așa mai departe.

Deci, să priviți chestiunea cu toată seriozitatea, dar și cu sânge rece și să nu ne pierdem timpul în discuțiuni inutile.

Dar să examinăm în amănunt ce vinde Transnistria în Țara Românească sub prețul pieței? Unt și marmeladă. Acestea sunt lucruri indispensabile vieții? Nu. Sunt milioane de oameni în Țara Românească cari (*sic!*) nu cumpără nici marmelada dlui Alexianu, nici untul d-sale, nici ouăle d-sale. Sunt, deci, câteva articole pe care dl Alexianu le vinde mai ieftin decât prețul pieței – deși dl Mihai Antonescu a constatat că are totuși unele articole mai scumpe decât prețul pieței. Dacă este așa, va suferi d-sa, căci legea clasică a comerțului va face ca toți cumpărătorii să se îndrepte acolo unde mărfurile sunt mai ieftine.

Dar dacă vinde untul mai ieftin, întrucât aceasta a compromis economia prețurilor a dlui Romașcanu? Pentru asemenea lucruri să ne oprim în loc și să ținem economia generală a Statului în nemișcare. Ce mai vinde domnia-sa ieftin?

G-ral I. Arbore: Săpunul. Acest săpun este de o calitate inferioară și atacă rufe.

Gh. Alexianu: Acest săpun este făcut din ulei de floarea-soarelui și nu poate fi din calitatea săpunului făcut din grăsimi.

G-ral I. Arbore: Avem buletinul de analiză.

Diferența de preț este de 100 lei la kg. Dumnealor fabrică acolo săpun de calitate inferioară, în schimb noi, pentru că nu ne-a venit floarea-soarelui din Transnistria, am închis cinci fabrici.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu era Transnistria de unde îți venea floarea-soarelui? Închideai fabricile dacă nu era Transnistria?

G-ral I. Arbore: Le închideam.

Buletinul de analiză arată că acest săpun are o alcalinitate prea mare. Are sodă caustică liberă în cantitate prea mare.

Gh. Alexianu: Nouă nu ni se dă sonil din țară.

Mareșal I. Antonescu: Cu producția de aici poți satisface nevoile țării?

G-ral I. Arbore: Da. Și mai exportăm. Apoi noi facem și glicerina necesară Armatei.

Mareșal I. Antonescu: Soluțiunea este următoarea: nu mai vine săpun din Transnistria. Dv. să vă reduceți producțiunea în Transnistria în raport cu nevoile locale. Însă să nu dați Armatei săpun care strică rufe.

Gh. Alexianu: Prima fabricațiune a fost proastă, fabricația de acum este <de> calitate foarte bună.

Mareșal I. Antonescu: Nu se mai trimite săpun în țară.

Al. Neagu: Ca ministru de Finanțe urmează să fac un raport. Eu n-am cerut să se pună pe ordinea de zi această problemă și nici nu m-am gândit de a o aduce înaintea de a fi terminat întreaga chestiune. Ca o dovadă a felului cum am înțeles să execut hotărârea de acum două săptămâni este faptul că am pus la dispoziția domnului guvernator 200 milioane, care constituie un avans asupra unor creanțe pe care le aveți de încasat de la anumite organizațiuni locale. Mi s-a comunicat că o bună parte din sumele date spre încasare sunt deja încasate.

În al doilea rând, s-a pus problema transportului cerealelor.

Am dat dispoziție să se deschidă credite pentru acoperirea tuturor transporturilor, așa că mi-am executat toate obligațiunile luate.

Mareșal I. Antonescu: Urmărind, însă, problema constat că din vagoanele puse la dispoziția dlui Alexianu 200 vagoane zilnic nu se încarcă cu (*sic!*) cereale. Care este cauza?

Gh. Alexianu: Am avut schimbări de trupe în Transnistria.

Mareșal I. Antonescu: Dl g-ral Orezeanu, întrebat de mine de ce nu se dă pentru Transnistria cele 200 vagoane zilnic, mi-a răspuns: Nu dau vagoane, pentru că vagoanele se întorc goale. Din ce cauză, mi-a răspuns că nu știe, întrucât pentru trupe avem suficiente vagoane. Calea Ferată poate satisface astăzi toate necesitățile economiei naționale.

Câte vagoane de cereale trebuia să trimiteți până acum și câte au sosit?

G-ral N. Șova: Trebuia să se transporte 6000 vagoane pe uscat și 2000 vagoane pe apă.

G-ral I. Arbore: Între 30 august și 17 septembrie s-au transportat 756 vagoane pe uscat și 120 vagoane pe apă. Sunt încă vagoane expediate, dar n-au sosit încă.

Gh. Alexianu: Mai este o cauză: N-am avut carburanți în cantitate suficientă pentru mașinile de treier.

Mareșal I. Antonescu: Deci, aceasta este cauza: n-ai avut grâul treierat. Atunci nu mai cere vagoane.

Gh. Alexianu: M-am dus, în primul rând, cu toate vagoanele la Oceacov, regiune unde n-am cale ferată. Acolo am toată cantitatea arătată și care vine acum în țară, la sfârșitul lui septembrie.

Mareșal I. Antonescu: Toate lucrurile pe care le spui d-ta corespund realității, dar trebuiesc știute din vreme și să nu fi cerut vagoane.

Gh. Alexianu: Dl Orezeanu nu este la curent cu situația, pentru că a fost în concediu.

Mareșal I. Antonescu: Dl g-ral Orezeanu spune: Nu mai trimit vagoane pentru că se întorc neîncărcate.

Gh. Alexianu: Iată situația: la 20 septembrie erau 515 cereri de vagoane, la 19 septembrie erau 527 ...

Mareșal I. Antonescu: Cum erau 515 vagoane, când nu sunt decât 220 pe fiecare zi?

Arată-mi câte se încarcă pe zi, nu câte cereri de vagoane goale erau pe zi. Pe mine aceasta mă interesează, pentru că cererile se fac asupra unui număr mai mare de vagoane. Omul cere mai mult, ca să obțină numărul de vagoane de care are nevoie. Cererile reprezintă un capitol al problemei, însă încărcările reale reprezintă un alt capitol, și acesta mă interesează pe mine.

M. Antonescu: Ținând seama de experiențele din anul trecut, ținând seama de controversele cari nu este prima oară când se ivesc, cred că este potrivit ca dl guvernator Alexianu să încheie acum, cât stă la București, pe directorul Mișcării, și împreună cu domnii miniștri interesați și cu dl g-ral Șova să facă un program, pentru ca să se știe ce trebuie de făcut imediat.

G-ral Gh. Dobre: Programul s-a făcut, însă nu se poate respecta.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu discut a cui este vina, și dacă vina este a Căilor Ferate sau a altcuiva. Discutăm problema în fondul ei, nu că nu putem folosi la

maximum capacitatea Căilor Ferate pentru a evacua cerealele din Transnistria. Așa că trebuie să luăm măsuri de înlăturarea tuturor piedicilor. Trebuie de văzut care sunt cauzele care determină această situație, ce a făcut să încurce transporturile cari trebuiau să înceapă de la 20 august cu câte 200 vagoane zilnic.

Gh. Alexianu: Sunt 6200 vagoane pe care le-am adus în porturi. Aceasta înseamnă că le-am cărat.

Mareșal I. Antonescu: Trebuiau să intre 200 vagoane zilnic.

Gh. Alexianu: Mi s-au luat camioanele italienești de către Armată.

Mareșal I. Antonescu: Acestea erau folosite de Armata.

Gh. Alexianu: Da, dar mă serveam de ele la căratul cerealelor.

Mareșal I. Antonescu: Cu aceasta păgubește Armata, pentru că sunt camioane militare cu anumită destinație militară. Sunt camioane militare care fac numai serviciu militar și trebuiesc puse numai în serviciul cauzei militare. Dacă sunt întrebuințate pentru transporturi economice, le ruinăm inutil și, de altă parte, ne costă de 2-3 ori mai mult și scumpim marfa. D-ta nu contezi amortizarea camioanelor și cheltuielile de benzină?

Gh. Alexianu: Le luăm cu contract de la italieni.

Mareșal I. Antonescu: Italia a capitulat cu 70 divizii întregi pe care le avea. Este un caz unic în istoria lumii. A capitulat, și în ce condițiuni?! Le-a desvăluit astăzi dl Churchill. S-au angajat să lupte contra germanilor, foștii lor aliați. Badoglio trata la Madrid modul cum să trădeze pe germani. Acesta este un exemplu rău și catastrofal.

G-ral N. Șova: Cred că este o greșală în situația care ni se prezintă. Atunci când s-a stabilit cantitatea de cereale care să fie aduse în țară la 4500 vagoane, s-a făcut un calcul. S-a spus că jumătate se va aduce pe Calea Ferată și jumătate pe apă.

Acum, după situațiile pe care le am, constat că s-a transportat 7479 vagoane și mai am de transportat încă 2207 vagoane aflate la Odesa.

Așa că se aduce în porturi o cantitate cu mult mai mare decât 8000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Numai de la Oceacov se aduc 10.000 vagoane.

G-ral N. Șova: La Odesa sunt 14.076 tone. Mai sunt încă 8000 vagoane pe Bug.

Mareșal I. Antonescu: Constat că noi nu utilizăm la maximum capacitatea de transport. Aceasta nu este o bună gospodărie și o bună economie națională.

În trecut, dl Alexianu a livrat 60.000 vagoane. Anul trecut, în august, când am discutat problema alimentării țării, ne-am făcut iluzia că Transnistria va veni în folosul economiei naționale cu cantitățile suficiente de cereale. Experiența a dovedit că nu se pot pune la dispoziția țării decât 60.000 vagoane, și aceasta din cauză că culturile (*sic!*) n-au putut fi făcut așa cum trebuia, pentru că administrarea Transnistriei a început imediat după ocuparea ei. Aceasta trebuie să ne servească ca (*sic!*) punct de plecare pentru viitor. Noi n-am putut să tragem din Transnistria mai mult de 60.000 vagoane. Eram mult mai dezorganizați cu transporturile pe apă. Astăzi ne-am organizat mai bine. Trebuie să vedem ce putem aduce pe apă din Odesa, pe Nistru și pe Bug, ca să ușurăm Căile Ferate. Am îmbunătățit, de anul trecut și până acum, capacitatea Căilor Ferate, căci s-a introdus frâna automată, așa că vom putea avea o capacitate de transport mult mai mare, depășind cu mult necesitățile. Vom putea face față nevoilor, căci mărfurile vor putea circula cu mai multă ușurință de la un capăt la altul al țării. Noi, într-un loc

avem mărfuri prea multe, și în alt loc avem lipsă. Astăzi, această problemă este învinsă. Din acest punct de vedere, economia națională nu mai are de ce să se plângă.

Accentuez, dle Alexianu: trebuie să activăm evacuările și golirea Transnistriei de tot ceea ce a produs munca românească acolo. Concluziunile asupra administrației d-tale se vor pune la sfârșit, când se va pune întrebarea: ce a folosit Neamul Românesc din această administrare, nu ce au folosit rușii.

Ca să putem să facem aceasta, trebuie să activăm la maximum, să folosim capacitatea transporturilor pe apă și pe uscat.

A trecut, de la 20 august și până acum, mai mult de o lună, și noi n-am folosit nimic. Cauze pot să fie multe, dar nu mă interesează. Efectele mă interesează. D-ta vei fi judecat după efecte, nu după argumentele care să te scuze. Aceasta nu interesează, după cum nici eu nu mă voi scuza mâine, când voi spune că n-am putut să fac ceva din diferite cauze. Aceasta nu interesează opinia publică și istoria.

G-ral I. Arbore: Ultima problemă este aceea a zahărului. Această problemă nu se mai pune astăzi, pentru că avem o supraproducție.

Mareșal I. Antonescu: Este controversată chestiunea.

G-ral I. Arbore: Se pune întrebarea: ce se va face cu acest zahăr din Transnistria, pentru că noi sperăm ca producția din anul acesta să fie dublă.

Mareșal I. Antonescu: Sub raportul producției, nu trebuie să ne grăbim. Să sperăm că vom avea cantitățile de care are nevoie țara. A fost, însă, seceta din ultima vreme care a influențat producția sfeclei în Basarabia și, poate, chiar în restul țării.

Am primit un raport, prin care mi se atrage atențiunea că producția de sfeclă nu va fi cea de anul trecut.

Dle Marian, d-ta ce spui? În Basarabia, Bucovina și Moldova n-a fost secetă.

I. Marian: Numai în Banat este o problemă.

Mareșal I. Antonescu: Banatul nu poate influența producția zahărului.

În Transnistria ai avut secetă, dle Alexianu?

Gh. Alexianu: Da. Producția este influențată cu 30% în minus.

Mareșal I. Antonescu: Zahărul, ca orice aliment, va prezenta, și în timp de război, și după război, aur. Cine va fi surprins la sfârșitul războiului cu depozitele pline, va fi fericit. Cele mai mari greutăți din punctul de vedere al alimentării vor veni în perioada de după război.

Toate aceste armate și materiale de război vor influența capacitatea de transport a Căilor Ferate, care vor fi puse la grea încercare. Chiar America, Anglia și Rusia vor avea o dezorganizare în ceea ce privește transporturile.

Deci nu vă văitați că veți avea prea mult. Din contră, să fiți fericiți să aveți, și dacă veți putea să faceți rezerve, cu atât mai bine. Altfel, vom suferi ceea ce am suferit după războiul trecut, atunci când am trecut din Moldova, în Muntenia și Oltenia și am găsit aceste regiuni golite complect de tot ceea ce era necesar, și astfel că am fost siliți să luăm viața de la capăt.

Așa încât tot ce are Transnistria trebuie să fie adus în Vechiul Regat și să umple depozitele de aci. Mai bine să avem depozite de mărfuri, decât să avem hârtii de ale Băncii Naționale sau de ale Ministerului de Finanțe. Mai bine să aibă fiecare locuitor,

fiecare consumator, cămărilor pline, decât să aibă bani, să nu aibă ce cumpăra, și cămărilor să fie goale.

Problema care se pune pentru zahăr este următoarea: este mult mai hrănitor dacă nu este bine rafinat. Deci să nu mai cheltuim banii cu rafinarea zahărului.

Gh. Alexianu: Nu se păstrează.

Mareșal I. Antonescu: Același lucru și pentru orez, dacă este decorticat, își pierde din proprietățile nutritive.

Al. Neagu: În ceea ce privește Ministerul Finanțelor, nu este nici o dificultate, pentru că taxele sunt aceleași, însă anul acesta avem dificultăți cu totul deosebite pentru finanțarea producției de zahăr. Eu am trăit în 1935 problema unui surplus de producție.

Și nu era vorba de 10.000 vagoane ca acum, când recolta este mai mare, și nu se pot scurge continuu produsele de zahăr. Consumul de zahăr la noi în țară este foarte redus, așa încât, dacă se aduce zahăr din Transnistria, acest zahăr să fie depozitat în anumite locuri și cum va fi vorba de un fel de evacuare, să nu se facă plata imediat.

Mareșal I. Antonescu: Să nu plătim, dar să-i dăm dlui Alexianu posibilitatea să ia toate mărfurile din Transnistria fără să plătească nici un ban.

Al. Neagu: Guvernământul Transnistriei trebuie să-și găsească resursele financiare pentru a lua combustibil. Dl Alexianu știe că era dator față de industria petrolieră.

Gh. Alexianu: Nu mai sunt dator un ban.

Mareșal I. Antonescu: Ce datorii ai d-ta pe piața internă?

Gh. Alexianu: Avem datorie la Calea Ferată și m-am înțeles să o plătesc în cereale și am achitat și această datorie, provocată nu din cauza mea, căci transporturile în Transnistria nu se plătesc de nimeni.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta nu este un venit al Statului Român? Toată ziua transportăm trupe.

M. Vulcănescu: Este, dar noi cerem să ne facă socoteala.

Al. Neagu: Niciodată nu am refuzat să luăm în considerare un lucru just. De pildă, s-a pus problema prețurilor cu care se vând produsele petroliere în Transnistria și am avut impresia că se vând mai scump decât în regat. Atunci eu, de la mine – dl g-ral Dobre era de față –, am spus că dacă acest lucru s-a întâmplat, dl Alexianu are dreptul la restituire. Verificând, am constatat că s-a dat mai ieftin decât la export, adică la prețul intern.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta a fost o deciziune luată de la noi aici. Dl Alexianu mi-a făcut un raport în care se plângea că plătește prea scump produsele petroliere.

Al. Neagu: Ori de câte ori am constatat că s-a încasat o sumă în plus în sarcina Transnistriei am luat măsuri să se restituie și am spus că nu se poate ca Statul Român să perceapă taxe pentru mărfurile venite din străinătate pentru Transnistria.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să activeze transporturile de producție din Transnistria, căci, dacă se suprapun etapele germane în Transnistria, veți avea dificultăți. Se va face o convențiune în această privință. Problema va fi și mai gravă când vom primi aceste etape pe teritoriul nostru. Este o chestiune care din vreme o vom soluționa.

În chestiunea zahărului ce aveți de spus, dle g-ral Arbore?

G-ral I. Arbore: Să se stabilească dacă va fi adus și vândut sau numai însilozat.

Mareșal I. Antonescu: Transnistria are 5-6 magazine în toată țara: trei la București, unul mititel la Predeal, unul la Brașov, unul la Galați și unul la Brăila. Noi îi dăm dlui Alexianu dreptul să vândă zahărul la magazinele acestea, iar restul va merge în depozite, fie ale Armatei, fie în depozitele hotărâte de noi.

G-ral I. Arbore: Pentru mine este ca Transnistria să nu vândă zahărul, căci vânzarea lui mă face să măresc la fabricile mele cantitatea de zahăr pe care o am.

Gh. Alexianu: Eu vând numai la magazinele enumerate de domnul Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Restul Țării Românești rămâne la dispoziția fabricilor din țară. Prin aceasta este periclitată poziția d-tale sub raportul zahărului?

G-ral I. Arbore: În chestiunea raționalizării. Transnistria a vândut în țară 127 vagoane zahăr în afară de cadrul raționalizării.

M. Vulcănescu: Dl g-ral Arbore se plânge că s-a dat acest zahăr la comerțul liber.

Mareșal I. Antonescu: Grâul, uleiul, săpunul și zahărul trebuie să le lăsăm libere.

G-ral I. Arbore: În programul nostru este să lăsăm zahărul la comerțul liber.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

G-ral I. Arbore: Nici nu mă mai gândesc să raționalizez zahărul, însă vom avea pe piață două prețuri.

Mareșal I. Antonescu: Nu se admit două prețuri, în afară de articolele de lux. Cumpără cineva un săpun de lux, sau un parfum de lux, trebuie să plătească. Cu untul se întâmplă la fel.

Gh. Alexianu: O.F.A.U.L. nu vrea să-mi mai ia floarea-soarelui.

Mareșal I. Antonescu: Dl g-ral Arbore spune că a închis fabricile pentru că n-a avut floarea-soarelui. Care este situația, dle g-ral Dobre?

G-ral Gh. Dobre: Este divergență între dl Alexianu și Oficiul Fabricilor de Ulei. Dl Alexianu spune că s-a plătit mai puțin, iar Oficiul spune că a plătit mai mult.

Gh. Alexianu: De plătit îmi plătesc, însă nu vor să mai ridice floarea-soarelui.

Mareșal I. Antonescu: Atunci de ce ai mai închis d-ta fabricile, dle g-ral Arbore?

G-ral I. Arbore: Aceasta a fost situația acum o lună.

Mareșal I. Antonescu: Dacă s-a întâmplat un accident, trebuie să tragem concluzii generale și să dăm soluții bazate pe el? Fapt este că d-ta ai destulă floarea-soarelui astăzi și dl Alexianu nu știe ce să facă cu (*sic!*) ea.

Gh. Alexianu: Se caută în străinătate floarea-soarelui și putem s-o vindem în străinătate cu prețuri foarte bune.

Mareșal I. Antonescu: Ți-am dat directive în această privință. Dacă excedentul îl poți plasa în schimbul mașinilor și mărfurilor care ne trebuie în Vechiul Regat, atunci s-o faci, și să lucrezi mână în mână cu domnii g-ral Dobre și Ghiolu.

Gh. Alexianu: Am contract de 6000 vagoane cu O.F.A.U.L. și nu mi le ia.

Mareșal I. Antonescu: Să rupă contractul.

Al. Neagu: Să stabilească numărul de vagoane, pe care Guvernământul să le vândă prin magazinele sale, iar restul să meargă la depozitele Statului.

Este o lege generală: când în materie de interdicții se lasă o poartă cât de mică de scăpare, pe acea porțiță iese toată cantitatea.

Mareșal I. Antonescu: Porțița este deschisă dacă se vinde la un preț mai mic. Cantitatea adusă din Transnistria să o ținem pentru o anumită eventualitate în magazine și să vedem în ce condițiuni găsim să facem finanțarea.

Comerțul pe care îl fac magazinele Transnistriei este un comerț românesc, un comerț corect, care a produs venituri Statului. De ce să închidem magazinele acestea astăzi. Am dat ordin ca să se facă depozite, și aceste magazine, într-o eventuală evacuare a Transnistriei, să poată continua să funcționeze.

Trecem mai departe la punctul cinci din ordinea de zi:

Raportul dlui g-ral Potopeanu referitor la evacuarea instalațiilor industriale din Transnistria.

G-ral Gh. Potopeanu: Domnule Mareșal, mi-a fost dată însărcinarea să controlez activitatea comisiei prezidată de dl g-ral Casian. În urma ordinelor date de dv., s-a hotărât să se evacueze 63 fabrici și instalații din Transnistria. Guvernământul a cerut ca din aceste 63 fabrici, cinci să rămână pe loc, iar 18 să fie evacuate, direct de către guvernământ, ceea ce s-a aprobat.

Au rămas 31 fabrici și instalații care au fost inventariate de comisia dlui g-ral Casian. Din aceasta numai 6 au fost evacuate; restul de 25 sunt neevacuate. Guvernământul a cerut ca din aceste 25 fabrici să mai rămână în Transnistria încă cinci fabrici. Acesta este stadiul evacuărilor.

Țin să adaug că această comisie prezidată de dl g-ral Casian nu se ocupă de evacuare, ci numai de inventariere și evaluare. Această comisiune a avut o primă sesiune la 15 aprilie 1943 și a doua în iulie. Am fost și eu acolo să văd cum se lucrează.

Am impresia că prețurile, deși se fac eforturi ca să se pună prețuri rezonabile, totuși aceste prețuri se mai pot coborî.

Mareșal I. Antonescu: Plătim aceste industrii?

G-ral Gh. Potopeanu: Le plătesc întreprinderile particulare. S-a pus ca normă ca să nu se ceară decât prețul pe material, socotit ca fier vechi. În orice caz, cei cari vor să cumpere găsesc că prețurile sunt exagerate. Eu socotesc că este necesar să se revizuiască prețurile.

Mareșal I. Antonescu: Problema are două aspecte: un aspect de inventariere, să se știe precis ce trebuie să evacuăm de acolo și din fiecare fabrică să se inventarieze fiecare piesă inginereste: volumul ei, greutatea ei, specialiștii cari o demontează și unde se duce.

După aceea, a doua problemă este: ce facem cu aceste fabrici? Le dăm fabricilor din țară sau le punem în depozite în Țara Românească?

Dacă vrem să le dăm fabricilor din țară care au nevoie de ele, atunci le dăm și prețurile le fixăm pe urmă. Dacă n-au nevoie de ele, le depozităm, fie ca să le folosim după război, fie ca să le dăm înapoi, dacă pierdem războiul. În nici un caz să nu se distrugă. Ceea ce trebuie să facem, însă, este să le ridicăm și să le ridicăm la timp.

De aceea l-am chemat pe col. Davidescu, ca să pregătim lucrurile împreună cu dv. și cu Statul Major și cu dl Alexianu și să le pregătim până în cele mai mici amănunte. Să se știe ce avem de demontat, cine se ocupă cu demontarea, unde le transportăm. Aceasta este o operațiune care trebuie făcută de dv. După ce s-a pus totul la punct, fiecare parte a problemei se dă într-un plic și se execută atunci când se apasă cu mâna pe buton. Operațiunea aceasta, însă, a fost târăgănată din iunie până acum și am pierdut timpul în discuții de prețuri. Fabricile care nu sunt utile Guvernământului să le ridicăm și să le folosim pentru economia națională, sau să le depozităm, iar folosirea lor în economia națională să nu o speculăm. O mașină necesară Reșiței o dăm Reșiței și o mașină necesară dlui Mociornița o dăm d-sale. Trebuie să fim oameni practici în toate problemele pe care suntem chemați să le soluționăm. Operațiunile acestea trebuie să înceapă imediat.

Acele 200 vagoane, pe care dl Alexianu nu le încarcă, reprezintă maximum de transport al Căilor Ferate, spre interiorul țării. Dl Alexianu are alte posibilități de transport în Transnistria. Are peste 400 vagoane pe zi la dispoziție, din care nu folosește 200 vagoane.

Instrucția mea în această privință este următoarea: să se pregătească în cel mai scurt timp, folosindu-se lucrările făcute până acum, în cele mai mici amănunte, pentru ca evaluarea, transportarea și depozitarea acestor fabrici și instalații să înceapă imediat.

Nu plătim absolut nimic pentru aceste mașini. Sunt captură de război. Dacă le trecem industriei românești, aceasta le va plăti, iar ce va plăti va intra în folosul finanțelor Statului.

Cred că acesta este principiul cel mai sănătos.

Merg mai departe cu această problemă. Să ne gândim la eventualitatea cea mai rea. Aceeași situație se prezintă pentru Bucovina, Basarabia și chiar pentru Moldova. Să nu mai lăsăm inamicilor noștri nimic din ce este industrie. Trebuie să o ridicăm în cele mai bune condițiuni posibile, să o împachetăm în lăzi, să o transportăm și să o depozităm, fie că le reconstituim într-o parte a Țării Românești, fie că le ținem până la tranșarea definitivă între noi și ruși a războiului, care nu ne poate duce, în nici un caz, la pierderea Basarabiei și Bucovinei, dar să nu lăsăm ca aceste mașini să fie distruse.

Accentuez încă o dată că aceste măsuri trebuiesc luate pentru Transnistria, Basarabia, Bucovina, chiar pentru Moldova.

Domnilor, ceea ce vă vorbesc aici să nu o luați ca atitudinea unui om care și-a pierdut încrederea în câștigarea războiului, ci ca atitudinea unui om care a avut experiența războiului trecut.

În războiul trecut, a doua zi după intrarea noastră în război s-au pus probleme care n-au mai putut fi soluționate. Toate buzunarele erau pline de aur; toate magazinele erau pline de grâu, și totuși populația nu a mai avut ce-i trebuie. Statul a fost dezorganizat. Nu s-a prevăzut nimic.

Prin aceeași catastrofă a trecut Neamul Românesc în 1940. Deși din 1938 ne amenința de pretutindeni războiul, totuși nici o măsură de prevedere nu a fost luată și din această cauză am suferit ceea ce am suferit.

Ei bine, eu merg cu prevederea, merg cu pregătirea încât știu că fiecare judecător, că fiecare profesor, că fiecare institutor de aici unde îl voi duce. Nu voi face

cum s-a făcut în 1940, când toată lumea a plecat și a venit aici la București și s-a produs o situație dezastruoasă din care cu mult chin am putut ieși.

Prin urmare, este o pregătire pur și simplu și o datorie pe care o am ca să pregătesc această operațiune până în cele mai mici amănunte.

Trecem la punctul șase din ordinea de zi:

Raportul Comisiei Speciale pentru verificarea administrației și gestiunei Guvernământului Transnistriei pe exercițiul 1941/1942.

M. Antonescu: După ce acest raport a fost depus, s-a făcut din nou intervenție la Curtea de Conturi în legătură cu controlul acestei gestiuni. Trebuie să rămână, odată pentru totdeauna, stabilit care este regimul de gestiune la care este supusă Transnistria.

Într-un Consiliu de Miniștri, ba chiar în mai multe Consilii de Miniștri, am stabilit că nu este normal să se facă un control al Curții de Conturi, cu toate elementele, ca și cum la Transnistria ar funcționa legile de control și gestiune ale Regatului. Pe de altă parte, n-avem nici un interes noi, Statul Român, să facem prin verificarea aceasta o serie de acte și de dosare, care să constituie acte probatorii care la un moment dat să poată fi discutate.

Totuși, activitatea Curții de Conturi a continuat. Am avut din partea dlui Alexianu unele plângeri, că se cereau diferite acte și dovezi.

Ținând seama că s-a instituit o comisiune, ca urmare a unor discuțiuni, că acea comisiune a fost însărcinată să facă un raport general și să stabilească, pe baza normelor indicate atunci în decretul făcut de acord cu Ministerul Finanțelor, să stabilească condițiile de gestiune, aș vrea să rămână stabilit dacă Curtea (*sic!*) de conturi mai are o competență față de existența unei comisii speciale și ce se face cu lucrările anterioare ale curții de conturi?

Mareșal I. Antonescu: Problema aceasta este o problemă pe care trebuie să o privim sub un dublu aspect, intern și internațional.

Noi nu putem să facem în Transnistria o administrație ca în Vechiul Regat. Dacă dl Neagu crede că putem face această administrație, ca să punem acolo agenții fiscalii ca în Vechiul Regat, să avem o organizație statală ca în Vechiul Regat, eu sunt gata să o accept, dar, practic, nu este posibil.

Ca dovadă este că, de când există războiul, niciodată sistemul de administrație al ocupantului nu s-a întins asupra țărilor ocupate.

Noi am fost ocupați în războiul trecut de către germani, și germanii au ocupat Muntenia, Oltenia și Dobrogea, au stors la maximum aceste provincii, dar n-au încheiat nici o gestiune, lăsând pe umerii noștri moneta Băncii Generale și o țară complet golită. N-am putut să găsim de pe urma ocupantului nici o urmă de control.

Dacă germanii, cari au avut alte posibilități decât noi, cari au un aparat administrativ atât de perfecționat și o educație deosebită a întregii populații, n-au făcut-o niciodată, cum putem noi să facem o organizație statală și o administrație modernă după toate regulile clasice, în Transnistria. Dar astăzi nu putem introduce această administrație, nici din cauza evenimentelor.

Primele elemente ale Etapelor Germane au și apărut pe Bug și, cu siguranță, într-un viitor apropiat, vor apare până la Nistru. Și atunci este greu ca de acum înainte să administrăm Transnistria, cel puțin cum am administrat-o până astăzi.

Dacă m-am gândit la această situație, și într-un răspuns dat la cererea de instalare de Etape pe teritoriul Transnistriei, am spus că admit acest lucru cu condițiunea să facem o convenție amănunțită în ceea ce privește administrația, ca să nu dăm naștere la suprapuneri de administrații, însă nu-mi fac nici o iluzie că, oricât de avantajoasă ar fi aceasta pentru noi, germanii vor executa convenția, pentru că războiul are legile lui de dezordine.

Deci, trebuie să ne așteptăm ca, de acum încolo, administrația Transnistriei să treacă prin momente grele. Nu știu, dacă n-am să mă gândesc, în cazul în care aceste Etape vor fi numeroase, să abandonez administrația Transnistriei.

Aceasta este ceea ce avem de spus în această privință.

Deci, trebuie o administrație regulată acolo, trebuie un control al acestei administrații, pentru că răspunderea noastră viitoare trebuie asigurată, indiferent dacă lucrați cu Curtea de Conturi sau cu comisiuni speciale. În nici un caz să nu fie comisiuni cari să se suprapună.

Un singur control. Aceasta rămâne să hotărâți dv., dle ministru de Finanțe, în Consiliul Economic.

M. Antonescu: Este un decret.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce trebuie să clarificați <este> situațiunea cifrelor. Am fost cel mai mare adversar al formelor cari nu sunt bazate pe cifre. Când cineva ocupă un loc și are o situațiune de lămurit, trebuie să aibă la spate datele necesare.

Noi trebuie să știm realitățile. Nu putem lăsa problemele încurcate. Ele trebuiesc descurcate, și nu le putem descurca decât în fața cifrelor reale.

Acest lucru vă rog să nu mai întârzie.

Vă rog ca, în două săptămâni de acum încolo, să-mi prezentați situația. În nici un caz nu poate să rămână, dle Alexianu, Transnistria descoperită față de finanțele țării. Țara n-a făcut sacrificiile de sânge pentru Transnistria ca ea să fie o sarcină și, în orice caz, să nu rămână nici o urmă. Cel care ne va judeca mâine, va judeca după ce a afirmat astăzi dl Vulcănescu. Această realitate vreau să se vadă, ca acel care va înscrie mâine istoria, să scrie istoria adevărată, nu cea romanțată.

Trecem peste punctul 7 al ordinei de zi, care nu poate face obiectul discuțiunilor din Consiliu.

Raportul domnului guvernator Gh. Alexianu referitor la românii cari se evacuează de la Est de Bug și cari ar urma să fie colonizați în Nordul Basarabiei sau Bucovinei.

Sunt români cari vin de la Est de Bug. Toți acești români trebuiesc puși în Basarabia, dle g-ral Stavrat, și deci trebuiesc luate toate măsurile în înțelegere cu dl Alexianu, ca românii aceștia să-i instalați în satele evacuate de nemți.

Trebuie să aveți toate materialele necesare pentru reparația clădirilor, ușilor, ferestrelor și, în același timp, trebuie din vreme să pregătiți administrația satelor, poliția, notarii, primarii, telefoanele etc., în strânsă legătură cu Siguranța, pentru că noi nu putem ști dacă nu cumva, printre elementele românești, nu se strecoară și alte elemente străine, agenți provocatori sau teroriști.

Aceasta este problema care trebuie soluționată.

Dle g-ral Stavrat, te găsești în fața unei probleme foarte grele, însă vreau să o rezolvi în condițiuni optime. Populațiunea, bineînțeles, va plăti toate aceste cheltuieli.

Tot în legătură cu evacuările din Transnistria, am vorbit ieri cu dl Marian privitor la evacuările vitelor din această provincie.

Avem o criză de furaje în regiunile muntoase. Dacă ne vom duce cu vitele în aceste regiuni, vom avea o criză, căci vitele vor muri din lipsă de furaje. Trebuie să ducem aceste vite acolo unde sunt paie suficiente, în lungul Dunărei, unde le putem scoate din iarnă.

G-ral O. Stavrat: Le pot primi în Sudul Basarabiei.

Mareșal I. Antonescu: Problema trebuie soluționată, fie distribuind vitele la locuitorii cari n-au, cu condițiunea însă ca să le poată hrăni, fie ținându-le Statul în cirezi. Trebuie să hotărâți dv., dle Marian, împreună cu dl g-ral Stavrat, ca să nu pierdem vitele la iarnă.

În legătură cu furajele, am spus dlui Marian, și problema interesează și pe g-ralul Arbore, că vom da drumul la tăieri de carne, atât pentru hrana populației, cât și pentru încălțăminte, pentru ca să putem umple golurile cu vitele din Transnistria.

Cum avem lipsă de furaje în unele regiuni ale țării, tăierile masive vor fi organizate în acele regiuni. Măcelarii nu vor avea dreptul să cumpere vite în regiunile unde sunt furaje suficiente.

D-ta, dle g-ral Arbore, să interzici lucrul acesta acolo unde se găesc furaje, silind pe măcelari să cumpere vite din regiunile unde este lipsă de furaje.

I. Marian: Eu n-am fost informat de faptul că se distribuie vite la locuitori, pentru că treaba aceasta s-a făcut de Ministerul de Interne și de Armată. Vă rog să decideți dacă, pe viitor, asemenea repartizări se fac de Ministerul Afacerilor Interne, sau dacă le treceți asupra noastră?

Mareșal I. Antonescu: Poți să iei asupra d-tale aceasta?

I. Marian: V-aș ruga să o lăsați tot Ministerului de Interne, însă v-aș ruga să dispuneți ca, prin această distribuție, să folosească și economia țării. Din Transnistria se aduc bovine, cari reprezintă o valoare mare. Până acum, această distribuire s-a făcut la voia întâmplării, nu s-a făcut cu nici un scop bine determinat.

G-ral D. Popescu: Nu-i tocmai așa.

Mareșal I. Antonescu: Are dreptate dl Marian.

I. Marian: Noi am stabilit anumite regiuni unde vaca roșie de Basarabia trebuie dusă. Aceste regiuni sunt: Dobrogea, regiunea Brăilei și Covurlui. În timpul din urmă, din tranșa a doua de vite care au venit din Transnistria, s-a dat și județelor de munte, unde nu are ce căuta vaca roșie.

V-aș ruga să admiteți ca, după ce se vor îndestula regiunile pe care le-am arătat, numai restul să se distribuie altor regiuni.

Mareșal I. Antonescu: Eu sunt informat că s-a dat în Moldova, la văduve, vaci Zimenthal. Această rasă are nevoie de îngrijiri speciale. Am dat dispozițiuni ca să se ridice aceste vaci de la locuitori și să se adune în depozitele Armatei. Distribuirea urmează să se facă ulterior după indicațiunile Ministerului Agriculturii, căci vacile acestea neîngrijite se tuberculizează repede.

I. Marian: Nu este o rasă Ziementhal curată, ci o corcitură. Rasa cea mai valoroasă este Roșia de Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Distribuirea se va face de acum încolo pe rase și prin Cercurile de Recrutare. Trebuie să fie o conlucrare între Ministerul afacerilor Interne, cercurile de Recrutare și Guvernământul Transnistriei. Eu am pus numai chestiunea de principiu.

Gh. Alexianu: Am patru ferme de vite de rasă roșie foarte frumos selecționate, cu certificat de origină, două ferme de oi karakül rasă pură și două ferme de cai Orlov. L-aș ruga pe dl ministru al Agriculturii să ne dea opt ferme ale Statului, unde să putem aduce aceste vite și să scoată vitele pe care le are acum acolo, să le ducă în altă parte.

I. Marian: La Ministerul Agriculturii și Domeniilor se urmărește de zeci de ani o anumită politică zootehnică, care (*sic!*) a fost cristalizată după multe încercări și mari sacrificii.

Cred că n-ar fi rațional să renunțăm la toată munca aceasta depusă de atâtea generații pentru o singură rasă, mai ales că rasa roșie din Basarabia nu suntem edificați dacă este o rasă care întrunește toate calitățile din lume.

Mareșal I. Antonescu: Să discutați cu dl Dragoș și să le dăm din fermele evreiești pentru acest scop. Să nu dezorganizăm fermele Statului. Ele rămân pe drumul pe care sunt așezate. Dar operația aceasta nu suferă nici o piedică de nici o natură. Să reziliați contractele dacă fermele sunt arendate, chiar plătind despăgubiri.

Trecem mai departe, la *Nota Cabinetului Militar privind Subsecretariatul de Stat al Marinei în legătură cu materiale, mașini și nave ce dorește să le ia din portul Odesa și ce destinație să le dea.*

Aceasta intră în cadrul principiilor spuse:iei tot din Odesa.

Gh. Alexianu: Sunt anumite lucruri care sunt absolut necesare. Am dat un tabel și am arătat care sunt instalațiile a căror lipsă ar stânjeni mișcarea actuală a portului.

G-ral N. Șova: A lucrat o comisiune aici. Sunt patru ambarcațiuni pe care Guvernământul dorește să le aibă. Chestiunea este, însă, la materiale. Sunt o sumedenie de materiale, 161 categorii, în care se cuprinde fier de tot felul, tablă de fier, oțel inoxidabil etc.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să ridicăm imediat, căci vor veni germanii și nu vei mai putea ridica nimic.

Gh. Alexianu: Sunt Șantierele Navale care fac reparațiuni la noi și au nevoie de asemenea material.

Mareșal I. Antonescu: Dl g-ral Șova va aprecia ce trebuie să rămână pentru șantier. D-sa va ridica tot ce socotește necesar, nu o cotă, ci absolut tot. Aducem aici lucrătorii și facem fabrica din nou. Dacă ai vreo piedică, vii la Cabinetul Militar și o arăți.

Am văzut, dle g-ral Arbore, că brutarii spēculează pâinea: vând o pâine de calitate foarte proastă. Imediat ce-l prinzi pe unul, îl bagi în lagăr, îi închizi brutăria, publici la gazetă și ei măsură ca ceilalți brutari să-și mărească producțiunea ca să împlinească lipsa brutăriei celui băgat în lagăr.

Ce consum lunar ai în țară?

G-ral I. Arbore: 5000 vagoane. Am colectat 25.000 vagoane până acum. Ne trebuie, însă, bani. Avem nevoie de 5-6 miliarde, și pentru zahăr ne mai trebuie încă un miliard jumătate.

Al. Neagu: Să dea Banca Națională. S-a discutat cu Banca Națională și acest lucru și s-a declarat de acord.

Mareșal I. Antonescu: Să iei și această chestiune și să faci un Consiliu cu Banca Națională, însă înainte de Consiliu să ni se prezinte date complete.

Să studiezi problema cu date exacte și vom da un ordin categoric ca să se finanțeze această colectare. În plus este problema zahărului.

G-ral Gh. Dobre: Am aranjat-o.

M. Antonescu: Am discutat într-un Consiliu anterior și am rămas ca Ministerul de Finanțe, Guvernământul Transnistriei și Ministerul de Externe să studieze problema emisiunii de Reichskassenscheine în Basarabia și a situației internaționale care derivă pentru România din acceptarea acestei monede.

Pentru că dl Clodius se găsește în București, îl rog pe dl Alexianu să prezinte dlui ministru de Finanțe, care se va ocupa în special de această problemă, să prezinte o situație a circulației de astăzi a R.K.K.S.

Mareșal I. Antonescu: Problema aceasta stă în felul următor: Noi am luat o cantitate de 60 milioane R.K.K.S. Astăzi, în Transnistria circulă mult mai multe. Eu am dat dlui Alexianu instrucțiuni ca oricând să aibă în depozit suma de 60 milioane R.K.K.S., pe care să le poată da înapoi.

M. Vulcănescu: Tezaurul, fără să fi primit instrucțiuni de la dv., are un stoc de 35 milioane R.K.K.S. depozitate de noi și deosebit de aceasta încă 27 milioane ruble, așa că depășim cele 60 milioane R.K.K.S. Deci, posibilitate de rezolvare există.

Mareșal I. Antonescu: Va veni un moment foarte critic, când toată lumea va arunca pe piață aceste mărci. Dacă în Transnistria se va găsi mâine o cantitate întregă sau împărțită de R.K.K.S.?

M. Vulcănescu: Cred că trebuie să facem o înțelegere cu germanii, să le restituim cele 60 milioane R.K.K.S.

Mareșal I. Antonescu: Dacă se găsesc un miliard de mărci de R.K.K.S., cine răspunde?

M. Vulcănescu: Practic, răspundem noi.

Mareșal I. Antonescu: Dar n-am fabricat noi această monedă.

M. Vulcănescu: Facem o înțelegere cu germanii. Orice R.K.K.S. s-a cumpărat cu lei și ce se găsește în plus au fost aduse de trupele germane.

Mareșal I. Antonescu: Ce am dat noi pentru cele 60 milioane R.K.K.S.?

M. Vulcănescu: Nimic.

Al. Neagu: Le restituim.

M. Vulcănescu: Este o problemă tehnică. Germanii n-au întrebuințat R.K.K.S.-ul ca monedă definitivă, ci tranzitorie și atunci pot să ne impună să repunem rubla în circulație și să retragă R.K.K.S.

Mareșal I. Antonescu: Când se va deprecia această monedă, s-o cumpărați în cantitate cât mai mare.

M. Antonescu: Tot în legătură cu negocierile cu germanii, atrag atenția dlui Dragoș că situația bunurilor expatriaților germani și perfectarea tuturor formalităților de drept intern și internațional trebuie terminată acum. Complectarea protocoalelor din ianuarie trebuie făcută acum.

T. Dragoș: Am sesizat Ministerul de Externe. Chestiunea se discută acolo.

M. Antonescu: Când vine dl Clodius puteți discuta.

Mareșal I. Antonescu: În privința negocierilor care sunt în curs, am văzut cererile și am pus marginal principiul: Vă rog să nu angajați formal nimic fără să mă întrebați și pe mine. Eu nu mă pot transforma în hoțul Neamului Românesc, ca să iau de la producător o marfă și să nu-i dau nimic în schimb. Trebuie respectate principiile clasice. Renunț chiar și la armament decât să ruinez financiarmente Statul Românesc. Germania este mult mai bogată decât noi și oricât de mare este criza prin care trece, ea nu poate cere să se ruineze România, căci ordinea din România este datorită faptului că aici este o situație economică înfloritoare și pentru că am apărut moneda așa cum știți și dv. Deci nu acum voi da peste cap economia națională.

Cine ia marfa de la noi să respecte legile clasice ale schimbului. Dau tot disponibilul, afară de depozitele neamului, iar pentru ceea ce dau trebuie să mi se dea în schimb altceva, pentru ca eu să am ce să-i dau producătorului în schimbul produsului muncii sale.

Sunt alături de Germania, merg la luptă până la sfârșit, pentru că îmi apăr ființa Neamului, dar tot ființa Neamului o apăr când apăr economia noastră națională.

Dv. nu știți totodată lupta pe care am dus-o până acum pentru ca să pot apăra și moneda și produsele noastre așa cum le-am apărut, încât avem astăzi rezultatele economice pe care le vedeți.

Dacă Italia păstra aceeași ordine economică ca (*sic!*) noi, n-ar mai fi căzut atât de repede în fața propagandei engleze. A depus armele în condițiuni dezonorate tocmai din cauza stării ei economice.

Primul lucru pe care trebuie să-l dăm poporului nostru este pâinea și pâinea trebuie să o facă cineva, iar cel care o face trebuie să primească ceva în schimb.

Ședința se ridică la ora 13,45.

Stenografiat de S. Michail și I. Vasilescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 375/1943, f. 283-337

15. 1943 octombrie 15. Mareșalul Ion Antonescu informează pe miniștri că, de acum înainte, o dată pe lună, va avea loc un Consiliu de Miniștri general, pentru a-i putea coordona mai bine în acțiunile lor; le comunică, de asemenea, că a reluat seria inspecțiilor prin țară, total inopinate, și prezintă aspectele constatate la școli (lipsa bibliotecilor, a laboratoarelor ș.a.), dispensare, cazărmi, instanțe de judecată; face observații asupra construcției unor poduri, în legătură cu consumul excesiv de alcool etc.

CONSILIUL DE MINIȘTRI GENERAL

de la 15 octombrie 1943

Ședința se deschide la ora 11, sub președinția dlui **Mareșal I. Antonescu**, Conducătorul Statului.

Participă dnii: **M. Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **Atta Constantinescu**, ministrul Lucrărilor Publice; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și ad-interim la Ministerul Economiei Naționale; **I. Marian**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat al Aerului; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat al Educației Extrașcolare; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat al Finanțelor; **I.D. Enescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii; **g-ral Ion Arbore**, subsecretar de Stat al Aprovizionării; **I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat al Culturii Naționale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românizării; **Al. Marcu**, subsecretar de Stat al Propagandei; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat al Afacerilor Interne; **P. Strihan**, subsecretar de Stat al Afacerilor Interne; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei; **g-ral N. Șova**, subsecretar de Stat al Marinei; **M. Gr. Romașcanu**, comisar general al Prefurilor; **g-ral N. Bădescu**, comisar general pentru Aprovizionare; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al Căilor Ferate; **O. Vlădescu**, secretar general al Președinției Consiliului de Miniștri; **col. R. Davidescu**, directorul Cabinetului Militar.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, în primul rând țin să spun „bun venit” d-lui **Atta Constantinescu** în mijlocul nostru, și să-i mulțumesc pentru bunăvoința pe care a avut-o de a primi postul care i s-a încredințat.

Pentru că în privința schimbării s-au vorbit în oraș, după informațiile pe care le am, lucruri care nu corespund realității, sunt dator să vă informez cum stau lucrurile și care au fost cauzele acestei schimbări.

Dl. **Bușilă** și-a dat demisia, în mâinile d-lui **Mihai Antonescu**, la începutul lunii august. Pentru motive care îmi scapă, dl. **Mihai Antonescu** nu mi-a adus această demisie la cunoștință. Întâmplător, acum câteva zile mi s-a spus de către cineva că dl. **Bușilă** spune prin oraș că și-a dat demisia, dar nu i s-a primit.

Cum n-am obiceiul să țin pe nimeni în lanțuri, ca să colaboreze la această operă, care cred eu că este de salvare a Neamului Românesc, atunci, natural, m-am

simțit dator să dau curs demisiei, după ce am controlat la dl. Mihai Antonescu dacă lucrurile corespund adevărului. Și m-am simțit dator să dau curs demisiei d-lui Bușilă, nu atât pentru a da o lecție de seriozitate d-lui Bușilă, cât pentru a face dovada că în regimul actual mergem pe alte baze, mai serioase decât în regimurile trecute.

Acestea avea de spus, pentru cunoștința dvs., în această privință.

Am regretat că atunci când am scris scrisoarea de mulțumire d-lui Bușilă – în care am lămurit și această chestiune, așa cum v-am arătat dvs. – n-am știut că dl. Bușilă era în provincie, și din această cauză s-a făcut un act de ineleganță, ceea ce nu stă în obiceiurile mele, și cred că în 3 ani, de când conduc Statul, n-am făcut până acum dovada că răsplătesc munca celui care mi-a dat un ajutor la un moment dat, ca să redresez Statul acesta, cu astfel de metode.

Prin urmare, a fost o simplă coincidență, și nu a fost deloc ceva intenționat, pentru că e departe de mine, prin educația pe care o am, să am astfel de obiceiuri. Deci dacă dumnealui se găsea într-o inspecție în Țara Moșilor în timpul acesta, a fost pur și simplu o întâmplare, și a fost o greșeală din partea Secretariatului că nu m-a avertizat în această privință.

Trec, domnilor, la chestiunea esențială a consiliului la care v-am convocat astăzi.

Trebuie să vă anunț că de acum înainte, o dată pe lună, pentru a asigura coordonarea acțiunii dvs. în condiții mai bune, am hotărât și am dat instrucțiuni Secretariatului să ne întrunim aici într-un consiliu de ordin general; și vă previn că cu (*sic!*) ocazia acestui consiliu dvs. trebuie să veniți cu toate chestiunile bine pregătite, și numai cu acele chestiuni pentru care aveți nevoie de noi îndrumări; fiindcă principial am trasat directivele cu care trebuie să mergem în această guvernare. Dar trebuie să facem acest consiliu o dată pe lună pentru coordonarea acțiunii dintre dvs., pentru că am constatat, în ultimul timp, oarecare lucruri care stagnează, căci nu este o coordonare perfectă între acțiunile diferitelor departamente.

Prin urmare, dl. Vlădescu vă va anunța, cu cel puțin 2-3 săptămâni înainte de data acestor consilii cu caracter general, pentru ca toată lumea care participă să fie prevenită să-și pregătească toate chestiunile, să discute chiar în prealabil cu miniștrii departamentelor cu care au de coordonat o acțiune, pentru ca atunci când venim aici și este necesară o intervenție a mea sau a d-lui Mihai Antonescu, să putem proceda în cunoștință de cauză.

Domnilor, având câteva zile de răgaz, am reluat seria inspecțiilor în țară. Conform obiceiului, aceste inspecții au fost aproape total inopinate, exceptând măsurile luate de Siguranță, care mă cenzurează totdeauna, în toate acțiunile mele, și care, pentru ca să mă păzească cât mai bine, anunță tuturor, așa încât și copiii știu că am să mă duc. Dar aceste măsuri nu parvin la urechile tuturor decât cu 24 de ore mai înainte, așa încât nimeni nu a putut să pună la punct ceea ce avea de pus, fiindcă timpul era destul de scurt.

Vă spun lucrul acesta, căci numai aceste inspecții cu caracter cu desăvârșire inopinat pot să dea rezultatele pe care trebuie să le dea.

În același timp, v-aș ruga, pe baza celor stabilite de acum un an și jumătate sau doi ani, de către dl. Mihai Antonescu, ca dvs. să activați mai mult și după un program

mai ordonat, în ce privește inspecțiile pe care le faceți în județele pe care le-ați ales. De ce? Pentru că sunt lucruri pe care puteți să le puneți la punct; cunoașteți principiile directoare ale Guvernului, și aflați multe lucruri care nu vin la cunoștința noastră decât prea târziu. Și în același timp, puteți, călăuziți de principiile date, să puneți la punct lucrurile.

Eu pot să vă arăt dvs. care este metoda pe care o întrebuițez și care mi-a dat totdeauna rezultate foarte bune. Veți lua dvs. și veți vedea programul acestei inspecții, cum este pus pe hartă de Cabinetul Militar, program care va rămâne în dosar la Arhiva Statului, o urmă a acestor inspecții.

Ca să nu merg la derivă în aceste inspecții, de multă vreme și cu multă trudă, am reușit să pun la punct un plan al celor ce sunt de văzut în toată țara. De exemplu, în regiunea unde am fost acum, este planul orașului Alexandria, planul orașului Roșiorii de Vede etc., în care se arată, marcate pe hartă, absolut toate instituțiile care sunt de văzut acolo. Și când ajungem într-un loc, nu facem ceea ce se făcea în regimurile trecute, să ne ducem să ne primească cu steaguri, ne așezăm la banchet, încep discursurile și, după ce am terminat, am plecat și n-am văzut nimic, ne-am lăudat reciproc, și rezultatul este că țara a mers cum a mers și cum dvs. ați constatat cu toții.

Cred că dvs. sunteți acum convinși că trebuie să mergem pe baze mult mai serioase ca în trecut și să procedăm serios când ne ducem să facem în aceste locuri inspecții.

Domnilor, din comunicatul dat în privința ultimei inspecții, ați văzut că am trecut pe la toate instituțiile, prin fiecare regiune pe unde am fost. În general, pot să vă declar că am fost destul de mulțumit de cele constatate, pentru că, deși sunt foarte multe lipsuri, departe de a realiza progresul și idealul pe care fiecare dintre noi, ca buni români, îl urmărim, și am dori să-l vedem realizat încă din viața noastră, dar, deși suntem încă foarte departe, totuși este un mare progres, și mai ales, ceea ce este înbucurător este că e un suflu nou; toată lumea pune pasiune ca să realizeze în domeniul în care activează.

Este deci un pas câștigat înainte foarte mare, pentru ca de la bunăvoință și de la muncă să trecem la realizări, și de la realizări, încet, încet, să ajungem la perfecțiunea pe care cu toții dorim să o vedem în sfârșit și în țara noastră.

Deci ce impresie generală din aceste trei județe pe unde am trecut, și unde cred că am făcut o inspecție destul de amănunțită, care mi-a îngăduit să-mi dau seama aproape perfect de stările de fapt, pot să spun că constatările (*sic!*) sunt destul de înbucurătoare.

În comunicat ați văzut și unele amănunte. Am lovit destul de tare în unele compartimente. Am făcut-o cu durere, dar trebuie să dăm un exemplu, și trebuie să facem o deosebire între oamenii care pun suflet și muncesc și între oamenii care însă se complac în a roade Statul acesta de la baza lui, prin situațiile pe care le ocupă, nedându-i nimic în schimb.

Am aici grupate pe compartimente, și vă voi arăta, în afară de ce ați văzut în comunicat, care sunt chestiunile care trebuie să vă preocupe și cum trebuie să le vedeți, pentru ca, atunci când mergeți în inspecție, să activați în această direcție.

Ca un rezultat al inspecției făcute, fiecare dintre dvs. cred că ați primit, la timp – dacă v-au ajuns, nu știu, dar departamentele au fost sesizate – toate constatările care vă priveau pe fiecare în parte: Școala, Internele, Aprovizionarea, Armata, Calea Ferată etc., așa încât cred că dvs. ați și luat măsuri.

Voci: N-am primit nimic.

Mareșal I. Antonescu: Domnule Davidescu, d-ta ai trimis la fiecare departament?

Col. R. Davidescu: Tot ce a fost pentru departamentele civile am dat d-lui Vlădescu.

O. Vlădescu: Sinteza pe care o am este copia adreselor trimise departamente-
lor.

Mareșal I. Antonescu: Vedeți dvs. cum merg lucrurile în această țară. Cei care au primit aceste adrese, în speță cei de la Registratură, iau aceste hârtii, le pun la dosar și le trimit după o săptămână. Or, este exact contrar metodei întrebuițată de mine. Eu n-am așteptat să termin inspecția, și nu aștept, pentru că dacă așteptam să se îngrămădească, nu se mai termina. Imediat ce se termina inspecția, în fiecare seară, dl. Davidescu avea dispozițiile luate de mine. Dânsul lucra – când lucra, noaptea, nu știu – dar în cursul nopții transmitea telegrafic – fiindcă sunt legat telegrafic cu dvs. în permanență – aceste dispoziții și la Armată și la Justiție și la Școală, în toate părțile. Este destul de regretabil că încă nu ați primit aceste lucruri.

Încep cu Ministerul de Interne.

Întâi, trebuie să-ți mulțumesc d-tale, d-le g-ral Popescu, în special pentru lupta pe care ai dus-o ca să alimentezi județele care au nevoie de această alimentație, cu fondul comun, și datorită acestui fond comun este o mare activitate în toate părțile.

Astfel, am constatat că la Romanai ai dat, timp de doi ani, 90 milioane, 50 milioane pentru Municipiul Caracal și 40 milioane pentru județ, sume colosale, dacă ținem socoteală că în trecut, <nu> numai că nu s-a dat nimic, dar se lua tot. Cu aceste sume a început la periferie o viață destul de înviorată, pe care o simt și cetățenii, spre mulțumirea lor și, nu e mai puțin adevărat, și spre mulțumirea mea.

Prin urmare, fondul acesta comun s-a dovedit că a fost un fel de ou al lui Columb, fiindcă cu ajutorul lui noi putem realiza ceea ce nu se putea realiza înainte. Ce se făcea cu banii înainte este de văzut, fiindcă un preot de 90 ani spunea: acum am început să ne întrebăm, ce s-a făcut în trecut, dacă acum, în timp de război, se fac atâtea lucruri. Îi întrebăm pe acești domni ce au făcut ei, căci până acum credeam că nu se poate.

Trebuie deci continuată această acțiune a fondului comun.

La județul Teleorman s-au dat 50 milioane.

Col. R. Davidescu: La Teleorman s-au dat 90 milioane. La Romanai, 46 milioane.

G-ral D. Popescu: Anul acesta.

Mareșal I. Antonescu: Nouăzeci milioane s-au dat la Romanai, dintre care 50 milioane pentru Caracal și 40 milioane pentru județ.

A doua mare acțiune care se duce în administrație este referitoare la drumuri.

În adevăr, s-a făcut o operă formidabilă în această privință. De exemplu, prefectul de Teleorman mi-a declarat că în vechile regimuri politice fiecare se întrece să depășească pe celălalt în declarații, și se declarase acolo peste 600 km șosea națională din drumurile comunale și drumurile vicinale; aceasta ca să facă plăcere alegătorilor, care le cereau drumuri. Atunci, pur și simplu, le declarau șosele naționale. Nu s-a adus însă o piatră pe aceste șosele. Acum, după cum am arătat și în comunicat, pe toate drumurile pe unde am trecut – și n-am trecut pe șosea totdeauna, m-am abătut de pe șoseaua mare, care este cunoscută de toată lumea și care se găsește în bune condiții, fiindcă pe acolo trec toți; m-am abătut de pe șoseaua mare, dar și când am mers pe șoseaua mare, m-am uitat totdeauna în dreapta și în stânga – am văzut mari cantități de piatră și nisip în lungul acestor drumuri.

Mergând pe șosea la Zimnicea, la Izlaz, la Alexandria, în toate părțile, am văzut că, în adevăr, s-a activat enorm în această direcție. Doi-trei ani dacă se mai continuă această operă, toate șoselele din Țară Românească se vor îndrepta. Aceasta era în județul Teleorman și în județul Romanați.

Sper că și în alte județe este aceeași situație. Bineînțeles, nu vorbesc de Basarabia și de unele județe unde am activat prin Stat, unde situația de asemeni s-a îmbogățit; mă refer numai la județele unde n-am activat prin Stat.

Este un domeniu unde Ministerul Lucrărilor Publice n-a activat direct. Este numai o acțiune pur și simplu administrativă, care desigur este îmbucurătoare și care și-a dat roadele ei, ce au început să se și simtă.

Ceea ce am constatat peste tot este o lipsă totală de băi comunale și de dispensare. Și chiar unde s-au făcut băi comunale, ele sunt nepractice și nu corespund întru totul scopului. De exemplu, la Corabia, este o baie comunală. Dar acest oraș este un oraș care n-a mai progresat – aș putea spune chiar așa – de aproape o sută de ani. Când l-am văzut acum 30 ani, când am trecut Dunărea, în timpul războiului din Balcani, aproape în aceeași situație în care l-am văzut atunci, l-am regăsit astăzi.

În schimb, am găsit într-un enorm progres Turnu-Măgurele și în foarte mare progres Alexandria; în mai puțin progres, dar în plină acțiune de dezvoltare, am găsit Roșiorii de Vede; Caracal este în enorm progres prin acțiuni edilitare. Numai corabia este într-o situație foarte proastă. Izlazul este ca pe timpul când popa Șapcă a plecat la revoluție la 1848. N-a mai făcut nici un pas înainte. Este mai mult un sat; cu 6000 locuitori, n-are nici o instituție cu caracter social – dar absolut nici una!

Baia comunală, care s-a făcut și pentru care s-au cheltuit foarte mulți bani la Corabia, este cu desăvârșire nepractică: odăi mici, semănând cu niște odăi de mahala, izolată, cu un castel de apă nepotrivit, este o baie care, în loc să producă venituri pentru comuna Corabia, nu face altceva decât să fie mîncătoare de venituri. În loc ca această baie să fie o instituție producătoare de venituri pentru comună, din contra comuna trebuie s-o alimenteze din alți bani, pentru ca această baie, zisă comunală, să funcționeze.

Lucrurile acestea făcute nepractic se datoresc, în mare parte, arhitecților. La Ministerul Lucrărilor Publice nu era nimic centralizat. Nu aveam o direcție a construcțiilor. Acum o avem, dar trebuie să fim răbdători. Vom perfecționa această direcție a construcțiilor. Dar chiar planurile făcute de direcția construcțiilor, de un an și

jumătate de când am înființat-o, sunt tot așa de nepractice, fiindcă sunt făcute de oameni cari stau în birou, de oameni cari, când fac un spital, nu se gândesc că spitalul are nevoie de un spălător, de o uscătorie, de o cameră pentru servitori, de cameră pentru alimente, și așa mai departe. Se face numai așa, pur și simplu, un spital ...

Tot așa, aceleași constatări le-am făcut la Liceul de la Roșiorii de Vede: fără amfiteatru, ne practic. Dar trebuie ținut seama de lucrurile acestea, fiindcă se cheltuiesc cu asemenea instituții foarte mulți bani. Desigur că acela care a avut concepția lucrării, nu s-a gândit și la lucrurile practice, de care avea nevoie această instituție: o latrină, un amfiteatru, bibliotecă. Nimic! Și este o instituție pentru care s-au cheltuit probabil zeci de milioane.

Așa încât, în ce privește băile comunale, o problemă care se pune aceea a schimbării sistemului de construcție, aceste construcțiuni trebuind să fie practice și, în același timp, și producătoare de venituri, pentru ca astfel să le putem multiplica și a asigura astfel o cât mai bună sănătate Neamului, fiindcă de curățenie depinde sănătatea, puterea de muncă și programul unui neam.

Desigur că cunoașteți situația de la Teleorman. Este acolo un paradis plin de tuberculoză!... Tuberculoza se datorește faptului că în marile aglomerațiuni din sate și orașe, praful plin de microbi este ridicat și răspândit printre oameni. Chiar la licee și la unele școli primare, când dădeam cu mâna rămânea o dără, iar degetul mi se murdărea de praf. Dar praful acesta, purtător de toți microbii, intră în pieptul copiilor și al locuitorilor.

Dar nu s-a făcut nimic ca să se paveze străzile, măcar în dreptul școlilor, unde sunt copii mulți, sau în dreptul instituțiilor publice, unde sunt funcționari mai mulți și aglomerațiile sunt mai mari, așa încât aerul care se respiră este un aer viciat și purtător de boli. Același lucru și în sate.

Cauza principală a acestei situații constă în lipsa de alimentare cu apă. Orașe ca Alexandria, Roșiorii de Vede, Turnu-Măgurele n-aveau apă, dar aveau tuberculoză. Așa se explică marile ravagii și progresul pe care l-a făcut această boală într-o regiune extrem de bogată.

Dar chestiunea aceasta este pe punctul de a se remedia. Am spus să se dea 10.000.000 lei pentru Alexandria.

G-ral D. Popescu: Am dat ieri.

Mareșal I. Antonescu: Să dai 10.000.000 lei acolo, pentru ca să se facă lucrările de alimentare cu apă ale orașului, pentru că apa este o problemă pentru Alexandria, oraș care ar putea să fie foarte frumos, pentru că a fost trasat de către ruși, cari văd lucrurile în mare, și în spațiu și în timp, nu le văd în mic; ei le văd în spațiu și peste o sută de ani, iar nu înapoi. Alexandria ar putea deveni un oraș foarte frumos, cu străzi largi, bine pavate, cu apă. Va fi astfel un centru cu care să ne putem mândri.

G-ral D. Popescu: Domnule Mareșal, am dat 10.000.000 lei, de la ...

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Nu intrăm în detalii.

Ceea ce trebuie să rețineți, împreună cu Ministerul Lucrărilor Publice, este ca să faceți un plan pentru băile comunale, pentru ca să nu facă oricine ceea ce vrea.

A. Constantinescu: Este exact ceea ce spuneți, dle Mareșal. Sunt case fără latrine, chiar.

Mareșal I. Antonescu: Vom ajunge și la chestia aceasta.

În ce privește baia de la Corabia, domnule ministru, împreună cu Ministerul Economiei Naționale, vă aduc la cunoștință această chestiune, ca să luați măsuri, fiindcă baia nu funcționează. Baia avea personal, dar nu funcționa, pentru că până la epoca aceasta este discuție dacă se transformă sau nu sistemul de încălzit al băii. Dar nu se ține o instituție producătoare de venituri pe loc. O instituție făcută pentru sănătatea comună nu poate fi oprită pentru astfel de chestiuni.

Când am hotărât lucrul acesta, al schimbării de combustibil, am spus: Mergem înainte și, în măsura în care primim din Germania ce ne trebuie, transformăm și noi întrebuințarea de combustibil și trecem accentul de pe un combustibil pe altul – după păcură pe cărbune – dar numai după ce facem aceste transformări. Acum suntem în octombrie, în plin început de toamnă și baia comunală nu funcționează, deși Statul plătește pe toți funcționarii cari stau degeaba acolo.

Vedeți dar care este situația și ce lucruri necugetate se fac, cum le rezolvă birocrăția, de produce zilnic pagube de sute de milioane în Statul acesta. Pagube de multe milioane se produc din cauza chestiunilor pe care birocrăția nu le rezolvă la timp sau le rezolvă în modul în care v-am arătat.

Ați primit vreo indicațiune?

S. Ghiolu: N-am primit nimic.

Mareșal I. Antonescu: Dar s-au comunicat chestiunile acestea departamentelelor. S-a dat apoi și un comunicat. Trebuia să vă sesizați de acest comunicat, pentru că acolo sunt lucruri care trebuie să vă servească în primul rând dv.

În privința locurilor virane: în toate centrele pe unde am trecut, chiar și pe la sate, sunt locuri virane. Trebuie aplicat și la sate același principiu pe care l-am folosit la oraș. După doi ani de muncă, am produs astfel la București 700 vagoane de zarzavat, de ceapă, cartofi, fasole, pe aceste terenuri virane ce au fost cultivate. Este un enorm aport în aprovizionarea Capitalei și o ușurință foarte mare pentru tot ceea ce privește această aprovizionare, care înainte era aproape o greutate de neînvins.

Deci, și pentru locurile virane de la sate, se poate lua aceeași măsură.

În ce privește orașul Alexandria, domnule ministru de Interne, vă rog să dați cele 10.000.000 necesare pentru lucrările de alimentare cu apă. Au nevoie de vreo 25.000.000 lei, pentru ca lucrările să fie terminate. Trebuie făcut ceva, pentru că sunt acolo oameni cari cad ca muștele, din cauza tuberculozei.

Al. Neagu: E cel mai mare procent de tuberculoză acolo. Se va face un spital.

Mareșal I. Antonescu: Am constatat că la căminele culturale Buletinul Administrativ nu se discută, nu se trage nici un folos de pe urma lui.

Domnule ministru de Interne, Buletinul acum este foarte bine întocmit, mai bine decât de la început, pentru că este mai sintetic, deși intră numai în biblioteca Primăriei. La căminurile culturale am văzut că nu se comentează acest buletin, deși folosește la ceva. Am constatat că nu se face nimic în această privință. Indolență românească, deși ordinele mele și ale dv., domnule ministru de Interne, au fost destul de clare în această privință.

De ce trebuiesc comentate la căminurile culturale?

Fiindcă nu la Primărie vin cetățenii. În afară de Sfatul comunal, la consiliile de colaborare la orașe, la căminul cultural trebuie să vină toți locuitorii, cari sunt dornici să se informeze și să discute acolo problemele de ordin general ce-i interesează. Numai astfel ridicăm Statul, dacă îi aducem la aceste cămine culturale și îi îndrumăm. Acesta a fost scopul lor. Dar suntem departe de a călca pe urma acestui scop. Am urmărit să aducem la căminele culturale din sate femeile, bărbații și copiii, să le facem o educație și civică, și patriotică și să-i punem la curent cu nevoile statului și, în același timp, am urmărit să le dăm îndrumările necesare și să le satisfacem unele din necesitățile lor.

Dar căminele culturale n-au făcut mare treabă în această privință. Programul lor – teoretic – este foarte frumos; când însă le privim practic, când vreau să constat activitatea căminelor culturale, din răspunsurile care mi se dau, văd că este ceva improvizat. N-au registre de ședințele ținute; nu se știe ce conferințe s-au făcut la aceste ședințe; nu se cunoaște câți oameni au venit la ele și nici ce concluzii s-au tras. Nu este nici o urmă asupra activității acestor cămine culturale.

De ce? Fiindcă nimeni n-ar vrea să lase urme, dacă n-are ce lăsa. Dacă n-ai agonisit nimic în viață, nu lași testament. Dacă ai agonisit la o ședință ceva, aduni toată lucrarea într-un proces-verbal și arăți ceea ce s-a discutat, câți oameni au participat la ședință, ce probleme s-au pus, cum s-au soluționat, toate problemele care se pot pune și care-i pot interesa.

Deci, domnule ministru de Interne, vă rog să luați măsuri în această privință.

G-ral D. Popescu: Nu depind de mine, nu sunt ale mele.

M. Antonescu: Nu sunt nici ale mele; dar voi face un program.

Mareșal I. Antonescu: Domnul Neamțu, care se laudă cu multe lucruri, spunea: „Am căminuri culturale”. Are, dar pe hârtie, fiindcă practic n-are nimic.

Când am cercetat câți bani au mâncat aceste căminuri, am constatat că s-au cheltuit sume foarte mari de bani, cu care s-ar fi putut realiza multe lucruri. Numai Dioști a consumat 80.000.000 lei, în valoarea de atunci. Am văzut ceea ce am constatat. Când s-a dus însă nevasta mea acolo, s-a întors încântată, pentru că au dat cu var și au pus frunze de stejar cu care au acoperit totul. Au pus steaguri de au acoperit toate crăpăturile; au măturat cu cinci minute înainte, așa cum se făcea în alte vremuri când venea în inspecție un om politic, și când venea cel care făcea inspecția, era încântat.

După ce a venit la București, soția mea mi-a spus că a găsit bună situația de acolo. Dar m-am dus și eu – prin surprindere – la Dioști. Prefectul n-a știut decât în ultimul moment, așa că am văzut realitatea. Ei bine, am găsit cea mai mare dezordine care poate să existe.

Zimnicea este un oraș pe care nu l-a văzut nimeni, ca și Izlazul. Popa de la Izlaz mi-a spus că de 20 ani n-a văzut pe nimeni venind pe acolo – este Procopiescu, tatăl celor doi generali.

Este un orașel foarte frumos și port. Dar situația este la fel: n-are un cămin cultural, n-are o sală unde să se adune oamenii. Deși este un fel de oraș-sat, totuși trebuie scos la lumină. Dar aceasta nu se poate face numai prin activitatea cetățenilor, numai prin posibilitățile lor. Vă spun aceasta, domnule ministru de Interne, pentru că este o activitate de dus, acolo, în această privință.

Cantinele școlare le-am găsit foarte bine îndrumate. Este un suflu nou la școala primară. Nu pot spune același lucru despre școlile secundare. Este diferență enormă. Școala primară s-a înhămat în acțiunea nou întreprinsă. Am găsit un spirit nou, muncă și ordine, se activează în toate părțile. Bineînțeles că suntem încă departe de perfecție.

În toate părțile am întrebat, și contrar de ce îmi afirmase dl. Oteteleşanu, mi-au spus toți că sunt o binefacere aceste cantine, pentru că toți copiii săraci și desculți, cari înainte nu veneau la școală, fiindcă nu aveau cu ce, acum vin la școală pentru mâncare, și s-a mărit frecvența.

Aceste cantine școlare trebuiesc însă supravegheate de aproape, pentru că se poate întâmpla să se petreacă – și se petrec chiar aici, sub ochii noștri, la București – oarecari nereguli.

Am găsit la Roșiorii de Vede o inițiativă lăudabilă în privința cantinelor școlare. Un învățător, extrem de inimos, face aprovizionarea pentru toate cantinele și le distribuie alimentele, așa încât munca pe care ar trebui să o facă 20 inși, dacă sunt 20 de cantine acolo, o face un singur om, ceea ce cred că este foarte bine ca inițiativă.

Am văzut – și dl g-ral Vasiliu a luat notă în această privință – procesele-verbale de inspecție pe care le fac șefii administrativi. Tabelele acestea de inspecție nu erau ținute la curent. Sunt șefi de aceștia ierarhici, prefecți, pretori, cari merg în inspecție, dar nu fac procese-verbale. Atunci primarul a înțeles că nu trebuie să facă mențiune că a fost în comună și i-a dat oarecari indicații.

Am găsit unele locuri, unde prefectul sau medicul nu fusese de multă vreme. Primarul mi-a spus: a mai fost. De ce nu este notat aici? – Pentru că nu a încheiat proces-verbal.

Și m-am convins de această realitate în mai multe comune. D-ta trebuie să dai deci indicații ca să noteze ori de câte ori vine un șef ierarhic în comună, chiar dacă nu încheie proces-verbal.

Am dat ordin ca Statistica să întocmească niște grafice standard, pe care să le trimitem la comune, și el n-are decât să le completeze. Aceste grafice însă nu au ajuns până acolo, deși dispoziția este luată chiar din primăvara aceasta, și știu că aceste grafice sunt făcute de Oficiul Statistic, v-au fost trimise Dvs., dar la periferie nu au ajuns până acum. Din această cauză, unul face graficul pe un cearceaf, altul pe o foiță de țigare, altul pe o hârtie, ceva care nu este dirijat, ceea ce este contrar sistemului ce vreau să introduc. Trebuie să dirijăm, să standardizăm, și trebuie să dăm directive, căci am găsit un medic de spital, cu spitalul în mare ordine, care nu avea grafic, nu urmări activitatea spitalului pe grafic. Și acesta nu este un lucru secundar, pentru că nu se poate urmări starea sanitară a regiunii, decât având toate datele în ce privește bolile și bolnavii cari s-au perindat pe la spital, ca să putem vedea sistematic cum au evoluat, timp de zece ani, scarlatina, difteria și alte boli.

Mai ales la spitale, la școli și la administrațiile comunale trebuie să existe aceste grafice, ca să îmi pot da seama de evoluția – la administrație – pentru problemele de ordin social, greve, agitații muncitorești etc. Dacă acestea sunt trecute în grafic, văd care este curba lor: au mers descrescând sau crescând, sunt într-o curbă frântă tot timpul – atunci sunt cauze care apar și care dispar – și trag concluzii din aceste grafice.

Acesta este scopul lor, și de aceea țin să se introducă și să se normalizeze. Doctorul acesta de spital, la care m-am referit, mi-a spus: nu este rea voință că n-am aceste grafice. Dar nu știu să le fac. Să mă învețe cineva cum să le fac, și le fac.

DI. dr. Tomescu văd că nu este aici. Am spus să se dea și acolo grafice standard, ca la școli. La nici o școală la care am fost n-am putut să văd cum a mers curba frecvenței elevilor la școală, a efectivelor pe clase, întâia, a doua, a treia, a patra. Într-o clasă de liceu nu poți să urmărești; te trimite la condică, la arhivă. Aceasta nu se poate. Un director de liceu trebuie să aibă toată acțiunea acestui liceu pe timp de zece ani, ca să vadă cum a evoluat în această privință mentalitatea în instituția în care activează el. Nu poate să facă nimic, și nu face nimic.

În ce privește spitalele, Școala și Justiția, nici acolo nu există nimic în această privință. Trebuie să activați în această direcție, pentru că este o necesitate. Numai așa puteți urmări evoluția unei probleme, și numai așa puteți să vă legați cu trecutul; pentru că dacă în fiecare din probleme nu ne legăm cu trecutul, nu există continuitate în acțiune, și acolo unde nu există continuitate în acțiune, nu se poate realiza un progres.

Deci trebuie să vedem care a fost acțiunea, și dacă oamenii cari au guvernat această țară în trecut nu au realizat continuitatea care trebuiau să o realizeze, este pentru că nu au avut această metodă de lucru.

Când un ministru al Școalelor, al Cultelor, al Justiției, al Lucrărilor Publice s-a dus într-un loc ca să vadă cum se leagă cu trecutul problema A, B, Z, nu a găsit nici o urmă în această privință. Dacă noi facem această operă, începem o acțiune care va crea bazele continuității pentru ziua de mâine. Cine va veni după noi, va găsi modul cum a evoluat activitatea publică, și felul cum a evoluat o problemă.

Insist, pentru că de 3 ani mă lupt să introduc aceasta, și n-au reușit să introduc decât în anumite compartimente, și nu complet. Și la baza acestei acțiuni nu este un spirit de imitație. Dar eu, totdeauna așa m-am orientat. În orice acțiune pe care am fost pus să o duc mai departe, prima grijă a fost să văd ce s-a făcut în trecut în această problemă, și am căutat să scot date din trecut, pentru ca legându-mă de trecut să duc acțiunea înainte.

G-ral D. Popescu: Domnule Mareșal, dați-mi voie să dau o lămurire. Este adevărat că Institutul Statistic ne-a trimis, de anul trecut, niște modele de grafice, cu niște instrucțiuni. Dar mie mi s-au părut instrucțiunile așa de complicate, că încercând să fac eu aceste grafice, n-am fost în stare. Iată, în ce privește originea etnică, ce se spune în aceste instrucțiuni: Pentru a reprezenta grafic numărul total al locuitorilor comunei rurale, la fiecare recensământ, se înscriu în interiorul cercului o serie de cercuri concentrice, pe o scară, notată de la 10 la 10.000. Ordinea începe de la centru spre periferie. Valoarea înscrisă pe scară reprezintă numărarea populației totale. Vin la un notar aceste instrucțiuni. Întreb dacă este în stare un notar să facă un grafic în astfel de condiții. Atunci, am făcut eu niște grafice.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Dar nu le-am văzut nici pe acelea.

G-ral D. Popescu: Le-am trimis la Institutul Statistic ca să se pronunțe, dar nu mi-a venit răspunsul.

Mareșal I. Antonescu: V-am spus de mai multe ori, să nu vă adresați la specialiști, căci dacă vrei să înmormântezi o chestiune, convoacă specialiști.

Eu am lucrat cu graficele ani de zile în oștire. Dărilor mele de seamă asupra mersului inspecțiilor, asupra unei unități pe care o comandam direct sau o inspectam, totdeauna se rezumau la grafice. Scriam numai o pagină sau două, și comentam aceste grafice. Atât și nimic mai mult.

Am luptat să introduc aceste grafice la Școala Superioară de Război, la Ministerul Apărării Naționale, când eram secretar general, și la Marele Stat Major. Se făceau când eram eu, apoi se aruncau la coș. Nu știu de ce, fiindcă este o metodă foarte simplă, și eu sunt bine orientat asupra programelor statului numai datorită faptului că lucrez cu aceste grafice, cu condiția ca să fie corecte. Și să fiți siguri că m-am convins că graficele sunt corecte, pentru că ai posibilitatea să cercetezi dacă graficele nu sunt corecte.

Dar specialiștii aceștia trebuie să-i folosim. Nu putem să ne dispensăm de domnul Mănuilă, care are studii de specialitate în această direcție și a făcut lucruri bune. Știu că este un mare teoretician și încălzit, dar a și realizat multe lucruri. D-ta nu aveai decât să corectezi aceste grafice.

G-ral D. Popescu: Le-am corectat, dar nu mi s-au trimis înapoi. Vedeți modelul pentru notari.

Mareșal I. Antonescu: L-am văzut. D-ta poți să arăți și populația Parisului pe acesta. Or, populația unui sat de 2000 locuitori este arătată pe o roată atât de mare, pe cât eu pot să arăt populația Parisului pe roata mică făcută de d-ta. Dați ceva standard, ca să nu se piardă ochiul și să nu se risipească cerneală, pentru ca să se facă niște grafice. De pildă, unul are trei tractoare, și face o coloană înaltă, ca să arate aceasta; altul are 3000 tractoare, și face o coloană mică. Totul este chestie de proporție.

G-ral D. Popescu: Dacă dv. ne dați dezlegare să le facem noi ...

Mareșal I. Antonescu: Am dat chiar instrucțiuni scrise.

G-ral D. Popescu: Le-am dat la Statistică, dar nu ne-a venit răspunsul.

Mareșal I. Antonescu: Trebuia să-l ții de scurt, ca să-ți dea răspunsul într-o săptămână.

În privința proceselor-verbale pe care le încheie șefii de autorități când se duc în inspecție, desigur că s-a remediat situația în această privință, pentru că nu mai vorbește în felul acesta: Noi, șahul Persiei, venind astăzi în comuna ...

A început să dispară acest lucru. Dar ce am constatat la aceste procese-verbale? De exemplu, un pretor de la plasa Corabia, foarte vrednic și la curent cu toate problemele – mi le-a expus foarte clar, sintetic, este un om inimos, care vrea să muncească – ce constat într-un proces-verbal al lui? Spune: Am trecut în inspecție, și-ți dau termen până la data cutare să faci cutare lucru. Am cerut procesul-verbal să văd ce măsuri a luat când a mai fost la altă inspecție. L-am întrebat: Ce ai constatat? Mi-a răspuns: Am constatat din nou că nu se vâruise ce spusesem. I-am dat un nou termen.

Aceasta nu se poate. Este mai bine să aibă o coloană, în care să spună: Aceasta am găsit, acesta este termenul. Vine la inspecție, și dacă nu s-a făcut, constată de ce nu s-a făcut. La a treia inspecție completează a treia coloană: S-a făcut, sau mai dă un nou ordin. Și atunci are un control. Așa, făcea mereu la procese-verbale.

Este un sistem de găsit. I-am spus lui Vasiliu cum să pună el pe două, trei, nouă coloane.

Nimeni nu folosește munca de folos obștesc, mai ales a fetelor. Din cauza aceasta, la Dioști toate geamurile sunt jumătate închise, jumătate deschise. Vine un vânt, a spart toate geamurile; apoi stau trei ani deschise, până se face raport, cer bani domnului Neagu, care refuză. Dar geamurile s-au stricat din cauza aceasta. Aceasta este Țara Românească, dezordine totală.

Deci trebuie folosită munca de folos obștesc. Am vorbit cu toți. Toți sau folosesc cu timiditate sau, unde o folosesc, ca la Liceul de la Roșiorii de Vede, o folosesc cu lipsă de înțelepciune.

Am întrebat: Ce faci d-ta la educația morală? Fiindcă am numit câte un diriginte pe clasă. Lasă că nu se face nimic cu colțul eroilor. Ce este colțul eroilor? Eroii noștri. Ce este aceasta? Sau războiul sfânt? Din războiul sfânt, războiul crucii, eroii noștri, nu mai iese nimeni.

Dar ce a mai făcut doamna profesoară de acolo? A scos copiii din clasa I, ca să facă șanț de apărare antiaeriană, șanț care trebuie săpat la doi metri, care cere putere.

Iată utilizarea muncii de folos obștesc. Cu alte cuvinte, bătaie de joc și compromiterea unei idei.

Deci chestiunea aceasta a muncii de folos obștesc noi s-o realizăm. Să iei d-ta notă, dle Vlădescu, să facem o comisie, ca să o reorganizăm. Sunt doamne care nu fac altceva decât să joace toată ziua cărți, să se parfumeze, să se pudreze și să se plimbe pe Calea Victoriei, cu rochii a căror lungime revoltă pe domnul g-ral Pălăngeanu, și fac bucuria altora, și apoi se întorc acasă și clevetesc. Doamnele acestea trebuie puse la munca de folos obștesc.

Curentul electric și apa. Am constatat în toate comunele că prețul curentului electric este mult mai scump decât la București. Chestiunea aceasta trebuie revizuită. Au multe avantajii cetățenii care locuiesc la periferia țării sau în provincii, dar pentru aceasta nu trebuie să fie jecmăniți din alt punct de vedere.

În afară de aceasta, am constatat că la Zimnicea nu există electricitate, pentru că se ceartă primarul nou cu acela pe care l-a înlocuit. Primarul vechi a făcut să fie concentrat actualul primar. Ei se ceartă și comuna n-are electricitate. La doi pași se găsește portul Zimnicea, unde silozurile stau în inacțiune, nu lucrează. Este chestiune numai de a se face un kilometru de fir electric. Pentru ca să se lege Zimnicea cu portul. De ce nu s-a făcut această operație? Până se aduce o uzină specială pentru Zimnicea, putea fi folosită uzina pe care o avem deja acolo în port. La întrebarea mea de ce nu s-a făcut aceasta, mi s-a răspuns că șeful Serviciului Tehnic de la București a studiat numai vreo 90 pagini din lucrarea prezentată și că mai sunt alte pagini care urmează să le cerceteze! ...

Vedeți, domnilor miniștri, pe 90 pagini s-au făcut calculele ca să se lege uzina din portul Zimnicea cu orașul Zimnicea.

A. Constantinescu: Ieri am dat o dispoziție ca toate rapoartele să nu fie mai mari decât o pagină.

Mareșal I. Antonescu: Cu circulările nu rezolvăm problema.

Ceea ce se petrece acolo se petrece în toate părțile.

Dar cine din dv. nu dați circulare? Și nu se dă în fiecare zi? Dar nu cu ele rezolvăm problema.

În ce privește bugetele: suntem în mare parte în situația dinainte. Bugetele sunt deficitare. Trebuie să facem eforturi în această privință, ca ele să poată fi echilibrate. Cum? Prin eforturile făcute de către primari, prin acte de inițiativă, prin ateliere comunale, prin crearea de organisme care să producă venituri. Excepție am constatat numai la Caracal. La Turnu-Măgurele, n-am examinat problema. La Caracal am examinat toate problemele administrative și comunale de acolo, așa că despre ele sunt mai în măsură să vă vorbesc.

De exemplu, la Caracal 70% din buget astăzi este întrebuințat în lucrările edilitare și în investiții. Se realizează acolo ceea ce, cu alte cuvinte, am făcut și noi cu bugetul Statului, de când suntem la conducere. De unde înainte bugetul Statului era numai buget de personal și se rodeau veniturile Statului de toate rozătoarele, astăzi bugetul Statului are un procent destul de mare în investiții, un procent care ne ajută să realizăm un progres în această țară, în loc să trăim din agonisita trecutului. Tot așa și la Caracal: 70% din buget merge la investiții și numai restul se consumă cu celelalte cheltuieli.

Ei bine, ceea ce a putut realiza Caracalul, care avea un buget deficitar până acum, trebuie realizat de toată lumea. Iată acțiunea care trebuie dusă în această privință. De altfel Caracal este un oraș destul de mare.

La Zimnicea, situația se prezintă destul de rău, fiindcă nu există decât un spital cu 30 locuri pentru populație de circa 11.000 locuitori. Fără dispensare, fără alte spitale, fără nimic altceva, în aceste condiții puteți vedea de ce tuberculoza a făcut ravagii acolo.

La Caracal este un spital foarte vechi, unde un doctor foarte inimos a făcut maximum ca să-l pună pe drumuri bune. Însă este mult prea vechi acest spital, prea mic pentru un oraș care are peste 11.000 locuitori și nici un dispensar. Deci, din acest punct de vedere situația este destul de proastă. Voi vorbi cu domnul doctor Tomescu, ca să găsim o soluție în această privință.

O altă chestiune, de care am vorbit – este puțin cam ridicolă, dar trebuie rezolvată – o constituie chestiunea busturilor foștilor oameni politici. De exemplu, un primar din Teleorman mi-a vorbit de un domn care și-a dat numele unor străzi în oraș, și-a făcut și bust dar n-a făcut nimic pentru oraș.

În notă văd că se scrie că „aceste busturi vor fi înlăturate și înlocuite cu acelea ale persoanelor reprezentative – din trecut și prezent – în viața publică”. Adică să scot bustul lui Tache Ionescu sau al lui Duca și să-l înlocuiesc cu al meu? Să-l iau pe al lui și să-l pun pe al meu? Dar nu m-am gândit la acest lucru. Am spus numai că toate aceste busturi să se pună în sala de recepție, în loc să stea acolo unde se află. Așa am găsit un cap foarte mic pe un stâlp foarte mare, într-o parte. La Roșiorii de Vede, am găsit, chiar în sala de intrare, unul la fel. Cel dintâi lucru de care te lovești în sala de recepție este un obelisc înalt, peste care dai chiar de la intrare, iar peste el este pusă o tărtăcuță neagră și oribilă. Dar acesta este un lucru și neestetic și nepractic. De aceea am spus ca aceste busturi să fie luate și băgate în sala de recepție, așezându-le pe un soclu convenabil. La Roșiorii de Vede este bustul generalului Manu. Dar mi s-a vorbit de bustul unui alt primar care, de-abia făcut primar de câteva zile, și-a trântit un bust.

Al. Neagu: Este Mănciulescu; este de 40 de ani acolo.

Mareșal I. Antonescu: N-a făcut nimic. Se ceartă cu familia. Se vede că n-a făcut nimic, pentru că nu era nimic în acest oraș.

Cum nu avem noi dreptul să ne facem busturi, noi care am făcut mai mult decât domnul Mănciulescu, cu atât mai mult domnul Mănciulescu nu are dreptul acesta. Nu avem drept să ne facem nici statui, nici busturi, nimic. Generația viitoare va spune cui să se facă busturi și cui nu.

Deci, s-a trecut foarte rău aici și să se rectifice, pentru că nu mi-a trăsnit prin cap această năsbâtie, ca să se ia busturile din trecut și să fie înlocuite.

Col. R. Davidescu: Este o greșeală de redactare.

Mareșal I. Antonescu: Când am citit-o, am pus un semn de întrebare și exclamare. Eu mă controlez în tot ceea ce spun.

Este o greșeală de redactare, care rămâne și care mai târziu se citește. Să nu facem ca acei de la Ploiești, să le mutăm dintr-un loc în altul. Caragiale a schițat bine această chestiune.

În ce privește contribuțiunea întreprinderilor, despre aceasta mi-a făcut propuneri foarte judicioase prefectul de la Teleorman. O vom studia împreună, chestiunea aceasta. Mi s-a spus că în Ardeal, în Consiliul Comunal, sub austrieci, atunci când Consiliul Comunal decidea că trebuie făcută o operă de utilitate publică în folosul comunei – de la sat până la oraș – comuna trebuia să suporte un impozit corespunzător pentru realizarea operei cerute de către Consiliul Comunal.

Cred că ideea este foarte bună ca s-o realizăm și noi. Dacă Consiliul Comunal hotărăște că este necesar să se facă o baie într-un loc, toți cetățenii pot să suporte un impozit în plus, pentru ca să se realizeze această baie, care este tot în folosul lor.

Aceasta este o problemă de studiat, împreună cu Finanțele. Văd că domnul ministru Neagu și-a și încruntat sprâncenele.

Al. Neagu: Ideea este foarte bună. Tocmai studiem organizarea finanțelor locale. Cu ce aprobare o facem?

M. Antonescu: Cu aprobarea Ministerului.

Mareșal I. Antonescu: Dar aprobarea să nu rămână cinci ani pe la Interne și șase ani pe la Finanțe, căci nu se mai alege pe urmă nimic.

Trec acum la chestiunile privind Ministerul Apărării Naționale.

Am constatat unele lucruri dureroase și altele îmbucurătoare. De exemplu, am constatat la Regimentul de Artilerie din Teleorman o situație îmbucurătoare. Am intrat în magazia de mobilizare a regimentului. Regimentul este plecat cu tot echipamentul și tot armamentul. Când am intrat în magazia lui de mobilizare, am găsit o magazie cu tot harnașamentul și toate efectele; am găsit-o într-o stare care mi-a făcut o deosebită plăcere. Magazia era absolut plină cu tot ceea ce trebuia. Am spus: Iată, se spune că am distrus Armata; dar nici în timp de pace nu aveam atâtea efecte câte sunt acum, după ce regimentul a plecat. Deci din acest punct de vedere, la unele divizii, de care ne-am ocupat noi în urmă, în ultimul an, situația este perfectă.

Dar nu aceeași este situația la divizia din etapa III, în ce privește complectarea programului de mobilizare. Situația este destul de bună, însă dezordine enormă. Am văzut la Regimentul 20 Infanterie cazarma murdară și deteriorată; magaziile nearanjate; magazia de mobilizare foarte rău ținută. Regimentul acesta, care a luptat la Stalingrad,

a lăsat efectele într-o dezordine nemaipomenită. A plecat de o săptămână, dar nu lăsase nici un fel de ordine în urma lui. Nu este o scuză plecarea regimentului, fiindcă un comandant de regiment nu trebuie să plece lăsând dezordine în casa lui. Oricine pleacă din casa lui, lasă în ordine lucrurile de acasă; nu-și revășește covoarele, saltelele, cearceafurile, tablourile prin casă și apoi închide casa și pleacă. Așa a făcut Regimentul 20 Infanterie. Trebuie să-și pună totul în ordine.

Așa a făcut și Regimentul 23. Trebuia să-și pună totul în ordine.

Al treilea caz dureros este cel de la cazarma care a fost odată sub ordinele mele, cazarma Regimentului 2 Călărași, de la Caracal. Este o cazarmă foarte bună. Această cazarmă am găsit-o într-un hal fără de hal, pentru că trecuseră pe acolo mai multe unități și fiecare luase câte ceva și stricase geamuri, uși, acoperișuri. Au procedat ca într-o țară cucerită. Trebuie pus capăt unei asemenea situații. Cine intră într-o cazarmă, trebuie să primească un proces-verbal și trebuie să predea cu proces-verbal. Iar comandantul de regiment, care lasă trupa să-și bată joc de o instituție dată lui în bune condițiuni, acel om trebuie să răspundă nu numai cu banii lui și cu munca lui, dar și cu cariera lui, pentru că eu nu admit acest vandalism.

Când am trecut în Bulgaria sau acum în Rusia, instrucțiunile au fost: ceea ce găsiți, perfecționați; nu distrugeți. Procedați așa chiar cu ceea ce aparține inamicului. Trebuie să lăsați urme bune. Omul civilizat lasă în urma sa urme bune. Altfel Neamul întreg plătește.

Așa am găsit prizonierii ținuti de domnul Tiberiu Eremia care, la ferma de la Stoenesti, Slatina, îi hrănește ca în Etiopia. Acestea vor fi plătite. De cine? De dumnealui? De Neamul Românesc! Pentru că, dacă se constată aceasta, se trage concluzia generală: Neamul Românesc își bate joc de prizonierii ruși. Și ce este Rusia față de România! Rusia ne va pedepsi într-o zi, căci nu va dispărea ca mare putere. Dacă noi însă păstrăm regulile bune, nimeni nu ne poate acuza, și noi, chiar loviți, ținem capul sus. Tot așa am făcut și față de unguri. De aceea în problemele de Stat trebuie să ne menținem pe liniile și principiile mari.

Și dacă acest lucru îl aplicăm față de străini, cu atât mai mult trebuie să-l aplicăm și să-l plasăm în interiorul țării.

Nu este permis unei instituții, o școală, o administrație, o unitate militară, să vină în locul alteia, pe care să-l devasteze și să-l lase așa, căci acel om merită o pedeapsă mult mai mare decât unul de rând.

Aceasta am vrut să spun în privința cazărmilor.

În privința curții cazărmilor și a celorlalte instituții, trebuie dusă mai departe acțiunea de care am vorbit, pavarea străzilor și a curților, lucru pe care nu l-a înțeles domnul Bușilă, care a oprit executarea unei lucrări începută din ordinul meu.

Pavarea curților cazărmilor nu este o risipă, ci este o economie, pentru că nu se strică efectele Statului, iar sănătatea Neamului Românesc am stricat-o în cazărmi, fiindcă îl ținem pe soldat în noroi până la genunchi, îl băgăm ud într-un dormitor neîncălzit și apoi îl trimitem acasă bolnav. Dacă am o curte pavată, în 5-6 ani se amortizează, prin economia făcută cu efectele. În ce privește sănătatea nu mai vorbesc.

Deci pavarea curților cazărmilor și punerea lor în bună stare nu este numai un lucru de frumusețe – așa fi îndreptățit să o cer și pentru aceasta – dar este o necesitate

absolută. A fost o sălbăticie fără seamăn ca să ținem cazărmile în noroiul în care le-am ținut.

Chestiunea cu comandamentul regimentului de pontonieri germani, care nu a primit convenția noastră, nu privește Consiliul de Miniștri.

La grăniceri este un colonel, Petrovici, un comandant de activitate constructivă, deși este venit de scurtă vreme. Hrana la pichetele de grăniceri este proastă. Nu este prima oară când am constatat. Am constatat-o și în Basarabia de Nord și aci. Și pâinea este proastă și mâncarea. Trebuie hrăniți mai bine oamenii aceștia, când le ceri atâtea. Se petrece ceva acolo. Nu acuz. D-ta însă știi epoca Uică-Tătărescu, organizată în bandă de tâlhari pe spinarea soldatului grănicer, care își făcea datoria la frontieră. Să nu cumva să se întâmple același lucru și sub regimul Mareșalului Antonescu.

Este a doua oară când constat. De altfel, este o variație de hrană care face o curbă foarte sinuoasă: în unele regimente două feluri de pâine bună, în alte regimente un fel de mâncare. Este deci deva putred.

G-ral C. Pantazi: Foarte puține mai sunt în situația aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Din moment ce se pot da două feluri de mâncare, și bună, trebuie date peste tot.

Afară de aceasta, am constatat că într-un loc pâinea este 30 lei, și în alt loc alt preț. Este o problemă în privința căreia am vorbit cu domnul g-ral Arbore. Trebuie să căutați o soluție. Nu se poate ca un regiment să plătească pâinea cu 30 lei, și un altul, la București, să o plătească cu 19 lei.

Acestei anomalii birocratice, teoretice, dacă vrei d-ta, trebuie să-i găsim corectivul, căci este pe spinarea soldatului. Dacă îi dați unuia pâine cu 30 lei și altuia cu 19 lei, sigur că acestuia din urmă poți să-i dai o mâncare mai bună. Dar și acesta este soldat român, ca și celălalt: Pe el nu-l interesează de ce aici pâinea este 30 lei; pe el îl interesează de ce mănâncă mai prost ca celălalt. Și aceasta nu este permis. Soldatul român, de la Dorohoi până la Timișoara, trebuie să mănânce aceeași mâncare.

Eu spun mereu: rații, nu alocații, mănâncă soldatul, adică calorii (*sic!*), nu cifre pe livretul de ordinar al dv.

Soldații dați pentru paza prizonierilor sunt și neinstruiți, și într-un hal fără hal din cauza lipsei de echipament. Vă dați seama cum ne judecă rușii. Ei nu văd ceea ce avem noi în restul țării. Trebuie să faci un efort în această privință, ca soldatul care păzește și duce pe un delicvent de la spate să fie bine îmbrăcat, armat, bine pregătit. Să fie soldat, căci spectacolul care se dă pe aici, la Curtea Marțială, și în toată țara, de soldați cari păzesc pe alții, când ei ar trebui să fie păziți, că sunt murdari și chiar plini de păduchi, este detestabil.

Acestea sunt mici lucruri, care ne-au prezentat ca neam, și Europa și lumea toată a tras concluziile pe care le-a tras asupra Neamului Românesc, din lucruri de acestea mici. Și ce spun eu este valabil pentru toate lucrurile.

Prizonierii de la antrepriza lui Eremia erau foarte rău hrăniți. La celelalte două antreprize, pe care le-am văzut, erau destul de bine hrăniți.

Ți-am vorbit d-tale, la aprovizionare, și mi se spusese că nu mai este loc de depozitat. Și numai aici am găsit o capacitate liberă de 20.000 vagoane. Silozurile, în

special cele trei sau patru pe care le-am văzut, sunt inactive. Ele lucrează în deficit, și noi închiriem magazine în altă parte.

De silozuri trebuie să te ocupi d-ta, înțelegându-te cu dl g-ral Șova, în ce privește P.C.A. Dar până vom hotărî de cine depinde P.C.A. trebuie să îmbunătățim situația lor. Dacă prin silozuri nu trec cereale de trei ori, adică 1800 vagoane anual, silozurile se administrează în pagubă, și noi le-am făcut ca să producem.

Un alt lucru pe care l-am constatat – și nu este prima oară când am constatat același lucru – este că cei de acolo nu primesc leafa, mecanismul de plată nu funcționează la timp, ca și la învățători și la preoți, domnule Petrovici.

Ne găseam la 7-9 octombrie și învățătorii și profesorii d-tale nu primiseră leafa pe septembrie, când în tot Statul leafa se primește la timp. Aceasta, pentru că merge pe la Inspectoratul Școlar de la Craiova și se întârzie. Dar nu-i interesează pe profesori acest lucru.

I.C. Petrescu: Numai pe prima lună, fiindcă s-au făcut mișcări mari, dar apoi se normalizează.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să se normalizeze ca și în ce privește lefurile de la silozuri. Numai preoții, învățătorii și personalul de la silozuri nu este plătit la timp.

Plata ajutoarelor merge în general destul de bine, și la văduve, și la tot I.O.V.-ul, care a început să funcționeze mai normal de când am luat ultima dispoziție.

Agricultura și Economia Națională.

Egrenorii de bumbac n-au primit instrucțiuni anul trecut decât în februarie. Au primit la 25 februarie 1942 învoirea de a egrena bumbacul.

I. Marian: Nu mai aparține de mine.

Mareșal I. Antonescu: Auzi, dle Dobre. Bumbacul se face din anotimpul acesta, și birocrația de-abia la 25 februarie a dat autorizație de egrenarea bumbacului. Multe lucruri explică aceasta.

G-ral Gh. Dobre: Era domnul Pană.

Mareșal I. Antonescu: Pe mine mă interesează rezultatele. Vă atrag atenția să nu se mai întâmple. Problema trebuie soluționată acum, nu după ce moare pacientul să vedem ce operație trebuia să-i facem ca să nu moară.

Am vizitat un economat la Caracal. L-am găsit cam sărac, însă funcționa destul de bine, și dădea, față de prețurile pieței, cu 30-40% mai ieftin. Se plâng însă de lipsă de personal și de lipsa unor anumite mărfuri.

Economatele dau rezultate foarte bune. Negustorii s-au învățat acum și nu mai protestează în contra lor. Toți funcționarii se aprovizionează de colo. Trebuie însă să-i aprovizionăm.

Linia ferată este în mare progres, însă lucrarea trebuie urmărită de aproape, ca să se execute. Numai văzând acele lucrări, mi-am dat seama de ce oamenii politici nu au făcut această linie ferată care este atât de necesară economiei naționale și, din punct de vedere strategic, țării; este o lucrare extrem de grea, și era greu să o înceapă, atunci când nu se găseau mașinile perfecționate de astăzi. Să profităm că avem aceste mașini și suntem utilizați cum suntem, și să terminăm lucrarea.

Terasamentul trebuie început chiar toamna aceasta, domnule Orezeanu. Dacă nu legăm Făureii cu Tecuciul, n-am făcut nimic. Nu mă interesează dacă domnule Neagu are sau nu bani.

Al. Neagu: Da, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Va câștiga și domnul Neagu, fiindcă veniturile îi vor crește peste 1-2 ani.

Calea Ferată trebuie să o examinăm în timpul în care ne-am propus. Este o lucrare care nu s-ar fi executat decât în 10-15 ani în alt regim. Noi să facem dovada că o putem executa în 2-2 jumătate ani.

T. Orezeanu: La sfârșitul anului viitor este gata.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce trebuie să atrag atenția și Economiei Naționale, și Agriculturii și Finanțelor, este că această linie pe care o facem acum este destinată să servească și circulației internaționale, fiindcă se va circula pe ea cu o viteză de 150 km pe oră, ceea ce va scurta parcursul distanței Craiova-București la două ore jumătate. Linia aceasta traversează însă regiunea cea mai bogată a țării, și pe această linie trebuie să facem de acum înainte tot ce este în legătură cu industria alimentară, morăritul și celelalte, ca să dezvoltăm această regiune.

Trebuie să vă gândiți deci în această privință și să lucrați împreună cu Ministerul Lucrărilor Publice. Să faceți o comisie, care să se ocupe de această chestiune.

Hotărâsem să facem o uscătorie mare de legume și fructe lângă Obor, pentru ca tot ce rămâne nevândut să meargă la această fabrică. Am revenit asupra acestei chestiuni. N-am dat încă instrucțiuni, dar trebuie să o facem pe această linie, căci avem Valea Neajlovului, a Vedei etc., unde se vor dezvolta culturi de legume, bumbac, orez. Deci pe această vale trebuie să facem tot ce este în legătură cu morăritul, cu egrenarea bumbacului, cu decorticarea orezului și uscarea de legume și fructe.

Trebuie să vă întruniți cu Economia Națională, să vedeți ce avem nevoie să facem în această direcție.

Aceasta aveam să vă spun în legătură cu această cale ferată. Luați notă și, în timp de două săptămâni, să primesc rezultatul la această chestiune.

Trecând prin porturi, am văzut și chestiunea șlepurilor care se încarcă pentru italieni. De când s-au întâmplat evenimentele din Italia, stau încărcate. Am spus să se descarce. Noi avem destule cereale în depozite acum, așa încât, dacă se aranjează schimbul cu Italia, le încărcăm din nou. Dar nu se poate să ținem șlepurile încărcate două luni jumătate, pentru că tot Economia Națională, adică Statul și contribuabilii, plătește.

Avem silozuri goale. Descărcăm și depozităm marfa acolo. Numai ce a fost plătit și este încărcat în trenuri, trebuie de văzut dacă le dăm drumul; și corect este să le dăm drumul. Nu ne interesează ce s-a întâmplat. Dar din moment ce este încărcat și plătit, este incorect din partea Statului, și va atrage cereri de despăgubire, dacă nu le dăm drumul.

S. Ghiolu: S-a dat drumul.

Gh. Minescu: Și șlepurile sunt plătite.

Mareșal I. Antonescu: Atunci de ce stau de o lună la Corabia?

Gh. Minescu: Le-a oprit Ministerul de Finanțe, ca să facem formalitățile vamale.

Mareșal I. Antonescu: Două luni?

Gh. Minescu: De când s-au întâmplat evenimentele din Italia, s-au oprit.

Mareșal I. Antonescu: Este posibil să le ținem încărcate două luni? Dacă marfa se strică, cine plătește chiria, cine plătește despăgubirile pe care le vor reclama mâine cumpărătorii din Italia? Pentru ei atât așteaptă: să faci greșeală d-ta, pentru ca ei să se acopere de paguba eventuală.

Al. Neagu: Sunt 350 vagoane, care pleacă în Finlanda.

S. Ghiolu: Italienii nu convin.

Mareșal I. Antonescu: Eu spun ceea ce am constatat și este rău ceea ce am constatat. Am mai văzut mult anomalii.

Am spus generalului Arbore: suntem la jumătatea lui octombrie. Au trecut două luni de la recolta nouă și totuși se încarcă grâu de la Corabia și pentru Manutanța de la Bacău! Regimentul de la Teleorman, care a plecat în Banat, a cerut să i se trimită paiele lui în Banat! 200 vagoane de grâu se încarcă la Corabia pentru Manutanța din Bacău! Vă spun aceasta ca să veдеți ce înseamnă birocrăția, ca să vă arăt de ce sunt cel mai mare dușman al birocrăției acesteia.

Iată și chestiunea șlepurilor. Sunt șlepurile care stau de două luni de zile. Domnul Minescu spunea: „formalități vamale”. Dar se poate ca pentru acestea, 150 vagoane timp de două luni ...

M. Antonescu: Nu este așa; nu este vorba de formalități vamale. Când au intervenit raporturile internaționale cu Italia, pe care le cunoașteți, Guvernul a hotărât, pentru că raporturile cu Italia constau în clearing, să oprească transportul.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Dar trebuia ca dumnealor să descarce șlepurile și să vândă marfa altcuiva. Nu putem ține însă șlepurile și vagoanele Căilor Ferate imobilizate.

M. Antonescu: Folosesc ocazia aceasta, fiindcă domnul Ghiolu comunică un lucru nou, care iese din hotărârea luată de mine – noi hotărâsem ca să nu pierdem vremea imobilizând mijloacele de transport, hotărâsem să destinăm aceste transporturi Finlandei, rămânând să dăm Italiei altele, când s-ar normaliza raporturile cu Italia. Domnul Ghiolu spune că italienii nu convin.

S. Ghiolu: Protestează.

M. Antonescu: Atunci trebuie să-și ia angajament scris că suportă toate cheltuielile datorite întârzierii transporturilor și imobilizării vaselor noastre.

Dacă nu-și iau acest angajament, pot protesta oricât de mult. Noi le putem da oricând ce cer, dar nu putem suporta noi toate cheltuielile transporturilor imobilizate.

Mareșal I. Antonescu: Dacă procedura aceasta putea fi justificată când era lipsă de depozit de cereale, astăzi când avem depozite destule, este normal ca să nu mai ținem aceste cereale.

Gh. Minescu: Dacă nu dă această declarație, le descarc până mâine cu forța.

Mareșal I. Antonescu: Da. Și le pui în socoteală și ceea ce au imobilizat până acum și chiria. Șlepurile îmi trebuiesc pentru economia națională.

Aceasta au vrut s-o facă și englezii. Au închiriat toate șlepurile de pe Dunăre și le-au parcat. Eu ce trebuia să fac? Și atunci am luat șlepurile domnului Hoare. Acesta a fost primul meu conflict cu Anglia. Prima măsură pe care am luat-o a fost că am tăiat această intenție. A protestat, dar am răspuns: Eu nu pot paraliza economia națională. Poți d-ta să faci lucrul acesta în țara d-tale, domnule Hoare, dar nu la mine. Ca și cu magaziile britanice din 1916, când am luat grâul din țară și l-am băgat în magaziile britanice ...

S. Ghiolu: Marfa s-a încărcat în șleपुरi, s-a dat o recipisă, prin urmare marfa nu ne mai aparține nouă.

Mareșal I. Antonescu: Da. Dar șlepul îmi aparține și nu-l pot ține imobilizat 5-6 luni pentru aceeași marfă. Marfa o poți depozita undeva, este a d-tale; dar șlepul este al meu. Dacă n-o transporti imediat, eu am pagube. Eu nu pot să-mi imobilizez șlepurile mele, căci atunci ce facem?

Gh. Minescu: Șlepurile în cea mai mare parte sunt germane, luate chiar de Marină.

Mareșal I. Antonescu: Vorbesc numai în principiu. Dar chiar șlepurile date nemților nu pot fi scoase din economia națională.

O altă chestiune în legătură cu șlepurile ...

Gh. Minescu: Se poate transporta ceva pentru germani.

Mareșal I. Antonescu: O altă chestiune în legătură cu șlepurile este aceea privitoare la controlul care trebuie făcut în porturi. Am o notă aici cu tot ceea ce s-a încărcat la Corabia într-un an de zile. Să fie verificată la Economia Națională. Să se vadă dacă ordinele de încărcare la Corabia sunt reale; să se controleze ceea ce s-a încărcat; să se vadă dacă nu s-au petrecut acte de contrabandă.

Tot la Agricultură: chestiunea hibrizilor. Problema hibrizilor trebuie soluționată. Hibrizii constituiesc o calamitate, un dezastru național. Mă adresez domnilor miniștri Marian și Neagu: nu putem să distrugem Neamul ca să facem venituri la Stat. Sunt 80.000 locuitori cari au hibrizi în Țara Românească și cari nenorocesc sănătatea Neamului nostru și îl distrug. Să vă duceți la orice antrepriză de Calea Ferată și să vedeți ce musculatură are prizonierul rus care lucrează acolo, ce cap rotund, ce sănătos este, față de soldatul român care stă alături și este livid, tuberculos și nebărbierit. Rusul, deși e prizonier, se bărbierește; românul, nu. Și deși mănâncă aceeași mâncare și unul și altul, românul e mai slab, iar rusul muncește de două ori mai mult; deși au aceleași condiții de igienă, rusul e mai puternic. De ce această diferență? Pentru că rusul vine de la o bază sănătoasă, fără părinți alcoolizați. La noi, dezastru.

Când am trecut printr-un sat din județul Teleorman și mi-au spus oamenii că n-au nici o cârciumă acolo, m-am bucurat mult, i-am felicitat pe toți. Dar când am ieșit afară din sat, am văzut dealul de lângă el plin de hibrizi. Atunci am înțeles: N-aveau nici o cârciumă, fiindcă fiecare avea cârciuma la el acasă. Și eu le strânsesem mâna și-i felicitasem!...

Trebuie să găsim alte venituri pentru acelea care se iau de la alcool. Nu putem să scoatem venituri din alcool, fiindcă prin alcool distrugem nația. La Comănești am văzut 39 cârciumi pentru 2000 lucrători cari lucrau în mină. Abia ieșiți din mină, lucrătorii, cu banii de la casierie, și intră numaidecât în cârciumă. Și sunt așa de

apropiate, că intră omul din cârciumă în cârciumă. De aceea acești oameni sunt cum sunt. Dar nu putem merge astfel mai departe.

Domnule Neagu, problema trebuie studiată. Desigur nu putem deodată să spunem că închidem cârciumile din sate. Trebuie să vedem însă ce punem în locul alcoolului pe care îl dau sătenilor. Să li se dea o bere dezalcolizată sau altceva, nu știu, eu nu mă pricep, fiindcă nu beau; dar trebuie să vedem ce punem în loc, ca să bea oamenii ceva, în loc de alcool și să distrugem și hibrizii. Îmi iau această răspundere.

I. Marian: Legea este gata, așteaptă numai semnătura dv.

Mareșal I. Antonescu: Când m-am dus la Teleorman, am găsit într-un sat oameni cu peste 7 hectare de pământ având casa în mizerie. Figura oamenilor, a unora dintre cei de acolo, este exact ca figura oamenilor din tablourile răspândite prin toate școlile altădată. Nu știu cine a avut această idee nenorocită, ce nu făcea altceva decât să arate străinilor cum facem noi educația copiilor prin reprezentări de figuri de alcoolici. Din tablourile acestea din școli și din localurile administrațiilor, vă închipuiți ce concluzii a tras toată lumea. Am desființat aceste tablouri, care nu trebuiau arătate copiilor noștri. A fost o idee nenorocită. În loc ca Statul să ia măsuri să taie răul de la rădăcină – cauza cauzelor – Statul s-a mulțumit să pună pe pereți aceste tablouri. Nu știu cine a fost acel om inteligent, care a făcut lucrul acesta, să prezinte Neamul Românesc întregii omeniri așa cum nu este el în genere. Dar este mâncat de această boală. Atunci trebuie să radem astfel de vii de la pământ. Merg până acolo încât trebuie să dăm fiecăruia un venit pe 2-3 ani la hectar, la care să contribuie toată Nația; dar să radem aceste vii.

Al. Neagu: Am dat 20% din veniturile de la alcool pentru realizări importante.

Mareșal I. Antonescu: Unii au spus că pun bumbac în locul lor.

M. Antonescu: Să se dea prime acelor cari le înlocuiesc.

Al. Neagu: Trebuie răscumpărate.

Mareșal I. Antonescu: Nu se mai poate; nu le mai las; distrugem nația.

Deci, acestea am de spus în privința hibrizilor. Sunteți prevenit din timp, domnule ministru Neagu. Indiferent dacă fac împrumuturi ca să acopăr veniturile de la alcool, dar trebuie distrusă practica aceasta a alcoolismului. Dacă nu fac eu lucrul acesta, nu-l va mai face nimeni. Să fiu blestemat de 80.000 oameni, dar să fiu binecuvântat de generațiile viitoare. Dv. știți că toți oamenii aceștia după ce beau se duc acasă și procrează. De aceea avem elementele pe care le avem. Eu am văzut tragedia în întregul ei la comisiile de recrutare.

În inspecțiile pe care le-am făcut, am văzut și una din obștiile organizate, obștea de la Singureni și rezultatele pe care le-a dat. În satul acesta s-a creat o obște de către țărani. Au fost vrednici și harnici și și-au plătit, în doi ani, și moșia și inventarul viu și mort. Rezultatul: au produs 2800 kg de grâu la hectar, față de 1400 kg grâu cât au produs ceilalți săteni, pe același pământ, în aceeași regiune, în același sat. La fel, la porumb, au obținut 2400 kg la hectar în loc de 1200 kg, cât produsese înaintașii lor. Iată, deci rezultatele obținute în această comună și numai după un scurt timp.

Deci trebuie făcute obști de muncă. Sunt gata să fac sacrificii și să îndemn toată țara la aceste sacrificii, pentru ca să se facă ceea ce trebuie făcut.

Tot la Singureni, am văzut Centrul de Motocultură, organizat – cu toate piedicile puse de domnul Pană și de birocrăția Ministerului Agriculturii. Luând eu chestiunea în mână și încurajându-l pe domnul Alexianu, s-a realizat acest centru de motocultură, unul din cele zece proiectate și unul din cele o sută care trebuiesc realizate în câmpia Munteniei. Aceste centre trebuiesc realizate și nu costă nimic pe Stat, pentru că înfăptuirea lor se face din veniturile Transnistriei, realizate de domnul Alexianu, în mod deghizat, ca să nu-l prindă domnul Neagu și să-i ia banii (râsete).

La Ciulnița se face o clocitoare universală. Te rog, domnule ministru Marian, să iei pe toți directorii din Ministerul Agriculturii, pe marii proprietari de la Sindicatele Agricole și să meargă la Singureni ca să vadă situația de acolo. Să meargă de acolo până la Romanați, ca să vadă situația și de la Romanați. Am pus în comunicat – mă doare – dar a trebuit să pun în comunicat ceea ce am constatat, domnule Marian: nu s-a realizat o șosea, am găsit porci țigănești, oile fermei amestecate cu oile ciobanilor, se face o construcție nouă care costă milioane, este o nouă clădire pentru personal, dar care este compusă numai din niște cămăruțe mici și prost împărțite; iar motocultura organizată acolo la stația agricolă de la Studina este model de dezordine și de murdărie. Să-i duci și într-o parte și în alta, ca să vadă diferența, domnule Marian.

Te întreb, domnule Marian, dacă domnii Cămărășescu și Pană și-ar fi administrat averea așa, de câte ori ar fi dat faliment fraudulos? Se poate? Au 900 hectare de pământ din Romanați. Ați fost la această fermă?

I. Marian: Am fost. De vreo 20 ori.

Mareșal I. Antonescu: Cum i-ați găsit?

I. Marian: Ca și dv.

Mareșal I. Antonescu: Bine. M-am abținut ca să trec în comunicat că aparțin Institutului de cercetări. Am șters aceasta. Să spună domnul colonel Davidescu, că se pusese în comunicat, dar apoi am șters. Dar merită să pun: Institut de Cercetări Științifice.

I. Marian: Chiar astăzi al luat măsură.

Mareșal I. Antonescu: Dă-i-o domnului Alexianu – nu definitiv – ca să o organizeze, și apoi dă-o cui vrei ca s-o strice din nou. Dă-i-o, și ai să vezi dacă nu ți-o va organiza până la primăvară.

Duceți-vă la Singureni, și veți vedea ce s-a realizat; și sunt oameni cari pun mâna la ochi, ca să nu vadă realizările.

Îmi pare bine că și d-ta ai aceeași părere. Eram sigur, sută la sută, că nu poți avea altă părere.

Domnilor, sunt încă multe poduri stricate în Țara Românească. Am spus-o de acum doi ani, când au fost inundații mari în Argeș, pentru că toate podurile acestea stricate se datoresc, domnule Constantinescu, tot birocrăției. Le strică natura și oamenii, și birocrăția nu le mai construiește 20 ani, fiindcă se ceartă asupra tuturor chestiunilor.

A. Constantinescu: Asupra locului.

Mareșal I. Antonescu: Voi spune ceva acum și asupra locului.

Pentru că este cearta aceasta între C.A.P.S., Drumuri și Prefecturi pe această chestiune, am dat un ordin ca să se ia din pădurile din apropiere și să se facă podurile.

Prefectul de la Teleorman nu a putut să facă poduri, deoarece C.A.P.S.-ul îi pune piedici. Acum are poduri de făcut, are lemn în județ, dar C.A.P.S.-ul nu-i dă, sau îi dă de calitate proastă sau netăiate.

Nu se poate aceasta, când este vorba de o chestiune de utilitate publică. Și podurile trebuie să le facem în primul rând fiindcă țăranii își strică animalele și carele dacă nu au pe unde să treacă.

Tot de acum doi ani am spus domnului Bușilă că este o mare potlogărie cu carierele de piatră. I-am spus: „Ia-le și organizează-le”. Oamenii din vechile organizații politice au acaparat piatra de acum doi ani, și acum o speculează. Am dat ordin prefectului să o ia, dând prețul de atunci și beneficiul legal.

Tot la Turnu-Măgurele se găsește un grec sau bulgar, Danciu, care are singura balastieră la Dunăre și vinde pietriș. I-am spus: „Ia-o și pe aceasta, rechiziționează-o, exploatează d-ta și dă-i acestui bulgar beneficiul normal la care are dreptul, pentru că a investit un capital”.

Regula este pentru toți. Așa să facă și Calea Ferată și dumneata pentru șosele. Dacă șoselele nu s-au făcut în Țara Românească, este pentru că Statul a fost speculat de acești greci, jidani, bulgari și români tâlhari, cari au pus mâna pe carierele de piatră și le exploatează cum vor. Nu se poate să ținem țara în loc din această cauză.

Aceasta este problema podurilor și a pietrei de la Teleorman, care este generală.

În ce privește peștele, domnule Marian, toți pescarii din orașele de la Dunăre stau cu brațele încrucișate și se uită cum bulgarii pescuiesc, iar ei n-au dreptul să pescuiască, pentru că legea nu îngăduie, pe când bulgarii nu au această lege.

Te rog să studiezi legile românești, în comparație cu cele bulgărești, ca să poată pescui și ai noștri. Noi menajăm peștele, care trece la bulgari și acolo se prind cantități enorme. La noi nu se poate, căci P.A.R.I.D.-ul oprește. El vrea să înmulțim peștele în Dunăre, și peștele trece la cel care vrea să-l mănânce.

A doua cauză este că nu au utilajul necesar și nu avem pescari. Și în această privință, când am venit la conducerea Statului, am dat instrucțiuni de aici. Nu s-a făcut mare lucru. P.A.R.I.D.-ul este o instituție căreia, de asemenea, să-i pui gaz și să-i dai foc, fiindcă după doi ani, când m-am dus la Corabia, toți locuitorii mi-au spus: Ne uităm cum prind aceia peștele.

I. Marian: În timpul când pescuitul este oprit.

Mareșal I. Antonescu: Dar când este oprit la noi, este liber la bulgari. Înțeleg să facem aceasta în apele noastre. Dar la Dunăre, unde pescuiesc și bulgarii, nu trebuie să fii nici pescar, nici ministru al Agriculturii, nici șeful P.A.R.I.D.-ului, pentru ca logica cea mai elementară să-ți spună: Dacă acela îl prinde, eu de ce să nu-l prind?

Eu îl menajez pentru bulgari. Am făcut o lege de protecție, pentru ca bulgarii să prindă pește. Este ceva ce mintea mea nu concepe. Puteți spune ce vreți, dar nu găsesc logic acest lucru.

I. Marian: Voi veni să vă arăt întreaga chestiune, fiindcă n-aș avea curajul să iau această măsură.

Înmulțirea peștelui pe tot litoralul Dunărei nu se face pe malul bulgăresc, pentru că este sus. Înmulțirea se face pe malul nostru. Dacă noi nu oprim pescuitul în anumite epoci, tăiem peștelui această posibilitate de înmulțire.

Mareșal I. Antonescu: În bălți nu se înmulțește?

I. Marian: Ba da.

Mareșal I. Antonescu: Atunci fă un regim pentru bălți, dar pentru Dunăre, nu.

I. Marian: Peștii din bălțile Dunărei sunt în legătură cu Dunărea. Dacă ridicăm peștelui această posibilitate de înmulțire, sunt sigur că în 3-4 ani nu vom mai avea pește nici în Deltă, nici în porțiunea Dunărei care ne aparține numai nouă. Dv., dacă aveți concepția aceasta, dați-mi ordin și eu execut.

Mareșal I. Antonescu: Eu ți-am spus să studiezi.

I. Marian: În adevăr, aspectul este foarte ciudat.

Mareșal I. Antonescu: În bălți este alta problema, și în Dunăre alta. Fapt este că noi stăm și ne uităm cum bulgarii prind pește. Studiază d-ta chestiunea, fiindcă nu se poate aceasta.

În județul Romanați, sunt iarăși unele anomalii în ce privește chestiunea pășunelor. De exemplu, în comuna Izlaz ei nu au cu toții izlaz și pășune pentru vaci, pentru că a venit Dunărea mare și a împădurit cele două ostroave de pășunat. C.A.P.S.-ul spune: „Aici fac pădure”. Nu-l interesează dacă averea națională pierde, fiindcă acești oameni nu mai au unde să țină vitele.

Se poate să lăsăm un sat cu 6000 locuitori, care trebuie să aibă nu știu câte zeci de mii de vaci, să nu aibă unde să-și pască vitele.

I. Marian: Nu cunosc chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: Ți-am trimis-o. Și problemele acelea nu sunt izolate, ci sunt în tot lungul Dunărei și în lungul râurilor care se revarsă în Dunăre. Sunt o serie de probleme mari care se pun în legătură cu aceasta. C.A.P.S.-l spune: „Nu dau voie”. Dar el nu poate să-și facă de cap, fără să țină cont de d-ta, care ții cumpăna în toate interesele locale. Să iei d-ta această chestiune.

P. Strihan: Aceeași chestiune s-a pus și în județul Tulcea și am sesizat Ministerul.

Mareșal I. Antonescu: Știu, nu este numai într-un județ. Dacă era o chestiune locală, o rezolvam pe loc. Dar este o chestiune care are un caracter mai mult sau mai puțin general.

I. Marian: Este o problemă foarte grea.

Mareșal I. Antonescu: De aceea suntem noi aici, ca să rezolvăm problemele grele, nu ușoare; fiindcă altminteri trebuiau alți oameni.

I. Marian: Sunt tot interese naționale, care se bat cap în cap.

Mareșal I. Antonescu: Să găsim soluția care satisface și un interes și altul. Nu se poate spune că nu putem rezolva o chestiune, pentru că este grea.

Tot în legătură cu podurile, domnule Constantinescu, am găsit la Izlaz un pod care leagă Romanați de Teleorman pe uscat. Aici a fost o chestiune mai mare. Dar și în restul țării sunt poduri care au fost construite acum 2-3 ani, și după 2-3 ani au rămas pe uscat, pentru că nu a fost studiată cum trebuie problema. Și inginerii cari au luat de la Stat sute de milioane ca să facă aceasta, continuă această operă nefastă. Trebuie

oarecari sancțiuni aplicate acestor oameni. Să studiezi chestiunea tuturor podurilor pe uscat.

Dau alt caz, care întrece orice: podul de la Alexandria, care trece peste Vede, nu este așezat cum trebuie, și când vine apa mare lovește în toate picioarele podului.

Te întreb eu pe d-ta: Ce să facem acestor ingineri, cari, desigur, au ajuns inspectori generali, dacă nu și miniștri?

Podul este pe firul apei. Admit că nu a fost așa de la început. Dar dacă se făceau lucrările în amănunt la timp, ca să se domine orice acțiune a naturii, nu ajungeam în această situație. Fapt este că podul acesta, la prima venire mare a apelor, va fi luat cu totul și iată cum rămânem cu șoseaua internațională întreruptă. Dumnealor nici acum nu fac nimic.

Același lucru cu podul peste Olt. De 30 ani acesta a rămas pe uscat. Dacă se făcea o lucrare de canal artificial, ca să reducă Oltul pe vechiul lui făgaș, lucrul se îndrepta. Soluția este acum să construim al doilea pod, care va costa mai scump, și peste zece ani va rămâne pe uscat, când soluția trebuia să fie să facem un canal, să dominăm aceste ape, care să meargă pe unde vrem noi.

Este un lucru care se face în toate părțile în străinătate, dar inginerii au interese să construiască poduri.

Nu mai vorbesc că, de exemplu, la podul care se face de Calea Ferată acum la Stoenesti, diferența când a băgat piloții în pământ a mers până la 14 metri. Celălalt este la suprafață, și este condamnat să fie luat cât de curând de ape.

Deci studii neserioase făcute de inginerii noștri; neserioase mai ales că nu se merge mână în mână cu Institutul Geologic, care chiar acum nu este pe teren, cu toate că, prin această deplasare enormă, de milioane de metri cubi de pământ, s-a scos la iveală natura solului. După cum, și la facerea sondelor, Institutul Geologic nu a mers mână în mână, să vadă straturile, tot așa și acum nu merge cu aceste lucrări de poduri, ca să deschidă anumite orizonturi noi, să dea date pentru problemele viitoare, atunci când va fi să construim iar podul peste Olt.

De cine depinde Institutul Geologic?

S. Ghiolu: De noi.

Mareșal I. Antonescu: Iată lucrări nearmonizate în Stat.

Facem o lucrare care ne costă miliarde și de care trebuie să profităm cu toții, și trebuie să ne dăm seama, fiindcă acolo se vor face și alte lucrări. Am văzut chiar acolo un pământ alcalos, care iese la iveală la adâncimea de patru metri, și pământ care schimbă mereu natura lui. Toate acestea sunt chestiuni de ordin geologic, care trebuie să fie cunoscute.

S. Ghiolu: Institutul Geologic are tocmai o lucrare care este publicată. Tot ce se face în regiunea petroliferă se adună acolo.

Mareșal I. Antonescu: În ce privește Ministerul Culturii Naționale, am arătat.

Școlile primare mi-au făcut o impresie foarte bună, cu rare excepții. Școlile primare sunt curate. În unele locuri nu sosise materialul didactic la timp. Am văzut că a început o oarecare disciplină a elevilor ca ținută la oraș. Trebuie să mergeți și la sate, unde am văzut copii murdari, nepieptănați; poate aveau și păduchi. La orașe, fetele

aveau același sort, cu pamblică (*sic!*) roz, cu moț în frunte. Și chiar și băieții, într-o măsură mai mică, au început să se pună în ordine.

Dar ceea ce am văzut, și este dureros, este murdăria în care sunt acești copii, și nu lucrează nimeni în această direcție, fiindcă învățătorii nu se duc în mijlocul familiilor, ezită încă în această privință. Dar și preoții și învățătorii trebuie să activeze în această direcție.

În același timp, trebuie să-i obicinuiți să țină școala curat și să fie puși să lucreze pentru aceasta. Te rog să mergi mână în mână cu Patronajul în această privință, fiindcă a început să o facă în București. Fetele acestea pot să facă pantofi de casă, care să fie aranjați în ordine și când vin la școală să-i încalțe, ca să nu intre murdare pe picioare în clasă. Altfel, intră cu noroi și școala este murdară.

Al doilea, școala trebuie să fie curățată chiar cu ajutorul acestor eleve. Am văzut la unele școli geamurile foarte curate, scândurile albe, cum erau în casa mea părintească, când eram copil. Aceasta depinde de om, care sfințește locul.

Depinde de om, care sfințește locul. Ați văzut că unde este inițiativă privată, ca la Zimnicea, unde este doamna Capra, cantinele sunt foarte bune.

La Liceul din Roșiorii de Vede directorul alerga după profesori și nu are liceul material didactic. Nu are bibliotecă, nu are amfiteatru. Dar chiar biblioteca pe care o face – am văzut și eu cărțile pe care le primesc – o face din cărți care, în loc să fie de știință, sunt altele, de tot felul. Sunt romane.

I. Petrovici: Romane de scriitori mari.

Mareșal I. Antonescu: Așa de mari erau, domnule Petrovici, încât nu am auzit de ei niciodată. Și am și eu bibliotecă și nu cunosc romancierii mari, și români și străini. Aceștia nu prea erau așa de mari; sau poate că sunt eu prea mic și n-am fost în stare să-i apreciez în această privință. Este un liceu de zece ani.

Este un lucru dureros această lipsă, pe care am constatat-o și în alte părți. Când am luat conducerea Școalei de Cavalerie de la Sibiu, n-avea nici o carte și am lăsat-o cu 3600 volume. Am inspectat-o vara aceasta, dar am constatat că n-a făcut nici un pas înainte. Dimpotrivă, a dat îndărăt. Aceasta este mentalitatea noastră. Se poate ca instituții de cultură să fie fără nici o carte? Ce este la Universitate și la liceele din Capitală, nu știu. Dar trebuie activat în această privință. Trebuie făcute biblioteci, chiar artificial; dar pentru aceasta trebuie să dăm îndrumări, să arătăm ce cărți dăm pentru licee, pentru școlile primare, pentru școlile normale, ce cărți trebuie să se găsească în biblioteca unei școli; trebuie să știm ce cărți trebuiesc date pentru biblioteca Facultății de Medicină, și așa mai departe. Dar nu este făcut nimic în această privință. Mergem la derivă. Nu există un indicator asupra cărților ce trebuiesc procurate pentru o anumită categorie de școli, ci fiecare procură ce vrea.

Directorul de liceu de care vorbeam avea glastre cu flori, dar florile din glastre erau uscate de cel puțin cinci ani. Erau petunii uscate, și petuniile înfloresc tocmai vara. Erau chiar la ușa pe unde intră în fiecare zi de patru ori. Nu mai vorbesc de cancelaria directorului, de cancelaria profesorilor, de clase: peste tot o stare de murdărie nemaipomenită. Dar nu putem crește o generație în astfel de condițiuni, pentru ca să facem din ea conducătorii de mâine ai destinului Neamului.

Deci trebuiesc luate măsuri în toate aceste privințe și trebuiesc făcute eforturi mari. În acțiunea noastră am pus accentul, mai ales, pe spitale, Armată și construcții prin Lucrările Publice. Doresc, pentru că dv., domnule Petrovici, sunteți un om al Școalei, doresc să faceți ceva în această privință.

Cum am făcut pentru spitale, de le-am schimbat aspectul, trebuie să facem la fel pentru Școală și pentru Justiție, domnule ministru Marinescu. Domnul Marinescu râdea adineauri, dar îi vine rândul și Domniei-sale acum. Localurile unde se judecă procesele sunt foarte murdare; justițiabilii, când vin acolo, vin în fața unui altar, după cum și elevii în fața catedrei se găsesc în fața unui altar. Și așa trebuie să facem să fie și în Școală și în Justiție. Dar pentru aceasta trebuie întocmit un plan de acțiune, făcut cu pricepere. Cu începere din bugetul viitor, trebuie să realizați toate aceste lucruri.

Eu am făcut pentru Universitate și școala primară. Să începeți dv. activitatea pentru licee și internate.

Ce am văzut în internate – la Roșiorii de Vede – este groaznic. Păturile elevilor nu sunt la fel. Fiecare cu pătura lui, sunt toate culorile. Am găsit cearșafurile murdare. N-au un dulap. Au un singur spălător, făcut de Armată, căci a fost acolo o unitate militară. N-au un amfiteatru și este o clădire făcută în 1934. Unde se adună corpul profesoral? Unde sunt adunați elevii? De ce s-a făcut aceasta? Pentru că s-a mers la derivă. Este făcut din donații. Primarul, care mă conducea, mi-a spus că este făcut de familia lui. I-am spus că mai bine ar fi făcut o lucrare cum trebuie.

I. Petrovici: Vă rog să credeți că Roșiorii de Vede nu este simbolic și reprezentativ pentru Națiune.

Mareșal I. Antonescu: Dar Liceul Național de la Iași nu este simbolic? Vă aduceți aminte cum l-am găsit: cu bucătărele, care, la ora 4, spălau vasele în care mâncau elevii, le spălau într-o apă așa de murdară că îți venea rău numai să privești, dar să mai știu încă și că farfuriile în care mănânci sunt spălate acolo! Iar bucătărele erau cu niște picioare mari, murdare, goale până la genunchi, bătrâne și neputincioase. Era un întreg cortegiu de aspecte dezagreabile, pe care nu trebuie să-l dea un liceu.

Dar nu numai în Roșiorii de Vede este această situație. Am văzut și Liceul de la Corabia: cancelaria profesorilor și administrația erau într-o stare...; clasele erau curate. Toată curtea elevilor erau blocată de stive de lemne, așa încât nu mai aveau elevii unde să se joace. Aceasta arată o lipsă de gândire, fiindcă în jur erau locuri destule care se puteau expropria pentru acest lucru. Corabia are posibilități imense în această privință. Are străzi largi, ca și Alexandria, trasate de ruși. Deci, am mers a derivă și în această privință.

Bineînțeles, toate acestea nu se datoresc dv., domnule ministru Petrovici, nici mie; ci trecutului. Dar trebuie îndreptat.

Desigur că nici starea în care se găsesc judecătoriile și tribunalele nu se datorește domnului ministru Marinescu. Veți vedea ceea ce am constatat și acolo, când vă voi vorbi despre judecătorii.

Deci, pentru copiii de școală trebuie să se lucreze: ca încălțăminte, curățenie etc. Trebuie să <se> facă acum lucrurile acestea, să se ia măsuri. Copiii stau cu picioarele goale pe scândurile reci din clasă, pe asfalt. Dar aceasta înseamnă să-i

condamnați la moarte, să-i ducem la cimitir. De aceea, să le faceți ciupici, din postav vechi. Măcar atât.

Despre colțul eroilor am mai vorbit. Aceasta arată obiceiul pe care îl aveam de a distruge tot ceea ce este în trecut. Cum a murit cineva, îl ducem la cimitir, îl îngropăm, îl acoperim cu pământ și pe urmă călcăm peste el. Tot așa și cu cultul eroilor: peste tot n-am găsit amintindu-se decât de eroii din războiul acesta; pe aceia din 1916 și 1913 i-am aruncat la coș! ... Ca să vedeți cum ne-am sfărâmat tot trecutul nostru! ...

Tot așa am făcut și cu Arhivele Statului, cu primăriile. După ce s-a luat Basarabia – nu știu cine a făcut-o – s-a dat ordin tuturor primăriilor din Basarabia ca să se ardă toate arhivele din Basarabia. Și erau acolo toate documentele de la Ștefan cel Mare. Așa s-a procedat și cu Arhivele Statului, în care au fost arse toate documentele. Iată de ce spun ungunii că n-am fost în Europa între secolele II și XII; peste 10 ani vor spune că nici între secolele al XIII-XX n-am fost, pentru că în fiecare an distrugem ceea ce am făcut. Este ceea ce spuneam adineauri, cu graficele acelea.

În privința grupului edilitar, am fost în satul model Stoenеști. Am văzut un palat administrativ foarte frumos. Dar lângă el s-a pus grajdul comunal. Localurile publice acolo sunt puse fiecare în câte o parte a satului. Era mai bine ca pentru instituțiile publice să se facă o vatră la marginea satului, unde să se pună la un loc toate localurile acestea, care sunt foarte frumoase fiecare în parte, dar sunt împărțite peste tot.

O idee, care a fost foarte bine aplicată, este aceea pe care a avut-o prefectul de Teleorman, care este unul din cei mai buni prefecți pe care îi avem. El și-a făcut un atelier comunal pentru dale. Așa îl costă numai 8 lei, față de 20-30 cât este prețul lor pe piață. Își face și tuburi pentru fântâni. Astfel că orașul Alexandria se pavează de locuitorii lui. În Roșiorii de Vede, la fel. Și la sate s-a mers chiar cu aceste trotuare. Am văzut în fața Primăriei și a Postului de Jandarmi și în toate curțile, ca și în fața Căminului Cultural, pavaje de acestea. S-a putut face lucrul acesta, pentru că primarul acesta și-a făcut atelier de dale. În felul acesta, are și un venit, și și le procură și ieftin. Descinde chiar și la sate cu trotuare de dale. Iată unde duce inițiativa.

G-ral D. Popescu: Măsura este luată în toată țara.

Mareșal I. Antonescu: N-am văzut în altă parte.

Deci, pentru grupurile edilitare, domnule ministru de Interne, să se construiască într-un singur grup. Am vorbit cu ministerul Lucrărilor Publice. Am văzut că s-a modificat – după ce am văzut Palatul Administrativ – s-a modificat sistemul și s-a trecut la ceva foarte practic.

Din toate liceele, n-am văzut unul care să aibă laboratoare, pe când în Bulgaria există laboratoare de fizică și pentru științele naturale – pentru căldură, pentru studiul păsărilor, cu piese pentru arheologie etc. – nu numai în licee, dar chiar în satele bulgărești, în școlile primare. Noi nu avem laboratoare nici chiar în licee. Doar ici și colo, cum a fost cazul domnișoarelor Hagiescu de la Liceul „Regina Maria” și la Râmnicul Vâlcea.

I. Petrovici: Sunt la foarte multe școli.

Mareșal I. Antonescu: Atunci am avut eu ghinion!...

I. Petrovici: Iată care este nenorocirea: în afară de tradiția de indolență destul de veche, este și un exod foarte periculos al profesorilor din provincie, cari nu vor să mai stea în provincie. Așa încât liceele din provincie n-au decât elemente foarte slabe.

Mareșal I. Antonescu: Este o latură a problemei. Dacă mă provocă – să-ți răspund: admiti, după ce am dat ordin prin Secretariatul Președinției, ca să profitați de vacanță, pentru ca să puneți școlile în ordine, admiti să găsești pe directorul din Roșiorii de Vede că aleargă după profesori și își caută profesorul de Educație Fizică la 15 octombrie, deși școala a început la 15 septembrie? Aceasta, o primă chestiune.

În al doilea rând: nu avea încă toate cărțile pentru școală. Nu le-a primit. Școala începută de o lună, și n-avea cărți?!... Tot exodul profesorilor la București este și aici?

În alt liceu, de la Corabia, am găsit un profesor de muzică ...

Col. R. Davidescu: Era funcționar la comună.

Mareșal I. Antonescu: ... care era funcționar la comună! Dar și muzica aceasta își are rostul ei într-un liceu.

I. Petrovici: Și un rost foarte important.

Mareșal I. Antonescu: Iată cum și aici am mers la derivă. Întâmplarea a făcut ca să intru într-o clasă unde se făcea muzică, fiindcă această clasă era mai la îndemână. Nu știu ce cântau. Toți erau îngrămădiți într-o clasă murdară. Deși n-am ureche faimoasă, am văzut dintr-odată cu cine am a face și profesorul mi-a spus că e funcționar la comună.

I. Petrovici: Pentru că profesorii de muzică desigur că au cerut detașarea, fie la corul metropolitan, fie știu eu unde. Și aici este același lucru pe care l-am spus adineauri.

Mareșal I. Antonescu: Un alt lucru care trebuie rezolvat, în privința căruia am dat ordin, dar nu s-a rezolvat decât în parte. De exemplu, în Ardeal, mitropolitul a dat ordin ca toate locurile date în folosul bisericilor să fie folosite de biserici, nu de preoți. Am dat dispoziția aceasta și în ce privește loturile școalelor, dar nu s-a executat.

Vă rog ca, împreună cu Ministerul Culturii Naționale, să puneți la punct această chestiune. Trebuie să faceți ceva, fiindcă este imposibil ca loturile date pentru biserici să fie administrate de Patriarhia Română. A dat Statul un lot bisericii, și veniturile le ia Patriarhia din București. De exemplu, la Mangalia era o biserică, care avea un lot de 10 pogoane. Veniturile le lua hoțul de episcop care era acolo, Gherontie. De atunci am dat ordin în această privință.

Același lucru se întâmplă și cu școalele.

I.C. Petrescu: La școli s-a aplicat.

Mareșal I. Antonescu: Nu știm nici până acum averea Școalelor și averea Bisericii.

Dv. trebuie să vă întruniți și să luați o decizie; să știți întâi ce aveți, ce prevăd legile în această privință. Când Legea agrară a spus: „Îți dau d-tale, Bisericii, un lot pentru scopul cutare”, este pentru scopul acela. Când Legea agrară a spus Școalei: „Îți dau un lot pentru scopul cutare”, este pentru scopul acela; fie că e vorba de Legea de la 1906, fie că e vorba de Legea de la 1918.

Toate acestea trebuiesc luate, pentru că sunt loturi date de la 1866, pentru școli și biserici. Să vedem ce a spus legea, unde sunt loturile, și trebuie să ne încadrăm în lege. Dați apoi Ministerului de Interne, care trebuie să execute aceasta, căci dacă veniturile acestor locuri ar fi fost bine administrate și ar fi mers unde a spus legea, aspectul Școalei și al Bisericii, ca și al Primăriei, ar fi cu totul altul de cât astăzi.

Aceasta este problema. Vă rog să o luați în cercetare, și d-ta, dle Vlădescu, să o urmărești și în timp de o lună să-mi dai rezultatul.

O. Vlădescu: Conform dispoziției dv., s-a constituit o comisie, prezidată de un înalt magistrat, care a început cu aversa Casei Școalelor și a Ministerului Culturii naționale. Urmează Ministerul de Finanțe.

Mareșal I. Antonescu: Această chestiune trebuie să se rezolve în prealabil, independent de această comisie. La școli am constatat că este o îmbunătățire în privința cărții, însă este mai scumpă față de anul trecut. Caietele sunt scumpe.

I.C. Petrescu: Nu sunt ale Ministerului. Noi avem 9 vagoane pentru a le răspândi în țară, însă nu le scoatem acum.

Mareșal I. Antonescu: Pe mine nu mă interesează ale cui sunt, ci efectul. Copilul cumpără un caiet scump, pe care îl vinde Eforia Școalei. Acesta este învățătorul.

I.C. Petrescu: Este o cooperativă.

Mareșal I. Antonescu: Cine sunt membrii?

I.C. Petrescu: Elevii.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, ei se speculează pe ei. Nu este bine aceasta. În această cooperativă intră toți?

I.C. Petrescu: Absolut toți. Nu are nimeni câștig personal. Este o contribuție pe care fiecare o dă pentru comunitatea școlară.

Mareșal I. Antonescu: Atunci de ce se vând așa scump? Te rog să iei chestiunea aceasta în mână. Ce se face din aceste venituri?

I.C. Petrescu: Vă fac un raport special.

Mareșal I. Antonescu: Să studiezi această chestiune. Caietele elevilor sunt încă scumpe. Cartea este mult mai ieftină decât când am venit noi, dar încă este scumpă.

Cartea trebuie să fie ieftină jos și scumpă sus. Trebuie să barăm drumul tuturor cari vin la Universitate, dar trebuie să deschidem drumul tuturor cari vin la școală primară. Pentru aceasta, cărțile și caietele trebuie să fie ieftine.

G-ral D. Popescu: O carte de citire este 100 lei, și un elev care se duce la cules prune ia 150 lei pe zi.

Mareșal I. Antonescu: În privința amenzilor școlare, preferă să le plătească și nu vin la școală.

Ce am constatat în aceste orașele, care, în definitiv, sunt sate? Copiii nu veneau la școală, fiindcă părinții îi rețineau să culeagă porumbul. Alți copii, ai căror părinți nu aveau porumb, au venit la școală. Constatăm aceasta în fiecare an. Nu trebuie să punem amenzi, fiindcă sunt inoperante, căci necesitățile domină orice. Și atunci nu ar fi cazul ca în mediul rural să se schimbe programul școalelor și să-l acordăm cu programul de muncă al țăranului? Este inutil să punem aceste amenzi.

Cu preliminarii este același lucru, domnule Iliescu, este o bătaie de joc. Premilitarul care vrea să vină, vine. Cel care nu vrea să vină, se duce la muncă și plătește 200 lei amendă.

Trebuie să armonizăm o chestiune cu alta. De ce să facem dispoziții și legi neoperante, căci ne pierdem autoritatea?

Puneți în armonie nevoile țăranului cu nevoile Școalei, și atunci schimbați perioada de școală.

La școli am găsit peste tot lemne adunate – nu mai este ce era înainte – pe o scară care varia între 50%, ajungând chiar la sută la sută. Învățătorii și învățătoarele, prezenți. S-a mai schimbat aspectul lor, dar totuși au un aspect care lasă de dorit.

În ce privește Ministerul Sănătății, văd că domnul ministru Tomescu nu este aici. Spitalele, ați văzut, le-am găsit totdeauna într-un progres enorm.

Ministerul Justiției. Am văzut judecătoria de la Corabia și am făcut o inspecție de judecători, deși nu mă pricep. Ce am constatat și la Corabia și la Turnu-Măgurele?

Nu mai vorbesc de local. La Corabia, deși m-am dus la ora 8, judecătorul era acolo. La Corabia, deși m-am dus la ora 8, judecătorul era acolo. Poate că dormise noaptea acolo, sau nu dormise deloc. Erau 24 procese pe rol; cam aceasta este media. Se vedeau 3-4 hotărâri. Mi-a spus că de când s-a simplificat procedura, situația s-a îmbunătățit, și mergem spre o îmbunătățire radicală. Dar totuși veți vedea lucruri de procedură, pe care le voi arăta, care sunt dezastruoase. Ceea ce produce încă o întârziere în judecarea proceselor este legea făcută ca pentru cei cari sunt mobilizați sau concentrați să se amâne procesele.

Ce se întâmplă? Se pun de acord și se concentrează, unul pentru o săptămână, mâine se concentrează altul, și judecățile, fie penale, fie civile, merg la infinit. Chiar avocații îi învață să se concentreze, și chiar plătesc ca să fie concentrați, pentru ca să se amâne procesul.

Trebuie să găsim o soluție și în această privință. Uitându-mă în condica de hotărâri, să văd de ce s-a amânat un proces, am văzut că din trei cari erau chemați, doi s-au prezentat, și unul era mobilizat. Dar toți suferă din cauza aceasta și de doi ani procesul merge din amânare în amânare.

Să-ți dau un caz și mai elocvent. Am luat dosarele de hotărâri. Lasă că sunt acoperite cu niște coperte de monitoare vechi, de jurnale. Am spus: Justiția trebuie să fie ca un sanctuar. Să dăm niște coperte acestor magistrați, ca să prezinte arhiva lor în regulă.

Iată pe ce hârtie dă un judecător hotărârea lui. Și hotărârea aceasta este o sentință de moarte sau viață pentru cineva; nu este frumos; trebuie să le punem la dispoziție mijloacele necesare.

Ce proces este acesta? Unul este acuzat, în penal, ca acum doi ani, neavând hotărâre între el și vecin, a tăiat doi snopi de grâu din proprietatea vecinului. Acesta l-a dat în judecată, procesul s-a judecat și s-a dat o sentință. Pentru că nu am ochelari la mine, îl voi ruga pe domnul Mihai Antonescu să o citească, pentru ca să vedem ce sentință s-a dat, după doi ani.

M. Antonescu: Dosarul înregistrat la judecătorie la 8 mai 1941. S-a fixat primul termen la 16 iunie 1941. La 16 iunie 1941 amânat, inculpatul fiind concentrat.

La 22 august 1941, amânat pentru lipsa martorilor. La 3 noiembrie 1941, amânat pentru lipsă de procedură. La 26 noiembrie 1941, amânat pentru lipsa inculpatului, conform ordinului telegrafic Nr. 71.793 al Ministerului Justiției. La 4 februarie 1942, amânat, fiind mobilizat inculpatul. La 23 martie 1942, amânat, fiind mobilizat reclamantul. La 12 mai 1942, amânat pentru lipsa martorilor. La 23 iunie 1942, amânat, citația inculpatului fiind îndeplinită de notar pe alt nume.

Mareșal I. Antonescu: Vedeți toată gama.

M. Antonescu: La 28 iulie 1942, amânat, nefiind venită dovada cu reclamantul. La 14 noiembrie 1942, amânat, pentru lipsa martorilor. La 2 decembrie 1942, amânat, fiind restituită citația cu inculpatul, care și-a schimbat domiciliu. La 5 februarie 1943, amânat, nefiind venită dovada cu inculpatul. La 3 martie 1943, idem. La 7 aprilie 1943, amânat, pentru lipsa a doi martori. La 26 mai 1943, amânat, pentru lipsa martorilor, fiind mobilizați. La 15 iunie 1943, idem. La 16 august 1943, idem. La 4 octombrie 1943, hotărât prin cartea de judecată Nr. 1249, prin care inculpatul a fost achitat.

„Considerând că din declarația inculpatului, coroborată cu dispozițiile martorilor, rezultă că inculpatul a tăiat două clăi de grâu de la reclamant, numai din greșală, întrucât locurile părților erau vecine, fără să ie separate printr-o mejdină, iar grăul era absolut identic și de aceeași înălțime;

că, deci, în speță lipsește intenția de a săvârși faptele, element principal pentru existența oricărui furt, conform art. 524 C.P.;

că așa fiind, judecata constată că în speță elementele delictului de furt nu sunt îndeplinite, lipsind intenția de a-și însuși pe nedrept lucrul altuia, și ca atare judecata urmează să pronunțe achitarea ...!”

Mareșal I. Antonescu: Vedeți, domnilor. Și este o infinitate de cazuri și de dosare în tot întinsul Țării Românești, la toate judecătoriile și tribunalele. Câți oameni s-au plimbat pe drumuri, câți martori, câteva zile au pierdut, cât au pierdut judecătorii, grefierii, cât a fost buzunărit de avocați, de toată lumea, și ce pagubă s-a adus economiei naționale, ca să ajungem la concluzia pe care ați văzut-o.

V-am spus eu dv., de mult, că în Anglia astfel de cazuri se sancționează pe loc, sau prin administrație, și aceasta este soluția cea mai bună.

Am asistat în Anglia la un proces la care eram martor. Un pungaș de buzunare făcea coadă la autobuz. A deschis poșeta unei doamne, dar repede un domn i-a pus mâna pe umăr foarte delicat, și l-a scos afară. Mi-a făcut un semn – nu prea înțelegeam englezește atunci – și apoi a început să-i scoată lucrurile din buzunar. A chemat pe doamnă și i-a spus: Acestea sunt ale dv. Atunci a văzut că i le furase.

M-a luat și pe mine la Judecătorie ca martor, deși nu știam englezește, și acel om a fost condamnat la nu știu câte luni închisoare. Apel nu există, când este vorba de flagrant-delict. Și nu există avocat care să apere într-o astfel de chestiune.

Dacă omul acesta, căruia i s-a furat grăul, se ducea la primar sau la jandarm și spunea să vină să constate faptele, și aceștia aplicau o sancțiune imediat, avea mult mai bun rezultat decât în felul cum s-a făcut.

I. Marinescu: După noua lege de organizare judecătorească nu mai merge la Judecătorie.

<Mareșal I. Antonescu>: O altă chestiune, domnule Marinescu: judecătoriile d-tale și inspectorii judecătorești. Și la judecătoria de aici și din Caracal, au venit în inspecție anul trecut la 22 mai, la Caracal, și la 23 mai la Corabia. Vasăzică, de un an și jumătate n-a mai dat inspectorul pe la judecătorie. Inspecția anterioară era din aprilie 1941. Adică inspecta din an și jumătate în an și jumătate. Și aceasta, sub regimul Mareșalului Antonescu, - fiindcă ceea ce era înainte nu pot ști.

I. Marinescu: Ordine sunt pentru inspecțiile judecătorești, iar rapoartele se trimit la ministere. Am înmulțit numărul lor, le-am dat o salarizare deosebită și am stabilit care să fie activitatea lor.

Mareșal I. Antonescu: În primul rând, tribunalul trebuie să aibă aspect de sanctuar.

În al doilea rând, trebuie să <se> găsească mijlocul pentru ca să nu mai rămânem la procedura aceasta. Chiar dacă am făcut un pas înainte, nu trebuie să rămânem aici. Exemplul dat astăzi în Consiliu să servească de model.

Al treilea lucru: chestiunea cu mobilizații.

Al patrulea este chestiunea cu inspectorii judecătorești. Un om necontrolat greșește și cade jos.

G-ral C. Pantazi: Acei cari sunt mobilizați, într-adevăr trebuie să se bucure de dreptul de amânare la procese. Acei concentrați, nu.

M. Antonescu: Pentru că ați pus problema: rog pe domnul ministru Marinescu să dea o circulară ...

Mareșal I. Antonescu: Să răspund lui Pantazi: Numai acei cari sunt mobilizați la Est de Nistru.

Eu cunosc un caz cu unul, care se mobilizase fiindcă avea de răspuns într-o chestiune. Se concentrase două trei luni, ca să scape de proces. Și cazuri ca acestea sunt infinite. Este cazul unuia cu un proces de cutremur. Cunoașteți situația. Toată lumea am văzut că face la fel.

M. Antonescu: Domnule Marinescu, să dați o circulară prin care să se stabilească două lucruri: că au drept la amânare numai acei cari sunt mobilizați - și să dovedească că (*sic!*) sunt dincolo de Nistru - și <pe> de altă parte, să se dea instrucții judecătorilor că, atunci când amână un proces pentru mobilizare, să dea un termen în raport cu termenul pentru cât este mobilizat cel în cauză. Dacă dă un termen de două săptămâni, se înțelege că acela care este mobilizat pentru trei luni, trebuie să obțină amânări, dar el face ca să se aducă de nu știu câte ori procesul înaintea instanței și să vină martorii și avocații degeaba.

Prin urmare, termenul pentru amânarea pe motiv de mobilizare să fie în raport cu durata termenului pentru care cineva a fost mobilizat.

G-ral D. Popescu: Este fără termen.

M. Antonescu: Tocmai de aceea: să nu se mai dea termene de două săptămâni.

Mareșal I. Antonescu: Să se introducă la tribunale un sistem de grafice, domnule ministru de Justiție.

I. Marinescu: Am notat.

Mareșal I. Antonescu: La Caracal, nu era președintele de tribunal la localul tribunalului; de altfel nici nu putea să fie seara la ora 8. Mă așteptase acolo. N-a fost nimic că nu l-am găsit, pentru că m-am dus eu târziu. M-am plimbat tot timpul prin Caracal. Nu m-am dus la el, pentru că aveam de îndeplinit un program. De aceea am lăsat Tribunalul, ca și Primăria, la sfârșit. Atunci n-am mai găsit pe nimeni din Sfatul Comunal. Dar am spus primarului ceea ce trebuie.

La Tribunal am găsit, la Secția I, 33 procese puse pe rol, dintre care numai la cinci fusese dată o hotărâre. Care au fost cauzele de amânare la celelalte? Ca în exemplul dat adineauri înaintea dv.

Domnule Marinescu, să se facă la tribunale sistemele de grafice de care am vorbit, pe care să mi le arătați.

Cu aceasta am terminat ceea ce aveam de spus, trecând peste problemele în legătură cu Ministerul Sănătății Publice, fiindcă domnul doctor Tomescu lipsește, unde am constatat un progres, după cum v-am afirmat și dv. acum.

Ca o concluzie: trebuie să continuați inspecțiile acestea, căci sunt foarte folositoare. Foarte multe lucruri noi am aflat cu ocazia acestor inspecții. Toate dezacordurile, pe care le-am constatat la fața locului, le-am examinat. Luați dv. toată această documentare, ca să cunoașteți și dv. lucrurile acestea. Notele și însemnările acestea să fie împărțite la toți.

Col. R. Davidescu: Nu s-au dat la toți.

Mareșal I. Antonescu: Să se dea hărțile acestea, pe care le am aici, cu toate instituțiile. Vă duceți în toate județele, la toate instituțiile, pe care le veți cunoașteți prin aceste lucrări. Atunci multe lucruri le veți îndrepta chiar la fața locului.

Cunoașteți principiile care ne călăuzesc în diferitele domenii în care activăm în viața publică.

Zilele trecute a fost o chestiune cu cenzura, cu un domn la cenzura de la Vaslui, care făcuse reclamație în contra altuia. Pune pe altul ca să facă o anonimă, sau o face chiar el anonimă. Dar, în realitate, este cu totul altă situație. Face așa ca să strângă documente pentru viitor în defavoarea regimului. Domnul acesta de la cenzură, care face parte dintr-un sistem trecut, procedează în mod neonest, pentru scopul pe care vi l-am arătat. Dacă vă duceți acolo, ați fi constatat lucrurile acestea la fața locului.

Și așa, stând de vorbă cu primarul, cu prefectul, cu profesorii, multe lucruri nu s-ar fi produs și oamenii n-ar fi atât de inactivi, dacă ar vedea că vine cineva și îi controlează și îi îndrumază. Cu siguranță că, dacă m-aș duce peste două luni la Liceul din Roșiorii de Vede, l-aș găsi cu totul în alte condițiuni. Deci, cineva trebuia să-l vadă.

De aceea, am să vă rog să activați în domeniul acesta, al controlului și al inspecțiilor pe care le faceți dv. Ideea a fost a domnului Mihai Antonescu; idee foarte bună, dar n-ați prea activat destul și trebuie să activați.

Trec la o altă chestiune. Domnule ministru Dragoș, este chestiunea cu moara „România Mare” sau „Herdan”. Am dat afară de acolo pe domnul acela și am dispus să se facă o anchetă. M-ați obligat să rămână pe loc. Am protestat și am spus să iasă de acolo. Spre surprinderea mea, constat acum că l-ați numit inspector în Subsecretariatul de Stat al Româнизării.

T. Dragoș: Era înainte inspector și a fost delegat în calitatea aceasta ...

Mareșal I. Antonescu: Dați-mi voie să termin.

Era sau nu era ... pierduse calitatea de inspector, când primise o însărcinare administrativă în timpul acesta. Dacă s-a făcut sau nu vinovat de ceva, nu știu, dar a dat naștere unei anchete; nu știm rezultatul, îl așteptăm. Totuși, au ieșit unele lucruri concrete. S-a făcut o anchetă administrativă. S-a aflat că toate femeile din această fabrică trebuiau să treacă pe la dânsul. Cine se opunea, era dat afară. Este un lucru constatat. S-a produs o revoltă acolo. Se putea petrece sub alte regimuri acestea, dar sub regimul nostru nu se poate.

Dar ceea ce este cu desăvârșire surprinzător este faptul că acest om, prin voința Mareșalului Antonescu, este înlăturat de acolo și apoi este numit, prin decizie ministerială, inspector în minister.

Domnul Dragoș, astfel de procedee, care puteau să-și găsească justificare în regimurile politice, când nu trebuia să lovim partizanii fiindcă pierdeam voturile, astfel de procedee nu pot să mai fie întrebuintate în regimul nostru.

Am dat dispoziție ca să fie anulată decizia ministerială din ordinul meu și va apare în „Monitorul Oficial”, ca decizie anuală de Președinția Consiliului de Miniștri.

Este inadmisibil să recompensăm un om ca acesta, pus sub anchetă.

T. Dragoș: Domnul Aristide Ionescu este inspector.

Mareșal I. Antonescu: Nu-l cunosc.

T. Dragoș: Este de doi ani acolo. A fost delegat ca administrator la moartea „Herdan”, având funcțiunea de inspector; după cum înainte fusese domnul Voinescu.

Mareșal I. Antonescu: Domnii aceștia scapă și se învârtesc mereu. Toți domnii aceștia inspectori Voinești, Ionești fac astfel. Ieri am discutat cu domnul Vlădescu problema aceasta.

Provin din timpul domnului general Zwiedeneck, care, ca să-și formeze aparatul necesar conducerea acestei instituții, a luat funcționarii cari i s-au dat. A luat funcționarii cei mai răi, i-a recompensat, peste capul altor funcționari, cari n-au ajuns acolo, și au făcut salturi mortale în administrația Statului. Salturi mortale pentru Stat – nu pentru ei.

T. Dragoș: Dacă aș fi înțeles, în audiența de lucru de la dv., cu ocazia suspendării, că înțelegeți să fie suspendat din toate funcțiunile, îl suspendam.

Mareșal I. Antonescu: Nu puteam bănuî că îl numiți inspector.

T. Dragoș: Nu l-am numit; era dinainte.

O. Vlădescu: Era dinainte.

Mareșal I. Antonescu: Este sub anchetă.

Cunoașteți dispoziția pe care am luat-o. Am luat această dispoziție – și m-a durut în suflet că am făcut-o în contra unui om care a adus servicii Statului Românesc, este generalul Constantin – pentru ca să dau un exemplu că nu se poate ancheta în administrația sa, cu el în cap, în administrația lui. L-am dat la o parte. Acest om suferă și astăzi din această lovitură. Și vom ști ceea ce facem cu el, când ancheta va fi făcută. Greșeli de formă a făcut, pe care i le-am arătat. Nu le-a luat în serios, deși i le-am arătat.

Tot așa domnul Bușilă. A venit la mine; i-am arătat, i-am răspuns, am tăcut. Dar nu ne jucăm cu demisia. Am procedat cu seriozitatea pe care o impune chiar opinia

publică, care aceasta așteaptă: să terminăm cu metodele trecutului. Așa era în trecut: fura unul în Bacău și era apoi numit primar general la București.

T. Dragoș: Era dinainte funcționar și nu avea nici o legătură cu moara „Herdan”.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut darea de seamă a ultimului Consiliu Economic Interministerial; am citit-o și am văzut că s-au făcut unele afirmări care mă privesc și pe mine, dar care nu corespund realității.

D-ta, Șova, în chestiunea Societății „Dinamica” de la Brăila, ai afirmat că ai primit ordin de la mine ca să faci operația pe care ai făcut-o.

Nu este așa.

Afirmația aceasta e făcută în două locuri. Eu n-am dat și nu dau în Stat ordine de această natură. Imediat ce am văzut aceasta, după ce am citit ieri darea de seamă a Consiliului Economic Interministerial, am chemat pe domnul Vlădescu. Mi-a răspuns că i-ați spus că este ordin de la Președinție, adică de la Mareșalul Antonescu. Ați spus numele Mareșalului Antonescu.

Am dat ordin, dar pe baza unui raport și referat documentat, făcut de Ministerul Apărării Naționale și de Ministerul Economiei Naționale.

G-ral N. Șova: Este și raportul meu.

Mareșal I. Antonescu: Pe baza propunerilor făcute de Departamentele respective, am spus să se facă această operație. Prin urmare, n-am spus că dau ordin categoric să se dea „Dinamicii”.

Dv. veți lua cunoștință de toată această situație și să faceți rectificarea cuvenită, și ca formă, și ca fond. Veți arăta cum stă problema acestei legi făcute și pe care a combătut-o cu drept cuvânt domnul Neagu, atitudine în care trebuie să recunosc că am văzut o notă de subiectivitate. Dar, ca fond, domnul Neagu are perfectă dreptate.

Această lege a trecut prin Consiliul Legislativ, domnule Marinescu. Eu am întotdeauna prudența, deși nu mă obligă nici o lege constituțională la aceasta, ca să trec legile pe la Consiliul Legislativ. Mi-am făcut o regulă din a proceda așa – ca și cu art. 37 din Legea Cultelor, care a trecut pe la Consiliul Legislativ și despre care s-a spus că este în contradicție cu Concordatul.

Dar aceasta este datoria Consiliului Legislativ: să atace forma, nu fondul. Și atunci Consiliul Legislativ trebuia să spună: Această lege vine în contradicție cu Concordatul. Eu vedeam dacă o mai semnez sau nu.

Același lucru și cu această lege. Sigur că este normal. Nu trebuie să fii jurist. Eu n-am făcut nici un studiu de jurist. Toată viața m-am condus de logică. Nu pot expropria un bun al unui particular, ca să-l trec în folosul altui particular. Dar legea aceasta a trecut prin Consiliul Legislativ, care trebuia să-și dea avizul.

Te rog să iei aceste două cazuri, și nu numai să blamezi scris această acțiune a Consiliului Legislativ, dar să aplici și sancțiuni. Acesta este rolul Consiliului Legislativ. Statul cheltuiește, mi se pare, 150 milioane lei cu Consiliul Legislativ. Pentru ce? Ca să mă lase să fac greșeli de această natură? Eu nu tolerez acest lucru.

Deci aceasta nu vine de la mine. Și nu puteți Dvs. să spuneți că în 3 ani, nici Dvs., și nici altora cari au trecut pe aici, eu am spus vreodată: să faci o lege pentru

domnul cutare sau cutare. N-am obiceiul acesta; nu-l voi avea cât voi trăi și nu l-am avut niciodată, orice situație am ocupat în Statul Român.

Partea formală propriu-zisă nu mă privește; răspunde cineva în Stat. Legea în sine trebuie abrogată, pur și simplu. Eu sunt un om care am spus totdeauna, și mă țin de acest principiu: când pun piciorul într-un puț, îl retrag, nu merg cu tot corpul în puț.

Legea trebuie abrogată; și dacă prin abrogarea legii Statul va avea de plătit daune, daunele le va plăti Consiliul Legislativ – aceasta este – și cei cari nu au studiat legea, căci eu nu pot să țin în mână toate aceste chestiuni.

Mie mi s-a prezentat chestiunea întâi, că trebuie să dezvoltăm șantierele. Desigur, ca militar și conducător al Statului, îmi dau seama de importanța acestor probleme. Șantierele trebuie să fie dezvoltate, căci după război drumul nostru economic ne dirijează către apă, și țara, care va fi găsită la Dunăre și la mare cu un tonaj mai mare, se va descurca în condiții mai ușoare. Nici Marina comercială, nici Marina militară nu se pot dezvolta însă fără șantieri proprii.

Atunci, s-a studiat problema de Ministerul Apărării Naționale, împreună cu Marele Stat Major, și pe baza referatului pus acolo și prezentat chiar de Subsecretarul de Stat al Marinei, am pus: sunt de acord, se aprobă.

G-ral N. Șova: Foarte exact.

Mareșal I. Antonescu: Am toate actele. L-am pus pe dl. Vlădescu de a căutat toată noaptea și a lucrat la această chestiune. N-am aici dosarul să-ți citesc textual: am primit ordin de la dl. Mareșal. Nu ai primit ordin.

G-ral N. Șova: Nu acesta este sensul. Îmi veți permite, poate, în audiența acordată azi după-amiază, să vă expun această chestiune. Am mers pe un drum stric legal. Cum vi s-a prezentat Dvs. chestiunea nu cunosc, dar vă voi arăta toată documentarea, ca să vedeți că nu s-a făcut nici o derogare de la dispozițiile date.

Mareșal I. Antonescu: Dar principal s-a făcut, căci noi am expropriat.

Mai întâi, era un loc destinat dezvoltării Portului Brăila.

G-ral N. Șova: Chestiunea nu este așa. Când s-a hotărât exproprierea, și când eu am întocmit Decretul, care nici nu apăruse încă în „Monitorul Oficial”, atunci a venit opoziția d-lui Bușilă.

Mareșal I. Antonescu: Atunci este incorectitudine din partea d-lui Bușilă.

G-ral N. Șova: Este exact.

Mareșal I. Antonescu: Atât de trist. D-le Constantinescu, să studiezi această chestiune.

A. Constantinescu: Astăzi am primit dosarul. Ancheta este făcută de organele Ministerului Marinei Lucrărilor Publice și Economiei Naționale.

Mareșal I. Antonescu: Nu este prima oară când dl. Bușilă procedează în felul acesta.

G-ral N. Șova: În Consiliul Economic, dl. Bușilă a fost singurul care a avut opinie separată, adică întregul Consiliu a fost de părere să se construiască șantierele navale, iar dl. Bușilă a argumentat – argumentarea d-sale a rămas în minoritate – că trebuie dezvoltate șantierele actuale și nu este nevoie să facem șantieri noi. Aceasta a fost o părere a d-sale.

Chestiunea a trecut prin Consiliul Marinei, prin toate forurile, și a venit la Dvs. Dvs. ați hotărât, cu toată opinia separată a d-sale, și d-sa, când a văzut că nu a reușit, a făcut această decizie ministerială.

A. Constantinescu: Dl. Bușilă nu a prezentat chestiunea așa. Dl. Bușilă nu s-a opus creării unui șantier naval, dar a spus că ar fi bine că întâi cele existente să aibă capacitatea necesară. Dl. Bușilă s-a opus să se ia acest teren, care era destinat, printr-o lege făcută anterior, extinderii Portului Brăila. A spus să se facă acest șantier puțin mai departe.

Mareșal I. Antonescu: Foarte logic. Și când am văzut acest lucru, am spus: admit punctul de vedere al d-lui Bușilă. În loc să facem șantier pe locul destinat extinderii Portului Brăila, să facem alături.

G-ral N. Șova: Dar nu a știut nimeni de aceasta. A venit aproape când s-a făcut decretul. La 2 septembrie este decizia d-lui ministru Bușilă, și în ziua de 9, decretul.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, chestiunea aceasta trebuie studiată. Eu nu pot expropria un teren care aparține unui particular, ca să-l dau altui particular, fiindcă principiile cele mai elementare de ordin constituțional în Stat mă împiedică să fac aceasta, chiar când nu avem Constituție.

Al doilea, trebuie să țin socoteală și de interesele generale. În primul rând, dl. Bușilă chiar dacă din punct de vedere legal ar fi corect, eu totuși aș ține socoteală, întâi, de interesele generale, decât de un particular, chiar că acest particular lucrează tot în folosul interesului general.

Suntem de acord asupra acestui punct. Dar dacă facem acest șantier pe locul unde trebuie să se extindă Calea Ferată în Portul Brăila, aceasta nu se va mai putea extinde niciodată, și iată cum am blocat dezvoltarea Căii Ferate, cu alte cuvinte Portul, pentru viitor.

Și atunci, normal este să reexaminăm problema din nou și să vedem unde așezăm acest șantier.

Al treilea, este de văzut dacă o facem prin abrogarea acestei legi sau în alt fel. În tot cazul, Statul să nu intre într-o serie de procese, în care, în cele din urmă, tot el va plăti, și vom ține în loc și dezvoltarea Portului, și șantierul naval, și va profita acest domn, care pe mine nu mă interesează cum îl cheamă, Dumitrescu, Popescu, Malaxa, Auschnitt sau altfel.

Dacă am dat aprobarea să se facă Decretul-Lege, este pentru că am respectat ordinea procedurală în Stat, adică am cerut ca departamentele respective să studieze problema separat și în acord, pe baza unui referat în care am constatat că toți sunteți de acord, afară de o singură persoană, am ținut socoteală de majoritate; nu ca un principiu, căci de multe ori țin seamă de părerea unui singur om, dacă este logică. Dar dl. Bușilă a avut acest obicei, că, la toate chestiunile care se puneau și care erau în legătură cu departamentul d-sale, trebuia să pună un veto. În sfârșit, îl privește. Am răbdat într-o problemă, în două, în trei, dar nu puteam răbda la infinit. Nu este însă chestiunea de răbdarea mea personală, ci a Statului.

A. Constantinescu: În ce stadiu se găsește chestiunea acum? Aplicarea legii este suspendată prin dispoziția Comisiei Interministeriale. Departamentele respective

au ordonat o anchetă. Rezultatul anchetei l-am primit chiar azi. Singur Ministerul Marinei face opinie separată, cerând ca legea să fie menținută. Celelalte departamente interesate sunt de părere că nu se poate priva Portul Brăila de această extindere și mai ales nu se poate interpuce o societate particulară în această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Este logic. Dar dacă am suspenda legea, nu riscăm ca oamenii aceștia să vină mâine ...

G-ral N. Șova: Este amânată punerea în aplicare a execuției.

I. Marinescu: Procesul pentru desăvârșirea acestei operații nu este terminat, așa încât nu avem nici un risc.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta mă interesa pe mine.

G-ral N. Șova: Chestiunea este pusă pe cele mai bune baze. Veți primi un referat în această privință.

Al. Neagu: Domnule Mareșal, ați spus că este o notă de subiectivism. Este adevărat, dar ea consistă în următorul lucru: chestiunea a venit în fața Delegației Interministeriale, acum 6 sau 8 luni, și s-a pus problema de a se face un decret special în favoarea Societății „Dinamica”, pentru expropriere, și de a se da comenzi de un miliard pentru un șantier care trebuia să se facă.

Mareșal I. Antonescu: Cunos; am văzut toate dezbaterile.

Al. Neagu: Subiectivismul consistă în acest lucru: vă servesc de un an. Cred că un ministru poate să vină și să aducă o mărturie că un domn a încercat cândva să exercite o presiune morală asupra lui.

Eram director la „Creditul Aurifer”, și dl. Adrian Dumitrescu consultat de mine – dl. g-ral Dobre cunoaște chestiunea – ce să fac cu Societatea „Molibden”, pe care o luasem din mâini elvețiene și nu știam ce plasare mai bună să-i dau pentru Apărarea Națională, nu a găsit decât să facă presiuni morale asupra mea, ca să ia patrimoniul Societății „Molibden”. În schimb, o bancă, care aparținea Băncii Naționale și Statului, rămânea acroșată cu 36 milioane.

Martor la această operație este dl. Florin Zaharia. Am terminat prin a pofti pe dl. Adrian Dumitrescu afară de la mine. Această mărturie ca om o aduc. Suntem numai 3 oameni cari am asistat la discuție: dl. Florin Zaharia, numai o dată, dl. Adrian Dumitrescu și eu.

Vă rog să-mi faceți cinstea să credeți că nu spun lucruri inexacte, când dau aceste relații despre lipsa de ținută și moralitate a d-lui Adrian Dumitrescu. Și am crezut că Statul Român nu trebuie să se angajeze să dea o comandă de un miliard d-lui Adrian Dumitrescu, când a venit cu un capital de 10 milioane. De altfel, dl. general Șova a ținut cont de acest punct de vedere, și când a făcut planul pentru înzestrarea Marinei, nu a mai dat „Dinamicei”. Ulterior, a apărut iarăși „Dinamica”, care (*sic!*) se pare că, din punct de vedere financiar, s-a întărit, prin faptul că cumulează (*sic!*) o serie întreagă de interese germane.

Cred că nu este bine – și am arătat motivele – să se lucreze cu acest domn.

Mareșal I. Antonescu: D-ta stai așa de tare pe poziția de fond, că nu mai aveai nevoie să aduci aceasta.

După ridicarea ședinței, domnul vicepreședinte roagă pe domnii miniștri să mai rămână în sala Consiliului, pentru a le remite unele lucrări ce urmează a fi soluționate de domniile lor.

Domnia-sa dă și următoarele lămuriri verbale.

M. Antonescu: Mai avem chestiunea care grevează bunurile expatriaților și care n-a fost tranșată.

Prin urmare, în orice caz ...

M. Vulcănescu: Chestiunea s-a discutat în Delegația Economică și s-a căzut la o soluție comună.

T. Dragoș: Domnule prim-ministru, aveți un raport făcut de mine.

M. Antonescu: Să nu se plătească bunurile înainte de tranșarea tuturor problemelor.

Altă chestiune. Domnul Orbonaș a dat o notă în legătură cu unele creanțe de achitat și care ar fi exigibile.

De asemenea, sunt alte creanțe. Domnul Clodius mi-a dat nota cu 49 milioane, amortizare la împrumutul vechi, care ar fi scadență la 30 septembrie.

Pentru toate chestiunile acestea, vă rog să-mi dați materialul necesar.

Domnule ministru Atta Constantinescu și domnule general Orezeanu, avem chestiunea comenzilor Căilor Ferate. Este vorba de hotărârea pe care o luăm, dacă facem executarea acestor comenzi în credit, sau acoperite efectiv, întrucât domnul Clodius mi-a pus problema că aceste comenzi pot să fie executate. Însă cum nu avem posibilitatea ca să le trecem în credit, ar urma să fie plătite efectiv.

Ministerul de Finanțe, împreună cu Calea Ferată să examineze această problemă, ca să vedem ce hotărâre luăm în legătură cu comenzile de la Calea Ferată, adică pentru conducta de la Motorca, materialul pentru electrificare și celelalte.

Trebuie examinată apoi chestiunea plății datoriei Căilor Ferate în Transnistria.

Domnul Clodius pune problema plății nu în lei, ci în Reichskreditkassenscheine, în Reichsmark. Eu am spus că nu putem discuta pe această bază; cel mult o cotă în Reichsmark, nu în R.K.K.S. Vă rog să examinați, domnule Vulcănescu, cota posibilă.

M. Vulcănescu: Sunt dispuși să meargă jumătate, jumătate.

M. Antonescu: Am pus: maximum 30%. Prin urmare, trebuie să examinați dv. până la ce cotă putem merge, fiindcă eu am pus 30%.

M. Vulcănescu: Se studiază chestiunea.

M. Antonescu: Întâi mi s-a cerut să nu plătesc deloc. Pe urmă a cerut să se plătească în R.K.K.S.

Am propus examinarea unei cote de 30% în Reichsmark, nu R.K.K.S.

Vă rog să examinați ceea ce este mai avantajos: – plata pentru 30% – în R.K.K.S. sau în Reichsmark.

Pe domnul ministru Pantazi și pe domnul general Arbore îi rog să-mi dea o notă – și Statul Major să-mi dea o notă – în privința angajamentelor luate, privitor la livrarea unor vagoane de cereale, conform acordului intervenit între Statul Major și general Becker, livrări care se pare că n-au fost executate.

G-ral Gh. Dobre: Erau 600 vagoane.

M. Antonescu: S-a luat angajamentul, atunci când germanii puseseră problema ca să plătim întreținerea trupelor noastre de dincolo de Bug și să contribuim cu contingente chiar la întreținerea trupelor. Atunci am ajuns la un acord cu generalul Becker, care a renunțat la orice plată. Însă am convenit, fiindcă era și interesul trupelor noastre, care nu aveau alimentare prea bună, să dăm unele cantități de cereale, marmeladă, zarzavat uscat etc., cu titlu gratuit.

Se pare că acest acord n-a fost executat. De aceea rog ca să examineze chestiunea Marele Stat Major, în legătură cu domnul general Pantazi.

Domnul ministru Clodius mi-a dat o notă – și de aceea v-am rugat, domnule colonel Davidescu, să mai rămâneți – mi-a dat o notă în legătură cu bugetul care se propune pentru nevoile Armatei germane în anul următor.

Din examinarea făcută de domnul colonel Davidescu, rezultă că cifrele prezentate de germani, ca alocație, cu titlu de solde sau întreținere, sunt excesive.

Atunci ar urma ca, sau să răspundem cu o contrapropunere din partea noastră, ținând seama de realități și de efectivele care se găsesc realmente în România, sau să faceți dv. o propunere globală, în această privință, ca să ne putem conduce și noi în planul nostru financiar, fiindcă aici noi lipsim de posibilitățile de control.

Ni s-au dat o serie de indicațiuni. Nu putem să spunem: este exagerată cota pentru cutare lucru, sau pentru soldă sau este excesivă suma pentru cutare instalație. De aceea, vă rog atunci pe dv. să stabiliți lucrul acesta sau să-l facă, dacă poate, Cabinetul Militar, sau Cabinetul Militar împreună cu Statul Major.

G-ral C. Pantazi: Cabinetul Militar împreună cu Statul Major.

M. Antonescu: Să ne faceți o propunere atunci, ținând seama de efectivele germane în România, de angajamentele luate de Marele Stat Major prin convențiile anterioare, privitor la condițiile acestor trupe, de ceea ce se livrează prin intenđența noastră; care este, cu alte cuvinte, prețul și valoarea tuturor mărfurilor care au fost livrate de Intendența noastră pentru întreținerea acestor unități germane în România, precum și examinarea cheltuielilor propuse pentru investiții. Să arătați cât credeți că poate să fie bugetul lunar și bugetul anual, scăzând arieratele, pentru care avem deja conturi aparte și care desigur urmează să fie achitate, atât față de Intendența noastră, cât și față de celelalte instituții de Stat, față de Calea Ferată etc. cu alte cuvinte, în calcul nu băgați arieratele și nici datoriile către Intendență.

Rog pe domnul general Dobre să vadă, la Comisiunea care examina chestiunea diferențelor de prețuri, care sunt datele precise.

G-ral Gh. Dobre: V-am dat ...

M. Antonescu: Mi-ați dat cifre. Domnul Clodius spune că aceste acte i-au fost trimise acum câteva zile, astfel că nu poate discuta această chestiune. Dar această chestiune durează de doi ani și trebuie să fie rezolvată.

Prin urmare, în chestiunea diferențelor trebuie luată neapărat o hotărâre. Chiar dacă o lăsați, fixați o cifră care să fie bilateral recunoscută și verificată.

Faceți deci dv. propunere, dle g-ral Dobre, care este cifra care trebuie propusă ca diferență în plus la armament, pe care trebuie s-o scădem sau s-o adăugăm la cifra noastră.

Avem apoi chestiunea trupelor germane în Transnistria. Aceasta rog s-o examineze Marele Stat Major, împreună cu Cabinetul Militar și cu domnul general Arbore.

Domnul Clodius a pus problema unei aprobări, pe care a dat-o domnul Mareșal Antonescu, ca să intre unele unități de etape în Transnistria. În primul program, era vorba de 42.000 de oameni din efectivul acestora. Acum, într-o notă pe care mi-a remis-o, este vorba de 50.000. Se pune problema dublă: atât a aprovizionării acestor trupe, cât și a plății acestor aprovizionamente.

Domnul Clodius a pretins ca aprovizionarea s-o facem noi, întrucât Transnistria este un teritoriu de ocupație comună; că, datorită situației frontului, Transnistria trebuie să intre și în frontul german și trupele germane să nu plătească nimic pentru această întreținere.

Am răspuns: Nu primim acest punct de vedere; mărfurile care se ridică de acolo trebuiesc considerate în contingent și trebuie reglementată plata lor.

Mi s-a răspuns că, conform unor angajamente care ar exista cu Statul Major, nu s-ar putea pune nici problema contingentelor. Iar dacă s-ar pune problema plății, ar trebui să se facă plata în R.K.K.S. numai. N-am primit nici această teză.

De aceea, vă rog să examinați dacă există angajamente în această direcție și care sunt; și dacă punctul de vedere al Guvernului, că aceste alimente și aprovizionamente trebuie să intre în contingent, este fundat; dacă, cu alte cuvinte, există o dezlegare prin convențiile militare sau dreptul comun.

M. Vulcănescu: Există o convenție.

M. Antonescu: Vreau să știu dacă s-a făcut vreo lucrare în alt sens – de aceea nu dau Statului Major chestiunea contingentelor – și dacă putem primi plata în R.K.K.S. sau dacă trebuie considerat că plata trebuie făcută prin Intendența noastră, în lei și în condițiunile pe care le socotiți dv., ținând seama și de ceea ce se cere.

Vă dau lista de ceea ce se cere pentru acești 50.000 de oameni și 6.000 cai. Eu dau lista aceasta domnului general Arbore, care urmează să examineze chestiunea și îi dau și un exemplar domnului colonel Davidescu.

Domnule Neagu, iată o notă pentru dv. în legătură cu o altă creanță.

Mi s-a mai dat o nouă listă, în legătură cu livrarea de armament, cu furniturile de tacuri. O dau domnului general Dobre.

Aș vrea ca Marele Stat Major, ținând seama de aceste ultime propuneri, ca și de lucrările pe care le-a transmis deja domnul ministru general Dobre, să-mi facă o notă de minimumul pe care îl socotește necesar pentru noi și cu ritmul de livrări pe care îl propune; fiindcă, din programul economic și financiar care se propune de către germani, vom ajunge cu siguranță ca să punem pe livrările de armament un accent principal. Și atunci, doresc să cerem ceea ce este absolut indispensabil pentru noi și să fixăm chiar ritmul livrărilor, pentru că, dacă facem concesiuni economice și financiare, să avem avantaje de înarmare.

Atunci, Marele Stat Major să facă o propunere, pe care să v-o dea dv., ca să vă încunoștiințeze, domnule colonel Davidescu, și să o pot discuta cu domnul ministru Clodius. Va veni și delegatul domnului Clodius; veniți și dv., ca să vedeți cum se fixează. Eu dau lista numai pe o lună. Este vorba de livrări pe trei luni. Am cerut programul de livrări de armament numai pe un an, ca să vedem ce se poate avea.

Pe domnul ministru general Jienescu îl rog să examineze propunerea pe care am primit-o în legătură cu acoperirea celor 9.800.000.000 lei. Se propune chiar o acoperire pentru 12.000.000.000 lei.

Este vorba însă de avioane, care se găsesc deja pe teritoriul nostru, și de materialul care se găsește deja pe teritoriul nostru, pentru apărarea antiaeriană.

Vă rog deci să examinați dv. dacă, în privința acestor instalațiuni, avem aceleași convenții militare ca și cu avioanele, care au fost date pe front corpului de aviație român, sau nu.

Să examinați care este situația materialelor care se propune să ne fie date, fiindcă aici sunt liste amănunțite; care este starea lor; și dacă valoarea, pe care au considerat-o în evaluarea germană, corespunde cu realitatea; dacă le putem considera ca acoperite pentru 12.000.000.000. Și pentru acoperirea celor 9.800.000.000 lei, în loc de material de construcție, cum se discutasese la început, s'ar hotărâse să se dea acest armament aviației și unele instalațiuni, pe care ar trebui să le plătim.

Mi s-a pus o problemă, ca: odată cu acceptarea acestei transferări a materialului, pe evaluarea prezentată, să primim ca această trecere a materialului să nu modifice angajamentele privitoare la comandament și colaborare militară. Vă rog, de asemenea, să examinați și această chestiune. Cu alte cuvinte, ar trece materialul și instalațiile în proprietatea noastră, însă din punctul de vedere al utilizării lor și al comandamentului să rămână situația anterioară.

Vă rog, deci, să examinați această problemă financiară a acoperirilor și problema comandamentului, care a fost legată de ea.

Pentru Economia Națională.

Aș vrea să-mi mai aduceți lista de exporturi, ce putem da efectiv Germaniei, ținând seama de angajamentele internaționale, pentru o propunere definitivă.

S. Ghiolu: V-am dat.

M. Antonescu: Îmi trebuie o notă precisă, ca să știm unde putem ajunge, ținând seama de nevoile de până acum. Germanii au mers până la a discuta cu mine pentru un număr de 30.000 vagoane tranzit, ceea ce este enorm.

S. Ghiolu: 60.000 am cerut.

M. Antonescu: Am experiența negocierilor: putem cere oricât de mult. Dacă însă putem obține 30.000 vagoane, dacă avem preciziunea și siguranța tranzitului, este enormă cifra de 30.000 vagoane.

Mi s-au dat unele indicațiuni, pe care le vom discuta când ne vom întâlni, în legătură cu Belgia și posibilitățile de tratare.

Rămâne să examinați dv., prin urmare, ceea ce putem da. Trebuie stabilit ce putem da Elveției, trebuie hotărât prețul pentru Elveția, ținând seama de discuțiile care au avut loc. Și, de asemenea, trebuie să vedem dacă putem plasa Elveția mai mult decât figurează pe propunerile de contingente date de domnul Ebrar.

Și în privința celorlalte piețe – Belgia, Finlanda – luați hotărâri în privința angajamentelor cu Belgia și a celor 2000 sau 4000 vagoane cu Finlanda, pentru că termenul de o lună expiră repede și trebuie luată o hotărâre.

În ce privește Turcia, domnul ministru Cretzianu mi-a telegrafiat nemulțumirea cercurilor turcești, provenită din cauza întârzierii livrărilor de celuloză. Putem plasa

cereale în Turcia, în franci elvețieni, mai mult decât în Elveția. Este păcat să pierdem această posibilitate, oricâte explicații ar fi fost pentru trecut.

S. Ghiolu: Chestiunea am rezolvat-o. Astăzi a plecat delegația română.

M. Antonescu: Am dat domnului general Dobre o notă, privitoare la exportul pentru Grecia, pentru care insistă domnii Clodius și Neubacher.

V-aș ruga să vedeți chestiunea și ce măsuri luați ca să isprăvim cu problema schimburilor cu Italia, situația schimburilor și transporturilor. Vreau să știu situația exactă, care sunt vagoanele plecate și care se găsesc pe drum; să fixăm destinația pentru fiecare; să vedem care sunt vagoanele oprite și ce posibilitate de substituie avem, ca să terminăm odată și cu această chestiune.

Pentru ca să pot discuta cu domnul ministru Clodius, pe o bază mai precisă, aș vrea să știu dacă Ministerul Finanțelor nu ar putea, până mâine, face un calcul cu bugetul pentru aprovizionamente. În linii generale, cred că am putea discuta această chestiune. Putem face mâine o conferință, ca să discutăm toate lucrurile acestea, pentru ca să trecem cu domnul Clodius la precizuni.

S. Ghiolu: Măine avem inaugurarea – în pădurea Căldărușani – observatorului de geofizică, pentru studiul deviației magnetice.

M. Antonescu: Vasăzică, mâine de dimineață nu putem ține această conferință.

Atunci discut cu domnul Clodius celelalte lucrări de principiu, rămânând să ne întâlnim luni sau marți, cel mai târziu. Cred că luni ar fi mai bine, fiindcă marți sunt foarte ocupat: am și conferințe cu Propaganda și Externele și diplomați de primit.

În orice caz, trebuie să ajungem să trecem la precizuni. Se fac discuții în opinia publică. S-a dat o bază: s-a răspuns cu o contrabază. În orice caz, trebuiesc precizuni.

Altă chestiune: Pe domnul ministru Enescu îl rog ca, pentru delegația de la Berlin, în legătură cu congresul de la 18 ...

I.D. Enescu: S-a amânat. Era vorba de un congres cu lume locală mai mult.

M. Antonescu: În ziua când facem conferința aceea, înainte de ea, îl rog pe domnul ministru Atta Constantinescu să vină la mine, ca să facem o altă conferință, la care va veni și domnul profesor Marcu și delegații de la Predeal și acei cari se ocupă cu sistematizarea Predealului, ca să discutăm chestiunea Consiliului Național pentru sistematizarea spațiului și alte lucrări.

Stenografi: Alfred Ionescu și N. Dumitrescu

D.A.N.I.C., fond 103, ds. 236, f. 1-98

16. 1943 noiembrie 3. Se discută despre: problema răscumpărării concesiunii chibriturilor către suedezi în 1929, în cadrul politicii de răscumpărare a datoriei externe; extinderea pomiculturii și valorificarea producției; Legea circulației imobilelor agricole; aprovizionarea lucrătorilor de la C.F.R.; cererea de a se îngădui fiecărui soldat german din România ca să trimită acasă, de Crăciun, câte 10 kg de făină și câte o găscă tăiată etc.

CONSILIUL DE MINISTRI

de miercuri, 3 noiembrie 1943, ora 11

Ședința se deschide la ora 11.05, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte domnii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război și ministrul ad-interim la Ministerul Economiei Naționale; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **I. Marian**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Atta Constantinescu**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românilor, Colonizării și Inventarului; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral I. Arbore**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și a Populației Civile; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **Ovidiu Vlădescu**, secretarul general al Președinției Consiliului de Miniștri; **g-ral N. Bădescu**, comisarul guvernului pentru aprovizionarea cu lemne; **M. Gr. Romașcanu**, comisarul general al Președerilor; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.COOP-ului; **Costin Stoicescu**, delegatul Băncii Naționale; **col. Radu Davidescu**, șeful Cabinetului Militar al Conducătorului Statului.

Mareșal I. Antonescu: Vom începe cu chestiunea de la punctul 6 din ordinea de zi.

Notă în legătură cu situația întocmită de Marele Stat Major cu privire la efectivele și pierderile suferite între 22.VI.1941–1.IX.1943

Iată, domnilor, pentru că în Țara Românească toți și-au pierdut capul la primele gloanțe, care se trag tocmai la Singapore și prin alte părți, am întocmit o situație ca răspuns la afirmația că Armata Română este pierdută.

V-am adus aici o statistică, ce arată situația pe categorii: ofițeri activi, subofițeri activi și trupă și ofițeri de rezervă și subofițeri de rezervă și trupă. Ce este colorat aici cu albastru reprezintă ceea ce avem intact; ceea ce este colorat cu negru reprezintă ceea ce s-a pierdut în timp de doi ani și jumătate, aceasta pentru toate categoriile: ofițeri, subofițeri și trupă, activi și de rezervă. La fiecare categorie, ce este trecut cu negru arată pe cei dispăruți, adică pe cei care au căzut prizonieri sau au murit.

Iată, deci, aceasta este situația Armatei Românești. O puteți vedea și dv. din aceste statistici și vă puteți da seama care este realitatea.

Și în această situație, noi, totuși, ne-am pierdut capul. Se spune că nu mai există un român, un soldat, că nu mai avem nimic. Iată, vă dau și dv. această statistică, domnilor miniștri, ca s-o examinați în timpul cât vom discuta celelalte probleme din ordinea de zi.

Aceasta este situația până la 1 septembrie.

Col. R. Davidescu: Este făcută numai până la contingentul 1935; în jos, pierderile sunt și mai mici.

Mareșal I. Antonescu: Iată, deci, care este situația. Și aceasta numai pentru contingentele tinere. Dar am și alte situații, pe care le veți vedea și dv.

V-am arătat aceasta, ca să nu se mai spună mereu că nu avem armată, că totul este pierdut... Dar duceți-vă să vedeți magazinele de mobilizare ale Armatei Românești: de când este Neamul Românesc, n-au fost așa de îndopate.

Trecem la punctul 1 din ordinea de zi.

Ministerul Finanțelor.

Problema răscumpărării obligațiunilor S.T.A.B. și a concesiunii chibriturilor.

Al. Neagu: Problema se pune în termenii următori, în ce privește răscumpărarea.

Când s-a făcut împrumutul din 1923, un pachet de 25% din obligațiuni a fost cumpărat de un grup suedez. Pentru garantarea acestui împrumut, Statul a dat concesiunea monopolului chibriturilor Societății Chibriturilor. Anul trecut s-au angajat pentru răscumpărarea acestui pachet de obligațiuni. Când am luat contact cu delegația noastră, am fost izbit de faptul că noi răscumpărăm un pachet de obligațiuni pentru care dădusem o garanție.

Și atunci am pus problema cu totul normal: din moment de ar dispărea această obligație a noastră, să dispară și garanția dată. S-a complectat problema prin aceea de a se pune suedezilor problema vânzării, atât a obligațiunilor cât și a monopolurilor.

Dificultatea cea mare a intervenit când a fost vorba de prețul ce urma să-l plătim noi pentru răscumpărarea acestui monopol. Dar prețul nu poate să fie în funcțiune decât de beneficiul pe care Societatea Chibriturilor îl trage din exploatarea acestui monopol. Acest beneficiu – se înțelege – este în funcțiune de prețul de vânzare al chibriturilor.

Având în vedere evenimentele și mișcarea prețurilor de revenire, era normal să se ajungă la o sporire a prețului cutiei de chibrituri. S-a făcut un aranjament, care s-a prelungit câte două-trei luni provizoriu, pe baza prețului de 4 lei cutia.

La acest preț, având în vedere cheia de repartiție între încasările Statului și ale concesionarului, concesionarul pretinde că a intrat în pierdere; că ar trebui să revedem prețul din contract și să ne stabilim în jurul cifrei de 6 lei cutia, în loc de 4 lei.

Am întârziat acest lucru, întrucât, dacă am fi intrat pe această cale de aplicare a contractului și de ridicare a prețului, am fi ajuns ca beneficiile societății concesionare, prin aplicarea clauzelor contractului, să crească, să se mărească, adică să ne ducă tocmai la ridicarea prețului de răscumpărare a concesiunii.

Prin urmare, ne aflăm în situația: de o parte, am refuzat să ridicăm prețul chibriturilor; de altă parte, am făcut propuneri suedezilor să ne revândă monopolul.

Suedezii ne cer un preț pe care îl socotim destul de acceptabil, dar care ar reprezenta o obligație pentru noi de a plăti prețul monopolului – 24.000.000 – plus 36.000.000 – valoarea obligațiunilor –, adică circa 60.000.000 franci elvețieni.

Cu problema în primul ei stadiu – de răscumpărare numai a obligațiunilor – ne-am adresat Băncii Naționale și am întrebat-o dacă este în măsură să asigure acest transfer. Este o problemă veche de 6 luni de zile. Banca Națională s-a oferit întâi să ne procure lei necesari pentru această operațiune, să ne împrumute – desigur că în cadrul posibilităților de atunci – și să vadă dacă nu s-ar putea face prețul transferului, atunci de 36.000.000. Actualmente se ridică prețul transferului la 60.000.000.

Am spus: Chestiunea aceasta trebuie să fie supusă Consiliului de Miniștri. Ne-am hotărât să ne angajăm pe această cheie de negocieri.

Când ne-a venit răspunsul prin dl Răsmeriță, am fost la Banca Națională și am discutat posibilitatea de transfer. Banca Națională ne-a dat un răspuns care reprezintă punctul de vedere al Băncii Naționale față de problema în discuție.

Vă rog să-mi permiteți, domnule Mareșal, să dau citire acestui răspuns:
„Banca Națională a României.

Ca urmare la adresa nr. 400.922 din 9 martie 1943, și la adresa dv. nr. 2.594, din 4 octombrie 1943, prin care ne remiteți un calcul asupra bonității operației de răscumpărare a rentei de Stat «Împrumutul de Stabilizare 1929», deținute de S.T.A.B., precum și de răscumpărare a concesiunii monopolului chibriturilor, avem onoare a vă aduce la cunoștință că menținem în întregime cele ce v-am comunicat prin adresa suscitată, din 9 martie 1943.

Trebuie să remarcăm că, prin acea adresă, noi nu ne-am angajat, așa cum interpretați dv., de a face transferul unei sume de 36.000.000 franci elvețieni, pentru că aceasta nici nu depindea de noi; ci numai, prin ultimul aliniat al acelei adrese, v-am făcut cunoscut că, în eventualitatea efectuării operațiunii, Banca Națională a României ar fi dispusă să avanseze Statului suma de lei necesară pentru vărsământul de 20.000.000 franci elvețieni”, care ar fi fost primul vărsământ.

„Banca Națională se preocupă de această operațiune, numai întrucât consecințele ei directe sau indirecte s-ar răsfrânge într-un mod oarecare asupra sa și asupra economiei noastre generale.

În această privință, nu putem insista îndeajuns asupra faptului că la data la care vă scriem nu mai dispunem de nici o sumă de franci elvețieni, nici chiar pentru necesitățile imediate ale înzestrării armatei.

Situația aceasta vă este, de altfel, cunoscută din tablourile ce vă sunt comunicate zilnic de serviciile noastre.

De asemenea, până la această dată, intrări de mai mare importanță, de franci elvețieni, în viitor par foarte problematice, pentru că, după informațiunile ce avem din partea Ministerului Economiei Naționale, prețurile la care s-ar putea exporta produsele noastre în Elveția sau în alte țări, care plătesc deize libere, sunt mai mici decât prețurile noastre interne.

Dar, chiar dacă s-ar putea întrevădea posibilitatea ca într-un viitor apropiat să afluze la Banca Națională sume mai importante de franci elvețieni, încă nu am vedea

posibilitatea ca asemenea sume să fie întrebuințate pentru scopul asupra căruia ne cereți opinia.

Suntem, desigur, în faza ultimă a războiului actual și, deci, într-un viitor, care sperăm să nu fie prea îndepărtat, se vor pune probleme de refacere și reprovizionare a țării, cu tot ceea ce este necesar pentru reluarea vieții normale.

Totodată, țara noastră va avea de dus în străinătate o luptă aprigă pentru apărarea drepturilor și aspirațiilor ei.

În toată această nouă situație este foarte probabil ca, cel puțin în faza preliminară a păcii definitive, să avem dificultăți la exporturile produselor noastre din aceleași cauze, care fac chiar de pe acum dificile aceste exporturi.

Așa fiind, chiar dacă vom avea intrări importante de devize libere, aceste disponibilități vor trebui rezervate cu grijă pentru nevoile viitoare ale țării, care, după opinia noastră, vor fi mai mari și mai urgente decât nevoia rezolvării problemei pe care ne-ați pus-o.

De altfel, nu putem insista îndeajuns și asupra faptului că suntem încontinuu solicitați chiar de pe acum de Ministerul Înzestrării Armatei pentru plata în devize libere a furniturilor din străinătate ale acelui departament, astfel că este foarte probabil că nu vom avea posibilitatea de a acumula disponibilități în asemenea devize, chiar dacă ar intra sume importante, ele fiind consumate în măsura intrării lor.

Acestea sunt vederile noastre în privința procurării fondurilor necesare pentru operațiunile de răscumpărare a rentei de Stat din 1929 deținută de S.T.A.B., precum și în privința oportunității acestei operațiuni”.

Deci, acesta este punctul de vedere al B.N.R.-ului în ce privește problema transferului.

În ce privește avantajele operațiunii, ele sunt incontestabile, fiindcă prețul de răscumpărare al obligațiunilor ar reprezenta transformarea în marfă, la prețul actual, al cuponului pe doi ani, adică marfa necesară s-o exportăm pentru plata cuponului antebelic, pe doi ani.

Deci, din punctul de vedere al economiei naționale operația este foarte interesantă.

În ce privește însă prețul de răscumpărare al concesiunii chibriturilor, suntem obligați să trecem la sporirea prețului și, o dată cu această sporire a prețului, fără îndoială că nu vom mai fi în măsură să putem cumpăra la același preț exprimat în lei.

În nota pe care am înaintat-o, am arătat că faptul de a întrebuința devize libere, aparent lasă să se vadă că prețul este de un miliard și jumătate; în realitate, însă, reprezintă un efort mai mare, pentru viitor când vom recurge la o altă formulă. Deci, din acest punct de vedere, este interesant să facem operația aceasta.

Dacă se motivează că operația nu se poate face, fiindcă lipsesc devizele necesare, în subsidiar cerem autorizația să transăm definitiv raportul între Stat și monopolul chibriturilor, în sensul de a menține prețul chibriturilor în condițiuni conforme cu contractul de la origine, fiindcă astfel ne expunem să plătim despăgubiri societății.

Mareșal I. Antonescu: Noi, de la începutul guvernării, ne-am pus înainte sarcina de a degaja Statul de toate greutățile financiare și economice, pe care ni le-au pus în spinare regimurile trecute.

În primul rând, am urmărit ca să răscumpărăm datoria externă și cât mai mult.

În al doilea rând, am urmărit să răscumpărăm toate concesiunile care erau și dezonorante pentru noi, nu numai păgubitoare.

Am căutat apoi să punem stăpânire pe tot petrolul nostru, pierdut tot printr-o politică de dezorientare totală în această privință.

În cele din urmă, căutăm să punem mâna și pe chibrituri, care au fost concesionate.

Această politică a fost urmată pas cu pas de toți miniștrii de Finanțe, care au trecut în acești trei ani pe la conducerea Departamentului Finanțelor, politică ce a dat oarecare rezultate, care au fost destul de bune.

În primul rând, am readus în patrimoniul avuției naționale, prin Banca Națională, Telefoanele. Ele sunt răscumpărate total și astăzi constituiesc un bun românesc, cum trebuiau să constituie întotdeauna.

A doua problemă: am degajat Calea Ferată total de controlul străin, sub care fusese pusă de regimul național-țărănesc.

În al treilea rând, din rentele noastre și din datoria publică externă, am redus o mare proporție. Cât am răscumpărat?

M. Vulcănescu: Am răscumpărat toată datoria publică din Germania, Boemia, Cehoslovacia, Austria și Italia.

Mareșal I. Antonescu: Cât reprezintă? Cu cât a scăzut datoria noastră externă?

M. Vulcănescu: A scăzut cu peste 25%.

Mareșal I. Antonescu: Acestea sunt și datele pe care le aveam eu: datoria noastră externă a fost redusă cu 25%, în condițiuni foarte avantajoase, aproape similare cu acelea subliniate de dl Neagu în ce privește condițiile în care se oferă să răscumpărăm chibriturile.

Această politică trebuie s-o urmărim înainte, pentru că este în avantajul Țării Românești.

Am ascultat raportul Băncii Naționale. În ce privește prețurile cerealelor: sunt mai mari decât prețurile mondiale.

Dar este o eroare să credem că, având cereale, suntem o țară săracă. Să dea Dumnezeu să avem întotdeauna surplus de cereale și să n-avem altă grijă decât că nu găsim amatori. Dar nu va fi cazul acesta, pentru că, cu cât timpul va trece și războiul va fi și mai simțit de Europa, cerealele vor fi și mai mult cerute, vor fi cerute la orice preț. Este numai o chestiune de răbdare. Atât și nimic mai mult. Trebuie să știm să luptăm, să sperăm, să răbdăm, să așteptăm, să luăm hotărârea de a aștepta cu sânge rece, pentru ca problema să se desfășoare în mod cronologic cum trebuie să se desfășoare. Și, atunci când va fi momentul ca să vindem, vom vinde în condițiuni favorabile.

Faptul că a vândut Ungaria 5.000 vagoane cereale, sau că altă țară a vândut 3.000 vagoane cereale – ceea ce a alarmat opinia publică, auzind că alții vând și noi nu vindem nimic – nu înseamnă nimic, căci, 3.000, 5.000, 10.000 vagoane nu reprezintă nimic față de marile necesități europene. Să avem numai cereale destule și să le păstrăm în condițiuni bune, pentru că acestea reprezintă aur pentru noi. Ele sunt aurul românesc. Prin ele se valorifică toată munca noastră, toată producția noastră. Trebuie numai timp, răbdare și să nu ne pierdem capul.

În ce privește sfârșitul războiului, pe care îl prevede apropiat Banca Națională, să dea Dumnezeu să fie așa. Nimeni n-ar fi mai fericit decât mine, ca să constate că ne găsim în ultima fază a războiului. Dar, din experiențele pe care le am și din datele mele, nu pot trage această concluzie. Se poate ca să nu am eu această clarviziune a Băncii Naționale. Totuși, am datoria, ca om de Stat – și dv. la fel – ca să ne pregătim pentru un război de durată. Acest război nu se va termina nici azi, nici mâine. Nu trebuie să ne tulburăm dacă bubuie tunul la Cherson și nu mai bubuie la Stalingrad. Se poate întâmpla ca la anul viitor să bubuie din nou la Stalingrad sau mai încoace. Este o chestiune pe care n-o deținem noi în mână; este în mâna soartei. Noi trebuie să ne păstrăm calmul și să muncim, pentru că altfel, dacă ne oprim, ne tăiem singur craca de sub picioare și astfel creăm o criză morală, o criză de producție, o criză financiară. Și atunci tot Banca Națională va trebui să scoată hârtie.

Pentru ca Banca Națională să nu treacă la această operațiune, noi trebuie să continuăm cu perseverență acțiunile noastre. Dacă cerealele noastre nu vor fi căutate în timpul războiului, să dea Dumnezeu să avem surplus de cereale în timp de pace, pentru că Germania va avea nevoie de alimente sau alte state. Și atunci, cine va avea alimente de vândut și va avea pentru el însuși o cantitate suficientă, acela va reuși să întrețină în țara lui o atmosferă de siguranță și de liniște, pentru că cine este hrănit este și liniștit. Și acea țară cred că va fi țara care se va reface cel mai repede și în cele mai bune condițiuni posibile.

Faptul că acum nu pot fi posibilități ca să transportăm în țările vecine reprezintă o dificultate; dar dificultățile vor fi și mai mari pentru anglo-americani ca să-și aducă cele necesare tocmai de peste Ocean.

Mai mult decât atât: această chestiune va fi și mai interesantă în momentul când fiecare țară se va interesa de refacerea ei proprie, mai mult, și foarte puțin de refacerea celorlalte țări. Și în această privință, iarăși, concluzia la care ajung este ca să dea Dumnezeu să ne surprindă pacea cu depozite de cereale,... chiar cu o inflație mai mare la Banca Națională. Dar să ne ferească Dumnezeu să fim surprinși și fără cereale și cu inflație la Banca Națională.

C. Stoicescu: Aceasta neapărat că este așa.

Mareșal I. Antonescu: Trec acum la problema în sine, la chestia chibriturilor.

Cred că dacă putem face efortul ca să răscumpărăm chibriturile, este bine. Eu sunt gata, dacă vreți, să tratez cu dv. să le răscumpărăm în aceleași condiții ca și Telefoanele: adică în profitul Băncii Naționale. Bineînțeles, dacă Banca Națională poate suporta acest efort, pentru că niciodată nu vom mai avea această ocaziune ca să răscumpărăm chibriturile cu valoarea cupoanelor pe doi ani de zile.

Tot așa am răscumpărat și Telefoanele: în contract se prevedea că fiecare acțiune să fie răscumpărată cu 19 dolari, și noi le-am răscumpărat cu 7-8 dolari.

Am profitat de acea ocazie, și Banca Națională, și Statul au făcut o afacere destul de bună. Ca probă este că nimeni nu a avut nimic de spus în această privință.

Al. Neagu: Va trebui să tratăm cu Banca Națională tot pe aceste baze. Dacă nu se poate, atunci prefer să dăm cerealele de care Suedia are nevoie, și să ne răscumpărăm chibriturile.

Dacă nu avem unde să vindem cerealele noastre, putem în acest caz să le dăm Suediei și să facem această operațiune de răscumpărare.

C. Stoicescu: Este o chestiune de socoteală.

Mareșal I. Antonescu: Eu mă mențin pe linia pe care m-am așezat la începutul guvernării. Dacă acum este momentul să răscumpărăm chibriturile, s-o facem. Dacă nu putem, atunci este în interesul politicei românești ca să respectăm angajamentele contractuale. Trebuie procedat așa fel, încât, respectând angajamentele, să facem ca Suedia tot să ne vândă chibriturile. Trebuie găsită măsura, încât ei să vadă că nu mai este o afacere pentru ei, și să spună că sunt gata să renunțe le beneficiul aceste concesiuni.

C. Stoicescu: Pentru moment, disponibilități nu există. Chiar dacă am avea, nu avem posibilitatea.

În al doilea rând, dacă sunt posibilități de export, atunci socoteala este simplă: va trebui să vedem ce rezultă din acest export și, bineînțeles, trebuie să întrebăm Înzestrarea Armatei și Ministerul Economiei Naționale, ce alte necesități sunt inexorabile. Dacă rămâne un disponibil, bineînțeles că acest disponibil îl vom întrebuința la executarea acestei operațiuni de răscumpărare a chibriturilor.

Mareșal I. Antonescu: Să dăm cereale Suediei.

G-ral Gh. Dobre: Dacă au nevoie de ele.

Al. Ottulescu: Eu sunt în contra acestei operațiuni, și consider că este ceva cu totul nepotrivit, ca în momentul de față, când avem de satisfăcut atâtea nevoi, când avem atâtea cheltuieli pentru necesitățile înzestrării Armatei, să ne apucăm noi să facem o operațiune, care poate să fie bună, dar care nu este necesară, nu este utilă.

Când noi nu avem un milion de franci elvețieni, care sunt astăzi absolut necesari, putem să ne angajăm la un asemenea transfer?

Eu nu mă abat de la ceea ce am spus, și repet că am toată convingerea că cerealele noastre se vor vinde, dar știu ceea ce mi se cere în fiecare zi pentru Armată, și nu cred că este bine, ca în momentul de față, când avem atâtea și atâtea cheltuieli și nevoi de satisfăcut, să distragem de la aceste nevoi o sumă atât de importantă, pentru o operațiune care nu este atât de necesară, atât de urgentă, și care poate să fie făcută mai târziu.

Mareșal I. Antonescu: Care este valoarea?

Al. Neagu: Șasezeci milioane franci elvețieni.

Mareșal I. Antonescu: Deci, este vorba de o sumă de două miliarde și jumătate lei.

Eu pun o întrebare: ce preferă Banca Națională să dea, cereale fără acoperire, ori să dea cereale, având o acoperire, oricare ar fi ea?

Al. Ottulescu: Este simplu.

Mareșal I. Antonescu: Mai bine să dăm cereale, cu o acoperire – în speță, chibriturile –, decât să dăm cereale fără acoperire, dacă pentru considerațiuni politice mari, vom fi siliți să dăm aceste cereale fără acoperire.

Al. Neagu: Se poate întâmpla să nu putem exporta.

Mareșal I. Antonescu: Problema se pune numai dacă avem ce exporta.

Dvs. cunoașteți lupta pe care o ducem, și nu este nevoie să mă repet totdeauna, noi nu avem nevoie de nici o lecție din nici o parte în această privință. Știți foarte bine

lupta care se duce, ca să apărăm în condițiuni optime Țara Românească. Nu avem nevoie de nici o sugestie în această privință.

Pun această întrebare: între riscul de a exporta fără acoperire, aceste cereale, și a exporta cu oarecare acoperire, să alegeți dvs., Consiliul Economic Interministerial, soluțiunea, rămânând ca să mă pronunț eu la urmă.

Al. Ottulescu: Cu acoperire, însă, devizele acestea vor avea o anumită întrebuintare.

C. Stoicescu: Dacă Ministerele Înzestrării și Economiei Naționale dau o altă destinațiune acestor devize?

Este vorba de o sumă mare, 60.000.000 franci elvețieni.

Al. Ottulescu: Poate Ministerul Economiei Naționale să ia această răspundere asupra lui, atunci când are de satisfăcut atâtea nevoi?

S. Ghiolu: Dle Guvernator, chestiunea care se discută este să dăm cereale Suediei. Dar Suedia nu cumpără aceste cereale.

Mareșal I. Antonescu: Putem să dăm turte de floarea-soarelui, putem să dăm mazăre, pe care n-o cumpără nimeni.

Nu este vorba numai de cereale.

De ce să preferăm să ni se strice mazărea în magazii? Noi avem, de exemplu, turte de floarea-soarelui în cantități mari din recolta anului trecut, și avem, de asemenea, cantități mari și din recolta anului în curs.

De ce să preferăm să se strice toate acestea?

Al. Ottulescu: Eu mă mențin la părerea mea, și rog să se ia notă: am o conștiință și nu pot trece peste ea.

Mareșal I. Antonescu: Toți avem conștiință. Nu mai faceți aluzie la conștiința dvs.

Al. Ottulescu: Fiecare vede lucrurile sub alt aspect.

Mareșal I. Antonescu: Nu mai faceți apel la conștiință, fiindcă toți au conștiință.

Al. Ottulescu: Eu nu pot să-mi dau aprobarea mea în ceea ce privește această operațiune.

Mareșal I. Antonescu: Sunteți liber și stăpân pe aprobarea dvs. V-a ascultat toată lumea, și toți au auzit că nu vă puteți da aprobarea.

Să ascultăm și pe ceilalți, ce spun.

C. Stoicescu: Eu m-am opus din capul locului, dar dacă vor fi disponibilități și ele nu vor fi necesare pentru alte operațiuni mai urgente și mai necesare, atunci se va putea face și această operație.

S. Ghiolu: Dacă ar fi vorba să exportăm cereale, în orice altă țară decât Suedia, pentru care să luăm franci elvețieni, pe care să-i întrebuintăm pentru înzestrarea Armatei, și dacă ar mai rămâne ceva, atunci nu este nici un impediment. Fără îndoială operația trebuie cântărită.

Mareșal I. Antonescu: Să luăm franci elvețieni și să-i ducem în Suedia, aceasta nu putem să o facem.

Dacă francii elvețieni pe care îi luăm ne trebuie pentru alte operațiuni, atunci nu este înțelept să-i ducem în Suedia.

Dacă avem lucruri de prisos, și Suedia este amatoare să le ia, de altă parte, dacă aceste lucruri de prisos astăzi, nu putem să le ținem, întrebarea este: dăm Suediei, dacă nu se acordă autorizație de tranzit prin Germania, ori nu dăm?

S. Ghiolu: Desigur că dăm.

Al. Ottulescu: Pentru chibrituri?

S. Ghiolu: Dacă Suedia ia mărfuri de la noi, pe care nu le poate lua din altă parte, și ne dă în schimb devize...

Al. Ottulescu: Suedia nu dă devize libere.

Al. Neagu: Nu suntem siguri, dacă Suedia, pentru această operațiune, ar accepta să cumpere mărfuri, dacă se pune problema, cum spuneți dvs., că noi putem să facem operația printr-un export de mărfuri de care ar avea nevoie această țară.

Se degajează un al doilea element, asupra căruia trebuie să insist: până ne vom înțelege cu suedezi, pot trece câteva luni, șase luni. De luni de zile, am ținut în loc încheierea unui acord de aplicație a Convenției de la 1929. Aceasta poate să deschidă suedezilor un drept la despăgubiri față de Statul Român.

Mareșal I. Antonescu: Nu luăm riscul acesta. Executați bazele contractuale.

Al. Neagu: Se scumpește prețul.

S. Ghiolu: Care este riscul daunei? Dacă este mic, îl luăm.

C. Stoicescu: Dați-ne un spor de preț și luăm riscul.

Mareșal I. Antonescu: Dacă este riscul numai de câteva milioane, luați riscul.

C. Stoicescu: Dați un spor egal cu trei luni...

Al. Neagu: Să luăm riscul până la 1 februarie.

S. Ghiolu: Foarte bine.

M. Antonescu: Sunt aici trei probleme.

O primă problemă este ideea de răscumpărare. Desigur că nimeni nu poate să găsească, dacă condițiunile (*sic!*) de răscumpărare sunt avantajoase, că noi trebuie să pierdem acest prilej de a degaja datoria publică a Statului sau o instituție de Stat de o sarcină.

Dacă Banca Națională are politica sa foarte înțeleaptă – și pentru care, desigur, n-ar trebui decât să respectăm punctul de vedere al guvernatorului, care ne face servicii prin atitudinea sa de intransigență monetară – și Statul are propriile sale probleme, unde și noi trebuie să aplicăm aceeași soluție de rigiditate, și morală și materială, când este vorba de buna gestiune a lui.

Prin urmare, dacă Statul se poate libera de o sarcină grea în condițiuni avantajoase, fără îndoială că trebuie să încercăm să o facem.

Mijloacele pentru realizarea acestui lucru – aceasta este a doua problemă –: în situația de astăzi este sigur că disponibilitățile noastre în franci elvețieni ne împiedică să discutăm problema.

Prin urmare, înainte de a discuta problema, noi trebuie să examinăm dacă suedezi – fie în cadrul unor contingente, pe care le-am stabili, fie în cadrul unui contract intervenit între reprezentanții acestor titluri și Statul Român – trebuie să vedem dacă suedezi primesc plata în cereale și în echivalentul cerealelor, printr-un export pe care l-ar realiza chiar dâștii, ei având interes ca să realizeze această operație.

Aseară am discutat cu dl ministru al Suediei și v-am informat, domnule Mareșal, că, spre deosebire de informațiile date în mod eronat din Suedia – a primit și dl g-ral Dobre și dl Ghiolu un raport – că în Suedia s-ar fi hotărât blocarea totală a operațiunilor comerciale, că s-ar fi cerut avizuri speciale pentru unele comenzi de furnituri militare, spunându-ni-se că, din informații precise, Guvernul suedez ar fi hotărât să oprească executarea tuturor contractelor față de Germania și aliații săi – dimpotrivă, situația este alta. Ministrul Suediei chiar mi-a remis în scris aseară o notă, în care declară inexactă această informație, de care, sesizându-mă, am discutat-o cu ministrul Suediei la București. El mi-a declarat că situația este dimpotrivă, menționând că de la 6.000.000 coroane suedeze s-a trecut la peste 30.000.000, cu perspectiva de a ajunge la 36.000.000 pe anul în curs; că Guvernul suedez este dornic, nu numai să mențină aceste schimburi cu România, dar să le și sporească, dacă este posibil.

În ce privește cerealele, fără îndoială că trebuie să discutăm cu dâșzii. Nu cred că 10.000 vagoane de cereale vor putea fi plasate în Suedia. Diferite mărfuri, da; dacă putem – examinați și chestiunea aceasta – și articole de petrol. Cred că pentru articole de petrol am putea obține în Suedia prețuri foarte bune și pentru orice cantități.

Ținând seama de faptul că astăzi noi avem și cota Italiei, care era destul de însemnată, și pe care, în principiu, am convenit s-o dăm Germaniei, desigur că și Germania trebuie să ne dea contrapartida acestei operații; dar, dacă nu ne dă, trebuie să ne înlesnească posibilitatea de a ne echilibra balanța noastră comercială prin alte mijloace.

Poate că, examinând împreună cu ministrul Suediei un program de export pentru Suedia, sprijinit din partea Suediei și de grupul porteurilor titlurilor Casei noastre Autonome, înlesnindu-se astfel din partea suedezilor această operațiune, s-ar putea stabili, poate, un program suplimentar, care, depășind nevoile înzestrării Armatei, să pună la dispoziția Statului o sumă prin care să se realizeze această lichidare.

Prin urmare, ca să putem lua o hotărâre, domnule Mareșal, cred că în prealabil trebuie să examinăm în concret posibilitatea de a realiza acest export și de a procura acest disponibil.

A treia problemă, pe care a pus-o ministrul de Finanțe este aceea, pe de o parte, a obligațiunilor contractuale, pe care le are Statul Român față de societate și pe care, neexecutându-le, creează fapte generatoare de daune; iar, pe de altă parte, este consecința unei asemenea adaptări la o situație de drept normală, a posibilității de realizare ușoară a acestei operații de lichidare a tuturor titlurilor.

Este sigur că, dacă noi vom spori prețurile chibriturilor și vom da acestui spor – chiar și pe baza unui contract în ființă – grupului suedez, condițiunile de lichidare pentru noi vor deveni mult mai grele, aceasta cu atât mai mult cu cât afacerea devine foarte avantajoasă, în modul acesta, pentru grupul suedez. Mă întreb chiar dacă, într-o atare situație, îi va mai interesa să meargă la această lichidare.

Mareșal I. Antonescu: Este nesiguranța actuală, de care trebuie să profităm.

M. Vulcănescu: Trebuie să avem mai multă încredere în viitorul României...

Mareșal I. Antonescu: Dar dacă alte țări vor să arunce creanțele lor?

M. Antonescu: Dacă alte țări pot fi nesigure de Sud-Estul european și vor să-și transforme într-o certitudine economică o incertitudine politică, printre acelea nu este

Suedia, pentru că ea are riscuri identice cu ale noastre față de perspectivele războiului. Și nu cred că această dorință de a-și realiza o certitudine economică îi împinge la această lichidare.

C. Stoicescu: Cu o nuanță: aceasta este atitudinea oficială a Suediei; dar poate că particularii suedezi să nu fie nesiguri.

M. Vulcănescu: Partea întâia a acțiunilor, care s-a răscumpărat, s-a răscumpărat în 1939, exact în momentul crizei finlandeze; așa că puțin intră și această atitudine.

Mareșal I. Antonescu: Intră foarte mult.

M. Antonescu: Este probabil că intră, dar nu cred că intră foarte mult, pentru că suedezii au aceeași situație geografică ca (*sic!*) și noi. Când Sud-Estul Europei va fi răsturnat, urmează și Suedia.

Mareșal I. Antonescu: Este puțin mai problematic...

M. Antonescu: În orice caz, aceasta este o problemă politică.

Faptul că au pus în discuțiune chestiunea aceasta, cred că nu reprezintă un element de incertitudine. Dacă ar fi fost preocupați numai de elementul politic în această lichidare, cu siguranță că ar fi găsit alte vremuri mai avantajoase.

De altfel, am o comunicare oficială din partea Guvernului suedez și cred că, în <calitate de> ministru de Externe, trebuie să mă conduc mai mult după aceasta, că Guvernul suedez stăruie pentru menținerea capitalului suedez în România. Mi s-au făcut note verbale, în această privință. De exemplu, în chestiunea uzinei de la Brașov și în ce privește participarea capitalurilor suedeze în România, în această privință mi s-au făcut declarații formale că ei doresc chiar să-și sporească capitalurile (*sic!*) lor în România. În asemenea condițiuni, nu trebuie să contăm prea mult pe acest coeficient politic.

În orice caz, cred că răscumpărarea acestui împrumut ar putea fi folositoare, în principiu, pentru noi, dacă condițiunile (*sic!*) economice sunt avantajoase. Dacă, însă, sporim prețurile în executarea contractului, ne îngreunăm condițiile economice de lichidare.

Prin urmare, dacă noi putem să ajungem la o soluție, să o facem cât mai repede, să examinăm problema într-un termen cât mai scurt; să cercetăm această posibilitate, ca să ne dăm seama dacă acest export poate să înlesnească operațiunea de răscumpărare; iar dacă nu – și numai în cazul când ajungem la concluzia că nu se poate – să dăm un spor, ca să evităm eventualele daune, pe care le-ar plăti Statul și numai atât.

Dacă este vorba de plătit daune, ele vor fi fixate de instanțele prevăzute de contract. Daunele acestea le vom plăti, în orice caz. Dacă nu vom ajunge, prin urmare, să facem operația de răscumpărare, în orice caz, vom fi pasibili de daune. A le recunoaște parțial sau cu două luni mai înainte sau mai târziu, din punctul de vedere al consecințelor financiare și juridice, situația este aceeași. A le recunoaște, însă, cu anticipație, însemnează să schimbăm baza de discuție de astăzi și să ne îngreunăm baza de lichidare posibilă.

Al. Neagu: Din informațiile pe care le am, pierderile societății se ridică la 5.000.000 lei lunar, adică la 20 bani cutia de chibrituri. Dacă în trei luni încheiem, în condițiunile discutate, acordul, atunci pierderea n-are importanță. Ceea ce am nevoie

este ca Consiliul (*sic!*) de Miniștri să-mi dea voie să duc negocieri, știind că vom fi supuși la obligațiunea de a acoperi aceste daune.

Situațiunea Ministerului de Finanțe ar fi mai ușoară, dacă pot spune ministrului Suediei că nu este în intenția Guvernului ca să lase societatea să piardă, prin faptul că cere termen de prelungire.

C. Stoicescu: Să nu angajăm Guvernul...

Al. Neagu: Care este situația? Ne referim numai la pagubele eventuale, constatate din expertiză.

Mareșal I. Antonescu: Cunoașteți clauzele esențiale ale contractului?

Al. Neagu: Dl Vulcănescu poate explica.

Mareșal I. Antonescu: Ce prevede contractul în ce privește răscumpărarea?

M. Vulcănescu: Pentru răscumpărarea în curs de executare, nu prevede nimic.

Contractul stabilește o cheie de repartitie a beneficiilor în funcție de cheltuieli, prin derogare de la contract.

Cheia de repartitie este următoarea: noi luăm un leu și ei iau cât rezultă dintr-un joc de indicii. Ar fi, pentru ei 2,70 lei și pentru Stat un leu.

Mareșal I. Antonescu: Vedeți cum s-a inversat dreptul nostru?

M. Vulcănescu: Leul este definit ca leul de la 1929. Prin urmare, în ipoteza unei examinări a poziției monetare, atunci leul ar trebui, ca să fie în favoarea noastră, să ajungă 4-5-6.

Deci, noi astăzi, în conformitate cu dispozițiile contractuale, avem dreptul la un leu; iar în ipoteza unei revizuirii monetare, avem dreptul la 1,29.

Ei, dându-și seama că baza este inechitabilă și că contractul (*sic!*) este susceptibil de a fi atacat ca oneros, au convenit cu noi, prin bună înțelegere, ca, pe timpul cât va dura războiul, să facem o convenție ca să împărțim jumătate și jumătate prețul cutiei de chibrituri, pe care l-am fixat la patru lei. Prin urmare, noi luăm 2 lei și ei iau 2 lei. Aceasta, pentru că am făcut o schimbare în interiorul perioadei contractuale, când puteau să schimbe prețul.

La februarie, vine dreptul de revizuire din nou al prețului. Atunci vor pretinde și ei un nou preț urcat.

Mareșal I. Antonescu: În privința lichidării, ce cuprinde contractul? Cât este valabil contractul?

M. Vulcănescu: Până la sfârșitul împrumutului: anul 1959.

Mareșal I. Antonescu: În privința lichidării, ce prevede contractul?

M. Vulcănescu: Lichidarea anticipată nu este prevăzută.

Mareșal I. Antonescu: Contractul este oneros pentru noi?

M. Vulcănescu: Contractul, în condițiile în care a fost făcut, a fost oneros la bază.

Mareșal I. Antonescu: Dar astăzi?

M. Vulcănescu: Prin înțelegerea de la 1941, modificându-se împărțirea în favoarea Statului, care, în loc de un leu ia doi, contractul a devenit mai puțin oneros.

Al. Neagu: Societatea a avut și pagube.

La început, contractul a fost oneros pentru noi, din cauza căderii prețurilor agricole. Din cauza necesității de a se pune cutia 3 lei a devenit oneros pentru ei. Și au avut astfel 5-6 ani pagube. De 3 ani, au ieșit din perioada de pagubă.

Pentru noi elementul oneros constă mai mult în lipsa de libertate a Statului, care nu poate mări beneficiile Statului decât măbind beneficiile societății. Aceasta este partea dezagreabilă pentru noi.

În momentul de față, prețul cutiei de chibrituri este 4 lei, din care Statul ia 2 lei și ei iau 2 lei. Dar prețul de revenire pentru ei este de 2,20 lei.

Mareșal I. Antonescu: Dacă am răscumpăra această concesiune, la cât vindem cutia de chibrituri?

M. Vulcănescu: Cât vrem noi.

Mareșal I. Antonescu: Chibriturile sunt absolut necesare țăranului.

Al. Neagu: Este ieftină cutia de chibrituri.

Mareșal I. Antonescu: Țăranul are nevoie de chibrituri, mai ales că acum nu are nici amnar. Deci, chibriturile constituie o necesitate de viață absolută pentru țăran și chiar pentru orice cetățean.

De aceea, vă întreb: Dacă am face această răscumpărare, noi am vinde cutia de chibrituri la același preț sau mai scump?

M. Vulcănescu: Prețul de cost este 2,20 lei. Adică, noi am putea vinde, renunțând la orice beneficiu, cu 2,20 lei cutia.

Dar noi suntem obligați să vindem cel puțin cu 3,20 lei cutia, pentru că 1 leu este al nostru și 2,20 lei este prețul care trebuie plătit pentru acoperirea cheltuielilor de cost ale lor.

Pierdere lor provine din faptul că prețul de cost este de 2,20 lei, iar partea lor este numai de 2 lei.

Mareșal I. Antonescu: Cât îi costă pe ei o cutie de chibrituri?

Al. Neagu: 2,20 lei.

Mareșal I. Antonescu: Cu cât vând?

Al. Neagu: 4 lei.

Mareșal I. Antonescu: Cât ia Statul?

Al. Neagu: 2 lei.

Mareșal I. Antonescu: Atunci ei nu mai câștigă nimic și pierd și 20 bani de fiecare cutie.

Al. Neagu: Aceasta este pe baza aranjamentului provizoriu intervenit ulterior.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, pierd 20 bani la cutia de chibrituri, neavând nici un beneficiu, deci, pe câtă vreme Statul, fără nici o cheltuială, are un câștig de 2 lei.

Al. Neagu: Acesta este aranjamentul provizoriu.

Dacă se termină această perioadă, trebuie să mergem la contract. Contractul îmi dă voie să iau numai un leu la fiecare cutie de chibrituri.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie un nou aranjament provizoriu. Care este noul aranjament?

Al. Neagu: Șase lei cutia. Trei lei pentru societate și trei lei pentru Stat.

M. Vulcănescu: După contractul de astăzi, beneficiul ar fi de 80 bani la cutie.

Mareșal I. Antonescu: Da, dar Societatea are astăzi o pagubă. Prin noul aranjament, va avea un câștig de 80 de bani.

C. Stoicescu: Statul are cel mai mare beneficiu, 3 lei la cutie, și Societatea 80 de bani.

M. Antonescu: În situația de astăzi este un avantaj pentru Stat.

Al. Neagu: Problema este că eu nu pot obliga Societatea să meargă la jumătate și jumătate, decât la prețul de 6 lei, fiindcă sistemul contractual este că eu am dreptul la un leu la cutie. Avem un aranjament provizoriu pe o durată de X luni în care s-a fixat acest raport de jumătate.

Eu, ca să împiedic scumpirea prețului, trebuie să mă duc la contractul de la 1929, care îi dă dreptul la 2,60.

Vă rog să mă autorizați să garantez, în cursul negocierilor, că pierderea pe care ar avea-o, va fi acoperită de Stat.

Mareșal I. Antonescu: Se acceptă această garanție?

Al. Neagu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Atunci să-i dăm această garanție.

În disponibilitățile noastre de export, nu avem numai cereale, ci avem și alte produse. Dacă putem să aranjăm și răscumpărarea acestei concesi, atunci este un bine pentru țară.

M. Vulcănescu: În loc să ne ducem la contract, să le asigurăm 80 de bani la cutie.

Mareșal I. Antonescu: Domnule ministru de Finanțe, ești autorizat să tratezi.

Eu sunt, însă, de părere să continuăm tratativele privitoare la răscumpărarea societății. Aceasta s-o facem astăzi.

Problema cu unele încadrări și derogări de la Codul funcționarilor publici la Ministerul Muncii.

Al. Neagu: Este vorba de o problemă de derogare de la Codul funcționarilor publici, privind Ministerul Muncii, în legătură cu numirea a 4 funcționari.

Am făcut o adresă, în care am arătat ca să nu se mai hotărască asemenea derogări, decât numai în Consiliul de Miniștri.

Dl. ministru Enescu nu este aici, ca să...

Mareșal I. Antonescu: Să nu se mai facă nici o derogare de la lege. Dacă facem o lege, s-o aplicăm.

Al. Neagu: Aceasta este o mică lege, care privește Ministerul Muncii.

Să lăsăm discuțiunea pentru Consiliul de Miniștri următor, când va fi de față și dl. ministru al Muncii.

Mareșal I. Antonescu: Problema se va studia de Delegația Economică. Aceasta este o chestiune care privește Delegația Economică.

Mai bine s-o aducem în Consiliul de Miniștri general. În fiecare zi mi se prezintă asemenea chestiuni, și trebuie să le resping. S-au strecurat multe și la mine.

Extinderea Pomiculturii, valorificarea fructelor și plasarea producției fabricilor de marmeladă.

I. Marian: În planul de zece ani întocmit la timpul său, s-a prevăzut înființarea a 36 de fabrici de marmeladă. Din aceste 36 de fabrici, s-au realizat, până acum, 17, din care 14 la ministerul meu, și 3 la alte ministere.

Eu am în administrațiunea mea un număr de 14 fabrici.

Constat însă, acum, că plasarea producției acestor fabrici de marmeladă este foarte grea. Am rămas de anul trecut cu un stoc de 60 vagoane marmeladă nevândută.

Capacitatea acestor 14 fabrici ar fi cam de 1.000 vagoane de marmeladă. În loc de 1.000 de vagoane de marmeladă, anul trecut s-au lucrat 100 vagoane, din care s-au plasat numai 40, așa încât am intrat în anul acesta cu o cantitate de 60 de vagoane.

În afară de această cantitate, s-au mai fabricat anul acesta încă 50 vagoane. Deci, am un stoc de 110 vagoane.

Din această cantitate, Armata mi-a cumpărat 100 vagoane. Mai avem un stoc de 10 vagoane. Mai am materie primă și semifabricată încă pentru 100 vagoane.

Se pune întrebarea: Le mai lucrez, sau nu?

N-aș vrea să cauzez Statului un prejudiciu.

Mare parte din această materie semifabricată este sub formă de pulpe.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu le lucrați, ce devin aceste pulpe?

I. Marian: Prefer să se strice, decât să mai bag zahăr în ele de câteva milioane lei.

Eu am adus această chestiune aci în Consiliu, ca să rog pe colegii mei să-mi dea concursul pentru plasarea marmeladei.

Așa cum am plasat 100 de vagoane la Ministerul Armatei, cred că și alte ministere ar putea cumpăra, de exemplu, Ministerul Sănătății, Ministerul Instrucției Publice, pentru internate și școli. Cred că s-ar putea găsi câmpuri de plasament, dacă mi s-ar da concursul. Nu pot fi lăsat ca un simplu particular.

Mareșal I. Antonescu: Când am vorbit despre fabricile de marmeladă, era o altă situațiune.

Noi trebuie să ținem seama de situația de mâine, când Europa va intra în normal și când cererile de alimente vor fi mai mari decât cele de astăzi, când granițele sunt închise. Germania are în mână ei astăzi placa aceasta turmantă a circulației bunurilor în Europa. Toate acestea fac ca Europa să fie într-o criză de producție.

Mai sunt și alte cauze, care au împiedecat ca toate aceste produse ale solului să intre în circulația generală.

Noi trebuie să ne gândim, ce va fi mâine, după război.

Cred că fructele noastre, bine prezentate, vor putea găsi un bun plasament în toate țările din Europa.

Dacă nu vom găsi plasament, va trebui să schimbăm politica noastră în materie de pomicultură.

Deocamdată, nu este cazul ca aceste pulpe să le aruncăm. Să facem un efort, chiar cu riscul de a da acest produs la săraci, școli, sanatorii. Statul să facă un efort financiar, fiindcă, decât să se arunce acest produs, mai bine să-l dăm chiar gratis, pentru că vom avea avantagii în viitor.

D-ta, dle ministru al Agriculturii, ai plătit aceste pulpe?

I. Marian: Pulpele sunt un semifabricat care se poate conserva în această stare cam un an.

Dacă nu mă concureau alte departamente, îmi plasam întreaga cantitate.

Mareșal I. Antonescu: Să păstrezi aceste pulpe maximum de timp, așa fel ca totuși să poată fi folosite. Pe urmă vom vedea dacă este cazul să facem un efort.

I. Marian: Pășesc mai departe la realizarea planului de construcții al celorlalte fabrici?

Mareșal I. Antonescu: Nu.

I. Marian: Vreau să cer îngăduința ca să restrâng propaganda pentru pomicultură.

Am trecut prin multe județe și am constatat că proprietarii de terenuri au început să-și planteze cu pomi terenurile agricole. S-a extins prea mult cultura pomilor. Ar trebui redusă numai acolo unde pământul nu poate produce altceva.

Mareșal I. Antonescu: Dacă intrăm într-un consum normal, într-o țară cu un standard de viață ridicat, crezi d-ta că pomicultura depășește, ori este sub nevoia unei vieți normale?

I. Marian: Eu sunt convins că, cel puțin pentru o generație, avem supra-producție de fructe.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea este că s-au făcut în 2 ani cantități mari de fructe. Vom regreta că n-am făcut marmeladă.

I. Marian: Pomii plantați sunt foarte numeroși.

Mareșal I. Antonescu: Sunt neîngrijiți.

I. Marian: Din această cauză, producția lor a fost foarte aleatorie. Cultivatorii de pruni contau pe un an bun la 5 ani de existență. Or, acum, cu mijloacele pe care le avem, s-a ajuns ca producția să fie mult mai sigură.

Mareșal I. Antonescu: În ceea ce privește propaganda pentru pomicultură, nu este cazul ca să modificăm politica. Am spus acum doi ani să dezvoltăm această propagandă. Am adus din Transnistria cât am putut. Ați văzut că în regiunile de munte, din 10 pruni, numai 2 sunt buni.

Poți să faci această chestiune indirect. Poți să spui că toate plantațiunile care sunt făcute din disprețul unei culturi științifice urmează să fie distruse, așa cum facem noi acum pentru hibrizi.

Gh. Minescu: Fructele uscate se consumă mai mult decât marmelada. Institutul a făcut fabrici de uscarea fructelor. În loc să se mai construiască încă 18 fabrici, restul fructelor ar trebui să se dea pentru uscat.

Am impresia că, oricâte prune uscate am avea, se vând. Numai marmelada nu se vinde. Și eu sunt în situația de a ruga ministerele să consume marmeladă, fiindcă și eu am marmeladă nevândută.

Mareșal I. Antonescu: Va consuma Armata. Suntem, însă, departe de hrana pe care trebuie să o primească Armata.

Dacă n-am putut să merg și să mă ridic prea mult de la situația pe care am avut-o, aceasta a fost din cauza dificultăților generale pe care le-am avut.

Eu sunt mai curând pentru o Armată mai redusă, cu un soldat sănătos, cu un alt moral și cu o altă educație, pentru că un soldat de acesta face cât zece.

Armata, încet, încet, va consuma. Deja școlile militare primesc astăzi, la ora 10, pentru aceeași sumă, trei mâncări pe zi. La școlile militare se dă, și la 10, și la 4, câte o gustare, pentru că este o bună gospodărie.

Când eram în Școala Militară, mâncam foarte prost de multe ori. Depindea de comandantul școlii totul. Dar astăzi, la școlile militare și la toate instituțiile organizate de Armată, pentru orfanii de război, la toate colegiile de acolo este o hrană excepțional de bună. Așa trebuie să dăm și soldaților; altfel îi tuberculizăm.

În ceea ce privește ceea ce spunea dl Minescu: dacă puteți anexa și uscătoriile la fabricile de marmeladă, foarte bine. Se poate să stagnați câțva timp, dar până intrați în normal. Dv. știți ceea ce a făcut populația Bosniei și Herzegovinei, în timpul dinaintea Războiului cel mare. Au reușit să pună în valoare dealurile Herzegovinei, care erau neproducătoare.

C. Stoicescu: Importam prune din Bosnia.

Mareșal I. Antonescu: Pentru că noi lăsăm pe țăran să se îmbete.

Ieri am discutat cu dl Neagu chestia hibridilor. Am mers cu trenul, pe linia Craiova-București, am traversat regiunea Roșiorii de Vede, am traversat tot versantul de răsărit al Oltului și am văzut că toată regiunea este plină de vii de acestea. Trei-patru luni oamenii aceștia beau vin de la producătorii direcți. Ne străduim cu dl Neagu ca să găsim o formulă de a ajunge la distrugerea lor totală.

Noi, din punct de vedere demografic, am stat bine până acum; dar pierdem procesul dacă continuăm (*sic!*) să nu luăm nici o măsură în această privință. Și atunci vom fi crotopiți de slavi și pieirea noastră este sigură în 2-3 generații. De aceea au venit străinii peste noi și slavii, care ne dizlocă mereu. Burebista a fost un mare înțelept când a distrus viile. Se găsesc și acum vii din acestea de hibridi, în sudul Olteniei. Trebuie sc distruse.

Altă chestiune.

I. Marian: Altă chestiune este circulația bunurilor în agricultură și preempțiunea.

Legea circulației imobilelor agricole.

Credeam că vine și dl ministru Marinescu, fiindcă era o neînțelegere între ministerul meu și Ministerul Justiției. Domnul vicepreședinte cunoaște chestiunea.

Legea preempțiunii este o chestiune de foarte mare importanță. Nu trebuie să fie indiferent conducerii Statului în ce mâini ajunge pământul.

Mareșal I. Antonescu: Cu o condiție: ca Statul să dea un răspuns prompt.

I. Marian: Ne lipsește acest lucru tocmai în momentul fluctuației valorii bunului. Acum se produce în proprietatea țării o transformare foarte mare. Fiindcă sunt oameni care acumulează, mai ales în comerț și în industrie, averi foarte mari, aceștia umblă după plasamente sigure pentru valoarea acestui câștig al lor și atunci îl plasează în cumpărări de pământ. Din cauza aceasta, cum a fost și în timpul inflației după războiul trecut, pământul își schimbă proprietarul, trecând în mâini care nu sunt proprii pentru cultura lui. Și odată, când va ajunge pământul în mâna aceluia care va fi în stare să-l cultive, el va ajunge grevat de prețuri așa de mari încât munca lui nu mai este rentabilă.

Ar trebui, prin urmare, să intervenim cu un moment mai devreme, ca să punem regulă în această privință.

Am făcut un proiect de lege; am pus principiile domnului vicepreședinte a căzut de acord și a trebuit să mă pun de acord cu Ministerul Justiției. Dar, la Ministerul de Justiție văd că se caută a se pune cu totul alte principii, cu care nu sunt de acord.

Mareșal I. Antonescu: Care sunt principiile?

I. Marian: Putem să discutăm fără ministrul Justiției?

Mareșal I. Antonescu: Da. Să vedem obiecțiunile. Ce vrei d-ta?

I. Marian: În primul rând, să-mi dați voie să pun o chestiune de principiu. Trebuie să supraveghem transmiterea imobilelor agricole. Pentru aceasta, trebuie să plecăm chiar de la bază, chiar de la cuvântul de bază. De aceea, noi am pus „imobile agricole”, pe când Ministerul Justiției cere să punem „imobile rurale”. Nu vrea să admită denumirea noastră de imobile agricole. Or, imobile agricole se pot găsi și în comunele urbane și în suburbane și în municipii și în stațiunile climaterice, pe când imobilele rurale sunt limitate numai în comunele rurale. Cred că este necesar ca legea să fie extinsă și pe terenurile folosite agricol din raza orașelor.

Mareșal I. Antonescu: Soluția este foarte ușoară: puneți „imobile urbane”, iar în paranteze treceți „terenuri agricole”.

M. Antonescu: Să se adauge „urbane agricole”. Este foarte ușoară chestiunea.

T. Dragoș: Dar nici toate imobilele rurale nu sunt agricole.

M. Antonescu: Dreptul de preempțiune nu este numai o problemă agrară.

Mareșal I. Antonescu: Domnule Marian, aceasta nu este o opoziție din partea Ministerului de Justiție. Nu se putea să se pună clădirile.

I. Marian: Nici noi nu vrem aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să se pună în lege, ca să se vadă că este vorba numai de terenuri agricole.

C. Stoicescu: Sunt mici orașele care, de fapt, nu sunt decât terenuri agricole.

Mareșal I. Antonescu: Da. Turnu Măgurele, Zimnicea, Alexandria, Roșiorii de Vede sunt sate. Toți locuitorii de aici au pământ. Să se pună „terenuri”.

I. Marian: De aceea v-am adus chestiunea, ca să decideți dv.

Mareșal I. Antonescu: Acesta nu este un diferend; se pot găsi soluții.

I. Marian: O altă deosebire principială...

Mareșal I. Antonescu: Este numai o chestiune de formă. Trebuie găsită specificarea, ca să se vadă că este vorba de terenuri agricole.

I. Marian: Ca să conduci mersul pământului dintr-o mână în alta, sunt două mijloace. Unul din ele este dreptul de preempțiune, adică dreptul Statului de a interveni în orice vânzare și să spună: Acest pământ îl cumpăr eu. Acest drept a fost și până acum în legiuirile noastre existente, însă nu s-a putut aplica din cauză că finanțarea era foarte greoaie.

Mareșal I. Antonescu: Se cunoaște problema.

I. Marian: A doua posibilitate de control o constituie acordarea autorizației. Adică posibilitatea ca, la orice schimbare de teren, să supraveghezi pe cumpărător; să nu poată cumpăra oricine pământ, ci numai acela care are autorizație din partea organelor de guvernare, adică din partea Ministerului Agriculturii, fiindcă oricine poate vinde, însă atenția trebuie îndreptată asupra cumpărătorului, ca acesta să nu fie un cârciumar, un samsar etc.

Mareșal I. Antonescu: De ce? Să vă dau un caz concret. Stelian Popescu a vândut jurnale și și-a cumpărat și o moșie, pe care o cultivă foarte bine.

Un profesor universitar a strâns bani. Unde vrei să-și pună banii? El poate – mâine – să facă agricultură foarte bună. De ce să-l împiedici?

M. Antonescu: Iar dacă coborâm(*sic!*) mai jos, domnule Mareșal, trebuie să aplicăm cu atât mai mult acest principiu. Norocul țării noastre este că e o țară de agricultori, care trăiește psihologic, nu numai profesional, această mentalitate. Muncitorul, chiar când ajunge să fie muncitor calificat la oraș, își păstrează ca ideal gândul ca să se întoarcă la țară, cumpărând, cu ceea ce a agonisit după o muncă de o viață întreagă, o bucată de pământ. Aceasta este forța noastră și aceasta ne va înlesni să nu ne deschidem probleme sociale în România și să nu ajungem la un proletariat industrial în orașele noastre.

Mareșal I. Antonescu: Dle Marian, dl Pană sau dumneata, în familiile dv. a fost la un moment dat un om care a început agricultura, fără ca predecesorul lui să fi făcut agricultură. Dacă legea ar fi existat așa, apoi atunci nu mai era nimeni care să facă agricultură.

I. Marian: La mine, nu a fost agricultor; la dl Pană, strămoșul a fost crescător de vite.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Alt exemplu. Negustori îmbogățiți în timp de război – sub noi – Fundănescu și alții, de unde au venit? De la țară. Fundănescu de unde a venit? De la Fundeni, după nume. Tatăl lui a fost cultivator, ca și alții. Tatăl meu n-a fost cultivator de pământ. Eu, dacă aș avea parale, mi-aș cumpăra o moșie, pentru că mă atrage pământul.

I. Marian: Dar nu oprește nimeni ca să se dea unor asemenea elemente autorizație.

Mareșal I. Antonescu: Dar mă duc, la cine? La Camera Agricolă. Și acolo mă întreabă ce sunt. Și eu sunt profesor universitar, militar sau ministru. Și, de aceea, n-am făcut până acum lucrări de acestea. Dl Mihai Popovici putea să-și cumpere moșie, 10 moșii, 100 moșii, după ce a fost ministru de Finanțe. Și atunci, vin la Camera Agricolă și nu mi se dă, nu pot să cumpăr. Domnia-sa era mai bine să-și cumpere moșie decât să ducă banii la Zürich în safe; sau altul și altul...

I. Marian: De aceea am adus chestiunea înaintea dv. Dacă dv. nu admiteți acest punct de vedere...

Mareșal I. Antonescu: Nu. D-ta poți face altceva. Pentru că pământul este funcțiune socială și este un bun comun al tuturor, pentru că este lăsat ca să ne folosească tuturor, atunci, dacă d-ta, proprietarul de pământ, nu-l cultivi sau îl lași pârloagă, atunci Statul are dreptul ca să intervină el; și va interveni întâi cu amenzi, mergând până la confiscare, apoi. Aceasta, da.

I. Marian: Există în lege, dar nu s-a aplicat.

Mareșal I. Antonescu: Aplicați acestea. Nu trebuie, însă, pus piedici la acest fel de schimburi. Cunoscut cazuri de preempțiune, unde Statul nu și-a exercitat dreptul și a ținut schimbul în loc. Cunoscut cazuri când oamenii n-au putut cumpăra, din cauză că Ministerul Agriculturii n-a dat aprobarea necesară.

I. Marian: Dacă Guvernul crede că legea nu este necesară, renunț la ea. Nu mă încapățânez.

Mareșal I. Antonescu: Nu spun că legea nu este necesară.

I. Marian: Mă adresez dlui vicepreședinte al Consiliului, pentru că domnia-sa a pornit această chestiune. Fără această lege, nu putem lua nici un fel de măsuri de control al proprietății în zona de graniță.

M. Antonescu: Problema dreptului de preemțiune are două aspecte: un aspect economic și social și un aspect național.

Am fost sesizat de aspectul economic prin conflictul ivit între Legea preemțiunii, creată pentru Ministerul Apărării Naționale – pentru zonele de frontieră, în scop de apărare națională, în realitate se urmărise să se împiedice trecerea în patrimoniul minoritarilor a multora din bunurile noastre din regiunea de frontieră, din Banat și Transilvania –, și dintre Ministerul Agriculturii, care, începând cu legiuirile agrare, a vrut să vadă consacrat un drept de preemțiune, care să urmărească o continuitate în politica agrară, așezată la baza regimului proprietății românești în perioada dintre 1919-1921.

Dar aici sunt două lucruri complet deosebite. În perioada 1919-1921, s-a urmărit, cu drept cuvânt, ca să se asigure o reformă agrară în timp, nu numai una de revoluție, și în orizontală, ci și una de verticală, de durată, în sensul ca să se împiedice reconstituirea latifundiilor și să se supravegheze circulația bunurilor, pentru a se înlesni dobândirea proprietății rurale de către țărani constituiți în obștii și să se împiedice cumpărarea loturilor de împroprietărire sau a altor bunuri reduse, pentru ca prin acumularea de asemenea proprietăți să se refacă marea proprietate și deci să se creeze din nou o problemă agrară.

În legile agrare de atunci se prevăzuse aceste principii, și Ministerul Agriculturii și Domeniilor fusese dotat cu dreptul de a supraveghea circulația tuturor bunurilor.

Din nefericire, Ministerul Agriculturii și Domeniilor nu a fost dotat, în același timp, cu mijloace de credit, ca să poată fi organul care să asigure circulația bunurilor înlesnind operația de dobândire a lor, iar de altă parte, Ministerul Agriculturii, în practică, a transformat dreptul de preemțiune într-o procedură adeseori șicanatorie, care nu ducea decât la o formalitate nefolositoare și de natură să împiedice pe proprietar să dispună de patrimoniul său.

De multe ori, prin practicarea acestor mijloace, Ministerul, în loc să tindă la promovarea acestor mari principii, a intervenit și a împiedicat asemenea obștii de țărani să cumpere bunurile, șicanând, și pe proprietari și obștiile, în favoarea unor armatori care dădeau un preț mai bun.

Ministerul Apărării Naționale, într-o perioadă de război, constatând această carență în exercițiul dreptului de preemțiune, a intervenit cu legea sa și a creat, prin zonele de apărare națională foarte întinse, o altă formalitate, afară de aceea a dreptului de preemțiune prevăzut de legile agrare. Acest drept a fost întins în zonele de frontieră, cu criterii foarte rigide, pentru ca să împiedice dobândirea bunurilor de către minoritarii unguri, germani etc.

În practică, s-a ajuns la o reglementare a circulației bunurilor.

Ministerul Justiției a fost și el sesizat – era sesizat încă din 1940 – de această problemă.

În 1940, fără ca să modific legea cu ceva, fără ca să ajung să sting dreptul de preemțiune existent, am găsit un nou sistem, dând dispozițiuni confidențiale tuturor instanțelor judecătorești ca să supravegheze circulația acestor bunuri, cu ocazia transcrierii, a intabulării și chiar cu ocazia autentificării actului de transfer. În fapt, întârziem întreaga operațiune care contravenea interesul național și interesului economic național în ceea ce privește transferul de proprietate.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este soluțiunea cea mi bună.

M. Antonescu: În ultima vreme, însă, s-a ivit un aspect nou tot în materia aceasta. În Transilvania cedată, prin aplicarea Ordonanței nr. 144 și apoi prin aplicarea unui nou sistem, Ungaria a ajuns, pe de o parte, să deposedeze pe români de proprietățile lor, revizuindu-se transferurile pe 20 de ani în urmă, iar, pe de altă parte, să zădărnicească orice transferuri de proprietate în mâinile românilor, instituind în tot ceea ce privește bunurile românești numai titulari de drepturi unguri.

Am pus problema atunci asupra unor măsuri de retorsiune, care trebuie să le luăm, și a unei instituii de instanțe speciale cu caracter administrativ, care, alături de procedura de preemțiune, să asigure, în realitate, dreptul de a face o revizuire pe teritoriul nostru a proprietății ungurești dobândită în ultimii 20 de ani, și de a împiedica, în orice caz, dobândirea de bunuri de către unguri în Transilvania.

În acest cadru, am format o comisiune compusă din reprezentanți ai Ministerului Justiției și Agriculturii, în care a intrat și dl Hațieganu, discutând această problemă, și am spus: rezolvarea acestei probleme a dreptului de preemțiune, care este fundamentală pentru apărarea economică și socială a Statului, nu se poate face acum într-o perioadă de război, aceasta cu atât mai mult cu cât eu am convingerea că, dacă mâine va trebui să dăm instituțiilor românești o substanță prin reformele pe care le aplicăm, nu vom putea să ne oprim aci, ci va trebui să ne întoarcem la vechea tradiție românească, la dreptul de preemțiune, care a făcut din proprietatea românească un instrument al familiei și care împiedică trecerea proprietății în orice mâini, pentru că în vechiul drept se dădea întâietate rudelor, și când acestea nu puteau sau nu voiau să dobândească aceste bunuri, numai atunci veneau cei din afară.

Sub influența turcească, turcii n-au putut să dobândească drepturi în România, pentru că noi am apărut proprietatea românească prin această lege, așa încât turcii nu ajungeau să dobândească această proprietate românească.

Va trebui să ne întoarcem la concepția dreptului de preemțiune legat de concepția bunului de familie și să facem din acest drept un mijloc de apărare a proprietății românești, instituind această înțeleaptă instituție a privilegiului dreptului familial, și pentru vecini.

Nu putem să facem această reformă de structură într-o perioadă de război. De aceea am spus să facem o lege în care să se prevadă că dreptul de preemțiune este un drept de apărare a Statului și societății românești, că dreptul de preemțiune va fi reglementat ulterior din punct de vedere formal, social, economic și național, ca să facem totuși o lege cadru, după care să se meargă mai târziu, și apoi să stabilim o procedură simplă, în care un organ cu caracter agricol, militar și juridic să

supravegheze proprietatea din Transilvania, instituind un centru de preemțiune la Sibiu, fără alte texte, pentru că nu putem să facem prin lege acte de retorsiune și de represalii în contra ungarilor, dar, în fapt, să dăm acestui centru posibilitatea de a supraveghea și de a veni cu măsuri de fapt, care să răstoarne, pe baza legilor existente, toate dobândirile de drepturi făcute în contra intereselor românești și în disprețul condițiilor pe care le au românii în Transilvania de Nord.

În același timp, să fixăm o procedură scurtă, în care Ministerele Agriculturii și Domeniilor și al Armatei să se înțeleagă asupra principiilor de aplicat în ceea ce privește dreptul de preemțiune, cum este el instituit astăzi prin lege și care, în practică, a dus la o formalitate administrativă care nu face decât să șicaneze, dar care nu a dus la rezultate practice.

Concomitent, Ministerul Agriculturii și Ministerul Finanțelor să examineze problema dotării acestui organ cu instrumente de credit practic, pentru că dacă vom face cea mai înțeleaptă lege de preemțiune, dacă, totuși, nu vom da organului investit cu exercitarea dreptului de preemțiune posibilitățile financiare ca să plătească, sau să acorde credite, atunci toată reforma rămâne pe hârtie.

Vor veni iarăși aceași concurenți. Și însăși organele noastre, în fața proprietarului mic, care se asociază, dar n-are bani să cumpere, și a proprietarului mare, care vine și cumpără, sau în fața comerciantului, a întreprinzătorului sau a industriașului, care a câștigat bani în această perioadă –, în această situație, noi nu putem face nimic, pentru că nu putem opri pe proprietarul, care dorește să vândă, să o facă. În fața Legii de circulație a bunurilor, care este o lege economică, și în fața Legii de succesiune a proprietății, care este o lege naturală, nu vom putea împiedica pe proprietar să vândă decât dacă creăm (*sic!*) mijloace financiare prin care micii agricultori, de care vorbeați dv., să poată veni alături de industriașul cu bani, de comerciantul cu bani și să ofere și ei un preț egal. Altfel, nu putem împiedica ca (*sic!*) Legea de circulație a bunurilor să-și producă efectele; nu putem împiedica libertatea de vânzare și nici dreptul proprietarului de a dispune de averea lui sau a copilului care îl moștenește de a-și vinde proprietatea pentru a realiza partajul succesiunii. Acestea sunt legi naturale.

De aceea, singurul lucru de făcut este să fiți toți de acord, dv. împreună cu Ministerul Justiției, pentru fixarea unei legi cadru – scurtă și simplă –, care să înlesnească măsurile de retorsiune și măsurile de represalii.

Se va realiza aceasta, privitor la Transilvania de Nord, prin instituirea unui centru special în Transilvania, care să aibă să se ocupe de această problemă; faceți apoi un centru la București, pe lângă Ministerul Agriculturii, care să studieze de pe acum posibilitatea finanțării și să prezinte o serie de reforme în legătură cu interesele agricole și naționale și numai în modul acesta vom putea face un pas înainte.

Altfel, dacă așteptăm să facem o lege și complexă, și ideală – astăzi – din punct de vedere național, din punct de vedere agricol, din punct de vedere social, nu vom izbuti niciodată nici să ajutăm pe acei din Transilvania de Nord, nici să facem o reformă sănătoasă, pentru că în perioada de război este greu de venit cu reforme de structură.

Prin urmare, consimțind la această lege, vom crea și două centre, cum v-am mai spus, unul la Sibiu, cu misiunea de apărare, prin retorsiuni și represalii; și un al doilea centru, la București, având sarcina să pregătească ceea ce urmăriți dv.

În cadrul acestui centru, dv. veți veni cu punctul dv. de vedere; apărarea națională, cu problema zonei de frontieră și a colonizărilor în zonele de frontieră, ca să nu ne mai roadă alții granițele, cum au făcut-o ungurii cu colonizările, de ne-au mâncat regiunile de frontieră. În același timp, ieșind din împrejurările grele de astăzi, vom examina dacă, din punctul de vedere social al familiei și al societății, va trebui să dăm atribuții noi dreptului de preempțiune, pentru ca prin exercițiul dreptului de preempțiune să se apere societatea și familia românească.

Mareșal I. Antonescu: Dreptul de preempțiune a ieșit dintr-o necesitate națională și dintr-una socială. Necesitatea națională constă în faptul că s-a urmărit ca să nu intre pământul nostru în proprietatea străinilor. Pentru aceasta trebuie să aplicăm măsuri administrative și de justiție. Dacă președinții de tribunale au instrucțiuni clare și precise, ca să nu perfecteze nici un schimb, prin care un bun românesc trece la un străin, atunci s-a răspuns la prima parte a problemei.

Necesitatea socială, care determină preempțiunea, constă în faptul că să nu se reconstituie marea proprietate, ceea ce ar fi provocat o nouă problemă agrară în Țara Românească, lucru ce trebuie evitat cu orice preț. Deja avem greutatea ca să menținem actuala mare proprietate, care numai mare proprietate nu este. Dar nu trebuie mărite aceste dificultăți, care ne-au dus la o catastrofă socială, de care abia am scăpat. Dar a doua oară nu se știe dacă această luptă nu ne-ar costa riscuri mult mai mari. Deci, este o necesitate de ordin social aceea ca să putem împiedica printr-o lege repetarea situației trecute.

Dar apărarea patrimoniului național să vină numai pe calea administrativă, pentru ca să nu dăm vecinilor noștri motiv să aplice aceleași procedee împotriva românilor din afara granițelor.

În ce privește măsurile luate de unguri în Ardeal, rog pe dl Mihai Antonescu ca, împreună cu dl ministru al Justiției, dl ministru de Finanțe și dv. să veniți la mine săptămâna aceasta, ca să terminăm cu această chestiune și să găsim o formulă scurtă a unei legi...

M. Antonescu: Este făcută.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie adusă. Este făcută, dar nu este prezentată.

M. Antonescu: Pentru că a fost dezacord între ministere.

Mareșal I. Antonescu: Este dezacord, pentru că a ieșit din cadrul în care trebuia să rămână, pentru că a fost luată din cadrul politicii dintre anii 1918-1940.

Trebuie pusă la punct această chestiune, ca să terminăm cu ea, fiindcă în timpul acesta ungurii manevrează proprietatea românească dincolo.

De aceea, rog ca în săptămâna aceasta să se vină și cu această lege, să scoatem toate problemele care au făcut discuție între Ministerul Agriculturii și între Ministerul Justiției și să vedem care este legea care ne trebuie pentru a ajunge scopul urmărit.

Dar, în ce privește cadrul cel mare al preempțiunii, cred că trebuie să găsim o formulă care să lase circulația bunurilor; pentru că în ce privește felul cum s-a procedat până acum de către Ministerul Agriculturii – fără să fie vinovat în toate cazurile, dar nu

este mai puțin adevărat că se găsea dl Fianu acolo, care a ridicat ani de zile furtuni de proteste împotriva procedeeleor pe care le avea de acorda preempțiunea unuia sau altuia –, această situație nu trebuie să mai continue.

Dreptul oamenilor, care n-au practicat cultura pământului până acum, de a avea și ei pământ, nu poate fi interzis. Nu este bună ideea ca să-i împiedicăm să dobândească pământ chiar pe acei care n-au fost agricultori. Sunt oameni care s-au ocupat de altceva la un moment dat, dar care, pe urmă, au devenit foarte buni agricultori. Cunosk o mulțime de astfel de cazuri petrecute cu magistrați, militari, profesori. V-am dat un caz cu Stelian Popescu. Malaxa, la fel, a cumpărat o moșie lângă Romanați, în Turnu Măgurele. Și-a luat o fermă și face cultură foarte rațională. Cu spiritul lui de organizare, cu mijloacele lui, va realiza foarte mult.

Desigur că se pot întâmpla și cazuri contrarii. Sunt sigur că d-ta poți să-mi citezi chiar sute de asemenea cazuri. Ei bine, contra acestora ne acoperim cu măsurile de adineauri. Aceasta, pentru că proprietatea este un bun social și aparține patrimoniului național. Și atunci, avem dreptul ca să intervenim când această proprietate este rău îngrijită. Așa am cunoscut, de exemplu, proprietatea care aparține unuia din frații Crăniceanu, proprietate care este o paragină de ani de zile, Bălăria. Are un parc splendid, dar a fost părăsită. Este rău că Statul n-a intervenit ca să împiedice să se facă aceasta. Îmi este foarte simpatc dl Crăniceanu.

Al. Neagu: Are condițiuni excepționale.

Mareșal I. Antonescu: Rele?

Al. Neagu: Rele. Întâmplător cunosk chestiunea.

I. Marian: Am vrea să puneți legea la punct. Când am venit la minister, am găsit o lege a preempțiunii gata lucrată și semnată de predecesorul meu. Trebuia să vă fie prezentată dv. Mi-au fost trimise aceste lucrări de la domnul vicepreședinte.

M. Antonescu: V-am atras atenția că erau făcute pe alte baze.

I. Marian: La prima audiență, pe care am avut-o, am atras atenția că trebuie lăsată până se termină războiul. Pentru mine, legea aceasta era moartă și îngropată.

Când a venit problema măsurilor de retorsiune, de care am fost sesizat, au venit dl Hațieganu și dl ministru Dragoș, care și d-sa a avut ceva de spus, și s-a pus astfel problema; dar s-a pus problema nu de către mine, ci din afară de mine. S-a făcut o lege.

Eu am trimis un delegat, care să ia parte la discuție. Acest delegat a venit la mine cu un proiect, care este mai mare decât acel inițial al dlui Pană.

Așa încât, dle vicepreședinte, dv. n-ați fost înțeles la Ministerul de Justiție, pentru că acolo se lucrează legea, nu la mine.

Am adus aici proiectul Ministerului de Justiție, care este mai mare decât cel inițial făcut de dl Pană. Sunt pe o cale complet greșită. Vă rog să le atrageți atenția.

Mareșal I. Antonescu: Tocmai de aceea să o discutăm cu toții.

M. Antonescu: Am dat instrucțiuni foarte precise Ministerul de Justiție. Am fost într-o comisiune, la care au participat și dl Marian, și dl Dragoș, și reprezentanții Ministerului Armatei, și reprezentanții Ministerului Agriculturii. Am dat instrucțiuni foarte precise. Am atras atenția că ceea ce trebuie făcut este o lege scurtă.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta trebuie făcut. Cunosco problema. Dl Pană avea această idee: ca schimbul proprietăților agrare să fie controlat de Ministerul Agriculturii, care să hotărască el dacă un domn este sau nu capabil să cultive pământul. Dar de unde să știu eu dacă cutare (*sic!*) domn este capabil să fie sau nu ministru, dacă n-a fost făcut ministru; la fel, de unde să știu eu dacă cutare (*sic!*) domn va fi bun agricultor, dacă n-a făcut agricultură? Dumnealui spunea să nu facă agricultură decât agricultorii.

A. Constantinescu: În județul Râmnicul Sărat s-a petrecut următorul fapt. A fost o moșie de 200 hectare spre vânzare. De un an s-au încărcat cu formele de preempțiune și s-a ajuns la situația aceasta: doi avocați din București, copii de țărani din acea comună, au cumpărat acea moșie cu țărani. Au luat ei 50 hectare și 150 le-au împărțit printre țărani din acea comună. Pe unul din copiii lor l-au desemnat acești avocați să se ocupe de acele 50 hectare din acea comună. Prin urmare, prin această faptă, s-a realizat un lucru din punct de vedere social foarte bun.

Mareșal I. Antonescu: Nu, nu s-a făcut un lucru bun. Noi am spus: N-avem interes să fărâmițăm marea proprietate. Poate trece, tot ca mare proprietate, în mâna obștiilor, a țăranilor și s-o cultive ca mare proprietar, nu cu loturi, împărțite și micșorate până la suprafața de un hectar sau un pogon, fiindcă aceasta însemnează ruină.

Așa s-a făcut la Singureni. A fost o moșie de vânzare. Țăranii mi-au cerut un credit, ca s-o cumpere. Li s-a dat creditul. În doi ani de zile au plătit moșia și inventarul mort și viu. Cu ceea ce vând anul acesta, achită totul și moșia rămâne intactă. Ei au produs dublu decât ceilalți țărani vecini: și la porumb, și la grâu, și la toate cerealele.

Dar situația din Râmnicul Sărat nu intra în cadrul principiilor noastre. Eu spun: orice mare proprietate, care trece din mâna unui mare proprietar, nu poate să fie împărțită între țărani, și astfel să fie fărâmițată. Moșia poate trece la ei, numai dacă țăranii își iau angajamentul să o cultive în obște. Dacă împart toată suprafața țării și o fărâmițez, ajung iar în situația din 1940-1941, când țara nu mai putea fi alimentată. În 1940 de unde am luat grâu? De la marele proprietar. Dacă nu-l aveam pe marele proprietar care să ne dea, nu aveam de unde face față nevoilor.

Același lucru trebuie să facem și de acum înainte: toată marea proprietate care este aruncată pe piață spre vânzare, să nu se împartă în loturi mici. Deci, preempțiunea trebuie exercitată astfel încât să nu dăuneze economia națională.

A. Constantinescu: Situațiunea este mai puțin rea, dacă ținem seama și de problema creditului.

Mareșal I. Antonescu: Dacă știam acest caz, eu dădeam țăranilor creditul necesar, cu condiția să cultive moșia în obște. Le dădeam și tractoare.

A. Constantinescu: Unii sunt puțin refractari.

Mareșal I. Antonescu: Nu mai sunt. Vor începe să lucreze. Principial, a fost bine că am făcut această discuțiune, pentru ca să se știe, în felul acesta, punctul nostru de vedere. De altfel, s-a mai discutat problema preempțiunii și cu dl. Pană.

I. Marian: V-am adus chestiunea numai ca să vedeți că nu poate trece în această formă. Și văd că sunteți de acord în această privință.

Mai am o ultima chestiune:

Chestiunea îmbunătățirilor funciare.

Am primit de la dv. o întrebare: să arăt ceea ce s-a lucrat la serviciul îmbunătățirilor funciare, deoarece ați avea informația că nu se lucrează nimic. Ori acest serviciu lucrează cel mai mult.

Mareșal I. Antonescu: Atunci ce trebuie să fie celelalte?!... (ilaritate)

I. Marian: V-am adus unele note informative, ca să vă schimbați părerea. V-am adus și un referat. Vi-l pot citi.

Mareșal I. Antonescu: Nu. Eu urmăresc activitatea.

I. Marian: Domnule Mareșal, problema aceasta are și o altă latură, și anume una de interes general.

Sunt la noi diferite servicii, în diferite ministere, care au utilaj pentru îmbunătățirile funciare. Bunăoară este Ministerul Lucrărilor Publice, care are un serviciu special și un utilaj format din scripete, caterpiloare, escavatoare, instrumente de făcut șanțuri etc. La alte ministere, la fel. Ministerul Sănătății și-a făcut un serviciu de acesta pentru desecări. U.C.B.-ul, la fel. Ministerul Apărării Naționale are și el un atare serviciu, pentru lucrările de fortificații.

Mareșal I. Antonescu: Le-am dat la Comunicații.

I. Marian: Propun să se facă o organizare unitară a tuturor acestor utilaje, fiindcă acestea sunt instrumente foarte scumpe și nu este bine ca într-o parte să fie prea multe și să stea nefolosite, iar în altă parte să nu fie destule. De exemplu, la Ministerul Agriculturii avem numai patru escavatoare, deși am avut cereri poate pentru 20. Nu putem să dăm de capul lucrului, fiindcă avem puține, și ne uităm în altă parte cum stau.

Îmi permit să vă depun referatul.

Mareșal I. Antonescu: Da. În privința aceasta, este o chestiune foarte delicată aceea dacă să dăm la un singur minister toate mijloacele acestea pentru lucrutul terenului în mod masiv, sau nu. Celelalte ministere se vor plânde și ele.

I. Marian: V-am propune o organizare ca în Germania: să se facă la Președinția Consiliului de Miniștri.

Mareșal I. Antonescu: Cum s-o facem la Președinția Consiliului de Miniștri? Câte sunt pe capul meu aici! ?...

I. Marian: Nu să lucrați dv. Să se facă un Consiliu Superior al Îmbunătățirilor Funciare.

Mareșal I. Antonescu: Domnule Marian, nu mai este nici un milimetru pătrat loc pe umerii mei. Erau și jidanii aici.

Cea ce puteți face, este să te întrunești d-ta cu dl Atta Constantinescu, dr. Tomescu și Ministerul Apărării Naționale – pentru că acestea sunt departamentele care au aceste instrumente – și să vedeți care sunt mijloacele de remediere și cum să lucrați. Astfel, de pildă, anul acesta lucrați concentrat într-o parte; pe urmă, în alta. Prin urmare, vă întruniți și faceți propuneri concrete.

În ce privește situația de la Îmbunătățirile Funciare, să mi-o dați ca să văd ceea ce este.

I. Marian: E un serviciu care a depus foarte mare activitate.

Mareșal I. Antonescu: Atunci fă-le pe toate să depună o asemenea activitate.

Mai avem o ultimă chestiune:

Notă privitoare la rezultatul anchetei întreprinse de Secretariatul General, împreună cu Cabinetul Militar, la Oficiul de Aprovizionare C.F.R.

Nu este aici dl g-ral Orezeanu.

Am inspectat, prin controlori de la Cabinetul Militar și prin Secretariat, toate Oficiile și Economatele de Aprovizionare.

Am constatat și la Calea Ferată unele anomalii, care sunt dureroase. Să vă dau câteva exemple. La cantinele Oficiului de Aprovizionare sunt atâți funcționari de la Calea Ferată, de la acar și până la șeful de gară. Nu vorbesc aici de cei de sus, care sunt în mai multe părți. Dar cei de jos trebuie să ajute. Am venit cu Oficiile de Aprovizionare, cu Cantinele, cu Economatele, cu îmbunătățirile de salariu, făcând tot ceea ce se putea face, ca să îmbunătățim situația acestor oameni, situație care era îngrijorătoare și care merita toată atenția organelor superioare, a Căilor Ferate, în primul rând, apoi a Ministerului Lucrărilor Publice și deasupra, atenția Guvernului. De aceea ne-am ocupat de ele.

Ne-am ocupat de acești lucrători.

Am organizat aceste instituții timp de un an. Am trimis un controlor să vadă cum lucrează și am constatat că, la unele cantine ale Oficiului de Aprovizionare, lucrătorii plătesc masa cu 20 lei, iar la alte cantine sunt obligați să plătească 80 lei.

Nu este admisibil ca în aceeași instituție, un lucrător, care primește același salariu ca și camaradul lui, să-și plătească mâncarea cu un preț de patru ori mai mare.

Este ceva nedirijat, este lăsat la bunul plac al șefului autorității, care face ce vrea el. Nu se mai poate continua în felul acesta.

Aceasta este o chestiune, pe care d-ta, dle ministru al Lucrărilor Publice, împreună cu dl director general al Căilor Ferate, să o rezolvați.

Constat că la Calea Ferată s-a făcut foarte mult în ceea ce privește planul de investițiuni, însă pentru buna ținută a personalului de la Calea Ferată nu s-a făcut nimic.

Ținuta personalului de la Calea Ferată intră într-un aport foarte mare asupra aprecierilor făcute de către străini. Primul lucru pe care-l vede un străin, când pătrunde la noi în țară, este funcționarul de la Calea Ferată, șefii de gară, impiegații, acarii.

Ce constată? Oameni neîmbrăcați, fără haină pe ei, cu lista de bucate pe un an de zile, și dacă au încălțăminte, în tot cazul acea încălțăminte este ruptă. Am făcut eforturi și i-am atras atențiunea de multe ori g-ralului Orezeanu în această privință, pentru că această neîngrijire, Neamul Românesc a plătit-o foarte scump. Aceasta a dus la crearea acelor aprecieri asupra imposibilităților în care se găsea Neamul Românesc.

De altă parte, trebuie să se știe că ungurii s-au prezentat cu totul în alt fel, așa încât au câștigat procesul frontierelor. Noi am pierdut acest proces, pentru că străinii au văzut la Căile Ferate și prin ministere oameni care făceau rușine națiunii.

Uitați-vă la portarii de la ministere, care întind mâna la diferite persoane. Așa se petrece în toate părțile, și aceasta a creat atmosfera în contra Neamului Românesc și aceasta a determinat dărâmarea țării.

Spun toate acestea, pentru că nu pot suferi murdăria și dezordinea, și o spun și dintr-o necesitate națională. Îmi apăr Neamul, apărând prestigiul și creându-i bazele, ca să poată fi apreciat altfel.

Degeaba facem noi propagandă. Cea mai mare propagandă este în legătură cu ținuta Neamului. Ceea ce se vede este ceea ce am spus eu.

Vedeți pin gări porci și păsări plimbându-se pe peroane. Vine un străin și vede toată această murdărie, porcul, vaca, găina, resturi și furaje aruncate pe jos, și acestea pe tot întinsul țării.

A. Constantinescu: Aveți perfectă dreptate.

Mareșal I. Antonescu: Dacă voi lua statistica de tot ce s-a dat Căilor Ferate de către Economia Națională și Armată voi constata că aceasta este instituția cea mai bine utilată. Deci, nu este motiv ca acești oameni să se prezinte așa de murdari. Am dat și trenuri-băi, pentru că mi-am spus că un acar, după atâtea ore de muncă, când se dă jos din tren să poată avea la dispoziție o baie.

Am spus: Faceți, în toate centrele cu depouri, spălătorii și băi. Sunt lucruri de organizare, foarte mici, dar care au consecințe foarte mari.

Dle g-ral Arbore, am văzut că s-a afișat la Galați o ordonanță – nu știu dacă este dată de d-ta, sau de altcineva – în care se spune că evreii nu au dreptul la pâine decât dacă fac cutare lucru.

G-ral I. Arbore: A fost vorba să depună cei 10 lei pentru rația de pâine.

Mareșal I. Antonescu: S-a afișat această ordonanță?

G-ral I. Arbore: Este locală.

Mareșal I. Antonescu: Cu lucruri locale se fac generalități. Vine un străin și ia această ordonanță, se duce cu ea tocmai la Geneva, și de acolo ajunge imediat la Londra și Washington. Vă dați seama cât rău se poate face în contra țării, numai cu lucruri de acestea mici.

Putem face orice, dar să nu legiferăm. Această ordonanță se va lua într-o zi de către un X și se va trimite imediat acolo unde v-am spus.

Știți ce consecințe pot aduce asemenea lucruri pentru Neamul Românesc?

G-ral I. Arbore: Este locală, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Dar nu trebuie tolerată.

G-ral I. Arbore: N-am știut.

Mareșal I. Antonescu: Nu faceți lucruri de acestea care au consecințe mari pentru Neamul Românesc.

Nimeni altul decât prostul, nu omoară și nu jefuiește cu formă. Mai mult decât atât nu pot spune acum, în legătură cu această chestiune a taxei de zece lei.

Trebuie să știți că anul trecut situațiunea era alta. Atunci fabricam un singur fel de pâine. Astăzi, pâinea albă este la discreția oricui.

Evreii nu mai cumpără astăzi pâine neagră, iau numai pâine albă. Eu prefer ca românul să mănânce numai pâine neagră, pentru că este mai gustoasă și mai sănătoasă, dar țărânul poate să spună: „Uită-te, jidanul mănâncă pâine albă în regimul Mareșalului Antonescu”.

G-ral I. Arbore: La început s-a dat voie să se ia de către evrei pâine cu cartelă și să se plătească zece lei. Prima săptămână, la București, s-au strâns 85 mii de bonuri barate. A doua săptămână s-a scăzut la 65 de mii, ca să ajungă în urmă la cinci mii de bonuri.

Cercetând, ce am constatat? – Brutarii își puteau procura bunuri nebarate, și încasau ei această sumă, încât ridicau pâinea cu 20 lei câștig în plus.

Căutând să ajungem la o măsură, ca să nu fie speculați evreii în favoarea brutarilor, am chemat Centrala Evreilor și am spus să depună o taxă forfetară și să se ridice pâinea de către evrei în aceleași condițiuni. Trebuie ținut seama că o mare parte din ei nu puteau plăti.

Au convenit și au depus taxa. În acest timp, am ajuns din nou la 85 mii pâini luate de ei, ceea ce înseamnă că aceasta era cifra cea reală. La un moment dat, evreii au spus: Nu mai avem bani și nu mai putem plăti.

V-am raportat, și d-vs. mi-ați dat ordin să-i forțăm.

Mareșal I. Antonescu: Dar nu cu circulări.

G-ral I. Arbore: N-am dat eu circulara. M-a întrebat un prefect și i-am răspuns ca să le dea pâine.

Aici, la București, evreii au spus că nu mai pot plăti, dar că ei nu mănâncă pâine albă, ci tot pâine neagră.

Deci este un sistem la adăpostul căruia s-au pus evreii de a nu plăti această taxă.

Mareșal I. Antonescu: Este normal, și noi am face la fel.

Cel care ia o măsură trebuie să găsească soluțiunea cea mai bună, pentru ca nimeni să nu se poată deroba de la dânsa.

Fiecare acțiune are consecințe, și pe plan politic intern, și pe plan politic extern. Trebuie să strângem șurubul fără legi și fără gălăgie.

Se poate face mult, fără să dai ordine. Nu se poate ca un prefect să dea asemenea ordine.

Cum poți ieși din această încurcătură? Nu am decât o singură soluție: să destitui pe prefectul de Galați, care este, totuși, un element bun. Trebuie, însă, supravegheat.

D-ta nu trebuie să lași ca fiecare să dea ordinele pe care le crede de cuviință.

D-ta întreabă ce ordonanță vrea să dea și vezi, dacă este cazul, să iei măsuri de împiedicare la timp. Dacă fiecare ia astfel de măsuri, creăm dificultăți pentru Neamul nostru. Noi luptăm ca să salvăm Neamul, nu să-i săpăm groapa, în care să-l înmormântăm. Una este să iei o măsură principială, dar aplicarea ei trebuie să se facă în mod inteligent.

S-a luat o măsură principială: aplicarea unei taxe de 10 lei la evrei. Am luat-o anul trecut și am aplicat-o fiindcă aveam grâu puțin. Și atunci, cu ceea ce luam de la evrei acopeream deficitul rezultat din faptul că dădusem pâine mai ieftină celorlalți. Și era explicabilă măsura aceasta, pentru că Neamul Românesc murea pe front, pe când evreul stătea în București. Atunci a trebuit să fie o compensație și am pus-o astfel. Acum, nu renunț la această măsură, dar trebuie găsită o formulă care să nu lezeze interesele Neamului Românesc și să obligăm pe evrei să plătească această sumă. Aceasta este toată chestiunea.

În Consiliul Economic să discutați această chestiune, dle g-ral Dobre, fiindcă și anul acesta vom avea un deficit pe care va trebui să-l acopere Statul.

M. Gr. Romașcanu: Nu mai avem deficit.

Mareșal I. Antonescu: N-aș vrea să renunț la partea aceasta în situația de astăzi, pentru că s-ar putea spune că evreii au împins Guvernul la o atare măsură. Este chestiune de prestigiu. Dacă reduc această taxă, înseamnă că am fost învins de evrei și atunci ei se obrăznesc și mai mult.

De aceea am spus întotdeauna – și în Armată la fel –: Nu dați o dispoziție înainte de a fi siguri, sută în sută, că dispoziția dv. se poate executa. De îndată ce nu te-ai pus în situația de a vedea dacă dispoziția se poate sau nu executa, ești nevoit să revii asupra ei, să anulezi dispoziția luată, când vei constata că ea nu se poate executa. Eu niciodată n-am fost pus în situația de a reveni asupra unei dispozițiuni pe care am luat-o. De ce? Pentru că întotdeauna m-am gândit la ordinul pe care îl dau și am dat drumul unui ordin numai atunci când eram sigur că se putea executa. Dacă nu, țineam ordinul și reflectam asupra lui.

Tot așa să faceți și dv. când luați o dispoziție: Întrebați-vă asupra dispoziției pe care vreți s-o luați, dacă se poate executa; și întrebați și pe alții, fiindcă acum lucrați într-un cadru mult mai mare, unde puteți găsi toate elementele problemei. Întrebați pe ceilalți și vedeți dacă dispoziția pe care vreți s-o luați poate sau nu să fie executată.

G-ral I. Arbore: I-am consultat întâi pe ei.

G-ral Gh. Dobre: A venit dl Lecca cu niște formule care nu cadrează cu scopul urmărit. Așa încât evreii trebuie să execute dispoziția.

Mareșal I. Antonescu: Găsiți o altă formulă. Trebuie să execute, dar nu prin această ordonanță sau prin vreo ordonanță de altă natură.

Prin urmare, într-un fel sau altul, această ordonanță să fie anulată; este anulată în mod public ordonanța aceasta. N-am ce să-i fac acestui prefect.

C. Stoicescu: Evreii sunt foarte orgolioși: dacă li se arată că fac prin aceasta o operă bună, dau bani; dacă li se forțează mâna, nu.

Mareșal I. Antonescu: Dacă evreii simt un pericol deasupra capului lor, atunci dau orice, numai viața nu. Dau și neveste și haine și tot. Când sabia a dispărut de deasupra capului lor, evreul începe să devină din ce în ce mai obraznic. Cunosc această rasă. De aceea: nu stau cu sabia asupra lui, dar nu-i fac nici un credit.

Cu aceasta am terminat ordinea de zi.

M. Antonescu: Domnule Mareșal, vă rog să luăm în discuție alte două chestiuni urgente, care au venit în urmă.

Prima este o intervenție a Legației Germane, repetată prin Ministerul de Externe, după ce, probabil, a fost adresată Ministerului Economiei Naționale: să se îngăduie, să se lase fiecărui soldat german posibilitatea ca, din România, să trimită acas, de Crăciun, 10 kilograme făină și câte o găscă tăiată.

Mareșal I. Antonescu: Chestia găștelor vine în fiecare an.

M. Antonescu: Plata se face în lei, din solda ostașilor. În orice caz, rămâne să examinăm dacă aprobăm 10 kg făină de fiecare soldat.

Mareșal I. Antonescu: Problema are trei laturi.

Prima: soldații din Grupul Etnic German, din Germania, și ei ne-au cerut câte un kilogram. Am spus: Să se trimită câte două kilograme, ceea ce înseamnă 80.000 kilograme, adică opt vagoane. Nu sărăcim. Am spus: Dăm, nu un kilogram, cât au cerut, ci două; dar să controlăm noi, ca să se respecte măsura.

Astăzi vin cu cererea aceasta din partea soldaților germani. Ceilalți erau gruparea germanilor care au plecat din România în Germania. Sunt în număr de 40.000. Aceia ne-au cerut câte un kilogram, însă li se dă câte două kilograme, dar cu controlul nostru.

Acum vin soldații germani și cer 10 kilograme făină și câte o găscă.

În ce privește găștele, nu mă pot pronunța. Nu știu dacă avem atâtea găște. Nu sunt în Țara Românească decât 30.000 germani, dar ne-au dat o notă, prin dl Clodius, că sunt 40.000 de germani, ca să ceară câți mai mulți lei pentru aceasta. Și acum vor cere 42.000 de găște. Nu știu dacă putem scoate 42.000 găște cu fulgi din Țara Românească.

S. Ghiolu: Anul trecut au cerut de două ori câte 10.000 găște.

Mareșal I. Antonescu: A treia problemă: ei cer scutire de vamă. Scutire de vamă nu putem acorda și aceasta fiindcă vrem să respectăm un principiu; nu vrem să facem derogări de la principiul fixat, fiindcă nimeni în Țara Românească, nici Regele ei, nu se bucură de scutire de vamă.

În ce privește cererea soldaților din Grupul Etnic German, să se dea câte un pachet cu două kilograme. Veți face socoteala exactă prin Statul Major. Opt vagoane sunt în total, pentru 80.000 de germani.

M. Antonescu: 60.000.

Mareșal I. Antonescu: 40.000.

M. Antonescu: Nu, domnule Mareșal, sunt 60.000.

Mareșal I. Antonescu: Chiar 60.000 să fie: fac 12 vagoane. Nu însemnează nimic. Se plătesc. Venim în ajutorul producătorilor; lei sunt în țară, sunt ai germanilor. Prin urmare, banii sunt aruncați pe piață. Nici o scutire însă de vreo altă taxă.

Al. Ottulescu: ...

M. Antonescu: Domnul guvernator zice că sunt tot ai Băncii Naționale...

G-ral I. Arbore: Ce li se dă acestora? Fiindcă au venit și la mine pentru a obține alimente și îmbrăcăminte. Le-am dat drept numai la alimente...

Mareșal I. Antonescu: Sigur. Ce conțin aceste pachete, veți hotărî dv.

Are dreptate în ceea ce spune dl g-ral Arbore, încălțăminte nu se poate.

G-ral I. Arbore: Cer în special lână.

S. Ghiolu: Am refuzat categoric.

G-ral I. Arbore: A venit din partea dlui g-ral Hansen. Le-am spus că le dau alimente; dar lucruri de lână, nu se poate, căci și noi chiar suntem în mare suferință. Noi umblăm după lână din Turcia și să mai dăm din țară? Nu se poate.

C. Stoicescu: S-ar putea însărcina o firmă, care să controleze; o firmă care poate să fie controlată.

S. Ghiolu: Controlul se poate face la Vama Poștei.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie hotărât prin ce vamă pleacă pachetele și acolo să se facă controlul (*sic!*). Se scot pachete din grămadă și, dacă se găsește unul neregulat, se anulează toate pachetele.

Și atunci hotărâm o singură vamă, unde să se adune aceste pachete: Sibiu, Timișoara, Brașov. În două, trei centre trebuiesc adunate și apoi să se facă un control,

iar dacă se constată că în aceste pachete se va găsi altceva, atunci nu mai au dreptul la nici un pachet. Deci, trebuiesc luate toate garanțiile în această privință.

M. Antonescu: Dați pentru ultima oară dispoziția, domnilor miniștri, ca să se respecte o măsură luată de atâta timp. Iată, de exemplu, trei cereri adresate la trei organe deodată. De ce mai este Ministerul de Externe atunci? De ce dispuneți dv. înainte de a sesiza Ministerul de Externe? De aceea se cere din toate părțile și, când se încurcă lucrurile, vin la Externe.

S. Ghiolu: Ar trebui făcută o circulară la toate legațiile.

M. Antonescu: Am făcut, dar dv. nu le aplicați. Fiindcă, dacă dv. dați o aprobare, eu nu mai pot pe urmă să pun condiții și să țin seamă de anumite sarcini noi, pentru că atunci s-ar părea că eu, ca ministru de Externe, care sun chemat să înlesnesc relațiile internaționale, tocmai eu le îngreunez. Iată cum, în același timp, s-au adresat și la Economia Națională, și la Aprovizionare...

G-ral Gh. Dobre: N-am primit nimic.

Mareșal I. Antonescu: Deci, am spus pentru Grupul Etnic câte două kilograme de făină.

Ce facem cu cererea soldaților germani, care solicită 10 kg făină și câte o găscă?

Al. Neagu: Fac 30 vagoane făină.

Mareșal I. Antonescu: Nu este mult.

Le dăm câte 10 kg făină?

S. Ghiolu: Se poate.

G-ral Gh. Dobre: Săpun am putea da.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică: un pachet de 10 kg, în care să fie făină și săpun.

M. Antonescu: Cer și câte o găscă.

Mareșal I. Antonescu: Putem, în loc de făină, să dăm săpun?

S. Ghiolu: Maximum un kilogram de persoană.

M. Vulcănescu: Să fie un pachet tip.

Mareșal I. Antonescu: Da. În ce privește găștele: nu putem da atâtea. Putem da un număr de găște tăiate și fără fulgi. Fulgii se păstrează în țară. Prin urmare, putem da 10.000 găște, dar tăiate și jumulte în țară.

G-ral I. Arbore: Făină ce calitate dăm?

Mareșal I. Antonescu: Calitatea pe care o vrei.

G-ral I. Arbore: Albă sau neagră?

Mareșal I. Antonescu: Dă albă. Ai surplus de făină.

M. Antonescu: Mai am încă o altă chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Încă o dată subliniez și eu ceea ce a subliniat dl Mihai Antonescu.

Eu am trăit în Anglia, în Franța. Nu aveam, poate, ca atașat militar, aceeași situație, dar eram cunoscut de foarte multe personalități. Nu mă duceam la nici un minister în Franța sau Anglia – și nu mă duceam eu, pentru că eram român –, dar nici un atașat militar nu avea voie la Londra să circule; și nu numai atât, nici un diplomat nu avea voie să circule de la un departament la altul. Aveam legătură printr-un simplu

birou de la o autoritate. Printr-un singur oficiu de la War Office, de la Ministerul de Război, unde mă duceam și depuneam cererea, de orice natură ar fi fost ea. Acolo mi se dădea dovadă că s-a primit cererea și mi se spunea în câte zile voi primi răspunsul. Mi se dădea o chitanță de primire a cererii și apoi primeam răspunsul.

Același lucru să faceți și dv. Ați primit o cerere de această natură, ea trebuie trimisă Ministerului de Externe și Ministerul de Externe vă va da răspunsul. Ce este mai simplu decât atât. Am spus de atâtea ori. Aveți ordin circular în această privință.

M. Antonescu: Domnule Mareșal, Banca Națională m-a sesizat cu o chestiune în legătură cu Elveția, care are unele consecințe și în ce privește schimbul cu Turcia.

Să-mi permiteți să dau citire acestui text:

„BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Serviciul Relațiuni cu Străinătatea

Nr. 294.855, București, 29 octombrie 1943.

Avem onoare a vă aduce la cunoștință că pentru a putea să acoperim costul a 700 tone de bumbac, pe care Oficiul bumbacului, inului și cănepei intenționează să le importe din Turcia, am cerut Oficiului Elvețian de Compensatie din Zürich, la 22 c., să vireze pentru contul nostru, din disponibilitățile noastre din clearing, suma de Frs. elvețieni 8.500.000, în favoarea băncii «Société de Banques Suisses», Zürich.

Conform prevederilor Acordului de Plăți dintre România și Elveția, Banca noastră are obligațiunea de a reconstitui aceste fonduri cu devize libere, imediat ce disponibilitățile aflate în clearing n-ar mai permite acoperirea creanțelor elvețiene asupra României, creanțe care ar urma să fie plătite prin clearing.

Confirmându-ne executarea viramentului, Oficiul Elvețian de Compensatie, Zürich, ne-a expediat următoarea telegramă:

«Votre 22 courant avons bonifié francs huitmillionscinqcentmille Société Suisse Zürich, débitant compte évidence avoir à restituer stop Avons effectué virement demandé mais attendons d'autre part constitution immédiate par Ministère Roumain Finances des prévisions pour coupons Dette Publique echus avant premier avril 1941 conformément échange lettres 19 avril 1943 faisant partie integrante Accord.»

Din textul acestei telegrame, rezultă că Oficiul Elvețian de Compensatie a satisfăcut cererea noastră, dar că, pe de altă parte, așteaptă ca Ministerul de Finanțe al României să constituie imediat proviziunea necesară pentru cupoanele Datoriei Publice, scadente înainte de 1 aprilie 1941 și aceasta în conformitate cu schimbul de scrisori din 19 aprilie 1943, care face parte integrantă din Acordul de Plăți Româno-Elvețian.

Ținem să subliniem prin prezenta că dacă nu se va cădea de acord asupra acestei chestiuni, riscăm să ni se blocheze posibilitățile noastre de a vira franci elvețieni din conturile de clearing, pentru a ne crea disponibilități de franci elvețieni liberi și prin aceasta să ni se pericliteze posibilitatea de a mobiliza aceste fonduri în timp util, pentru a satisface plățile în devize libere ale Statului și Economiei Naționale.

Ne-am permis să scriem în acest sens și Ministerelor Finanțelor și Economiei Naționale”.

Mareșal I. Antonescu: Ce vreți de la mine?

M. Antonescu: Ministerul de Finanțe subordonează această operație și întârzie această depunere pentru cupoanele respective, pentru că și acolo este o problemă de răscumpărare de rentă, și acolo există posibilitatea de a dobândi un pachet din titlurile noastre, însă și acolo se pune problema de a procura un disponibil de 10.000.000.

M. Vulcănescu: Avem 6.000.000. Mai trebuiesc 4.000.000.

M. Antonescu: Prin urmare, mai trebuiesc 4.000.000 franci elvețieni.

Ministerul Finanțelor, cu alte cuvinte, urmărește să nu mai depună cele 2.000.000 contravaloarea cupoanelor, întrucât urmărește să ajungă să-și procure cele 14.000.000 franci, cu care să poată realiza operația de răscumpărare.

Între timp, însă, ne găsim, ca și în afacerea suedeză, ne găsim strânși cu o obligație contractuală și cu îndatorirea de a o executa.

M. Vulcănescu: Consecințele sunt foarte grave și nu de ordin patrimonial, ci este numai o chestiune de prestigiu.

Prin acordul dintre noi și elvețieni, o parte din sumele care se adună în clearing se adună automat pentru plata cuponului datoriei. Prin urmare, această sumă este desfăcută din clearing și au depus-o la „Credit Suisse”, fără a aștepta dispozițiunile noastre, în urma mutilărilor teritoriale. „Credit Suisse” a făcut un lucru care ar putea fi calificat ca abuz de putere: a dispus cu de la el putere punerea în plată a acestor cupoane. Se găsește, prin urmare, într-o situație de incorectitudine față de Statul Român. Ca atare, nu avea autoritatea față de noi să ne reproșeze vreo culpă, atât timp cât făcuse un act incorect față de noi. Noi, totuși, am făgăduit lui „Credit Suisse” că îi vom ratifica acest act incorect, pe care îl făcuse în momentul când se perfectase operațiunea.

Pentru operațiunile de răscumpărare noi întrebuițăm însăși banii afectați cuponului, la care mai adăugăm o mică sumă. Poziția aceasta am obținut-o în negocierile de acum doi ani.

În negocierile din anul acesta ne-am luat angajamentul să lichidăm. Împrejurarea a făcut ca delegatului Ministerului de Finanțe să-i moară tatăl, și a trebuit să vină la București, și în lipsa lui s-a luat acest angajament.

Întrebarea este, executăm acest angajament?

Mareșal I. Antonescu: Da.

De ce puneți întrebarea acum? Trebuia să o puneți înainte.

S. Ghiolu: Eu am fost președintele delegației care a tratat în Elveția. În tratativele de acolo am avut cele mai mari dificultăți, și una dintre acestea, cea mai mare, a fost datoria publică. Când tratam în Elveția aveam 43 de milioane franci elvețieni liberi, și o altă sumă pentru acoperirea cuponului.

În toate convențiunile anterioare, din fiecare sumă pe care o expedia România în Elveția se rezerva 9% într-un cont separat pentru garantarea cuponului datoriei. Suma de 10 milioane șase sute mii franci care se găsea pentru garantarea cupoanelor scăzute până la 1 aprilie 1943, în legătură cu această sumă elvețienii ne-au cerut să continuăm a constitui bonificarea mai departe pentru acoperirea cupoanelor, ceea ce am refuzat, pentru că nu puteam să ne luăm asemenea angajamente. Au cerut punerea în plată, cel puțin a cupoanelor care scăzuseră înainte ca România să notifice că nu mai plătește.

Ceea ce se datora înainte de notificare, această sumă trebuie plătită.

Delegatul Ministerului de Finanțe a plecat, i-am dat învoire să plece, eu, însă, am comunicat în raportul meu din 4 aprilie către Delegația Economică Acordul. Am făcut două rapoarte, și mai mult încă, cu (*sic!*) toate că nu eram obligat, am comunicat Ministerului Finanțelor copia tuturor actelor. Prin urmare, se lua cunoștință de aceste lucrări, aceste comunicări erau făcute în luna mai, și eu am semnat de-abia în iulie.

Odată ce am semnat, lucrul trebuie executat.

În ceea ce privește faptul dacă plata cuponului de două milioane franci ar îngreuna tratativele, am de făcut o remarcă: în momentul când am ajuns în Elveția, cursul rentelor noastre era urcat cu trei-patru puncte. Atunci, peste tot, am lăsat să se întrevadă că nu pot plăti.

După plecarea noastră, renta a scăzut cu 4-5 puncte. Cred că, chiar (*sic!*) dacă am plăti cuponul, situația răscumpărării rentelor nu se schimbă.

Mareșal I. Antonescu: Mai întâi, să nu luăm angajamente decât după o matură chibzuință. Aceasta este baza pe care ne-am așezat noi, și în politica externă, și în politica internă. Nu luăm angajamente decât cu seriozitatea omului matur, și când le-am luat, ele trebuiesc respectate. Vă rog, ca în cadrul acestor principii, să respectați și acest angajament.

M. Vulcănescu: Era posibilitate să se rezolve această chestiune, și noi sperăm să se rezolve acum cu ocazia negocierilor.

Acum suntem puși în situația că nu se execută acreditivul cu privire la bumbac.

Mareșal I. Antonescu: Se execută.

M. Vulcănescu: „Credit Suisse” este organul care execută...

C. Stoicescu: Nu este aceeași persoană. Sunt două bănci diferite.

Mareșal I. Antonescu: Ați acceptat și v-ați luat un angajament. El trebuie executat.

M. Vulcănescu: Eu, din moment ce am cunoscut textul Acordului, am făcut o notă dlui prim-ministru.

Mareșal I. Antonescu: Nenorocirea a fost ca să se facă totdeauna apel la mine. Cunoscut cazuri, în trecutul Neamului Românesc, când Statul a avut de suferit pagube enorme și multe din ele pe planul politic, pentru că nu s-au respectat obligațiunile.

Eu i-am spus dlui Neagu: D-ta ești Vintilă Brătianu al Guvernului.

Așa a făcut și Vintilă Brătianu. Vrând să facă maximum de bine Neamului Românesc, a făcut maximum de rău Economiei Naționale. Erau creanțe iscălite, aprobate, cerute de către doi președinți de consiliu români, cu insistență, pe care Vintilă Brătianu nu voia să le execute.

Aceasta a avut consecințe enorme la Londra pe planul internațional.

Îi spuneam, lui Vintilă Brătianu: „D-le Brătianu, pentru o sută de mii de lire, d-ta compromiți toată situația României Mari. Este opera fratelui d-tale și d-ta nu vrei să recunoști necesitatea acestei plăți”.

Nu putem să ieșim altfel din asemenea aranjamente. De ce să se spună că suntem de rea-credință? Din contră, trebuie să se arate că și în această privință s-a schimbat ceva la Neamul Românesc.

Orice semnătură trebuie respectată. Dacă nu o onorăm atunci o luăm de la capăt în ceea ce privește situația în care ne-am aflat, cu o atmosferă pe care dvs. o cunoașteți.

M. Antonescu: Vă rog să-mi îngăduiți să atrag atențiunea că eu nu pot lucra dacă sunt măsuri care nu țin seama de interesele generale ale Statului, și dacă aceste măsuri se iau fără cunoștința mea.

Afacerile Străine și Propaganda, cum și lupta pe care o duc pe plan diplomatic, dacă sunt contrazise de fapte, nu vom putea avea rezultatele favorabile pe planul diplomatic.

Nu este cazul să ne întrebăm, dacă s-a făcut sau nu o ratificare a Acordului. Problema este dacă e moral din partea Statului Român, care a primit atât de mult sprijin de la elvețieni, ca Statul Român, atunci când unele întreprinderi bancare, nesesizate de suspendarea plății, au făcut, totuși, unele plăți, noi, pentru opt sute mii franci elvețieni, să răsturnăm un sistem întreg de operațiuni internaționale.

Aceasta este problema.

Eu nu cred că este moral, pentru că acești 800.000 franci elvețieni pot să ne coste de zece ori mai mult.

Piața elvețiană este o piață de formare de atmosferă. Dacă Finlanda a izbutit să-și păstreze prestigiul intact, cu toate că este o țară mică, străbătută de atâtea greutăți și care, din punct de vedere economic, este atât de amenințată, aceasta este datorită numai sancțițiilor rigide, pe care a aplicat-o în îndeplinirea obligațiilor sale financiare internaționale.

Trebuie să ne pătrundem de această mentalitate. Noi facem propagandă și sunt unii în țară la noi – și chiar dintre colaboratorii mei – care își închipuie că, făcând controverse în ziare și publicând articole de răspuns, se rezolvă problemele de propagandă internațională.

Dar propaganda internațională este unul din cele mai delicate elemente. Propaganda internațională se face prin poziții de atmosferă; prin fixări de poziții morale și numai după aceea prin elemente tehnice și de construcție politică sau diplomatică.

De aceea, cred că noi nu avem titlul moral ca să considerăm că este o crimă că s-a plătit 800.000 franci elvețieni, cupon în restanță. Fără îndoială, nu trebuie, recunoscând acest titlu și dând dreptate, – cu titlu moral deci –, organului bancar care a făcut aceste plăți, să ne îngreunăm posibilitățile noastre, când urmărim răscumpărarea rentelor și cupoanelor lor în condițiunile pe care le urmărește Ministerul de Finanțe.

Deci, pentru mine problema este așa: Statul Român nu trebuie, în nici un moment să fie în întârziere în ce privește recunoașterea acestei obligații. Prima plată, a celor 800.000 franci elvețieni, era moral făcută și Statul trebuie să recunoască.

În al doilea rând, când Statul Român a stabilit un principiu, acoperirea de ratificare sau neratificare nu este un element care să sprijine punctul de vedere al reputației financiare a unui Stat și chiar reputația morală a unui Guvern, care se duce și

printr-un reprezentant al său se angajează la ceva și pe urmă se acoperă de forme procedurale, ca să nu-și respecte angajamentele.

Trebuie, însă, ținând seama de această situație și atrăgând atenția asupra realităților, să ne rezervăm – cu prilejul negocierilor noastre privitoare la răscumpărare – adică să menționăm de pe acum că acest avantaj, pe care îl creăm, – deși operația s-a făcut peste consimțământul formal al Guvernului român – constituie un titlu, pe care vrem să-l valorificăm cu prilejul cumpărării cuponului. Adică facem din două operații una.

Recunoașterea de principiu trebuie dată fără întârziere și trebuie, totodată, să se pună la dispoziția societății „Banque Suisse” sume corespunzătoare, pentru ca să nu facem șicane de discuție și să prejudiciem nu numai reputația noastră și prestigiul politic, dar și însăși operațiunile comerciale, fiindcă știți foarte bine că astăzi și pe piața de la Ankara, și pe piața de la Stockholm se lucrează numai prin elvețieni.

Al. Neagu: Nu este șicană.

M. Vulcănescu: Trebuie o bază juridică plăților. Să ratificăm acordul de la Londra.

Mareșal I. Antonescu: S-a tratat în numele Guvernului român; s-a ajuns la un acord, dle Neagu; s-a semnat din iunie trecut. N-a fost ratificat. Suntem în noiembrie. Nu sunt procedee acestea. Noi luptăm, de trei ani de când am venit la conducerea Statului, ca să creăm pe plan internațional altă poziție morală acestui Stat. Chiar să luăm riscul unei pierderi. Trebuie să știi să pierzi, ca să câștigi în viață; și să pierzi la timp.

Al doilea principiu: respectați și onorați întotdeauna iscălitura Statului Român.

Merg așa de departe, încât spun: Individul care nu-și respectă semnătura lui pentru mine nu contează.

Același lucru sunt îndreptățite și Marile Puteri să gândească de România. Ele pot spune: Nu stăm de vorbă cu acest debitor, pentru că este de rea-credință; nu-și respectă cuvântul dat; iealgă la forme procedurale ca să justifice o acțiune sau alta.

M. Antonescu: Și pentru două milioane?

Mareșal I. Antonescu: Este un lucru prea mic...

M. Vulcănescu: N-avem bază juridică. Învoiala, pe baza căreia urmează să facem plățile, este consacrată într-un acord neratificat, de la Londra. Prin urmare, nu avem temei juridic.

Prin urmare, trebuie să găsim o formulă juridică, ca (*sic!*) să ratificăm parțial acest acord.

Mareșal I. Antonescu: De ce n-ați găsit-o șase luni?

M. Vulcănescu: Pentru că România a fost în sistare de plăți timp de șase luni. Am dat dispoziții scrise.

Mareșal I. Antonescu: Dar tratativele din Elveția s-au făcut conform dispozițiilor dv. Pentru ce i-ați dat mandat să semneze?

M. Vulcănescu: Am luat cunoștință după semnare, eu.

Mareșal I. Antonescu: Ministerul de Finanțe tot după semnare a luat cunoștință? Nu, d-ta, personal.

M. Vulcănescu: A fost un referat, de care am luat cunoștință...

Mareșal I. Antonescu: Ministerul de Finanțe nu era pus la curent cu tratativele?

S. Ghiolu: Aceste tratative le comunicam prin Direcția Economică a Ministerului de Externe.

M. Antonescu: Și se comunicau Finanțelor.

S. Ghiolu: Mai mult decât atât: ca un surplus de precauție, am trimis o notă la Ministerul de Finanțe. Și sunt informat, știu precis că asupra acestei chestiuni s-a semnat un referat la Ministerul de Finanțe, înainte de semnarea definitivă a tratativelor.

Mareșal I. Antonescu: De această procedură mă lovesc și pe plan intern. Sunt chestiuni, care vin la Ministerul de Finanțe, unde stau cu lunile, pentru că Ministerul de Finanțe are altă părere. Foarte bine. Dar Ministerul de Finanțe nu trebuie să țină pe loc luni de zile o problemă. Ministerul de Finanțe trebuie să spună: Sunt în dezacord cu această problemă, pentru argumentele a, b, c, d. Dar trebuie să dea drumul problemei. Dar, pentru că sunt în dezacord asupra unui punct, nu trebuie să rămână problema cu lunile la Ministerul de Finanțe. Facem intervenții de câte două, trei ori; se spune: Domnul Mareșal cere problema, dar nici un răspuns de la Ministerul de Finanțe. Dar aceasta este anarhie în Stat și n-o pot tolera.

Dv. erați în dezacord cu dl Ghiolu? Trebuia atunci să vă arătați punctul de vedere la timp. Nu după 6 luni. Și atunci Statul, prin organul respectiv, ar fi spus: Ai dreptate sau nu și luam măsuri în consecință.

M. Vulcănescu: Chestiunea era prea importantă. 24 ore după ce am luat în mână chestiunea, am sesizat pe domnul prim-ministru.

Mareșal I. Antonescu: Nu mă interesează când ți-a căzut d-tale în mână. Dar la Ministerul de Finanțe poate stătea de luni. Cu formele acestea nu rezolvăm problema.

M. Antonescu: Domnule Mareșal, înainte ca dl ministru de Finanțe să explice punctul d-sale de vedere, să-mi dați voie să spun câteva cuvinte.

Mareșal I. Antonescu: Nu poate nimeni – dle secretar general, să dai instrucțiuni în această privință –, nimeni nu poate ține o problemă luni de zile la un departament.

Dacă trebuie făcut un studiu, să se facă într-un timp foarte scurt, dar trebuie să se dea drumul problemei, căci altfel îngreuiem tot Statul.

M. Antonescu: Dl Neagu mi-a prezentat o notă în legătură cu această problemă. Atunci, însă, nu se pusese problema ca astăzi.

Atunci când Banca Națională este sesizată formal de către „Société de Banques Suisses” că închide contul, dl Neagu mi-a prezentat problema așa: a face o recunoaștere și a dispune această plată, este să îngreuiem condițiile de tratare ale răscumpărării și posibilitatea răscumpărării pe un preț avantajos. Lipsesc 4.000.000 franci; 6.000.000 erau atunci. Îndată ce vom completa cele 6.000.000 franci, vom face răscumpărarea și vom închide și această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Are dreptate dl Neagu, dar trebuie s-o valorifice la timp.

M. Antonescu: Dacă între timp s-ar fi putut găsi soluția de răscumpărare, adică și elementul moral al angajamentelor noastre să poată fi realizat, puteam discuta oportunitatea ratificării și a plății. Când suntem sesizați formal, printr-o adresă trimisă

Băncii Naționale, care este o adevărată punere în întârziere, cred că orice întârziere, pe care am face-o cu orice bune intenții, se întoarce împotriva noastră.

Mareșal I. Antonescu: Dle Neagu, nu îți contest că d-ta ai dreptate, însă nu trebuia ca dl Ghiolu să semneze. Și trebuia ca dv. să vă valorificați dreptatea dv. la timp, căci d-sa nu și-a pus semnătura fără asentimentul Guvernului. Când s-a pus semnătura, trebuie respectată. Poți să tragi la răspundere pe dl Ghiolu, sau pe acela care a făcut această chestiune, dar nu se poate renege semnătura.

Al. Neagu: Dați-mi voie să dau o explicație. Eu m-am găsit în fața unui fapt împlinit, a unei convenții semnate. Numai atunci am cunoscut-o. Voi cerceta chiar mâine, personal, să văd mersul exact al lucrărilor și dacă este cineva vinovat că la un moment dat dl ministru Ghiolu a semnat fără să cunoască punctul de vedere al Finanțelor.

Mareșal I. Antonescu: Cât ai stat la Berna?

S. Ghiolu: Două luni și jumătate.

Mareșal I. Antonescu: Nu s-a putut interesa Ministerul Finanțelor?

Al. Neagu: Nu știu cine este vinovat; nu aduc nici o învinuire nimănui. Vreau să văd cum au mers lucrurile. În ce privește rezultatele, când am văzut că rezultatele ar fi contrarii unora din interesele financiare, am supus problema domnului prim-ministru, în calitate de ministru de Externe, care o cunoaște de două-trei luni.

A survenit un fapt nou acum. Examinând problema cu ocazia acestui fapt nou, n-o să ne întoarcem asupra trecutului. N-am făcut nici un reproș nimănui. Dacă a survenit un fapt nou, dacă sunt interese să dăm drumul, n-am nimic de zis.

M. Antonescu: Nu fac reproșuri. Când am discutat, v-ați angajat față de mine să puneți problema răscumpărării fără întârziere și să găsiți cele 4.000.000 diferență. Pe baza aceasta am spus: În asemenea condițiuni, putând face dovada elvețienilor că, în același timp, ne respectăm angajamentul și lichidăm tot fondul problemei, desigur că o întârziere de câțeva vreme nu poate să fie prejudiciabilă pentru noi.

Dacă, însă, a durat atât timp și dacă acum, când trebuie s-o soluționăm, dv. credeți încă că (*sic!*) trebuie să facem proces, dacă „Credit Suisse” avea drept să plătească 800.000 franci, dacă delegatul nostru, căruia i-a murit tatăl, a lăsat sau nu mandat, dacă ministrul care a semnat avea calitatea, o asemenea discuție mi se pare nefolositoare astăzi și de natură să se întoarcă împotriva intereselor noastre.

Mareșal I. Antonescu: Chiar dacă „Credit Suisse” a fost de rea-credință sau a procedat neregulat în această privință, aceasta nu justifică nici un act de rea-credință din partea noastră. Trebuie să fim corecți în procedarea noastră în toate actele acestei guvernări. Chiar dacă ai a face cu un om de rea-credință, trebuie să stai pe linia corectă.

Al. Neagu: Nu vă supărați, domnule Mareșal, căci noi nu suntem de rea-credință. Concedeți unui om să nu fie expus la critici înainte de a se putea justifica.

Contest că am vină în această privință. N-am nici un fel de răspundere în această privință. Acum un sfert de ceas s-a pus problema. A venit o telegramă de la „Credit Suisse”. Dl Ficher mi-a spus acum câteva zile că are o telegramă, dar nu cunoaște.

C. Stoicescu: V-am scris...

Al. Neagu: Eu nu fac afirmații inexacte. Când credeți că spun minciuni, nu mai am ce căuta aici.

C. Stoicescu: ...

Al. Neagu: Nu mă întrerupeți. Am și eu o răspundere și o onoare de apărare. Nu pot accepta ca cineva să mă insulte.

C. Stoicescu: Nu vă insult.

Al. Neagu: Lăsați-mă să povestesc faptele. Dl. Ficher mi-a spus: „Am primit o telegramă din Elveția. Îți trimit copie, s-o vezi”.

Dar, cum n-ați primit dv. copia, tot așa n-am primit-o nici eu. Dacă o primeam de trei zile, mă ocupam de ea.

Al. Ottulescu: Probabil că n-a ajuns încă la dv.

Al. Neagu: Dați-mi voie, vă rog să nu fiu întrerupt.

Al. Ottulescu: Am pus în adresa trimisă: „Ne-am permis să scriem în acest sens și Ministerelor Finanțelor și Economiei Naționale”.

Al. Neagu: N-am primit. O rezolvăm înainte de Consiliul de Miniștri.

Aici s-au arătat obiecțiunile noastre.

Domnul vicepreședinte și ministru de Externe vorbea de măsuri care nu țin seama de interesele generale ale Statului. Dar n-am fost lăsat să vorbesc, ca să vă declar că sunt de acord să se plătească. Am fost nevoit să apăr departamentul, înainte de a-mi spune punctul meu de vedere. Nu este rea-credință.

M. Antonescu: Dacă, în loc să ridice dl. Vulcănescu toate problemele, spuneți dv. la început ceea ce ați spus la sfârșit, se termina toată chestiunea.

Al. Neagu: Am vrut să aveți toate elementele.

Mareșal I. Antonescu: A vorbit dl. Vulcănescu și, din ceea ce a spus d-sa, am tras această concluzie. D-ta l-ai lăsat să vorbească. Aceasta, în primul rând. În al doilea rând, este o scrisoare dată de Banca Națională, cu data de 29 octombrie, în care spune: „Ne-am permis să scriem în acest sens și Ministerelor Finanțelor și Economiei Naționale”. Suntem astăzi în 3 noiembrie. Au trecut, deci, cinci zile. Este o chestiune extrem de urgentă, fiindcă era pus Statul Român în carență. Este permis ca organului dv., în patru zile, să nu i se prezinte aceasta?

S. Ghiolu: Nici noi n-am primit-o.

Al. Neagu: Nici noi n-am primit-o.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie cercetat când a plecat de la bancă. Să nu se pună data unei hârtii decât atunci când a plecat de la autoritatea respectivă. Dacă hârtia a mai stat la Banca Națională încă două-trei zile, atunci nu s-a procedat corect. Nu știu că s-a întâmplat așa la Banca Națională. Dar acesta este punctul de vedere.

Ce se întâmplă? Vi se prezintă dv. o hârtie, făcută de un birou și ajunge la ministru după două luni și pleacă după două luni de la semnare, dar pleacă purtând data cu care a făcut-o biroul. Și atunci se spune că de atâtea luni este făcută hârtia. De aceea am luat dispoziția ca numărul să se pună numai când hârtia pleacă de la instituție.

Veți cerceta chiar astăzi, fiindcă nu este admisibil ca o hârtie, de importanța acesteia, să întârzie atât. Dacă o hârtie, care pleacă de la 29 octombrie de la Banca Națională și până la 3 noiembrie n-a ajuns la Ministerul de Finanțe, cu toată importanța ei, atunci Registratura de la Ministerul de Finanțe nu funcționează cum trebuie, sau de la Ministerul Economiei, sau de la Banca Națională. Eu nu sunt niciodată subiectiv în această privință. De aceea, vă rog să se cerceteze această chestiune, dle Vlădescu.

Noi am pus aici, cu această discuțiune, bazele principiale pe care trebuie să le respectați.

Eu răspund, dle Neagu, dle Vulcănescu, de tot ceea ce va suferi acest Neam Român la pacea generală. Eu nu vreau să mi se scoată ceea ce s-a scos lui Ion Brătianu la pacea trecută. Clémenceau, când l-a primit, când s-a dus să i se prezinte la Paris, avea la el pe masă, în dreapta și stânga, fel de fel de chestiuni făcute de români în timpul alianței cu Franța. Când făcea Ionel Brătianu o afirmație, deschidea un sertar Clémenceau și îi puneă o hârtie pe masă. Același lucru l-a făcut și Reginei Maria. I-a scos toate întrevederile cu Czernin și îi afirma că Dinastia a vrut războiul. I-a scos întrevederea cu Czernin și cu Randa – nu cu Randa, ci cu un altul – și după ce a lăsat-o să vorbească i-a spus: Ați afirmat cutare lucru? Iată ce ați vorbit cu Czernin, sau cu domnul cutare.

Nu vreau să ajung și eu în această situație, pentru că am experiență în această privință.

C. Stoicescu: După cele spune de dl ministru al Finanțelor, desigur că ar fi superfluu să vorbesc.

Este imposibil să amânăm plata, pentru că ni se închid conturile.

Mareșal I. Antonescu: Chiar dacă nu s-ar întâmpla acest lucru, și încă trebuie să plătiți. Nu trebuia ca dl Ghiolu să-și pună semnătura înainte de a primi autorizația Guvernului, și deci înainte de a avea consimțământul membrilor Guvernului.

Eu refuz să cred că dl ministru al Finanțelor în tot acest timp de două luni și jumătate cât dl Ghiolu discuta acolo, dl ministru al Finanțelor nu cunoștea mersul lucrărilor. Chiar dacă dl Ghiolu și celelalte organe erau în carență, și încă dl ministru de Finanțe trebuia să se intereseze.

M. Antonescu: Domnule Mareșal, cu obiectivitatea pe care am arătat-o totdeauna atunci când a fost vorba de angajamentele luate de Stat, cu aceeași obiectivitate trebuie să declar, că eu înțeleg astăzi ce a urmărit dl ministru al Finanțelor.

Dl ministru al Finanțelor a crezut că poate să realizeze suma de franci elvețieni de care avea nevoie pentru răscumpărarea întregului pachet de rente, și că, prin urmare, depunând prețul și ridicând renta românească, va rezolva și această chestiune a cupoanelor scadente și a cupoanelor anterioare.

Astăzi, însă, ne găsim în altă situație. Datorită întârzierilor și imposibilității de a plăti și a dobândi, și titlurile, și cuponul am ajuns la această situație în care se vorbește de obligațiunile Statului Român.

Mareșal I. Antonescu: Noi trebuie, mai întâi, să ne executăm obligațiunile, și apoi să luăm pe dl Ghiolu de guler.

Guvernul român este cel care a semnat, Țara Românească care (*sic!*) a discutat, prin dl Ghiolu, și deci trebuie să-și execute obligațiile.

Ședința se ridică la ora 14,10.

Stenografi: Alfred Ionescu și Simion Mihail

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 373 (fost 351)/1943, f. 1-91.

17. 1943 noiembrie 16. Se discută despre: expedieri în țară de cereale, alimente, diferite materiale, instalații industriale din Transnistria și Basarabia; situația românilor de peste Bug care vor să vină în țară; egalul tratament al elementului ucrainean, polonez, ungur, turc cu românii etc.

CONSILIUL DE MINISTRI CU GUVERNATORII

marți, 16 noiembrie 1943, ora 11

Ședința se deschide la ora 11, sub președinția dlui **Mareșal I. Antonescu**, Conducătorul Statului.

Participă dnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. dr. P. Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **Atta Constantinescu**, ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război și ministru ad-interim la Ministerul Economiei Naționale; **I. Marian**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat al Aerului; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **I.D. Enescu**, subsecretar de Stat al Muncii; **g-ral I. Arbore**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat al Școalei; **Ovidiu Vlădescu**, secretar de Stat al Românizării, Colonizării și Inventarului; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral N. Șova**, subsecretar de Stat al Marinei; **g-ral Olimpiu Stavră**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral Corneliu Dragalina**, guvernatorul Bucovinei; **M.Gr. Romașcanu**, comisarul general al Prețurilor; **g-ral N. Pălăngeanu**, prefectul Poliției Capitalei; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **g-ral G. Marinescu**, comandantul Apărării Passive; **prof. V. Bădulescu**, administrator delegat la B.N.R.; **I. Al. Rădulescu**, secretar general al Președinției Consiliului de Miniștri; **col. Radu Davidescu**, șeful Cabinetului Militar.

Mareșal I. Antonescu: Vreau să discutăm întâi chestiunea aceasta a incendiului, care a avut loc la Azilul „Elena Doamna”.

Aș dori, să nu mi se ascundă niciodată lucruri cari nu sunt de ascuns. Nu pot să percep, de dimineată până seara, toate năzbâtiile cari se discută prin toate casele din București unde se joacă cărți (*sic!*), dar lucruri cari interesează colectivitatea românească nu trebuiesc ascunse.

A trebuit să aflu eu despre ceea ce s-a petrecut acolo.

Nu este admisibil ca tocmai eu să nu aflu la timp. Ar fi trebuit ca astăzi de dimineată să se afle aci, la ședință, o notă de la Ministerul Afacerilor Interne, în care să se arate tot ceea ce s-a petrecut acolo. Eu sunt la ora 10 fix aci, plec la ora 2, mă

reîntorc la ora 5 și stau aci până la ora 10 seara. Programul meu merge cu o regularitate matematică. Nu vin aci să stau degeaba, ci să mă ocup de toate problemele Statului.

G-ral N. Pălăngeanu: N-am știut că trebuie să raportez și direct. Am raportat dlui ministru al Afacerilor Interne.

Mareșal I. Antonescu: Acum trec la faptul în sine. Prima alarmă, care mi s-a adus la cunoștință, a fost prin doamnele, cari sunt foarte impresionabile, și mai ales prin profesoarele de la Azil.

Ceea ce interesează este că pompierii noștri n-au venit la timp. Au trebuit să vină pompierii germani, pe când ai noștri au venit după o oră și jumătate.

G-ral D. Popescu: Informația dvs. nu este exactă. Toate cele 5 companii de pompieri au fost imediat acolo, iar jandarmii au venit după 10 minute.

Mareșal I. Antonescu: Este o slăbiciune a Nației noastre, că suntem impresionabili, datorită, în mare parte, influențelor străine ale neamurilor care au trecut peste pământul țării noastre. Trebuie întâi o educație, ca să putem ieși din această situație.

Iată ușurința cu care au procedat italienii în acest război, și iată situațiunea la care au ajuns. Aceasta se datorește ușurinței cu care au luat totdeauna lucrurile. Au crezut că dacă se retrag din război, au terminat-o definitiv și începe paradisul pentru ei.

Se cunoaște situația reală de la Azilul „Elena Doamna”?

G-ral N. Pălăngeanu: La primele cercetări s-a crezut că este vorba de un scurtcircuit. Tot acoperișul s-a aprins deodată la aripele din fund ale clădirii, și la aripa paralelă cu Școala de Război. Faptul că incendiul s-a propagat deodată, s-a crezut că a fost un scurtcircuit. Ultimele cercetări fac să se creadă că este o mână criminală. Dacă era scurtcircuit, n-ar mai fi funcționat lumina. Or, lumina a funcționat.

Parchetul continuă cercetările, pentru a vedea care este cauza reală a acestui incendiu. Nu-i mai puțin adevărat, că în pod erau tot felul de materiale vechi.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog, domnilor, să luați cunoștință. Dacă v-ați duce prin toate podurile, veți găsi aceeași situație.

Primul lucru pe care îl făceam eu totdeauna când luam comanda unei Unități era să mă duc în pod și în pivniță, pentru a vedea ce este acolo, și a înlătura toate acele vechituri.

Același lucru l-am făcut și la Școala de Război, în 1927, când am luat comanda acestei școli. M-am urcat în pod și am găsit acolo lucruri adunate de foarte multă vreme, paturi vechi, scaune rupte, birouri vechi, lucruri aruncate și strânse de 30-40 de ani.

Același lucru îl găseam la toate școlile și la toate Unitățile. Dacă v-ați duce astăzi prin podurile tuturor instituțiilor, ați găsi același lucru. Trebuie să se facă educația tuturor cetățenilor, trebuie ca aceștia să nu depoziteze nimic în poduri, pentru că de acolo, datorită bombelor incendiare, vin toate incendiile. Și nu numai atât, dar chiar în urma unei neglijențe, datorită unui servitor, se poate să vină nenorocirea.

S-a mai întâmplat un incendiu recent la Fabricile „Mociornița”, tot din cauza unei neglijențe. Dacă ar fi fost ordine, chiar dacă era o mână criminală, și dacă echipele militare își făceau datoria, nu se întâmpla ceea ce s-a întâmplat. Acest incendiu a costat viața a 50 de oameni și, în plus, o pagubă imensă pentru Armată și pentru economia țării.

Directoarea acestei școli este o persoană de mână întâia, dar, totuși, a fost în stare să dezorganizeze această instituție. Toți copiii au rămas pe drumuri și a trebuit să intervină Consiliul de Patronaj ca să-i îmbrace.

Prin urmare, doamna aceasta va trebui să tragă consecințele pentru această neregulă.

Lucrul este constatat. De aceea te-am chemat pe d-ta, dle g-ral Marinescu, pentru ca, prin controlul d-tale, să se ajungă la înlăturarea acestor nereguli.

G-ral G. Marinescu: Am aplicat amenzi de aproape 3 milioane.

Mareșal I. Antonescu: Ce înseamnă 3 milioane?

Omul plătește amenda și continuă să stea în murdărie. Te rog să aplici amenzi de 3 miliarde, și după ce i-ai aplicat o asemenea amendă, să-i iei de ceață și să-i bagi la lagăr. Pe mine nu mă interesează amenda. Doamna aceasta care nu a executat dispozițiile date a venit să-i dau ajutor, să reconstituie școala. Chiar acum am rugat pe g-ralul Cameniță ca, împreună cu echipele militare, să înceapă refacerea școlii. Este o instituție publică care (*sic!*) trebuie refăcută.

Dacă ea a suferit distrugeri, cine scoate banii?

– Colectivitatea românească.

D-ta trebuie să ai un control continuu și oameni cari să se urce în pod, iar acolo unde se găsesc vechituri cari pot lua oricând foc și pot propaga incendiul, să-i pui la amendă și să-i bagi și la pușcărie, pentru că din asemenea neglijențe suferă toată lumea.

G-ral G. Marinescu: Acest ordin al dvs., de a se trimite imediat în lagăr pe cei cari nu achită imediat amenda, nu s-a putut aplica.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu mi-ai spus?

G-ral G. Marinescu: Am raportat.

Mareșal I. Antonescu: Ai raportat, dar raportul n-a ajuns la mine. Toți umblăm cu mânuși. Acum începem să ne punem scufiță roșie de la Universitate până jos, pentru că toți suntem oportuniști. În loc să strângem rândurile, acum fiecare caută să se aranjeze cu scufiță roșie.

Știți ce s-a petrecut la Universitatea din Sibiu. Așa era și cu legionarii. În timpul rebeliunii s-a găsit un domn Miclescu, care (*sic!*) are un trecut foarte frumos și care, văzând că toți intraseră în casele lor și se ascundeau pe sub paturi ca să aștepte, să vadă cum rezolvă g-ralul Antonescu problema, s-a dus cu un memoriu la oamenii politici și i-a întrebat: Nu facem nimic? Nu ne dăm de partea omului care vrea să salveze țara?

Toți au răspuns că nu pot să facă nimic și că sunt obligați să consulte mai întâi partidul. Acum, toți își scot capul și spun că se consideră moștenitorii mei la conducerea Statului.

Acestea sunt lașitățile intelectualilor și burgheziei românești. Tot așa s-au petrecut lucrurile și în timpul Revoluției Franceze, unde toți au trebuit să cadă sub cuțitul ghilotinei. Eu prefer să mor cu demnitate, luptând, decât să mor ca un laș.

Acesta este rezultatul unei educații nenorocite.

Deci, d-ta, dle g-ral Marinescu, trebuia să-mi spui că nu se execută ordinul meu.

Desigur că fiecare suntem cu mânuși, ca să nu supărăm pe dl. Tătărescu, pe dl. Zaharia Bârsan și alții.

Acum, vreau să știu ce este cu furturile de la Azilul „Elena Doamna”?

G-ral N. Pălăngeanu: Impresia mea este că nu s-a furat nimic, pentru că era o ordine perfectă. Echipele de alarmă din toată garnizoana erau la fața locului atunci când s-a făcut evacuarea, așa că nu cred să se fi furat.

Față de reclamația în care se pune că vecinii s-au repezit, în primul moment, și au furat lucruri, am luat dispoziții să se facă razii, chiar în cursul zilei de astăzi.

Mareșal I. Antonescu: O razie foarte serioasă. Dvs. știți că aveți un ordin al meu, în care se spune că cel care este prins în timpul sinistrului furând, să fie imediat executat. Nu există o canalie mai mare decât cel care profită de momentul cel mai nenorocit al omului, și-l fură.

Banditul care pregătește din vreme o lovitură ia riscurile asupra lui, dar cei cari fură în timpul unui sinistru nu iau nici un risc asupra lor. De aceea, am făcut o lege în care am spus să fie executați pe loc toți acei cari fură în timpul unui sinistru sau în mijlocul camuflajului.

Ca să puteți aplica legea, trebuie să fiți bine organizați. Eu singur nu vă pot salva pe dvs., dacă nu mă secondați în această privință. Așa întreba Averescu în Moldova: „Ce să fac? Dă-mi ordin scris, să trag.” Noi dădeam ordin la telefon, și el cerea ordin scris.

Mie nu-mi trebuiesc acoperiri istorice. Dacă-l prinzi asupra sinistrului cu buzunarele pline, îl împuști imediat. Așa este legea, așa este ordinul meu. Am dat destule dovezi că știu să acopăr, cu fapta mea, orice dispozițiuni. Eu nu sunt un laș, ca să mă ascund. Eu am luat asupra mea și ceea ce au făcut alții, cu atât mai mult iau ceea ce fac eu. Nu mă dau în lături, ca să împuşc pe oricine calcă legea, pentru ca să salvez Neamul. Dvs. trebuie să aveți voința să executați această lege și să fiți organizați, pentru că atunci când se va mai întâmpla un astfel de sinistru, să puteți face față oricărei împrejurări. Dacă la primul incendiu se întâmplă astfel de lucruri, vă puteți închipui ce va fi mâine, când va fi un bombardament!

Pe acești țigani, pe care i-a ocrotit dl. g-ral Vasiliu, pe aceștia să-i adunați și să-i aruncați în Marea Neagră. Pentru aceștia trebuie să fie un cordon sanitar, aceștia nu trebuiesc cruțați, ci, când sunt prinși asupra faptului, să li se tragă un glonț în ceafă. Două-trei exemple de acest fel și veți vedea că nu mai fură nimeni.

Dar dvs. nu faceți acest lucru.

G-ral N. Pălăngeanu: N-am văzut pe nimeni furând.

Mareșal I. Antonescu: Cine a furat lucrurile care s-au aruncat de pe ferestre?

G-ral N. Pălăngeanu: Se pretinde că s-a furat la început, până ce au venit autoritățile.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să aveți echipe speciale, care să stea și să nu facă decât paza la locul sinistrului.

Mai întâi nimeni nu are voie să stea în apropierea unui sinistru. Cine a putut să fure cearceafurile care au fost aruncate de la ferestre? Aceasta este țară? Ce se va întâmpla mâine, când vor fi 500 de incendii în București? Înseamnă că înnebunim cu toții. Dacă vă organizați, și faceți ca în fiecare cartier să aveți câte o asemenea echipă de supraveghere, nu se vor mai întâmpla furturi. Aceste echipe vor fi însărcinate cu supravegherea, și cine va fi prins furând, să fie imediat împușcat. N-aveți nevoie să împușcați prea mulți. Un exemplu, și este suficient.

Nu se poate ca toți acești copii să rămână în pielea goală, mai ales că incendiul n-a fost atât de groaznic cum s-a crezut la început.

Mă gândesc cu groază ce se va întâmpla mâine la un bombardament. Dacă acolo unde era atâta lume, s-au putut întâmpla dezordini, ce se poate întâmpla mâine?

G-ral N. Pălăngeanu: Vi s-au raportat greșit. Noi am fost acolo.

Mareșal I. Antonescu: Am raportul lui Cameniță aci.

G-ral N. Pălăngeanu: Se poate să fi fost ceva înainte de sosirea autorităților.

Mareșal I. Antonescu: Vinovați trebuie să fie vecinii, deși se spune că ar fi soldații sosiți pentru pază. Aceasta o spune g-ralul Cameniță. Este raportul pe care l-am primit azi-dimineață. Te rog pe d-ta, dle g-ral Pantazi, să refaci acest institut, să avansezi banii necesari de urgență, ca să nu pierdem vremea.

Vă rog să nu fiți cu mânuși față de ticăloși. Să fiți cu un milion de perechi de mânuși față de oamenii cumsecade, și să fiți cu nici o mânășă față de ticăloșii, pe orice treaptă socială s-ar găsi ei și din orice familie ar fi.

În chestiunea țiganilor de acolo, dacă se va constata că țiganii sunt vinovați, toți țiganii de acolo să fie luați și să fie aruncați în Transnistria, cu familiile și cu copiii lor.

Domnilor, intrăm în ordinea zilei:

Situația expedierilor de cereale, alimente și diferite materiale din Transnistria în țară, de la 1 septembrie până la 13 noiembrie 1943.

Evacuarea instalațiilor industriale.

Dl Alexianu n-a putut veni la București, din cauza împrejurărilor. Din luna iulie am dat ordine să se ia măsuri de evacuare. N-o făceam din defetism, dar îmi dădeam seama că Armata germană a fost prinsă într-o situație strategică defavorabilă și atunci am prevăzut, cum era datoria pentru orișice conducător, și mai ales pentru un conducător militar, cazul cel mai rău, că nu vom putea ține frontul în Rusia, că ne vom retrage, ca să creăm inamicului o situație defavorabilă și să trecem din nou la atac, pentru ca să transformăm victoria rusească într-o înfrângere totală pentru ei.

Călăuzit de această idee, am dat dispozițiuni în consecință. Din nenorocire, dl Alexianu a luat lucrurile foarte ușor și n-a dat curs ordinelor mele categorice ca să înceapă evacuarea lucrurilor din Transnistria la timp. Acum, însă, a invadat și Basarabia și restul Țării Românești cu trimiteri masive de animale și produse, care vin peste capul nostru și pot să ne dezorganizeze și administrația și ordinea noastră internă, ceea ce nu pot tolera.

Dl Alexianu vrea să arunce aici toată populația din Transnistria, Universitatea din Odesa, pe românii de peste Bug și încă pe atâția alții. Vă puteți da seama ce s-ar putea întâmpla în Țara Românească, când puhoiul acesta de oameni, între cari se pot strecura mulți indivizi în solda rusească, ar veni și ar invada teritoriul țării. Ar însemna ca la un moment dat să ne așezăm pe un vulcan, care ar putea să explodeze dintr-o zi în alta.

Nu mai vorbesc de cortegiul de epidemii, care ar putea lua naștere dintr-o asemenea aglomerare de populație. Ceea ce s-au întâmplat în 1917 în Moldova s-ar reedita pe o scară foarte mare acum.

Or, eu am pus la baza activității mele, mai ales în momente grele, ordinea, ordinea cu orișice preț; și nu putem menține ordinea decât dacă se execută ceea ce se ordonă. Aceasta nu este defetism, nu este convingerea unui om care și-ar fi pierdut încrederea în victoria de mâine, ci este o datorie a mea, pentru pregătirea elementelor victoriei de mâine. Și atunci, primul lucru pe care trebuie să-l facem este menținerea ordinii în spatele frontului.

Dacă toți oamenii și toate vitele din Transnistria vin în dezordine și se răspândesc pe suprafața țării, dacă toți funcționarii și refugiații din Transnistria se vor precipita peste câteva regiuni, așa cum s-au petrecut lucrurile în 1940, la evacuarea Basarabiei și a Transilvaniei, atunci dezordinea provocată acum trei ani de prăbușirea granițelor, dezordine care a durat atâtea luni de zile și a culminat în rebeliunea din 1941, când n-a putut fi învinsă decât după o muncă titanică, se va repeta. Și să nu uităm că și astăzi chiar mai suferim de pe urma dezordinii din 1940.

Vă închipuiți, deci, ce dezordine ar fi, dacă aș da curs romantismului dlui Alexianu. Am primit rapoarte de la domnii Manuilă și Golopenția, în care mi se spune că 12.000 de români de dincolo de Bug, cari nici nu erau înregistrați ca români, vor să se refugieze în țară la noi. Nu pot să dau curs acestei cereri.

Mai întâi trebuie să punem stavilă acestui puhoi care vrea să intre în Țara Românească. Nu vom primi refugiați decât numai în Basarabia, în regiunile unde avem goluri de populație, adică în sudul și în centrul provinciei. Vom așeza pe refugiați în satele minoritate basarabene, nu la întâmplare, ci punând în câte un sat jumătate români și jumătate ucraineni sau alți minoritari. Dar dincoace de Prut nu putem veni cu această populație refugiată. Basarabia este ultima regiune de refugiu. Ca să umplem Țara Românească și Bucureștii cu acești oameni, pe cari trebuie să-i hrănim, să-i îmbrăcăm, să-i adăpostim și să-i supraveghem, aceasta nu se poate.

Trebuie să ne gândim că dacă dăruim sentimentul acesta de ordine, pierderile nației noastre vor fi mult mai mari, pentru că nația noastră ar putea fi învinsă din această cauză. Or, mai bine să piară o sută de mii de oameni, cari nici n-au vrut să lupte, decât 16 milioane.

Basarabenii au început să-și dea coatele cu cei cu „scușița roșie”, de care vorbeam adineauri. Și basarabenii nici n-au luptat măcar pentru Basarabia. Pentru această provincie am luptat tot cu moldovenii, cu muntenii și o parte din ardelenii noștri. Pe basarabeni nu i-am băgat în luptă tocmai din această cauză.

Și acum ei sunt primii cari au început să se retragă pe capete. Cea mai drastică atitudine împotriva acestor indivizi!

Când am recucerit Basarabia și Bucovina, în 1941, ne găseam în fața acestei probleme: rușii deportaseră peste 50.000 români, lăsând 3-400.000 de suflete îndurerate și nenorocite, pentru că fiecare din cei deportați lăsase o soție, copii sau părinți fără mângâiere. Când am venit acolo – vorbesc acum numai pentru Basarabia – ne-am găsit în fața unor reclamațiuni fără sfârșit, în care se arăta că peste 40.000-50.000 de ticăloși din această provincie se făcuseră, în timpul ocupației rusești, mai ruși decât rușii, persecutând populația românească.

Această populație românească cerea pedepsirea lor. Am fost în fața acestei probleme, și dacă pedeapsa era capitală, mai cream încă 50.000, sau 100.000 nenorociți. Față de această situație, am trecut peste toate acestea, decât să facem numai nenorociți, aceasta mai ales în Basarabia, unde oamenii au fost despuiați, și unde alți membrii ai familiilor au fost deportați.

Și atunci, n-am vrut să-i pedepsesc; am aplicat clemența, pe care am aplicat-o și legionarilor din Țara Românească. Rezultatul este că acum toți acești indivizi au început să ridice capul.

Față de acestea, domnilor guvernatori, dacă veți avea un moment de slăbiciune, veți plăti cu capetele dv. Toți acești indivizi, găsiți cu arme, că fac acte de rebeliune sau că discreditează ordinea internă, trebuiesc executați. Dacă nu-i veți executa, atunci repet ceea ce am spus g-ralului Pălăngeanu. Dv. aveți puterea militară, aveți puterea administrativă, aveți libertatea și răspunderea, ca să acționați cum vă dictează conștiința de români. Orice slăbiciune în această privință o va plăti scump Neamul Românesc. Semne de slăbiciune în aceste momente la un șef de administrație sunt semne de slăbiciune ale națiunii întregi, și o națiune care găsește astfel de exponenți, o asemenea națiune înseamnă că este obosită și merită să dispară.

Cu o astfel de națiune, eu nu mă asociez până la moarte.

Dv. știți care este punctul meu de vedere. Singur am salvat națiunea în mai multe ocazii. Singur o voi salva-o și acum, dacă nu vă veți face datoria.

În ianuarie 1941, eu eram singur la Președinție, în afară de câțiva, toți s-au ascuns prin poduri și pivnițe. Chiar dacă mi se va mai întâmpla din nou o asemenea situație, voi duce lupta până la sfârșit, ca să salvez acest neam, dar voi pleca din această lume cu considerația pe care o merit.

G-ral C. Dragalina: Evident că și în Bucovina a început acțiunea de teroare, care a culminat cu asasinarea șefului Siguranței. Aceste acțiuni sunt duse de instigatori. Masele ucrainene ale populației și masele românești sunt într-o oarecare tensiune, mai ales ca moștenire a politicii austriece, care a ațâțat pe români împotriva ucrainenilor și pe ucraineni împotriva românilor.

Față de aceste mase trebuie să ducem, însă, o politică de împăciuire. Dacă n-am putut să-i trimitem dincolo, trebuie, totuși, să ducem o astfel de politică.

Mareșal I. Antonescu: Domnule general, ai ieșit din subiect. Eu n-am spus nimic în această privință. Dv. nu veți găsi în toată activitatea mea acte în legătură cu stîrbirea drepturilor populațiilor de pe teritoriul Țării Românești și nici tendințe de vrajbă între aceste mase.

Incontestabil, că dacă pot să fac un grup românesc omogen, o voi face, însă cu mijloace civilizate.

Dacă circumstanțele îmi vor ajuta să câștigăm războiul, atunci fiți sigur că nu este altă soluție, decât deplasarea maselor minoritare printr-o reformă pe care va trebui s-o facem și prin eliminarea acestor mase minoritare din mijlocul elementului românesc.

Dar până atunci, ce facem cu elementul ucrainean, polonez etc.? Până atunci trebuie să-i tratăm, absolut, la drepturi egale.

Împotriva ticăloșilor, însă, dv. trebuie să acționați așa cum trebuie. Dacă sunt români, trebuie să acționați cu o violență mai mare. Dacă gestul unui rus, unui ungur sau unui ucrainean poate fi explicat, în nici un caz nu pot găsi o scuză pentru gestul unui român. Față de un român ticălos, n-am absolut nici un sentiment de milă.

Dacă un om își apără naționalitatea lui, însă și-o apără în cadrul legal, acela nu poate să găsească la mine decât stimă; îi strâng mîna, pentru că este un om de caracter, un om de voință, care își manifestă personalitatea lui, naționalitatea lui, și acesta nu este un lucru condamnabil, pentru că atunci trebuie să ne condamnăm pe noi înșine. Noi trebuie să găsim justificată și acțiunea acestor oameni. Noi trebuie să fim toleranți, dar dacă cineva abuzează de această toleranță, atunci vom proceda cu toată energia noastră.

Am auzit că nu aveau dreptul să-și facă slujba religioasă în limba lor. Am dat ordine în această privință.

G-ral C. Dragalina: Și astăzi este aceeași situație.

Mareșal I. Antonescu: De câte ori m-ai auzit pe mine, dle Vlădescu, dând dispoziții în această privință? Acesta este un lucru care se știe. Pentru ce nu ați executat dv. ordinul meu? A face acest lucru astăzi înseamnă un act de slăbiciune. Eu când am venit din Basarabia am dat ordin. Vă rog să căutați actele, și vă rog să-mi spuneți pentru ce nu s-a executat această dispozițiune?

G-ral O. Stavrut: În Basarabia s-a executat.

Mareșal I. Antonescu: A veni acum cu această măsură înseamnă un act de slăbiciune.

G-ral C. Dragalina: Masele ucrainene sunt tot atât de dușmane Rusiei, ca și României.

Mareșal I. Antonescu: Sunt o masă de agitatori. Aceștia sunt vinovați, și aceștia tulbură liniștea populației, pentru că și-au creat fonduri din aceste agitații.

Aceasta este o meserie, după cum a fi politician era o meserie sub regimurile trecute. Ca probă că este așa este că sunt oameni cari, deși n-au moștenit nimic de la părinții lor, totuși își permit și astăzi să mănânce la „Cina”, la „Continental” sau la „Mon Jardin”. Au și astăzi automobil, ceea ce înseamnă că meseria de politician era o meserie rentabilă.

G-ral C. Dragalina: La 1918, ucrainenii au votat alipirea Basarabiei la noi și au votat frontierele noastre. Așa încât ar fi de cultivat această politică.

Mareșal I. Antonescu: Este tardivă aceasta acum. Trebuie să facem acum politica de dreptate românească. Mai târziu vom vedea ce este de făcut. Astăzi trebuie să le cerem la toți muncă și ordine. Cine nu muncește și cine tulbură ordinea, aceștia trebuie să plătească și să tragă consecințele.

Nu trebuie, însă, tratat românul într-un fel și ucraineanul în alt fel.

G-ral C. Dragalina: Cu aprobarea dv., eu am luat contact cu Justiția în chestiunea teroriștilor. Dacă s-au găsit arme, teroriștii tot vor fi pedepsiți după legile în vigoare, fără, însă, ca să se poată spune de la tribuna procurorului că acesta este un proces politic.

Mareșal I. Antonescu: Nu trebuie să tolerăm lucrurile acestea. Foarte bine ai făcut. De aceea ești d-ta pus acolo.

G-ral C. Dragalina: S-a greșit prin comisiile de etnicitate și de recensământ, și atunci cu mare ușurință s-au trecut la ucrainenii români de origine, mărindu-se numărul ucrainenilor, în loc să mărim numărul românilor, așa cum se face pretutindeni.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este politica dlui Sabin Manuilă, care a spus că am pierdut procesul în Bucovina de Nord; și să avem curajul s-o spunem. I-am răspuns atunci: Poate l-ai pierdut d-ta, însă nu l-am pierdut eu și nu l-a pierdut Neamul Românesc. Noi, dacă l-am pierdut în trecut, putem să-l recâștigăm acum.

Toți cei cari au pierdut limba maternă și și-au schimbat și numele, și sufletul, în 20 ani, îi pot recâștiga, dacă schimbăm mentalitatea conducătorilor.

Eu sunt acuzat de tiranie. Eu n-am pedepsit, însă, pe nimeni. Duceți-vă dv. la Severin și vedeți că este acolo un institut în care sunt fotografiate capete sparte la alegeri, fracturi de brațe suferite în timpul alegerilor democrației românești.

În timpul plebiscitului, eu n-am spart un singur cap, eu n-am luat nici o demisie în alb, și nici n-am rupt moneda de hârtie în două, și nici țuică n-am fâgăduit.

G-ral C. Dragalina: Dle Mareșal, cu aprobarea dv., eu duc acolo o politică de blândețe.

Mareșal I. Antonescu: Blândețe, nu slăbiciune.

DI Alexianu a crezut că pe toți ucrainenii i-a făcut români. Mi-a adăugat: „Domnule Mareșal, sunteți mai adorat și mai iubit în Ucraina decât în Țara Românească”.

I-am răspuns: „Aceasta s-o crezi d-tă; eu n-o cred. Falsitatea slavului, o cunosc eu.”

Aceasta nu ne îndrituiește să-i tragem la cap cu ciomagul. Ceea ce nouă nu ne place, nu trebuie să facem altuia.

G-ral O. Stavrat: Situația în Basarabia este mai puțin alarmantă. Este adevărat că în populația românească chiar (*sic!*), într-o proporție care merge până la 15-20%, mai sunt din escrescențele societății, care arată oarecare simpatie față de Soviete, dar marea masă este alături de Țara Românească.

Eu am cerut ca acei cari sunt periculoși, și-i consider periculoși pe toți cei cari au fost revizuiți de comisiunile de revizuire care funcționează la Chișinău, care însumează circa două mii capete de familie. De asemenea, și pe toți acei cari au pierdut cetățenia română. Pe toți aceștia trebuie să-i trecem peste Nistru, dacă nu se poate altfel.

Mareșal I. Antonescu: Să judecăm și această chestiune. Sunt două mii de capete de familie, ceea ce mai atrage după ei un număr de circa 7000 membri.

G-ral C. Dragalina: Mai sunt și în Bucovina 1100.

Mareșal I. Antonescu: Dacă luăm numai pe aceștia, dacă îi ducem în Transnistria, ce vor face ei acolo? Am aruncat în Transnistria niște dușmani. Dacă îi dai inamicului, vor deveni și aceștia dușmani ai noștri.

G-ral O. Stavrat: Să le fixăm domiciliul obligator.

Mareșal I. Antonescu: Ce facem cu ei, dacă vin rușii în Transnistria? I-am scos din Basarabia pe timp de iarnă, și oamenii aceștia vor avea foarte mult de suferit.

De altă parte, dle Alexianu nu are ce să facă cu (*sic!*) ei. Au venit români de peste Bug, au venit germani, au venit ruși, și au și început atentatele pe la Calea Ferată, au început să ne omoare dintre funcționari.

Să presupunem că i-am dus în Transnistria. Acolo îi punem în niște sate. Ce facem cu ei dacă vin rușii? Dacă îi lăsăm la ruși, rușii îi înarmează, îi răspândesc pe tot teritoriul țării, fie cu avioanele, fie prin alte mijloace, și iată cum s-au creat partizani.

Nu este altă soluție. Sau greșeală lor este atât de gravă, încât trebuiesc împușcați dacă sunt prinși făcând cuiburi comuniste, sau putem să-i luăm și să-i punem aci la muncă. Este de văzut ce trebuie să se facă cu (*sic!*) ei, problema discutându-se cu Calea Ferată și cu Cabinetul Militar. Poate că se vor forma detașamente de lucru. Ca să-i băgăm în închisori, nu mai avem loc.

Sunt oameni cari n-au făcut comerț în viața lor, și s-au apucat acum să facă comerț (*sic!*), consecința este că justiția i-a băgat la pușcărie, întrucât au făcut acte de sabotaj economic. S-au umplut pușcăriile cu asemenea oameni.

Trebuiesc luate măsuri acum, pentru că sunt foarte mulți tineri cari n-au făcut comerț înainte, cari s-au apucat acum să facă comerț (*sic!*), și cari, în loc să se ducă pe front, stau în pușcărie.

G-ral O. Stavrati: Atunci să le revizuim situația.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai absolut toată libertatea. Dacă crezi (*sic!*) că trebuie să faci lagăre de muncă, ca (*sic!*) să nu-i ținem ca pe niște paraziți, ești liber s-o faci. Trebuie, însă, lucrat foarte serios. Dacă cineva este periculos, trebuie imediat sancționat. Acum este chestiunea de salvarea patriei.

Sub regimul lui Carol II s-au împușcat oameni cari erau în contra lui. Sub regimul meu nu s-a întâmplat acest lucru. Dacă este vorba, însă, de salvarea Statului, pentru aceasta eu vă dau mandat să trageți. Nu trebuie, însă, lăsați pe mâna polițiștilor sau pe mâna sergenților de stradă. Națiunea aceasta nu poate fi lăsată pe mâna lor. Trebuie să fiți convinși că omul este periculos, și numai atunci trebuie sancționat. Numai atunci trebuie executat dacă este prins asupra faptului. Pe ceilalți adunați-i în taberele de muncă. Deocamdată, în Basarabia să-i aducem și să formăm cu ei detașamente de lucru, la drumuri, la cea ferată și așa mai departe.

În legătură cu evacuările vitelor din Transnistria, văd din nota care mi s-a prezentat că au fost trecute un număr de 95.117 capete.

G-ral O. Stavrati: Au fost trecute 17.727 capete cornute, 1.170 junci și viței, 71.621 oi, 4.041 cai și 550 porci. Total 95.117 capete. Mai sunt, însă, și mânji cari trebuie să vină și pentru adăpostirea cărora trebuie luate măsuri.

Mareșal I. Antonescu: Dacă animalele nu pot să suporte drumuri, atunci mai bine să le răspândiți prin Basarabia.

Noi am făcut în doi ani o politică de redresare economică pentru ca, pe urmă, să tragem profit. Această Transnistrie ar fi fost în măsură să ne alimenteze toată Țara Românească. Împrejurările, însă, ne-au depășit.

Din august am spus dlui Alexianu să înceapă cu evacuarea vitelor, iar dumnealui îmi răspundea: „Domnule Mareșal, aveți răbdare”.

G-ral O. Stavrati: Caii au venit slăbiți, pentru că erau despotcoviți. Am pus să-i potcovească și acum sunt pe punctul de a se întrema. La rândul meu, pot să adăpostesc 2000 de mânji. Grajduri am numai pentru 2000 de mânji.

Mareșal I. Antonescu: Să improvizezi grajduri din pământ și paie. Secoleanu ținea caii în stare de sălbăcie. Șirurile de paie erau răspândite pe toată moșia și caii trăiau în libertate. Astfel de cai recrutam noi pentru artilerie. Mânji, însă, nu pot suporta acest regim de iarnă. De aceea, este mai bine să-i opriți, dacă nu aveți unde să-i adăpostiți.

Dl Alexianu a intervenit, cerând să nu-i deranjăm planul. Noi nu-i deranjăm planul, dar așa cum este întocmit, jumătate din vite vor muri.

D-ta, dle g-ral Stavrati, de aceea ești acolo, ca să corectezi imediat tot ceea ce nu este în regulă.

Eu am vorbit cu dl Marian și i-am cerut să ia măsuri, ca să nu intre bolile aci, în Regat. Am făcut un cordon sanitar, care trebuie întărit. Trebuie ca acest cordon să funcționeze încontinuu și în perfecte condițiuni, ca să nu ne pomenim într-o bună zi cu focare de epidemii, care ne vor da peste cap.

Eu am ținut țara până acum, pentru că am luptat ca să opresc epidemia la frontieră. Rezultate bune am avut.

G-ral O. Stavrati: Am organizat aceste cordoane și la punctele de trecere și pe tot traseul, însă am foarte puțini veterinari.

Mareșal I. Antonescu: Eu vorbesc și de oamenii care vin cu altfel de boi. Toți acești oameni trebuiesc cercetați, și dv. trebuie să vă ocupați în mod serios de această chestiune.

Ce faci cu hrana lor?

G-ral O. Stavrat: Avem hrană.

Mareșal I. Antonescu: Ce faci d-ta cu îmbarcarea lor? Era vorba să vină la mine Lovinescu.

G-ral O. Stavrat: Trebuia să-mi trimită vagoane și nu avem nici un vagon. Pe măsură ce vom primi vagoane, vom încărca.

Avem o cantitate de 10.000 vagoane de cereale.

Mareșal I. Antonescu: Dacă le ții acolo, poți să satisfaci toate nevoile?

G-ral O. Stavrat: Trebuiesc trimise mai spre Sud.

Mareșal I. Antonescu: Cu dl Alexianu ai terminat? .

G-ral O. Stavrat: Sunt în continuă legătură cu d-sa.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai spus că ai o cantitate de 10.000 vagoane.

Gh. Minescu: Și eu am în gări o cantitate mare.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să terminăm întâi cu Transnistria, și apoi să începem cu Basarabia.

Au venit la mine domnii Halippa și Cristi. N-am primit decât pe dl Cristi.

G-ral O. Stavrat: Pe dl Halippa l-am informat eu.

Mareșal I. Antonescu: Dumnealui a făcut cauză comună cu dl Maniu și n-a venit la serbările Basarabiei. Atunci n-a venit, dar acum, fiindcă nu vinde cerealele pe care le are, cere să-l primesc. Nu l-am primit, pentru că mi-ar fi silă să dau mâna cu el. Această mână este murdară, și nu fac eu acest lucru. Primesc orice om politic din opoziție, dacă îl știu că a fost curat. Una este să faci politică cinstită, și alta este să fi un nemernic.

Duceți-vă și vedeți ce casă și-a făcut dl Halippa numai în 20 ani de activitate politică. Are o casă cu multe birouri și saloane.

Și eu am mânuit fonduri secrete timp de 20 ani, și am numai două odăițe.

G-ral O. Stavrat: Dl Halippa a fost la mine și, mai întâi, mi-a cerut să i se dea posibilitatea să-și valorifice cerealele. A fost tratat la fel ca toată lumea: cu toată solitudinea posibilă.

Mareșal I. Antonescu: Nu, să-l tratezi întâi pe cel de jos cu toată solitudinea posibilă și pe urmă pe dl Halippa.

G-ral O. Stavrat: El a venit să critice construcțiile de localuri administrative din Basarabia, spunând că aceste localuri sunt prea luxoase față de sărăcia țăranilor. I-am demonstrat, însă, că țăranii din Basarabia sunt foarte bogați.

Mareșal I. Antonescu: Auziți, domnilor, pentru ce se revoltă dl Halippa. Să-l întrebi însă pe dl Halippa, din ordinul meu, dle g-ral Stavrat; dar casa, pe care și-a făcut-o la București, nu era prea pompoasă?

G-ral O. Stavrat: A venit apoi să protesteze împotriva măsurilor pe care le-am luat pentru conservarea celor trei cetăți din Basarabia, unde n-am făcut altceva decât curățenie și lucrări de întreținere. La Soroca zidurile amenințau să cadă.

Cineva l-a informat pe dl Halippa că s-ar face unele lucrări, care ar schimba caracterul și stilul cetății Soroca. I-am spus și dumnealui și dlui Pelivan, care credea același lucru, că asemenea păreri sunt complet eronate și i-am invitat să se ducă la Soroca și să se convingă că sunt complet neadevărate aceste zvonuri.

Mareșal I. Antonescu: Și ce a spus pe urmă?

G-ral O. Stavrat: N-a mai venit la mine.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, ar fi fost mai bine să lăsăm cetățile să se dărâme.

G-ral O. Stavrat: Apa intră prin crăpăturile zidurilor și îngheață acolo. Din cauza aceasta, încetul cu încetul zidurile sunt roase.

Mareșal I. Antonescu: Atunci de ce a protestat dl Halippa. N-ar fi trebuit să facem reparații?

G-ral O. Stavrat: Dl Halippa se temea că noi stricăm arhitectura și stilul vechi al cetății. Or, noi nu stricăm nimic.

Mareșal I. Antonescu: D-ta de ce nu l-ai întrebat: Dar dv. ce ați făcut în 20 ani?

G-ral O. Stavrat: Este acolo o comisiune din care face parte și dl prof. Niculescu de la Iași și alți oameni din Basarabia, iubitori de monumente vechi, care se ocupă de aceste lucrări.

Mareșal I. Antonescu: Dl Halippa n-a protestat că am făcut și drumuri în Basarabia?

G-ral O. Stavrat: N-a protestat.

Mareșal I. Antonescu: Când are să mai vină pe la d-ta, să-l întrebi dacă nu protestează că am făcut și drumuri și telefoane la sate și spitale așa cum n-a avut Basarabia niciodată.

G-ral O. Stavrat: În privința cerealelor, din 69.000 vagoane disponibil, au plecat până astăzi numai 8000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Văd că în timpul din urmă au început să mai vină produse și de la d-ta.

Văd că în ziua de 11 noiembrie au ieșit din Basarabia:

– diferite cereale	25	vagoane
– diverse alimente	27	”
– mașini, materiale	32	”
total:		84

Ce sunt acestea?

G-ral O. Stavrat: Să nu fie ale Transnistriei.

Mareșal I. Antonescu: Nu, sunt ale Basarabiei; ale Transnistriei sunt trecute separat.

Să nu se facă confuzie (*sic!*) și vagoanele în tranzit prin Basarabia să fie trecute ca expediate din această provincie.

G-ral I. Arbore: Sunt anumite materiale, care se îmbarcă în Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Cele expediate din Transnistria în ziua de 11 noiembrie sunt trecute separat.

– diferite cereale	31	vagoane
– diverse alimente	12	”

– mașini, materiale 6 ”
total: 49

Acestea sunt ale Transnistriei, pe când celelalte erau ale Basarabiei.

G-ral I. Arbore: Acestea sunt ale Transnistriei, trecute prin Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Să se facă corectura (*sic!*), ca să nu mai fiu indus în eroare și să se arate precis ce se scoate din Transnistria, prin Basarabia, și ce se ridică din Basarabia.

Nu trebuie să lăsăm în Transnistria ceea ce putem ridica și folosi în țară. Dacă vin acolo trupele germane, necesitățile războiului fac ca regulile să nu mai fie <respectate>¹⁷ și să se ia ceea ce este necesar trupelor. De aceea, e mai bine să ridicăm cerealele, decât să le lăsăm acolo.

Totdeauna frontul are repercusiuni pe cel puțin 200 kilometri în spate. Deci, dacă frontul va fi pe Bug, vor fi repercusiuni până în Basarabia.

Eu duc lupta ca să fac ca războiul să nu intre pe teritoriul țării noastre. În ultima scrisoare pe care am primit-o de la Führer, mi se spune: „Lupt ca să nu aduc războiul pe teritoriul României”. În răspunsul pe care îl voi da, voi mulțumi pentru această atenție deosebită, și voi reaminti ce consecințe a avut pentru noi trecerea atâtor trupe germane pe teritoriul nostru.

Eu lupt să evit această eventualitate, care, însă, nu este în funcțiune numai de voința mea.

Deci, Stavrat, foarte multă muncă, ordine și sânge rece; și cine nu intră în acest făgaș, trebuie pus la ordine, cu brutalitatea necesară, chiar cu glonțul. Am să viu și eu în Basarabia, ca să ridic moralul populației.

Paralel cu această activitate, să facem o operă de oameni prevăzători și de buni gospodari – nu ca dl Alexianu, care n-a ascultat la timp și aruncă acum toate consecințele în spatele nostru, așa că noi trebuie să punem ordine în dezordinea pe care o seamănă dl Alexianu în țară –, și să ridicăm surplusul de produse din Basarabia.

Se mai pune și problema funcționarilor și a familiilor lor. În 1940, am avut tragedia prăbușirii granițelor, din cauza unor oameni cari nu vedeau realitățile sau se făceau că nu le văd. Deși eram amenințați de ani de zile, deși aveam indicații pe plan diplomatic că rușii ne vor trimite un ultimatum, totuși nu s-au dat din vreme dispoziții pentru evacuarea familiilor ofițerilor și funcționarilor din Basarabia. Ba, dimpotrivă, g-ralul Ilcuș, fostul ministru al Apărării Naționale, a amenințat cu sancțiunile cele mai grave pe ofițerii cari încercau să-și trimită familiile în țară, pentru ca acum să-și vadă liniștit de ferma lui de lângă București, ca și atunci, cu fondurile Armatei. În vremea aceea, g-ralul Dașchievici a rămas acolo și rușii i-au pus mâna în gât cum au intrat în Basarabia. Dacă aș avea putere, l-aș aduce pe g-ralul Dașchievici aici în locul g-ralului Ilcuș, și l-aș trimite pe g-ralul Ilcuș în Rusia în locul g-ralului Dașchievici.

Asemenea lucruri nu vreau să se mai repete.

Dv. ați primit instrucțiunile relative la evacuare, domnilor guvernatori?

G-ral O. Stavrat: Am primit, numai pentru Transnistria; pentru Basarabia nu.

¹⁷ În text este greșit: *inspectate*.

O. Vlădescu: La unele departamente s-au primit și instrucțiunile referitoare la evacuările din Basarabia.

G-ral C. Vasiliu: Domnule Mareșal, ne-ați chemat pe mine, pe dl ministru al Justiției și pe un reprezentant al Statului Major într-o conferință comună, în vederea măsurilor de evacuare. De la Statul Major mi s-a comunicat că astăzi sau mâine vor veni instrucțiunile.

Mareșal I. Antonescu: Sunteți doi generali în capul acestor provincii. Să știți că pregătim aceste lucrări de evacuare, ca orișice lucrare de Stat Major. Fiecare funcționar, fiecare medic, fiecare inginer, profesor sau învățător trebuie să știe ce ia cu el, când pleacă și unde se duce. Toate aceste lucruri trebuiesc pregătite până în cele mai mici amănunte.

Pentru aceasta, am dat instrucțiuni ca, în primul rând, să se facă câte (*sic!*) o hartă a țării pentru fiecare administrație – Armată, Școală, Sănătate, Justiție, Agricultură etc. – și fiecare să spună câte locuri libere are la instituțiile din orașele și satele din interiorul țării. Să se știe, la un moment dat, câți profesori secundari pot fi plasați în cutare oraș, câți magistrați pot să meargă în cutare altă localitate, la judecătorii sau la tribunal, câți învățători găsesc locuri libere în cutare sat și așa mai departe.

Și atunci, dincolo, în Transnistria, știindu-se cine anume pleacă spre interiorul țării, se știe că se ia fiecare om de acolo și se aduce aici în cutare localitate și funcțiune. Fiecare funcționar primește într-un plic închis ordinul de evacuare, pe care îl deschide într-o anumită zi; nu să plece toată lumea deodată și să vină la București, ca să provoace o criză alimentară și economică.

În plus, nu putem face o paria din toți oamenii aceștia, cari pleacă din Transnistria. Ei, îndată ce pleacă de acolo, continuă să fie plătiți ca și mai înainte, dar continuă să și muncească.

De aceea trebuie să știm din vreme, pentru toate categoriile de funcționari, ce anume locuri libere sunt și în ce localități, pentru ca fiecare om să fie luat din Transnistria și pus acolo unde trebuie.

Această măsură trebuie luată pentru fiecare departament în parte.

Al. Neagu: Pentru funcționarii din Basarabia și Bucovina este ușor, că fiecare dintre ei aparține unui departament, de unde a fost detașat și care va avea grijă să-l repartizeze acum unde trebuie. Cu Transnistria, la fel. Ce se întâmplă, însă, de cei angajați de dl Alexianu, fără nici o legătură, cu nici un departament. Nu știm ce fel de funcționari sunt aceștia.

Col. R. Davidescu: Aceasta este a doua lucrare.

Al. Neagu: E cea mai urgentă.

Col. R. Davidescu: A plecat în Transnistria col. Mosiu.

Mareșal I. Antonescu: Pentru aceste lucrări, am numit un om foarte energic, pe col. Mosiu, care se pricepe în materie de etape și s-a comportat altădată în condițiuni optime. Col. Mosiu a primit instrucțiuni de la mine și de la Statul Major; l-am chemat într-o ultimă conferință și i-am dat indicațiuni în această privință.

În paralel cu lucrările col. Mosiu, se lucrează la Cabinetul Militar, tot în vederea acestor evacuări. Anumiți ofițeri vor veni la departamentele dv. și au să vă roage să puneți pe hârtie, pentru fiecare comună în parte, ce locuri de funcționari de

toate categoriile aveți libere. Vreau să pregătesc această lucrare, exact așa cum se pregătește o operație militară. De aceea, vă rog să spuneți fiecare dintre dv. ce locuri libere aveți de profesori, învățători, magistrați, inspectori financiari, administratori financiari, agenți fiscali, agronomi, conducători de lucrări publice și așa mai departe.

După ce vom face aceste hărți și după ce, în paralel, vom vedea ce avem de adus din Transnistria, din Basarabia, din Bucovina și chiar din Moldova spre vestul țării, vom putea ști unde urmează să se ducă fiecare funcționar prevăzut a fi evacuat. Fiecare din ei va primi un plic închis, în care va fi pus ordinul de evacuare ce va stabili când urmează să se evacueze familia funcționarului, ce trebuie să ia cu ea, ce mijloace de transport va întrebuința și în ce localitate urmează să se stabilească.

Paralel cu acestea, Statul Major lucrează pentru ca suficiente mijloace de comunicații: trenuri, camioane, căruțe, să fie puse la dispoziția celor cari se vor deplasa. În prealabil, se vor trimite lucrurile, apoi familiile și cei din urmă vor fi evacuați funcționarii.

Nu este cazul încă să facem această operație, nici pentru Transnistria, dar când se va pune chestiunea, o vom face. Și cu cât va fi operația mai perfect pregătită, cu atât va reuși mai bine.

Dv., domnilor miniștri, trebuie să primiți cu toată bunăvoința pe acești ofițeri, însărcinați cu adunarea datelor. Noi vom lua toate măsurile ca să punem la punct în condițiuni optime toată această lucrare, prin Armată. Aceasta nu înseamnă că operațiunea va funcționa în mod ireproșabil. Totuși, dacă o vom pregăti în condițiuni bune, va fi îndeplinită mulțumitor.

Al. Neagu: Domnule Mareșal, trebuie să vă spun că unii funcționari din Transnistria sunt într-o situație excepțională.

Mareșal I. Antonescu: I-am spus dlui Alexianu: „D-ta vrei să faci din Transnistria cea mai frumoasă provincie din Țara Românească; foarte lăudabil. Eu vreau, însă, să mă îngrijesc întâi de Țara Românească și dacă pot să fac ceva și la periferia ei, cu atât mai bine.”

De aceea, i-am dat dispoziții ca, în schimbul produselor Transnistriei, vândute în străinătate, să aducă mașini și materiale cu care să înființeze și să întrețină ferme model în Țara Românească, nu în provincia de peste Nistru.

Pentru aceste ferme, să ia localuri de la C.N.R. sau din altă parte.

Nu am avut înțelegere din partea dlui Dragoș.

Dl Alexianu a luat câteva moșii pentru a face centre de motocultură. Eu sunt marele vinovat, căci, deși am avut ideea, totuși n-am avut și toporul în mână, ca să-i dau în cap atunci când nu execută.

Acum trag consecințele. Mă doare că nu s-a lucrat cum trebuie. Funcționarii aceștia, eu am spus să-i aducă la fermele d-sale. Dl Alexianu îmi ceruse să rechiziționăm două căzărmi și două licee din București, ca să aibă unde să aducă și să-și pună operele de acolo. Eu i-am spus că în București nu primesc pe nimeni și nimic.

Concluzia mea este: Ce a angajat d-sa special acolo nu intră în categoria funcționarilor publici. Funcționarii pe cari i-a numit d-sa, acei funcționari vor continua să lucreze până la lichidarea întregii averi a Transnistriei.

Dl Alexianu și-a numit inspectori și ingineri, și tot felul de tehnicieni. Acolo erau buni toți aceștia, dar aci nu.

O. Vlădescu: Sunt unii funcționari cari au plecat de aci cu gradul de șef de birou, și acolo au primit gradul de director.

Mareșal I. Antonescu: Fiecare va deveni ce a fost aci, adică va primi gradul pe care l-a avut la plecarea în Transnistria.

G-ral C. Dragalina: Se pune problema evacuărilor de fabrici ...

Mareșal I. Antonescu: În privința fabricilor suntem într-o situație, în care, în unele privințe, avem supraabundență, și deci nu mai trebuie să ne încurcăm cu aducerea de noi fabrici.

Dl Alexianu a început să evacueze tot. D-sa a dezorganizat întreaga viață, și acum a trecut la extrema opusă.

D-ta, dle g-ral Dragalina, ai acolo în Basarabia o serie de fabrici de care avem și noi aci. De exemplu, fabrici de zahăr, avem mai multe decât ne trebuie, fabrici care stau, și totuși ne mai încărcăm cu altele. Aceasta nu se poate.

Aceasta nu înseamnă, însă, că o asemenea fabrică de zahăr trebuie lăsată în mâna inamicului. A vom lua, demontând tot ceea ce este principal și o vom depozita. Dacă nu putem s-o facem, atunci o aruncăm în aer. În nici un caz, să nu ridicăm de acolo fabrici și să le montăm aci în specialitatea unor industrii care nu interesează.

De exemplu, mai avem acolo industrii de textile. Avem atâtea industrii de textile care stau, întrucât nu avem suficiente materii prime, și chiar dacă am avea, aceste fabrici depășesc nevoile Neamului Românesc.

Pot eu să mă mai încurc acum cu alte fabrici de textile? Trebuie să iau numai ce este de strictă utilitate.

Pentru Basarabia nu se pune problema, dar pentru Bucovina se pune. Deci, trebuie o clasificare a evacuărilor acestor industrii.

S. Ghiolu: Pregătim acum toate aceste operațiuni. Avem ingineri trimiși la fața locului.

Mareșal I. Antonescu: Se mai pune acum o problemă foarte delicată: dacă demontăm fabricile, înseamnă că dezorganizăm economia națională și încasările Statului. Chiar ieri am discutat cu dl Neagu în această privință. Noi contăm anul acesta pe un excedent bugetar de 50-60 miliarde lei. Echilibrul bugetar îl vom avea, dar nu vom putea avea excedentul bugetar de 50-60 miliarde pe care l-am scontat.

Și atunci trebuie să mergem cu cea mai mare prudență în această privință.

Această prudență ne impune, ca să nu dezorganizăm înainte de vreme toată această activitate economică, pentru că dezorganizarea ei are repercusiuni financiare.

Lupta noastră de trei ani încoace a fost să avem o monetă sănătoasă, căci dacă avem moneta sănătoasă, avem liniște și ordine în interiorul țării.

Vedeți, dar, care este preocuparea mea, care a fost continuă de la începutul guvernării și până astăzi: să apăr moneda românească.

Dacă vom reuși în această acțiune a noastră, mâine vom avea cea mai sănătoasă monetă.

Dacă dezorganizăm toată această activitate economică, toate aceste fabrici, atunci am dezorganizat producția. Consecințele vor fi rele. În concluzie, să lucrați foarte strâns mână în mână și să prevedeați rezolvarea acestei probleme și pentru Moldova. Aceasta nu trebuie să alarmeze pe nimeni, pentru că dacă, la 1916, se făcea

această operațiune, Țara Românească nu ajungea acolo unde a ajuns, numai după o lună de la începerea războiului.

Deși acel război ne-a surprins cu buzunarele pline de aur și cu magazinele pline de grâu, totuși am avut de suferit consecințe grave, pentru că nimic nu fusese prevăzut. Plecasem la un război de cuceriri, însă nimeni nu prevăzuse că s-ar putea întâmpla ca teritoriul românesc să fie încălcat.

Același lucru nu trebuie să se petreacă astăzi, nu trebuie să cădem în aceeași greșeală, pentru că experiențele de atunci trebuie să ne folosească astăzi.

Trebuie o perfectă organizare. Să lucrați mână în mână cu Ministerul Finanțelor, cu g-ralul Dobre, cu Economia Națională, ca să nu dezorganizați ceea ce este absolut util, pentru că dezorganizând acest factor important de economie, se dezorganizează producția și încasările.

G-ral C. Dragalina: În masa producătorilor există foarte multe nemulțumiri, pentru că n-au putut până acum să-și vândă produsele. De exemplu, cartofii au ajuns la 3 lei kilogramul. Vin alții și speculează munca acestor producători. Același lucru se petrece și pentru grâu, ca și pentru alte produse.

Pe altă parte, țăranul începe să simtă lipsa totală de credit. De exemplu, la noi, în Bucovina, se poate găsi de cumpărat o vită cu 15.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Contează și tot ceea ce spui d-ta. Trebuie să știți că noi avem astăzi 6.700 vagoane în circulație. În România Mare, în timp de pace, nu erau decât 6000 vagoane. Astăzi, în România ciuntită, și în timp de război avem această circulație. Cererile, însă, sunt atât de mari încât nu putem face față tuturor nevoilor. Cererile depășesc cu 30.000 numărul vagoanelor.

Dv. trebuie să faceți o propagandă intensă, ca țăranii să nu se mai grăbească cu vânzarea produselor.

Vreți să facem bani la Banca Națională, fără valoare, sau mai bine să păstrăm mărfurile?

Până ce nu facem convențiile economice, noi nu putem să dăm drumul vieții economice a țării, și n-o putem face, pentru că Germania nu ne oferă nimic în schimb.

Eu nu pot să dau produsul muncii românești pe aer. Trebuie să dau contramărfă, pentru că țăranul cere ceva în schimb, el cere mărfurile de care are nevoie. Ce produc eu în interior nu poate satisface toate nevoile țării. Germania nu are ce să-mi dea, și atunci face presiune asupra mea cerând să-i dau producția țăranului pe gratis.

Eu am spus că prefer să păstrez această producție, care este aur pentru mine, decât să primesc o hârtie fără valoare, sau să dau drumul din nou la rotativa de la Banca Națională. Eu nu vreau să ajungem la situația Germaniei din anul 1923 sau 1924, sau în situația în care se află astăzi Grecia.

În Grecia costă astăzi o porție de peste 250.000 lei. Îi trebuie unui om milioane pentru o singură masă. În această situație a ajuns Grecia.

Vreți să ajungem tot acolo? Trebuie dar să facem propagandă, ca țăranul să păstreze produsele până când vom avea posibilități să i le valorificăm cum trebuie. Vom aduce la timp și cartofi. Va trebui să ne dea Germania ceva în schimb. Deocamdată nu vor să ne dea nici mărfuri, nici altă acoperire. Eu le-am cerut aur, dar germanii nu au.

Trebuie dar să faceți propagandă și să convingeți pe țărani să aibă încredere.

A fost un surplus de producție. Dar dacă nu aveau deloc producție?

Totul este un echilibru în natură. Acum, dle g-ral Dragalina, d-ta spui că țărănul își vinde vaca cu (*sic!*) 15.000 lei. Dar când o vindea cu 100.000, s-a plăns cuiva?

Totdeauna a fost un echilibru, și în viața economică și în viața omului.

Trebuie răbdare. Desigur că este tristă această situație. Eu am fost în județul Dolj și la Romanati. Acolo țărani au multă recoltă, care voiau s-o vândă. Le-am vorbit țăranilor și i-am întrebat: Ce preferați? Hârtia pe care s-o păstrați fără nici o valoare, sau să păstrați grâul? Toți au răspuns la fel: Mai bine păstrăm recolta.

Rezultatul a fost că astăzi, în județele Dolj și Romanati, nu se mai oferă cereale de vânzare. Am vorbit numai cu câteva centre, și vestea a mers în toate părțile, astfel că nu se mai oferă spre vânzare grâu.

I. Marian: În provincii este panica care (*sic!*) împinge pe oameni să vândă.

Mareșal I. Antonescu: Care este soluția? Între aceste două extremități, între a arunca totul pe piață și a ține totul, este și o măsură mai înțeleaptă. Au existat în Basarabia și Bucovina credite, dar Banca Națională le-a tăiat. Aceasta înseamnă că tai nu numai craca de sub picioarele producătorului, dar tai și craca Neamului Românesc. Fără credite nu se poate imagina o viață economică. Deci, Banca Națională trebuie să înțeleagă că trebuie să dea oarecare credite. Sunt și riscuri care trebuiesc luate; este un risc care ne poate duce moneta peste cap.

Al. Neagu: Chiar mâine aducem chestiunea în Delegația Economică.

Mareșal I. Antonescu: Dle Bădulescu, dv. aveți o altă soluțiune?

V. Bădulescu: Am dat 3 miliarde în 6 zile.

Mareșal I. Antonescu: Dați soluția. Aceste 3 miliarde sunt din cauza cumpărăturilor, pentru că Ministerul Finanțelor nu a făcut apel la Trezorerie.

V. Bădulescu: Sunt pentru reescont și cumpărări de mărfuri.

Mareșal I. Antonescu: Toate acestea sunt din cauza dlui Clodius. Eu i-am spus dlui Clodius că nu cedez. I-am spus că nu dau nimic pe gratis.

Mi-a răspuns că eu trebuie să fac sacrificii pentru Europa. La aceasta i-am replicat că eu nu datorez nimic Europei. Dacă Europa nu începea cearta, noi nu pierdeam granițele. Noi am pierdut granițele din cauza acestui dezechilibru european, nu din cauza dlui Tătărescu sau altuia. Aceasta a făcut ca Rusia să ceară și să ia, și de la noi, și de la Finlanda. Eu Europei nu-i sunt dator cu nimic.

Să-mi dea granițele înapoi și apoi voi sta de vorbă.

Dle Minescu, d-ta vei veni la mine și vom discuta chestiunea colectării cerealelor.

Gh. Minescu: În Basarabia am multe mărfuri. Am întrebat dacă nu ar fi util ca, în special mărfurile care se cer, să le retrag, fiindcă acolo nu se vând. La Cernăuți, de exemplu, se vinde multă sare și chibrituri.

Mareșal I. Antonescu: Poate că nu au bani, de aceea nu se vând.

Gh. Minescu: Nici nu vor să cumpere, pe când în Regat am cereri.

Mareșal I. Antonescu: Dacă mărfurile nu se vând acolo unde le ai, le transportați și le pui în vânzare acolo unde ai cereri. De ce să ții d-ta mărfuri imobilizate într-un loc, când în alte părți ai goluri?

S. Ghiolu: Numai să nu fie vorba de cantități mult mai mici.

Gh. Minescu: Dar nici nu se cer.

G-ral I. Arbore: Poate că ar fi o soluție, ca mărfurile să se dea contra altor produse.

Mareșal I. Antonescu: *Notă referitoare la prețul făinei de patiserie vândută de țărani din jurul Capitalei*

Aci nu aducem nici o modificare. Rămâne ca țărani să mănânce pâine albă. Nu putem să aducem nici o modificare, căci altfel compromitem fondul de la Banca Națională rezultat din vânzarea făinei.

G-ral I. Arbore: A venit o notă în care se spune că se vinde făină albă în jurul Capitalei, cu un preț mai ieftin decât în Capitală.

Eu am raportat că diferența de preț în minus se datorește faptului că țărani nu plătesc dări la Ministerul Finanțelor.

Trebuie să luăm măsuri în această privință.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut nota.

Al. Neagu: Avem prea multe elemente din Garda Financiară concentrate, și de aceea nu suntem în măsură să facem un control permanent.

Mareșal I. Antonescu: Eu am aci un studiu pe care am să vă rog să-l vedeți cu toții și să-l examinați. Sunt stabiliți pe categorii și pe funcțiuni oamenii cari și-au făcut serviciul militar și cari au fost concentrați. Tabloul este făcut și pe categorii de studii. El arată procentul de concentrați înainte de război, cum și procentul de cei cari n-au făcut serviciul militar.

Veți vedea funcționari cu patru clase primare cari au ajuns ofițeri de rezervă, pe când învățătorii au rămas soldați.

Toate acestea n-au nici o valoare față de un om care nu are cunoștințe tehnice militare, dar pentru noi, militarii, un asemenea tablou are importanță, pentru ca să ne dăm seama de valoarea combativă a unei armate.

Degeaba facem eforturi, dacă soldații nu sunt comandați decât tot de țărani. După trei luni de instrucție superficială, un soldat devenea caporal, iar după alte trei luni, el devenea sergent. Acest sergent răspunde de o unitate armată. În această situație, conducerea este slabă și cauza este că tocmai acei cari trebuiau să conducă s-au derobat, și de la instrucție, și de la concentrări, și de la război.

De exemplu, avocații figurează cu 59% în gradul de ofițer de rezervă, 6% subofițeri, și 15% n-au făcut serviciul militar. 20% sunt grade inferioare.

Dintre profesori, ofițeri n-au ajuns decât 39%, 6% subofițeri, 38% grade inferioare, și 17% n-au satisfăcut serviciul militar.

Vasăzică, un procent de 38% este comandat de unul cu patru clase primare.

Iată, arhitecții, 75% sunt ofițeri de rezervă, 3% subofițeri, 16% grade inferioare și 6% n-au satisfăcut serviciul militar.

Agronomii au o situațiune și mai gravă. Sunt 51% ofițeri de rezervă, 6% subofițeri, 33% grade inferioare și 10% n-au satisfăcut serviciul militar.

Nici magistrații n-au o situațiune mai faimoasă. Eu am găsit un președinte de tribunal care era comandat de un caporal. Magistrații sunt: 52% ofițeri, 6% subofițeri; 27% grade inferioare și 15% n-au satisfăcut serviciul militar. Învățătorii sunt: 46% ofițeri, 7% subofițeri, 39% grade inferioare și 3% n-au făcut serviciul militar.

Uitați-vă și dv. la acest tablou, făcut pe profesioniști, și vă veți convinge de modul în care funcționarul român a participat la război.

Dintre geologi, 55% n-au fost pe front, dintre veterinari, 41%, magistrați, 53%.

Din cei cu școala primară satisfăcută, cari sunt funcționari, 9% au ajuns ofițeri de rezervă. S-au strecurat prin legile excepționale ale războiului trecut.

Nu mai merg înainte, domnilor. Cine vrea să vadă acest studiu făcut pe grafice, îl are la dispoziție.

Dosarele nu le cercetează nimeni. Eu am pus, până și ipoteza de război, am pus totul în competența forțelor mecanice.

Sistemul acesta al graficelor ne dă posibilitatea să tragem anumite concluziuni și să aducem îndreptările cuvenite.

Vă rog și pe dv. să adoptați acest sistem.

Al. Neagu: La Garda Financiară avem o proporție mare de concentrați.

Mareșal I. Antonescu: Cum se întâmplă, că este o așa enormă afluență de tineret în funcțiuni? De ce în aceste grade inferioare la Garda Financiară, nu pot să vie oameni trecuți de 30 ani? În războiul trecut, noi ne-am dus pe front cu oameni de 55 ani, pe când astăzi, în războiul pe care îl ducem, n-am avut oameni peste 30 ani și nici n-am dezorganizat aparatul de Stat.

Când am vorbit adineauri, v-am arătat că în războiul trecut s-a dezorganizat toată viața Statului, pentru că s-a luat tot. În războiul acesta, însă, s-au făcut rechiziții foarte reduse; am luat puțini cai și acum încep să-i dau înapoi, iar oamenii necesari pentru producție n-au fost luați de la treburile lor.

Acum toți vor să devină tractoriști, pentru că aceștia sunt scutiți de mobilizare; înainte vreme, însă, nimeni nu se gândea să devină tractorist.

Înainte nu se ducea nimeni la Medicină; acum se reped toți acolo, ca să scape de mobilizare.

Dr. P. Tomescu: Lupta pentru Medicină era și înainte, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Acum este o luptă și pentru intrarea în Politehnică din aceeași cauză, ceea ce l-a făcut pe dl ministru Petrovici să-mi trimeată un raport, în care să-mi ceară să generalizez această măsură și pentru Facultatea de Litere, ca să mai vină studenți și acolo.

Iată situația. Și atunci, ar trebui să luăm măsura ca toată lumea, până la 30 ani, să meargă pe front.

Notă relativă la rezultatul cercetării cu privire la specula alimentelor la Timișoara.

Nu funcționează Serviciul de Control, dle g-ral Popescu. Trebuie să ne ducem noi să facem control acolo.

Domnilor, ridic ședința. Consiliul rămâne în continuare pentru mâine, miercuri, 17 noiembrie a.c., ora 17.

Ședința se ridică, la ora 13.30.

Stenografi: D. Fierăscu și S. Michail

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 375/1943, f. 339-382

18. 1943 noiembrie 17. Se discută despre: evacuarea din Transnistria – a personalului și populației, a animalelor și a materialelor –; chestiunea evreiască – evreii să fie aduși la locurile de unde au plecat, asasinatelor nu sunt tolerate –; constatările făcute de Mareșal cu ocazia inspecțiilor făcute în județele Ialomița și Dolj.

CONSILIUL DE MINISTRI CU GUVERNATORII

de la 17 noiembrie 1943, ora 17

Ședința se deschide la ora 17, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Participă dñii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. dr. P. Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **Atta Constantinescu**, ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război și ministru ad-interim al Economiei Naționale; **I. Marian**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat al Aerului; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **I.D. Enescu**, subsecretar de Stat al Muncii; **g-ral I. Arbore**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat al Școalei; **Ovidiu Vlădescu**, subsecretar de Stat al Românizării, Colonizării și Inventarului; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral N. Șova**, subsecretar de Stat al Marinei; **g-ral Olimpiu Stavrut**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral Corneliu Dragalina**, guvernatorul Bucovinei; **M.Gr. Romașcanu**, comisarul general al Prețurilor; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **prof. V. Bădulescu**, administrator delegat la B.N.R.; **I. Al. Rădulescu**, secretarul general al Președinției Consiliului de Miniștri; **col. Radu Davidescu**, șeful Cabinetului Militar.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, vom continua ceea ce am început să discutăm ieri.

Reluăm chestiunea evacuării din Transnistria. Vorbesc cu dvs., domnii guvernatori din Basarabia și Bucovina, și cu Ministerul de Interne, dl. g-ral Vasiliu.

Problema are trei aspecte: întâi, evacuarea personalului și a populației, al doilea, evacuarea animalelor, și al treilea, evacuarea materialelor.

La evacuarea populației vi se pun mai multe probleme. Este întâi problema românilor noștri transnistrienți și de dincolo de Bug; și acum văd că au apărut și moldovenii din zona Kievului, cari rătăcesc prin Ucraina, cu vite, cu căruțe, cu tot.

A fost întrebat dl. Alexianu dacă îi primește. Dl. Alexianu trebuie să-i primească, vorbesc cu secretarul general al Președinției.

Toți moldovenii cari vin să se stabilească în Transnistria trebuie să fie primiți, deocamdată în Transnistria. Nu putem refuza să-i primim, cel puțin pentru ca să schimbăm aspectul etnic al Transnistriei, cu toate că atunci când am trimis după ei s-au ținut ascunși, nu s-au declarat la organele noastre de statistică, care (*sic!*) au cutreierat toată regiunea aceasta.

Prin urmare, acești moldoveni transnistrieni și de dincolo de Bug trebuie să-i primim în Transnistria. Aceasta este o primă etapă. Trebuie să vedem ce putem primi din acești moldoveni ai noștri, ca să umplem regiunile depopulate în Basarabia, prin faptul că le-a evacuat populația germană și alții.

Aș vrea să știu și în Bucovina, în afară de Vijnița, pe care o rezervăm pentru evrei, ce am putea să aducem și în Bucovina de Nord.

D-ta ce posibilități ai în Sudul Basarabiei?

G-ral O. Stavrat: Eu pot primi cei 25.000 oameni.

Mareșal I. Antonescu: Sunt puțini, căci 15.000 familii se anunță de dincolo de Bug. Aceasta face cel puțin 60-70.000 oameni. În Transnistria, la statistică au ieșit vreo 125.000 moldoveni. Desigur că acum vor ieși 200.000-300.000 când va fi să fugă, dar s-au ascuns atunci.

G-ral O. Stavrat: 25.000, mai puțin 8.000, pentru care este discuție dacă să fie aduși sau nu.

Mareșal I. Antonescu: Cum intră ei în satele acestea? Uși și ferestre au casele?

O. Vlădescu: Am aici situația dată de Direcția Colonizării. În Basarabia sunt bunuri disponibile pentru colonizare.

Mareșal I. Antonescu: Nu îi aducem să-i colonizăm. Deocamdată îi scoatem din vâltoarea aceasta a luptei. Cu ei mai departe nu mergem, dacă nenorocirea va face ca Moldova și Basarabia să se transforme în teatru de operații. Însă, să-i colonizăm nici gând.

Dacă câștigăm (*sic!*) războiul, vom vedea ce facem, fiindcă la Conferința de Pace trebuie să se găsească o soluție pentru această populație flotantă. Problema se pune pentru toate popoarele, nu numai pentru țările din regiunea balcanică, ca (*sic!*) să se termine cu conflictul acesta de populații infiltrate unele între altele.

Deocamdată îi aducem în Basarabia, dar nu le băgăm în cap că-i colonizăm și îi împrăștiăm. Sunt oameni cărora le dăm adăpost și posibilitatea să trăiască prin muncă. Le punem la dispoziție pământ; Statul ia dijma necesară, în privința căreia va hotărî Guvernul la ce servește, dar ei nu devin proprietarii acestui pământ, căci eu m-am angajat față de luptătorii noștri că vor fi colonizați în Basarabia, și dacă ieșim cu bine din război mă voi ține de cuvânt, fiindcă eu nu mi-am călcat cuvântul niciodată. Atunci va fi soluționată chestiunea, să mutăm pe ucraineni și polonezi și să-i aducem pe aceștia, mai ales că în Basarabia operația este foarte ușoară.

O. Vlădescu: Terenuri libere în întreaga Basarabie sunt 315.152 ha. Locuințe bune, care ar putea fi locuite imediat, sunt 12.048, iar deteriorate 5.053.

Din aceste 315.152 ha, se scade rezerva de interes obștesc, 50.000 ha, și loturile Cavalerilor „Mihai Viteazul”, în număr de 852.

Mareșal I. Antonescu: 852 loturi face vreo 40.000 ha.

O. Vlădescu: Aceasta este situația bunurilor disponibile în Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Noi putem merge și mai departe, – ca să termin ideea, și ca să ai indicații pentru studiul și pregătirea problemei – mergem cu acești români moldoveni transnistreni și îi așezăm chiar în satele ucrainene, bulgărești sau poloneze, care sunt acolo; căci rușii, în cealaltă ocupație, au adus polonezi. Ai vreo 18-20.000 polonezi.

G-ral O. Stavrut: 17.000.

Mareșal I. Antonescu: Îi ducem peste acești polonezi, dar nu îi amestecăm. Împărți satul în două – chiar și la ucraineni și la bulgari – și îi îngrădăm pe unii în jumătate de sat, iar în cealaltă jumătate îi punem pe acești români. În ce privește pământul, vom vedea ce facem cu munca până la anul viitor.

O problemă foarte grea pentru acești români transnistrienți este chestiunea monedei. Vor veni cu Kassenscheine, sau alte monede. Ce facem în direcția aceasta?

Al. Neagu: Pentru moment nu vom putea schimba decât o cotă indispensabilă.

Mareșal I. Antonescu: Nu schimb deloc. Le dau posibilitatea să muncească. Ei trebuie să vină cu căruța plină de alimente, ca să se poată hrăni și ei și vitele. Așa s-au deplasat și până acum de la Azov și din Cuban, tot în condițiile acestea: au adus hrană pentru 3-6 luni.

Nu schimbăm moneda. Nu avem nici o obligație în această privință. Însă, trebuie să le dăm posibilitatea să muncească și să trăiască din ce au adus, până ce munca va începe să le fie productivă.

G-ral D. Popescu: Iarna ce să muncească?

Mareșal I. Antonescu: Mănâncă ce au adus.

P. Strihan: Li se lasă monedele acestea în buzunar?

Mareșal I. Antonescu: Aici este de discutat.

M. Vulcănescu: Moneda s-a inventariat. S-a făcut proces-verbal de ce aveau asupra lor, așa încât nu este posibilitate de contrabandă. Numai cei cari vin izolat pot face.

Mareșal I. Antonescu: Dar puhoiul cel mai mare vine de acum înainte. De aceea discutăm problema pe toate fețele, ca să luați măsuri din vreme, pentru ca domnii guvernatori ai Bucovinei și Basarabiei, cari execută aceste măsuri, să aibă indicații precise în această direcție.

Al. Neagu: Cât timp sunt în Transnistria, nu este nici o dificultate.

Mareșal I. Antonescu: Îi vom ține cât vom putea mai mult. Și dacă se stabilizează frontul unde este – știrile de astăzi sunt destul de bune: ofensiva rusească a fost oprită cu pierderi mari, și la Jitomir au fost înconjurați pe trei sferturi; situația este destul de bună – dacă se câștigă aceste două lupte, înseamnă că frontul se stabilizează pe iarnă și deci putem avea 3-4-5 luni de liniște.

În tot cazul, orice zi câștigată este în avantajul nostru, căci germanii își reconstituie forțele, aduc forțe noi, pun ordine în spate. Sunt atâtea probleme noi, care ne ajută să facem o bază mai serioasă de luptă pentru viitor.

Al. Neagu: Trebuie să facem un recensământ.

Mareșal I. Antonescu: Întâi îi aducem în Transnistria. Prin urmare, ordin să fie primiți.

Al doilea, cât timp sunt acolo, pregătim trecerea lor pe teritoriul Basarabiei și Bucovinei, acolo unde se poate.

Condițiile în care îi aducem: le dăm case, posibilitatea să muncească, și tot ajutorul ca să reconstituie casele, acolo unde sunt stricate; de exemplu, transport de materiale, de geamuri etc. Este un ajutor pe care trebuie să-l dăm noi.

Pentru aceasta, vezi de ce credite ai nevoie, ca să facem aceste deschideri de credite. Dar cea mai mare economie, pentru că nu este momentul să facem nici cea mai mică risipă de bani. Pentru vite rămâne la fel.

Aceasta este în ce privește populația care se va refugia, moldovenii noștri. Treccm la altă categorie de populație.

Al. Neagu: Din cele spuse de dl. Vlădescu rezultă că sunt 17.000 locuințe. Într-o locuință intră 5 oameni.

Mareșal I. Antonescu: Vor intra și mai mulți, pentru că sunt locuințe nemțești, mari.

Al. Neagu: Nu ajung, dacă este vorba de 180.000.

Mareșal I. Antonescu: Nu știm. Și-i vom lăsa și în Transnistria.

G-ral O. Stavrati: Basarabia a fost pregătită încă din septembrie să primească 3000 familii, dar nu au venit decât 237.

Mareșal I. Antonescu: S-au rătăcit. Îi căutăm și nu-i găsim.

G-ral O. Stavrati: Eu am posibilitatea să primesc până la 3000 familii, fără nici o cheltuială, deoarece casele sunt deja pregătite. Pentru rest, de la 3000 în sus, va trebui să am ajutor bănesc, ca să pot face față.

Mareșal I. Antonescu: Aceste 3000 familii nu însemnează decât 15.000 oameni, cel mult. Dar se pune o problemă mult mai grea, căci, dacă ar fi numai atâți, ar fi ușor.

Rezolvați problema punându-i în satele evacuate de germani și acolo unde avem minoritari, împărțind satele în două.

Trebuie organizată din vreme administrația acestor sate și siguranța, pentru că se pun atâtea și atâtea probleme pentru oamenii aceștia. Primim la noi, dar nu știm pe cine, elemente care pot fi dubioase, trimise expres ca în spatele trupelor de operații să producă cine știe ce. De aceea am spus: Mai departe de Basarabia nu vin, fiindcă însemnează să dau țara peste cap, și eu nu vreau să fac aceasta.

G-ral O. Stavrati: Cele 237 familii venite până acum au fost cazate bine în Nădejdea și Seimeni. Un prim lot a venit cu hrana pe 6 luni. Al doilea lot nu a venit cu nimic, și acum eu hrănesc 97 familii. Dacă și ceilalți vor veni tot așa, ca să fie o sarcină, să-i hrănim, ar însemna că trebuie să consum din rezerve.

Mareșal I. Antonescu: Nu avem ce face. Îi pui, însă, la lucru. Organizezi un detașament de lucru pentru drumuri etc., căci ai multe de făcut. Nimeni nu se transformă într-un parazit al Statului Român.

În Bucovina ce se poate primi?

G-ral C. Dragalina: În Bucovina ar putea fi aduși în regiunea de Nord, unde sunt ucrainenii. Poate, însă, n-ar fi bine, căci s-ar putea reînvia anumite sentimente de animozitate.

Avem 5.600 transilvăneni în Sud. Aș putea să-i mut pe aceștia în Nord.

Mareșal I. Antonescu: Faci două deplasări. De ce să-i muți pe aceștia? Nenorociții aceștia au plecat în condițiile în care au plecat din Ardeal, și acum să-i iau de acolo și să-i mut?

G-ral C. Dragalina: Am reziliat până acum contractele la 47 moșii date în arendă de predecesorul meu la diferiți domni și doamne, și am de gând să reziliesc până la 70-80. Acestea vor fi date la țărani, fiindcă obști nu pot constitui.

Mareșal I. Antonescu: Ba trebuie să constituiești, căci altfel nu le dai pământ. Este, însă, bine să faci două deplasări? Mai ales că este iarnă. Aceștia din Sud nu au pământ?

G-ral C. Dragalina: Au mai puțin. Este o regiune mai săracă.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, poți primi și d-ta.

În tot cazul, studiază și chestiunea aceasta a minoritarilor.

În Bucovina ne trebuiesc oameni pentru tăiat la lemne, în păduri, căci este lipsă de brațe. Prin urmare, dacă vin refugiați de aceștia, putem să-i punem la lucru. Sunt foarte buni muncitori. Sunt oameni pe cari i-am văzut la lucru, dând rezultate foarte mari, în raport cu munca românului de dincoace, așa încât se vor găsi brațele de lucru care sunt necesare.

Vasăzică, în linii generale, chestiunea românilor transnistrienii și de dincolo de Bug, și a celor din regiunea Kievului, o rezolvăm astfel: îi pompăm întâi în Transnistria, și apoi, în paralel, pregătim terenul în Basarabia și în Bucovina, și îi aducem aici pentru ca să umplem locurile goale. Apoi începem să-i punem în satele de minoritari, după cum am spus. Sigur că se vor supăra ucrainenii, dar și noi ne supărăm. De ce <este> numai tendința să menajăm pe străini, în detrimentul Neamului Românesc?

Aceasta este situația. Este război. Toată lumea trebuie să tragă consecințele. Dacă dvs. credeți că în unele locuri soluția acceptată de ucraineni – de minoritari, în general – este ca să-i primească în casă, decât să se mute ei în altă casă, puteți să aplicați și această măsură, fiindcă aceștia știu rusește și se vor putea înțelege cu cei cari vin.

Însă, în toate regiunile în care punem oameni refugiați, pe măsură ce evacuăm elementele de siguranță pe care le avem dincolo de Nistru, trebuie să întărim, în regiunile acestea de minoritari, și în special acolo unde punem acum refugiați, Serviciul de Poliție și Serviciul de Informație și Contrainformație, ca să ne dăm seama cu ce elemente avem de-a face.

Măsuri foarte drastice în contra celor cari vor fi prinși că au venit la noi să turbure ordinea publică; măsuri și mai drastice în contra românilor cari cred că a venit din nou momentul să turbure țara. Și sunt elemente de acestea răzlețite, de care am vorbit ieri.

Nu mai așteptați judecată, căci, în fiecare zi, dumnealui are fel de fel de socoteli cu Curtea Marțială. Îi arestează comisarii, căci se spune că s-a întâmplat nu știu ce acolo. Sunt comisari arestați; Poliția nu-și mai poate face datoria din această cauză.

G-ral C. Vasiliu: S-a aranjat chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, trebuiesc luate măsuri. Aceia se socotesc acolo ca în timp de pace, și dacă se întâmplă ceva cu un comunist, care este omorât, îl arestează pe comisar. Atunci înseamnă că nu mai avem Poliție, și câștigă procesul comuniștii.

Trec la chestiunea celorlalți refugiați, ruși.

Dl. Alexianu are tendința să-i trimeată, ca și celelalte lucruri, la noi. Puțin îi pasă ce se întâmplă aici. Dar noi nu putem primi toți refugiații aceștia cari vor să vină la noi.

Suntem în această situație paradoxală, dle Petrovici: profesorii d-tale universitari vor să se facă comuniști (*sic!*), și profesorii universitari de la Odesa fug de comuniști.

I. Petrovici: Să facem schimb.

Mareșal I. Antonescu: Să-i ducem pe aceștia la Odesa.

I. Petrovici: Eu pot să vă dau o listă pentru Odesa.

Mareșal I. Antonescu: Și n-ar fi rău ca pe toți domnii aceștia de la Sibiu, cari sunt în cercetare, să-i legăm cu lanțuri la Odesa și să-i lăsăm acolo pe mâna comuniștilor – dacă vor veni acolo – ca să sufle puțin aerul acesta comunist peste ei.

I. Petrovici: Acum sunt la Odesa profesori ruși, cari și-au făcut o situație imposibilă.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să aducem dintre ei, și de la Operă, și din funcționari, și din ingineri, și din ceilalți tehnicieni. Am vorbit deja cu dl. g-ral Dobre, pentru că avem foarte mare nevoie de tehnicieni, să aducem. Dar pentru aceasta trebuie să aveți o statistică exactă a acestora.

Unde îi punem? Nu la București, ca să nu fie o problemă de hrană, de siguranță și de locuințe. Îi răspândim pe toată suprafața țării.

Dl. Alexianu trebuie să ne dea o listă exactă cu fiecare din acești tehnicieni și profesori. Și chiar pe profesori îi răspândim la fel, la Timișoara, la Sibiu etc., și vom vedea ce facem cu ei.

La început vor fi o sarcină pe capul nostru, dar nu putem să-i lăsăm. Rectorul Universității de la Odesa a făcut niște declarații, care dacă le-aș fi publicat, s-ar fi văzut de ce sentimente sunt animați ei față de libertățile și ordinea pe care am instaurat-o noi în Transnistria.

I. Petrovici: Este un foarte bun chirurg.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, putem să-l întrebuițăm. Avem lipsă de medici. De asemeni, de ingineri. Sunt apoi profesori de la Politehnică, care (*sic!*) au diverse specialități. Nu cum s-a făcut cu polonezii, că de 2-3 ani stau fără să muncească.

G-ral C. Vasiliu: Majoritatea s-au plasat.

Mareșal I. Antonescu: Unii au început să lucreze, dar au alergat ei pentru aceasta, după multă vreme.

Pe aceștia trebuie să-i plasăm noi. Aceasta este o chestiune care privește Siguranța, împreună cu Departamentul respectiv, după ce veți avea situația exactă a acestor oameni, cari vor să se refugieze, ingineri, agronomi, profesori, medici etc. Trebuie să-i aducem și să-i plasăm aici.

Nu putem merge la o cifră prea mare; maximum 5-6000 ruși putem aduce aici, cu familiile lor, cu ce putem să-i aducem. Însă răspândiți; nu cum a cerut dl. Alexianu, să dau afară soldații din cazărmi, să dau afară elevii și studenții din universități, și să-i plasăm pe aceștia.

Printre aceștia sunt și studenți transnistrieni și ruși acolo, cari vor să vină. Pe cei transnistrieni trebuie să-i primim, și vom vedea ce facem: îi aducem într-un singur centru, sau îi răspândim. Credința mea este să-i strângem la un loc, ca să-i putem supraveghea. Este o chestiune care trebuie studiată. D-tale ți-o dau, dle Petrovici, căci și chestiunea aceasta a studenților transnistrieni trebuie tranșată.

Sunt și studenți ruși. Cred că dacă nu au adus servicii Statului Român, nu trebuie să ne încărcăm cu ei.

Dintre transnistrienii, sunt unii, cu familii, cari vor să rămână, însă vor să-și salveze copiii. Sunt băieți și fete de 17-18 ani. Facem același lucru pe care l-am făcut cu copiii ardelenilor, dar nu mai intrăm în haosul de atunci.

Acești copii vor fi viitoarele elemente de elită pe cari le vom trimite în Transnistria după pace – orice s-ar întâmpla cu Transnistria – și în plus acoperă și pierderile noastre din război. Dacă aducem 20-30.000 – avem lipsă de brațe în Țara Românească, fiindcă am pierdut atâția morți – nu este un surplus de populație. Din contră, dacă țara va fi bine lucrată – și toată lumea va trebui să muncească cum (*sic!*) trebuie – Țara Românească poate să-și dubleze populația.

Ca să umplem aceste goluri, este și din acest punct de vedere bine să aducem aceste elemente tinere din Transnistria, să le facem o educație românească și apoi să-i trimitem în Transnistria, dacă va fi cazul. Dacă nu, vor rămâne aici.

Trebuie, deci, să avem o atenție specială pentru tineretul din Transnistria, băieți și fete. Părinții pot să rămână acolo, fiindcă au trăit sub comuniști și nu li s-a întâmplat nimic. Dar copiii, dacă vor veni, îi luăm.

Unde îi punem pe acești copii? Trebuie să-i împărțim la sate, și acolo îi vom instala. Sunt familii cari pot să-i primească, fiindcă au pierdut în război câte 2-3 copii. Și aceștia vor fi și o mână de ajutor.

Deci, chestiunea pe bazele acestea trebuie pusă. Nu trebuie să-i îngrădăm la un loc. Nu trebuie să-i aducem pe toți în orașe. Unii, care sunt pentru studiile primare, vor învăța la sate, ceilalți, cari merg mai departe, vom vedea.

Deci, îi împărțim pe toată suprafața țării. Aceasta este concluzia în această privință.

I. Petrovici: Am primit deja o notă, pentru 200 studenți, studenți și elevi, de la Consiliul de Patronaj, care i-a și așezat.

Mareșal I. Antonescu: Știu. Trec la chestiunea evreiască. Avem în Transnistria, după ultima statistică, cincizeci și ceva mii evrei.

G-ral C. Vasiliu: Plus Dorohoiul 10.000, fac 60.000.

Mareșal I. Antonescu: Eu cred că sunt 70-80.000. Dacă, însă, sunt numai atâția, înseamnă că mor într-un ritm prea accentuat.

G-ral C. Vasiliu: A fost o oarecare greșală. Ne-am pomenit cu col. Rădulescu, care (*sic!*) a făcut un recensământ. Acum sunt exact 61.000.

Mareșal I. Antonescu: Acești evrei transnistrienii sunt grupați la Vapniarca.

G-ral C. Vasiliu: De la Vapniarca au fost mutați la Grosulovo, care este lângă Tiraspol.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, sunt salvați!

G-ral C. Vasiliu: La Vapniarca sunt numai comuniști. Sunt 435 evrei de la Tg. Jiu.

Mareșal I. Antonescu: Tot ce este evreu comunist, nu aduc în țară.

G-ral C. Vasiliu: Restul sunt rămași pe loc.

Mareșal I. Antonescu: Și cei din lagărul de la Tiraspol, dacă sunt comuniști, nu ajung în țară.

G-ral C. Vasiliu: Mai avem un lagăr la Slivina, lângă Oceacov. Sunt infractori cu de la 15 trimiteri în sus, la Parchet, condamnați etc.

Mareșal I. Antonescu: Nu ne interesează nici acești comuniști și nici acești infractori. Vorbesc de ceilalți evrei, pe cari i-am evacuat cu forța din Dorohoi.

G-ral C. Vasiliu: Ați hotărât dvs., într-un Consiliu de ordine, ordinea de preferință în care vor fi aduși, începând cu orfanii, cari sunt vreo 5000.

Mareșal I. Antonescu: Noi vrem să facem un mare sanatoriu la Vijnița. Acolo a fost un centru mare evreiesc, care a fost părăsit de atâta vreme.

Tot acolo vom aduce mulți dintre evreii aceștia. De aceea, în ce privește pe cei cari sunt expuși ca să fie omorâți de germani, trebuie să luați toate măsurile și să preveniți pe germani că nu tolerez lucrul acesta, căci, în ultima instanță, eu voi purta ponosul acestor asasinate oribile. Și decât să se întâmple aceasta, mai bine îi scoatem de acolo și îi aducem în regiunea aceasta. Acolo să organizezi o siguranță a lor, într-un lagăr, ca să nu poată umple din nou Bucovina. Să organizezi acolo pentru lucru. Le plătim. Însă, până să se organizeze, sunt hrăniți de comunitatea evreiască.

Am vorbit chiar astăzi cu dl. Lecca, și i-am spus să-i cheme pe cei de la comunitatea evreiască – spune că are deja 160 milioane strânși –, să le facă rost de îmbrăcăminte, de mâncare. În același timp, să comunice în străinătate ca să trimeată alimente și de acolo – ca și pentru prizonierii americani – din Elveția, și haine, pentru că din stofa destinată soldatului, muncitorului și funcționarului român, eu nu dau ca să îmbraci pe evrei. Mi-e milă și de evrei, dar mi-e mult mai milă de români.

Deci, sunt hrăniți cu banii lor. Nu contribuim cu nimic. Au deja 160 milioane. Îi îngrămădim pe toți acolo. Dacă nenorocirea face să ne ducem mai departe de Vijnița, ei rămân acolo. De la Vijnița nu mai fac nici un pas în interiorul țării.

G-ral C. Vasiliu: Nu încap toți acolo.

Mareșal I. Antonescu: Acolo au fost 20-30.000 evrei.

G-ral C. Vasiliu: Au fost 5000 în oraș. Este un orașel mic.

Îi trimitem numai în orașele de unde au plecat, în Bucovina și Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Cum?

G-ral C. Vasiliu: Ei trebuie să meargă la locul de unde au plecat.

Mareșal I. Antonescu: Nu numai cei cari sunt din Vechiul Regat?

G-ral C. Vasiliu: Afară de aceia. Dar majoritatea sunt din Bucovina și Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Și-i aduci tot în orașele lor de origină?

G-ral C. Vasiliu: În alte părți nu putem să-i ducem, pentru că n-avem capacitate de cazare.

Mareșal I. Antonescu: Să-i ducem la Vijnița. În ce condițiuni? I-am spus și lui Lecca să le trimită hrană. Orezeanu mi-a spus că le va pune la dispoziție vagoane, ca să-i trimită acolo.

Mi s-a spus că cei de la Golta ar fi fost omorâți?

G-ral C. Vasiliu: Nu este adevărat, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: În orișice caz, să-i previi pe germani că nu tolerez asemenea asasinate.

G-ral C. Vasiliu: Au fost luate de germani și duse peste Bug numai câteva detașamente de evrei.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să atrageți atenția Serviciului Secret German că nu tolerez să-i omoare.

G-ral C. Vasiliu: Dv. vreți să-i trimiteți pe toți 60.000 evrei la Vijnița?

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate, pentru că nu încap toți acolo. Cei din sată rămân pe loc, până se stabilizează frontul.

G-ral C. Vasiliu: Trebuie descongestionat județul Mohilău, care are 39.000 de evrei; vine apoi Balta, cu 12.000; Tulcinul și Iampolul au mai puțin.

Mareșal I. Antonescu: Descongestionează Mohilăul și du-i pe evrei la Vijnița.

G-ral C. Vasiliu: Cei plecați de la Dorohoi se vor întoarce la loc.

Mareșal I. Antonescu: Cei proveniți din Vechiul Regat, cari din greșală au fost luați, vor fi readuși la locurile lor.

G-ral C. Vasiliu: S-a considerat Dorohoiul ca făcând parte din Bucovina.

G-ral C. Dragalina: Toate magazinele evreiești din Dorohoi sunt închise.

Mareșal I. Antonescu: N-ai să le mai dai acum autorizații să-și redeschidă magazinele. La Vijnița vor face comerț între ei.

G-ral C. Vasiliu: Evreii din Mohilău vor merge la Vijnița; ceilalți vor rămâne pe loc. Vom scoate numai intelectuali și meseriași calificați.

G-ral C. Dragalina: Se observă o tendință a evreilor din Bucovina să vină clandestin la București. Mai întâi cer o autorizație de călătorie pe 30 zile; apoi cer ca această autorizație să le fie prelungită. Eu îi împiedic pe cât posibil.

Mareșal I. Antonescu: Să-i împiedici total.

G-ral C. Vasiliu: Noi am urmărit toate autorizațiile date și imediat ce s-a împlinit termenul i-am trimis înapoi.

Mareșal I. Antonescu: Dar cum circulă evreii? Era vorba să nu circule.

G-ral C. Dragalina: Au nevoie de operații, de medici.

Mareșal I. Antonescu: Da, cum îi trimiți în lagăr, au nevoie imediat de doctori și de dentiști. Dl Tătărescu are acum hernie strangulată; când făcea ce făcea n-avea nimic.

Domnilor, am stabilit modalitățile de evacuare pentru toate categoriile de oameni. Am terminat cu capitolul acesta.

Trecem la capitolul animalelor. Chestiunea aceasta este mai complicată, fiindcă dl Alexianu ne-a rugat să-l lăsăm să execute planul de transport făcut de domnia-sa. Or, planul acesta are două inconveniente: întâi, îngrămădește vitele într-o regiune care nu le poate suporta și, în al doilea rând, face să ne intre în țară foarte multe vite bolnave.

Au trecut până acum peste 100.000 de capete de vite în Basarabia și în Regat. Nu putem îngrămădi într-o singură regiune un atât de mare număr de vite, pentru că atunci am ajunge să distrugem această regiune. Dl Alexianu vrea să trimeată vitele acestea în regiunea Bucureștilor, unde nu sunt furaje.

Chestiunea aceasta trebuie bine studiată. Mi s-a spus că ar fi bine ca vitele acestea să le ducem în lungul văii Prutului, până la Galați, pentru că aceasta a fost o regiune foarte bogată în furaje.

I. Marian: Domnule Mareșal, v-aș ruga, în interesul economiei zootehnice, ca aceste animale, provenite din Transnistria, să fie ținute cât se poate mai mult în Basarabia, pentru că ele vin pline de febră aftoasă și dacă ajung și la noi, ne distrug.

Mareșal I. Antonescu: Le putem ține în Basarabia pe toate?

I. Marian: Din ele, 30% sunt bolnave.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut că s-au tăiat și porcii, plini de pestă, trimiși de dl Alexianu pentru ferme.

I. Marian: Febra aftoasă este și mai periculoasă; ține șase luni.

G-ral O. Stavrat: Chiar astăzi au sosit în Basarabia 800 vite pline de febră aftoasă. Am dat ordin să rămână în Basarabia.

Eu pot să primesc 10.000 vite, cu posibilitățile actuale de cazare.

Mareșal I. Antonescu: Fantastic! Să dați ordin dlui Alexianu să nu mai trimeată nici o vită, iar cele trimise să rămână în Basarabia. Numai cele sănătoase să fie aduse spre interiorul țării. Să trimiteți dv., dle ministru Marian și dle g-ral Pantazi, veterinari de la Ministerul Agriculturii și de la Armată, cari să facă cercetări. Luați măsuri ca să nu pierdem vitele, pentru că nu putem să le tăiem acum pe toate.

Să-i spuneți dlui Alexianu că e mai bine să sacrifice porcii și vitele pe loc, să le industrializeze carnea și s-o trimită conservată, căci altfel nu mai merge; ajungem la o calamitate în Țara Românească la primăvară.

Atunci, Stavrat, să iei măsuri ca vitele sosite din Transnistria la d-ta să rămână pe loc. Nu se îmbarcă spre interiorul țării decât vitele cercetate și găsite sănătoase.

M. Vulcănescu: La Delegația Economică, Ministerul Armatei se plângea că nu primește vite suficiente pentru oștire. Să se taie din acestea.

Mareșal I. Antonescu: Dle Vulcănescu, eu am scos vitele de acolo, pentru că altfel le luau germanii. Am căutat la început să dezvolt cât mai mult șeptelul din Transnistria, pentru că apoi să putem interveni în economia românească cu (*sic!*) carne adusă de acolo. Evenimentele au dat peste cap acest plan.

M. Vulcănescu: Vitele pe care nu le putem ridica noi, să le ia Armata noastră.

Mareșal I. Antonescu: Acum, probabil că a luat și Armata noastră destule.

G-ral O. Stavrat: Oile au venit pe jos și sunt foarte sănătoase. La ora aceasta, de-abia au trecut Prutul câteva coloane. Au intrat în Basarabia 18.000 capete de vite mari; de ajuns, n-au ajuns toate. S-au îmbarcat 120 vagoane de vite.

G-ral I. Arbore: Sunt informat de la Brăila că acolo au sosit 700 vite și că altele sunt pe drum. Guvernământul a început să vândă cu 50 lei kilogramul de vită vie în județ, tocmai pentru că n-are posibilitatea să le adăpostească.

I. Marian: Ce ne facem cu bolile? Dacă se răspândesc bolile, pierdem de cinci ori mai multe vite.

G-ral O. Stavrat: Oile pot merge înainte; sunt foarte sănătoase și frumoase. Eu opresc numai vitele bolnave. Pentru celelalte, are dl Alexianu câteva ferme.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie făcut acolo un control veterinar.

G-ral O. Stavrat: Este control.

G-ral I. Arbore: Domnule Mareșal, vă rog să-mi dați voie să citesc o notă pe care am primit-o de la trei prefecți.

Prefectura județului Râmnicul Sărat comunică:

„N-am primit nici o dispoziție de la nimeni. S-a prezentat șeful Centrului de Motocultură și mi-a adus la cunoștință că județul nostru va avea de primit 500 vite”.

Mareșal I. Antonescu: Iată, domnilor, ce face dl Alexianu! Dă ordine în țară; se transformă în Guvern.

G-ral I. Arbore: La Râmnicul Sărat nu se pot caza vite, din lipsă de grajduri și de ferme, care lipsesc astăzi. Chiar dacă s-ar apela la grajdurile unităților din garnizoană, tot nu se pot caza toate vitele. Singura fermă din apropiere, „Domnița”, n-are posibilitatea să cazeze decât 20-30 vite.

Prefectura județului Putna comunica:

„N-am primit nici o dispoziție, referitor la vitele din Transnistria, în afară de vitele de lapte care s-au distribuit prin Ministerul de Interne. Dacă vor veni dispozițiuni, le vom primi și le vom îngriji. Rămâne să studiem capacitatea de cazare”.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, județul Putna le primește.

G-ral I. Arbore: Prefectura județului Brăila, prin col. Buloancă, ne comunica:

„N-avem altă dispoziție, decât o telegramă de la dl Alexianu, care ne roagă să înlesnim cazarea, adăpostirea și hrana vitelor. A sosit în Brăila un prim lot de 1000 bucăți vite și 400 stupi de albine pentru Centrul Zootehnic Brăila, cât și pentru repartiție în alte județe din țară. Sunt în curs de sosire 700 vite. Un alt transport a intrat în județ și se află la Barboși. Prefectura a luat legături cu delegații Transnistriei și a dat dispozițiuni primăriilor din județ să înlesnească hrana vitelor. O parte din vite a început să fie vândută la prețul de 60 lei kg vita vie.

Mareșal I. Antonescu: Cu cât se vinde de obicei?

G-ral I. Arbore: Cam acesta este prețul.

Pentru vitele sosite, avem posibilități de adăpostire și hrană. Pentru celelalte va fi greu, neavând grajduri.

Mareșal I. Antonescu: Rămân la hotărârea mea. Vitele sănătoase să fie trimise la fermele dlui Alexianu, iar cele bolnave rămân pe loc în Basarabia și vom vedea ce vom face. Din oi, ai să ții în Basarabia cât ai să poți, dle g-ral Stavrat.

G-ral O. Stavrat: Sunt exemplare foarte frumoase.

Mareșal I. Antonescu: Pentru cai, vă rog să luați legătură cu dl g-ral Pantazi.

Aceasta, în privința animalelor.

În privința celorlalte materiale, dl Alexianu a dat dispoziții pentru demontarea întregii Transnistrii. Până acum, dânsul era pentru investiții, vrând să facă din această provincie un adevărat Eldorado al țării; acum vrea să demonteze totul.

Să nu demonteze decât ceea ce îi spune Ministerul Economiei Naționale că are nevoie. Este inutil să ne încărcăm cu fier vechi, care nu ne folosește la nimic și să ne atragem și răspunderi pentru viitor. Tractoare, pluguri, grape și orișice fel de instrumente și mașini agricole ne trebuie și putem să aducem, dar n-avem ce să facem cu mori țărănești, fabrici de zahăr și fabrici de ulei, pentru că avem prea multe la noi în țară.

S. Ghiolu: Și sunt toate vechi – după informațiile noastre.

Mareșal I. Antonescu: Frigorifere poate să ne trimită, – veți discuta dv. De când ne luptăm să aducem un frigorifer pentru Lăptăria Comunală din București. Dacă am fi avut un frigorifer aici, am fi putut furniza Capitalei lapte sterilizat și pasteurizat. Nu s-a putut și din lipsa frigoriferului și din cauza unor fraude comise la Lăptărie.

S. Ghiolu: Noi am făcut o notă și un tablou și le-am trimis Președinției ieri dimineață.

Mareșal I. Antonescu: Dl Alexianu să nu mai ridice și să nu mai trimită ceea ce este inutil aici. Este acolo o filatură și o țesătorie de saci; pe aceea să ne-o trimită, să nu scăpați din vedere.

Ar fi bine să se ducă cineva acolo și să arate ceea ce este folositor să fie adus în țară.

S. Ghiolu: A fost. Pe baza vizitei, s-a făcut tabloul.

Mareșal I. Antonescu: În paralel cu aceasta, să se facă toate studiile.

Pentru funcționari am precizat ieri măsurile de evacuare care trebuiesc luate. Funcționarii proveniți din Vechiul Regat trec la locurile lor; funcționarii numiți de domnul Alexianu nu ne privesc; se va descurca dl Alexianu singur.

Tot în legătură cu dl Alexianu: dânsul are conturile acelea, pe care le cunoașteți. Dl g-ral Cusin va merge acolo și va pune totul în ordine. Nu mai admit nici o administrație neregulată. Se va pune totul în regulă.

Mi s-a spus că o parte din arhiva dlui Alexianu a fost adusă în București și depusă într-o casă de pe Calea Călărașilor. Să dați ordin ca această arhivă să fie dusă la Curtea de Conturi. Nu se poate s-o lăsăm într-o casă particulară, care s-ar putea întâmpla să ardă și să rămân eu încărcat de răspundere în ceea ce privește guvernarea Transnistriei. Nu vreau să se repete ceea ce s-a întâmplat cu generalul Averescu, pe vremea căruia g-ralul Atanasiu a dat foc la depozite, după ce a făcut ceea ce a făcut.

Al. Neagu: Geagoga.

Mareșal I. Antonescu: E bine să depozităm la Curtea de Conturi toată această arhivă. Am dat ordin dlui Alexianu să vorbească cu (*sic!*) domnul prim-președinte al acestei instituții, ca să i se rezerve acolo trei camere unde să depoziteze toată arhiva Transnistriei.

Al. Neagu: Cred că chiar (*sic!*) mâine-dimineață voi vedea pe dl g-ral Cusin, pentru a pune la punct chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: În ce privește conturile diferite, care mi-ai făcut raport că dl Alexianu le are la diferite bănci, și nu știm nimic, trebuiesc unificate într-un cont, la Banca Națională.

Dl Alexianu trebuie să dea socoteală de tot ce mănuieste, căci nu este vorba de un simplu particular, ci de o instituție de Stat, care s-a comercializat. Vom vedea ce formă juridică dăm tuturor acestor organe economice create de dl Alexianu pe teritoriul Țării Românești.

Am vorbit ieri cu g-ralul Cusin și i-am dat ordin să se ducă și să se termine cu neregulele acestea, voite, sau din altă cauză.

Domnilor, funcționarii din Transnistria cer, și cu drept cuvânt, să le dăm dreptul să poarte arme.

Noi avem revolvere. Toți funcționarii noștri de acolo, tot ce este român, trebuie să aibă arme. Bineînțeles, fiecare trebuie să răspundă de arma lui, și când i se va cere, trebuie s-o predea.

G-ral C. Vasiliu: Arme sau revolvere?

Mareșal I. Antonescu: Revolvere. Ce să facă cu (*sic!*) armele?

G-ral C. Vasiliu: Dacă s-ar înlocui la ofițeri și subofițeri, cum ați ordonat dv., s-ar putea da.

Mareșal I. Antonescu: Ce s-a făcut cu atâtea revolvere, căci le-am înlocuit cu pistoale automate?

G-ral C. Vasiliu: Sunt în depozitul de la Târgoviște.

Mareșal I. Antonescu: Vorbește cu Armata.

Această problemă se pune și pentru funcționarii administrativi din Basarabia și Bucovina. Deși acestora, după indicațiile domnilor guvernatori, le punem la dispoziție armamentul necesar și începem să-i înarmăm, ca să nu ne pomenim în spate cu acțiuni teroriste, comise tot de ticăloși de ai noștri, români basarabeni, contra funcționarilor noștri. Bineînțeles, pe răspunderea guvernatorilor.

Studiați această chestiune, ca să dăm arme, în primul rând funcționarilor din Transnistria, și apoi celor de dincoace. Să se facă un tablou. Fiecare primește arma sub semnătură, și o dă înapoi când a trecut pe teritoriul nostru, și i-a încetat însărcinarea. Deci, nu se răspândește în interior cu aceste arme.

Prin urmare, cel care a primit o armă trebuie să iscălească și o declarație că, în momentul când îi încetează funcțiunea, depune arma. Și trebuie arătat chiar în declarație care sunt riscurile pe care le are dacă nu depune arma. În mod obligatoriu, când i-a încetat funcțiunea trebuie să depună arma, și în formular trebuie să se arate unde s-o depună. Pentru aceasta trebuie să se facă imprimate, în care rămâne la cotor partea care vă privește, și i se dă și lui o parte.

V. Bădulescu: În legătură cu evacuarea, de care s-a vorbit și ieri, în ce privește Banca Națională, lucrurile sunt gata. S-au primit datele cu cele trei ipoteze de evacuare: în Basarabia și Bucovina, în Moldova și în Dobrogea. Ne mai trebuie un singur lucru: dl g-ral Dobre să ne dea autorizație ca la fiecare din sediile noastre să facem un stoc de 4-500 litri benzină, ca să putem alimenta, la nevoie, mișcarea automobilelor.

Mareșal I. Antonescu: Imediat să-i dai, dle Dobre. Depozite mari de monedă nu trebuie să aveți, însă, acolo. Nouă ne-au rămas bani în Basarabia, rândul trecut.

V. Bădulescu: Tocmai pentru ca să evităm aceasta cerem.

Mareșal I. Antonescu: Să nu țineți depozite la băncile din Basarabia și la sucursalele pe care le aveți. Pe măsură ce aveți nevoie, le trimiteți. Să nu țineți depozite mari.

În privința monedei, dle Neagu, trebuie studiată problema, pentru că funcționarii, cari vor veni de acolo, vor veni cu monedă. În principiu, nu le luăm moneda, ca să le dăm lei. Ei trebuie să muncească. Putem să le dăm lei, dacă își iau angajamentul că îi vor restitui prin muncă. Vorbesc de populație.

Unii vor veni chiar și cu ruble și cu monede de aur. Trebuie să te gândești cum ridici aceste monede și ce le dai în schimb.

Al. Neagu: Vor face declarații. Vom consemna moneda, și ulterior vom vedea ce facem. Depinde și de cuantum.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să le dăm un ban.

Al. Neagu: Celor pentru care se admite să intre pe teritoriul românesc, le dăm un minimum pe cap de familie.

Mareșal I. Antonescu: Cu obligația ca prin muncă să restituie banii mai târziu.

Al. Neagu: Aceasta va fi greu, căci pentru ei va fi echivalentul unui act de schimb. Atunci, trebuie să le dăm sub formă de avans, să nu-i depozedăm de titlurile ce au.

Mareșal I. Antonescu: Ce facem cu Kassenscheine? Unii pot aduce milioane.

Al. Neagu: Nu vom admite decât o cotă de cap de familie.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta te va duce la un miliard.

Al. Neagu: Să vedem ce nevoie mai avem de Kassenscheine, ca să reconstituim stocul de care avem nevoie.

M. Vulcănescu: Trebuie aranjat cu germanii ca aceste Kassenscheine să le dăm noi, și moneda care apare acolo să fie considerată ca emisă de ei.

Mareșal I. Antonescu: Ei vor spune: D-ta ai beneficiat de Transnistria.

Al. Neagu: Noi am pus în circulație o cantitate limitată, pe care ne-au dat-o, și acum restituim această cantitate.

Mareșal I. Antonescu: Nu este un avantaj, fiindcă sunt 100.000 vagoane cereale acolo.

Când am fost la Odesa, am făcut o socoteală dlui Alexianu, care ducea la 300.000 vagoane. Atunci a negat, dar acum vor ieși. Noi nu putem scoate aceste 100.000 vagoane, decât dacă situația va dura multă vreme și rămânem iarna aceasta acolo. Atunci ne rămâne posibilitatea să schimbăm cu Kassenscheine, și ei să aibă obligația să restituie valoarea lor în lei. Valoarea lor este 60 lei.

Al. Neagu: Ei trebuie să aibă această obligație, în momentul când armata de ocupație din Transnistria nu va mai fi acolo, fiindcă a fost emisă de Statul German.

Mareșal I. Antonescu: Ei trebuie să ne dea lei.

M. Vulcănescu: Am adunat o anumită cantitate, conform dispozițiilor dv., ca să putem face operația aceasta când va fi oportună, dar nu avem toată suma.

Mareșal I. Antonescu: O veți avea. Dl. Alexianu a avut dispoziție de anul trecut ca să manevreze trezoreria așa încât să aibă în depozit toată suma de Kassenscheine avansată nouă de germani, și să v-o treacă dv., cari să faceți acest depozit. Dar, paralel cu depozitul de la Ministerul de Finanțe, eu cred că și dl Alexianu are un depozit de Kassenscheine.

M. Vulcănescu: După informațiile noastre, are.

Mareșal I. Antonescu: În timpul din urmă trebuie să fi mărit stocul, căci au venit mulți germani, și aud că umblă beți. Beau produsele făcute de dl Alexianu. Aceasta face să se adune Kassenscheine.

Deci noi ne facem un stoc de Kassenscheine, și-l dublăm și-l întreim. Stocul va deveni și mai mare, dacă vindem recolta de acolo germanilor pe Kassenscheine. Dar ce facem cu ele? Are Germania vreun angajament față de noi ca să ne restituie lei?

M. Vulcănescu: Aceste Kassenscheine constituie un angajament de plată german.

Mareșal I. Antonescu: Eu vreau să știu: dacă strângem un miliard de Kassenscheine ce facem cu ele mâine.

M. Vulcănescu: Mare lucru nu vom face.

Mareșal I. Antonescu: Dar dacă strâng Kassenscheine pe recolta pe care am vândut-o, tot nimic?

V. Bădulescu: Tot nimic.

Mareșal I. Antonescu: Atunci nu le dau recolta.

V. Bădulescu: Nouă ne trebuie numai cât să putem acoperi suma cu care am fost debitați în cont.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta o avem. Eu pun, însă, problema cum valorificăm recolta care ne rămâne în Transnistria, trecând-o nemților.

M. Vulcănescu: Cea mai bună întrebare care se poate da acestei recolte este să fie scutită Banca Națională de tot efortul de finanțare a balanței noastre comerciale cu Germania; adică, în loc ca Banca Națională să dea lei ca să se cumpere marfă din țară și să se trimeată în Germania, și să se dea Reichsmark, să se trimeată această recoltă din Transnistria, și să fie scutită Banca Națională de acest efort.

Mareșal I. Antonescu: Ei acceptă. Pe ei nu-i privește de unde dai. Dar eu am vrut să valorificăm recolta din Transnistria tot în lei.

Al. Neagu: Nu putem. Ei nu au, fiindcă au lei de la noi.

Mareșal I. Antonescu: Dar să-mi dea acoperire.

M. Vulcănescu: Ce spunei dv. este mai bine. Dar dacă nu se va putea, nu este o pagubă pentru noi dacă merg cerealele din Transnistria, în loc să meargă de aici.

Mareșal I. Antonescu: Nici nu dau de aici. Eu am pus problema dlui Clodius: „Eu valorific recolta din Transnistria ca recoltă proprie, care mă costă, fiindcă am investit capital, și d-ta trebuie să-mi dai acoperirea necesară!”

În tot cazul, dv. veți studia această problemă, și la reluarea tratativelor cu dl Clodius, duceți-le pe baza aceasta: valorificăm această recoltă ca și cum ar fi a noastră. Ca să ajutăm Banca Națională să nu facă eforturi pentru această recoltă, depinde de dv. Eu v-am dat principiul. În fiecare zi vin și cer sute de milioane. Și astăzi a venit dl Klugkist, dar i-am spus: „Fără acoperire nu dau”. Nu putem merge la infinit cu sistemul acesta.

Al. Neagu: Este vorba de cele 2,2 miliarde.

Mareșal I. Antonescu: Dl Jienescu are principiile de la mine.

De ce cere dl Klugkist sume pe care nu le cheltuiește dânsul.

G-ral Gh. Jienescu: Dânsul cere 2,2 miliarde pentru lucrările de protecție la rafinării și în zona sondelor.

Mareșal I. Antonescu: A dat acoperire pentru aceste 2 miliarde?

Al. Neagu: Nu.

M. Vulcănescu: Este o discuție pendinte la Ministerul de Externe, dacă aceste două miliarde intră în programul de materiale de dat Aviației.

Mareșal I. Antonescu: Dar n-am primit materiale.

M. Vulcănescu: Ministerul de Externe nu a hotărât dacă aceste 2,2 miliarde intră în cele 9 miliarde sau nu.

G-ral Gh. Jienescu: Cele 8,9 miliarde au fost reduse în urma discuțiilor. Ei spun: Fiindcă am redus, să intre aceste 2,2 miliarde în acest volum.

Mareșal I. Antonescu: Mi-e indiferent dacă cele 2,2 miliarde intră în 8,9 miliarde; pe mine mă interesează ca 2,2 miliarde și 8,9 miliarde să fie acoperite. Nimic mai mult.

M. Vulcănescu: Cele 8,9 miliarde sunt acoperite, însă discuția nu este definitivă, fiindcă Aviația vrea un lucru și ei nu vor.

Mareșal I. Antonescu: Din moment ce sunt discuții, nu este acoperire.

Eu știu ce material s-a oferit. Eu am dat instrucțiuni dlui Jienescu ce să primească din acest material, fiindcă material de lux, ca oglinzile, în care să se pudreze nemțoaicele care vin aici, nu-mi trebuie.

Al. Neagu: Ei insistă pentru o sută de milioane în cazul acestor 2,2 miliarde, pentru a începe lucrările de protecție.

S. Ghiolu: Vremea este înaintată, nu se mai poate turna beton, și de aceea presează.

Mareșal I. Antonescu: Dați 100 milioane, căci ne interesează și pe noi.

Ca să vezi d-ta, Klugkist și ceilalți au cerut să dăm 400 milioane ajutor soldaților germani din Grupul Etnic, înrolați în Armata germană, lucru care în convenția inițială nu era prevăzut.

Am făcut un calcul la Marele Stat Major, și după legile în vigoare, în raport cu ajutorul dat concentrațiilor, mobilizațiilor și luptătorilor noștri, a ieșit că maximum ce se poate cere este 36 milioane. De la 400 milioane, la 36 milioane.

Vedeți ce calcule își fac ei, și cum caută să stoarcă lei de la noi, pe orice cale. Pe mine aceasta mă supără mai mult ca orice.

M. Vulcănescu: De altfel, în ce privește operațiile de apărare antiaeriană, mi se pare că lucrarea s-a efectuat.

Mareșal I. Antonescu: Domnule Jienescu, nici un ban nu se dă în mâna lor, nici o lucrare nu se angajează și se face de ei, ci de d-ta, cu organele d-tale. Plățile se fac de d-ta. Ce este făcut rămâne bun făcut.

Al. Neagu: 100 milioane dăm fără să ne dea avizul dl Jienescu?

Mareșal I. Antonescu: Îi pui la dispoziție dlui Jienescu.

Este destul de clar, dle Jienescu, după conversația de alaltăieri. Ți-am arătat principiile clar în toate direcțiile.

Cu evreii pe cari îi aducem de acolo, începe balul invers, fiindcă ei n-au stat degeaba acolo; ce au pierdut aici, au refăcut, ba poate au dublat și au triplat. Vor veni cu aur, și vom face și noi operația inversă: îi lăsăm să intre, dar să nu se mai întâmple ce s-a întâmplat, când s-a împușcat col. Rădulescu, la Chișinău. Trebuie lucrul organizat, mai ales cu jandarmii d-tale.

M. Vulcănescu: În legătură cu rublele, am avut dispoziție de la dv. să nu facem nici o operație cu rublele preschimbate. Le păstrăm, încercăm să le repunem în circulație acolo, sau le punem la dispoziție germanilor?

Mareșal I. Antonescu: Cred că este mai bine să le păstrăm.

Al. Neagu: Desigur.

Mareșal I. Antonescu: Din contră, să măriți stocul de ruble. Dacă puteți cumpăra cu un leu bucata, cumpărați și alte ruble, fiindcă dacă, eventual, suntem nevoiți să plătim despăgubiri, avem moneda lor în mână. Ne trebuie apoi și pentru altceva: pentru serviciile de informații etc. Și aceasta trebuie să faceți cu toate monedele.

Ce este cu dl Stoica acesta de la bursă?

Am văzut nota d-tale. Rămânea să-și spună părerea și dl g-ral Dobre.

G-ral Gh. Dobre: Și-a dat demisia, dar a plecat înainte de a i se primi demisia.

Mareșal I. Antonescu: Îi datorăm ceva?

G-ral Gh. Dobre: Chestiunea a fost supusă Consiliului Superior al Avocaților, care a spus că nu poate fi considerat ca funcționar public, adică i se poate retrage oricând această funcțiune de comisar.

Mareșal I. Antonescu: Retrageți-o, dar nu numiți iar pe Sever Dan, care va face ce a mai făcut. Nu puteți găsi un om care să fie și priceput, și să prezinte toate garanțiile de corectitudine și imparțialitate?

Eu n-am pe nimeni să vă recomand. Dacă l-am susținut, este pentru că era de ani acolo, și am crezut că este bun. Era bun de gură, ca toți aceștia, și am crezut că este priceput.

Deci, cu chestiunea (*sic!*) dlui Stoica nu țineam în loc interesele Statului, aplicați legea, însă găsiți un om pe care să-l puneți acolo. Mi-a cerut audiență, dar nu l-am mai primit. Mie îmi place să ajut oamenii să muncească și să ocupe o situație, dar să fie o pacoste pe capul meu, nu.

Domnilor, s-a făcut aici o lucrare – foarte bine făcută – în care se arată evoluția puterii de cumpărare, a diferitelor categorii de salarii în perioada 1913-1943.

Lucrarea s-a făcut de către Statistică și Oficiul de Studii al Ministerului de Finanțe. Este un studiu foarte edificator, pentru că veți vedea cum a evoluat de la 1913 remunerația de mizerie a funcționarilor noștri de toate categoriile. De exemplu, un general de divizie avea ca posibilități, față de ce era plătit, dimensiunile acestea din tablou; astăzi, s-a redus la atât, cât se vede tot din acest tablou. Cu solda pe care o primea atunci putea să cumpere cantitatea aceasta, indicată aici, pe când astăzi nu mai poate să cumpere decât atât cât este arătat aici. Își putea face un număr mai mare de costume de haine decât astăzi; își putea cumpăra mai multe perechi de ghete decât poate să cumpere astăzi. La lemne, de asemenea. La locuință veți vedea la ce a trebuit să se reducă.

Col. R. Davidescu: Aici este o lucrare mai complexă, în care se văd și avantajele pe care le au.

Mareșal I. Antonescu: Au avantaje suplimentare, care nu sunt trecute aici.

Fiecare departament trebuie să luă modelul, să-l corectăți – căci mai sunt avantajii ale funcționarilor care ne scapă –, pentru că v-am mai spus, și o repet și cu acest prilej – că astăzi punem accentul pe război, dar mâine, când vom termina efortul războiului, vom pune accentul pe aparatul administrativ și pe funcționari, fiindcă nu putem redresa Statul acesta cât timp nu vom avea un aparat de funcționari bine plătiți, care să știe că are asigurat și traiul lui, și al familiei, și că viitorul lui este pus pe baze serioase.

Deci, Statul și contribuabilul român va trebui să fie pus la contribuție, ca să-și plătească funcționarii, atât cât trebuie. Astăzi, funcționarul român este furat, și, la rândul lui, fură; fură și Statul, și pe toți, ca să poată să trăiască. Aceasta este realitatea. Este tragică, tristă, dureroasă, cum vreți s-o numiți, dar realitatea este aceasta, și nu trebuie să ne ascundem după deget, orice măsură am lua, și oricât îi urmăresc, pentru că nu este motiv, că dacă cineva nu este suficient plătit, trebuie să fure. Eram locotenent, când țara înota în aur, și cu leafa pe care o aveam nu ne ajungea de multe ori să plătim masa de seară. Când eram în Școala de Război nu mâncam seara, fiindcă nu aveam posibilitatea să plătesc masa, și mă mulțumeam cu o singură masă.

Deci, situațiunea funcționarului a fost totdeauna rea, pentru că Statul s-a dezinteresat de viața lui și l-a lăsat să găsească alte mijloace de trai. Dar astăzi depășește orice măsură.

De aceea, problema trebuie studiată din vreme. Acesta este rolul Ministerului de Finanțe, ca să pregătească lucrările în această direcție, pentru ca atunci când vom înceta efortul pe care îl facem pentru război, să-l facem pentru funcționari, și pentru aceasta să avem toate lucrările pregătite.

Cred că ați înțeles ce vreau să urmăresc, și dv. să mă ajutați, pentru ca nu după ce vom termina războiul să facem studii de-abia atunci. Să luați lucrarea aceasta și s-o treceți la fiecare departament, pentru ca toate departamentele să-și dea contribuția la acest studiu.

Al. Neagu: Această reformă a salarizării funcționarilor publici, chiar după încetarea războiului, nu va putea fi făcută cu temei, dacă nu se va proceda și la o reducere destul de serioasă a numărului funcționarilor.

Mareșal I. Antonescu: Când veți studia chestiunea, o veți studia pe toate fețele.

Al. Neagu: Eu cred că departamentele ar trebui să facă de pe acum un studiu referitor la raționalizarea serviciilor fiecărui departament, făcând un plan pentru îndeplinirea misiunii ce o are cu un număr de funcționari mai redus.

Mareșal I. Antonescu: Eu am avut exact aceeași părere ca și d-ta. Am combătut numărul prea mare de funcționari din Statul Românesc și am scris lucruri foarte tari în această privință.

Am pus Statistica să facă un studiu, care însă nu este complet, și te rog să te pui în legătură cu dl Manuilă în această privință. Din acest studiu am constatat că Statul Român are cei mai puțini funcționari în raport cu Statele celelalte.

Astăzi, un Stat modern reclamă un aparat funcționăresc foarte dezvoltat, și Statele nu pot să meargă din cauză că nu au acest aparat. Statele care au mers mai bine și au fost mai bine administrate sunt acelea care au avut un aparat funcționăresc mai dezvoltat. Noi, față de celelalte State din Europa, ocupăm locul cel mai de jos.

Am evoluat, deci, în această privință. Sunt, însă, de acord cu d-ta că avem funcționari mulți cari nu satisfac toate nevoile. Depinde, însă, și de forma pe care o va lua Statul. Un Stat care este într-o economie dirijată va avea nevoie de un aparat de funcționari mai mare; un Stat cu o economie liberală va avea nevoie de un număr mai mic.

Totul va fi, deci, în funcțiune de organizarea pe care Statul o va primi mâine. Nu știm care va fi, căci dacă toată Europa și lumea se angajează într-o economie liberală, nu putem face noi o excepție. Nu va putea s-o facă nici Germania, oricât de național-socialistă ar fi, nici Italia, oricât de fascistă ar fi. Statul rusesc, pentru că este un Stat cu economie dirijată, este un Stat de funcționari.

Va depinde, deci, de organizarea Statului. Noi, însă, trebuie să studiem pe toate fețele problema.

În ce privește funcționarii, însă, nu numărul este care contează, ci valoarea funcționarilor. Trebuie să îmbunătățim calitativ pe funcționarii noștri.

S-a făcut și în această privință un studiu, mai demult; nu știu la cine este. Trebuie să fie la Secretariat. Este un studiu pe care l-am făcut acum doi ani, prin care am stabilit că numai 13% din funcționarii noștri sunt cu studii superioare.

Vă dați seama că acest fapt singur explică toată situația în care ne zbatem noi. Când din tot aparatul funcționaresc ai numai 13% oameni cu studii superioare, natural că ceilalți 87% nu pot să dea randamentul de muncă pe care l-ar da un intelectual.

Pe de altă parte, ai văzut d-ta, dle g-ral Popescu, că, de exemplu, la Ministerul de Interne am constatat – tot prin acea statistică – că 47% din funcționarii administrativi erau cu patru clase primare. Din aceștia unii ajunseseră inspectori generali, și mi se pare că unul secretar general. Aceasta a fost situația. Au intrat toți agenții electorali. Nu mai îi întreba nimeni ce studii au. Erau oameni cari știau să se pună bine cu toți.

Te rog să actualizezi studiul, să-l dai dlui Rădulescu, ca să-l completeze prin Statistică, ca (*sic!*) să se vadă realitatea.

Deci, ceea ce ne trebuie este ca paralel să facem și îmbunătățirea calitativă, căci dacă ai proști și-i mai împruțezi, dezmățul devine și mai mare. Trebuie să pui 2-3 oameni pentru un loc, dacă aceștia sunt analfabeți. Dacă, însă, ai omul cu pregătirea necesară, intelectuală și profesională, un om cu educație și disciplinat, acesta muncește cât trei. Dar n-am ajuns la situația aceasta. Trebuie să mai perfecționăm sistemul școlar.

Tot în legătură cu aceasta – și-ți mulțumesc că ai deschis chestiunea – chiar zilele trecute m-am gândit să facem ca nimeni să nu mai intre în aparatul administrativ al Statului, până nu a făcut o școală administrativă. Îl angajezi provizoriu, și după aceea să meargă la cursuri informative de două-trei luni. Îl chemăm un an, doi, și numai după aceea îl definitivăm. Acum vine și-l numim funcționar într-un birou; el a făcut studii de istorie, de drept, de ce vrei, numai studii în legătură cu meseria pe care o îndeplinește nu a făcut. Cum facem noi: ieșim ofițeri, dar ne pregătim pentru aceasta. Pe când cineva a învățat, de exemplu, Dreptul, și apoi se duce și se face comisar sau altceva. El nu a făcut nimic în legătură cu aceasta în facultate.

Te rog, dle ministru Petrovici, să pui în studiu această chestiune împreună cu Ministerul de Interne și cu celelalte departamente interesate, ca să veдеți ce cursuri de informații trebuie să înființăm, pentru pregătirea funcționarilor noi, pe cari îi angajăm. Bineînțeles că, pentru aceasta, este nevoie și de o modificare a Codului Funcționarilor Publici. Să facem așa ca menirea funcționarilor să fie provizorie și definitivarea să nu vină pentru fiecare funcționar decât după absolvirea cursurilor corespunzătoare funcțiunii lui.

Un funcționar nou numit într-un post nu știe nimic din ceea ce i se poate cere să facă.

I. Petrovici: În această privință a fost o încercare particulară: a fost înființată o școală administrativă, la care totuși figurau profesori de universitate.

O. Vlădescu: Domnule Mareșal, dacă îmi permiteți: există un proiect în această direcție. S-a făcut un proiect de statut pentru funcționarea Facultății de Drept din București și s-a prevăzut acolo un an de pregătire profesională pe trei secțiuni: diplomatică, administrativă și juridică. Rămâne ca, dacă acest statut va trece, să se organizeze și cursuri teoretice și – mai ales – seminarii practice.

Mareșal I. Antonescu: Eu spun următorul lucru: dacă cineva termină cursurile unei facultăți și-și ia o diplomă, poate fi numit provizoriu într-o funcțiune.

După aceea el urmează cursurile de informații respective și numai după absolvirea lor, poate fi definitivat în funcțiunea pe care o ocupă.

Noi avem cursuri de informații pentru sublocotenenți, pentru căpitani, pentru maiori, pentru colonei, și chiar pentru generali. Vom înființa și pentru funcționarii civili cursuri de informații serios organizate, pe categorii.

Secretariatul General al Președinției să ia cunoștință de tot ce s-a spus aici, de ceea ce a adăugat dl Vlădescu și să-mi prezinte un studiu în această privință.

Funcționarii noștri, atunci când sunt numiți în funcțiuni, nu știu nimic în legătură cu registrele, arhiva, schimbul de corespondență și așa mai departe. Dacă ajung pe lângă câte un funcționar bine pregătit, atunci învață și ei; dacă ajung pe lângă unul care nu știe nimic și care ține totul în dezordine, așa rămân și ei toată viața.

I. Marinescu: În noua Lege de organizare judecătorească s-a prevăzut înființarea de cursuri pentru funcționarii judecătorești.

Mareșal I. Antonescu: Eu vorbesc pentru toate departamentele.

G-ral C. Dragalina: Eu am creat o școală de contabili și una de notari.

Al. Neagu: Se pot crea asemenea școli pe lângă departamente.

Mareșal I. Antonescu: Studiați chestiunea.

P. Strihan: Această chestiune singură poate să facă obiectul unei dezbateri într-un Consiliu de Miniștri, când toată lumea să vie pregătită.

Mareșal I. Antonescu: Da, după ce se vor pune la punct toate cercetările.

Problema Institutului de Seruri și Vaccinuri de la Odesa.

Ce ați hotărât, dle dr. Tomescu?

Dr. P. Tomescu: Nu s-a luat încă nici o deciziune. Am luat informațiuni asupra calificării oamenilor și asupra calității materialului. Dl Alexianu urmează să-mi dea un răspuns în două zile. Dacă putem aduce acest Institut așa propune să-l instalăm în vestul țării, la Timișoara, de exemplu.

Al doilea aspect al acestei probleme este dacă socotiți util să luăm acest Institut, sau găsiți potrivit să-l lăsăm acolo pentru nevoile populației locale.

Mareșal I. Antonescu: Acesta nu este cel venit din Caucaz?

Dr. P. Tomescu: Este la Odesa, unde funcționează pe lângă Universitate.

Mareșal I. Antonescu: Noi avem unul la fel.

Dr. P. Tomescu: Da, dle Mareșal: Institutul „Cantacuzino”.

Mareșal I. Antonescu: Face față la toate nevoile?

Dr. P. Tomescu: Da, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Atunci de ce să mai aducem încă unul? Putem să aducem tehnicienii de acolo și unele aparate de laborator, dar ca să mai creăm încă un institut rus la Timișoara, nu se poate.

Mi se pare, însă, că dl Alexianu vrea să evacueze institutul, pentru că funcționarii lui vor să se refugieze înapoi. Este ceea ce am spus adineauri: profesorii noștri se fac comuniști, iar profesorii ruși de la Odesa fug de comuniști.

Dr. P. Tomescu: Am cerut să mi se dea unele caracterizări, ca să văd dacă personalul este calificat și să nu ne încărcăm cu un institut inutil.

Mareșal I. Antonescu: Să rezolvați această chestiune. Dacă îi lăsăm acolo pe oamenii aceștia, îi omoară rușii.

Dr. P. Tomescu: Domnule Mareșal, dacă sunteți bun, vă rog să-mi dați indicațiuni în ceea ce privește evacuarea spitalelor și a materialului medical.

Mareșal I. Antonescu: Tot ce am dus noi, luăm; tot ce a fost al regiunii, rămâne.

Dr. P. Tomescu: Tot ce am dus noi la 1941.

Mareșal I. Antonescu: Luăm numai ce am dus și am creat noi acolo. Nu putem dezorganiza provincia și nu ne puteam transforma în bandiți. Bineînțeles că nu știu ce va mai rămâne, după ce vom ridica ceea ce am dus noi acolo, însă, în orice caz, tot ce am găsit acolo rămâne pe loc.

Eu am intrat în dispensariile din Transnistria și am constatat că aveau și ei acolo mese de operații, dulapuri de medicamente, mobiliere etc.

Tot ce am dus noi și tot ceea ce am procurat din Germania – noi sau dl Alexianu – aducem în țară.

Dr. P. Tomescu: Eu vă întreb și pentru Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: La fel. Și acolo este tot populație românească. Eu am convingerea că, orice s-ar întâmpla, este imposibil să nu triumfe, la sfârșitul războiului, principiul naționalităților. Pentru triumful acestui principiu s-au bătut și în războiul trecut din 1914-1918 tot America, Franța, Germania și Italia. Acum vom distruge naționalitățile, după ce se va termina acest război? Este o imposibilitate. După indicațiile pe care le avem noi, problema frontierelor nu s-a pus, pentru că este foarte delicată; nu vrea s-o pună nici America nici Anglia, n-au să slavizeze ei Europa.

De ce ne-am bătut patru ani în războiul trecut? Pentru triumful principiului naționalităților. Astăzi ne batem pentru altceva? Nu se poate. Sunt anumite lucruri și principii câștigate, care nu pot fi pierdute cu ușurință.

Prin urmare, nici Basarabia nici Bucovina nu vor fi dezorganizate din acest punct de vedere; bineînțeles, însă, că tot surplusul de material îl vom aduce încoace.

Noi am vrut să facem și o politică de redresare a acestor provincii și să arătăm ce înseamnă o bună administrație românească, care poate fi comparată cu administrațiile străine. Nenorocirea a făcut ca în cei 20 ani de la Unire, populația din Basarabia, Bucovina și Ardeal să compare administrație din România Mare cu fosta administrație rusească, austriacă și ungară. Acum am făcut o altă administrație și am vrut să arăt că aceasta din urmă administrație trebuie comparată cu cea rusească și cu cea austriacă. De aceea v-am ajutat să faceți acolo o operă superioară din toate punctele de vedere, pentru ca populația să fie educată și să poată judeca între adevărata administrație românească și administrația străină de altădată. Desigur că timpul nu ne-a ajutat să înfăptuim un progres total în aceste provincii. Totuși, s-a făcut foarte mult acolo.

Dr. P. Tomescu: Efortul nostru a fost mai mare în Basarabia și Bucovina decât în alte provincii.

Mareșal I. Antonescu: Tocmai de aceea. Să vii la mine să discutăm.

Rămânem la principiul pe care l-am spus: nu ridicăm totul din aceste provincii; și cei cari rămân acolo sunt oameni. Trebuie să lăsați și ei cu unelte și vite.

Să dați indicațiuni și dlui Alexianu, așa cum am vorbit.

Mai este o ultimă chestiune:

Adresa Subsecretariatului de Stat al Muncii și referatul Serviciului Juridic al Președinției Consiliului, relative la trecerea Inspectoratului General al Taberelor și Coloanelor de Muncă, pe lângă Ministerul Afacerilor Interne.

I. Enescu: Pe baza legii din 15 noiembrie 1941, s-a înființat pe lângă Subsecretariatul de Stat al Muncii, Inspectoratul General al Taberelor de Muncă Obligatorii. Am organizat 6 tabere și 3 ateliere, unde lucrează cei fără căpătâi, vagabonzii.

Acum de curând s-a făcut un proiect, prin care este vorba să se organizeze munca de folos obștesc. Aceasta este munca tineretului, o muncă consimțită (*sic!*), o muncă de onoare. Și mi s-a părut curios ca această muncă să fie organizată la un loc cu cealaltă.

Mareșal I. Antonescu: Ar fi bine să fie și consimțită și considerată de onoare.

I. Enescu: Prin acest proiect s-a cerut ca Inspectoratul General al Taberelor de Muncă să fie înglobat la aceste Inspectorat, nou creat, al muncii tineretului.

Mareșal I. Antonescu: Adică ceva organizat să treacă la ceva neorganizat.

I. Enescu: Sau munca tineretului să fie amestecată cu munca profesională a vagabonzilor. Noi am făcut cheltuieli și investițiuni.

Mareșal I. Antonescu: Dv., dle ministru de Interne, ați cerut să treacă la departamentul dv. acest Inspectorat?

G-ral D. Popescu: Eu, dimpotrivă, cer să-i fie lăsat dlui Enescu.

I. Enescu: Dl g-ral Iliescu făcuse anteproiectul.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea cade: Inspectoratul General al Taberelor și Coloanelor de Muncă rămâne la Subsecretariatul de Stat al Muncii. D-ta, dle Enescu, te rog să iei legătură cu Consiliul de Patronaj. Sunt în țară peste 70.000 copii vagabonzi. Am început să organizez, prin Consiliul de Patronaj, două mari centre, dintre care unul la Tarutino. Părintele Gâldău este un om foarte vrednic; am avut și un raport în această privință. Un alt centru pentru copii vagabonzi va fi înființat la Buzău. Acum se ocupă Consiliul de Patronaj în această direcție, ca să-ți dea d-tale o mână de ajutor.

Trebuie să lucrați împreună și să vedem dacă nu e bine să trecem Centrul de la Tarutino la d-ta, ca să-l folosești d-ta pe părintele Gâldău, care a făcut studii speciale în America și este un om foarte capabil. D-ta ce impresie ai?

I. Enescu: Tot așa, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Este un om foarte inimos și vrednic.

Eu am spus să se organizeze centre pentru vagabonzi. Le-am controlat și am constatat că de unde la început erau detestabil întreținute, mai târziu, după 2-3 inspecții, lucrurile s-au ameliorat.

Pe d-ta, domnule secretar general, te rog să pui să se facă inspecții prin controlorii noștri, ca să-mi pot face o idee dacă s-a făcut sau nu un progres în această privință.

A fost tot așa la început și cu ucenicii. Întâi, ei erau întreținuți într-o stare detestabilă. Încetul cu încetul, situația lor a progresat și acum au ajuns într-o stare superioară.

Să iei înțelegere cu Consiliul de Patronaj, dle Enescu.

Trec la ultima chestiune:

Constatările făcute și dispozițiunile date de mine în inspecțiile din județele Ialomița și Dolj.

Am să vă expun numai câteva chestiuni de ordin general. Desigur că ceea ce v-a interesat v-a fost comunicat, pentru că, pe măsură ce s-au făcut constatările, au fost semnalate departamentelor respective. Am în acest tablou o coloană, în care se arată ce s-a făcut până acum. Totuși, trebuie să punem la punct încă câteva (*sic!*) probleme.

În privința uniformelor invalizilor, am dat dispozițiuni Ministerului Apărării Naționale.

În privința uniformei invalizilor, ți-am vorbit d-tale, dle Pantazi, și am dat instrucțiuni dlui col. Davidescu.

Invalidului îi dăm uniformă cât o respectă, căci dacă invalidul merge cu haina dezmățată, murdar, cu pălărie civilă în cap, nu mai are ce căuta, îl scoatem din lumea invalizilor. În ce privește hainele, trebuie să primească și un carnet, în care să i se arate cum trebuie să poarte uniforma, și cu figuri alături, din care să se vadă cum este uniforma rău purtată. Trebuie să i se explice că dacă este prins cu ea purtată rău nu i se mai dă un costum timp de un an, drept pedeapsă, și i se ia costumul.

Trebuie să-i supui ca și pe ceilalți la aceeași disciplină militară. Nu pot să mai admit să văd invalizi în halul în care îi văd pe drum, jumătate îmbrăcați în uniformă, jumătate civili, cu nasturii rupți. Invalidul trebuie să fie mai cochet ca un soldat. Trebuie să primească instrucțiuni în această privință când i se dă costumul. Când îi dai noul costum, îi iei costumul vechi, pe care îl transformăm pentru orfani etc.

Ce am constatat în piață? Am văzut invalizi țigani, cari vând flori cu pălărie pe cap, cu ghetе galbene în picioare, cu mantaua descheiată. Își băteau joc de uniformă. Trebuie organizată chestiunea aceasta.

În ce privește lagărul de prizonieri de la Calafat, este bine ținut. Un colonel conștient, inimos și energic a realizat idealul din acest punct de vedere. Cred că nu există nicăieri un lagăr de prizonieri mai bine ținut.

Pentru că s-a plâns de prizonieri că aruncă mâncarea, fiindcă este multă, să aplice sancțiuni. Cum este aruncată, imediat li se taie pâinea la jumătate. Trebuie să urmeze o pedeapsă; nu bătaie, nu înjurături, nu schingiuiiri, nu împușcări. Dar o pedeapsă trebuie să urmeze, căci altfel este o slăbiciune, și într-o bună zi ne trezim că se fac stăpâni peste capul nostru.

Pentru cei recalcitranți trebuie făcut un lagăr separat.

G-ral D. Popescu: S-a făcut.

Mareșal I. Antonescu: Cel recalcitrant este mutat acolo și se afișează pentru ce a fost mutat. Acolo i se dă mâncare mai redusă și îngrijire mai proastă.

Domnilor, este o chestiune de ordin general. Mergând în inspecție, am constatat că nu știe nimeni cum să salute. Unii salută cu mâna dreaptă, alții cu stânga, alții ridică mâna până la jumătate. Unii pun mâna la pălăria civilă, militărește, alții scot pălăria, unii o scot numai atât ca să nu cadă vreo picătură de ploaie pe chelie.

Am împrumutat, deci, de la toată lumea câte ceva, și am abandonat salutul românesc. Uitați-vă la stampele vechi, care înfățișează intrarea Domnitorului Carol la Turnu-Severin, și veți vedea că străinii au adoptat acest salut: căciula în dreapta și

mâna întinsă. În loc să adoptăm salutul național socialist, fascist, sau al lui Tojo, de la Tokio, să adoptăm salutul nostru românesc.

Am dat un ordin, care, însă, a fost înțeles greșit de Secretariat. L-ai transmis Ministerului de Interne, dle Vlădescu, și ai spus: Domnul Mareșal Antonescu să fie salutat așa.

O. Vlădescu: N-am transmis eu.

Mareșal I. Antonescu: D-ta erai la Secretariat atunci.

Eu n-am înțeles ca dl Mareșal Antonescu să fie salutat așa, ci toată lumea de la Rege până în jos.

Dacă se duce un inspector financiar, sau altcineva, într-un loc, funcționarul trebuie să salute în felul acesta. Salutul este unul și același pentru toată lumea, și este datorit oricărui superior care vine acolo.

Al doilea, unii spun „Să trăiți”, alții „Sănătate”. Am intrat în școală. Copiii spun: „Sănătate” și ridică mâna în sus. Alții o ridică mai puțin.

Nu este un lucru dirijat. Trebuie să disciplinăm această nație și pentru aceasta trebuie să le spunem ce vrem, căci ei ascultă. Deja au început țărani să salute cu căciula în mână. Trebuie să ne înțelegem ce adoptăm: „Să trăiți”, sau „Sănătate”. Mi s-a spus că cuvântul (*sic!*) „Sănătate” nu a fost inovația Regelui Carol, ci a lui Cuza. Dacă vine de la Cuza să menținem cuvântul „Sănătate”, căci este românesc.

I. Petrovici: Care Cuza? A.C. Cuza?

Mareșal I. Antonescu: Eu am făcut rezerve, și încă chestiunea (*sic!*) nu era studiată. Dar să se studieze.

Eu aș conveni pentru „Să trăiți”, căci este mai românesc. Dar dacă „Sănătate” este în trecutul Neamului Românesc, să-l adoptăm. Să știe, însă, toată lumea, nu unii să spună: „Sănătate”, alții: „Să trăiți”. Unii mi-au spus: „Bonjour.”

I. Enescu: Salutul Cuziștilor era: „Isbândă”. Al Legionarilor: „Sănătate”.

Mareșal I. Antonescu: Nu mă interesează nici Cuziștii, nici Legionarii. Sunt prea recentți ca să luăm ceva de la ei. Nu avem de învățat nimic, nici de la unii, nici de la alții. Să ne ducem mai departe, în trecutul Neamului Românesc și să vedem care a fost tradiția.

Să se facă în această privință un studiu de Secretariat și să dăm dispoziții care să fie aplicate în toate părțile. Nu este o rușine acest semn exterior de respectat. Când eu mă duc într-o inspecție, toți profesorii ies la linie, și directorul raportează: „Am în școală atâția profesori, atâția elevi”.

Dar aceasta trebuie să o facă și față de d-ta, dle Petrovici, și față de d-ta, dle Petrescu, și față de d-ta, dle Marinescu, când te duci în inspecție la Justiție. Tot astfel în administrație, la prefecturi, la preturi, nu numai Mareșalului Antonescu trebuie să se prezinte astfel, căci așa vom disciplina nația. Vede țărânul, vede elevul că noi pretindem elevului să facă într-un fel și profesorul face contrariul.

Cum am pretins în Armată, că dacă soldatul salută așa, și generalul să salute tot așa. Și eu, la vârsta la care sunt, salut tot ca soldatul. Căci la Regulament se spune: Salutul se face în felul următor; nu că generalul cu un deget și soldatul cu o mie de degete.

Acest salut trebuie să-l facem în națiunea întreagă, și este datorit de inferior oricăruia din suporterii lui ierarhici. Oricine are o situație în Stat și se duce să inspecteze, să fie salutat în acest fel. În sensul acesta să se interpreteze, și într-o lună să se dea dispoziții. Eu vă rog să stăruiti ca să se execute acest lucru, fiindcă este o chestiune de disciplinarea nației.

În Italia, toată lumea saluta într-un fel, în Germania, de asemenea, și îți făcea plăcere să privești. Numai Franța era dezamățată. Noi am trecut peste margini.

În Anglia, toată lumea salută și răspunde la fel: „Yes, sir”. Și Regelui, dacă vorbește, i se răspunde: „Da, Sire”. Sunt două cuvinte numai, dar acestea le spune și funcționarul de la comună, și ministrul Regelui; și Regele îi spune ministrului la fel.

Dacă englezii au disciplinat nația în felul acesta, de ce noi să fim mai cu moț, că nu trebuie s-o disciplinăm?

V-am spus că am fost primit cu „Bonjour”, în unele părți. Este posibil această rușine? Ne este rușine și de „Bună ziua” românească.

Dar, în sfârșit, să spunem „Sănătate” sau „Să trăiți”, „Bună ziua”, dar să spunem într-un fel.

I. Petrovici: Trebuie să facem o regulă și pentru cei cari inspectează.

Mareșal I. Antonescu: Cu atât mai mult acela trebuie să dea primul exemplu. Când cel care inspectează se duce cu cravata strâmbă, fără vestă, descheiat și cu burta scăpată din curele, înțelegeți că face o impresie nemaipomenită.

Tot în legătură cu aceasta, dle Petrovici, profesorii d-tale, și de la școlile primare, sunt nepieptănați, nebărbieriți, cu hainele pline de pete. Și domnii aceștia fac educație.

Aceasta este educație dezastruoasă. Cum se prezintă în fața clasei, așa este și clasa. Vă rog să puneți ordine în această privință.

De asemeni, dv., în ministerele dv., funcționarii să vină pieptănați. Ați văzut cum sunt englezii, germanii, toate națiunile acestea civilizate. Numai națiunile asiatice sunt cu părul vâlvoi. Apucă un fir de păr spre polul Nord, altul spre polul Sud, sunt nepieptănați, nu se bărbieresc, nu au haine curate. Să fie o haină chiar sărăcăcioasă, dar să fie curată, să aibă nasturi.

Atunci când profesorul are o ținută, fatalmente impune cu această ținută și elevilor. În clasele unde am văzut profesori cu o ținută destrăbălată, elevii erau la fel. Acolo unde am văzut un profesor cu o ținută simțită, clasa era curată.

Sunt unele clase primare cărora le lipsesc de pe ziduri tablouri educative. Mi s-a spus că nu s-a primit. Eu de doi ani lupt să fie tablouri intuitive, educative și lozinci. Am văzut că se mai țin în unele locuri figurile acelea strâmbe de copii tâmpiți din părinți beți.

I. Petrovici: Am dat dispoziții să se scoată.

Mareșal I. Antonescu: Vin străinii, văd acestea și spun: „Uite nația românească”.

Nu sunt muzee pe la școli, nu sunt ateliere școlare.

Chestiunea copiilor desculți este o problemă mai gravă. Trebuie lucrat. Cel puțin în clasă, 3-4 ore, să nu mai stea cu picioarele goale pe jos sau când vine de afară, din noroi, să nu stea patru ceasuri cu picioarele în încălțăminte udă. Este bine să aibă acolo încălțăminte aceea despre care v-am vorbit și care se poate face foarte ușor.

Casa Școalelor nu funcționează deloc. Aveți o asociație a tineretului, unde este dl Nistor și alții, asociație care are o clădire. Dacă te-ai duce până la etajele 6, 7, vei constata, dle Petrovici, că nici în fundurile cele mai îndepărtate ale Rusiei, unde bolșevismul a făcut cele mai mari ravagii, nu vei găsi dezordine ca acolo.

Acolo sunt refugiații ardeleni. Jos sunt prăvălii, într-un hal fără hal. Unul sau două etaje sunt ocupate de refugiați și merge mai bine, dar, totuși, este o murdărie nemaipomenită. Dar dacă treci mai sus, se închiriază la studenți camere cu câte 3000 lei pe lună, și stau câte patru într-o cameră, ceea ce face 12.000 lei. Este o murdărie și o promiscuitate nemaipomenită. Geamurile sunt nespălate dinainte de a fi aduse și puse acolo. Aceasta este Casa Școalelor.

Chestiunea liceelor industriale.

I.C. Petrescu: Vă prezint un plan.

Mareșal I. Antonescu: Unele sunt dotate cu ce trebuie, altele nu.

Mi-ai spus că ai terminat programul. Programul teoretic să reprezinte maximum o treime din program, și două treimi sau trei sferturi să reprezinte lucruri practice. Pentru aceasta trebuie să aibă maiștri și ateliere.

Am făcut astfel de școli, le-am dat nume: „doctor Anghelescu” sau „Popescu”. Am căutat apoi în toată țara ca să găsim un director, și l-am pus acolo, cu toate că nu se pricepea. Majoritatea liceelor acestora sunt o oroare.

Poate că am avut și ghinion să cad numai pe acestea, în timpul inspecției. Am găsit, însă, și bune. În tot cazul, suntem în această curbă sinoasă, unul funcționează cum trebuie, unul funcționează rău. Noi trebuie să tragem concluzia după ce este rău. Toate trebuie să fie la fel. Cum au fost organizate astăzi, înseamnă că nu vom ajunge la rezultatul pe care îl așteptăm, pentru sacrificiile pe care le facem, căci costă colosal aceste licee industriale. Mai bine să le ștergem din buget și să facem economii, decât cheltuieli de acestea inutile, căci nu pregătim decât viitori funcționari – rău pregătiți – deoarece toți se duc în funcțiuni birocratice.

Domnule Tomescu, nici Armata, nici Școala și nici spitalele nu au organizat încă fișele de sănătate. Până să ajungem să avem surorile de ocrotire care să facă aceasta, trebuie să începem să lucrăm, și în Armată am și dat dispoziții, și se face în unele părți.

Trebuie să fie un singur model, acela care s-a făcut la Consiliul de Patronaj. Fiecare elev, începând de la școala primară, fiecare funcționar, fiecare soldat, care trece prin armată, trebuie să aibă o fișă. Până când vom ajunge să plecăm de la comună și de la casă, ca să facem fișierul cum trebuie, să începem cu ce avem organizat.

În unele locuri am văzut fișe de sănătate pe coale mari imprimate. A costat o mulțime de bani imprimarea, și s-a risipit multă hârtie, dar nu spunea nimic în legătură cu fișa de sănătate. Au auzit că dl Mareșal vrea aceasta, dar nu era nimic. Trebuie să facem cartonul acela, care să aibă toate elementele.

I.C. Petrescu: Este gata.

Mareșal I. Antonescu: Această fișă de sănătate este unică, și după ce este tipărită – îți dăm fonduri pentru aceasta – o răspândim la toate ministerele, și fiecare funcționar când se duce la doctor completează fișa. Vom organiza dispensare pe lângă

fiecare autoritate. S-a început lucrul în această direcție. Duceți-vă să vedeți ce a făcut dl Vlădescu aici. Sunt 70-80 consultații pe zi. Vor veni și familiile funcționarilor.

I. Petrovici: La ministerul meu este.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie făcute la toate departamentele. Când funcționarul se prezintă la doctor, acesta trece indicațiile pe fișe. Facem două exemplare, unul rămâne la doctor și unul la pacient. De câte ori se prezintă la doctor se duce cu fișa, din care se vede trecutul lui sub raportul acesta. Așa facem cu soldații, așa trebuie să facem cu elevii, cu toți. De doi ani mă țin de aceasta, dar n-am făcut un pas mare înainte.

Domnilor, la Călărași există un local foarte mare, părăsit de 12 ani. S-a instalat acolo, într-o parte, un spital, și este ceartă între Școală și Armată, care vrea să-l ia. Școala este, însă, incapabilă să-l facă.

Eu sunt de părere să treceți acest local Armatei, care să-l refacă, și după război nu vom ține această instituție. Am refăcut o mulțime de instituții, dar după război le vom da înapoi. Aceștia nu vor să investească nimic, până nu sunt siguri de proprietate. Treceți-o Armatei, și după război, dacă nu va mai trebui, va fi dată înapoi.

G-ral C. Pantazi: Este pentru orfanii de război.

Mareșal I. Antonescu: Deci chestiunea aceasta a liceului din Călărași, care stă în loc de atâția ani, să fie terminată.

Averea bisericilor este mereu într-o neregulă nemaipomenită. Am dat instrucțiuni să se pună în ordine toate aceste averi. Avem dispensare în unele comune, dar țăranii nu vin. Trebuie făcut ceva ca să-i forțăm să vină. Să le dăm unele avantajii celor cari vin.

Dr. P. Tomescu: Unde este medic bun, este o mare aglomerare.

Mareșal I. Antonescu: În Ialomița este malarie. Nu există o hartă a malariei. Am stat de vorbă cu doctorii și i-am întrebat să-mi arate regiunile cu malarie din județ. Și nu era hartă.

Hărțile acestea trebuie să se găsească la toate instituțiile. Când vine la doctor, acesta se uită pe hartă, și vede din ce regiune este.

Dr. P. Tomescu: Medicii-șefi le au.

Mareșal I. Antonescu: Aceste hărți trebuie să fie, în toate județele cu malarie, afișate la toate instituțiile noastre sanitare, căci atunci când vine un bolnav, doctorul se uită pe hartă, și dacă vede că este dintr-o regiune malarică, are deja o indicație.

În Armășești este un local de spital, care nu funcționează, cu toate că ne văităm că nu avem spitale, și vor să facă din spital orfelinat. Am oprit aceasta.

Am găsit la Severin un hotel al Turismului, care mai are puține lucruri de făcut ca să fie terminat, și unde am fi putut face un sanatoriu splendid pentru ofițeri. Are și caloriferul instalat.

Al. Marcu: Este început acum 6 ani de dl Franasovici. S-a dat ordin să fie terminat în 6 luni. Fondul Hotelurilor Turistice era, însă, înglobat în marele fond al C.F.R., pentru că până acum erau administrate de Calea Ferată.

Eu l-am găsit părăsit la Calea Ferată. A fost luat de doi ani acest fond și se lucrează intens. Era numai zidăria gata. Sunt, însă, greutăți mari tehnice pentru instalații.

Mareșal I. Antonescu: Dacă ne spuneai nouă, îl terminam. Am luat legătură cu prefectul și mi-a trimis o notă de ce-i trebuie. Îi trebuie fier. Îl rog pe dl g-ral Dobre să dea numaidecât.

Al. Marcu: Am cerut.

Mareșal I. Antonescu: Pe mine poate mă ascultă altfel.

Al. Marcu: Marea greutate provine tocmai de la administrația locală. Mi se refuză racordarea cu lumina electrică.

Mareșal I. Antonescu: De aceea intervin-o la mine, că poate, dacă intervin eu, nu mă mai refuză.

La Zimnicea am găsit sursa electrică la doi pași, dar orașul era fără lumină, căci inginerul tehnician făcuse un studiu cu un dosar gros. Am spus dlui ministru Constantinescu să rupă acest dosar, și să facă dumnealui, ca avocat, acest lucru.

A. Constantinescu: Dl g-ral Dobre a fost amabil și mi-a dat lucrul necesar.

Mareșal I. Antonescu: Ai fost mai norocos ca dl Marcu.

Dr. P. Tomescu: Dle Mareșal, la Botoșani și la Tecuci avem două clădiri importante.

Mareșal I. Antonescu: Cunosc. N-ați vrut să le dați Armatei, care vi le făcea până acum.

Dr. P. Tomescu: Le dăm oricui, numai să le ia.

I. Petrovici: Mi se pare că la Tecuci a fost o școală.

Dr. P. Tomescu: S-a pus problema următoare: dacă Statul găsește o sută milioane pentru a termina, fiind necesar un spital, eu am solicitat să fie spital.

Mareșal I. Antonescu: Dar v-ați certat pe proprietate. Dacă îl lua cineva, eu îi găseam o sută de milioane.

Eu spun să-l dați Armatei, care are organizate echipe de zidari, de tâmplari etc. În război îi vine și Armatei rândul să trăiască mai bine și să comande.

G-ral D. Popescu: Dați-l la Interne, căci eu nu vă cer o sută de milioane.

Mareșal I. Antonescu: Să fie trecut imediat la Interne.

I. Petrovici: Până acum am iscălit trei Jurnale, o dată l-am cedat la Interne, o dată la Sănătate, o dată nu mai știu cui.

Mareșal I. Antonescu: Dacă îl cedai o dată, nu mai trebuia să-l iscălești a doua oară, fiindcă celălalt trebuia să cedeze. Însemnează că nu a fost cedat.

Să fie, deci, trecut la Ministerul de Interne cel de la Tecuci.

Cu cel de la Botoșani ce facem?

Dr. P. Tomescu: Este foarte bun.

Mareșal I. Antonescu: Să fie trecut la Armată, dar să nu stea degeaba.

I. Petrovici: În sarcina cui cade refacerea azilului care a ars?

Mareșal I. Antonescu: Deocamdată îl fac eu, și sarcina vom vedea a cui o fi. Tot contribuabilul român va plăti, dar îl fac eu, ca să câștig timp, căci, dacă mă duc la Contabilitate, întârzii.

Am chemat Armata și am zis: „În două luni să refaceți școala. Până la Crăciun trebuie să fie gata. Se aduc acolo echipe de zidari, de prizonieri etc., începe să dirijeze militărește lucrul, iar, din banii care îi are, ce trebuie și vom vedea cine plătește: turcul, d-ta, eu, dar să punem școala în funcțiune”.

Doamna aceasta, însă, trebuie să tragă consecințele, căci a îngrămădit în pod fel de fel de lucruri. Când te duci în pod și arunci un chibrit, dar este curat, nu se întâmplă nimic. Dar dacă este plin de boarfe, se întâmplă ce s-a întâmplat.

Mi s-a spus în ultimul timp că este un act de sabotaj, dar nu cred.

G-ral D. Popescu: În legătură cu aceasta vi s-a raportat dv. chestiunea pompierilor, că au venit întâi pompierii germani. Dar în București nu este nici o unitate de pompieri germani, așa încât nu se putea întâmpla.

Mareșal I. Antonescu: Acestea sunt istericale de femeie care și-a pierdut capul. Doamna care a spus aceasta își punea mâinile în păr și spunea: „Toată școala este arsă, s-au furat toate lucrurile”. Și când cineva, care este o persoană serioasă, mi-a spus aceasta, eu am luat-o de bună, căci venea de acolo.

Domnilor, iată modelele de mobilier pe care le-am făcut. Pe fundul lor este scrisă dimensiunea. Și atunci, fie că facem la școlile de meserii sau în altă parte, aceste modele trebuie să le facem. Iată un pat pliant, care se întinde să se odihnească copiii, (*sic!*) și care în timpul zilei este strâns. Iată un model de masă și un model de dulap.

Rămâne numai să le confecționați. Aceleași lucruri trebuie făcute pentru toate. Să standardizăm pentru administrație, pentru dispensare, pentru școli etc. Să nu mai stăm în cacofonia în care ne zbatem astăzi, și ne costă și mai scump. Dacă le facem standard și la anumite fabrici ne va costa pe un sfert.

Acestea sunt făcute de Patronaj, din ordinul meu. Este modelul cel mai practic. Rămâne să fie organizată fabricația pentru toate instituțiile, căci altfel dați ocazia să se facă afaceri pe spinarea Statului.

Iată, la unitățile militare, unde s-au găsit, fișele de sănătate sunt tipărite pe o coală dublă, de un model cu totul nepractic. Nici o indicație asupra trecutului, părinților, antecedentelor soldatului.

Foarte multe orașe sunt lipsite de laboratoare, dle dr. Tomescu, mai ales în regiunile de malarie. Calafatul n-are laborator; la fel, Corabia.

Dr. P. Tomescu: Situația este și mai rea, domnule Mareșal: avem laboratoare în 31 județe și n-avem în 29; avem posibilități să le instalăm, dar n-avem oameni. Acum fabricăm oameni.

P. Strihan: Domnule Mareșal, o lege recentă prevede necesitatea unui certificat prenupțial, însoțit de un buletin de analiză. Și, dacă nu toate orașele au laboratorii, cine face acolo certificatele?

Mareșal I. Antonescu: Când se căsătorește un om, face destule cheltuieli; s-o facă și pe aceasta, pentru certificat. La idee nu renunțăm.

Dr. P. Tomescu: Se recoltează sângele la sate și se trimite la analiză în orașele de reședință.

Mareșal I. Antonescu: Legea o aplicăm integral la orașe și treptat, treptat la țară, pentru că și bolile acestea sunt mai frecvente la orașe decât la sate. Dacă la sate nu putem face față cerințelor legii, nu putem renunța la aplicarea ei la orașe. Nu trebuie să deschidem o porțiță, pe care să se strecoare toată lumea și legea să cadă în baltă.

Dacă punem un soldat român alături de un prizonier rus, constatăm lucruri foarte dureroase. Câtă sănătate, câtă forță fizică și, deci, câtă putere de rezistență și

valoare de luptător are soldatul rus față de soldatul român! Sunt multe cauze; nu mai insist asupra lor, fiindcă le cunoașteți și dv., am mai vorbit de ele.

Laboratorul pentru un oraș este o chestiune de viață și de moarte. Cum vreți să faceți sănătate publică, fără laboratorii?

Dr. P. Tomescu: Noi am făcut laboratorii în 11 județe.

Mareșal I. Antonescu: Prețurile produselor farmaceutice s-au scumpit cu 400%.

M. Gr. Romașcanu: Din aprilie și până acum n-am mai avut nici o scumpire. Vine acum o ridicare de prețuri de 50%, nu din cauze interne, ci din pricina prețurilor de import ridicate din Germania. Aceasta este situația.

Mareșal I. Antonescu: Cunosc situația. Am spus și dlui g-ral Dobre să-mi facă un raport. Acum, însă, nu vreau să vorbesc atât despre scumpetea produselor farmaceutice, cât despre controlul la farmacii.

La Poiana, în județul Dolj, un sat de 14.000 locuitori, întins pe 7 kilometri, cu țărani înstăriți – se vedea după casele lor –, sunt două farmacii, așezate alături una de alta. Satul este întins pe kilometri și farmaciile sunt una lângă alta. Aceasta nu trebuia tolerat. Prin urmare, iată o neregulă, care privește și administrația și Ministerul Sănătății.

În al doilea rând, același produs farmaceutic este vândut într-o farmacie la un preț și în farmacia de alături la alt preț, ceea ce înseamnă că nu există un control al prețurilor la farmacii. Sunt medicamente care scapă controlului și aceasta face ca farmaciștii să speculeze în mod oribil.

Tot așa speculează pe țărani și medicii de la dispensarii. Își cumpără fiecare câte un aparat electric și țăranii cred că dacă îi înțepă puțin un curent electric, gata, s-au făcut sănătoși. Și pentru aceasta medicul le ia câte 1000 lei de vizită.

Dr. P. Tomescu: Am pus să fie cercetați medicii pe cari i-ați semnalat dv.

Mareșal I. Antonescu: Pe lângă aceasta, atunci când vine ziua și ora de consultație, medicii cheamă pe săteni acasă la ei. Am primit reclamații de la primari. Se poate să se întâmple asemenea lucruri?

Spitalul din Poiana Mare (Dolj) se prezintă în condiții detestabile.

Spitalul Eforiei Brâncovenești din comuna Măcișul de Sus (Dolj) lasă de dorit sub raportul întreținerii și instalării. Acolo este un medic, care speculează pe țărani. Etajul de sus al spitalului (cel mai bun) este ocupat de el și de aparatul administrativ. La parter sunt numai două camere pentru bolnavi, în dezordine și murdărie. În schimb, pentru a specula pe țărani, medicul spitalului era un mare artist. Notează, te rog, dle dr. Tomescu.

Dr. P. Tomescu: Am notat, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: La Călărași este o problemă de alimentare cu energie electrică. De cine depinde?

A. Constantinescu: Tehnic, de noi; practic, de Ministerul de Interne.

Mareșal I. Antonescu: În oraș este curent continuu, iar la silozul local este curent alternativ.

A. Constantinescu: Am pus transformatoare.

Mareșal I. Antonescu: Rezolvați problema, ca să nu mai sufere orașul.

În comuna Dragalina (Ialomița), invalizii își întrețin prost îmbrăcămintea primită de la Stat. Ei s-au prezentat nepieptănați, cu hainele murdare. E drept, că și inspecția a fost făcută prin surprindere.

Comunele din Dolj nu fuseseră inspectate de multă vreme. Prin gospodăriile sătenilor nu intră prefectii, primarii și preoții.

Cămine de zi aproape nu există; sunt numai 18 în tot județul Ialomița.

Primarul de la Călărași e foarte bun.

La Poiana, Dolj, este un singur atelier; pentru 15.000 locuitori, un singur atelier, cu 4 ucenici și cu meșter plătit.

Primarul de acolo este și brutal. A fost pus primar, după recomandăția dlui Pamfil Șeicaru. Să fiți cu ochii pe el: poate vrea să facă bani cu mijloace nepermise.

În unele orașe, unde s-au clădit hale moderne, veniturile lor sunt foarte mari (la Călărași și la Alexandria).

Grajdul comunal de la Poiana a fost construit fără nici un fel de metodă, deși vorbisem ca toate grajdurile să fie construite după un model standardizat. Într-o comună cu 15.000 locuitori nu este decât un singur grajd, cu 3 locuri pentru animale. Mi-a făcut o foarte proastă impresie, deși primarul era mândru de opera lui.

Toți marii proprietari din Oltenia sunt niște egoiști: nu dau absolut nimic pentru opere de interes obștesc. Vom găsi un sistem ca să-i obligăm.

La Negoiu, în județul Dolj, este o problemă importantă de rezolvat pentru Ministerul Comunicațiilor. Din pricină că se ceartă doi proprietari, nu se poate construi un dig. Chestiunea stă în loc de ani de zile și din cauza aceasta suprafețe întregi de teren sunt inundabile. Cât să aștepte Țara Românească?

Tot așa s-au certat, pentru introducerea gazului metan în București, Societatea de Gaz Metan și Societatea de Gaz și Electricitate. I-am lăsat să se certe și când au văzut că eu încep să fac lucrarea cu Căile Ferate, atunci s-au împăcat. Dacă n-aș fi început să lucrez, cele două societăți s-ar mai fi certat încă 1000 ani de aci înainte.

Iată o altă chinezărie: pentru uzina electrică din Calafat s-a comandat un grup electrogen, însă Marele Stat Major și Ministerul de Interne nu vor să lase să vină la Calafat doi cehi monteur.

Col. R. Davidescu: S-a raportat acum că chestiunea (*sic!*) a fost rezolvată.

Mareșal I. Antonescu: Da, după ce m-am dus eu acolo. Dar până atunci, era un mare pericol național dacă se duceau doi cehi monteur la Calafat.

G-ral C. Vasiliu: Întâi a venit Marele Stat Major și apoi noi am dat ordin. N-a fost întârziere mare.

Mareșal I. Antonescu: Cine a dat un astfel de ordin la Marele Stat Major? Un ordin se dă cu inteligență.

Iată, domnilor, un alt caz: am văzut un ordin dat de Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, referitor la distribuirea zahărului. Se spunea așa: „Se distribuie câte 500 grame de zahăr funcționarilor Statului, cari au câte 6 clase de liceu. Dacă nu sunt funcționari, nu li se dă zahăr, decât dacă au 7 clase. În afară de aceasta, cel care este funcționar și are 6 clase primește zahăr și pentru copii, iar cel care are 7 clase, dar nu este funcționar, nu primește zahăr decât numai pentru el, nu și pentru copii”. (Ilaritate).

Și, domnilor, această decizie este tipărită la „Monitorul Oficial” – desigur că s-au revoltat și zaturile Imprimeriei – și răspândită în Țara Românească. În sfârșit, decizia a ajuns și la mine.

Te întreb eu pe d-ta, dle g-ral Arbore, ce are în cap directorul acela al d-tale, care a putut să semneze o astfel de hârtie? Cum adică: cel care are 6 clase și este funcționar este considerat ca un intelectual și primește zahăr și pentru el și pentru copii, iar cel care are 7 clase și nu este funcționar nu este socotit ca atare și nu capătă zahăr decât pentru el. Dar cel care are 6 clase jumătate?

G-ral I. Arbore: A fost momentul acela de criză de zahăr.

Mareșal I. Antonescu: Dar orișicând criză ar fi, se poate să iasă un asemenea act din capul unui director? Eu l-aș da afară pe acest funcționar. Te compromite și pe d-ta și mă compromite și pe mine, pentru că lumea crede că astfel de lucruri pornesc de la mine, deși eu niciodată nu m-am gândit să fac astfel de deosebiri, între oamenii cu 6 clase și cu 7 clase și să dau unuia dreptul să ia zahăr și pentru el și pentru copii și altuia numai pentru el.

Nu-i mai lăsați pe funcționari să facă astfel de lucruri, domnilor miniștri.

La Călărași, primarul arată că dările comunale au rămas mult prea mici, în comparație cu veniturile crescute ale cetățenilor. Dl ministru Neagu să ia act, iată un primar care cere să se mărească impozitele.

Al. Neagu: Probabil că el își trage veniturile din altă comună, dacă este așa de darnic pe spinarea locuitorilor din Călărași.

Mareșal I. Antonescu: Iată și ceva privitor la Magistratură. Despre cauzele de amânare ale proceselor am vorbit altădată.

I. Marinescu: Am luat măsuri prin noua lege.

Mareșal I. Antonescu: I-ai arătat și dlui prim-președinte Lupu, ca să vadă de ce se tot amână procesele?

I. Marinescu: I-am arătat, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Tribunalul din Călărași avea trei magistrați delegați în alte orașe, din care doi în București, din această cauză suferă serviciul.

I. Marinescu: Sunt invalizi de război, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: M-ai dezarmat, dle Marinescu, dacă acesta este motivul. Te rog să vezi însă dacă nu cumva delegațiile acestea au fost date și pentru alte cauze.

I. Marinescu: Nu, domnule Mareșal, delegațiile le dau eu personal.

Uitați ce au recoltat. Au făcut ogoare din toamnă, și au făcut 5000 kg la hectar. Vedeți ce s-ar putea face în Țara Românească, cum s-ar putea mări producția. De aceea trebuie pus accentul pe această propagandă. Sunt și țărani cari au făcut 4000 kg.

Cum stăm cu însămânțările?

G-ral D. Popescu: Sâmbătă am avut 81%.

Mareșal I. Antonescu: Ploile acestea dau posibilitate să se are în condiții superioare, și apoi a fost și cald.

Dle Marian, vezi de cheștiunea furajelor pentru vite.

M-am dus la vama Calafat, în port. De când a început războiul european nu s-a mai făcut nici o operație, că nu trece nimeni pe acolo, și stau patru funcționari degeaba. Și, desigur că în alte părți, pe unde se fac schimburi, avem lipsuri.

Le-am spus să arate activitatea ce au. Nu au putut răspunde nimic, fiindcă ședeau la marginea Dunărei și se uitau cum trec vapoarele pe Dunăre. Cazul de la Calafat trebuie să fie și în altă parte.

Al. Neagu: Am luat notă.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, acestea sunt chestiunile pe care am vrut să vi le arăt.

Ședința se ridică la ora 19.30.

Stenografi: D. Fierăscu și N. Dumitrescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 375/1943, f. 385-455

19. 1943 decembrie 8. Se discută despre: asigurarea bunurilor Armatei; situația refugiaților din Transilvania; starea proastă în care sunt hotelurile; nemulțumirile muncitorilor de la Uzinele Copșa Mică-Cugir; cumulusul de funcții etc.

CONSILIUL DE MINISTRI GENERAL

de miercuri, 8 decembrie 1943, ora 11 dim.

Ședința se deschide la ora 11, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte dnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **dr. P. Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **g-ral C. Pantazi**, ministrul de Război; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și ministru ad-interim al Economiei Naționale; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **I. Marian**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Atta Constantinescu**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **arh. I.D. Enescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, pentru Muncă; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat al Aerului; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Școli; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **P. Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral N. Șova**, subsecretar de Stat la Ministerul de Război, pentru Marină; **g-ral I. Arbore**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **O. Vlădescu**, subsecretar de Stat al Românizării, Colonizării și Inventarului; **M. Gr. Romașcanu**, comisar general al Președintilor; **prof. Gr. Forțu**, comisar general al refugiaților din Nordul Transilvaniei; **Ion Al. Rădulescu**, secretar general al Președinției Consiliului de Miniștri; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului.

ORDINEA DE ZI

a

CONSILIULUI DE MINISTRI GENERAL

de miercuri, 8 decembrie 1943, ora 11

I. – *MINISTERUL FINANTELOR:*

1) Memoriu referitor la activitatea Institutului de Asigurare, Economie și Asistență a Funcționarilor și Pensionarilor Publici.

II. – *MINISTERUL DE RĂSBOI:*

2) Problema asigurării bunurilor Armatei.

III. – *MINISTERUL JUSTIȚIEI:*

3) Expunerea rezumativă asupra fazelor instrucției urmate în cauza privitoare la presupușii uzinelor textile „Sf. Gheorghe”.

IV. – *MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DOMENIILOR:*

4) Cererea domnului dr. Dunca, avocat expulzat din Cluj, de a i se arenda, în comuna Zăul de Câmpie, o moșie intrată în patrimoniul Statului pe baza Decretului-Lege pentru reprimarea faptelor ce pun în primejdie existența și interesele Statului.

V. – *SUBSECRETARIATUL DE STAT AL APROVIZIONĂRII:*

5) Relațiile date de acest Departament asupra întâmpinării Regiei Publice Comerciale „Bunurile Industriale și Agricole Zarojani-Bălți”. (R.E.B.I.A.Z.)

VI. – *SUBSECRETARIATUL DE STAT AL ROMÂNIZĂRII:*

6) Chestiunea materialelor degradate din magazinele morii „România Mare”.

VII. – *SUBSECRETARIATUL DE STAT AL MUNCII:*

7) Constatările făcute la inspecțiile de la Comănești (Bacău).

VIII. – *COMISARIATUL GENERAL AL REFUGIAȚILOR DIN TRANSILVANIA DE NORD:*

8) Cinci note referitoare la nevoile administrative, financiare și de siguranță ale acestui Comisariat:

- a) ridicarea elementelor suspecte strecurate printre refugiați;
- b) numirea, încadrarea și înaintarea funcționarilor Comisariatului;
- c) problema adăpostirii refugiaților;
- d) cazul prefectilor de Piatra-Neamț și Sibiu;
- e) rezolvarea urgentă și cu precădere a cererilor Comisariatului.

IX. – *DIVERSE:*

9) Chestiunea hotelurilor (rechiziționarea hotelurilor, care nu sunt bine întreținute și curate).

10) Rezultatul supraanchetei relative la modul cum Liceul Comercial din Bacău a folosit imobilele ce a închiriat de la C.N.R. și modul cum prefectul județului Bacău a deținut unul din aceste imobile.

11) Raportul relativ la rezultatul anchetei asupra funcțiunilor deținute de preotul V. Niculescu din Câmpulung-Muscel.

12) Reglementarea succesiunii celor morți în război. (Extras din Buletin).

13) Nemulțumirile muncitorilor de la Uzinele Copșa-Mică – Cugir. (Extras din Buletin).

14) Siguranța navigației pe Dunăre; cazul remorcherului Gheorghiu. (Extras din Buletin).

Mareșal I. Antonescu: Înainte de a intra în ordinea de zi, dle g-ral Pantazi, te rog să iei notă că a venit la mine g-ralul Rosetti și mi-a spus că a găsit invalizi, cari se plângeau că, deși s-a constatat invaliditatea lor, totuși după un an de zile de la această constatare, nu s-au îndeplinit formalitățile. Trebuie să luați măsuri aspre împotriva acelor cari nu-și fac datoria.

În afară de aceasta, se face o gravă eroare, căci sunt oameni cărora li s-a amputat un picior, și totuși li se acordă o invaliditate de 60%, deși ei sunt muncitori agricoli.

În această privință, totul trebuie să depindă de meseria pe care o are invalidul. Nu se respectă acest lucru. Se poate întâmpla ca unui om care lucrează cu capul, să i se amputeze un picior. În acest caz, gradul de invaliditate trebuie să fie cu totul diferit de acela al unuia care lucrează mai mult cu picioarele și căruia trebuie să i se acorde o invaliditate de sută la sută. Dacă țăranul își pierde piciorul, gradul de invaliditate al lui trebuie să fie de sută la sută.

Așadar, legea trebuie să fie aplicată în acest spirit.

G-ral C. Pantazi: Este o comisiune de medici care își dă avizul.

Mareșal I. Antonescu: Domnule ministru al Justiției, te rog să dispui alcătuirea unui proiect în legătură cu modificarea Legii chiriiilor, în care să fie trecute cazurile neprevăzute de legea actuală.

Iată o doamnă care beneficiază de drepturile date de Legea chiriiilor, lege care o protejează. Această doamnă a subînchiriat unei alte persoane, care a făcut acolo un birou de nu știu ce specialitate. Aceasta este nedrept. Acest caz nu este prevăzut de lege.

Te rog să faci o anchetă asupra cazurilor neprevăzute, pentru că legea nu trebuie să protejeze decât pe chiriașii cari n-au venituri și cari merită această protecție.

Dacă chiriașul (*sic!*) are și venituri mari, acest chiriaș nu trebuie să beneficieze de o asemenea lege de protecție în dauna proprietarului, care este sărac și care nu are alte venituri decât chiria pe care o primește.

Sunt lacune în Legea chiriiilor, cari trebuiesc corectate. Desigur că nu putem prevedea toate cazurile, dar avem datoria să analizăm cu toată atenția necesară ceea ce ni se aduce la cunoștință, să le înlăturăm, pentru că suntem în serviciul tuturor.

În privința depozitelor de benzină din orașe, am dat ordin, pentru a nu se întâmpla ceea ce s-a întâmplat la Berlin – lasă că v-am convocat la o conferință în care să participe toți cei interesați – dar în afară de aceasta, sunt unele măsuri urgente cari trebuiesc luate. Este un mare pericol acela pe care îl prezintă pentru orașele noastre aceste depozite, în cazuri de bombardamente. Sunt depozitele „Unirea” și „Distribuția”, care sunt focare de incendiu în mijlocul orașelor. Căzând o bombă în mijlocul unui oraș, se incendiază un cartier întreg. Este o problemă la care trebuie să ne gândim foarte serios.

Mai sunt depozitele de benzină din apropierea gărilor, a fabricilor și a depozitelor. Prin menținerea lor acolo unde se găsesc, completăm opera pe care o

încearcă inamicul. Dacă nu luăm măsuri pentru golirea tuturor acestor depozite, mai ales a celor din mijlocul orașelor (*sic!*). Trebuie să Țineți seama că circulația în mijlocul orașelor s-a micșorat.

Deci este o problemă care trebuie rezolvată de urgență.

Mai sunt garaje mari de automobile, cum sunt garajele „Malaxa”, „Căile Ferate”, diferitele ministere, cari au și depozite de benzină. Dacă a căzut o bombă, s-au distrus toate mașinile, iar depozitele de benzină contribuie la desăvârșirea operei inamicului.

Sunt lucruri la care m-am gândit imediat ce am văzut ce s-a petrecut la Berlin.

Intrăm în ordinea de zi, care nu este prea încărcată, dar care se va dezvolta, pentru că aș vrea să vedem și unele probleme care vă interesează.

În ceea ce privește tratativele economice pe care le duceți, v-aș ruga ca, în fiecare zi – pentru că nu este nimeni de la Ministerul Afacerilor Străine – să se trimită un raport sintetic al discuțiunilor avute în cursul zilei, pentru că tratativele economice au și o latură politică. Sunt unele tratative cari nu convin sub raportul economic, dar care totuși trebuiesc înlesnite, pentru că înlesnesc anumite raporturi politice.

De exemplu, este chestiunea cu Turcia. Ambasadorul Turciei mi-a spus că comisiunea (*sic!*) care tratează la București trebuie să plece. Raporturile noastre cu Turcia sunt de așa natură, încât putem pierde mai mult de 100 de milioane, decât să pierdem un aliat ca Turcia.

De aceea, trebuie ca în fiecare seară, dvs. să trimiteți o notă de tot ceea ce s-a discutat cu ocazia tratativelor pe care le duceți, pentru ca dl. Mihai Antonescu să cunoască problemele puse în discuție.

G-ral Gh. Dobre: Este dl. ministru Petala, care cunoaște aceste tratative.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie deci să trimiteți nota în fiecare seară despre aceste tratative, pentru că dacă problemele discutate au și o latură politică, trebuie să intervenim la timp. Trebuie să se arate în aceste note în ce stadiu se găsesc tratativele și rezultatele la care ați ajuns. Este chestiunea celor 150 de milioane.

G-ral Gh. Dobre: Turcii vor să ia grâu în schimbul acestei sume.

Mareșal I. Antonescu: De ce ați blocat-o?

S. Ghiolu: Din cauză că aceste arierate au fost constituite prin trimiteri de mărfuri.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să discutați această chestiune cu dl. Mihai Antonescu.

În ceea ce privește diferențele de preț, am auzit că prețurile oferite de Turcia sunt mai mari decât cele oferite de Elveția. Dacă ne dă în franci liberi, pentru acești franci liberi noi putem realiza aur, și cu acest aur facem o acoperire la Banca Națională. Este o chestiune care va trebui discutată și cu dl. ministru al Finanțelor.

În orice caz, înainte de a ajunge la o soluțiune, să Țineți seama și de latura politică.

De aceea, am discutat și cu dl. Clodius problemele economice care interesau, pentru că am crezut de datoria mea să nu mai pierdem timpul cu schimburi de note. Domnia-sa a plecat la Berlin și s-a reîntors cu noi propuneri. Am arătat clar punctul de vedere al nostru, și acum a rămas ca să se propună planurile de detaliu, de amănunt al problemelor cari interesau.

În urma acestui sistem de a duce tratativele, situația s-a îmbunătățit.

Ceea ce rămâne definitiv, încă o dată, este ca, în fiecare seară, să trimiteți o notă în care să se arate tratativele care se duc, cum și soluțiunea la care s-a ajuns, și sub raportul economic, și sub raportul politic.

În ceea ce privește dl. care s-a dus să trateze la Banloc, și care a afirmat că se va termina în tragic dacă nu capătă cauciucul, i-am spus dlui Neubacher ca să-i facă o notă dlui Clodius, pentru ca să se sfârșească în tragic pentru acel domn, iar nu pentru Banloc.

Ce a fost la Uniunea Sindicatelor Agricole, te rog să vezi, domnule ministru al Agriculturii, toate problemele care s-au discutat acolo. Am văzut că aceste discuțiuni au produs vâlvă în presă și de aceea am urmărit această chestiune, pentru că ziarele au comentat-o diferit. Aș vrea să văd toate punctele ridicate acolo, ca să pot să-mi dau seama dacă este necesară o intervenție a Guvernului pentru lămurirea opiniei publice.

I. Marian: Eu intenționat nu m-am dus acolo.

Mareșal I. Antonescu: S-au pus acolo chestiuni personale, și de aceea te rog să faci un raport asupra tuturor problemelor discutate, pentru că aș vrea să pun, și în această privință, lucrurile la punct.

Fiecare asociație de acestea are datoria și dreptul să ne dea semnalul de alarmă la timp, în cazul când noi nu ne-am sesizat de anumite probleme. Aceste asociații au dreptul și datoria să ne sesizeze, însă nu este permis ca ele să-și facă o trambulină politicianistă sau personală, sau pentru interese egoiste de mari proprietari, de mijlocii, sau de mici proprietari. Scopul meu este să fie o armonie între clasele sociale, dar dacă le las să alunece pe anumite pante, înseamnă că rup armonia.

S-a discutat și chestiunea asigurărilor agricole. Este o chestiune care mă preocupă și pe mine. Ea a trecut pe la diferite departamente și s-au propus soluțiuni diferite.

Dl. Pană era pentru soluțiunea că aceste asigurări agricole să fie făcute numai pentru muncitorii agricoli calificați.

După mine, acești muncitori agricoli calificați nu există, pentru că, dacă ar fi să tratezi numai pe mecanici, pe tractoriști, pe administratori, drept muncitori agricoli, atunci cel care muncește cu adevărat pământul, care nu este calificat, pentru că face de toate, ară, sapă, merge și cu plugul, și cu boii, și la gară, și plivește, acela să nu poată fi socotit muncitor agricol. În acest caz, adevăratul muncitor agricol nu va intra în aceste asigurări agricole și legea nu-și ajunge scopul. Bunul simț ne arată unde trebuie să ne fixăm. Orice om care trăiește din apă, sau din munca pământului, acel om este calificat să fie un muncitor agricol. De ce mecanicul și tractoristul să fie considerat muncitor agricol, și cel care stă o viață întreagă la munca câmpului, acela să nu fie considerat muncitor agricol, și legea să nu se ocupe de el?

Cine trebuie să se ocupe de asigurările agricole muncitorești? Ministerul Muncii, sau Ministerul Agriculturii? Este problema ridicată de dl. Pană, care ținea cu orice preț – nu știu dacă are sau nu dreptate –, dar ținea ca asigurările muncitorilor agricoli să facă parte din Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Domnia-sa avea prea multă tendință de acaparare, de a face din Ministerul Agriculturii și Domeniilor un fel de minister universal.

Dumnealui spunea că tot ce este industrie agricolă, economică-agricolă, trebuie să fie la Ministerul Agriculturii; tot ce este asigurare, dacă privește pe muncitor, să fie la Ministerul Agriculturii.

Trebuia de văzut dacă acest Minister al Agriculturii, care are atâtea probleme de rezolvat, dacă mai poate să acapareze și rezolvarea acestei probleme.

D-ta, domnule Marian, poți să-ți dai seama dacă ești în măsură să analizezi și să rezolvi toate problemele și, în special, această problemă a asigurărilor muncitorilor agricoli.

I. Marian: Domnule Mareșal, am să vă prezint, după sărbătorile Crăciunului, un raport privitor la aceste asigurări. Chiar din momentul în care am intrat în minister, am studiat această problemă și am deci oarecare elemente.

Mareșal I. Antonescu: În loc ca d-ta, domnule Marian, să lucrezi izolat, pentru ca, pe urmă, lucrul d-tale să meargă la ceilalți, cari să țină la rândul lor în loc rezolvarea problemei câteva luni fiecare, trece-o și la ceilalți, la d-nii Neagu și Enescu, pentru că este și o problemă de finanțare, și una care privește Departamentul Muncii, pentru ca în cel mai scurt timp să rezolvați problema lucrând împreună.

I. Marian: Chiar din momentul în care am venit la Minister, domnul Enescu știe că am alcătuit o comisiune, ca să lucrăm împreună cu Departamentul Muncii.

Mareșal I. Antonescu: Asemenea problemă trebuie discutată în cadrul Delegației Economice, să fie dezbătută acolo, și apoi să fie pusă la punct, pentru ca atunci când vine la mine, ea să fie complet rezolvată, și numai punctele asupra cărora n-ați fost de acord să fie lăsate în sarcina mea.

I. Marian: Ceea ce mă face să doresc un sfat al dvs. și o dispoziție a dvs. este numai la punctele unde se ciocnesc câteva principii fundamentale.

Mareșal I. Antonescu: Eu te sfătuiesc să mai aduci și pe altcineva din afara Guvernului, chiar diferite asociații, cari trebuiesc consultate.

I. Marian: Am chemat pe toată lumea care a fost în măsură să ne dea un sfat. Nu vreau să facem ceva izolat.

Mareșal I. Antonescu: Dl. D.R. Ioanițescu, care a făcut ce a făcut, dar care a urmărit să realizeze unele lucruri, dar substratul era să-și facă partid politic, a încercat să se ridice pe spinarea muncitorilor. Eu vreau să sprijin pe muncitor, dar nu vreau să sprijin anarhia. Vreau să sprijin toate clasele sociale. Este foarte ușor să ridic o clasă împotriva alteia, și apoi să cădem în catastrofă, târând tot Neamul în catastrofă. Deci nu numai pe muncitor, așa cum urmărea dl. D.R. Ioanițescu, și alții, ci trebuie să sprijinim toate clasele, trebuie să existe o armonie între ele, iar nu să creăm o luptă printre aceste clase.

Deci d-ta, domnule Marian, vei veni cu aceste lucrări asupra cărora ai nevoie de mine. Am să mă consult cu alții, pentru că am pretenția că sunt un om desăvârșit. În ce nu voi fi calificat să mă pronunț, mă voi consulta cu alții și vă voi da răspunsul, dar trebuie să mi se spună care sunt problemele asupra cărora vrei o calificare din partea mea.

Deci, să-mi dai o notă de tot ceea ce s-a discutat acolo la Uniune, pentru că în jurnale a apărut trunchiat și pentru că este o diferență între modul cum a fost pusă problema de ziarele „Universul”, „Timpul” și „Curentul”.

Memoriul referitor la activitatea Institutului de Asigurare, Economie și Asistență a Funcționarilor și Pensionarilor Publici.

Al. Neagu: Este o problemă făcută de dl. profesor Anibal Teodorescu.

Ideea principală este asistența medicală. Acum 2 ani s-a creat un institut de asistență al funcționarilor și de asigurare a lor, care se alimentează cu procentul de 5% din salariile funcționarilor. Acest procent de 5% din salariile funcționarilor constituie un fond care va fi folosit în momentul în care funcționarul devine pensionar, dată la care el capătă și un mic capital, în afară de pensia care i se cuvine.

Institutul acesta se dezvoltă în mod normal. Are un miliard cinci sute de milioane, sau un miliard opt sute de milioane. Fondul nu se aplică și la indemnitatea de scumpete. Este o organizație cu fonduri importante, însă propunerea din memoriu are dezavantajul că cere multe sacrificii.

Mareșal I. Antonescu: Propunerea vine de la dl. profesor Anibal Teodorescu?

Al. Neagu: Da. Eu l-am văzut aseară pe dl. Anibal Teodorescu. Această propunere trebuia să treacă întâi pe la mine.

V-aș ruga, Domnule Mareșal, ca să încuviințați să discut problema, în prealabil, cu domnii miniștri al Sănătății și al Muncii.

Mareșal I. Antonescu: Să consultați și pe dl. profesor Anibal Teodorescu, pentru că este un om competent.

Eu am fost sesizat și, conform obiceiului meu, am dat curs acestui memoriu.

Problema asigurării bunurilor Armatei.

G-ral C. Pantazi: Domnule Mareșal, pentru a plăti cotele care s-ar cere pentru asigurarea bunurilor Armatei, n-ar trebui două miliarde, iar pagubele pe care le-am avut până acum, de la 1895, sunt de 56 milioane.

Vă rog să vedeți că nu ar fi cazul ca să se întindă asigurările asupra acestor bunuri ale Armatei.

Mareșal I. Antonescu: Bineînțeles că nu vor trebui asigurate puștile, tunurile și tancurile, cari nu sunt supuse incendiului.

Clădirile, însă, nu trebuiesc asigurate? Cazarmamentul nu trebuie să fie asigurat? Dacă reduci armamentul și alte bunuri cari nu pot să fie supuse incendiului, bineînțeles că primele care vor fi de plătit vor fi mult mai mici.

Dacă de la 1895 și până acum ai avut o pagubă atât de mică, și primele sunt atât de importante, atunci nu este cazul să se continue cu aceste asigurări, dar eu aș vrea ca toate ministerele să facă o statistică, ca să vadă ce pagube au avut din incendii, dacă se poate pe o perioadă de 50 de ani, și aceasta spre a se vedea dacă este necesar pentru Stat, sau nu este necesar să mai asigurăm aceste bunuri.

Sunt unele bunuri pe care nu trebuie să le asigurăm. Numai bunurile cari sunt expuse incendiului, numai acelea trebuiesc asigurate.

Al. Neagu: Această problemă s-a mai discutat. Este problema dacă Statul trebuie să mai asigure bunurile proprietatea lui, având în vedere modicitatea numărului de incendii și cota mare a primelor plătite. A fost discuție în Delegația Economică și discuția a rămas fără rezultat.

Acum, firește, dacă asigurările merg și în afară, adică se asigură prin societăți străine, atunci intervine un element nou.

În principiu, nu cred că Statul nu trebuie să se asigure, ci trebuie să accepte riscurile, pentru că totdeauna primele vor fi mai mari decât riscurile.

Mareșal I. Antonescu: Mai întâi, trebuie să studiem problema. Al doilea, trebuie să vedem ce se petrece în alte țări, în special în țările organizate, Anglia, America, să vedem cum s-a rezolvat această problemă acolo.

În al treilea rând, răspunzând la chestiunea ridicată de domnul Neagu, am de spus următorul lucru: Dacă noi examinăm problema asigurărilor în general, constatăm că societățile de asigurare au realizat beneficii enorme. Or, aceste societăți de asigurare, odată înființate în Țara Românească, au încăput pe mâna străinilor, în special a evreilor, cari se vâra tocmai acolo unde sunt beneficiile cele mai mari și riscurile cele mai mici.

Am observat cum în Anglia, unde am studiat incidental problema asigurărilor, societățile de asigurare aveau legături și se reasigurau la alte societăți de asigurare din America sau din Franța și că majoritatea lor, din aceea ce se putea vedea, avea capitaluri evreiești. Unele din aceste societăți erau așa de puternice că ajungeau să împrumute chiar și Statele.

Acestea fiind constatările și dat fiind faptul că avutul Statului este foarte mare, dacă s-ar ajunge să se facă o asigurare a acestor bunuri ale lui, Statul plătindu-și singur primele de asigurare, el ar ajunge să-și constituie un fond de economii forțate, din care ar putea să-și acopere toate eventualele pagube produse de incendii.

Dar, pentru acestea, trebuie ca, mai întâi, să se inventarieze toate bunurile Statului, – ceea ce nu s-a făcut. Domnul Vlădescu vă va arăta eforturile făcute de mine pentru stabilirea inventarului bunurilor Statului. Aceste eforturi ale mele n-au dus absolut la nici un rezultat, cu toată persistența pe care am pus-o în mod periodic în această chestiune. Cu toate că am insistat de repetate ori pe lângă șeful Departamentului, însărcinat cu această operație, totuși rezultatele au fost nule; domnul acesta – fac aluzie la predecesorul domnului Vlădescu – și-a îngăduit să țină în saltar, timp de luni de zile, dispozițiunile date de mine, venind însă mereu să mă asigure că totul este în cea mai perfectă ordine. Era, în realitate, cea mai mare dezordine și cel mai mare dezmăț, organizat voit; toate rezoluțiile mele rămăneau fără urmă.

În ceea ce privește inventarul patrimoniului Statului, suntem încă departe de a-l fi realizat. Am găsit un birou cu 20 funcționari, cari n-au făcut absolut nimic și cari totuși timp de 3 ani de zile au încasat lefuri de la Stat.

O. Vlădescu: Și cari acum și-au dat demisia, pentru că nu pot veni la ora 8 la serviciu!

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, iată situația. Vă va spune mai târziu domnul Vlădescu ceea ce d-sa a constatat acolo. L-am pus pe domnul Vlădescu la Românilizare, în disperare de cauză, după ce am văzut că acolo nimic nu se face, că totul curge ca apa pe o mușama.

Domnul Vlădescu asistasă la toate sforțările pe care eu le făcusem, pentru alcătuirea unui inventar al bunurilor Statului; pe de altă parte, Domnia-sa mai lucrase și în domeniul colonizării și în alte domenii. Și atunci, odată ce a cunoscut aceste eforturi ale mele, n-am vrut să pun la Românilizare pe altcineva din afară, care să cadă din cer la acest departament, pe niște probleme total necunoscute, ci l-am pus pe Domnia-sa.

Primul lucru pe care i l-am cerut a fost să stabilească care (*sic!*) au fost cauzele pentru care la această instituție nou înființată, la care s-au perindat trei șefi de departamente, nu s-a făcut nimic.

Domnul Vlădescu vă va face un raport și vă va arăta ce se petrecea acolo. Hotărâsc aceasta, nu cu scopul să demonetizez pe domnul Dragoș – s-a demonetizat singur – ci ca să vă dau elemente de gândire, pentru ca să cercetați dacă nu cumva și în ministerele dv. se petrece ceva tot ca la Românizare.

Cu toată migala pusă de mine în examinarea problemelor, pe care sunt chemat să le soluționez, în calitate de Conducător al Statului, totuși sunt unele probleme, care privesc Statul, probleme esențiale, care mi-au scăpat total din mână, deși de unele din ele depinde chiar viitorul Statului Român, aceasta din cauză că n-am putut să fiu orientat. De exemplu, și astăzi și ieri, după eforturi foarte mari, am reușit să scot și voi scoate încă din arhiva Ministerului de Externe anumite acte, care arată firul politicii externe a Țării Românești în anii 1939 și 1940, acte care mi-au rămas total necunoscute și pe care, dacă le-aș fi cunoscut la timp, aș fi procedat altfel. De ce mi-au rămas necunoscute? Din pricină că la Ministerul de Externe este o dezordine totală.

Activitatea mea, ca ministru de Externe și Conducător al Statului, a fost foarte ordonat dusă din septembrie 1940 și până în ianuarie 1941, când am trecut conducerea Ministerului Afacerilor Străine domnului Mihai Antonescu. Între 6 septembrie 1940 și ianuarie 1941 a fost ministru de Externe un domn, pe care îl țineam foarte din scurt, care n-avea voie să discute nimic cu un ministru străin și să-i dea un răspuns definitiv, până ce nu venea la mine, ca să-i dictez eu în scris răspunsul pe care să-l dea, pentru că n-aveam nici o încredere, nici în pregătirea, nici în capacitatea și nici în cinstea personală a domnului Sturdza.

Deci, de la 6 septembrie 1940 și până la ianuarie 1941, am condus foarte de scurt lucrările Ministerului de Externe. Când aveam câte o problemă de soluționat, chemam pe domnul Cretzianu, îi dictam soluția, dânsul scria și apoi pleca răspunsul.

Am cerut de o lună și jumătate toate dosarele de la Ministerul de Externe, ca să dau de rostul acestui fir, însă n-am putut-o face. A trebuit să vină de la Ankara domnul Cretzianu, ca să arate unde anume se găsește fiecare act în parte. Iată ce dezordine domnea în acest minister, care are o Direcție Politică și atâtea funcționari.

Astăzi găsesc scrisori scrise de domnul Tătărescu și de domnul Gafencu în 1940. Pe cale particulară am aflat chiar că, în același an, domnul Gigurtu a scris o scrisoare Mareșalului Göring; și a trebuit să facem intervenții pe lângă domnul Gigurtu ca să ne dea o copie a acelei scrisori. Iată, domnilor, cum se petrec lucrurile.

Eu am zilnic reclamații de la Secretariatul General că nici nu se răspunde la adresele trimise de aici, prin care se arată: Domnul Mareșal cere cutare lucru. De ce? Pentru că dv. nu vreți să aplicați sancțiunile meritate funcționarilor vinovați de această lipsă de cuviință. Și nu este o lipsă de cuviință față de mine – n-o iau așa și n-o socotesc nici ca un act de sabotaj – ci este un obicei intrat în firea românului, este indolența românească.

Domnilor, vă cer să aplicați sancțiuni, nu pentru că nu mi se răspunde mie. Vă întreb: Ce zice un cetățean al Țării Românești dacă aude că Mareșalului nu i se răspunde la adrese? Atunci ce se întâmplă cu toți oamenii aceștia, dintre cari fiecare are

câte un păs al lui; fiecare aleargă la o autoritate, cu funcționari plătiți tot din banii contribuabilului: este tratat cu indiferență și, de multe ori, chiar cu desconsiderare totală, fiindcă nu i se răspunde la cerere. Ei bine, nu se poate conduce Statul în asemenea condițiuni.

Am trăit în Anglia, unde la orișice act, pe care îl introduceam într-un minister, primeam un carton, pe care era scris: cererea dv. a fost înregistrată la numărul cutare, la serviciul cutare, de la care veți primi răspunsul în cutare timp; – și, matematic, venea răspunsul, la data indicată.

Am introdus acest sistem în toate autoritățile, înainte de a ajunge la conducerea Statului. Sistemul s-a aplicat cât am fost eu șef de Stat Major sau ministru de Război la autoritatea respectivă, dar, după ce am plecat, nu s-a mai aplicat.

Am încercat să introduc și acest sistem în conducerea Statului, dar a fost imposibil, pentru că n-am găsit secundarea necesară.

La mine nu se petreceau astfel de lucruri. Când eram comandantul unei unități sau șeful unei instituții, făceam singur controlul o dată pe săptămână: sâmbăta venea registratorul la mine și eu vedeam toate hârtiile, una câte una, de la A la Z. Când am ajuns în capul unor administrații mai mari, am avut totdeauna pe cineva care se ducea la toate registraturile administrației mele și făcea acest control. Și, odată ce se știa că vine controlul, măcar o dată pe lună, toată lumea lucra corect.

Dacă nu vreți să faceți așa, n-am ce să vă fac.

P. Strihan: Domnule Mareșal, în legătură cu asigurările, să-mi dați voie să vă spun câteva cuvinte. Nu știu ce a determinat punerea la ordinea zilei a acestei probleme, mă tem însă că o interpretare, care nu corespunde legii elaborate sub regimul dv. la 13 noiembrie 1942.

Există o Casă de Asigurare pe lângă Ministerul de Interne, care era organizată ca o întreprindere publică, însă după principii care stau la baza întreprinderilor particulare.

Mareșal I. Antonescu: Cunosc problema; am dezbătut-o atunci luni întregi.

P. Strihan: Proiectul a mers la Economia Națională și la Finanțe, de unde s-au obținut avize favorabile, cu greutate, este adevărat, și, în sfârșit, la 13 noiembrie 1942, s-a legiferat problema și s-a transformat Casa de Asigurare în Regia Asigurărilor de Stat. Această Regie are competența să asigure orișice bunuri care aparțin Statului, județelor, comunelor și regiilor publice comerciale.

Vă rog să rețineți că legea aceasta face asigurările la Regia Autonomă a Asigurărilor de Stat obligatorii numai în cazul când se constată necesitatea asigurării respective. Numai acele bunuri este obligat să asigure la această instituție șeful autorității respective. Dacă însă șeful unei autorități găsește că nu este cazul ca un bun să fie asigurat, pentru că riscul ar fi prea mic față de prima care s-ar plăti, atunci liber este acel șef de autoritate să nu asigure bunul.

Mareșal I. Antonescu: Cunosc problema, însă legea aceasta a fost sabotată chiar de unele departamente. Iată, la Româнизare, domnul Dragoș, care avea atâtea bunuri de asigurat, a dus o luptă și a obținut ca, în loc ca aceste asigurări să fie făcute tot la Stat, ele să fie făcute la societăți particulare. Ce a fost dedesubtul acestei

insistențe, foarte persistente, nu pot să mă pronunț. Fapt este că domnul Dragoș a insistat ca aceste asigurări să se facă la societăți particulare.

Eu am spus că e bine să avem o societate de Stat, care să asigure bunurile Statului, în loc ca aceste asigurări să se facă la societăți ce sunt în mâna evreilor.

Iată, domnilor, societatea „Sun”! Cine nu cade în genunchi, când aude un nume englezesc! Ei bine, „Sun” era societatea lui Manolovici, care i-a pus un nume englezesc, pentru ca toată lumea să se prosterneze în fața ei.

Când s-a făcut o societate de asigurare românească, în care Statul era marele capitalist și era și beneficiarul acestei asigurări, pentru că își plătea lui însuși aceste prime de asigurare, atunci departamentele, sub influența birourilor respective, au sabotat această asigurare și legea nu s-a aplicat.

DI. Vlădescu are de la mine mandat să vadă și această problemă.

O. Vlădescu: Rămâne de văzut dacă soluțiunea este să facem asigurările la R.A.A.S. sau la alte societăți.

Mareșal I. Antonescu: Același procedeu trebuie să-l întrebuințeze toate departamentele.

Poate că este și mai ușor, și mai rentabil, ca să ne asigurăm la o societate particulară. Dvs. știți că societățile particulare, când fac asigurările, dau comisioane și, în general, diverse avantaje, pe care Statul n-ar avea nevoie să le suporte, atunci când face direct asigurarea.

P. Strihan: S-ar evita cheltuielile de achiziție.

Mareșal I. Antonescu: Eu mă înscriu în contra acestei carențe a Statului.

Iată, această societate, societatea „Sun”, care gălgâia de jidani, această societate, care a ridicat cea mai frumoasă casă în centrul Bucureștiului, care numai ea face câteva sute de milioane, această societate a plecat de la un capital derizoriu. Ea s-a înființat prin 1927-1930 și de atunci a realizat avantagii fantastice, plecând de la un capital foarte mic. Statul însă nu poate să facă lucrul acesta.

Expunere rezumativă asupra fazelor instrucției urmate în cauza privitoare la prepuși uzinelor textile Sf. Gheorghe.

I. Marinescu: Prin rechizitoriul introductiv din 26 martie 1943, Parchetul Tribunalului Ilfov a deschis acțiune penală în contra inculpaților Andrei Racz, director al Uzinelor Textile Sf. Gheorghe, Adolf Haimblum, funcționar la aceeași întreprindere, Teodor Feltz, Carol Rozenfeld, Ilie Ionescu și Radu Anghel, trimițându-i în cercetarea Cabinetului de Instrucție.

Faptele imputate inculpaților consistă în aceea că, în calitate de deținători ai unei mari cantități de textile fabricate înainte de evacuarea uzinei din Ardealul vremelnice cedat, au intermediat și oferit spre vânzare această cantitate Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale, la prețuri cu mult superioare prețului legal, uzând de facturi fictive.

Prin rechizitor s-a cerut și arestarea primilor 4 inculpați. La 7 aprilie 1943, în urma apelului inculpaților Adolf Haimblum și Andrei Racz, Camera de Acuzare din București a infirmat mandatele de arestare ale acestora, punându-i în libertate.

La 14 mai 1943, după efectuarea parțială a unor cercetări tehnice de mare amploare necesare în cauză, Parchetul Tribunalului Ilfov a deschis acțiune penală

împotriva numiților Andrei Racz, Adolf Haimblum, Carol Rozenfeld și Teodor Feltz, cerând arestarea primilor doi, fapt care a și avut loc.

Aceștia au atacat măsura rearestării în temeiul drepturilor ce le erau acordate atunci de Procedura Penală, fapt ce a dus la întârzierea instrucției până la terminarea vacanței judiciare (15 septembrie), întrucât, din cauza vacanței judecătorești, recursul la Casație nu s-a putut judeca de urgență.

Imediat după restituirea dosarelor, ce a avut loc la 19 octombrie 1943, în urma epuizării tuturor căilor de atac folosite de preveniți, Cabinetul de Instrucție a trimis cauza pentru concluziuni definitive Parchetului Tribunalului Ilfov. La 28 octombrie 1943, Parchetul Ilfov, examinând toate cercetările definitiv încheiate, a mai deschis acțiune penală împotriva lui Iulius Waitman, Stelian Grigore, Apfelbaum Alfred, Herscovici Zeilig și Emil Richter.

Interogarea numiților, din cari unii erau lipsă din București, a durat până la 17 noiembrie 1943, când dosarul a fost din nou restituit Parchetului pentru a-și formula, potrivit legii, rechizitoriul definitiv de trimitere în judecată.

Acest rechizitoriu a fost întocmit, menținându-se în inculpare cei mai sus numiți, și Cabinetul I de Instrucție a procedat la întocmirea ordonanței definitive de trimitere în judecată, care se va emite în cursul zilei de astăzi.

În contra ordonanței definitive, inculpații nu mai au, potrivit noului Cod de Procedură Penală, decât un recurs sumar și urgent la Camera de Acuzare, astfel că, în curând, ei vor fi supuși judecății potrivit procedurii rapide prevăzute în legea pentru reprimarea speculei ilicite și a sabotajului economic.

Ne găsim la începutul instanței de judecată, care, prin termene date la intervale de 5 zile, va hotărî de soarta acestor inculpați.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea aceasta a fost adusă în Consiliu pentru un punct de vedere principal: toți acei oameni cari sunt prinși asupra faptului, toți aceștia cad în picioare. Se duc la Justiție, se judecă și dacă administrația îi pune în lagăr, de altă parte, Justiția îi achită.

Care este misterul? Justiția judecă după lege. Atunci înseamnă că legile acestea, pe care unii le numesc ale unui regim terorist, alții nazist, alții antidemocrate – eu spun că este un regim antidemagogic, dar nici nazist, nici terorist, nici antidemocratic – aceste legi trebuiesc altfel aplicate. Dacă constatăm tot ceea ce se întâmplă, trebuie să-i dăm magistratului posibilitatea ca să determine pe individ să nu mai calce legea. Individul trebuie apărat, trebuie apărat cu toate mijloacele, dar individul care este încadrat în Stat, în societate, și este dovedit ca un element rău, acest individ trebuie lovit. Ca să-l lovim, trebuie să dăm magistratului posibilitatea să aplice legea.

I. Marinescu: De la 15 septembrie ritmul judecăților s-a accelerat. După legea nouă, cel care a fost prins în flagrant delict de mită în două zile este condamnat.

Mareșal I. Antonescu: Faptul că acești oameni au oferit Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale cantități importante de stoffe la prețuri superioare prețului legal, uzând și de facturi false, faptul că aceștia au fost prinși asupra faptului și împrejurarea că s-au strecurat, găsind oameni cari să le ia apărarea, aceasta este îngrijorător. Acești oameni, în Anglia ar fi fost condamnați în 24 de ore.

Aceasta ți-am spus-o și d-tale, domnule ministru de Justiție: când există flagrant delict, nu mai este nevoie să se piardă niciun ceas, pentru ca infractorul să fie pedepsit. *Cererea Domnului dr. Dunca, avocat expulzat din Cluj, de a i se arenda, în comuna Zăul de Câmpie, o moșie intrată în patrimoniul Statului pe baza Decretului-Lege pentru reprimarea faptelor ce pun în primejdie existența și interesele Statului.*

Nici aceasta nu este o chestiune care privește pe dl. Dunca numai. Este o chestiune de principiu. Toți domnii cari vin de prin toate părțile, toți au luat în posesie bunuri de la evrei și nu dau nimic Statului. Toți aceștia fac agitații contra Guvernului. Toți au luat bunuri de la Românzare și trăiesc de pe urma acestor bunuri. Toți acești domni cari profită de toate înmormântările și de toate parastasele, toți aceștia profită și de naivitatea dlui Forțu, ca să facă demonstrații pentru Ardeal. Toți aceștia exploatează bunurile Statului, fără să dea nimic Statului. Pe toți aceștia îi vom aduce în fața Consiliului de Miniștri, ca să arătăm cine sunt și modul în care au achiziționat bunurile Statului, constituind astăzi o sarcină pentru Statul Român.

I. Marian: Bunul acesta cerut de dl. dr. Dunca nu este evreiesc, ci este unguresc.

Mareșal I. Antonescu: Bunul unguresc nu este tot de la un refugiat?

I. Marian: Fostul proprietar a fost condamnat pentru că a lucrat contra intereselor Statului. Aci este vorba de o chestiune politică. Întrucât dvs. sunteți dispus să ajutați pe acest refugiat, care vine cu cererea de a fi răsplătit, de a fi compensat pentru dauna pe care a suferit-o. Dl. dr. Dunca arată că a fost expulzat din Cluj de către Guvernul Ungar, lăsându-și averea mobilă și imobilă în părăsire.

Procura lăsată de către dl. dr. Dunca avocatului, pentru administrarea moșiei, n-a fost recunoscută de către autoritățile ungurești.

Vă rog să luați act că dl. dr. Dunca era cel mai bun agricultor din regiunea Clujului.

Mareșal I. Antonescu: Dunca nu este ardelean.

Al. Neagu: A fost prefect.

I. Marian: Datorită acestui fapt, că procura lăsată avocatului n-a fost recunoscută de autoritățile ungare și că distrugerile săvârșite pe moșia lui au continuat fără stingherire, a ajuns la concluzia și a consimțit cu contele Vass Albert, să facă un schimb de folosință, și anume: acesta din urmă să dea dlui Dunca, în schimbul moșiei Domniei Sale, moșia sa din comuna Zăul de Câmpie, județul Turda.

La această moșie, Vass Albert se află în indiviziune cu Statul și de aceea dl. dr. Dunca cere ca Statul să-i dea partea sa în schimbul unei arende anuale. În același timp cere să i se dea și cerealele și furajele necesare pentru întreținere și semănat.

În comuna Zăul de Câmpie, județul Turda, Statul, pe baza Decretului-Lege pentru reprimarea faptelor ce pun în primejdie existența și interesul Statului, publicată în „Monitorul Oficial” nr. 31, din 6 februarie 1941, a devenit proprietarul averii baronului Aczel Eduard, care a fost condamnat de Curtea Marțială a Corpului VII Armată.

În conformitate cu art. 15 din menționatul Decret-Lege, bunurile astfel confiscate vor fi trecute în fondul de reconstrucție al Statului.

Averea aceasta a fost luată în primire de Camera Agricolă Turda și se compune din 102 jugăre proprietate personală, 631 jugăre în indiviziune cu Vass Albert și un lac în indiviziune cu Ugron Ștefan, de 208 iugăre, în care avea două treimi, împreună cu inventarul viu și mort găsit în momentul luării în primire.

Deci în comuna Zăul de Câmpie, contele Vass Albert este în indiviziune cu Statul pentru o suprafață de 631 jugăre arabile, fâneață, pășune, pădure etc.

Întrucât majoritatea acestor bunuri erau în indiviziune, nu s-au putut vinde și de aceea s-a cerut, pe de o parte, instanțelor de drept comun ieșirea din indivizie, iar pe de altă parte, Camerile Agricole să facă exploatarea în condițiile cele mai bune și beneficiul să-l deponă asupra noastră, ca la urmă să-i dăm destinația cerută de lege.

O exploatare în condițiuni normale nu se putea face în stare de indiviziune și de aceea Camera Agricolă a împărțit în două cu Vass Albert întinderea de 631 jugăre, iar de la Ugron Ștefan a luat în exploatare partea sa de lac, plătindu-i o indemnizație anuală.

În această situațiune, Camera Agricolă a făcut exploatarea și rezultatul este în curs de contabilizare.

După cum se vede, Statul este în indiviziune cu Vass Albert numai de drept, căci în fapt divizarea este făcută, fiecare folosindu-se de partea sa.

Dl. dr. Dunca cere însă să i se dea întreaga parte a lui Aczel Eduard, actualmente Statul, inclusiv lacul care se află în indiviziune cu Ugron Ștefan. Domnia Sa oferă Statului, drept arendă, 2000 lei de jugăr.

Camera Agricolă a găsit lacul fără inventarul necesar și și-a furnizat instrumentele pescărești din fonduri proprii, întocmind un plan rațional de exploatarea lacului pentru o perioadă de 3 ani, investind sumele respective.

Noi am examinat problema, și în cazul unei arendări, și organul de inspecție desemnat ajunge la concluzia că arenda comercială în localitate ar fi în jurul sumei de lei 3.500 jugărul, făcând rezerve în ceea ce privește lacul, că acesta să rămână mai departe Camerii Agricole, care are un plan de exploatare.

În această situațiune, urmează să se rezolve de Domniile Voastre: dacă se poate lua în considerare cererea dlui dr. Dunca, și aceasta numai pe considerentul că este expulzat.

În caz afirmativ, dacă trebuie să i se dea întreaga parte a lui Aczel Eduard, sau numai partea care este în indiviziune cu Vass Albert.

Să se fixeze condițiunile cedării, adică ce urmează să se plătească Statului, arenda oferită de dl. dr. Dunca de 2.000 lei la jugăr, sau arenda comercială, precum și care va fi situația lacului unde Camera Agricolă a făcut investiții, ținând seama că ele vor trebui amortizate într-un interval de 3 ani.

Supun aceasta Onor. Consiliului, fiindcă această proprietate este intrată în patrimoniul Statului pe baza unei legi cu caracter excepțional, care nu are dispozițiuni de urmat. În afară de aceasta, cred că numai Consiliul de Miniștri poate aprecia meritele din punct de vedere național ale dlui dr. Dunca și sprijinul care i s-ar cuveni din partea Statului pentru refacerea sa materială.

Mareșal I. Antonescu: Ce am să răspund eu, în principiu, la această chestiune?

Mai întâi, am spus că s-a făcut din noțiunea de refugiat o profesiune. Ungurii au profitat că refugiații s-au bucurat la noi de un regim de favoare. Au făcut tot felul de propagandă și foarte mulți nenorociți au căzut în această cursă și au venit la noi.

Vă voi prezenta o statistică de toate eforturile făcute de Națiunea Românească. Tot Vechiul Regat a fost cel care a făcut toate sacrificiile ca să ajute pe acești nenorociți, pe cari îi compătimim și alături de cari suferim. Vechiul Regat a făcut toate eforturile ca refugiații să-și poată continua viața în condițiuni omenești. Mulți dintre ei au abuzat de această dispoziție și au făcut chiar averi foarte mari, cu mijloace pe care nu căutam să le stabilim acum.

Domnii aceștia, cari au făcut averi, nu găsesc nici datoria ca să ajute pe acești refugiați, ci îi trimit tot la mine. Mulți din refugiații ardeleni, și alți ardeleni cari nu sunt refugiați, dar cari au făcut averi în România Mare, n-au contribuit și nu contribuie cu nimic.

Numărul acestor refugiați crește mereu. Eu, cu dl. Forțu, vedem că în fiecare zi numărul lor crește. Vom ajunge să golim Ardealul de dincolo de toți românii, cu atât mai mult, cu cât românii de acolo vor găsi la noi toate posibilitățile pentru ca ei să se înstărească.

Chestiunea națională nu interesează. Chestiunea care îi interesează este egoismul. Pe mine mă interesează chestiunea națională. După cum românul care luptă în Crimeea, la Bug, și în alte părți pentru apărarea Neamului, a lăsat în spate o familie care duce lipsă, tot așa și românul care rămâne în Ardeal să sufere totul de la unguri, dar să rămână acolo, pentru că atunci când vom pune chestiunea, să avem elementul nostru de rezistență acolo, cu care să dovedim continuitatea Neamului Românesc. Dacă acest element va dispărea dintr-o cauză sau alta, suprimat de către unguri, atunci chestiunea noastră națională trebuie considerată pierdută.

Noi nu trebuie să încurajăm pe acești domni să vină la noi, pentru că aci ar găsi tot ceea ce le-ar trebui. Ei trebuie să rămână acolo, fiindcă acolo este locul lor de luptă.

Astăzi România este singura țară care are o situație prosperă sub raportul economic, financiar și moral, este o țară care se bucură de tot creditul din lumea întreagă.

Vă rog să vedeți ce se petrece la 17 kilometri departe de Brașov, să vedeți ce se petrece la Brusturoasa, în județul Bacău. De asemenea, starea din Bulgaria, și cea economică, și cea socială, este cu mult sub nivelul celei a noastre. Noi, poporul cel mai rău din lumea întreagă – Abisinia – cum ni se spunea, am făcut dovada că suntem un popor de mână întâi.

În această chestiune a domnilor refugiați, noi trebuie să-i punem în cadrul drepturilor de care se bucură orice cetățean român, și trebuie să-i punem sub scutul legilor, așa cum suntem puși cu toții.

Le vom da ajutoare la început, dar va trebui să-i punem să muncească. Îi trimitem să se angajeze în diferite lucrări, și să nu aștepte numai de la Stat.

Acești oameni, dacă nu-și înțeleg rosturile lor în mijlocul Națiunii, înseamnă că săvârșesc o crimă, pentru că au plecat de acolo. Pe acești oameni dacă nu-i tratăm

rău, cum ar merita, cel puțin să-i tratăm pe picior de egalitate, ca și pe românul nostru. Pentru mine, moldoveanul, munteanul, olteanul sau ardeleanul este totuna.

În ceea ce privește cazul special al domnului Dunca, nu pot da o altă explicație, decât că dl. Dunca nu se poate bucura de o situație privilegiată.

Dl. Dunca poate căpăta înlesniri ca să trăiască.

D-ta poți să dai moșia oricui, pentru ca Statul să tragă venituri.

Românizarea a dat o dispoziție prin care cei cari au proprietăți n-au dreptul la case. Dar acești domni, așa-zii refugiați, stau la București, au luat bunuri evreiești și stăruie în toate părțile pentru evrei, spunând mereu că rău a făcut Guvernul că a depozat pe evrei de imobilele lor. Eu nu am nici o proprietate; mama mea nu are locuință în București, și nici în altă parte, și cu toate acestea n-am instalat-o într-un apartament evreiesc.

Dumnealor, după ce au pus mâna pe aceste proprietăți, nu scapă ocazia de a spune că nu sunt de acord cu Guvernul care a luat măsuri contra evreilor.

Aceste lucruri care sunt într-o dezarmonie totală cu etica, aceste lucruri nu le pot lăsa neînfrigate.

O. Vlădescu: În legătură cu problema ridicată de dl. ministru Marian, se observă o anumită tendință a unor schimburi de proprietăți între cele din Ardealul de Sus și de Jos.

Mareșal I. Antonescu: Vezi domnule Forțu și ascultă cum pierdem noi cauza românească. Acum toți se duc la mormântul părintelui Lucaci. Toți se îngâmădesc la întruniri publice, dar când părintele Lucaci spunea că nu are ce să mănânce, niciunul din Partidul Național nu l-a ajutat.

Gr. Forțu: Dvs., Domnule Mareșal, vorbiți despre refugiații cari au făcut averi.

Vă rog să credeți că pe mulți dintre aceștia îi cunosc și eu. Au făcut avere prin vrednicia lor, prin munca lor, prin tot ce poate să facă un om, și inteligent, și superior.

Aci la noi, războiul a lăsat goluri mari. Golurile acestea, nenorocirea a făcut să le avem tocmai astăzi.

Refugiații ardeleni au venit să umple golurile ivite. S-a întâmplat ca evreii să fie scoși din atâtea întreprinderi. Aceste goluri au fost ocupate, în parte tot de ardeleni. Or fi și dintre acei cari sunt profitori, dar îi cunosc și pe ceilalți, căci am dosarele care arată starea lor, și mă simt obligat să-i ajut pentru vrednicia de care au dat dovadă.

Mareșal I. Antonescu: Îi ajuți și pe cei cari au făcut averi?

Gr. Forțu: Dacă aș găsi la toate departamentele tot ajutorul de care am nevoie, nu s-ar întâmpla să am nevoie de poliție.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai cerut să-ți dăm și poliție.

Gr. Forțu: Ce înseamnă câțiva ticăloși la 215.000 de oameni? Pe mine nu mă ajută nimeni și toți mă lasă să mă zbat singur. Gândiți-vă că atunci când am cerut Ministerului de Interne să-mi dea pază, mi s-a răspuns: „Păzește-te singur”, ca și cum aș fi un simplu particular, și încă unul foarte puțin simpatc.

O. Vlădescu: Cred că ar fi bine ca aceste schimburi de proprietăți între Ardealul de Sus și de Jos să nu se admită.

Mareșal I. Antonescu: Da. Este ceea ce am spus dlui Marian. Fiecare ardelean care a avut o casă și o proprietate, începând cu dl. Vaida, a schimbat-o cu una de aci, ceea ce înseamnă că dacă continuăm cu acest sistem, toate drepturile de proprietate românească în Ardealul de Nord dispar.

Este tocmai ceea ce doresc ungurii. În loc ca fiecare să caute să reziste, așa cum a rezistat Neamul Românesc 2.000 de ani, dl. Dunca, și alții ca el, nu poate rezista, ci vine aci.

Eu aș fi vrut să văd această vrednicie pe câmpul de luptă, și mai mult, în lupta împotriva ungurilor.

Ionel Brătianu, când a fost amenințat la Iași cu închisoarea și cu moartea, a rămas acolo, n-a căutat să fugă cât mai repede în altă parte.

Și nu numai Ionel Brătianu, dar chiar eu am fost aruncat tocmai la Chițcani, dar nu m-am gândit nici un moment să fug. Când tot Guvernul era amenințat, a rămas în întregime pe loc.

Așa trebuiau să stea pe loc și toți românii din Ardeal, pentru că, cu cât furtuna este mai mare, cu atât rezistența acestui element românesc trebuie să fie mai puternică în acest Ardeal.

Dar dacă a plecat învățătorul, a plecat preotul, a plecat proprietarul, și dacă pe acești țărani români îi lași fără ajutor, ei sunt siliți la rândul lor să plece, și aceasta are ca rezultat tocmai ceea ce vor să demonstreze ungurii.

Gr. Forțu: Domnule Mareșal, să-mi dați voie să vă spun că și aici este o lipsă, dureroasă, tristă, de informație.

Mareșal I. Antonescu: Nu-ți dau voie să vorbești așa. Sunt mai informat decât d-ta.

Gr. Forțu: Veniseră în țară 190.000 refugiați, din care majoritatea se numesc expulzați. Cum să oprești pe expulzat să fie expulzat, când este adus dezbrăcat până la graniță și împins cu baioneta de la spate?

Am găsit 190.000 refugiați, pe cari i-am moștenit, cari nu sunt ai mei și din cari majoritatea sunt expulzați. Românii rămași în Ardealul de Nord n-au ce mânca; li s-au luat și grâul și porumbul și cenușa din vatră. Li se spune: „Dacă vrei să mănânci, vino la catolici și în loc să te cheme Ion, să te cheme Iancso”.

Mareșal I. Antonescu: Atunci aceasta justifică plecarea tuturor românilor!

Gr. Forțu: Nu, vă rog; sunt 200.000 aici și mai sunt un milion și ceva rămași acolo.

Mareșal I. Antonescu: Nu trebuie să-i încurajăm să vină.

Gr. Forțu: Nu-i încurajez, dar trebuie să le dau aici hrană și adăpost?

Mareșal I. Antonescu: Dacă aud cei de dincolo că la cei refugiați aici li se dă pământ și hrană ...

Gr. Forțu: Eu trebuie să fiu scos din contradicția în care mă pune legea și fapta: legea îmi spune: ocrotește și fapta îmi spune: nu ocroti.

Mareșal I. Antonescu: Dar să nu spuneți: Veniți aici că vă dăm de toate.

Gr. Forțu: Cine zice aceasta? Eu am asistenți cari se duc din casă în casă și cercetează.

Mareșal I. Antonescu: Chiar zilele acestea am să dau un ordin Siguranței să nu mai îngăduie instalarea unui număr prea mare de refugiați în Capitală. Câți din ei s-au instalat în București și în diferite centre! N-avem nevoie să se instaleze toți aici.

Dacă ai să te duci și d-ta la periferie, ai să vezi în ce stare trăiesc acești oameni! Aceasta m-a determinat să iau casa părintească, în care vream să fac un lucru care să rămână după mine, în amintirea părinților mei, să renunț la ea și să găzduiesc acolo, în cele două corpuri ale ei, câteva familii de ardeleni. I-am adus acolo în casele mele, dar n-au făcut toți așa; este un caz izolat.

Dacă te-ai duce d-ta în provincie, la țară, ai vedea că li se oferă acestor oameni posibilități de lucru acolo și ei nu vor să primească, preferând să vină cu toții în Capitală, pentru ca apoi să se adune la parastasul părintelui Lucaci sau al lui Madgearu. Aceasta nu se poate. Sunt muncitori veniți de la câmp, cari nu vor să se ducă tot la munca câmpului, ci vor să rămână aici la București.

Gr. Forțu: Acesta este un început, în care recunoașteți dreptatea mea. Ați spus că vă veți adresa Siguranței Generale, ca să cerceteze om cu om și casă cu casă. Eu, dacă aș fi avut această Siguranță Generală la îndemână, de mult aș fi știut cine este om de treabă și cine nu.

Pe mine trebuie să mă ajute unele Departamente.

Mareșal I. Antonescu: Pe d-ta Departamentele nu te pot ajuta, dacă le faci rapoarte și adrese așa cum mi-ai făcut mie când mi-ai scris: „Să se înceteze cu lașitățile”. Acesta nu este un cuvânt demn de un profesor.

Ți-am cerut să arătați care sunt lașitățile și cine este laș. D-ta, când faci un raport șefului Statului și spui: „Să se înceteze cu lașitățile”, trebuie să fii și în măsură să dovedești care sunt acele acte de lașitate, pe care regimul le-a făcut față de Ungaria.

Gr. Forțu: Sunt în măsură să răspund cu toată corespondența mea mică – pentru că mare n-o pot avea – din care se vede că ungurii au tot dreptul să ne considere proști și lași. Din ceea ce fac ei în Transilvania de Nord ...

Mareșal I. Antonescu: Nu este prostie, domnule Forțu; pentru că am judecat problema pe baze foarte serioase, deci această prostie și lașitate mi le asum.

Am spus: Am 1.300.000 români dincolo și am 400.000 unguri aici. Dacă aplic ungurilor sistemul pe care Ungaria îl aplică românilor dincolo, atunci fac jocul Ungariei, fiindcă ungurii se vor pune cu toate persecuțiile asupra românilor, ca să-i facă pe toți să plece din Ardealul de Nord, preferând să primească în locul acestora pe cei 400.000 unguri de la noi.

Dacă problema ar fi fost inversă, adică dacă am fi avut aici noi 1.300.000 unguri și ar fi avut ungurii 400.000 români în Ardealul de Nord, vă asigur că aș fi făcut în așa fel ca atitudinea noastră să nu fie socotită de Ungaria drept lene și lașitate.

Am judecat problema atunci când am hotărât ca la acte de teroare să nu răspund tot cu acte de teroare, fiindcă aceasta ar fi determinat pe ungurii, cari nu cunosc nici o limită în această privință, să facă acte și mai grave împotriva românilor noștri și să-i extermine.

Te-ai dus la Ministerul de Externe, domnule Forțu? Mai sunt acolo și alte acte. Chiar domnul Hațiegan mi-a spus: „Să nu aplicați represalii, pentru că ungurii vor aplica măsuri și mai grave și toți românii vor pleca din Ardealul de Nord”.

Gr. Forțu: Din 30 Consilii de Miniștri, câte s-au ținut ...

Mareșal I. Antonescu: D-ta te lupți cu toți miniștrii. Să te gândești foarte serios când spui un cuvânt. D-ta cunoști toată lupta și toată acțiunea dusă de mine, ca să poți arunca cu (*sic!*) atâta ușurință cuvinte ca: „prostie și lașitate”.

Gr. Forțu: Dacă m-ați fi chemat în toate Consiliile de Miniștri în care s-a discutat această chestiune, aș fi fost mai informat.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta nu te îndreptățește să arunci Guvernului și regimului meu astfel de acuzații, pentru că aceste acuzații nu se referă numai la un minister, ci la toate Departamentele și mai ales la Ministerul de Externe. Poate că s-a făcut greșala să se creadă că tot ceea ce faci d-ta este absolut bun.

Gr. Forțu: Nu mă cred absolut infailibil.

Mareșal I. Antonescu: Dar nimeni nu ne poate spune nouă că am făcut acte de lașitate. Și acest lucru d-ta l-ai scris.

Gr. Forțu: Domnule Mareșal, vă răspund la ce m-ați întrebat: prin lege, pentru a mă informa și a face să nu lipsească nimic din ceea ce trebuie rezolvat pentru Transilvania de Nord, mi-ați impus să convoc conferințe interministeriale. Am convocat. Știți câți domni miniștri mi-au răspuns? Nici unul.

Mareșal I. Antonescu: D-ta nu poți convoca pe miniștri – este aici o anumită ordine ierarhică – ci trebuie să te duci la dumnealor.

Gr. Forțu: Așa spune legea.

Mareșal I. Antonescu: Un ministru nu poate fi convocat de d-ta.

Gr. Forțu: Dar putea să spună oricicare din domnii miniștri: „Veniți la mine”.

Mareșal I. Antonescu: Admit că s-a făcut această greșală capitală, de ignorare a convocării d-tale și nu ți s-a răspuns: „Veniți la mine”. Aceasta însă nu trebuia să te determine pe d-ta să spui: „Acesta este un act de lașitate”, fiindcă adresa d-tale rămâne în Arhiva Statului. De aceea, am și spus: „Domnul Forțu este obligat să răspundă care sunt actele de lașitate”.

Gr. Forțu: Am și răspuns.

Mareșal I. Antonescu: La mine n-a sosit răspunsul.

I. Al. Rădulescu: Domnul Forțu a răspuns imediat.

Mareșal I. Antonescu: Și care era răspunsul?

I. Al. Rădulescu: Răspunsul reproducea adresa anterioară a Domniei Sale.

Mareșal I. Antonescu: Apoi acesta este un răspuns? Nu pot să admit. Iată am adus aici întreaga corespondență de ieri. Citește d-ta, domnule Marinescu, adresa și notele trimise mie de domnul Forțu.

I. Marinescu citește: „Mult Stimate Domnule Mareșal, delegarea ce ați dat zilei de 1 Decembrie, a dezlegat toate inimile românești cari vă binecuvântează pretutindeni.

Ea a dezlegat, de bună seamă, și ochii Budapestei și poate, puțin, și pe cei ai Berlinului.”

Mareșal I. Antonescu: Crezi d-ta, domnule Forțu, că numai cu ceea ce am făcut la 1 Decembrie 1943 am dezlegat ochii Budapestei și a Berlinului?

Gr. Forțu: Ceea ce am spus eu ...

I. Marinescu citește: „Ne vor vedea altfel, adică așa cum suntem, nu așa cum se părea.

Mă simt așa de mulțumit acum, încât nici supărarea ce mi-ți trimis cu nr. 310.189 din 20.XI.c., nu mă mai doare: E ca o rană căpătată în lupte onorabile.”

Mareșal I. Antonescu: Acesta era răspunsul, în care eu vă întrebam care sunt actele de lașitate.

I. Marinescu citește:

„Dacă nu am pierdut, în aceste lupte, încrederea Domniei-Voastre, ajutați-mă încă. Ajutați-mă numai față de acei colaboratori ai Domniei-Voastre cari n-au reușit încă să mă deteste, cum sunt mai ales cei cari conduc Finanțele, Externele, Internele.”

Mareșal I. Antonescu: Ce au oamenii aceștia cu d-ta, domnule Forțu?

I. Marinescu citește:

„Alătur notele, cari cuprind tot ce mi se refuză cu o statornicie de admirat. Eu îi înțeleg și îi cred, și de aceea nu mă supăr. Am și eu atâtea lipsuri și nu pot pretinde să mă iubească chiar toată lumea!

Când însă refuzul acestor domni mă împiedică să-mi fac toată datoria, atunci și numai atunci alerg la Domnia-Voastră”.

Mareșal I. Antonescu: Căminul Studentelor refugiate s-a schimbat într-un fel de casă de prostituție. Așa se prezintă cel care l-am inspectat eu zilele trecute.

Gr. Forțu: Nu-mi aparține.

Mareșal I. Antonescu: D-ta trebuie să te ocupi de tot ceea ce privește pe refugiați.

Gr. Forțu: Am încercat să-l iau și am fost respins.

Mareșal I. Antonescu: Te rog să te duci acolo și să vezi ce este. Îl rog pe dl. Petrovici să vadă ce groaznic spectacol aveți acolo. Duceți-vă și la un cămin al Patronajului și veți vedea câtă ordine este.

Gr. Forțu: Am cerut d-nei Petrovici să-mi dea mie cei 70 de refugiați. Am cercetat și am găsit o adevărată mizerie acolo. Am trimis o adresă alarmantă dlui ministru al Culturii Naționale, cerând ca să ia măsuri pentru înlăturarea acestei mizerii. Am întreb: „Casa aceasta, făcută cu banii noștri, ai profesorilor, n-ar trebui să fie luată de Ministerul Culturii Naționale și să fie transformată într-o casă bună?”

I. Petrovici: La ștreang cu mine!

Gr. Forțu: Este foarte ușor să faci glume.

I. Petrovici: Este singurul ton pe care-l pot avea față de d-ta: cel de glumă.

I. Marinescu citește:

„Nota I: La căminul din Floreasca – fost Obor – și mai ales la Serviciul Asistenței din Calea Călărași Nr. 18, se strecoară, de câțva timp, și *elemente suspecte*, cari vociferează, insultă personalul (în întregime feminin) și amenință dacă nu li se dă tot ce vor ei; unii vin și beți”.

Gr. Forțu: Aceștia sunt în număr de vreo 20, însă trebuie să adaug că nu am concursul autorității.

Mareșal I. Antonescu: Mă întreb, cum este permis unor oameni cari vin de dincolo, și cari în loc să vină cu recunoștință, vin cu obrăznicie și mai îndrăznesc să ne dea lecții.

Gr. Forțu: Or fi spioni unguri. Eu ce să fac singur? Mă adresez Poliției.

Mareșal I. Antonescu: Am să dau dispoziții în acest sens.

I. Marinescu citește: „Pe aceștia trebuie să-i putem ridica imediat, nu cu formalități lungi și ineficiente, cum am încercat până acum.

Propunem: să ni se dea câte 3 gardieni publici, serioși și voinici, la fiecare din aceste adrese, nu câte unul, și acela slab ori bătrân, ca în prezent.

La cererile noastre adresate și Prefecturii de Poliție, și Ministerului Afacerilor Interne, nu s-a răspuns foarte amabil: „Să-și facă singuri paza”.

Oficiala amabilitate poartă numărul 206.6973, 209.922 și 8.845 – 1943.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu mă împac deloc cu tonul notei dlui Forțu. Dlui Forțu îi lipsește ceva: D-sa ia pe toată lumea în bici. Ce ar fi dac aş lua, la rândul meu, pe toată lumea în bici?

Dacă d-ta spui ministrului de Finanțe ceea ce i-ai spus, dacă vii și spui celorlalți miniștri ceea ce a cetit dl. Marinescu, prin adrese publice, cari rămân la dosar, cum vrei d-ta ca oamenii aceștia să-ți mai dea concursul? Ei trebuie să pună și suflet în ceea ce le ceri d-ta.

Gr. Forțu: Eu am venit cu foarte puține calități.

Mareșal I. Antonescu: Oamenii aceștia vin la mine și îmi spun că d-ta îi califici într-un anumit fel, și mai adaugă: „Dvs. trebuie să mă apărați în contra acestui om care ne ofensează în fiecare zi.”

De ce să suport eu ofensele d-tale? Te rog să-ți măsoari cuvintele. Te rog să nu mai spui: „lașități în Stat”.

Lașități în Stat face cineva care conduce Statul: eu sau Guvernul. Este posibil să mă acuzi pe mine de lașități? Actul acesta rămâne la dosar și el constituie un act de anarhie.

Eu nu pot fi acuzat și invitat ce să fac, ca actele mele să nu fie interpretate ca un gest de lașitate. Eu n-am făcut niciodată nici un act de lașitate. Voi ști să apăr totdeauna Neamul Românesc de orice dezonoare.

Gr. Forțu: Am spus că dacă la toate samavolniciile unguirilor săvârșite în Transilvania de Nord noi răspundem cu cumințenie, aceasta se numește pe ungurește prostie și lașitate.

Mareșal I. Antonescu: Dar pe românește cum se numește ceea ce spui d-ta? Crezi d-ta că, pe deasupra conștiinței ungurești, nu există și o conștiință universală și că această conștiință universală, în fața căreia ne vom prezenta cu toții, ne va cere socoteală? Răspunde d-ta, ca profesor.

Este ușor să dai comunicate și să iscălești „Stalin”, în care să arăți că ești contra democrației. Această conștiință universală înghite ceea ce poate să înghită, dar ne vom prezenta odată cu toții, și cu Stalin, și cu Kalay, și cu ceilalți în fața acestei conștiințe. Ar fi bine ca Neamul Românesc să răspundă la fiecare ticăloșie ungurească cu aceeași ticăloșie?

Crezi că la judecata de apoi este bine să ne prezentăm ca niște criminali, luptând împotriva altor criminali?

Pe cine și asupra cui să aplic eu asemenea sancțiuni în Țara Românească?

Mormintele cele de dincolo le pot eu răzbuna cu o crimă împotriva unui om de aci, pe care îl am la dispoziția mea? Este bine ca un om cumsecade, un ungur sau un jidan, să-l omori, pentru că românul de dincolo a fost omorât?

Gr. Forțu: Este cea mai nedreaptă acuzare pe care mi-o aduceți.

Mareșal I. Antonescu: Dacă d-ta ești de acord că nu trebuie să răspundem la crimă, cu crimă, atunci de ce acuzi regimul de lașitate?

Gr. Forțu: În adresa, pe care v-am trimis-o și care n-a ajuns încă la dvs., la întrebarea dvs., ce să facem ca represalii contra ungurilor, răspund: Deoarece conștiința noastră și structura noastră sufletească ne împiedică să răspundem cu crimă la crimă, propun ca, la orice confiscare a bunurilor românești de dincolo să răspundem cu luarea averilor ungurești de aci.

Mareșal I. Antonescu: Te-ai întrebat dacă noi n-am făcut acest lucru pe o scară destul de mare?

Ai să vezi că am avut de plătit asemenea acte și mai scump, pentru că am închis Institutul „Bethlen”, și imediat ni s-a răspuns de dincolo. Deși închiderea acestui institut nu era decât un răspuns la ceea ce făceau ei, cu toate acestea ei au dat afară pe studenții români din Universitatea de la Cluj, au făcut manifestații la Legația Românească de la Budapesta, au palmuit pe studenții noștri de la Cluj, și toate acestea le-am plătit ca să te satisfacem pe d-ta.

Ce am folosit dacă am închis școlile?

Toată lumea spunea s-o facem, eu însă am fost împotriva represaliilor, căci am judecat că am un milion și patru sute de mii de români, cari locuiesc dincolo, și că am tot interesul ca acești români să poată continua acolo afirmarea drepturilor etnice și istorice românești asupra acestei provincii.

Că ungurii au tot interesul să se prezinte în fața conștiinței universale și să spună ce au făcut românii față de elementul unguresc, aceasta o știm cu toții, pe câtă vreme eu mă pot prezenta astăzi să spun: iată câți refugiați am eu și câți refugiați au ungurii; iată câte școli, câte biserici, câte spitale și câte proprietăți românești sunt închise și confiscate dincolo.

Poți d-ta să vii cu orice fel de acuzații, dar eu sper că, prin această politică, voi reuși să conving această conștiință universală.

Voi reuși să fac dovada că Neamul Românesc nu a răspuns așa cum mi-o cereau d-nii Maniu și alții.

Ei bine, domnilor, drepturile Neamului Românesc nu se discută în stradă, nu avem nevoie să facem nici un gest ca să ținem trează conștiința Neamului. Neamul Românesc nu are nevoie ca să-i biciuiesc această trezire. Noi suntem cu toții conștienți de drepturile noastre asupra acestei provincii. Nu avem nevoie de întruniri publice, nu avem nevoie de nici o demonstrație, nici la Teatrul „Aro”, nici la mormântul lui Lucaci. Nu-mi trezește mie, dl. Boilă, conștiința, și nici dl. Aurel Dobrescu, sau Mihai Popovici. Conștiința Neamului Românesc a întreținut-o opinca românească, bunul simț al acestei opinii, care nu cere nimănui întruniri publice, care, când i-am cerut să lupte, de la Stalingrad până la Budapesta, a știut să-și dea sângele, pe câtă vreme domnii de dincolo, atunci când am ajuns la Tisa, în loc să lupte, au spus:

„Dvs. ați vrut Ardealul; Dvs. luptați-vă pentru Ardeal”.

I-am adus la Mărășești, ca să se bată, însă au ieșit la raport și au spus: „Noi n-am înțeles să ne batem”.

Există aceste lucruri în Arhivele Statului. Nu le-am dat, și nu le voi da la iveală, socotind că este cea mai mare crimă pentru Neamul Românesc, ca asemenea declarații să fie publicate.

Când obraznicia depășește limita, eu voi ști să răspund cum trebuie, însă toată lumea trebuie să știe, că Neamul Românesc întreg ne batem pentru pământul românesc. Ne batem și pentru Ardeal, ne batem și pentru Basarabia, și pentru orice teritoriu românesc care ar fi încălcat la un moment dat.

Să nu ne aruncăm epitete de „lașitate”, căci prin aceasta nu facem un serviciu Neamului Românesc.

Gr. Forțu: O greșeală ați făcut și Dvs., că mi-ați dat acest comisariat mie. Găsiți pe cineva mai apt pentru aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Să te gândești, când pui mâna pe condei. Aceste acte ar trebui să dispară total din Arhiva Statului, nu pentru că există o acuzație, ci pentru alte motive. Să nu crezi d-ta că există cineva care să nu-și fi făcut datoria de român.

Eu n-am făcut pact cu ungurii și cu jidanii ca să mă aleg. Eu n-am făcut tranzacții cu nimeni. Dumnealor au făcut toate acestea, și astăzi vin să ne acuze că nu ne facem datoria față de Neamul Românesc.

Eu am asistat în 1933, când se făceau alegerile de către un guvern național și când cumnatul lui Goga s-a dus să țină întruniri publice sub steagul unguresc în secuime.

S-a făcut pact cu ungurii, s-a făcut pact cu secuii, s-a făcut cu jidanii, pentru ca, pe urmă, să se pună biciul pe spinarea invalizilor și a văduvelor de război.

D-ta spui că am făcut și eu o greșeală. Am făcut multe, dar nici una de natura aceasta.

I. Marinescu citește: „Nota II: Funcționarii Comisariatului nostru, cari, din lipsă de personal, lucrează uneori de la 8 dimineața până la 8 seara, iar alte ori până la 12 noaptea, nu sunt încă toți numiți, încadrați, avansați, după cererile noastre repetate. Ministerul de Finanțe ne ține cererile câte 2-3 luni, iar acești funcționari, oameni săraci, trăiesc numai din aconturile unui salariu probabil, așteptând legalizarea situației lor; cei neavansați vor să ne părăsească.”

Mareșal I. Antonescu: Pentru ce nu dai răspunsul, domnule Neagu?

Al. Neagu: Discuțiile între mine și dl. Forțu au început chiar a doua zi după numire. Continuu a fost discuție în legătură cu crearea de situații speciale pentru funcționarii Comisariatului. Domnia-sa trebuia să ceară funcționari de la departamente, nu să numească direct.

Mareșal I. Antonescu: D-ta, domnule Forțu, vrei ca funcționarii să fie numiți pe deasupra Codului funcționarilor publici? D-ta vrei ca funcționarii să fie avansați fără respectarea dispozițiilor legale. Ce ar fi, dacă fiecare minister ar cere acest lucru?

Eu, la rândul meu, nu pot cere acest lucru.

Consiliul de Patronaj este chemat să facă cheltuieli neprevăzute în fiecare zi. Cu toate acestea, Consiliul de Patronaj este încadrat în Legea Contabilității Publice și nu poate face numiri peste prevederile legale.

Ce ceri d-ta ministrului de Finanțe? D-ta spui: „Eu sunt un funcționar special în Stat și mie să-mi dai dreptul să mînuiesc bani, și pe creditul meu să fac acest lucru.”

Nu se poate cere asemenea (*sic!*) lucruri Ministerului de Finanțe. Ai dezbătut acest lucru, multe luni, tot cu fraze mari.

Tot așa a făcut și dl. Alexianu. D-sa a vrut să dea grad de subdirector general unui inginer pe care îl avea acolo, și după aceea ni l-a impus nouă. Noi am făcut rezerve.

D-ta, dacă faci director de serviciu pe un funcționar al d-tale, care n-a trecut prin filiera Codului funcționarilor publici, d-ta când vei fi desființat mâine, acest om vine cu drepturi, și vine cu drepturile pe care le-au pretins alții cari nu aveau decât 4 clase primare și dețineau posturi importante în Ministerul de Interne, în dauna altora licențiați, cari nu erau avansați.

Ei bine, ce se fac toți ceilalți funcționari? d-ta, domnule Forțu, ai accepta, ca profesor, dacă ministrul Școalelor ar ridica la o catedră superioară pe unul care nu are nici un drept?

Dacă ministrul Finanțelor a greșit atunci când nu ți-a răspuns, în schimb, și d-ta, domnule Forțu, ceri un lucru ilegal atunci când soliciți numiri și avansări de funcționari în afara Codului funcționarilor publici.

Gr. Forțu: Eu sunt cu tot Comisariatul, în afară de întreaga administrația noastră. Eu am găsit 20 de funcționari, în loc de 70.

V-am rugat pe Dvs., Domnule Mareșal, să interveniți pe lângă dl. g-ral Dobre, ca să mi-i dea.

Acum trimit la Parchet pe unul de la Aprovizionare.

Mareșal I. Antonescu: Nu crezi d-ta, domnule Forțu, că ar trebui să se aplice un alt regim acestor refugiați, determinându-i ca, dintr-un sentiment de frățietate, să poată să spună fiecare că face o treabă pentru semenii lui?

Făcut-ai d-ta apel la acest sentiment al lor, să-ți dea concursul fără plată?

La Patronaj sunt doamne cari lucrează fără nici o pretenție. Este soția mea, este d-na Petrovici, sunt atâtea doamne.

Gr. Forțu: Și soția mea lucrează acolo fără plată.

Mareșal I. Antonescu: Dar Statul nu are funcționari. Această lipsă de funcționari se simte peste tot, și ea a fost agravată de starea de război și, în al doilea rând, agravată de faptul că economia dirijată cere un aparat funcționăresc mult mai numeros decât înainte.

Iată Aprovizionarea, care a înghițit mii de funcționari. Fără ei nu puteam face față crizei catastrofale. Românizarea la fel. Românizarea a cerut mii de funcționari și a trebuit să-i luăm de pe unde am găsit, din cei cari s-au prezentat, cu studii și fără studii.

Mulți din acești funcționari sunt ofițeri de rezervă. Ar fi trebuit ca Armata să renunțe la cadrele de care are atâtea nevoie? Nu se poate.

Un om căruia i se propune să servească o cauză și refuză, prin aceasta este de rea-voință sau o face din neputință? Dacă este neputință, atunci n-am nimic de spus.

Trebuie să constatăm însă că nu există departamente cari să se bucure de un surplus de funcționari. Noi nu putem pregăti acum pe acești funcționari.

Gr. Forțu: I-am găsit.

Mareșal I. Antonescu: Datoria d-tale este să pui la muncă pe ardeleni, pe acești ardeleni cari au găsit sprijin în Neamul Românesc. Și acești domni cari au făcut avere, cum spui d-ta, din vrednicia lor, această vrednicie să o pună în serviciul țării.

De ce nu, fiecare dintre noi toți, să nu avem dreptul să numim pe cine vrem?

Gr. Forțu: Toți sunt foști miniștri și foști conducători de departamente. Eu sunt un om care am venit aci cu o conștiință curată. Ca s-o pot suplini, mă adresez la ceilalți, și suplinirea vedeți în ce constă. Am improvisat funcționari diurniști cari lucrează, și nu am din partea Ministerului de Finanțe aprobată încă plata acestor diurne.

Dl. vicepreședinte văzând că am urgențe cari nu pot fi puse la punct, ne-a dat suma de 5 milioane lei.

Acum i-am arătat cum am întrebuințat această sumă de 5 milioane lei, și mi-a mai dat încă o sumă.

Mareșal I. Antonescu: Fiecare răspunde de actele lui, dar eu am datoria să apăr pe dl. vicepreședinte. Dl. vicepreședinte are dreptul să-ți dea suma de 5 milioane, dar mâine poate că Domnia-sa să fie acuzat, din cauză că vrând să te ajute, să fie acuzat, zic, că a întrebuințat banul Statului în afară de cadrul legal.

Și atât se așteaptă. Poate să aibă dreptul s-o facă dintr-un fond X, dar legal îți spun că nu vei găsi în Statul Român și nici într-un alt Stat din lume un om care să spună că aceasta este o procedură legală.

Nu vei găsi, nici chiar în Statul Britanic, unde am trăit, nu vei găsi un om care să poată face asemenea lucru, și dacă o face, o plătește.

Nu vei găsi în Statul Britanic pe cineva care să aibă dreptul să numească, chiar în India, pe cineva ca funcționar.

Putem să-ți dăm dreptul să numești funcționari, dar acești funcționari să nu aibă dreptul să se încadreze în rândul funcționarilor publici.

Astăzi s-ar protesta dacă s-ar face un asemenea lucru, după cum am protestat eu cu ocazia primirii ofițerilor străini în Armata Română. Ne-am trezit, dintr-odată, comandați de ofițeri străini, ca d-nii Iacobici, Ilcuș și alții, cari în Armata ungurească nu aveau nici măcar gradul meu.

Eu m-am prezentat Regelui Ferdinand și i-am spus: „Majestate, nu poți să-ți bați joc de Armată, de instituția însăși, primind pe acești ofițeri”.

Ofițerii au fost primiți, și toată Armata a fost demoralizată de acest gest.

După cum am făcut și un alt gest: noi, în timpul războiului trecut, am trimis la partea sedentară pe toți coloneii cărora li se lua comanda sau își pierdeau unitățile. ~~A~~cești colonei nu mai comandau nimic.

A căzut Brătianu de la putere și a venit Guvernul Marghiloman, cu generalul Hârjeu ca ministru de Război. Toți acești ofițeri s-au prezentat spunând: „Ni s-a luat comanda, fiindcă suntem nemțofili”. Generalul Hârjeu i-a crezut și i-a primit înapoi în cadrele Armatei.

Trebuie să evităm ca să se mai întâmple asemenea lucruri.

Nu se poate să procedăm așa. Trebuie să stăm în cadrul principial, domnule Forțu, și acest cadru principial să-l respectăm. Dacă d-ta ești ceea ce ești, este pentru că Mareșalul Antonescu se bucură de încrederea țării. Și eu, această încredere n-am căpătat-o nicidecum cu făgăduinți nerespectate, nici cu amenințări, nici cu gloanțe, ci cu

ținuta mea corectă, în cadrul principiilor. Aș fi fericit să fi făcut numai o singură greșală. Am făcut greșeli multe, dar nu din cele capitale. Totalul greșelilor mele nu acoperă realizările și lucrările bune pe care le-am făcut.

Gr. Forțu: La ceea ce ai spus dv., aș avea de adăugat ceva ...

Mareșal I. Antonescu: În trei ani și jumătate, acum este prima dată când un Consiliu de Miniștri s-a transformat într-un dialog.

Gr. Forțu: Nu este cunoscut acest Comisariat.

Mareșal I. Antonescu: Și atunci, să facem o publicație la Radio?

Gr. Forțu: Cred că este mult mai ușor să conduci orișice departament din Țara Românească, care are funcționari de carieră, tradiție și probleme cunoscute, decât o instituție care n-a cunoscut nimic. Această rășuire de teritorii, care creează un Comisariat, este un lucru cu totul nou.

Mareșal I. Antonescu: Am avut și alte Comisariate, de exemplu Comisariatul Dobrogei de Sud, pentru refugiații din Cadrilater.

Gr. Forțu: Dar se poate compara cu acesta? S-au făcut în Cadrilater grozăviile din Transilvania de Nord?

Mareșal I. Antonescu: Tot așa de mari, domnule Forțu. Au venit din Cadrilater 102.000 oameni, cari au trebuit să fie primiți de noi în câteva zile. Și astăzi mai sunt probleme pendinte, de pe urma activității Comisariatului Dobrogei. Și totuși, n-a venit nimeni să ne acuze de lașități.

Gr. Forțu: Mă bucur să ai găsit acolo un om mai priceput decât mine.

Mareșal I. Antonescu: Nu este chestiune numai de pricepere; este vorba și de ofensă, să nu ofenseni pe cineva. De ce te expui d-ta să ți se răspundă la ofensele d-tale?

Gr. Forțu: Ce dureros drept aș avea acum să vă răspund: numai pentru că am procedat așa m-ați chemat și m-ați întrebat. Lucrez de un an de zile, cu fel de fel de formalități, și nu rezultă nimic.

Mareșal I. Antonescu: Am spus, domnule Forțu, te satisfac cu orișice, în cadrul legal. Este exact sau nu?

Gr. Forțu: Perfect adevărat. Și când vă cer, legal, să-mi dați funcționari și nu-mi dați?

Mareșal I. Antonescu: Dar este legal să ți se dea voie să-i numești și să-i înaintezi cum vrei?

Gr. Forțu: Nici diurniși nu pot să numesc?

Al. Neagu: Domnule Mareșal, este greu să intrăm în discuție; ne lipsesc detaliile.

Mareșal I. Antonescu: Ai venit la mine și am căutat, domnule Forțu, să-ți spun, din prietenia pe care am avut-o și o am pentru d-ta, că îți fac orișice, în cadru legal. Legea Contabilității am studiat-o de două, trei ori, la propunerea d-tale și am trimis-o la toate Contencioasele Statului. Și când mi se răspunde: Nu se poate admite ce cere domnul Forțu, eu să spun: Da? Nu pot să fac năzbâtii de felul acesta.

Am făcut și eu anumite lucruri și când Contenciosul a spus: Nu, atunci am revenit. Mi s-a cerut o lucrare de felul acesta într-un caz întâmplat ieri cu domnul ministru Petrovici. Am cerut să se revoce numirea unui profesor universitar, care înaintase un memoriu, ce fusese confirmat de o cercetare a Secretariatului General al

Președinției. A venit însă domnul ministru Petrovici cu acte și documente, în care se infirmau toate arătările memoriului. Atunci am revenit asupra măsurii luate.

Gr. Forțu: Cazuri așa de grave n-am avut până acum.

I. Marinescu citește:

„Nota III. Problema adăpostirii refugiaților devine, toamna și iarna, deosebit de grea.

Propunem:

I. – O măsură radicală: să ni se pună la dispoziție o aripă, eventual un etaj, din clădirea fostă a Ministerului de Finanțe, în ale cărei numeroase și vaste încăperi s-au aciuat tot felul de servicii, care de care mai secundare”.

Mareșal I. Antonescu: D-ta, domnule Forțu, poți să ceri o aripă a vechiului local al Ministerului de Finanțe, dar ca să afirmi că în această aripă s-au aciuat fel de fel de servicii care de care mai secundare, aceasta nu se poate. De ce nu dai voie domnului Neagu să afirme d-sa ce servicii are acolo? D-ta, domnule Forțu, pierzi procesul pe chestie de formă.

Gr. Forțu: Dați-mi voie și mie să spun că acest comisariat al Refugiaților este mai important decât Economatul Ministerului Finanțelor, instalat în acest local. Noi stăm o sută de oameni în trei camere.

Al. Neagu: Niciodată nu mi-a cerut domnul Forțu așa ceva. În vechiul nostru local este Economatul, Serviciul de Asistență Medicală și altele.

Mareșal I. Antonescu: Te rog să vezi ce este acolo. Să vezi, domnule Neagu, dacă i se poate pune la dispoziția domnului Forțu o aripă sau un alt local.

Economatul unui minister nu este un serviciu secundar. Noi nu putem da funcționarilor lefurile care trebuie și de aceea am venit, indirect, în ajutorul lor, prin înființarea Economatelor. Dacă am liniște în Țara Românească, este pentru că, cu ajutorul Consiliului de Patronaj și al Ministerului Muncii, mă ocup de aprovizionarea funcționarilor și a muncitorilor. Toate acestea sunt lucruri care s-au adunat la activul Guvernului și au făcut să fie liniște în țară. Economatele acestea au un rol foarte important, pentru că dau funcționarilor posibilitatea să cumpere mai ieftin articole de primă necesitate pentru ei și pentru familiile lor. Deci, un Economat nu poate fi un serviciu secundar.

Suntem singura țară care n-avem acte de sabotaj și care ne bucurăm de liniște în lumea funcționarilor și a studenților, pe care le-am găsit dezorganizate și în dezordine.

I. Marinescu citește:

„II. Altă măsură radicală: să se pună la dispoziția tuturor birourilor Comisariatului – așa de împrăștiat acum – Palatul fostei Legații Sovietice, căruia i s-ar plăti chirie prin consulul Suediei, iar camerile ocupate de birourile noastre, în nr. de cca 23, s-ar da refugiaților în nr. de cca 50 de paturi”.

Mareșal I. Antonescu: O altă măsură radicală, pe care mi-o propui mie, ca să mă duc peste cap: să-ți dau Legația Sovietică. Dar eu n-am dreptul să intru în această Legație. Acum vă atrag atenția că mai sunt niște șoferi cari stau pe acolo – au fost și niște ofițeri – și noi n-avem dreptul, după dreptul internațional, să ne instalăm acolo.

Vin mâine rușii, dacă sunt victorioși, și chiar la o pace de compromis, ne fac să plătim foarte scump această atitudine. Și d-ta, domnule Forțu, o propui ca o măsură radicală.

Gr. Forțu: Alături de mine stă un specialist în dreptul internațional: domnul vicepreședinte al Consiliului, care mi-a propus acest palat, arătând că va sta de vorbă cu ministrul Suediei.

Mareșal I. Antonescu: Când a spus?

Gr. Forțu: Acum câteva luni de zile.

Mareșal I. Antonescu: Să spun eu ce s-a întâmplat de atunci până acum: a cerut Consiliul de Patronaj să facă acolo un mare spital. Am spus acest lucru ministrului Suediei și l-am rugat să întrebe la Moscova, punând și noi la dispoziție Legația noastră de acolo, pentru același oficiu. Nici până astăzi n-a venit răspunsul. Și această lipsă de răspuns nu-mi dă voie să îngădui Consiliului de Patronaj să facă la Legația Sovietică un spital și nici să lase să instaleze acolo Comisariatul Refugiaților, pentru că, încă o dată vă spun: Neamul Românesc va plăti foarte scump această încălcare.

Am respectat totdeauna iscălitura Statului Român. De aceea avem spectacolul acesta între domnul Bova Scoppa, Triandafilo și Legația Germană. Vin germanii și spun: „Să facem cutare lucru”. Eu atunci întreb: „Ce spune dreptul internațional?” Eu respect principiile dreptului internațional. Sare în sus Legația Germană cât vrea, dar eu nu pot să fiu unilateral.

Gr. Forțu: Cândva, ați crezut și dv. că este posibil.

Mareșal I. Antonescu: N-am crezut posibil, am cerut voie. Cu voie este posibil, dar fără voie, nu.

I. Marinescu citește:

„III. – O măsură mijlocie: să se prefere refugiații cu copii, în orice locuință liberă de la C.N.R.”

Mareșal I. Antonescu: Adică să se prefere refugiații cu copii. Am discutat în principiu această chestiune. Este o primă de asigurare pentru toți refugiații.

Să-ți răspundă domnul Vlădescu cine are dreptul să intre în locuințele acestea ale C.N.R.-ului.

O. Vlădescu: Domnule Mareșal, eu am creat, conform principiilor dv., o ordine de preferință. Sunt trecuți, în primul rând, ofițerii și funcționarii mutați în interesul serviciului, apoi ofițerii răniți pe front, sau decorați pe front și mutați și ei în interes de serviciu.

În această ordine, sunt trecuți și refugiații, la a patra sau la a cincea categorie și, în orice caz, acestora nu le dau locuințe decât dacă justifică nevoia să stea în București. Altfel, să aduc pe toți acești refugiați ca să stea în București, n-are nici un sens.

Mareșal I. Antonescu: Domnul Vlădescu întocmește acum o listă de toți domniii ardeleni cari au obținut locuințe de la C.N.R., sub motiv că sunt refugiați, deși ei s-au instalat în București de când s-a făcut Unirea și au proprietăți și moșii în Țara Românească. Este vorba de oameni cari și-au exercitat profesiunea la București, de ani de zile în urmă, cari au cerut apartamente de la C.N.R. și cărora domniii generali Zwiedeneck și Titus Dragoș le-au aprobat cererile.

Gr. Forțu: Nota mea se referă la refugiații cari au 5-6 copii și trăiesc într-o șură descoperită.

Mareșal I. Antonescu: Atunci să-i scoatem și să punem în șura descoperită pe ofițerul invalid care n-are casă sau pe funcționarul – profesor sau magistrat – adus în București în interes de serviciu.

D-ta, domnule Vlădescu, mai ai case libere?

O. Vlădescu: Mai am, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Să punem în casele acestea refugiați ardeleni cu câte 5-6 copii, în loc să le dăm celor cari au mai multe drepturi decât ei?

Du-te și d-ta, domnule Forțu, să vezi ce au făcut refugiații din casa din Matei Millo. Nu știi câte apartamente are această casă, care a fost adusă de refugiați într-un hal groaznic, mai rău ca în Abisinia – fac mereu această comparație.

Imobilul a fost luat de Consiliul de Patronaj, care a făcut acolo unul din cele mai frumoase căminuri din câte au studenții noștri. Dar când era pe mâna refugiaților, ajunsese să se facă acolo tot felul de lucruri: se puneau la cale chiar și crime și asasinat.

Gr. Forțu: Nu mi-a aparținut niciodată și nici nu mă privește. A fost acolo o administrație, pe care dv. ați gonit-o.

Mareșal I. Antonescu: Știu că nu ți-a aparținut. D-ta ceri dreptul să pui pe oamenii aceștia, refugiați cu câte 5-6 copii, în aceste apartamente. Cine are mai mult drept: un ofițer, care și-a rupt mâna sau și-a pierdut piciorul pe front, sau un refugiat cu 5-6 copii?

Gr. Forțu: Dar îi pot eu adăposti pe toți aceștia? Unde să-i pot pune?

Mareșal I. Antonescu: Soluția este să nu-i mai aducem aici pe toți. Nu se mai poate.

O. Vlădescu: Eu am o serie întreagă de bunuri agricole care nu sunt exploatate. Aveam la un acord cu domnul g-ral Popescu, ca să le dau în grija prefecturilor.

Dacă dl. ministru g-ral Popescu consideră că prefecturile sunt prea încărcate, putem lua alte dispoziții.

Mareșal I. Antonescu: Cu o condițiune, ca aceste bunuri să producă ceva. D-ta știi, că bunurile date de dl. Dragoș n-au produs nimic Statului.

Iată, de exemplu, „Moara Românească”, pentru care lupt de 2 ani, în 4 săptămâni de administrare a Consiliului de Patronaj a dat venituri duble. Această moară a fost găsită plină de gândaci, cu făină stricăță, cu biscuiți stricați și veți putea vedea acum ce va produce această moară.

Același lucru s-a petrecut și cu averea lui Moruzov, de la Buda, care a fost distrusă de către legionari. Acum o administrează Consiliul de Patronaj, a produs 2 milioane venituri și i s-a completat tot inventarul.

Vom face o comparație de felul cum s-au administrat aceste bunuri înainte și cum le administrează astăzi Patronajul.

I. Marinescu citește:

„O măsură cu întârziere:

Să se reia, oricât ar fi de târziu și de costisitor, opera de construcție a barăcilor sistematice, ca acele ale oltenilor, vânzători ambulanți, cari adăpostesc în condiții omenoase câte 100 de suflete, oameni săraci, dar muncitori și cinstiți.

De altfel, un număr însemnat din aceste barăci ar răspunde, în genere, marilor nevoi de adăpost pentru atâta lume nevoiașă și productivă și ar constitui un serios început pentru o legalizare a Prevederilor Sociale, care preocupă acum pe conducătorii de pretutindenea.

Sumele investite s-ar întoarce sub forme de chirii, cum s-a procedat cu uriașa clădire a funcționarilor Băncii Naționale de la Șosea”.

Mareșal I. Antonescu: Nu avem meseriași. O baracă ca (*sic!*) aceea pe care ai văzut-o d-ta costă astăzi 30-40 de milioane.

În al doilea rând, dacă facem astfel de barăci, totuși n-aș putea îngrămădi în ele pe refugiații ardeleni, pentru că eu stau pe principiul ca fiecare om care vine de dincolo să muncească. Eu nu creez cantonamente, ca să le transform într-un infern. Acolo toți se bat. Vânzătorii de ziare se bat între ei, dar când îi vei aduce și pe aceștia?

Soluția este ca acești oameni să se răspândească pe toată suprafața țării. Proprietarii caută mereu muncitori și nu-i găsesc, căci nimeni nu vrea să se ducă să muncească. Vor numai distracții și cinematografe.

Gr. Forțu: Malaxa m-a rugat și i-am dat 400 de femei refugiate, de care fabrica este foarte mulțumită.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu admit să se strângă în București 200.000 de refugiați, cari să se adune la un semnal al domnului Maniu sau Boilă și, în loc să fie elemente constructive, să lucreze pentru alte scopuri.

I. Marinescu citește:

„Prefectul de Piatra-Neamț nu vrea să colaboreze cu delegata noastră, d-na general Coroamă, una din cele mai energice din câte avem, nu răspunde corect dispozițiilor noastre pentru organizarea refugiaților locali, întârziind și încurcând acolo toată activitatea noastră de ajutorare.

Rog stăruitor să fie schimbat la alt județ, cerere ce mi-a fost refuzată de dl. general D. Popescu, care, de altfel, îmi refuză orice îi cer.

Cu actualul prefect am notificat că nu mai lucrez. Aceeași rugămintă pentru prefectul de Sibiu, care, de asemenea, nu vrea să colaboreze cu delegata noastră, d-na Stoichiță, și nu vrea să răspundă la chemarea noastră telefonică.

Rog aprobați ambele înlocuiri și dispuneți publicarea lor, pentru a preveni și alte defecțiuni.”

Mareșal I. Antonescu: Întâi l-ai dat afară pe dl. Neagu de la Finanțe, iar acum vizezi pe acești prefecți. Informațiile pe care le am eu îmi arată că prefectul de la Piatra-Neamț este un prefect excelent și că toată populația este foarte mulțumită de el.

Pentru că d-na Coroamă nu s-a înțeles nici cu mine, ar fi trebuit ca și eu să fiu dat afară. d-na Coroamă este soția dlui general Coroamă, un ofițer de încredere al Regelui Carol. L-am întrebat în preajma abdicării: „Ce faci dacă primești ordin să tragi?”

Și omul de încredere al Regelui Carol îmi răspunde mie, tot general, mai vechi ca el, care l-am făcut general deși venea de la trupă și nu avea Școala de Război, îmi răspunde, zic, uitându-se în tavan: „Nu trag, domnule prim-ministru”.

Atunci i-am răspuns: „Foarte bine!” Și, cum intra, în acel moment, pe ușă dl. Valer Pop, i-am răspuns: „Iată omul Regelui, care deși este comandantul Armatei, în care Regele a avut încredere, totuși nu vrea să tragă”.

El avea dreptate să nu tragă, dar nu trebuia s-o spună.

După abdicare, l-am chemat pe Coroamă și i-am spus:

„Acum pot să contez pe d-ta?”

Situația era turbure, se trăgeau focuri de armă pe stradă. Pe Armată nu puteam să contăm. L-am chemat pe el și l-am întrebat: „Acum Regele a plecat, nu mai există. Acum este generalul Antonescu. Îl știi cine este, l-ai cunoscut în tot trecutul lui. Pot să contez pe d-ta de acum înainte?”

Atunci, iar a început să se uite în tavan și m-a întrebat: „În ce termeni sunteți cu Horia Sima?”

I-am răspuns: „Îți mulțumesc!”

Am chemat pe generalul Pantazi și i-am spus: „Acest om pleacă imediat”. L-am dat afară din Armată. Și astăzi vine d-na Coroamă la d-ta, domnule Forțu. Poate să fie cea mai cumsecade femeie, și el poate să fie un om de treabă – mi se pare chiar că l-am băgat într-un consiliu de administrație – dar nu pot ca, pe baza unei declarații a dnei Coroamă, să schimb un prefect, sau, așa cum a spus d-na Stoichiță, că prefectul nu vrea să vină la telefon.

Dacă fiecare doamnă ar chema pe un prefect, la fiecare 5 minute, la telefon, dacă fiecare ministru, la rândul său, îl cheamă, atunci unde ajungem?

Eu am spus că fiecare subaltern nu poate corespunde decât cu șeful său direct. Dacă eu aș corespunde cu fiecare subaltern al Dvs., s-ar produce cea mai mare dezordine, dar eu n-o fac dintr-un principiu sănătos, pentru buna ordine în Stat. Cu atât mai mult Dvs. nu aveți dreptul să chemați la telefon pe un director și să-i dați ordine.

De aceea, domnule Forțu, nu ți-a răspuns prefectul, fiindcă are ordin să nu-ți răspundă.

Nici eu nu chem la telefon. Numai generalul Popescu poate să cheme la telefon subalternii săi. Dar nici el nu are dreptul să cheme funcționarii dvs. la telefon.

Gr. Forțu: L-am chemat o singură dată într-un an. Au sosit acolo lăzi de încălțăminte achitate de mine, pentru refugiați. Acești refugiați umplu curtea casei d-nei Stoichiță, cer încălțăminte și lăzile nu se desfac, fiindcă nu vrea prefectul.

Mareșal I. Antonescu: De ce l-ai chemat pe prefect la telefon?

Gr. Forțu: L-am chemat ca să-i arăt că nu are dreptul să rețină lăzile.

Mareșal I. Antonescu: Să-ți spună generalul Popescu ce calități deosebite au acești prefecți, și dacă n-ar protesta dacă i-aș da afară.

Gr. Forțu: Dar de răspuns, trebuie să răspundă.

G-ral D. Popescu: Dl. profesor Forțu mi-a afirmat că prefectul de Piatra-Neamț este de rea-credință, că nu este un om corect. Și când i-am cerut să facă dovada, nu mi-a răspuns nimic.

Mareșal I. Antonescu: Dl. general Popescu, când d-ta ai numit pe acel prefect de rea-credință și necinstit, ți-a spus: „Faceți dovada”.

Dacă acest prefect ar ști că l-ai făcut necinstit, te-ar trage la răspundere, și atunci eu aș putea spune acestui prefect: „Dl. Forțu te-a făcut de rea-credință. Trage-l la răspundere pentru acuzația adusă.”

Gr. Forțu: Eu vă voi înainta, în copie, corespondența cu acest prefect și veți putea constata, din această corespondență, că nu este de bună-credință.

Mareșal I. Antonescu: Pot eu să condamn pe un om numai pe baza unei simple afirmațiuni? Crezi că eu trebuie să iau drept bune asemenea reclamații?

Și d-ta ai dușmani, cari pot să-mi trimită o scrisoare în care să spună: „Iată ce face Forțu”. Dar un lucru pe care îl afirmi trebuie dovedit, și cu cât omul este mai suspus, cu cât este cu mai multă experiență, cu atât trebuie să se gândească când (*sic!*) scrie așa ceva.

Generalul Popescu afirmă în fața consiliului de Miniștri, aci, că nu i-ai făcut dovada acuzației adusă acestui prefect.

Gr. Forțu: Acest domn prefect mi-a trimis de la Piatra-Neamț două-trei corespondențe, din care rezultă că nu este de bună-credință. Eu nu pot să cer în țara aceasta nimănui ...

Mareșal I. Antonescu: D-ta nu trebuia să spui lucrul acesta. În locul d-tale, aș fi spus: „Nu mă pot înțelege cu dl. prefect din cutare cauză”. Dar ca să spui: „Dați-l afară”! Aceasta nu!

I. Marinescu citește:

„Se simte mai necesar ca oricând ordinul Domniei-voastre circular, către ministere și autorități, în genere, ca cererile noastre urgente să fie rezolvate cu precădere și urgență.

Aceasta, mai cu seamă pentru acele autorități, mai mari sau mai mici, pentru a căror conștiință moartă, rana Ardealului nostru e o belea care-i agasează.

Serbările de 1 Decembrie din anul acesta merită această precădere și această atenție”.

Mareșal I. Antonescu: Ei, domnule Forțu, ce crezi d-ta că se petrece în sufletele dumnealor, când îi califici astfel?

Gr. Forțu: Și eu am un suflet și au am o conștiință.

Mareșal I. Antonescu: N-ai însă dreptul să desconsideri conștiința celorlalți. Din contra, dacă d-ta ai ajuns aici, aceasta se datorește faptului că te-ai bucurat de stima tuturor. Nimeni nu ți-a pus la îndoială buna credință.

Dacă vii și spui acest lucru unui ministru, unui prefect, și nu-l dovedești, ei bine este tot așa de grav cum mi-ai spus-o și mie, să terminăm cu lașitățile.

Gr. Forțu: Lipsa de răspuns la cererile mele <este>¹⁸ o dovadă că, într-adevăr, îi plictisește chestiunile (*sic!*) Ardealului de Nord.

Mareșal I. Antonescu: Este posibil, domnule Forțu, să spui că rana Ardealului nostru este o belea pentru miniștri?

Gr. Forțu: Să-mi dați voie să vă aduc la cunoștință un caz.

¹⁸ În text este: *sunt*.

Mareșal I. Antonescu: Oricâte cazuri ai aduce, nu te poate determina să spui așa ceva. Dacă s-a găsit o asemenea neregulă, aceasta nu te poate determina să vorbești despre o conștiință moartă.

Gr. Forțu: Este vorba de concepție.

I. Marian: Când eu aduc aici în Consiliul de Miniștri chestiunea dlui Dunca, cred că numai de conștiință moartă nu puteau fi acuzați.

Gr. Forțu: Chestiunea dlui Dunca a fost la mine acum 3 luni. Ministerele nu mi-au răspuns nimic.

I. Marian: Vedeți ce importanță avea chestiunea dlui Dunca, că am adus-o la Consiliul de Miniștri. Și aceasta numai pentru faptul că este refugiat.

Gr. Forțu: Acest domn Dunca și-a lăsat moșia în Ardealul cedat. Omul acesta a venit la mine și m-a întrebat dacă poate cere o moșie în Țara Românească, moșia baronului Aczel, care a fost condamnat. Dunca a adăugat: „Moșia mea a rămas acolo. Nu mi se poate da o moșie aici pentru aceea pe care am pierdut-o dincolo?”

I. Marian: Pentru acea moșie, Dunca a luat altă moșie. Acum vine și cere ceva în plus, o despăgubire sentimentală, pentru că este refugiat. Dacă dvs. îmbrățișați punctul de vedere al dlui Dunca, eu n-am nimic împotriva.

Mareșal I. Antonescu: Trec acum la chestiunea hotelurilor și a Căilor Ferate, ca și a tuturor instituțiilor cari au un aspect exterior și după care suntem judecați de către străini.

Trebuie o soluțiune în această privință.

Este mai mult de un an de zile de când am rugat pe dl. ministru al Afacerilor Interne – și am dat și un ordin prin Secretariat – în care am spus că în hoteluri descind toți străinii, toți oamenii de afaceri, pe cari îi trimit statele străine la noi.

Or, hotelurile sunt cea mai groaznică rușine și cea mai bună reclamă pe care o putem face pentru dezorganizarea și slăbiciunea Neamului Românesc. Toate hotelurile sunt în mâna jidanilor. Ei au tot interesul să ne prezinte sub un aspect urât.

Am spus-o de atunci, și o repet, să li se dea un avertisment, că acolo unde se constată murdărie, să li se dea un timp, ca să se pună în ordine. Instalațiile sanitare, adică băile și closetele, să fie puse în cea mai perfectă ordine, iar restaurantele să se prezinte cât mai civilizat posibil.

Dacă după un timp d-nii proprietari nu intră în legalitate, aceste hoteluri vor trece în patrimoniul municipiilor și orașelor în care se găsesc. Ele vor fi exploatare de municipii și orașe. Astăzi este o situație dezastruoasă în ceea ce privește hotelurile. Un străin care a descins la Galați, la un hotel, mi-a arătat ce se petrece acolo.

Luați deci în studiu această chestiune a hotelurilor și urmăriți ca ele să fie repuse în stare bună.

La Iași nu există nici un hotel, pentru că hotelul „Traian”, care era jidănesc, a fost dărâmat de legionari.

Am cerut să fie refăcut prin Consiliul de Patronaj și să fie pus la dispoziția publicului.

Este posibil ca a doua capitală a țării să se prezinte într-un așa hal? Până astăzi nu era posibil ca cineva să se ducă la Iași și să descindă la un hotel. Vi s-a atras atenția de multe ori în această privință. Am dat dispoziții categorice pentru îndreptarea acestui

rău. Te rog, domnule ministru al Afacerilor Interne, să iei măsuri ca, în timp de o lună, această problemă a hotelurilor să fie soluționată pe bazele pe care le-am spus.

Rezultatul supraanchetei relative la modul cum Liceul Comercial din Bacău a folosit imobilele ce a închiriat de la C.N.R. și modul cum prefectul județului Bacău a deținut unul din aceste imobile.

Chestiunea aceasta trebuie privită foarte serios. Liceul Comercial de la Bacău a luat o clădire care a fost pusă la dispoziția jidanului proprietar și a prefectului.

Acum, acel director de la liceu a fost demis, dar el trebuie să tragă consecințele, trebuie să fie dat afară, fiindcă a înșelat buna-credință a Statului. Deci nu este vorba numai de destituire.

Vă rog să luați măsuri drastice. Eu nu mi-aș fi permis, în foarte lunga mea carieră de funcționar al Statului, să fac așa ceva, să cer un lucru pentru interes general, și apoi să-l folosesc eu personal.

I. Petrovici: Ancheta este făcută de un inspector școlar și comunicarea la minister a fost făcută la 2 septembrie. Fiindcă în anchetă era vizat și prefectul, care era acuzat că ocupă un imobil, cel mai bun imobil din Bacău, în care stă și jidanul, am trimis, în înțelegere cu dl. g-ral Popescu, o anchetă comună. Ancheta a dovedit exactitatea celor reclamate.

Mareșal I. Antonescu: Comunicarea primită de Președinție a determinat o anchetă, care a dovedit exactitatea celor reclamate. Ministerul Afacerilor Interne a făcut o altă anchetă, printr-un inspector administrativ, care a înfirmat constatările anchetei Președinției. A treia anchetă a confirmat aceste constatări. Ancheta Ministerului Afacerilor Interne a fost o anchetă părtinitoare.

O. Vlădescu: În prima anchetă făcută de Președinție și între ancheta făcută de inspectorul general administrativ trimis de dl. g-ral Popescu, s-a întâmplat un lucru, care probabil că l-a indus în eroare pe acest inspector general administrativ: prefectul achitase chiria.

Mareșal I. Antonescu: Acel prefect citat pe națiune trebuie totuși să-l trag la răspundere. Nu-l sancționez, pentru că are părți bune, dar acest lucru trebuie totuși sancționat mai ușor; îl voi pedepsi printr-un ordin observator.

El a achitat chiria numai după ce s-a făcut ancheta. Pedepsa lui nu trebuie să fie prea gravă, pentru că are multe calități. Dacă defectele sunt mai mari decât calitățile, atunci pedeapsa trebuie să fie gravă, dar dacă calitățile (*sic!*) sunt mai mari decât defectele, atunci sancțiunea trebuie să fie mai ușoară. La a doua greșală, sancțiunea va fi grea.

Acest prefect, în calitate de președinte al Comisiunii de atribuirea bunurilor, nu trebuia să facă ceea ce a făcut.

Mama mea este pe drumuri, dar nu m-am gândit niciodată, ca să-i dau vreun apartament de la C.N.R.

O. Vlădescu: Eu am dat ordin să fie desărcinați de funcțiunile pe care le au, atât administratorii generali cât și giranții. Dacă sancționez cu desărcinarea pe administrator, nu știu cum voi putea rezolva problema cu prefectul.

Mareșal I. Antonescu: Pe prefect nu putem să-l sancționăm grav, pentru că are calități. Prefectul de Bacău a realizat foarte multe lucruri.

O. Vlădescu: Legea îmi permite ca acolo unde comisiunile județene nu funcționează bine, să le pot dizolva.

Mareșal I. Antonescu: Eu constat că de la Președinție s-au făcut și anchete serioase și anchete nereserioase – cum a fost aceea făcută în cazul profesorului Coroiu. Eu sunt însă un om drept, care pot să greșesc, însă atunci îmi recunosc greșala. Dacă am pus piciorul într-un lac, îl retrag, nu mă duc cu tot corpul acolo; pun mintea în funcțiune și retrag piciorul.

„Raportul relativ la rezultatul anchetei asupra funcțiunilor deținute de preotul V. Niculescu din Câmpulung-Muscel”.

Un preot, care deține atâtea și atâtea însărcinări.

I.C. Petrescu: Domnule Mareșal, să-mi dați voie să spun câteva cuvinte, pentru că cunosc (*sic!*) chestiunea. Mai întâi, întâmpinarea făcută de organele dv. este plină de inexactități.

Mareșal I. Antonescu: Domnule Petrescu, să stabilim, în primul rând, un lucru. Ce funcțiune ocupă preotul Niculescu din Câmpulung? Zece funcțiuni.

I.C. Petrescu: În raportul acela sunt unele lucruri neexacte, iar altele foarte exacte. Preotul Niculescu ocupă zece funcțiuni și este plătit numai pentru două din ele.

Mareșal I. Antonescu: Preotul Niculescu este: profesor de religie la Liceul „Dinicu Golescu” din Câmpulung; președinte al Comitetului Școlar al Liceului „Dinicu Golescu”; președinte al Comitetului Școlar al Școlii Tehnice Industriale; președinte al Comitetului Școlar al Gimnaziului Comercial; vicepreședinte al Federației „Negru Vodă”; controlor al Ministerului Economiei Naționale pentru speculă.

I. Al. Rădulescu: A venit o adresă de la Ministerul Economiei Naționale, în care se arată că preotul Niculescu a fost desărcinat de această din urmă funcțiune.

Mareșal I. Antonescu: Bine, bine, dar în momentul anchetei o avea.

I.C. Petrescu: Preotul Niculescu a lucrat în multe direcții și n-a luat nici un leu.

Mareșal I. Antonescu: El mai era: președinte al Comisiunii pentru redactarea programei orelor de religie la școlile profesionale; consilier onorific al Ministerului de Interne pentru chestiunile economice ale județului Muscel; președinte al Băncii Populare „Sf. Petru și Pavel” din comuna Bălilești-Muscel și președinte al Cooperativei „Priboiaia” din comuna Bălilești.

Este posibil ca un om să îndeplinească atâtea funcțiuni? Eu n-am adus cazul acesta în Consiliu numai pentru preotul Niculescu, ci ca să vă atrag atenția că acest caz este multiplicat la infinit în Țara Românească, și nu e bine. I-am reproșat domnului Mihalache un alt caz, al unui învățător sărac lipit, care ajunsese să ocupe multe funcțiuni și să încaseze sute de mii de lei pe lună. I-am arătat domnului Mihalache, care a venit cu cămașa aceea și vrea ca toată lumea să poarte cămășile la fel ca el, că, cel puțin, această cămașă trebuie să fie curată și să nu se facă lucruri care s-o compromită într-o zi sau alta.

Nu se poate ca sub regimul Mareșalului Antonescu să se petreacă astfel de lucruri. De aceea, atunci când faceți o numire – acesta a fost motivul pentru care am adus cazul preotului Niculescu în discuția Consiliului – vă rog să vă întrebați ce funcțiuni mai îndeplinește acela pe care dv. vreți să-l numiți într-un anumit post. Mai întâi, un astfel de cumul este și împotriva legilor. Nu-i așa, domnule Marinescu?

I. Marinescu: Da, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Eu admit ca omul acesta să fi ridicat foarte multe nemulțumiri în Câmpulung, dacă ocupă atâtea funcțiuni.

I.C. Petrescu: Preotul Niculescu cumulează zece funcțiuni, dar primește parale numai pentru două din ele, deci mai puțin decât alții, cari primesc foarte multe salarii.

Nu există nici un președinte de comitet bisericesc care să fi lucrat mai mult decât el. Toate comitetele prezidate de el sunt foarte active. Preotul Niculescu deține zece funcțiuni și lucrează efectiv la zece, fiindcă este foarte activ. El primește însă parale numai de la două din aceste funcțiuni.

L-am numit în comisia pentru redactarea programei orelor de religie la școlile profesionale și nu i-am plătit nici un leu.

Tot el s-a dus la Muscel ca să aprovizioneze județul în timpuri foarte grele. Am propus domnului general Popescu să-l accepte în calitate de consilier onorific, Domnia Sa l-a numit în această calitate, dar pentru acest post preotul Niculescu n-a primit nici un leu, nici de la Interne, nici de la noi. Am auzit chiar că, într-o vreme, domnul general Popescu vrea să-l propună pentru decorare. M-aș asocia și eu la această propunere a domnului general Popescu.

G-ral D. Popescu: Nu m-am gândit la acest lucru.

I.C. Petrescu: Așa mi s-a spus.

Mareșal I. Antonescu: Dimpotrivă, fiindcă vorbiți așa, pot să vă spun că, în raportul de anchetă, oficial și acesta, înaintat de Secretariatul General al Președinției, se recunosc calitățile preotului Niculescu, însă se arată, în concluzie, că acest domn a indispus populația prin faptul că ocupă atâtea funcțiuni.

În reclamația inițială se arată că se petrec anumite nereguli în orașul Câmpulung, punând în evidență că acțiunea politicianilor țărâniști întrece orice limită de bunăcuviință și omenie.

Eu nu mă uit însă la astfel de reclamații. Și d-ta, domnule Petrescu, reprezintă o anumită nuanță politică și totuși am destulă încredere în d-ta. Nici nu se poate ca cineva dintre dv. toți cari sunteți aici să nu reprezentați fiecare câte o anumită nuanță politică, fiindcă politica trebuie făcută de oameni ca dv., nu lăsată pe mâna ȝiganilor și borfașilor. Dar, e politică și politică. Adevărata politică este aceea care se face în interesul Neamului, nu în interese personale. Dar și o politică pornită din intenții bune, poate să nu reușească, nu din lipsă de bunăvoință, ci din lipsa concursului anumitor oameni. Va fi o crimă mâine dacă se va spune de cineva: Nu-l întrebuițez pe domnul Petrovici sau domnul Petrescu, pentru că au fost cu Mareșalul. Dar ce a fost Mareșalul? A fost un trădător, un tâlhar? Nu, a servit țara ca un salahor.

Eu nu v-am considerat pe dv. că ați purtat altădată o cămașă verde sau o cămașă neagră; v-am socotit în slujba țării.

Așa consider și pe preotul acesta. Am, însă, și anumite rapoarte. Reclamația împotriva preotului a pornit de la un unchi al meu, om trecut de 70 ani, care poate că pune aici și puțină răutate, dar un om care a reușit, în afară de politică, să stea timp de 15 ani director de liceu la Câmpulung. Este de presupus că un asemenea om nu poate fi un om neserios.

Omul acesta – n-ar fi nevoie s-o spun – n-a fost cel mai inteligent din familia noastră, dar a fost un om perfect corect, care a primit aceeași educație ca și mine.

Când am primit reclamația lui, am căutat întâi să mă documentez, să mă informez. Faptul că era unchiul meu nu m-a făcut să-i dau o atenție deosebită. Dimpotrivă, am dat dispoziții să se facă anchetă prin toate organele, pentru ca apoi, după ce voi fi primit rapoartele, să-l chem și să-i spun adevărul în față. Așa am să și fac: am să-l chem să-i spun adevărul și te voi chema atunci și pe d-ta, domnule ministru de Interne, și pe d-ta, domnule ministru Petrescu, ca să fiți de față.

A mai fost un caz de felul acesta, și atunci am pus pe domnul ministru de Interne să scrie o scrisoare în termeni foarte tari celui care făcuse reclamația. Și domnul g-ral Popescu i-a scris: „Din însărcinarea domnului Mareșal, am datoria să vă atrag atenția că n-ați avut dreptate”.

Vă spun acestea ca să vedeți că sunt lipsit de subiectivism. În cazul preotului Niculescu, atunci când s-a dat semnalul de alarmă, am căutat întâi să mă informez. Și eu rămân la părerea mea, că oricât de activ ar fi, preotul Niculescu nu poate face față la cele zece însărcinări pe care le are, în afară de faptul că – așa cum spune raportul – situația aceasta dă loc la nemulțumiri.

I.C. Petrescu: Am citit și eu raportul.

Mareșal I. Antonescu: Dar să fii și d-ta așa cum sunt eu: să nu ții seamă nici de rudenii, nici de partizani politici, nici de sectarism.

I.C. Petrescu: Tocmai vream să vă fac această dovadă. Se spune în reclamație: „Să petrec anumite nereguli în orașul Câmpulung, punând în evidență că acțiunea politicianilor țărăniști întrece orice limită de bunăcuviință și omenie”.

Este o afirmație total inexactă. Eu mă ocup de acest județ, îl cunosc și pot să vă spun că toți șefii de autorități sunt liberali.

Mareșal I. Antonescu: Dar ce vreți să fie?

I.C. Petrescu: Se spune că sunt țărăniști.

Mareșal I. Antonescu: Sunt învățat cu astfel de lucruri: dacă vreau să numesc pe cineva într-un loc, mi se spune că este gogist; dacă vreau să numesc pe altul într-un loc, mi se spune că a fost legionar, liberal sau țărănist. Atunci, eu răspund: „Foarte bine, acest om a fost legionar, liberal, țărănist sau gogist; dă-mi d-ta altul!”

I.C. Petrescu: Preotul Niculescu nu mai are nici un raport cu domnul Mihalache.

Mareșal I. Antonescu: D-ta știi foarte bine că tot ceea ce mi-a cerut domnul Mihalache, i-am făcut, nu pentru că mi-e frică de el; mie nu-mi e frică de nimic, în afară de conștiința mea și de aceea a Neamului Românesc. De mic copil n-am cunoscut decât frica de conștiință și răspunderea față de colectivitatea românească.

Dacă am făcut pentru domnul Mihalache ceea ce mi-a cerut, este pentru că dânsul este un om care a ieșit nepătat din politică, deși a făcut și unele greșeli.

I. Petrovici: Este un om curat.

Mareșal I. Antonescu: Preotul Niculescu a avut și calitatea de inspector al Ministerului Economiei Naționale.

M. Gr. Romașcanu: Eu l-am numit.

Mareșal I. Antonescu: Ce a făcut în cadrul acestei funcțiuni, pe care i-ai dat-o d-ta?

M. Gr. Romașcanu: A făcut trei inspecții ordonate de Minister și a avut 7 însărcinări din partea Parchetului de Muscel. Aceasta era o funcțiune onorifică și, în mod normal, preotul Niculescu trebuia să facă inspecții.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce am vrut să demonstrez, am demonstrat. Când avem un element bun, îl punem să facă și ghetete. Ei bine, un singur om nu poate să facă totul.

M. Gr. Romașcanu: Numirea s-a făcut în urma recomandării – pe tablou – Ministerului Culturii Naționale.

Mareșal I. Antonescu: Iată de ce am adus această chestiune în fața Consiliului: nu pentru preotul Niculescu, care nu mă interesează, ci pentru o problemă de principiu: atunci când faceți o numire, interesați-vă ce funcțiuni mai îndeplinește cel care urmează să fie numit, pentru ca să nu cereți prea multe lucruri uneia și aceleiași persoane.

Înainte vreme era o epocă în care nu deschideai un ziar fără să citești: „Domnul Lugojanu a plecat în străinătate”; „Domnul Lugojanu a citit o carte”; „Domnul Lugojanu a făcut cutare lucru”. Nu mai avea loc nimeni în Țara Românească de domnul Lugojanu.

Eu calitățile domnului Lugojanu nu le discut: sunt sigur că era un om genial și este încă, dovada se vede.

La noi nu vreau să fie asemenea cazuri. De aceea, gândiți-vă atunci când dați cuiva o însărcinare, dacă o poate îndeplini. În al doilea rând, după ce l-ați numit, controlați-l, ca să vedeți dacă își face datoria.

Este ceea ce m-a determinat să spun domnului general Dobre să termine cu controlorii și cu inspectorii de la întreprinderi, cari s-au pus de conivență cu evreii și cari luau și salarii și de la Stat și de la evrei. Noi i-am trimis să controleze întreprinderile evreiești și ei s-au pus de conivență cu patronii.

Pe mine nu mă interesează dacă cineva este țărănist, liberal sau georgist. Ce, eu nu știam că d-ta, domnule Petrescu, ești țărănist? Să terminăm odată cu astfel de lucruri. Nici nu mă interesează din ce partid face parte preotul Niculescu, dacă este sau nu țărănist.

I.C. Petrescu: Nici nu este.

Mareșal I. Antonescu: Și dl. Atta Constantinescu este proaspăt venit de la georgiști. Ei și, am să mă tem de dânsul că, împreună cu dl. George Brătianu, are să mă dea jos de la conducerea Statului!

Parcă dl. Forțu n-a încercat să facă un partid?

Gr. Forțu: Am încercat chiar cu binevoitorul dvs. concurs.

Mareșal I. Antonescu: Am discutat problema Statului cu d-ta, dar am discutat-o cu mulți, și eram dator s-o discut cu orice om de bună-credință, ca unul care m-am ridicat prin munca mea, ca unul care mă durea când vedeam că acest Stat se prăbușește din greșeala oamenilor. Dar, am activat eu într-un fel sau altul, cu d-ta sau cu altcineva în Țara Românească? Și cu Maniu, și cu Codreanu, și cu alții am discutat probleme politice, dar oricând pot arăta ce am discutat.

Și Regelui Carol i-am spus: „Majestate, știi că m-am întâlnit cu Forțu, cu Maniu sau cu Codreanu și am discutat problemele Țării Românești și ale Majestății Voastre.”

Cu d-ta, domnule Forțu, am avut discuțiuni politice?

Gr. Forțu: Da, era vorba să scoatem împreună o gazetă.

Mareșal I. Antonescu: Am umblat să fac un ziar, dar fiindcă a intrat pe mâna unui ticălos, s-a dus peste cap.

Aceasta, da, dar acțiune politică alături de d-ta, aceasta nu.

Eu îmi dădusem demisia din Armată și am spus Regelui că, fiind în afara Armatei, va avea a face cu mine. Acțiuni oculte n-am făcut niciodată. Pe Armată n-am încercat să mă sprijin niciodată. Să spună generalul Pantazi dacă vreodată a auzit de la mine un singur cuvânt în legătură cu vreo acțiune cu Armata împotriva Regelui.

G-ral C. Pantazi: Niciodată.

Mareșal I. Antonescu: De aceea am avut mâinile libere. Nimeni nu poate să spună că mi-a dat concursul. Nici Germania, nici oamenii politici, nici Armata.

A pune Armata într-o asemenea acțiune, însemnează a face o crimă.

Poate să spună, și generalul Popescu, poate să spună și generalul Vasiliu, dacă am avut cu ei vreodată o discuție măcar, de vreo acțiune pe care s-o facem, împreună cu Armata, împotriva Regelui.

G-ral D. Popescu: Niciodată.

Gr. Forțu: Eu v-am spus că, dacă vreți într-adevăr să acționați pe teren politic, sunt de părere să vă dați demisia din Armată.

Mareșal I. Antonescu: Și ți-am ascultat sfatul! (Ilaritate)

I. Marinescu: Toate elementele naționaliste, după moartea lui Goga, s-au îndreptat spre dvs.

Mareșal I. Antonescu: *Reglementarea succesiunii celor morți în război.*

G-ral C. Pantazi: Este o lege făcută în această privință pentru reglementarea succesiunii celor morți în război.

Mareșal I. Antonescu: *Nemulțumirile muncitorilor de la Uzinele Copșa-Mică – Cugir.*

Ce se petrece acolo, domnule g-ral Dobre?

G-ral Gh. Dobre: Nu este nimic.

I.D. Enescu: Muncitorii de acolo se plâng că problema chiriilor nu este rezolvată pentru ei. A doua plângere este în legătură cu navetele care îi duc și îi aduc la fabrică. Aceste navete nu au orarii potrivite.

G-ral Gh. Dobre: Calea Ferată ne-a cerut, și noi am dat tot ceea ce trebuie.

Mareșal I. Antonescu: Situația acolo nu este bună.

Eu am primit, cu o lună înainte, o altă informație, în care se spunea că acolo se petrec lucruri cari nu mă pot mulțumi. Muncitorii s-au decis să-mi trimită un nou memoriu. Eu nu vreau ca muncitorii să stabilească raporturi directe cu mine.

Dvs. trebuie să vă ocupați de ei. Ochiul și urechea mea sunt peste tot. De îndată ce se întâmplă ceva, care ar duce la vreo mișcare, eu trebuie să iau imediat măsuri.

Aceasta este singura soluțiune. Să nu se creeze această mentalitate, că muncitorii pot avea raporturi directe cu mine. Nu aceasta este menirea mea. Ei, dacă au pre-

tenții cari depășesc limita, eu știu să întorc și pagina cealaltă, și aceasta față de orice clasă socială.

Deci dvs. trebuie să vedeți ce este acolo și să înlăturați răul.

G-ral Popescu, să dai un ordin, pe cale administrativă, în legătură cu văduvele de război și cu invalizii. A venit la București un mare mutilat de război, un orb, care a fost aruncat în stradă de familie. Să se cerceteze cazurile care se petrec și pe toți acei cari nu îngrijesc de acești mari mutilați, toate aceste familii să fie trimise în lagăr. Numai ce este necesar pentru continuarea vieții să rămână acasă. În buletinul Ministerului de Interne să fie dezbătute aceste situații.

Sunt femei care au rămas văduve și care locuiau în casele soților, sunt invalizi, cari astăzi sunt dați afară.

I. Marinescu: Legea este făcută.

Mareșal I. Antonescu: Imediat ce se întâmplă un asemenea caz, din proprie inițiativă, și prefectul, și chiar jandarmul anchetează, și în caz când descoperă faptul, trimite în lagăr toată familia. Cu câteva exemple se pune capăt acestei ticăloșii.

Siguranța navigației pe Dunăre; cazul remorcherului „Gheorghiu”.

Au zburat avioane sovietice pe Dunăre și au lăsat mine. Am văzut că multe din șlepurile care circulă pe Dunăre au, printre personalul lor, și unguri. Trebuie să înceteze odată cu asemenea lucruri. Chestiunea a trecut la Marină.

G-ral Șova, să controlezi personalul navigant, și tot personalul navigant de origine ungară aflător pe aceste vase să fie înlăturat.

G-ral N. Șova: Dacă a fost o mină magnetică, atunci se poate să fi fost lansată mai de mult.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie cercetat personalul. În orice caz, dacă, pentru reciprocitate, suntem nevoiți să păstrăm personal unguresc, cel puțin aveți datoria ca aceste vase să fie cercetate în amănunt la intrarea în țară, și, din când în când, să se facă un control personalului.

Nu este mare lucru că a sărit în aer un remorcher, dar dacă ar sări în aer un picior al podului de la Cernavodă, ar fi o adevărată nenorocire.

Domnule Atta Constantinescu, te rog să urmărești, dacă toate apărătorile de la picioarele podului Cernavodă sunt în ființă, și dacă minele acestea nu pot să dea loc la o catastrofă.

Ședința se ridică la ora 14,30.

Stenografi: D. Fierăscu și S. Mihail

D.A.N.I.C., fond 103, ds. 240, f. 1-86

INDICE ANTROPONIMIC

A

Aczel, Eduard, baron, 603,604
Alexandrescu, 182, 288
Alexandru III, țar, 420
Alexianu, Gheorghe, prof., 1, 15, 43, 44, 56, 81, 94, 96, 140, 148, 153, 153-161, 194, 201-210, 222, 225-227, 246, 251, 259, 334, 429, 434, 435, 438, 438, 440-445, 447-449, 451, 452, 475, 543, 544, 547-549, 551-554, 559, 563, 564, 567-570, 572, 578, 579, 614
Alfred, prof., 34
Andonie, Gheorghe, ing., 97, 104-109, 123, 134, 135, 291, 297, 298, 301, 302, 307, 310, 312, 321, 322, 324, 325, 351, 371, 373, 398
Anghel, Radu, 601
Anghelescu, dr., 423
Antonescu, Eftimie, prof., 163, 166-170, 167, 184, 193, 225
Antonescu, Emanoil, 137, 169, 170, 172-174, 176, 191
Antonescu, Ion, mareșal, *passim*
Antonescu, Mihai, *passim*
Aphelbaum, Alfred, 602
Arbore, I., g-ral, 290, 307, 310, 332-336, 351, 378, 387, 391, 392, 395, 399, 403, 415-417, 427, 429, 434, 435, 440, 443-445, 450-452, 454, 469, 472, 493, 495, 498, 525-529, 539, 550, 551, 557, 559, 568, 569, 590, 591
Argetolianu, Constantin, 407, 40
Arhip, Ion, g-ral, 96, 301
Atanasiu, Vasile, g-ral, 10, 570
Averescu, Alexandru, mareșal, 258, 542, 570

Avram Iancu, 14
Auschnit, Max, 119, 491

B

Badoglio, Pietro, 442
Bădescu, N., g-ral, 140, 144, 145, 233, 265, 454, 498
Bădulescu, Al., 73-75, 85, 110
Bădulescu, Victor, 56, 63, 64, 539, 556, 559, 571, 572
Bârsan, Zaharia, 541
Becker, g-ral, 494
Beneș, Eduard, 23
Berceanu, 266
Bismarck, Otto, von, 21
Blaj, V., 1
Blum, Leon, 123
Bobeș, dr., 242
Boilă, 612,620
Bonivelli, 68
Bostanian, 77
Bova Scoppa, Renato, 67-90, 126, 396, 618
Brancovici, 48
Brătianu, George, 628
Brătianu, Ion, 538, 607, 615
Brătianu, Vintilă, 39, 532
Brânză, V., stenograf, 306
Bruckner, 297
Brukenthal, Samuel, baron, 48
Bujoiu, Ion, 163, 187, 189
Buloancă, col., 569
Burebista, 514
Bușilă, Constantin, ing., 1, 14, 16, 17, 29, 33, 38, 39, 46-48, 51, 56, 95, 97, 107, 117, 118, 122, 130, 131, 140, 194, 202, 203, 205, 207, 214, 215, 221, 224, 233, 234, 237, 243, 252,

307,0323, 332, 351, 366-368, 371,
378, 382, 387, 389, 402, 412-414,
423, 425-427, 429, 454, 455, 468,
476, 488, 490, 491

C

Calotescu, Corneliu, g-ral, 1, 7, 23, 28,
52, 53, 55, 56, 59-62, 65, 66, 140,
150, 153, 181, 188, 222

Cameniță, g-ral, 541, 543

Candrea, I. A., prof., 50

Cantuniar, prof., 107

Capitanovici, M., g-ral dr., 290, 295

Caragea, 230, 231

Caragiale, I. L., 467

Carameli, 406-408

Caranfil, 213

Carmitz, 50

Carol I, 581, 582

Carol al II-lea, 136, 166, 230, 548,
620, 621, 629

Casian, V., g-ral, 429, 446

Cădere, Victor, 76

Cămărășescu, 475

Cărășescu, 141

Câmpineanu, I., ing., 1

Cerban, prof., 50

Cezar (Caius Iulius Caesar), 174

**Churchill, Winston, Leonard,
Spencer**, 305, 442

Clodius, Karl, 91, 110, 149, 150, 284,
299, 310, 320, 341, 342, 397, 398, 404,
410, 452, 453-493, 495, 497, 528, 556,
573, 594, 595

Codreanu, Zelea, Corneliu, 136,
628, 629

Colan, episcop, 9

Comșa, 83

Constantin, Constantin, g-ral, 1, 17, 56,
81, 94-99, 103, 118, 120-122, 130,
132, 136, 140, 145-147, 159, 182,
194, 203-209, 211-213, 215, 233,
236, 246, 248, 251, 252, 257, 259,

262, 263, 266, 268-270, 274, 276,
277, 287

Constantinescu, Atta, 454, 459,
465, 475, 477, 490, 491, 493,
497, 498, 522, 523, 525, 539,
559, 586, 588, 591, 628, 630

Corbuleanu, col., 409

Cornățeanu, 266

Coroamă, g-ral, 620, 621

Coroamă, d-na, 620, 621

Coroiu, prof., 625

Crăniceanu, g-ral, 125, 128

Cretzianu, Alexandru, 496, 599

Cristescu, 139

Cristi, 549

Cusin, g-ral, 570

Cuza, A. C., 582

Czernin, Ottokar, von, 538

D

Danciu, 476

Darvari, dl, 83

Dașchievici, g-ral, 551

Davidescu, Radu, col., 123, 140,
194, 211, 217, 233, 235, 247,
252, 291, 300, 301, 403, 427,
447, 457, 467, 475, 482, 487,
494, 495, 498, 499, 539, 552,
559, 575, 581, 589

Dănulescu C., dr., 1, 45, 46, 133,
138, 140, 194

Dietrich, 143

Dobre, Gheorghe, g-ral, 1, 45-47, 55,
56, 66, 67, 72-74, 92, 93, 97, 108,
109, 114, 119, 122, 123, 125, 126,
128, 129, 132-134, 140, 145, 146,
162-165, 170, 178, 180, 183, 192-
194, 196, 197, 201, 207, 213, 216,
226, 233, 237, 243-245, 247, 251,
254, 260-264, 266, 267, 270, 276,
279, 281, 286, 288, 290, 299, 300,
302, 307, 308, 310, 311, 317-325,
327-329, 332, 334, 335, 337, 340,

341, 343, 345, 347, 348, 350, 351,
370, 372-374, 380, 393-395, 397,
400-404, 406, 407, 409, 429, 431,
433, 435, 438, 441, 444, 445, 452,
454, 470, 492-495, 497, 498, 504,
507, 526, 527, 529, 539, 555, 559,
564, 571, 574, 586, 588, 591, 594,
614, 628, 629

Dobrescu, Aurel, 612

Dobrescu, 260

Dragalina, Corneliu, g-ral, 140,
194, 216-219, 223, 227, 429,
539, 545-547, 554-556, 559, 562,
563, 567, 578

Dragomir, Nicolae, col., 238

Dragoș, Titus, 1, 42-44, 51, 56, 57, 59,
60, 62, 93, 94, 122, 136-138, 140,
149-151, 194, 218, 233, 351, 378-
382, 385, 386, 388, 389, 403, 429,
451, 453, 454, 487-489, 493, 498,
515, 521, 553, 599-601, 618, 619

Duca, Ion, 466

Dumitrașcu, 266, 286

Dumitrescu, Adrian, 492

Dumitrescu (Min. Ec. Naț.), 83

Dumitrescu, N., stenograf, 56, 139,
265, 428, 497, 591

Dunca, dr., 592, 603, 604, 606, 607, 623

E

Ebrar, 71, 72, 496

Enescu, I. D., arh., 351, 378, 393,
394, 429, 497, 511, 539, 559,
580, 582, 591, 596, 629

Eremia, Tiberiu, 468, 469

Exarcu, G., 163, 173, 187, 194

F

Feltz, Teodor, 601, 602

Fernandez, prof., 55

Fianu, 521

Ficher, 394, 536, 537

Ficășnescu, Th., ing., 163, 189,

Fierăscu, Dumitru, stenograf, 56,
193, 233, 265, 290, 306, 350,
402, 428, 558, 591, 630

Fințescu, I. N., prof., 1, 11, 14, 18-20,
22, 23, 26, 29, 35, 37, 43-47, 51, 56,
61, 62, 65-67, 69, 70, 72, 74-77, 81,
82, 84, 87-93, 95, 99, 103, 104, 106,
116-119, 129, 164, 181, 257, 344

Florescu, 411

Forțu, Gr., prof, 194, 591, 603, 605-
623, 628, 629

Franasovici, Richard, 585

Fratostițeanu, dl., 400, 401

Fratostițeanu, dna, 401

Fülöpp, 286

Fundănescu, 516

Funk, Walter, 107, 109, 112

G

Gafencu, Grigore, 599

Gamilschek, 30

Garoflid, Const., 191

Gâldău, părinte, 580

Georgescu, Tutu, dna, 237, 238

Gerbore, 67

Gerstenberg, g-ral, 298, 315, 320,
321

Gherontie, episcop, 482

Ghimpa, consilier, 50, 51

Ghiolu, Stavri, 1, 56, 65, 65-77, 80-85,
87-89, 92, 119, 194, 208, 209, 213,
214, 226, 227, 233, 247, 249, 252,
261-264, 266, 267, 270, 279, 281,
282, 286-288, 290, 299, 302-304,
307-310, 312, 314, 318, 321, 322,
324-331, 333-335, 340, 343-351,
372-374, 378, 381, 387, 391, 394-
397, 399, 400-403, 405, 406, 408,
409, 411, 429-431, 445, 454, 460,
471-473, 478, 496-498, 505-507,

528, 529, 531, 535-539, 554, 556,
559, 569, 570, 574, 591, 594

Gigurtu, Ion, 599

Göbbels, Joseph Paul, 14

Goethe, Johann, Wolfgang, von, 108

Goga, Octavian, 613, 629,

Golopenția, Anton, 544

Göring Herman Wilhelm, mareșal, 49,
599

Grigorcea, V., 308, 309, 406

Grigore, Stelian, 602

Grigorov, 74

Guarilia, 396

H

Haimblum, Adolf, 601, 602

Halippa, Pan, 549, 550

Hansen, Erik, g-ral, 528

Haret, Spiru, 35

Hațieganu, 518, 521, 608

Hârjeu, C., g-ral, 615

Herscovici, Zeilig, 602

Hitler, Adolf, 24, 230

Hoare, Reginald, 473

Horthy, Miklós, regent, 9

I

Iacobici, Iosif, 615

Ilcuș, g-ral, 551, 615

Iliescu, Victor, g-ral, 140, 194, 351, 378,
454, 484, 580

Ioanițescu, dr., 596

Ionescu, Alfred, stenograf, 122, 233,
290, 350, 497, 538

Ionescu, Aristide, 488

Ionescu, Corneliu, ing., 351

Ionescu, Ilie, 601

Ionescu, Sergiu, col., 154

Ionescu, Tacke, 466

J

Jienescu, Gheorghe, g-ral, 1, 140,
194, 207, 290, 300, 301, 351,
364-366, 375, 454, 496, 539,
559, 573, 574, 591

K

Káláy, Gyula, 611

Kalutzki, 357

Keitel, Wilhelm, von, feldmareșal, 404,
423

Kertsch, 123, 124, 134

Killinger, Manfred, von, 30, 298

Klugkist, Henrick, dr., 68, 129, 310,
573, 574

L

Lecca, Radu, 527, 566

Le Fur, prof., 34

Leonida, Dimitrie, 45, 124, 133

Lovinescu, 549,

Lucaciu, Vasile, 606, 608, 612

Lugojanu, dl., 628

Lugojanu, dna, 136

Lupescu, Elena, 51

Lupu, N., 590

M

Madgearu, Virgil, 334, 608

Malaxa, Nicolae, 133, 491, 521, 620

Maniu, Adrian, 49

Maniu, Iuliu, 188, 258, 305, 549,
612, 620, 628, 629

Manolescu, Strunga, I., 252, 263

Manoliu, 407

Manolovici, 601

Manu, Gheorghe, g-ral, 466

Marcu, Al., prof., 1, 13, 22, 29, 30, 39, 140, 194, 351, 429, 454, 497, 539, 559, 585, 586, 591

Mareș, ministru, 284

Marghiloman, Alexandru, 615

Maria, Regina, 538

Marian, I., 1, 266, 278-280, 282, 283-289, 307, 312, 334, 335, 346, 348, 349, 351, 386, 387, 392, 395, 396, 402, 420, 422, 427, 429-431, 435, 443, 450, 451, 454, 470, 473-477, 498, 512-517, 521-523, 539, 548, 556, 559, 567, 568, 590, 591, 595, 596, 603, 606, 607, 623

Marinescu, G., 290, 351, 362, 363, 366, 368, 371, 377, 389, 539, 541

Marinescu, I. C., 1, 28, 41, 47, 48, 97, 100, 103, 106, 107, 114, 116, 119, 140, 147, 194, 223, 224, 402, 412, 420, 425, 429, 454, 480, 485-487, 489, 492, 514, 539, 559, 578, 582, 590, 591, 601, 602, 609-611, 613, 617-619, 622, 625, 626, 629, 630

Marinescu, Mircea, 83,

Mavrocordat, 335

Mănciulescu, 466, 467

Mănuilă, Sabin, 115, 238, 464, 544, 576

Mănuilă, dna, 136

Mătășaru, 83

Miclescu, N., 413, 541

Mihail (Michail), S., stenograf, 96, 122, 139, 162, 538, 558, 630

Mihalache, Ion, 224, 402, 453, 625, 626

Minescu, Gheorghe, 1, 97, 118-120, 122, 140, 194, 227, 229, 233, 259, 260, 263, 279, 307, 396, 431, 454, 471-473, 498, 513, 514, 539, 549, 556, 557, 559, 591

Mociorniță, D., 447

Moruzov, M., 619

Mosiu, col., 552

Müller, 151

Mussolini, Benito, 302, 415

N

Nansen, Fridtjof, 18

Neagu, Al., 1-3, 7, 23, 32, 36, 37, 39, 41-44, 46, 50-54, 56, 61, 63, 65-67, 72, 73, 76, 80, 81, 85-90, 92, 93, 95-97, 107, 110-113, 122, 124, 130, 135-137, 139, 140, 144, 152-156, 158-160, 163-165, 173, 182, 186, 192, 194, 195, 199-201, 209, 213, 214, 226, 228, 231, 233, 249, 252-257, 262, 264, 266, 269, 271-273, 277, 279, 280, 283, 286, 289, 290, 299, 302-307, 309, 311, 312, 315, 317-319, 321, 324, 327, 328, 330, 331, 333, 335-346, 349, 351, 358, 362, 363, 365, 367, 368, 372, 374, 377, 381-394, 396, 397, 400-402, 407-409, 413, 417, 418, 420, 422, 423, 425, 429, 431, 433, 435, 438, 440, 444, 446, 448, 452, 454, 460, 465-467, 470, 472-474, 489, 492, 495, 498, 499, 502, 504, 506, 508-511, 514, 521, 529, 532, 534, 539, 552-554, 556, 557-559, 561, 562, 571-574, 576, 578, 590, 591, 596-598, 603, 613, 616, 617, 620

Neagu, col., 393

Neamțu, 461

Negruzzi, Mihail, 17

Neubacher, Hermann, dr., 105, 110, 129, 213, 214, 260, 261, 310, 341, 397, 497, 595

Nicolae, Amositi, arhiepiscopul Rostovului, 14, 15

Nicolae, mitropolitul Ardealului, 15

Nicolaescu, Dorin, ing., 1

Niculescu, Atanasie, 154

Niculescu, Mircea, 74
Niculescu, prof., 550
Niculescu-Ritz, D., 163, 179, 180-186, 224, 225
Niculescu, V., preot, 592, 625-628
Nistor, 584

O

Orbonaş, Iuliu, 493
Orezeanu, T. C., g-ral, 56, 94-96, 130, 140, 160, 161, 332, 441, 454, 471, 493, 524
Orghidan, Th., 119
Oteteleşanu, 462
Otin, 241
Ottulescu, Alexandru, 56, 64, 68-70, 77, 82, 87-89, 92, 97, 102, 106, 110-112, 122, 134, 135, 139, 154, 163, 164, 168, 169, 177, 182, 185, 190, 498, 504-506, 528, 537

P

Pană, Aurelian, 1, 7, 11, 54, 56, 70, 96, 97, 102, 113-119, 122, 129, 134, 140, 146, 160, 163, 194-200, 204, 209, 210, 218, 233, 234, 236-239, 245-248, 250, 256, 257, 259, 261-265, 273, 278, 284, 287, 288, 470, 475, 516, 521, 522, 595
Pantazi, Constantin, g-ral, 1, 3-8, 10-12, 15, 140, 147, 153, 155, 159, 194, 200, 209-211, 233, 253, 261, 262, 264, 290, 300, 351, 353, 355, 357, 359, 360-370, 375, 378, 388, 393, 394, 429, 454, 469, 486, 493, 494, 539, 543, 559, 568, 569, 581, 585, 591, 593, 597, 621, 629
Păiș, Nicolae, viceamiral, 1, 260
Pălăngeanu, N., g-ral, 351, 377, 378, 465, 539, 540, 542, 543, 545
Păunescu, C., 351

Pelivan, Ioan, 550
Petala, Vintilă, 308, 594
Petrescu, I. C., prof., 1, 9, 140, 162, 194, 403, 429, 454, 470, 482, 483, 539, 559, 582, 584, 625-628
Petrescu, Virgil, 190, 427, 428
Petrescu, dr., 292, 295, 357
Petrovici, Ion, prof., 1-3, 9, 10, 13-17, 19, 22, 23-27, 29-33, 35-37, 39, 40, 48, 55, 140, 159, 359, 374, 375, 377, 402, 419-427, 454, 470, 479-482, 539, 558, 559, 564, 565, 577, 582-584, 586, 591, 610, 616, 617, 624, 626
Petrovici, dna, 610, 614
Petrovici, col., 469
Petru, Rareș, 26
Pop, Valer, 621
Popa, 26
Popescu, Dumitru, g-ral, 17, 97, 98, 120, 121, 140, 161, 162, 194, 195, 211, 212, 220, 233-236, 242, 243, 263, 264, 290, 301, 351, 355, 358, 362, 363, 366, 368, 375, 391, 394, 402, 412, 429, 430, 450, 454, 457, 459, 461, 463, 464, 481, 483, 486, 539, 540, 558, 559, 561, 577, 580, 581, 586, 587, 590, 591, 619-622, 624, 626, 627, 629, 630
Popescu, Jean, 77
Popescu, Stelian, 216, 516, 521
Popovici, Mihai, 516, 612
Popovici, dna, 136
Potopeanu, Gheorghe, g-ral, 205, 429, 446
Preda, 134, 135
Preuțescu, 8
Procopiescu, 461

R

Racz, Andrei, 601, 602
Randa, 538

Rădulescu, I. Al., 539, 559, 577,
591, 609, 625
Rădulescu, col., 565, 574
**Răsmiriță (Răzmiriță, Răsmeriță),
Nicolae**, 82, 107, 129, 500
Rășcanu, Cezar, 351
Rășcanu, I., g-ral, 97, 99, 100, 103
Ribbentrop, Joachim von, 71, 72, 398,
405
Riccardi, 66-68
Richter, Emil, 602
Rizeanu, 81
Robu, Nichifor, 138
Romașcanu, M. Gr., 1, 28, 45, 50,
51, 56, 66, 68, 89, 92, 123, 132,
140, 146, 194, 212, 233, 240-
242, 263, 266, 268-273, 277,
281-286, 288, 289, 307, 327,
332, 333, 335-337, 340, 403,
429, 440, 454, 498, 526, 539,
559, 588, 591, 627, 628
Romniceanu, M., 82, 83, 110, 111,
403
Rosetti, g-ral, 280, 593
Rozenfeld, Carol, 601, 602
Rozental, avocat, 50
Rozin, g-ral, 112
Russ, ministru, 30

S

Samoil, Al., 163, 193
Sanielevici, H., 50
Sascioreanu, Constantin, 163, 174-
177, 191
Scărlătescu, Grigore, 96
Schipor, 296
Schmidt, Andreas, 13, 14
Seceleanu, 548
Sever, Dan, 575
Sima, Horia, 136, 230, 621
Sireteanu, col., 6
Socec, g-ral, 120

Solacolu, Aurel, col., 163, 169, 192
Solacolu, Mircea, 56, 73, 77
Stalin, Iosif, Vissarionovici, 258, 611
Stamatiade, ing., 357
Stavrat, Olimpiu, g-ral, 140, 194,
201, 202, 204, 205, 219, 220, 222-
225, 227, 403, 429, 449, 450, 539,
546-551, 559-561, 568, 569
Stoenescu, Nicolae, g-ral, 52, 65,
116, 187, 389, 413
Stoica, 574
Stoicescu, Costin, 163, 169, 174,
176, 179, 180, 182, 184-187,
189-194, 212, 228-230, 233, 241,
244, 248, 249, 253-255, 259,
264, 266, 270-273, 277, 287,
289, 343, 344, 498, 503-506,
508, 509, 511, 514, 515, 528,
532, 536, 538
Stoichiță, dna, 620, 621
Strihan, Petre, 1, 16-18, 28, 42, 47, 54,
140, 194, 429, 454, 477, 527, 539,
559, 561, 578, 587, 591, 600, 601
Sturdza, Alice, 401
Sturdza, dl., 599

Ș

Șeicaru, Pamfil, 192, 278, 589
Șova, Nicolae, g-ral, 194, 203, 208,
233, 351, 357, 360, 374, 375, 394,
428, 429, 441, 442, 451, 454, 470,
489-492, 539, 559, 630
Ștefan cel Mare, 142
Ștefănescu, ing., 300
Șteflea, Ilie, g-ral, 96, 147, 290, 300,
361, 372

T

Tătărescu, Gheorghe, 469, 541,
556, 567, 591, 599
Teodorescu, Anibal, 597

Teodorescu, Constantin, 273

Teodorescu, N., col., 1, 46

Teodorescu, g-ral, 412

Tojo, 582

Tomescu, Petre, dr., 1, 3, 6, 7, 12,
50, 51, 140, 194, 211, 290, 294,
295, 305, 351, 359, 360, 361,
421, 426, 463, 466, 484, 487,
523, 539, 558, 559, 578, 579,
584-588, 591

U

Ugron, Ștefan, 604

Uică, 469

V

Vaida- Voevod, Alexandru, 607

Vasilescu, I., stenograf, 56, 162, 193,
453

Vasiliu, Constantin, g-ral, 1, 17, 18, 27,
140, 145, 152, 161, 194, 230, 290,
429, 454, 462, 464, 539, 542, 552,
559, 563-567, 570, 589, 591, 629

Vasilovschi, preot, 23, 24

Vass, Albert, conte, 603, 604

Vărzaru, 102

Vântu, Gheorghe, 41

Visarion, mitropolit, 15

Vlad, Constantin, 97-100

Vlad, Ioan, 333

Vlad, Petre, dr., 97, 114

Vlădescu, Ovidiu, 123, 128, 135, 140,
149, 150, 159, 194, 217, 223, 231,
233, 252, 266, 275, 280, 285, 403,
419, 425, 427, 428, 454, 455, 457,
465, 483, 488-490, 498, 537, 539,
546, 552, 554, 559, 560, 562, 577,
578, 582, 585, 591, 598, 599, 601,
606, 618, 619, 624, 625

Vogoride, 419, 420

Voiculescu, Constantin, g-ral, 1, 8-
10, 42-44, 52-54, 56-59, 61-64,
130, 140, 147-149, 152, 159,
198, 202, 222

Voinescu, 488

Vulcănescu, Mircea, 1, 23, 41, 44, 50,
56, 74, 75, 81, 82, 85, 87, 88, 90, 91,
123, 140, 155, 194, 227, 233, 249,
250, 252, 256, 266, 270, 283-285,
339, 402, 429, 436-438, 444, 445,
449, 452, 454, 493, 495, 498, 502,
507-511, 529, 531, 532, 534, 535,
537-539, 559, 561, 568, 572-574

W

Wagner, Richard, 108

Waitman, Iulius, 602

Weck de, 71

Z

Zaharia, Florin, 492

Zappa, dl., 411

Zwiedeneck, Eugen, g-ral, 488, 618

INDICE TOPONIMIC

A

Abisinia, 605, 619
Abrud, 190
Alba, județ, 95
Alba-Iulia, 101
Alexandria, 456, 458-460, 478, 480, 481, 515, 589
America, 73, 245, 330, 443, 579, 580, 598
America de Sud, 55
Amsterdam, 316
Anglia, 48, 123, 173, 174, 259, 409, 443, 473, 485, 529, 479, 483, 594, 600
Ankara, 534, 599
Arad, oraș, 95
Arad, județ, 95
Ardeal, 27, 102, 245, 467, 482, 520, 579, 603, 605-607, 612, 613, 622
Argeș, județ, 95, 199, 475, 562
Armășești, 585
Atena, 411
Austria, 502
Azuga, 241

B

Bacău, oraș, 120, 216, 294, 405, 472, 624
Bacău, județ, 142, 489, 592, 605, 624
Baia Mare, 109
Balcani, 21, 111, 458
Balcic, 232
Balta, 567
Banat, 10, 12, 101, 208, 230, 280, 395, 443, 472, 517

Banatul Sârbesc, 230
Banloc, 595
Barboși, 569
Basarabia, 8-10, 20, 21, 42-44, 48, 52, 54, 56-61, 63-65, 94, 111, 130, 139, 140, 147-151, 153, 159, 166, 191, 192, 194, 195, 198, 201-203, 205, 206, 208, 209, 218, 219, 222-225, 227, 228, 230, 242, 245, 271, 412, 413, 415, 417-420, 429, 430, 434, 439, 443, 447, 449-452, 469, 481, 539, 543, 544, 546-554, 556, 559-563, 566-569, 571, 579, 613
Băicoi, 299
Băilești, 190, 191
Bălilești-Muscel, 625
Bărăgan, 246
Belgia, 75, 76, 496
Berlin, 21, 23, 46, 70, 77, 87, 88, 107, 108, 111, 146, 341, 375, 398, 432, 593, 594, 609
Berna, 536
Bihor, județ, 278
Boemia, 502
Bolgrad, 420
Bosnia, 514
Botorca, 213
Botoșani, 119, 120, 586
Brașov, oraș, 330, 332, 336, 352, 367, 508, 605
Brașov, județ, 179, 361, 445, 528
Bratislava, 72, 73
Brazi, 290, 297, 298, 308, 318, 400
Brăila, oraș, 336, 352, 445, 450, 489-492, 568, 569

Breaza, 241, 300, 367

Brusturoasa, 605

Bucovina, 19-22, 26, 42, 52, 54-57, 59-61, 64, 65, 94, 101, 102, 111, 147, 148, 150, 153, 166, 192, 202, 204, 216, 218, 222, 227-229, 242, 412, 419, 429, 430, 434, 439, 443, 447, 449, 544-547, 552-556, 559-562, 566, 567, 571, 579

București, 6, 8, 14, 16, 23, 24, 30, 40, 46, 52, 61, 74, 87, 101-103, 107, 119, 131-133, 137, 157, 178, 179, 188, 191, 195, 199, 203, 204, 211-213, 215, 226, 240, 241, 258, 270, 280, 297, 303-306, 313, 332-334, 356, 357, 359, 361, 370, 387-389, 392, 410, 411, 421, 426, 429, 434, 435, 441, 445, 448, 452, 461, 465, 469, 471, 479, 482, 489, 507, 514, 520, 522, 525, 526, 530, 531, 539, 542-544, 549, 551, 553, 564, 567, 569, 570, 577, 587, 589, 590, 592, 601, 602, 606, 608, 618-620, 630

Buda, 619

Budapesta, 14, 113, 609, 612

Bug, 44, 131, 152-155, 158, 159, 429, 442, 448, 449, 494, 539, 543, 544, 547, 559, 560, 563, 566, 605

Bulgaria, 119, 122, 125, 126, 180, 194, 206, 215, 231, 232, 264, 279, 335, 3395, 396, 468, 605

Burdujeni, 101, 335

Bușteni, 241

Buzău, oraș, 47, 234, 235, 243, 280, 352, 580

Buzău, regiune, 241

C

Cadrilater, 151, 616

Cahul, 131, 202

Calafat, 280, 581, 587, 589-591

Cannes, 129

Caracal, 457, 466, 468, 470, 486, 487

Carelia, 21

Carpați, 21

Caucaz, 43, 155, 234, 578

Călărași, 131, 468, 585, 588, 589, 590

Câmpina, 290, 291-296, 305, 308, 313, 332, 352, 353, 357-359, 365, 367, 369-371, 375, 378

Câmpulung-Muscel, 375, 592, 625-627

Cehoslovacia, 191, 207, 502

Cernavodă, 131, 360, 630

Cernăuți, 1, 7, 19, 20, 22, 23, 46, 66, 352, 426, 556

Cetatea Albă, 159, 195, 226

Cherson, 503

Chile, 55, 65, 66

Chilia, 159

Chișinău, 10, 22, 60, 223, 225, 413, 547, 574

Chitila, 359

Chițcani, 607

Ciulnița, 475

Cluj, 9, 333, 426, 592, 603, 612

Colonia, 303, 304

Comănești, 473, 592

Constanța, 195, 351, 352, 360, 412

Copșa Mică, 591, 593, 629

Corabia, 458, 460, 464, 471-473, 476, 480, 482, 484, 486, 487

Covalevca, 203

Covurlui, județ, 42, 450

Craiova, 194, 231, 232, 331, 422, 470, 471

Crâuleni, 514
Crimeea, 43, 44, 155, 605
Croația, 73, 122
Cugir, 591, 593, 629

D

Danemarca, 174, 192
Dej, 101
Dioști, 461, 465
Dobrogea, 21, 22, 199, 201, 232,
412, 448, 450, 571, 616
Dolj, județ, 191, 245, 279, 280, 556,
559, 581, 588, 589
Doneț, bazin, 112
Dorohoi, 469, 565-567
Dragalina, 589
Drajna, 216, 235, 458
Dubăsari, 202
Dunărea, 131, 202, 263, 280,
450, 473, 476, 477, 490, 591, 593,
630

E

Elveția, 70-72, 77-82, 86, 119, 122,
126, 149, 160, 179, 394, 397,
399, 408, 496, 497, 530-532,
534, 537, 566, 594
Etiopia, 468
Europa, 15, 21, 22, 51, 157, 179,
180, 197, 285, 318, 395, 397,
502, 508, 512, 556, 576, 579

F

Făgăraș, 299
Făget, 191
Fălciu, 95
Făurei, 471
Fetești, 131

Finlanda, 21, 72, 122, 126, 472, 496,
533, 556
Florești, 190
Focșani, 405
Franța, 48, 74, 81, 123, 178, 409,
423, 529, 538, 579, 583, 598
Fundeni, 516

G

Galați, 260, 263, 280, 352, 360, 445,
525, 526, 567, 623
Geneva, 525
Germania, 7, 24, 29, 31, 39, 46-48,
56, 68-72, 80, 82, 83, 86, 88-91,
104, 105, 108, 109, 111, 112,
123, 126, 129, 137, 146, 148,
150, 160, 171, 179, 181, 183,
185, 188, 214, 215, 247, 248,
250, 251, 261, 265, 285, 289,
298, 299, 303, 304, 309-312,
316, 326, 331, 333, 341-343,
351, 356, 374, 396, 398, 399,
403, 404, 408, 409, 423, 426, 429,
431-433, 437, 453, 460, 496,
502, 503, 506, 507, 512, 523,
527, 528, 555, 573, 576, 579,
583, 588, 629
Giurgiu, 46, 131, 352, 360
Golești, 280
Golta, 43, 566
Gorj, 280
Grecia, 423, 555
Grigoriupol, 202
Grosulovo, 565

H

Harkov, 285
Hârșova, 43
Hermeziu, reg., 17
Herzegovina, 514

Homoriciu, 259
Honolulu, 217

I

Iacobeni, 54
Ialomița, județ, 169, 245, 246, 559,
581, 585, 589
Iampol, 567
Iași, 218, 352, 422, 426, 480, 550,
623
Ilfov, județ, 28, 169
Ismail, 195
Italia, 3, 48, 56, 66-68, 81, 125, 126,
248, 302, 307-309, 395, 396,
406, 408, 409, 423, 453, 472, 497,
502, 579, 583
Izlaz, 458, 461, 477

J

Japonia, 423
Jitomir, 561

K

Kiev, 559, 563
Krivoirog, 162
Kuban, 561

L

Leipzig, 37
Leordeni, 207
Letea, 288
Lipova, 10, 12
Lisabona, 76
Londra, 525, 529, 534
Lugoj, 101

M

Macedonia, 49
Madrid, 442
Mangalia, 482
Marea de Azov, 43, 155, 284, 285,
311, 561
Marea Neagră, 233, 264, 542
Măcișul de Sus, 588
Mărășești, 612
Mehedinți, județ, 245
Mindliskaia, 15
Mizil, 243
Mohilău, județ, 567
Moldova, 111, 120, 140-142, 195,
199, 201, 204, 242, 245, 272,
276, 305, 412, 439, 443, 447,
450, 542, 543, 553, 554, 560, 571
Moscova, 23, 618
Muntenia, 272, 412, 443, 448, 475
Muscel, județ, 199, 625, 626, 628

N

Nădejdea, 562
Neajlov, vale, 471
Negoiu, 589
Nehoiși, 47, 234, 235
Neudorf, 12
New York, 100
Nicolaev, 43, 285
Nisa, 129
Nistru, 20, 25, 43, 44, 131, 148, 202,
442, 448, 547, 553, 563
Norvegia, 133

O

Oancea, 131
Oceacov, 203, 441, 442, 565
Ochiuri, 299
Odesa, 15, 44, 162, 203, 207, 226,
246, 442, 451, 543, 564, 572, 578

Odobești, 427
Olanda, 137, 174, 316
Olt, râu, 478, 514
Olt, 280
Oltenia, 151, 245, 395, 412, 443,
448, 514, 589
Orhei, județ, 190
Orient, 263

P

Paris, 74, 117, 129, 133, 464, 538
Pașcani, 191
Păulești, 296
Pecica, 190
Persia, 225, 464
Petroșani, 110, 332
Piatra Neamț, 8, 132, 405, 592, 620-
622
Pitești, 199
Ploiești, 46, 47, 131, 132, 179, 215,
234, 239-242, 247, 257, 290,
292-294, 296, 299, 302, 313-315,
330, 332, 352, 353, 355-61, 365-
367, 369, 375, 467
Poiana Mare, 588, 589
Polonia, 56, 65
Portărești, 279
Portugalia, 66, 76, 126, 423
Porțile de Fier, 360, 370
Prahova, județ, 195
Prahova, regiune, 47
Predeal, 145, 241, 409, 445, 497
Prusia de Răsărit, 375
Pрут, 131, 202, 567, 568
Putna, 174, 427, 569

R

Razdelnaia, 130
Râbnita, 130
Râmnicu-Sărat, 522, 568, 569

Râmnicu-Vâlcea, 422, 481
Reșița, 123, 133, 263, 332, 352, 447
Roma, 24, 25, 27, 28, 67, 308, 396
Romanați, 151, 234, 457, 458, 475,
477, 521, 556
România, *passim*
Rostov, 14
Roșiori de Vede, 456, 458, 459, 462,
465, 466, 479-482, 487, 514, 515
Rusia, 20-22, 76, 97, 111, 112, 147,
152, 209, 210, 430, 443, 468,
543, 551, 556, 584

S

Satu-Lung, 47
Sărata, 152, 225, 226
Seimeni, 562
Serbia, 215, 279
Siberia, 410
Sibiu, 332, 424, 479, 519, 520, 528,
564, 592, 620
Sinaia, 241
Singapore, 498
Singureni, 474, 475, 522
Slatina, 468
Slănic Prahova, 47
Slivina, 565
Slovacia, 72, 73, 126
Snagov, 217
Sofia, 46
Soroca, 549, 550
Soveja, 185, 217
Spania, 423
Stalingrad, 305, 503, 612
Stockholm, 534
Stoenești, 468, 481
Storojineț, 190
Studina, 475
Suceava, 26
Suedia, 70, 76, 82, 133, 146, 233,
264, 265, 504-508, 618

T

Taganrog, 284, 285
Târgoviște, 570
Târgșor, 301
Târgu Jiu, 365
Tecuci, 294, 471, 586
Teleajen, vale, 235, 258
Teleorman, județ, 388, 457-459, 466, 467, 472-474, 476, 477, 481
Teliu, 235
Tighina, 159, 160, 202
Timișoara, 10, 13, 426, 427, 469, 528, 558, 564, 578
Timoc, 230
Tiraspol, 44, 130, 158, 202, 280, 565
Tisa, 612
Tokio, 582
Transilvania, 25, 93, 101, 142, 154, 235, 412, 517-519, 544, 591
Transilvania de Nord (Ardealul de Nord), 9, 25, 141, 143, 519, 592, 601, 607-609, 611, 616, 623
Transnistria, 15, 29, 43, 44, 56, 61, 62, 65, 94, 96, 112, 113, 130, 131, 140, 148, 152-162, 177, 194, 200, 202-205, 207-211, 225, 236, 238, 242, 245-247, 249, 251, 252, 255, 258, 259, 262, 265, 271, 285, 334, 377, 398, 399, 419, 429, 434-444, 446-452, 475, 493, 495, 513, 539, 543, 544, 547-554, 559, 565, 567, 573, 579
Trihan, 203
Tulcea, 195, 412, 477
Tulcea, județ, 412
Tulcin, 567
Turcia, 73, 74, 125, 215, 423, 496, 497, 528, 530, 594
Turda, județ, 603

Turnu-Măgurele, 16, 458, 459, 466, 476, 484, 515, 521
Turnu-Severin, 360, 546, 581, 585

Ț

Țiganca, 52, 64
Țintea, 299

U

Ucraina, 284, 547, 559
Ungaria, 13, 113, 143, 279, 335, 399, 502, 608

V

Valea Prahovei, 305
Vapniarca, 565
Vaslui, oraș, 431, 487
Vatican, 143
Vatra Dornei, 161
Văleni (de Munte), 43, 47, 234, 235
Vâlcea, județ, 199, 280
Vedea, râu, 478
Vedea, vale, 471
Viena, 231
Vijnița, 560, 566, 567
Voina, 367

W

Washington, 100, 525

Z

Zagreb, 73
Zarojani, 241, 280, 411
Zărnești, 288
Zăul de Câmpie, 592, 603, 604
Zimnicea, 458, 461, 465, 466, 479, 515, 586,
Zürich, 516, 530

CUPRINS

Introducere	III
Lista documentelor	XXVIII
Documente	1
Indici (antroponimic, toponimic)	631

Tiparul executat la ***S.C. LUMINA TIPO s.r.l.***
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, București
tel./fax 211.32.60; tel. 212.29.27
E-mail: **office@luminatipo.com**
www.luminatipo.com

ISBN (10) 973-8308-26-7

ISBN 973-8308-26-7

9 789738 130826

ISBN (13) 978-973-8308-26-8